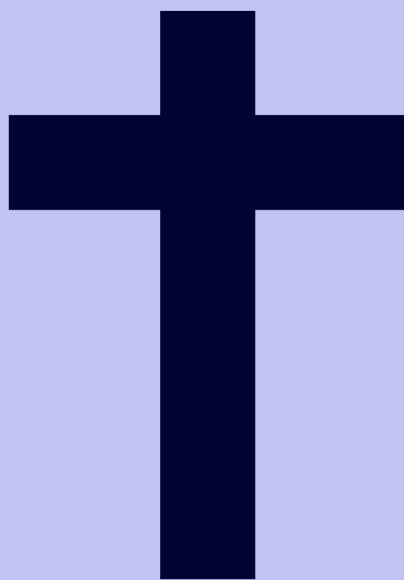

Melĥ Mékōōlē

New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

Mel̃ Mék̃ōl̃ē
New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Akoose

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akoose

bss

Cameroon

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Akoose

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

0143729f-907e-5098-b6ce-63b1629b8e48

Contents

Matyo	1
Makōse	51
Lukase	81
Jōne	131
Mbēltéd	165
Roma	212
1 Kōrinto	234
2 Kōrinto	255
Galesia	270
Efesus	278
Filipi	286
Kolose	292
1 Tesalonika	297
2 Tesalonika	302
1 Timoti	305
2 Timoti	312
Titus	317
Filēmōn	320
Hibru	322
Jemse	339
1 Petro	345
2 Petro	351
1 Jōne	355
2 Jōne	361
3 Jōne	362
Jude	364
Mam nīme mēbenléd	366

Nkalan mí bwâm míme Yesuε ngáne Matyo átélé Ndibned ní kálag

Nkalan mí bwâm ngáne Matyo átélé níhóbe nén bán Yesuε mó adé Nsoode awě Dyōb dénhōbpē aá mósílōm á nkōñsé te. Mbwiined ne mó dōo Dyōb dénlōnēdtē mekan míme ánhōbpē aá móōbelé ábē bad se' bōód. Mmén nkalan ní bwâm níde áyāl e nkōñsé nísyāā.

Mekan míme Yesuε áyágté'áá békábé mó áte metón métáan. (1) Abé áde bad bé nkamlen ní Dyōb bétāngéné awōñ ne mbeltéd mímāb, mekan míme mébē mímāb ne mekan míme mébenléd ne bó (E'ped 5-7); (2) Nsón míme bembapεε dyōm ne bébe bétāngéné abel (Eped 10); (3) Ngáne nkamlen ní Dyōb nídíí (Eped 13); (4) Ngáne mod átāngéné Dyōb abele (Eped 18); (5) Mekan míme mébenlad ne ngáne ébēē áde Krīstāā ápéé (E'ped 24-25).

Nkabted ní kálag

Nchyaátén ne echyáa éche Yesu Krīstāā 1.1-2.23

Nsón míme Jōne, Ndusenε 3.1-12

Edusen ne mekágsen míme Yesuε 3.13-4.11

Nsón míme Yesuε á mbwóg e Galilia 4.12-18.35

Nsón míme Yesuε áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem 19.1-20.34

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 21-27

Mpuu ne alúmed áde Sāngwéé álúmtáá bad yāl áde ámáá apuu 28.1-20

Betaa ábe Yesuε (Luk 3.23-38)

¹ Tóngé e betaa ábe Yesu Krīstāā edii nén. Yesuε ambíd á nchyaátén míme kōñ Dabide, Dabide mó-'ε abíd á nchyaátén míme Abrahamε.*

² Abrahamε mó abédé sáá awě Aisige. Aisige-'ε ambé sáá awě Jakōbe, Jakōbe-'ε mó anchyáá Judaa bóobe baányan. ³ Judaa bó mwaád Tamaa, bēnchyāā Perεε ne Zεraa. Perεε ambé sáá awě Hεserōne, Hεserōne-'ε sáá awě Ramε. ⁴ Ramε mó abédé sáá awě Aminadabε, Aminadabε-'ε abédé sáá awě Nashōne. Nashōne ambé sáá awě Salmōne. ⁵ Salmōne bó mwaád, Rahabe bó-'á bēnchyāā Boase. Boase bó mwaád Rutε bēnchyāā Obεde, Obεde-'ε ambé sáá awě Jεse. ⁶ Jεse ambé sáá awě kōñ Dabide.

Kōñ Dabide bó Uria mwaád béchyāā Solomone. ⁷ Solomone ambé sáá awě Rehoboamε, Rehoboamε-'ε mó ambé sáá awě Abijaa, Abijaa ambé sáá awě Asaa. ⁸ Asaa ambé sáá awě Jehosafade, Jehosafade mó-'ε ambé sáá awě Joramε, Joramε mó-'ε ambé sáá awě Uzzia. ⁹ Uzzia abédé sáá awě Jotamε, Jotamε mó-'ε ambé sáá awě Ahasε. Ahasε mó-'ε ambé sáá awě Hezekaya. ¹⁰ Hezekaya-'ε ambé sáá awě Manase. Manase-'ε sáá awě Amōse. Amōse mó ambé sáá awě Josia. ¹¹ Josia móo anchyáá Jekonyase bóobe baányan, á pōndé eche bad bé alonj á Israel bēnkweé nzum bonj bad bé Babilōn bésweén bó áwāb alonj.

¹² Ade nén dēmmadté atóm, kóñ ne á pōndé eché bēnchyāā'ε Yesuε, betaa ábe Yesuε bēbédéε; Jekonyase móo ambé sáá awě Shelyεle, Shelyεle-'ε mó ambé sáá awě Zerubabele. ¹³ Zerubabele ambé sáá awě Abutεε, Abutεε-'ε sáá awě Elyakimε. Elyakimε-'ε ambé sáá awě Azōo. ¹⁴ Azōo abédé sáá awě Zadoge,

* 1:1 Mmén nchoo níde kóñne á kálag e Dyōb e'só 5.1, 6.9, 10.1, 11.10, 27.

Zadogε mó-'ε ambé sáá awě Akimε, Akimε-'ε sáá awě Eliudε. ¹⁵ Eliudε mó ambé sáá awě Elizaa. Elizaa-'ε sáá awě Matanε. Matanε mó-'ε ambé sáá awě Jakəbe. ¹⁶ Jakəbe mó abédé sáá awě Josebe. Josebe mó awónη Maria awě anchyáá Yesue awě béchəgεé bán Krístəə.

¹⁷ Né-ɔ́, nyonɔɔl ésyāā́l, mbooted ne Abrahamε ápe wée Dabidε, édé dyôm-é-nyonɔɔl ne éniin. Mbooted ne Dabidε ápe póndé eche béswééné bad bé Israel á Babilɔn áde bēnkweé nzum, édé dyôm-é-nyonɔɔl ne éniin. Bootya póndé eche bésnwēnnē bad bé Israel á Babilɔn áde bēnkweé nzum, kááηne á póndé eche béchyáá Yesue, ádé dyôm-é-nyonɔɔl ne éniin.

Echyáa éche Yesue
(Luk 2.1-7)

¹⁸ Echyáa éche Yesue ébédé nén: Maria, nyaá awě Yesue, ábédé ngɔn e mmwaád echě enkēmbíi mwenchóm. Bēnkíi mó mod nhóg awě béchəg'áá bán Josebe. Bon byánán Maria ásu á e'wónɔgέ wée Josebe, ényinnéd nén bán adé nkog á ngine e Edəádəη éche Esáá. ¹⁹ Josebe-'ε, ngáne ábédé mó mod a bwám, enkēndəngé Maria e'són awóged. Né-ɔ́, abel'é'áá mbonɔsén áchene mó á mesɔm-té. ²⁰ A póndé echě nímē mewēmtɛn médíi mó áte, ángel e Dyǒb empií mó áde ánánɔgέ nló. Ángel ne enláá mó nén aá, "A-Joseb, mod á mbyaa nime Dabidε, weebáá' Maria atéd née mmwaád awónη, áyāle Edəádəη éche Esáá chə́ épíídé mó bon abé nkog. ²¹ Achyāā mwān a mwenchóm, échuu-'ε mó dīn wée Yesue† áyāle nén móshūd ábē bad á mbéb-te." ²² Mmén mésyāā́l mēmbenléd álóned e'yale ábe Dyǒb dénlōmēnnē nkal é'dəádəη aá,

²³ "Nyénəne', ngɔn e mmwaád echě eébií mwenchóm ébē nkog, echyáá-'ε mwān a mwenchóm, béchəg-ke mó bán Emmanuεε."

Adén dīn ádé nén bán, "Dyǒb ádé ne sé." ²⁴ Née Josebe ásyəngé ásē, amběl ngáne ángel énlā'ε mó. Antéd Maria née awě mmwaád. ²⁵ Bon kááη ne póndé eche Maria áchyáá mwān, Josebe enkēndyēnné mó. Josebe anchuú-'ε ane mwān dīn aá Yesue.

2

Beləη-bé-betintine bébidé á akuu áhyε dé abε Yesue edúbé

¹ Bēnchyāā Yesue á dyad á Betlhem á mbwóg e Judeya á póndé eche Herəde ábédé kəη. Bad behóg ábe beláá'áá betintine ábií mekan, bēmbíd á akuu,* bépē á Jerusalem. ² Ade bépédé á Jerusalem, bēnsədéd bánken, "Hée kəη e bad bé Israel, ane awě achyáádté wén ádíi? Sēnyíné tintine á akuu awě alúmte nén bán achyáádté. Nē dɔ́ akáá bon sépag ábe mó edúbé." ³ Adé kəη Herəde áwógé nē, nē dēntagéd mó á mewēmtɛn-té bwāmbwam. Dēntagéd mó, átāgēd-te bad bé Jerusalem bésyāā́l. ⁴ Herəde anlād ábe beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bésyāā́l áte. Bon ásedté bó aáken, "Hée Ane awě Dyǒb Awógté, awě bésinéé, áchyáádté?" ⁵ Dɔ́ békwénténé mó bán, "Béchyāā mó á dyad á Betlhem, á mbwóg e Judeya. Nkal é'dəádəη antél aá,

⁶ 'A-bad bé Betlhem á ndəəb e Juda, ádēn dyad ádé dyad ahóg áde ádé etógnén bwāmbwam áfínté e myad mé alon η Juda.

Ayāle mod ábid áfínté echēn, awě ályāgēd ábēm bad bé alon η á Israel.' "

⁷ Née Herəde áwógé nē, anchélé ábē beləη-bé-betintine á kun-té, bon ásedté bó nya e póndé echě tintine ne ámbídté. ⁸ Dɔ́ álómé bó á Betlhem aá, "Nyékag, nyétōη anɔn. Nzé nyēnyíné wée ane mwān áchyáádté, nyétīm ámbíd nyéhye nyélláá me, ábel bon mémpē níke níbe mó edúbé." ⁹ Ade bémáá

† 1:21 Yesue: Adén dīn ádíi bán Mod a e'sóoson. * 2:1 A akuu: Pəd echě etondεε ábídeé.

mekan míme kâh alángé bó awóg, bêmbootéd akε ámpē. Boη áde bénóné ámīn, bényīn melemlem mé tintinε míme bényīnnē á akuu née ákagké bó á'sō. Ane tintinε ankĕ kááh atyéem wée ane mwān anchyāadtē. ¹⁰ Anyīn áde bényīné ane tintinε, bēnwōg menyīnge bwāmbwam. ¹¹ Bēnsāl á ndábtē. Née bésólé, bényīn ane mwān bó nyan, Maria. Bēmbwōgē ane mwān mebóbōh ábe mós edúbé. Bēmbīdēd mende áwed míme bēnwánlédte mós, bēbē-ε mós. Mmē mende mébédé gól,† mǎg mé e'lod é' bwām míme béchǎgēé bán frankinsen‡ ne mía.§ ¹² Née bémáá ane mwān edúbé abε, bēmbwōgē esú áwāb alon, boη bēmpōh nzii empée, áyāle Dyōb dénlāá bó á nló-te aá béetimé' ámbīd wée Herōde.

Bēsōbnē Yesue, békééné mós á alon á Egipto

¹³ Ade abē belāh-bé-betintinε bémáá akε, ángel e Dyōb enláá Josebe á nló-te aá, “Hidé ásē, étēd anén mwān bó nyan ésoβen bó, étimen bó á Egipto. Nyédyε-ε áwed kááh né nlángé nyé meé nyéhīde, áyāle Herōde álōm bad áhēd anén mwān, áwúu mós.” ¹⁴ Mmē nkuu dēn, Josebe anhidé ásē, atéd mwān bó nyan, ákēēn bó nkuu ne nkuu, átīmnád bó á Egipto. ¹⁵ Áwed dós bendyé'ε kááh ne pónde eche Herōde áwédé. Nén dēmbēnléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dáádāh aá, “Nlébpé awem Mwān meé ábīd á alon á Egipto.”

Béwúu e'ched é' bán á Betelhem

¹⁶ Ade Herōde ásóhnténé nén aá belāh-bé-betintinε bē bédógé mós, anlīh bwāmbwam. Anlóm éche sánze á Betelhem ne ene pēd e mbwóg esyāól, aá béwúu bán bé baachóm bésyāól ábe béepede mwě ríláán. Ambel nē átāhgen ne pónde eche belāh-bé-betintinε bēnlāá-é mós bán bēnkālē tintinε awē anlúméd echyāá éche Yesue anyīn. ¹⁷ Nén dēmbēnléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dáádāh Jeremayaa. Jeremayaa anhób aá, ¹⁸ “Bad bēnwōg e'saad ne awé á ngīne áde ábīdé'áá á Rama, áde Rashelē áchyεε'ε ábe bán. Bélénté'áá mós awé, boη eékobpe aléned áyāle nén bán bēmmad mós awé.”

Josebe, Maria, ne Yesue bēbīdé á Egipto bētīm á Nazaret

¹⁹ Ámbīd e kwééd eche Herōde, ángel e Dyōb empií Josebe á nló-te áde ámbēē abé á Egipto, élāngē mós nén aá, ²⁰ “Téd awōh mmwáád bó mwān, nyétime ámbīd á alon á Israel. Herōde ne abē bad ábe bēhédé'áá ane mwān awúu bémáá awé.” ²¹ Née Josebe áwógé nē, anlad yāl, atéd Maria bó mwān, bóōbōo bētīm ámbīd á alon á Israel. ²² Boη áde Josebe áwógé bán Achelausε atédé atii dé nkamlēn áde sáá, kāh Herōde á mbwóg e Judeya, ambāh atīm ámbīd áwed. Ángel e Dyōb enhyě mós mekan mémpēe aláá á nló-te. Nē dēmbēl, á mbwóg e Galilia dós ántimmé akε. ²³ Ankĕ alon á dyad ámbáá ahóg áde béchǎgē'áá bán Nazaret. Nén dēmbēnléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē bekal é'dáádāh tāhgene Yesue aá, “Abyēēn née Mod a Nazaret.”

3

Nkalan míme Jōne, Ndusene

(Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jōn 1.19-28)

¹ Etūn é pónde ámbīd enē, Jōne, Ndusene ámbīd nkal é'dáádāh a Dyōb. Akalé'áá eyale é Dyōb á ehyānge á Judeya, álāngē bad aá, ² “Nyétede abel dé

† **2:11** Gól: Edii ekii éche édé nkun bwāmbwam éche élūmte bán Yesue adé kāh. ‡ **2:11** Frankinsen: Abédé dyōg áde bēbagnéé Dyōb mende. § **2:11** Mía: Mébédéé dyōg áde bēnabnadté ndim.

mbéb áyāle nén nkamlen ní Dyöb níde benben.”³ Jone mó abédé mod awě nkal é'dəəðəŋ Yesayaa áhóbé'áá, áde ánhəbpē áá,
 “Ehəŋgé ébídé' á ehyəŋge bán, 'Nyéboŋsen epe éche Sánɡwéé. Nyétii echě nzii.’

⁴ Jone ahágé'áá mbóté éche bébénlé nyon éche ébídé á yəl e kaməl.* Awáá'áá ngáá a ngob e nyam. E'chuu ne bengóméé bóó bébédé ndyééd echě. ⁵ Bad bébídé-'áá á Jerusalem, ne míminí myad mé mbwóg e Judeya esyəəl ne á melon mémpēe míme mébédé á nkəg mé edíb é mbáá é Jodan, békag wéé Jone. ⁶ Néé bēmpaléé mímb mbéb áte, Jone ádusén bó á edíb é Jodan. ⁷ Bon áde Jone ányíné néé Befarisia ne Besadusia béhúé' é ábel bon ádusén bó, anláá bó áá, “Píí é nyə chén! Nzéé múmó aləŋgé nyé áá nkáásé ní Dyöb níhúé' bon aləb-
 pe nyé áá nyékúme abəŋgé? ⁸ Nyéke nyébele mam míme mélūméd nén bán nyétědté ádēn abé dé mbéb. ⁹ Nyéewémtán nén bán nzé nyéhóbé bán, nyédé bán ábe Abraham, nyéekudté nkógsen ní Dyöb. Bon nílaa nyé nén meé, Dyöb áhele ábenléd mímén meláá átíméd mó bán ábe Abraham. ¹⁰ Bəəb-pəə ehón émáá anaa á nkaŋ mí mel. Né-əó, bwel ké é'héé ábe béechyāā' e'pum é' bwām, békweł bó bébwém-me bó á muú-te. ¹¹ Ndusan nyé bəəb ne mendíb álúmed nén bán nyéhəŋléné áden abé dé mbéb. Bon mod ampée ahúé', awě atómé me. Meékwognedé ké ápém míme metámbe. Adusén nyé ne Edəəðəŋ éche Esáá, ádusén-ne nyé ne muú. ¹² Awánlé echě epeben á ekáá, ábel nén, ápeb míme menyán ámín. Nzé amadé, əłəd mbum é bwām áte, ákəə chó. Bon əłəd e'pəə, ahyáád bó á ebonde é muú éche éedíme'.”

Bédúséné Yesue
 (Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Bəəb-pəə, Yesue ambíd á mbwóg e Galilia, áke wéé Jone á edíb é Jodan ábel nén Jone ádusén mó. ¹⁴ Bon Jone anwanén mó mewémtən ahəŋlen, áhəbē nén áá, “Néé edíí bán we-éé wembé edusan me, chán étímé abé éche wewe éhyagké áwém wéé nídusén we?” ¹⁵ Bon Yesue ankwentén mó áá, “Mwě ébē nē bəəb ábel nén débél mam mésyəəl bwām ngáne Dyöb áhədéé.” Né-əó, Jone ankwentén mó adusén. ¹⁶ Melemlem mé pónde míme Jone ámáá Yesue adusén, Yesue ansyəá á mendíb-te. Dóo ngob e dyöb énédnédé, bon ányínē néé Edəəðəŋ é Dyöb ébídé ádyöb ésudé ásē néé éləə, étyéém-me mó á nló mín. ¹⁷ Ehób chó-'é ampē ébídé ádyöb nén, “Awem Mwän a nlém nén, awógte me menyinje bwámbwam.”

4

Satanə akəgé Yesue
 (Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Ambíd e pónde, Edəəðəŋ é Dyöb éntimén Yesue á ehyəŋge ábel nén Satanə ákəg mó. ² Yesue andid yəl nzaa á mekáne-tē móom mé e'pun méniin. Ambíd e ene pónde nzaa ewagé'áá mó. ³ Dóo Satanə ápédé bon áləŋgé mó áá, “Nzé We-éé edé Mwän a Dyöb, kamlén mímén meláá métim e'wele.” ⁴ Bon Yesue antimtén mó áá, “Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, 'Saké ndyééd chəmpən edide moonyon á alonje. Bon eyale téé éche Dyöb áhóbé, chóó edídé moonyon á alonje.’”
⁵ Dóo Satanə ákééné Yesue á Jerusalem, dyad áde ásáá bon átyēēmān mó á nzonje e Ndáb-e-Dyöb mín, ⁶ əłəŋgē mó áá, “Nzé we-éé edé Mwän a Dyöb, éheb á bwəle-mín hén éhūn á ndəəb, áyāle éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, 'Dyöb dékamlén éche áŋgel ásáb we, épēm-me we ámín ábel weébōmē ekuu á aláá.’”

* **3:4** Kaməl: Edíi nyam echě edé néé nyag echě bébenladté á ehyəŋge ápém nted.

⁷ Yesue-’ε antimtén mó aá, “Bonj kálag e Dyöb ehóbé ámpē nén aá, ‘Weékāgē Sánḡwéé ádonj Dyöb áte.’ ” ⁸ Satanε antéd Yesue ámpē, búmō bétyéem á mbwōd mín, bonj álūmtē mó melonj mé nkōhsé mésyāāl ne nhon rísyāāl míme rídé áwēd-te. ⁹ Dóo álāngéé mó aá, “Měbě wε ábén bwēm é’syāāl nzé ebwógké me mebóbónj bonj ébāg-ke me edúbé.” ¹⁰ Dóo Yesue álāngéé mó aá, “Syāó me á dīd-te, a-Satan! Eténlédé nén bán, ‘Ebwógke’ Sánḡwéé ádonj Dyöb mebóbónj, ébage-’ε mó edúbé. Mwēnpēn-naá étāngéné abele.’ ”

¹¹ Né-óó, Satanε antédé Yesue, ákē. Angel émpě, éwóngén Yesue.

*Yesue abootédé míme nsón á Galilia
(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)*

¹² Ene pónde bénhē Jone, Ndusene á mbwōg. Ade Yesue áwógé nê, antīm ámbíd á mbwóg e Galilia. ¹³ Anhidé á dyad á Nazaret, áke ádyēē á dyad á Kapenahum. Kapenahum abédé á nkāg mé edib-é-nzab é Galilia, á abwóg á hōm á túmbé e Zebulon ne e Naftali. ¹⁴ Yesue ankě á Kapenahum álóned mekan míme nkal é’dáédəj Yesayaa ánhōbpē aá,

¹⁵ “A-mbwóg e Zebulon, a-mbwóg e Naftali, ntinned ne edíb é nkwě, á múde mé edíb rí Jodan, Galilia mbwóg echě bad ábe béesě bad bé Israel bédyεε’ε.

¹⁶ Bad ábe bébédé á ehíntén-tê békúde e’nyínen bé ekíde; Bad ábe bébédé á nsəl rí sonj békúde e’soósonj.”

¹⁷ Bootya pónde echě Yesue ánkéé á Galilia ambootéd eyale é Dyöb akal áhōbē nén aá, “Nyéhəjlen abé dé mbéb, áyāle nkamlen rí Dyöb rídé benben.”

*Yesue apwédé bembapεε bé’sō
(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)*

¹⁸ Epun ehóg Yesue akagé’áá á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Annyín bán bé baachóm bébe; Simone awě béchágé’áá bán Petro, bó mwānyaj Andreyā néε bébwéméé mbínzé. Bébédeé bekób-bé-súu. ¹⁹ Dóo álāngéé bó aá “Nyéhíde me. Ngáne nyékóbeé súu bōb, mééyāgēd nyé ngáne nyétēdtē bad nlém á abum áhíd me.” ²⁰ Abwōg-ábwōg bēntédé échab mbínzé, béhíde-’ε mó. ²¹ Néε bésídté á’sō, Yesue annyín bán bé baachóm bémpēe bébe; Jemse bó mwānyaj Jone, bán ábe Zebediε. Bóobe sáá bémbē á bōle-tē, bébwémé’áá échab mbínzé. Hē dóo Yesue áchēnléé bó bad bébe aá béhíde mó. ²² Abwōg-ábwōg bēntédé sáá ne bōle, béhíde-’ε Yesue.

*Yesue ayágté’áá, áchəjté-’ε bad
(Luk 6.17-19)*

²³ Yesue akagé’áá myad mésyāāl á alonj á Galilia áyāgtē eyale é Dyöb á ndáb é mekáne, ákalé-’ε nkalanj rí bwām mé nkamlen rí Dyöb. Achəjté’áá bad bé nkole bésyāāl ne nyaa e nkole téé echě émbē áfínté echáb. ²⁴ Né-óó mekan míme Yesue ábélé’áá nwógnádtáá á mbwóg e Siria esyāál. Nê dēnkəj bad bépééné’áá bad bé nkole bésyāāl áwē. Bépééné’áá bad áwē ábe békónlé’áá nkole ne mewε nyaa ne nyaa. Bad ábe e’dáédəj bé mbéb bémbēē áte, bad ábe béhúne ekikíd, ne bad ábe bēwédé eped, Yesue áchonjté ábē bad bésyāāl. ²⁵ Nê dēnkəj, ndun e mod ehídé’áá Yesue. Bad bébídé’áá melonj bootya á Galilia ne mbwóg e Myad Dyôm, Jerusalem, Judeya, ne ped echě edé á múde mé edíb é Jodan nímíní.

¹ Ade Yesue ányíné ene ndun e mod, anchógé é ekone mîn, ádyēē ásē. Ahed-taá ábē bembapεε bétáné mós ² boŋ ábootéd bós ayáged, áhābē aá,

³ “Nnam mbê ne bad ábe bédé atóg á edāádəŋ-tē áyāle bédé ásē e nkamlɛn mí mîn.

⁴ Nnam ne bad ábe bélebe’, áyāle Dyōb déwōgēd bós menyinje ámpē.

⁵ Nnam ne bad ábe bépwiítédé, áyāle nkōŋsé nisyāāl mébē nímāb.

⁶ Nnam mbê ne bad ábe bédé nzaa ne píđ ábəl mam míme Dyōb áhedεé aá mébɛnled, áyāle Dyōb dékōdēd bós.

⁷ Nnam ne bad ábe bēwóge bad bémpeε ngəl, áyāle Dyōb dómpe déwōg bós ngəl.

⁸ Nnam ne bad ábe békénlé nlém á abum, áyāle bényín Dyōb.

⁹ Nnam ne bad ábe békóme nsaŋ, áyāle Dyōb déchəg bós ábē bān.

¹⁰ Nnam ne bad ábe békude metake áyāle bēbεléε mam míme Dyōb áhedεé. Bédé ásē e nkamlɛn mí mîn.

¹¹ Nnam mbê ne nyé ábe bad bésyāā’é, nyé ábe bétagtεé, bēbānē nyé e’bébtéd é’ mam áyāl, bēbīdē-’ε nyé mbōŋ é metóm áyāl, á đín ádēm. ¹² Nyéwóge bwām, nyébé-’ε menyinje áyāle nsábe míme nyékudté ádyōb ríchábé ámîn. Nén dós bad bétágté’áá bekal bé’dāádəŋ bé’ bōđ.

Nkwě míme mbódé e’nyin, ne etrukán éche békōngé (Mak 9.50; Luk 14.34-35)

¹³ “Nyédé etógnén á alongé á bad bé nkōŋsé ngáne nkwě rídí etógnén áyāle ndyééd. Boŋ nzé nkwě mbódé alaŋ chán béhele-se bényínéd mós ámpē? Méesaá dyam dé abɛlɛn ámpē. Né-ós, apim dós bépiméé, bad békōgtáád mós ámîn. ¹⁴ Nyéé nyédé nēngáne etrukán álúmed bad bé nkōŋsé bésyāāl nzii e Dyōb. Dyad áde álōŋnéde á ekone mîn déesōméé. ¹⁵ Mod eémaā-aá etrukán achod se ákōō chós á ebwəg-sé, boŋ abélé ákēlē chós ámîn, ábəl nén ényínte kenzéé awé adé á ndáb-te ekíde. ¹⁶ Nyémpē nyépeεne’, melemlem néε etrukán. Nzé bad bényíné nsón mí bwām míme nyébεléé, bēken Dyōb, awēn Titéε awé adé ámîn.

Ayáged áde Yesue tñgene mbéndé

¹⁷ “Nyéewémtán nén bán mpedé á nkōŋsé ábóded mbéndé éche Mosεε ne mekan míme bekal bé’dāádəŋ báyágté nyé. Meépedεé ábóded mós, boŋ mpedé álóned mós. ¹⁸ Ne mbále nlānge nyé nén meé, káŋ ne á asóg dé nkoŋ ní sé ne mí mîn, ké mwāmpín mé eyale nhóg awé atēnlédé á mbéndé e Dyōb eéhídtéé ásē káŋ né mésyāāl mélóné.* ¹⁹ Né-ós, kenzéé awé abóó mbéndé póg átínté échē mbéndé é Dyōb, ké ene echē bēwémténé bán eesaá etógnén, áyāgtē-’ε bad bémpeε aá bēbəl melemlem, ene ndín e mod ébē ndimtεne átínté e bad ábe bédé ásē e nkamlɛn mí mîn. Boŋ kenzéé awé abεle ngáne mbéndé éhóbé, áyāgtē-’ε bad bémpeε ábəl melemlem, ábē etógnén bwāmbwam átínté e bad ábe bédé ásē e nkamlɛn mí mîn. ²⁰ Né-ós, nlānge nyé nén meé, ésebán abεle á Dyōb ádēn átómé áde Befarisia ne bemeléde bé mbéndé, né nyémpē nyéesónlé á nkamlɛn mí mîn mbéd.”

Ayáged áde Yesue tñgene melingá (Luk 12.57-59)

²¹ Yesue ambád ahób aá, “Nyéwóge nén bán bēnlāā bad bé’ bōđ bán, ‘Mod eewúé mod. Kenzéé awé awúú mod, bétāngéné mós akáad.’ ²² Boŋ nlānge nyé nén meé, kenzéé awé alīnē† mwānyaŋ bétāngéné mós akáad. Kenzéé awé ásyāŋ mwānyaŋ bēpeεn mós á kóte e bad bēmbáá békáád mós. Kenzéé-’ε

* **5:18** Né mésyāāl mélóné káa áde ayáge ásyāāl álóné. † **5:22** Kenzéé awé alīnē; donje á kálag áwóó kenzéé awé alíi ngēn.

awě ächəg mwānyəŋ aá, ‘Edimdim é chōm chén’, béhele bébwém mó á dŭ-á-muú. ²³ Né-əó, nzé ekag á menyán mé mende áke dé abe Dyöb mende, boŋ ekämténé nén wée nyé mod nyêwánléné kəkəə, ²⁴ ébānē nīmōŋ mende áse á’sō é’ menyán mé mende. Esébe éke ébēl nsaŋ ne ane mod boŋ étim ámbid éke ébe mende. ²⁵ Nzé mod ahede wé ake dé asómēn á kóte, bēl káəŋ nyúmō nyépe á nchemten byánán nyéēpě á kóte. Esebé nê, ahelése asómén wé á kóte. Kóte-’é ébēé wé á mekáá mé plúse, plúse chó-’é éhē wé á mbwəg. ²⁶ Ne mbále, nlāŋge wé mée, weéhēlēē-se ebíd á ndáb e mbwəg-tē wē káəŋ né etwedé ádōŋ alúm ásyāəl.

Ayáged áde Yesue tâŋgene akáb dé mesón

²⁷ “Nyêwógé ngáne béhóbé nén bán, ‘Nyéekábé mesón á ndáb e’wóngé.’ ²⁸ Boŋ nlāŋge nyé mée, kénzée awě anəné mmwáád boŋ awémtén aá né mōnnaŋned mó, amaá asón akáb ne ane mmwáád áwe nlém-tē. ²⁹ Nzé ádōŋ díđ ábelte wé mbéb, ehúd dó, épim. Edé mboŋ ábód dó, tómaa bó ábwém echon yəl esyəəl á dŭ-á-muú. ³⁰ Melemlem nê, nzé echon ekaá ábelte wé mbéb, esél chó, épim chó. Edé mboŋ ábód chó tómaa bó ábwém echon yəl esyəəl á dŭ-á-muú.

Ayáged áde Yesue tâŋgene abóo-dé-e’wóngé

(Mat 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ “Kálag e Dyöb ehóbé ámpē nén, ‘Kénzée awě anané mwaád á e’wóngé atəŋgéné ábe mó apab áde álúmtē nén bán anané mó á e’wóngé.’ ³² Boŋ nlāŋge nyé nén mée, nzé mod anané mwaád á e’wóngé ésebán ane mmwáád akábé asón, boŋ ane mmwáád akií mod ampée awón, né nchóm awě anané mó á e’wóngé mó atímté mó mmwáád awě akábe’ mesón. Kénzée-’é awě awóó mmwáád awě bənáné á e’wóngé né mómpē akábé asón.

Ayáged áde Yesue tâŋgene amwé dé melě

³³ “Nyêwógé nén bán bēnlāā bad bé’ bəód bán, ‘Mod eemwág melě ngēn, boŋ nzé mod amwédé melě atəŋgéné ábēl dyaŋ áde ámwééné melě á’sō é Dyöb.’ ³⁴ Boŋ nlāŋge nyé nén mée, nyéemwág melě ké mehóg. Nyéemwág melě á dīn dé nkamlēn mí mín, áyāle áhed dōó Dyöb áwóó e’dii bé nkamlēn. ³⁵ Nyéemwág-ke á dīn dé nkōŋsé, áyāle áhed dōó Dyöb ásúmé mekuu. Nyéēbenlād-tē ké dīn á dyad á Jerusalem, áyāle ádíi dyad áde kəŋ embáá. ³⁶ Nyéemwág melě ké á dīn dé nló nīmēn, áyāle nyéēhēlēē ké mbum e esid póg ahəŋlən awen nló, ápúbéd ké’ē áhined chó. ³⁷ Boŋ nzé ehóbé wée móbele dyaŋ, ehób wée, ‘Ee, mēbel dó.’ Ké-’é wée, ‘Aáy, méebenlé.’ Kéchée éche ébádé áhed né ébídé wée Satanē.

Ayáged áde Yesue tâŋgene akun-á-yəl

(Luk 6.29-30)

³⁸ “Nyêwógé ngáne béhóbé nén bán, ‘Nzé mod atúbé mod díđ, bétúb mómpē díđ. Nzé mod ahúde-’é mod ason, béhúd mómpē ason.’ ³⁹ Boŋ nlāŋge nyé nén mée, nzé mod abelé wé mbéb, éched yəl. Nzé mod abəmé wé abén á akəg ahóg, ékunnéd mó ádínií ámpē. ⁴⁰ Nzé mod ahede wé asómēn á kóte ákoben wé nīmōŋ nkobe, ébag mó káəŋ ne echon súde. ⁴¹ Nzé mod anyágté wé aá ékeēn mó máyl mehóg, ékēēn mó máyl mébe. ⁴² Kénzée awě achómé wé chōm, bēé mó. Nzé mod ahóbé-’é aá, ébál mó chōm éche éwóó, ebál mó.

Ayáged áde Yesue tâŋgene bad bé ekəyi

(Luk 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Nyêwógé ngáne béhóbé bán, ‘Edəŋ mwānyon, ékəə-’é mod awě akəó wé.’ ⁴⁴ Boŋ nlāŋge nyé nén mée, nyédəŋ bad ábe békóó nyé, nyékānnad-tē ábe bétagte nyé. ⁴⁵ Nzé nyébelé nê, né nyéēbē bán ábe Titée awēn awě adé ámīn.

Alóme' enyen ne mbúú wée bad bé mbéb ne bé bwám nyaa póg. ⁴⁶ Nzé edáo bad ábe bédáá we bēnpēn, nê déepiinédte we nsábe ké nhóg. Kááñne besaad-bé-tááse bómpe bebēle melemlē. ⁴⁷ Nzé elente' ábōñ bad bēnpēn né ebēle melemlē ngáne kēnzéé ampée ábeléé. Kááñne bad ábe béesē bad bé Israel bebēle nê. ⁴⁸ Né-ǝǝ, mbeltéd nīmēn rítāñgéné nēe rityéémé bwám, nēñgáne mbeltéd míme awēn Titée awē adé ámīn.

6

Ayáged áde Yesue tñgēne áwóngēn bad

¹ “Nyétéd pónde! Nyéebēlē nsón rí Dyōb ábel boñ bad bényín nyé. Nzé nyēbēle nê, né nyéekudte nsábe wée awēn Titée awē adé á nkamlēn mí mín.

² “Né-ǝǝ, nzé ebage mod chōm éche átógnéné, weékūmē nkāñ nēñgáne bad ábe bédoge yāl. Békume nkāñ á ndáb é mekáne ne á dyad-tē wée bad bédíí, ábel boñ bényín bó. Ne mbále nlāñge nyé meé, bémáá mímab nsábe rísyāāl akud. ³ Boñ nzé ebage mod chōm éche átógnéné, weébēlē'-se ké awoñ wēñ awē étómténé adəñ abíí. ⁴ Nê débēl mod ké nhóg éebíí'ē chōm éche ébágé mó. Dyōb, awoñ Titée awē anyíne mam míme mébenled á e'koñnéd-te móšsābē we.

Ayáged áde Yesue tñgēne mekáne (Luk 11.2-4)

⁵ “Nzé nyēkanne', nyéekánné' nēe bedog-badé, ábe nzé békānne' bédəə atyéem á ndáb é mekáne ne á mbom, ábel boñ bad bényín bó. Ne mbále nlāñge nyé nēn meé, bémáá mímāb nsábe rísyāāl akud. ⁶ Boñ pēn, nzé mod akānne', asól áwē toñ-tē, ádíb ekob, boñ akānnē wée eche sāj Dyōbē awē mod éēnyīnēē. Ene pónde awōñ Titée awē anyíne' mam míme médé á e'koñnéd-te ášābē we. ⁷ Nzé nyēkānne', nyéebádnán e'yale mbád ne mbád, ngáne bad ábe béesē bad bé Israel bebēléé. Bēbélé bēwēmtān bán Dyōb déwōg bó mekáne áyāle bēbúdé e'yale áte. ⁸ Nyéebág nēe bó, áyāle Dyōb, awēn Titée, amaá abíí chōm éche nyétógnéné byánán nyéēsédéd mó. ⁹ Né-ǝǝ, enén nyaa e mekáne chōo nyétāñgéné akáne, Dyōb, Titée awēd, awē adé ámīn, edúbé ébē ne ádoñ dīn.

¹⁰ Mmōñ nkamlēn ríhye rítéd etál.

Bad bé nkōñsé bebēl mekan míme éhedéé, ngáne ébenlaadté ámīn.

¹¹ Bag sé echəd ndyééd e epun e bīn é' chii.*

¹² Lagsén sé míməd mbéb, ngáne sémpē sélāgsanné mod téé awē abelé sé mbéb.

¹³ Weémwāg-se sēhún á mekáñsēn-tē, boñ húd sé á mekáá mé Satan.†

¹⁴ Nzé nyēlāgsan bad mewusé míme bebēnlé nyé, né Dyōb Titée awēn awē áde ámīn mómpē ālāgsén nyé. ¹⁵ Boñ nzé nyéelāgsán bad, né ké Dyōb awēn Titée éelāgsénné nyé.

Ayáged áde Yesue tñgēne adíd á yāl nzaa á mekáne-tē

¹⁶ “Nzé edide yāl nzaa á mekáne-tē, weésudné' ngáne bedog-badé bebēléé. Béchēmtē' e'só á nló ábel boñ bad béchem bán bédide yāl nzaa á mekáne-tē. Ne mbále, nlāñge nyé nēn meé bémáá mímāb nsábe rísyāāl akud. ¹⁷ Boñ nzé edide yāl nzaa á mekáne-tē, éwōbē e'só, ésēdē'-e nló áte. ¹⁸ Bēl nê, ábel boñ bad bēechémé bán edide yāl nzaa á mekáne-tē, étōméé awōñ Titée awē mod éēnyīnēē. Anyíne' mam míme médé á e'koñnéd-te, mó-'aá ášābē we.

* **6:11** Bag sé ndyééd e epun é bīn é' chii káa ndyééd e epun é bīn é' chān. † **6:13** Donje á kálag dé'so ábádé bán Nkamlēn, ngine ne ehúmé bédíí ábōñ á ngíndé ne á ngíndé.

Ayáged áde Yesue
tâhgene awónh á bwēm
(Luk 12.33-34)

¹⁹ “Nyéekonád yǎl nhon á nkõhsé wën, wée síi ne ngag bébēbēdtē, bechīb-pe ámpē bébóó ndáb, béchīb. ²⁰ Bon nyékoo mímēn nhon wée síi ne ngag bébēbēdtē, bechīb-pe ámpē bébóó’é ndáb se béchīb. ²¹ Nyébíí bán wée nhon mbágbkē mod, áhed dǎo nlém-me mbágbkē mó.

²² “Dǐd dǎo áde ngáne etrukán é yǎl e mod. Nzé dǐd ákénlé we áte, echon yǎl esyáál chǎmpē ebélé ekélé. ²³ Nzé déekēnle, yǎl chǎmpē ǐlōn we áte ne ehíntén. Né-ǎó, nzé chǎm éche ényínte nyé ekíde étímé abé chǎm éche étímté nyé á ehíntén-tē, né échē ehíntén échē nyébēē áte étōmtēn ngíne abé.

²⁴ “Modmod eéhēlēē-se abé mbaledē a bewónh bébe. Alūmēd nhóg edange tómaa aníníí, ké’ é átīmēn nhóg, abán-’ε aníníí áyāl. Weéhēlēē-se ebé mbaledē a bad bébe abé ahóg. Weéhēlēē-se ebé mbaledē a Dyǎb se ebé-’ε mbaledē a mǎné.

²⁵ “Né-ǎó, nlânge nyé nén mée nyéētāgē áte á alongé, se nyéhōbē nén bán cheé nyedyēē, ké’ε nzé-chómé nyémwēē, ké’ε cheé nyéwāā’ē á yǎl. Eesaá mbále bán alongé átómé ndyééd-ε? Yǎl-le ámpē eesaá etógnén tómaa mbóté-ye? ²⁶ Nyénōne menon, méewēnēē bwēm, méepādēē, méewóo-’áa hǎm áde békongéé medyé. Kénê, Dyǎb awên Titée awē áde ámín adídte mó! Nyéebíí’ é bán nyéde etógnén bwámbwam tómaa menon-ε? ²⁷ Nzé-módé áwen tínté ahele átāg áte kááh, abád ké epun ehóg áwē alongé?‡ ²⁸ Cheé-ǎ ékás bon nyétāgē áte áyāle mbóté éche nyéwāā’é? Nyénōne’ mbonja éche édé á mehínte ngáne ékwogéé. Eebeléé ntǔ, ébanjéé mesanj. ²⁹ Nlânge nyé nén mée, ké kǎh Solomonε ne mímē nhon rísyāāl eewāā’áa mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e’bon. ³⁰ Nzé Dyǎb áheleε áwāādtē e’sum ábē é’bāg chíi bon chǎn béhé bó á dǔ, né éetómmé nyé awáad né-ye? Chán adúbe adíí nyé mwāmpín nén? ³¹ Né-ǎó nyéētāgē áte bán, ‘Cheé sédyēē? Cheé sémwēē?’ Ké-’ε bán, ‘Cheé séwāā’é?’ ³² Bad ábe béesǎ bad bé Israel bóo béchyεε’ ákud échén ndín é bwēm. Awên Titée awē áde ámín abíí áa nyétógnéné ábén bwēm é’syāāl. ³³ Bon nyésébe nyé nyéhēd mam mé nkamlēn ní Dyǎb tómaa mam mésyāāl, nyébele-’ε ngáne Dyǎb áhēdnéé nyé. Nzé nyébele nē, né Dyǎb débǎ nyé ábíníí bwēm é’syāāl. ³⁴ Né-ǎó nyéētāgē áte áyāle epun é’ chǎn. Epun é’ chǎn chēn éwōh mímē metake míme mékwognéd chó. Epun tée éwóo mímē metake.

7

Ayáged áde Yesue
tâhgene bad ábe békáadte baáb
(Luk 6.37-38, 41-42)

¹ “Mod eekáádté waáb. Nzé ekáádté wën, né Dyǎb dǎmpē dékāād we. ² Nyaa echē ékáádté wën, chǎo Dyǎb dǎmpē dékāādtē we. Melemlem mé nhǎgtéd míme ébénlédé móo Dyǎb dǎmpē débēnlédte. ³ Cheé ékás bon éwāmsān mwǎ púuted anyín á dǐd áwēn, ésebán ehēle nkǎg míme rídé mmōh á dǐd anyín? ⁴ Chán éhele-se eláá mwǎnyonh wée ámwε móhūd mó púuted á dǐd, áde nkǎg rídíí mmōn á dǐd? ⁵ A-edog-bad! Sébé éhūd nkǎg míme rídé mmōn á dǐd, dǎo wétōh’ é púuted echē edé mwǎnyonh á dǐd anyín, bon ehúd-te chó. ⁶ Weetédé mam mé Dyǎb se ébē mbwé, áyāle ékunnéd we yǎl ékūm-me we. Weebwémmé nguú échōh ngεse áyāle édyantéd chó ámín.

Hédén Dyǎb kéchéé éche éhédéé
(Luk 11.9-13)

‡ 6:27 Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne adíí.

7 “Hedén Dyöb, äbë wε. Hëd, Dyöb débël enyín, kùm ekob, Dyöb dédibnéd wε. 8 Ayāle kénzée awë ahëdné Dyöb, äküd, awë ahédé-’ε, änyín. Kénzée-’ε awë akumé ekob, Dyöb dédibnéd mó. 9 Sáa-a-mwän ahéé mwän áhedénné ewεle, bonj ábε mó aláá? 10 Ké-’ε nyé ahéé mwän áhedénné súu, bonj ábε mó nyä? 11 Nzé e’bébtéd é’ bad née nyé nyébage áben bán kase é bwëm, tógtén-naá echen Sáη awë adé ámín? Chán-nō éebaá bad ábe béhédné mó kase é bwëm? 12 Né-óó, kéchéé éche édáá wεé bad bébel áwōη, ébel chό áwāb. Nén dáo mbéndé e Dyöb ne bekal-bé-e’dáádəη ékoo’é ayáged.”

*Nzii e alongé áde déemaá’
elélé áte
(Luk 13.24)*

13 Yesuε ambád aá, “Bwéé á ekob éche échíné áte, áyāle ekob éche ékag á dü-á-muú ékálé áte, nzii eched-te etónlédé, bad ábe bébwag-kε áhed bébúú áte. 14 Bonj ekob é nzii e alongé áde déemaá’ edé mwämpín. Nzii-’ε echë etime áwed elélé abwε áte. Nguse é bad chόó ébwag-kε áhed.

*Bekal-bé-e’dáádəη bé metóm
(Luk 6.43-44)*

15 “Nyétéd pónde ne bekal-bé-e’dáádəη bé metóm. Bélúmte byánán bépweédtédé née ndyōη mí mbód, bonj áwab nlém-té bédé ebébtéd née ngā. 16 Nyéēchem bó á mbéltéd mímbāb. Mewāη méchyáa e’pum é’ besabé-yε? Ké-’ε mekād méchyáa’ e’pum é’ máηgəle-yε? 17 Melemlem-’aá bwel ké é’héé ábe é’kwoge’ bwām, é’chyáa-’ε e’pum é’ bwām. Bonj ké é’héé ábe béekwogé’ bwām, béēchyāā-’é e’pum é’ bwām. 18 Bwel é’ bwām béehelélé e’pum bé mbéb achyáa. Bwel bé mbéb-pe béehelélé e’pum é’ bwām achyáa. 19 Bwel ké é’héé ábe béēchyāā’ e’pum é’ bwām, nwóó-nzag äkwel bó, abwém bó á dü. 20 Né-óó, nyéēbīī bekal-bé-e’dáádəη bé metóm á mbéltéd mímbāb.

*Bad ábe béhide Yesuε
ne nlém míbε
(Luk 13.25-27)*

21 “Saké mod téé awë achəgtaad mε aá, ‘A-Sāη, A-Sāη,’ äsōl á nkamlən mí mín. Bad ábe bébele ngáne echem Sáη awë adé ámín áhednéé bó, bóó bésōl. 22 Ade epun é nkáásé mé asóg épéé, bad híin bépë áwēm, bélāηgē mε bán, ‘A-Sāη, A-Sāη, ngómē sēkänlé’áá bad mam míme Dyöb álómné’áá sé aá mébenléd, á dīn ádōη, sébenléd-te ádōη dīn ábided bad e’dáádəη bé mbéb áte, sébelé-’ε menyáké híin!’ 23 Héε mélāā’ é bó mεé, ‘Meebīī’ é mε nyé. Nyésyəə mε á dīd-te! E’bébtéd é’ bad ngēn!’ ”

*Belōη-bé-ndáb bébe:
a debyéé ne a eyókéł
(Luk 6.47-49)*

24 Yesuε ambád ámpē aá, “Né-óó, mod téé awë awógé ábēm e’yale bén, bonj ábelé-’ε ngáne é’hóbεé, ádíi née mod a mekínzé awë alóó ndáb á ebēn é aláá mín ábel bonj éwúu ásē. 25 Ambíd e nē, mbúú e ngíne enchá, e’díb é’lone, ekukud-te étóm wéε ene ndáb émbēē, bonj enkēnkweé, áyāle enlōηnéd á aláá mín. 26 Bonj kénzée awë awógé ábēm e’yale bén, bonj eébele ngáne é’hóbεé, ádíi nēngáne eyókéł é mod éche élóó eche ndáb á nsíi mín. 27 Ambíd e nē, mbúú e ngíne enchá, e’díb é’lone, ekukud-te étóm wéε ene ndáb émbēē. Ene ndáb enkwe. Enkúme émad-te ahented áte.”

Kunze eche Yesuε awóó áyáged

²⁸ Ade Yesuε áamáá nímén mésyāāl ahób, amute áde áwóglánnáá mós démbē menyáké bwāmbwam áyāle nyaa echē áyágté'áá. ²⁹ Ayágté'áá bó nēe mod awē nzé ahóbé, né éamáá. Eeyágté'áá, nēngáne bemeléde bé mbéndé.

8

Yesuε achōjté mod awē meləḡ mékóbé

(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Yesuε ansūd á ekone sé. Ade ápédé é ekone sé ndun e mod ehídé'áá mós. ² Hē dós mod nhóg awē meləḡ mékóbé ápédé áwē bon əbwōgē mebóbón ne edúbé ésyāāl, áhōbē nén áá, “A-Sán, nzé edáá ehēle ébēl me nsán.”* ³ Dós Yesuε ábídté ekáá, ábanē mós á yāl bon əlāngē mós áá, “Ndáá, sán!” Əbwōg-əbwōg nímē meləḡ mēmáá ane mod á yāl. ⁴ Dós Yesuε əlāngēé mós áá, “Weelāngé modmod dyam áde ábénlédé, bon kē élúmed yāl wēe prise, ásimen wε. Ebag-ke mendε ngáne mbéndé e Mosεε éhēdeé, əlúmed bad wēé mósāā.”

Yesuε achōjté mbəlede a mod ambáá a sánze

(Luk 7.1-10)

⁵ Ambíd e nē, Yesuε ankē á dyad á Kapenahum. Nēe ápédé áwed, mod ambáá a sánze é Roma ambé awē akamlaan mbwókεl e sánze. Ane mod anhyε mós achán, áhōbē ⁶ áá “A-Sán, awēm mbəlede eédyε'ε bwām, adé á anon de nkole á ndáb. Eéhēlēē ahide ásē. Atage bwāmbwam.” ⁷ Yesuε anláá mós áá, “Mēpě, ríhōōd-tε mós.” ⁸ Dós mod ambáá a sánze ne átimtanné Yesuε áá, “A-Sán, mmēn meékwognedéé ákob wε nken áwēm ndáb, bon hób ké eyale, awēm mbəlede ədyεé bwām. ⁹ Mmēn ndii mod awē adé ásē e nkamlεn, mmēn-nε nwóó sánze éche nkamlanné. Nlāngε póg mēé, ‘Käg’, ékäg-ke nē dēn, empée mēé ‘Hyäg’, éhyäg-ke né dēn. Nzé nlāngε awēm mbəlede mēé, ‘Bēl échén’, ábelé-ε né dēn.” ¹⁰ Ade Yesuε áwógé nē, yāl enkóm mós áte. Dós əlāngēé bad ábe behídé'áá mós áá, “Ne mbále, nlāngε nyé mēé, meényinēē mod a lon ə Israel ké nhóg awē awóó nyaa e adúbe echē anén nken-e-mod áwóó. ¹¹ Nlāngε-ε nyé nén mēé pónde echē ngande ébēē á nkamlεn rí Dyōb, bad híin ábe bénkētāngén abé áhed bēbíd á akuu ne á mbəḡ ábē á ngande nchoo ne betaa, Abrahamε, Aisigε ne Jakōbe. ¹² Bon bēbídēd bad ábe bēntāngēn abé á nkamlεn rí Dyōb á əbwōg-te, bēbwém bó á ehíntén-té. Áhed-táá béchyεé'ε bēdyāg-ke meson á nsəl.” ¹³ Dós Yesuε əlāngēé ane mod á sánze áá, “Súé' á ndáb, ébenled ngáne édúbpé.” Melemlem mé pónde mbəlede awē ane mod ambáá a sánze andyε bwām.

Yesuε achōjté ekud é bad

(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)

¹⁴ Adé Yesuε ápédé á ndáb wēe Petro, antán Petro mwaád nyaá á anon dé nkole, ahéb dēnsog mós. ¹⁵ Nēe Yesuε áchāngé mós á ekáá, ahéb áamá mós. Anhidé ásē, ákōb-pe Yesuε nken. ¹⁶ Ene ngukél bad bēmpēēn bad híin wēe Yesuε, ábe e'dáádəḡ bé mbéb bēmbēē áte. Yesuε ambenléd ábē e'yale bé nsəl abidéd ábē e'dáádəḡ bé mbéb, áhōōd-tε bad bésyāāl ábe békónlé'áá. ¹⁷ Yesuε ambēl nímén mésyāāl əlóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dáádəḡ Yesayaa nén áá, “Ankobén syánē nkole rísyāāl ne nímēd metake.”

* **8:2** Mmēn nteltéd rídé á Kálag e Levitikus eped dyōm ne é'láan nchoo móom méniin ne rítáan ápe nchoo móom méniin ne ntóób (Lev 13.45-46).

*Bad ábe bêmpon Yesue ahid
(Luk 9.57-62)*

¹⁸ Ade Yesue ányiné ngáne ndun e mod élanédé mós, anláá ábē bembapεε aá bóbōó bétime á pεd e edib-é-nzab eníní. ¹⁹ Hê dōó meléede a mbéndé nhóg ápédé áwē bonj áhōbē aá, “A-meléed, mēhíd wε kēhéé áde ékagké.” ²⁰ Yesue antimtén mós aá, “E’bubwóg é’wóó ábab e’lóm wéε bésóléé, menon-ne ámpē méwóó nímab mūm, bonj Mwān-a-Moonyonj eewóó’é hōm ádē ábánnεé nló.” ²¹ Dōó mod ampée awē mómpē ahidé’áá Yesue álāngεé mós aá, “A-Sánj, mwē, nísébe níke nílime echem sánj.” ²² Dōó Yesue átimtanné mós aá, “Hídé me, chené ndim ní bad mēn nílime nímāb ndim.”

*Yesue ahóódté ekukud
(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)*

²³ Ene pónde dōó Yesue ásólé á bōle-tē ne ábē bembapεε bonj bēbwōgē eke. ²⁴ Adē bépédé á edib-te, dōó ekukud é ngíne ébóótédé atóm. Embé ngíne nyaa eché kóáñne bōle bêmponné asú ásē á mendíb-te. A pónde eched Yesue akúné’áá. ²⁵ Hé-’aá bembapεε bényemεé mós ásē bonj bēlāngē mós bán, “A-Sánj, sōn, wóngén, pón syánē dewág-ōō!” ²⁶ Yesue ankwentén bó aá, “Cheé ékээ bonj nyéwōgē mbwóg? Cheé ékээ bonj ádēn adúbe ábē mwāmpín nén?” Dōó átyéémé ámín, bonj ákamlán ekukud éche étómé’áá, ne edib éche éhódé’áá áte. Abwōg-ábwōg ekukud énsēle, edib ámpē éche éhódé’áá áte énsōg ahod. ²⁷ Yāl enkóm bembapεε áte bwāmbwam áde bényiné nē, bésēdté bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche kóáñ ne ekukud ne mendíb bēwógnεé?”

*Yesue achōjté bad bébe
ábe e’daádəñ bé mbéb bémbeε áte
(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)*

²⁸ Ade Yesue ne ábē bembapεε bépédé á múde mé edib-é-nzab nímíní, á mbwóg e bad bé Gerasin, bad bébe ábe bémbíđ á soóbadε bémbomén mós. E’daádəñ bé mbéb bémbeε ábē bad bébe áte. Abē bad bémbeε nganjlen nyaa eché mod ké nhóg éechue’áá ene nzii abwε. ²⁹ Anyín áde bényiné Yesue, bémbootéd abón bán, “A-Mwān a Dyōb, cheé syánē déwóñné? Epedé hén ákógsen sé áde pónde éepēdēε-yε?” ³⁰ Esog é nguu chó-’ε ébédé benben ne áhed, édyāg medyé. ³¹ Héε ábē e’daádəñ bé mbéb é’cháa-’ε Yesue bán, “Sébíí bán wēbíđēd sé, bonj tēdε sēsól á esog é nguu-tē éche édé híníí nē.” ³² Dōó Yesue ákamlanné ábē e’daádəñ bé mbéb aá, “Nyébíđ!” Abíd áde ábē e’daádəñ bé mbéb é’bíde ábē bad áte, bēnsól nguu chē áte. Abwōg-ábwōg, échē esog é nguu émpādē ásē, ényəgté’ á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tē, éwé-’ε. ³³ Benon bé nguu béntōm mehélé á dyad-tē, békag békanklé bad dyam áde ábénlédé ne ábē bad ábe e’daádəñ bé mbéb bémbeε áte. ³⁴ Awóg áde ábē bad bé dyad bēwógé nē, bémpādē ásē áke dé atán Yesue. Néε bényiné mós, bénchāñ mós bán, áhide áwab mbwóg.

9

*Yesue achōjté mod
awē awédé epεd
(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)*

¹ Ambíd e ene pónde, Yesue ansól á bōle-tē ámpē, áchābē edib-é-nzab, átim ámbíd áwē dyad wéε ádyéé’áá. ² Apε áde Yesue ápédé áwē dyad, bad behóg bémpeén mod á mekále mín awē awédé epεd. Ade Yesue ányiné adúbe áde ábē bad, anláá ane mod awē awédé epεd aá, “A-mwān, weewógé mbwóg, nlagséné wε mbéb.” ³ Hê dōó donje dé bemeléede bé mbéndé bényonjεé áte bán, “Anén mod asyáə Dyōb!” ⁴ Yesue anchēm bó mewēmten áte. Héε

ásedteé bó aáken, “Cheé ékáá bon nyêwón nímén mewêmten mé mbéb áte? ⁵ Ahéé adé dyam ásad, áhób wéé, ‘Nlagséné we mbéb,’ káa áhób wéé, ‘Syáó ásē, ébooted aké?’ ⁶ Bon mēlūmēd nyé meé Mwān-a-Moonyon awóó kunze á nkōnsé álagsen mbéb.” Héé álānggēé ane mod awē awédé eped aá, “Syáó ásē, étēd nímōn mekále, ésúé’ á ndáb.” ⁷ Dóó ane mod áhídté ásē bon ásūē-’é á ndáb. ⁸ Mbwóg ménkōb bad ábe bényin ngáne ádén akan ábénlédé. Bébootéd-te Dyōb aken áde ábágé baányon kunze ábel échéndín é mam.

*Yesue achénlé Matyo
áhid mó*

(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Ambid enê Yesue ansyáó adé abwóg á hōm. Ade ákagké nê, annyín mod awē béchágé’áá bán, Matyo. Matyo andyēé ásē á ndáb eche ásánté’áá tááse áte. Héé Yesue álānggēé mó nén aá, “Hidé me.” Dóó Matyo átyéémé ámin, bon áhíde-’é mó. ¹⁰ Ambid e pónde Yesue ankē á ndáb wéé Matyo* ádyé ndyéed. Ekud é besaad bé tááse né bad bé mbéb bēmpēe bēmpē bēdyēēn Yesue ne ábē bembapēe áhed. ¹¹ Néé donge dé Befarisia bényíné ngáne Yesue ádyééné échē ndín é bad, bēnsēdéd ábē bembapēe bánken, “Cheé ékáá bon awen meléede ádyāg ndyéed ne besaad bé tááse ne bebel bé mbéb bēmpēe?” ¹² Dóó Yesue ákwentanné bó aá, “Bad ábe bēdyēé bwām béetógnēné mod-a-bwel. Bad ábe bēkonle’ bóó bétógnēné mod-a-bwel. ¹³ Nyéke nyéhēd áte ábel nyēsōntēn ábén e’yale ábe é’ténlédé á kálag e Dyōb nén bán, ‘Chōm éche níhēdnéé bad édii nlém ní ngol, saké mendé.’ Meépedéé á nkōnsé áchéle bad ábe békōbnédé á’sō é’ Dyōb, bon mpedé áyāle bad bé mbéb.”

*Nsedtédtē tñgēne ádid yāl nzaa
á mekáne-tē*

(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴ Hē dóó bembapēe ábe Jōne, Ndusene bēpédé wéé Yesue bon bēsedté mó bánken, “Cheé ékáá bon sé ne Befarisia sédidé yāl nzaa á mekáne-tē, bon ábōn bembapēe pen bēdidé’?” ¹⁵ Yesue ankwentén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bélébpé á ngande e e’wóngé bēhēle bēlebe’ áde bédíí ne mod awē akudé sómbé? Bēhéleé. Bon epun épē éche bēkobēnné bó mod awē akudé sómbé. Echē epun dóó bēdidté yāl nzaa á mekáne-tē. ¹⁶ Nyébíí nén bán, nzé mod anabpe’ mbóté, eetédéé eped é abad ékōlē se ábnéd nchun mí mbóté, áyāle nzé échē eped é abad ékōlē ébótédé abób áte ébelé éhabnéd abad dé nchun. Nē ábele’ échē epōn é mbóté ékále’ áte tómaa ngáne énsēbēē abé. ¹⁷ Melemlem nēngáne mod éētēdēē mīm mékōlē se ápen mó á nchun mé ntyág ní ngob e nyam. Ayāle nzé abelé nē, né mīm méhōd káōn ntyág ní’yéd? Mīm mēmād asyōge, ntyág-ke ámpē mbéb. Bon bétédéé mīm mékōlē bēhé á ntyág mékōlē-te. Nē ábele’ mīm mébé bwām, ntyág-ke ámpē mbé bwām.”

*Yesue apuúdté ngōndéré póg
echē enwé*

(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸ Ade Yesue álānggēé bad nímén mekan, mod a nkamlēn nhóg ampē áwē abwóg mebóbōn ne edúbé ésyāal, áhōbē nén aá, “Awem mwān a mmwāád awédé bōob nén dēn, hyāg ébān mó ekáá á yāl ábel nén apuu.” ¹⁹ Né-óó Yesue ampádé ásē ne ábē bembapēe bēhíde ane mod. ²⁰ Ade bēkagké nē, mmwāád nhóg ambé awē anwón nkole míme mekií mébídé’áá mó á yāl pónde ésyāal. Mmē nkole mbédé mó á yāl á etūn é dyōm-a-mwé ne mbē. Héé ane mmwāád ábídé Yesue á mbíd, ásitán mó mesó mé nkobe míme ánwāā’é. ²¹ Ambel nē

* **9:10** Ndáb wéé Matyo káa ndáb eche Yesue.

áyāle ánwálé mewēmten aá, nzé mósiténé mímé nkobe, aá né móodyéé bwám. ²² Dóo Yesue ákúnnédé bonj anyín ane mmwaád. Anyín áde anyíné mó dóo álāngéé mó aá, “A-mwān-a-mmwaád, adúbe ádōn ádíde wε bwám.” Abwōg-ábwōg ane mmwaád andyéé bwám. ²³ Yesue ampě á ndáb echě ane mod a nkamlen. Ade ásólé á ndáb-te, antán ndun e mod ebele ntāgag ní ngine ne bad ábe bétóo e’lōn, békōnē-’ε nkāngé ní kwéed. ²⁴ Dóo Yesue áhóbéé aá, “Nyé moosyāal nyébíd á ebwóg, áyāle anén mwān-a-mmwaád eewédéé, akúne kúnén.” Héε bó moosyāal bébótédé mó awōo. ²⁵ Bonj áde ene ndun e mod émáá abíd á ebwóg dóo Yesue ásólé á tonj echě bēnnaádté ane mwān. Néε Yesue áchéngé mó á ekáá, apádé-’ε ásē ábwōg-ábwōg. ²⁶ Adén akan dēnkanléd ene pεd e alonj esyāal.

Yesue achōjté bad bé ndím bébe

²⁷ Néε Yesue áhídté áde abwóg á hōm, bad bébe ábe bēnkwe ndím béhídé’áá mó ámbíd, bélébpē-’ε e’saad bán, “A-Mwān a mbyaa míme Dabide, wóg sé ngol.” ²⁸ Ade Yesue ásólé á ndáb-te, ábē bad bébe ábe bēnkwe ndím bēntān mó. Dóo Yesue ásedtéé bó aá, “Nyédúbpé nén bán nhele míbel nyēnyínen-ε?” Bēnkwentén mó bán, “Eε. A-Sān, sēdúbpé.” ²⁹ Dóo Yesue ábáné bó mekáá á míd, bonj áhōbē nén aá, “Nyēwóo adúbe bán nyēnyínen, né-óó ébenled ngáne nyédúbpé.” ³⁰ Abwōg-ábwōg bébootéd-te anyínen. Bonj Yesue asím bó etúu áte, álāngé bó aá, “Nyéelāngé mod ké nhóg ádén dyam áde ábēnlédé.” ³¹ Bonj ké nē, néε bébídé áhed, bémbe békēn nkalanj ene pεd é alonj esyāal ngáne Yesue ábélé menyáké.

Yesue achōjté mod awě eehóbe’áá dyam

³² Néε ábē bad bébe ábe bēnkwe ndím ábe Yesue áchōjté béhídté, bad bēmpēén mod wéε Yesue awě ankwě ebóbé áyāle edāádān é mbéb émbē mó áte. ³³ Bonj áde Yesue amáá ane mod échē edāádān é mbéb abided áte, ambootéd dyam ahób. Nén dénkōbēd ndun e mod echě ebédé áhed menyáké, bēhōbē-’ε bán, “Dyam néε ádén déēbēnlēdēé á Israel mbéd.” ³⁴ Bonj Befarisia pεn bēhōbē nén bán, ahēle bad e’dāádān bé mbéb ahúd áte áyāle kān e e’dāádān bé mbéb chōo ebage mó ngine ábel nē.

Yesue awógé bad ngol

³⁵ Né-óó Yesue akagé’áá myad mésyāāl, mémháá ne mésad ene pεd e alonj, áyāgtē eyale é Dyōb á ndáb é mekáne, ákalé-’ε nkalanj ní bwám mé nkamlen ní Dyōb. Yesue achōjté’áá bad bé nkole bésyāal ne nyaa é nkole esyāal éche émbē áfinté echáb. ³⁶ Ade Yesue anyíné ndun e mod, ngol enlóg mó á nlémtē bwāmbwam áyāle echáb. Ambé bó ngol áyāle bétágé’áá áte, béewōo-’ε nwōngēn. Bémbe néε nídyōn ní mbód míme méewōo nnōn. ³⁷ Dóo álāngéé ábē bembapεε aá, “Nzag echyáá bwāmbwam, bwēm é’hēdnaad apád, bonj bepád béebuu’ é áte. ³⁸ Né-óó, nyékāne nén bán nwóo-nzag álōm bepád.”

10

Bembapεε bé nlomag dyóm ne bébe

(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Ámbíd e nē Yesue anlād ábē bembapεε dyóm ne bébe áte. Ambε bó kunze ábided bad e’dāádān bé mbéb áte, áchood bad bé nkole ne nyaa é nkole esyāal. ² Mín míme bembapεε bé nlomag dyóm ne bébe ábe Yesue māmén: A’só, Simōne awě béchágé’áá bán Petro ne mwānyan Andreyā. Jεmε bó mwānyan Jōne, bán ábe Zεbedie, ³ Filibe ne Batolomyo, Tōmasε ne Matyo nsaad-a-tááε,

Jemse mwän awë Alfase, ne Tadiose, ⁴ Simone awë ambé á epepé é kán e alon, ne Judas Iskariode awë antim Yesue asóm.

*Yesue alángé bembapεε bé nlomag
ngáne bébenlé míme nsón
(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)*

⁵ Abê bad dyôm ne bébe bóó Yesue ánlōmmē. Anláá bó aá, “Nyéekāg á myad míme méesě myad mé alon á Israel, nyéekāg-ke dyad ké ahóg á alon á Samaria. ⁶ Bon nyékag wée bad bé Israel. Bédé née ndyōŋ mí mbód míme mbóó. ⁷ Nyékag, ngáne nyékagké, nyéhāŋte nén bán, ‘Nkamlēn mí mín rídé benben.’ ⁸ Nyéchoŋte bad bé nkole, nyépuudte bad ábe bēwédé, nyéchoŋte bad ábe bēkonle nkole mé meləŋ ábel bēsāŋ, nyébídte-ε bad e’daádəŋ bé mbéb áte. Mbagé nyé ngíne ábel mímén mésyāāl, meéhēdnéé nyé nsábe. Né-óó nyémpē nyéke nyébele melemlem nyéehēdnē bad nsábe. ⁹ Nyéewánlé mōné ké nhóg áyāl. ¹⁰ Nyéewánlé ekwε, ké’ε mbóté ébe áyāl. Nyéewánlé metámbé, ké’ε ntón. Ayāle mod a nsón atāŋgéné ndyééd akud wée mod awë ábenléé nsón. ¹¹ Nzé nyésólé dyad ké ahée, nyéhēd mod awë akwēnténé nyé nken akob, nyédyē áwe ndáb káŋŋ ne pōndé éche nyéhídtéé ádé dyad. ¹² Ndáb ké ehée eché nyésólé áte, nyélēlēd bad ábe bédé áwēd-te nén bán, ‘Nsaŋ mbê ne nyé.’ ¹³ Nzé bad ábe bédé áwēd-te békóbé nyé nken, mímén melentēn mé nsaŋ ní Dyōb mbê ne bó. Bon nzé béekobe nyé nken, mímén melentēn nsú ne nyé. ¹⁴ Bon nzé nyēpedé ndáb ké’ε dyad ké ahée, bon béekwēntēne nyé awóglēn, nyékūd ebumbú á mekuu áde nyéhídtéé áhed, álúmed nén bán, Dyōb déekobéé bó. ¹⁵ Ne mbále, nlāŋge nyé nén méé á Epun é Nkáásé, nkógsen míme myad mé Sodom ne Gomora bényinnē mébē mwāmpin tómaa míme bad ábe bédé ádé dyad.”

*Metake míme
bembapεε békudté
á dīn áde Yesue*

(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ Yesue ambád aá, “Nyénōne’, nlóme nyé née ndyōŋ mí mbód átínté e ngā. Né-óó nyébē mekínzē née nyā, nyépwíted-te née élāā. ¹⁷ Nyétéd pōndé, áyāle bad bēbē ábe békēén nyé á kóte, bēswādtēd nyé e’tāŋgú áwab ndáb é mekáne. ¹⁸ Ayāl e echēm bépēén nyé á’sō é’ benkamlēne ne é’ kēŋ. Bébēl nē ábel nyékale bó nkalaŋ mí bwām, nyékale-ε bad ábe béesě bad bé Israel. ¹⁹ Nzé bépēéné nyé ké ahée ákáad nyé, mod eétāgē’ áte áyāle chōm-éε áhōbpē ké’ε ngáne áhōbpē chó. Ade pōndé épéé, chōm ébē éche áhōbpē. ²⁰ E’yale ábe áhōbpē béebáá ábē, bēhūū ne Edāádəŋ éche eche Sāŋ awë áhōbpē mó. ²¹ Mod ábe mwānyan á mekáá mé bad bēmpēe ábel bēwúu mó. Séε mwän ámpē ábēl melemlem ne mwän. Mwän ákunnén sáá ne nyan yāl ábēl bēwúú-ε bó. ²² Mod asyāál ákóó nyé, áyāl echēm, bon kénzēé awë ákaán míme metake nlém káŋŋ ne a asóg, ákūd e’sóosōŋ. ²³ Nzé bétágté nyé á dyad ahóg, nyényaged nyéke ádíníí. Ne mbále, nlāŋge nyé nén méé, nyéepaá nsón amad á myad mé alon á Israel mésyāāl, bon Mwän-a-Moonyon apag. ²⁴ Mwän-a-ayáge eetóméé mod awë ayágte mó. Mbāledε-ε eetóméé eche sán. ²⁵ Né-óó mwän-a-ayáge eetāŋgenéé née áhēdēé edúbé éche étómé éche mod awë ayágte mó. Mbāledε-ε ámpē eetāŋgenéé née áhēdēé edúbé éche étómé éche eche sán. Nzé béchúúdé sáá-a-mbwóg bán Bēlzebulε, né béchuú bad ábe bédé áwe ndáb mīn míme mébēb tómaa nē.

*Mod awë bétāŋgéné abāŋ
(Luk 12.2-7)*

²⁶ “Né-ɔ́ nyéebáá’ moonyon. Ayāle dyamdyam déesaá á e’koḡnéd-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde ásóomé boḡ bán déebyéénné. ²⁷ Mam mésyāāl míme nlanḡeé nyé á ehíntén-tê, nyéhôb mó á e’nyínen bé ekíde. Mésyāāl-le míme nyéwógé á kun-tê, nyékal mó á nhéné. ²⁸ Nyéewógé mbwóg ne moonyon awě ahēle awúú ekob é yǎl, boḡ eéhēlē’ edǎǎdǎḡ awúú. Boḡ nyébáa Dyôb áde ahēle ábēbéd ekob é yǎl, abēbéd-te edǎǎdǎḡ á dū-á-muú. ²⁹ Eesaá mbále nén bán, bésóme’ ndun ébe áyāle kábpe póg-ε? Ké nê, ké póg eehúnéé á ndǎǎb ésebé á nkwenḡen míme echen Sán Dyôbe. ³⁰ Boḡ ne nyé, Dyôb ábí kááḡne mesonḡé mé e’sid ábe é’dé nyé á nló. ³¹ Né-ɔ́, nyéewógé mbwóg, nyédé etógnén tómaa ndun, ké êmbuú ké áte.

*Abíd Yesue mbóḡ,
ké’ε ábāḡ mó áyāl
(Luk 12.8-9)*

³² “Kéznéé awě ábíd me mbóḡ á’sō é’ baányon, me-’ε mēbíd mó mbóḡ á’sō wée echem Sán awě adé ámín. ³³ Boḡ kéznéé-’ε awě ábāḡ me áyāl á’sō é’ baányon, me-’ε mēbāḡ mó áyāl á’sō wée echem Sán awě adé ámín.

*Yesue ad ngabén cháǎ
mápééné dtínté e baányon
(Luk 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ “Nyéewémtán nén bán, nhyedé á nkôḡsé âpēen nsaḡ. Aáy, meépedeé âpēen nsaḡ, boḡ ngabén. ³⁵ Mpedé ákón mwǎn a mwēnchóm átāḡḡen sáá, mwǎn a mmwaád átāḡḡen nyaá, mmwaád-te átāḡḡen nyāḡ-kálé. ³⁶ Bad bé ekoyí bé mod bēbíd áwe ndáb-te dēn.

³⁷ “Kéznéé awě adǎǎ nyaá ké’ε sáá tómaa me eékwognedeé awēm mbapeε abé. Kéznéé-’ε awě adǎǎ awe mwǎn a mwēnchóm ké’ε awe mwǎn a mmwaád tómaa me, eékwognedeé awēm mbapeε abé. ³⁸ Kéznéé-’ε awě éepém áde awḡḡ se áhídnē me, eékwognedeé ábē awēm mbapeε. ³⁹ Kéznéé awě ahede áde alonḡé ason, ábōd dó. Boḡ kéznéé-’ε awě ábōd áde alonḡé áyāle echēm, ákud alonḡé áde déemaá’.

*Nsábe ní Dyôb ne bad
ábē békobe’ ábē bembǎledε
(Mak 9.41)*

⁴⁰ “Kéznéé awě akobé nyé nken, né me-εé ákóbé nken. Kéznéé-’ε awě akobé me nken né echem Sán awě alómé me móǎ ákóbé nken. ⁴¹ Kéznéé awě akobé nkal é’dǎǎdǎḡ nken áyāle ádíí nkal é’dǎǎdǎḡ, ákud nsábe mé nkal é’dǎǎdǎḡ. Kéznéé-’ε awě akobé mod awě asáá nken áyāle ásáá, ákud nsábe míme mod awě asáá. ⁴² Ne mbále, nlanḡe nyé nén meé, kéznéé awě abagé ké mendíb mámwe ngēn wée anén nhóg awě ahíde me, ké ane awě eébude etógnén abé, atāḡḡéné néε ákúde nsábe ní Dyôb.”

11

*Jōne, Ndusenε alómé
ábē bembapeε wée Yesue
(Luk 7.18-35)*

¹ Ade Yesue amáá ábē bembapeε dyôm ne bébe mímén mésyāāl alyáḡḡen, anhidé áde abwóg á hóm áke déyáged ne ákal eyale é Dyôb á myad míme mébédé benben ne áhed.

² Ene pónde Jōne, Ndusenε ambé á mbwḡḡ. Ade áwógé mam mésyāāl míme Krístǎá ábélé’áá, anlóm ábē bembapeε áwē. ³ Anhób áá béseded mó bánken, mó adé ane awě Dyôb áhóbé áá móǎlōm-ε, ngé bésine’ mod ampée? ⁴ Héε Yesue átimtanné bó áá, “Nyétime’ ámbíd, nyéke nyéláa Jōne mekan míme

nyéwógé ne míme nyényínné díd. ⁵ Nyéláa mós bán, bad ábe bēnkwx̄ ndím bényinne', ábe bésyágtáá, békag bwám, ábe meləŋ ménkōbpē, bésáá. Abe bēnkwx̄ ndóg bēwógne', ábe bēnwē, bēpuude', nkalaŋ mí bwám-me ámpē ríkalte' wéε betóótōkē bé bad. ⁶ Nnam míbê-'ε ne kénzée awē eéhəŋlɛne nlém á abum t̄ŋgene me."

Yesue ahóbé t̄ŋgene

Jəŋe Ndusene

⁷ Ade bembapεε ábē Jəŋe bétiméé ámbíd nê, dós Yesue ábóótédé ndun e mod eché embé áhed akale t̄ŋgene Jəŋe. Ansédéd bó aáken, "Póndé eché nyémbídtē áke dētán Jəŋe á ehyánge, cheé nyéwēmtēnnē bán nyéēnyín? Apab á chyaá áde epub éságté-ye? ⁸ Cheé nyēnkongé abíd áke dé anyín? Mod awē ahédé mbóté eché ébós bwāmbwam-ε? Bad ábe bēhág échē ndín é mbóté bédyεε dásō á ndáb é k̄ŋ. ⁹ Nyéláa me, cheé nyémbídtē áke dényín. Nkal é'dəádəŋ mós nyēnkéé anyín-ε? Nê dēn! Ne mbále nlāŋge nyé mée, nyényíne mod awē atómé nkal é'dəádəŋ. ¹⁰ Jəŋe mós adé ane awē bēhóbé'áá áde bétélé e'yale ábe Dyōb áhóbé aá, 'Nōné', nlóme mímēm mészēnzε míme mészēbē wε á'sō, áboŋsɛn wε nzii.' ¹¹ Ne mbále, nlāŋge nyé nén mée, mod ké nhóg awē abidé á abum dé mmwáád eetóméé Jəŋe, Ndusene. Boŋ ké nê, mod awē adé ndimten áyāle bad ábe bédé á nkamlɛn mí mín, adé etógnén tómaa Jəŋe. ¹² Bootya ne póndé eché Jəŋe, Ndusene ábóótédé nkalaŋ ní Dyōb akal kááŋ ne epun é'chii, nkamlɛn mí mín ríkude metake híin á mekáá mé bad, e'wanje é' bad-te é'kume mímē nkamlɛn nzum.* ¹³ Mbéndé ne bekal bé'dəádəŋ bēhóbé t̄ŋgene mímē nkamlɛn kááŋ ne póndé eché Jəŋe. ¹⁴ Né-ós, nzé nyēbōŋséné échab ehób adúbe, Jəŋe mós adé ane awē bēhóbé'áá áde bēnhōpē bán, Elaijaa ahúé'. ¹⁵ Kénzée awē awós metúu áwóge'.

¹⁶ "Boŋ cheé méhəgténné nyongel e'chii? Enén nyongel edii nēŋgáne bēndem ábe bédyéé á dyad-tē, boŋ bélébpē nhóg ne aníníí,

¹⁷ bán, 'Sétóngé nyé e'loŋ,

boŋ nyéeságéé.

Sékónné nyé nkāŋgé ní kwééd,

boŋ ké nê nyéelēbēē.'

¹⁸ Ayāle, Jəŋe abédé, eéyake'aá ndyééd adyé, eemwáge'aá-'ε mím, bēhōbē bán, 'Edəádəŋ é mbéb édé mós áte.' ¹⁹ Mwān-a-Moonyon apedé, ádyāg ndyééd, ámwāg-ke mím, bēhóbe bán, 'Nyénóne mós, adəá ndyééd bwāmbwam. Mmwé-mímε ngēn, awoŋne belad bé tááε ne bebel bé mbéb.' Boŋ kááŋ ne á asóg, mam míme mébenléd méluméd nén bán, debyéé á Dyōb átəŋgené."

Myad míme bad bēnkēndúbéé Yesue

(Luk 10.13-15)

²⁰ Bad ábe bēbédé á myad míme Yesue ámbenlé ekud é menyáké áte bēnkēnhəŋlenné ádab abé dé mbéb. Né-ós Yesue ambootéd bó akáne áte, ²¹ áhōbē aá, "A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndəle é mekan éche Dyōb ábélé áwēn myad, mēmbenléd nê á dyad á Tirε ne dyad á Sidon, né bēnwāā melebe se etún, bēmwagtéd-te mbúbú áyāl álúmed nén bán, bēhəŋléné ádab abé dé mbéb. ²² Mbále, nlāŋge nyé nén mée, á mbwε mé nkáásé, nkáá míme bad bé Tirε ne bé Sidon mébē mwāmpín tómaa mímēn. ²³ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyéwēmtan bán, nyēmaá apε ádyōb, boŋ bésudéd nyé kááŋse ásé á dū-á-muú. Nzé menyáké míme Dyōb ábélé áwēn dyad mēmbenléd á Sodom† né

* **11:12** E'wanje é' bad-te é'kume mímē nkamlɛn nzum káa nípag ne ewanje. † **11:23** Dyōb démbēbéd dyad á Sodom áyāle ebébtéd éche émbē áwed.

ádê dyad ádíi ádé chii. ²⁴ Bõñ ne mbále nlânge nyé nén mée á mbwε mé nkáásé Dyõb délüméd ngõl ne bad bé Sodom tómaa ne nyé.”

*Yesuε alébpε bad ad,
béhyag áwē*

(Luk 10.21-22)

²⁵ Ene Póndé Yesuε anhób aá, “A-Tê, Sánḡwéé a nkoñ ní mín ne rí sé, nságnen ríbbê ne wε, áyāle elúmté mpín mí bëndem mam míme ébáñné bad bé debyéé ne bad bé nsõñten. ²⁶ Eε, A-Tê, nê dën dõõ édóá wεé ébenled.” ²⁷ Dõõ ábádeé aá, “Echem Sán ebagé mekan mésyāāl áwem mekáá. Mod ké nhóg eékoñtéé mwāñ abíi ésebé Dyõb Titée. Mod ké nhóg-ke ámpē eebíi’é ngáne Titée ákóñté abé ésebé mwāñ, ne kénzée awē mwāñ ádóá aá mólúmed mó.

²⁸ “Nyéhyag áwēm, nyé bad bésyāāl ábe nyékómé nted míme rídélé apém, mēbε nyé nkóme-áte. ²⁹ Nyékwentēn áhíd rímēm mekuu, nyéyáḡke-ε awēm, áyāle mpwiitédé, nchií-ε nlém á abum. Nyéhyag, nyéēkud nkóme-áte.

³⁰ Áyāle ayáged ádēm déeleléé áte, nted rímēm-mε méedeeléé.”

12

Atón dé Mbwε-mé-nkóme-áte
(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)

¹ Mwāmpīn mí póndé ámbíd e nê, Yesuε ne ábē bembapεε bétómé’áá á nzaḡ é ngun-tê.* Nén ábédé á mbwε-mé-nkóme-áte. Nzaa ewagáá ábē bembapεε. Né-óó bēmbóotéd e’sóg é’ ngun apád, bépāke’, bedyág. ² Befarisia bényīn nê, dõõ bélánḡeé Yesuε bán, “Nõñé’, ábõñ bembapεε bébele dyam áde mbéndé éebagéé kunze abel á mbwε-mé-nkóme-áte.”† ³ Dõõ Yesuε átimtanné bó aá, “Nédē nyéeláá’é mbéd á kálag e Dyõb dyam áde kâñ Dabide ámbenlé áde nzaa ékóbé mó ne ábē bad-ε? ⁴ Eténlédé nén bán, ansól á Ndáb-e-Dyõb mó ne bad ábe bēnwoón mó, bedyé e’wεle ábe é’bédé ndε e Dyõb, ábe eched mbéndé eebagéé mod ké nhóg kunze ádyé. Ké bad ábe bēnwoón mó bēnkētánḡénné adyé. Bepriε bēñpēn bóó bēntāñḡēn adyé. ⁵ Káa nyéeláá’é á mbéndé eche Mosεε nén bán, mbwε-mé-nkóme-áte téé, bepriε bé Ndáb-e-Dyõb békwag mbéndé e mbwε-mé-nkóme-áte áyāle nsón míme bébeleé bõñ ké nê, nê déesaá mbéb á’sõ é’ Dyõb-ε? ⁶ Nlânge nyé nén mée dyam ádé hén bõñb áde ádé etógnēn tómaa Ndáb-e-Dyõb. ⁷ Eténlédé ngáne Dyõb áhóbé aá ‘Chõm éche rñhednéé bad édíi nlém ní ngõl saké abε dé mendε.’ Nzé nyēnkoñ ábén e’yale asõñten né nyéēhēlēē-sε nyéchéḡé bad bán, bédé bebel bé mbéb áde bébeleéé mbéb. ⁸ Nyébíi-óó nén bán Mwāñ-a-Moonyõñ awóó nkamlēn kóáñne ámīn e mbwε-mé-nkóme-áte.”

Yesuε achõñté mod
awē ekáá éwédé
(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)

⁹ Ámbíd e póndé, Yesuε anhidé hê, áke asól á ndáb e mekáne. ¹⁰ Mod abédé áhed awē ekáá éwédé. Bad behóg ábe bēhédé’áá Yesuε awusé akóben, bēnsédéd mó bánken, “Eched mbéndé ebagé kunze ádid mod bwām á mbwε-mé-nkóme-áte-yε?” ¹¹ Dõõ ásedtéé bó aáken, “Nyé ahée níme mpõm mí mbód méhūnnē á echóg-te á mbwε-mé-nkóme-áte bõñ eékag mó ahúd? ¹² Nzé nyéhele-sε nyébel nê ne mbód ngēn, tógtēnnē moonyõñ awē adé etógnēn tómaa mbód. Né-óó, mbéndé eesaá nén bán mod eébēlē bwām á mbwε-mé-nkóme-áte.” ¹³ Dõõ álánḡeé ane mod awē ekáá énwēē aá, “Sálé ekáá áte.” Asále

* **12:1** Echē ngun ébédé nyaa e ngun eche bébenléé e’wεle. † **12:2** Bad bēnkētánḡénné nsón abel á mbwε-mé-nkóme-áte. Ne Befarisia, apád ádé bembapεε bépádé’áá ngun ébédéé née abel dé nsón.

áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá êndyεé mó bwâm ámpē nées échiníí. ¹⁴ Ade nén ábénlédé, Befarisia bémbíd á ndáb e mekáne, bébootéd Yesuε ahæge, áwúu mó.

Yesuε, mbæledε awě Dyōb ápwédé

¹⁵ Yesuε ambíí aá béhægke mó. Nê dêmbël anhidé ádê abwóg á hóm. Ade áhídté, ndun e mod enhíd mó, anchoód-τε bad bé nkole bésyāāl. ¹⁶ Boη ansím bó etúu áte aá béēlāngē bad nyaa e mod eche módíí. ¹⁷ Ambel nén álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dæádəη Yesayaa aá,

¹⁸ “Nyénəne’, awēm mbæledε nén awě nípwédé,

ndəá mó nwógne-’ε mó menyinje.

Mēlōm échēm edəádəη ébē ne mó.

Ábídéd mbakú echē etyéémé átíntē e bad ábe béesě bad bé Israel.

¹⁹ Eebeléé nswaη ne bad, étəgé-’aá.

Béewóg-kaá mó ehób á dyad-tē.

²⁰ Eekógédté ngen echē enǝgkē, éedíméd-taá etrukáη éche éhede adím.

Ábel nén kəəη né mbeltéd mí bwâm múmó nítédé etál.

²¹ A dīn ádē dǝ bad ábe béesě bad bé Israel bésummé nlém.”

*Bad bán Yesuε abenlaad
ngine eche Belzebule*

(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)

²² Dǝ bépééné mod wée Yesuε, awě ankwě ndím, ákwē-’ε ebóbé áyāle edəádəη é mbéb émbē mó áte. Yesuε anchoód mó. Ambootéd anyínen, áhōbē-’ε akan. ²³ Ade bad bésyāāl bényíné nê, yāl enkóm bó áte bwāmbwam. Bēn ne bēn bēmbbootéd ahób nén bán, “Ehəle-sε ébé né anén mod adíi mwān a mbyaa níme Dabidε awě bésiné-’yōō?” ²⁴ Boη áde Befarisia béwógé nê, bēnhōb bán, “Saá ngine eche Belzebule awě akamlan e’dæádəη bé mbéb chǝ abenlaadté ábided bad e’dæádəη bé mbéb áte-yε?”

²⁵ Yesuε ambíí nímāb mewēmten, né-ǝ, anláá bó aá, “Aləη ké ahée áde ákábné áte, boη nchemtēn méesě, débēb. Dyad ké áhéé-’ε, ké’ε abum á ndáb áde ákábné áte, boη nchemtēn-ne méesě, déētyēmēē. ²⁶ Né-ǝ, nzé Satane awanne Satane, né awanne eche yāl. Chán-nō nímē nkamlen méhenlé atyéem? ²⁷ Nzé ngine eche Belzebule chǝ mbēnladté ábided bad e’dæádəη bé mbéb áte, né ngine eche nzéé-’ǝ ábēn bad ábe bēbídte e’dæádəη bé mbéb bēbenladté? Bēn bóó békwid nyé nkáá. ²⁸ Boη ngáne édíí nén bán ngine e Edəádəη é Dyōb chǝ mbēnladté ábided bad e’dæádəη bé mbéb áte, nê álúmte nén bán nkamlen ní Dyōb nípédé átíntē echēn.

²⁹ “Mod eéhēlēē-sε asól á ndáb e mod a ngine se ádūm ábē bwēm ésebán asébpé mó ahaη. Amaa-’aa mó ahaη boη atéd ábē bwēm é’syāāl.

³⁰ “Kéznéé awě éesě ne me, né atəηgan me. Kéznéé-’ε awě eewōngán me álad, né apáa páán. ³¹ Né-ǝ, nlānge nyé meé, Dyōb délagsén bad mbéb ké níhéé níme bēbélé ne nzyáη ké ehée eche bésyáá Dyōb. Boη kéznéé awě ahóbé e’bébtéd é’ mekan təηgene Edəádəη éche Ésáá éekudté alagsen. ³² Dyōb délagsén kéznéé awě ahóbé eyale é mbéb təηgene Mwān-a-Moonyoη, boη déelagsénné kéznéé awě ahóbé eyale é mbéb təηgene Edəádəη éche Ésáá, ken bǝb ké’ε á pónde echē ehúé’.

A epum dǝ bécheméé bwel

(Luk 6.43-45)

³³ “Nzé epum é’ bwel ébóó, né bwel ábe é’chyáá échē epum bómpē é’bóó. Nzé epum é bwel ébébé, né bwel ábe é’chyáá échē epum bómpē é’bébé. Áyāle á epum dǝ bécheméé bwel. ³⁴ Píí e nyǝ chén! Chán nyéhéléé-sε nyéhób mekan

mé bwâm, áde nyé bën nyédíí mbéb? Mam níme rílóné mod á nlém-tê, m'áá mébide mó á nsal. ³⁵ Mod a bwâm abele bwâm áyāle é'bidé mó á nlém-tê wée bwâm é'kónnéde. Mod a mbéb-pe abele mbéb áyāle mbíde mó á nlém-tê wée mbéb ríkónnéde. ³⁶ Nlānge nyé nén mée, á mbwe níme Dyöb dékaadtē bad bé nkōnsé, mod téé ābē nzom echē enkōñ boñ ahób ekúkú é eyale téé échē ámbidētē á nsal. ³⁷ Né-óó, kéchéé éche wénhōbpē chōó ékōñ boñ ésūū nzom káa ékwē nkáá.”

Béhédné Yesuε e'chemléd
(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)

³⁸ Dóo donje dé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bēlāngeé Yesuε nén bán “A-meléed, sēhede nén bán élúmed sé e'chemléd ábe é'lúmte nén bán echoñ ngine ehúú ne Dyöb.” ³⁹ Yesuε antimtén bó aá, “Echén ebébtéd é nyongel, nyéhēdēē Dyöb awógen, nyēhede-ε e'chemléd bé menyáké! Boñ nyéekudtē nzése e'chemléd bé menyáké ábe nkal é'dáédāñ Jonaa. ⁴⁰ Jonaa ambé e'pun é'láán á abum á súu e mbáá-tē. Melemlem dóo Mwān-a-Moonyon ābēē á ndōob-sé e'pun é'láán. ⁴¹ A mbwe mé nkáásé, bad bé Ninive bényemé á soñ-tē nchoo ne enén nyongel e bad. Bétyēēm mbōñ echē ékwid enén nyongel e bad nkáá, áyāle áde Jonaa ákánlé'áá bad bé Ninive eyale é Dyöb, bēntédé abel dé mbéb. Boñ mod adé hén bōob awē atómé Jonaa, boñ nyéewóglánné mó. ⁴² A mbwe mé nkáásé, mmwaád awē akamlánnáá alon á Seba, ānyemé á soñ-tē, nchoo ne nyongel e bad bé' chii, átyēēm mbōñ echē ékwid bó nkáá. Békwe nkáá áyāle áde Solomonε áyágté'áá, ane mmwaád ambíd se nchabnede wée nkōnsé rísogé āhye dé awóglēn mam mé debyéé níme Solomonε áyágté'áá. Boñ chii nén mod adé hén awē atómé Solomonε.”

Nzé edáádāñ é mbéb
étimé mod á yāl āmpē
(Luk 11.24-26)

⁴³ Yesuε ambád ahób aá, “Nzé edáádāñ é mbéb ébidé mod áte, ébelé ébwāgē á ehyānge āhed abwóg áde ékōmméé áte. Nzé éekude, ⁴⁴ ébelé éhób aá, ‘Mētīm ámbíd á ndáb eche mémbidtē áte.’ Ape áde épagké ébelé étán néε chōmchōm éesaá á ndáb-te, néε ndáb ésáá áte ne néε bēnābpé-ε chó áte. ⁴⁵ Héε ékagké bōob, éke épēēn e'dáádāñ bé mbéb bēmpēe saámbé ábe é'dé ebébtéd tómaa mwēn, boñ é'hye é'sól ane mod áte, é'bwóg-ke e'dii áhed. Enε pōndé, ane mod abāg ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēē abé. Né-óó, nē dóo ébenlédté ne nyongel e ebébtéd e'chii.”

Túmbé eche Yesuε
(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Ade Yesuε álāngeé bad nímén mekan, nyaá ne Yesuε baányan bēmpē bētyéém á ebwóg-te. Béhédé'áá Yesuε ábel boñ bōōbōó békal. ⁴⁷ Hē dóo mod nhóg álāngeé Yesuε aá nyaá ne baányan bēpédé, bésine mó ebwóg-te, ákalēn mó.† ⁴⁸ Héε átímténé ane mod aá, “Nzéé adé echēm nyan, benzéé-ε bédé bānned?” ⁴⁹ Hē dóo Yesuε ányítánné ábē bembapēē ekáá boñ áhōbē aá, “Echēm nyan ne bānned bóó bēn! ⁵⁰ Kénzéé awē abele mam níme awēm Titéε awē adé ámín áhedéé adii mwānned abé-ε echēm nyan.”

13

Ngan e mbál-e-bū
(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

† 12:47 Donje á kálag dé e'só déewóó'é nímén nchoo.

¹ Mmê mbwε mên ámbíd e nê, Yesuε ámbíd á ndáb-te wée ámbēē, áke ádyēē áse á nkin mé edib-é-nzab é Galilia, áyáged bad. ² Bad ábe bēmpě áhed bēntōmtēn abuu áte. Nê dēnkān ansól á bǎle-tē, ádyēē áse áyáged bó. Abē bad bésyāā́l bētyēēm á nkin bēwōglān mó. ³ Aběnládtáá ngan áyáged bó mekan híin. Ankalé bó ngan aá, “Nkwēl-é-nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-tē. ⁴ Ade ásobεé mó nê, donge dénhūn á nzii-tē, menōn mēmpě, mémad mó asōmted. ⁵ Donge dénhūn á meláá-tē wée ndōob énkēmbuú’ é áte. Enwāmsēn abíd áse ngáne ndōob énkēnchabpé áse áhed. ⁶ Boη nēe enyēn é ngíne épédé, ényhāād ábē bwēm é’wé-’ε, áyāle nkaη ménkēnsónlé bó á ndōob-tē bwām. ⁷ Mbál mēmpēe ménhūn wée mekōd médíí. Nēe mekōd mé mékwógé, mékāη akwog áde ábē bwēm. ⁸ Boη donge dé mbál démpēe dénhūn á ndōob e bwām. Mmēn mbál mémbíd áse bwām, ríchyáá-’ε bwāmbwam. Donge dé e’sóg dénwālē mbwókēl é mbum, donge móom ntóob, ábíníí-’ε móom meláán.” ⁹ Ade Yesuε ámadé nê, ámbád áte aá, “Kéznéé awě awóó metúu áwóge’.”

*Nzom echē ekáá boη Yesuε
ábēnláád ngan áyáged bad
(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)*

¹⁰ Ámbíd e nê, bembapεε ábe Yesuε bēmpě mó bēnbēn boη bésēdté mó bánken, “Cheé ékáá boη ébēnláád ngan áyáged bad?” ¹¹ Yesuε ankwētēn bó aá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábíi kun é nkamlēn ní mín, boη ene kunze eēbagnedéé ne bad bēmpēe. ¹² Kéznéé awě awóó nsōntēn ní kun é nkamlēn ní mín, Dyōb débād mó nímmē nsōntēn abe, ábel nēn átōmtēn awóη. Boη kéznéé awě eewóo, Dyōb dékobēn mó ké mwā nsōntēn awě áwóó. ¹³ Nzom echē ekáá boη ríkanlé bad ngan edíi áyāle bényíne’, boη bēecheméé, bēwóge’, boη bēēsōntānē. ¹⁴ Nēn álōnte e’yale ábe Dyōb dénlōmēnē nkal é’dáádāη Yesayaa aá,

‘Nyéēwōg awóg-ne-awóg boη nyéesōntēnnē,
nyéēnyín, anyín ne anyín boη nyéechemmé.

¹⁵ Nhóbe nēn áyāle ábēn bad bēeheléé dyam ayáge ámpē.
Békólé metúu, bēládé-’ε mǐd. Bēewógké, bēenyín-naá dyamdyam.
Nzé énkēmbé nê, né bényín, bēchēm-’ε.
Né bēwōgēn metúu, nlém nímmāb-pe nínsōntēn.
Nzé bēbélé-’ε nê, né bétimén mε, né mēchoód-te bó.’ ”

¹⁶ Héε Yesuε ábádéé ábē bembapεε aláa aá, “Nsimé níde ne nyé áyāle nyényíne’ mam níme nyényínéé, nyéwōgē-’ε mam níme nyéwógeé. ¹⁷ Ne mbále, nlānge nyé nēn mēé, bekal-bé-e’dáádāη ne bad bé Dyōb híin bēnwānēn ányín mekan níme nyényíné ne áwóg mekan níme nyéwóge boη bēnkēnyínnē, bēnkēnwóg-kaá.

*Yesuε atógké ngan e nwén-é-mbál
(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)*

¹⁸ “Bōob-pōó nyésōntēn ngáne enén ngan e nwén-é-mbál edíi. ¹⁹ Nzé mod awóge eyale tāngene nkamlēn ní mín, boη eesōntēne chó, Satanε abelé áhyε, ahúd mó chó á nlém-tē. Echēn ndín é bad edíi nēngáne mbál níme ríhúné á nzii-tē. ²⁰ Mbál níme ménhūn á meláá-te rílūmte bad ábe békobe’ eyale é Dyōb ne menyīnge ábwōg-ábwōg áde bēwóge chó. ²¹ Boη échē eyale éewēnnaādtē bó á nlém-tē. Bédúbpe chó á esōη é pōndé boη nzé ndutul ne metake bépédé áyāle échē eyale, bédol yāl ámbíd. ²² Mbál níme ríhúné á mekōd-te rílūmte bad ábe bēwóge eyale é Dyōb, boη káāη ne á asóg, mpúlé mé nkōηsé ne adāη dé abud á bwēm awóη ákāη bó nlém áte. Nê ábele’, bēeheléé ahāηlēn ábel mam mé bwām. ²³ Mbál níme mó-’ε méntān kase e ndōob rílūmte bad ábe bēwóge eyale é Dyōb boη bēsōntān-ne chó. Abēn bad

bébele kàse é mekan nêṅgáne e'sóg é' ngun ábe é'wánlé mesonḡé mé mbum é ngun mbwókel móom ntóób, ne móom méláán."

Ngan e mesison

²⁴ Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, "Nkamlɛn mí mín rídé nêṅgáne mod awě awéné kunze é mbál áwē nzag-tê, ²⁵ bon ǎmbíd e nê, nkuu nhóg áde bad bémáá akún, mod a ekoyí awě ane mod nhóg, ankě á nzag e ngun-tê wê, awén mbál mé mesison ²⁶ Ade ngun chē ébóótédé akwog, dǎo bad bényíné bán mesison mómpē mékwoge' áwēd-te. ²⁷ Bembaledε ábe ane nwóó-nzag bēmpě áwē, bésɛdté mó bánken, 'A-Sán, éesaá mbále bán, mbál ní ngun mí bwám móo wénwēnnē á nzag-tê-yε? Chán ébénlédé bon mesison mékwōg áwēd-te?' ²⁸ Dǎo ákwɛntanné bó aá, 'Mod a ekoyí awēm nhóg mó awéné mímé mesison.' Abê bembaledε bēnsɛdéd mó bánken, 'Séke séhub mesison mé ásē-yε?' ²⁹ Ankwɛntén bó ámpē aá, 'Aáy. Nyééhübē', áyale nzé nyéhóbé bán nyéhube', nyééhübén bóobe ngun. ³⁰ Nyémwε ngun bóobe mesison békwoge' káəṅ ne áde pónDé épéé eche bepádtē chó. Ene pónDé dǎo mélāá'é bepád mɛé, bésébe béhúd mesison, belad mó áte bon béhyáád mó. Ámbíd e nê, dǎo bepádtē ngun, bēbānē chó áwēm etág-te.' "

Ngan e mbál-e-bū

(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, "Nkamlɛn mí mín rídé nêṅgáne mbál-e-bū echē mod átédé bon awén áwē nzag-tê. ³² Mbál-e-bū edé mwǎmpin bwámbwam nzé béhágténé chó ne mbál mémpēe. Bon nzé ekwogé, ekále' tómaa mɛl mɛsad mɛsyāāl. Menon méhyag-ke mǔm alónj á ngen-tê."

Ngan e esultɛn

(Luk 13.20-21)

³³ Yesue ambé ákālē bó ngan empée aá, "Nkamlɛn mí mín rídé nêṅgáne esultɛn éche mmwáád ámuúnédé asii á pán é mbumé ní ngun éláán káəṅ ésule."

Nzom echē ekáá bon Yesue

ábɛnláád ngan

(Mak 4.33-34)

³⁴ Yesue aběnládtáá ngan áyáged bad. Eeyágte'aá dyamdyam ésebán aběnlédé ngan. ³⁵ Ambel nén álóned e'yale ábe nkal e'dǎádəṅ ánhōbpē nén aá, "Měbɛnléd ngan nzé nhóbe wéε bad. Měyāgéd bó mam míme bénkěmbíí'é bootya á mbooted mé nkōṅsé."

Yesue atóḡké ngan e mesison

³⁶ Yesue antédé ene ndun e mod, áke asól á ndáb-te. Áhed dǎo ábē bembapεε bétané mó, bon bɛlāṅgē mó bán, "Tógnéd sé ngan e mesison." ³⁷ Yesue antímtén bó aá, "Mod awě anwén mímé mbál mí bwám adíi Mwǎn-a-Moonyon. ³⁸ Nzag edíi nkōṅsé. Mbál mí bwám rídii bad ábe bédé ásē e nkamlɛn ní Dyōb. Mesison médii bad ábe Satanε. ³⁹ Mod a ekoyí awě ane nwóó-nzag-ke, awě anwén mesison áwē nzag-tê mó adé Satanε. PónDé eche bepádeé ngun chó edé asóg dé nkōṅsé. Bepád bé ngun-nε bédii ángɛl. ⁴⁰ Ngáne bɛladeé mesison áte bon béhyáád mó, melemlem nê dǎo ébēε ne bad ábe Satanε, nzé nkōṅsé nípedé á asóg. ⁴¹ Mwǎn-a-Moonyon álōm éche ángɛl áhúd bad ábe bɛbɛlte bad bēmpēe mbéb, ne bad bésyāāl ábe bɛbɛle mbéb. ⁴² Bɛbwēm bó á dǔ-á-muú, áhed-taá bɛchyé'é, bɛdyāg-ke meson á nsəl. ⁴³ Ene pónDé bad ábe

bëmbël-le ngáne Dyöb áhedéé, bépené' née enyen á nkamlen wée echab Sán. Mod ké ahéé awë awóó metúu, áwóge'."

Ngan t̄ngene Nkamlen mí mín

Ngan e nhon míme mênkoñéd

⁴⁴ Yesue ambád ngan empée aá, "Nkamlen mí mín rídé nêngáne nhon míme mênkoñéd á nzag-tê, boñ née mod nhóg ádíbté mó, akútén mó. Menyíngene míme ámbēē mênkōñ anke bwēm é'syāāl ábe ánwōngē asóm, ábel nén áke áchan ene nzag.

Ngan e aláá dé etógnén

⁴⁵ "Nkamlen mí mín rídé nhəgtén ámpē nêngáne mod a nyongé awë ahedé'áá meláá mé etógnén míme rídé nkun bwámbwam míme áchanéé. ⁴⁶ Anyín áde ányíné aláá áde átómténé aboñ bwámbwam, áde bésóméé, ankē ábē bwēm é'syāāl asóm, áchān-ne dó."

Ngan e mbínzé

⁴⁷ Yesue ankāl ngan empée aá, "Nkamlen mí mín rídé nêngáne mbínzé eche bekób-bé-súu bébwémé á edíb-te boñ békób nyaa é súu ésyāāl. ⁴⁸ Ade mbínzé émáá alón, bēndōl chó á nkin, bēdyēē ásē ábōn súu áte. Eche êmboñ adyé bēnhē chó á melongé-te. Eche chó-'e énkēmboñ adyé, bēmpim. ⁴⁹ Né-ōó enén ngan elúmte ngáne asóg dé nkōñsé débēē. Dyöb délōm éche ángel áhúd bad bé mbéb áfinté e bad ábe bésáá. ⁵⁰ Bébwēm ábē bad á dū-á-muú. Ahed-taá béchyé'é bēdyāg-ke mesoñ á nsəl."

Ayáge dékōlē ne dé nchun

⁵¹ Yesue ansedéd ábē bembapēé ké bésóñténé mímén mam. Bēnkwentén mó bán bésóñténé. ⁵² Né-ōó Yesue anláá bó aá, "Meléede a mbéndé ké ahéé awë ayágké t̄ngene nkamlen mí mín adíi nêngáne nwóó-ndáb awë abídte bwēm bé ekóólé ne bé nchun wée ákoñgéé bwēm."

Bad bé Nazarēt béekobéé Yesue (Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Ade Yesue áamáá ayáged ne ngan, anhidé ádé abwóg á hōm, ⁵⁴ asú ámbíd áwe dyad wée ámbídtē. Awed ayágté'áá bad á ndáb e mekáne. Bad ábe bēnwōg ngáne ayágtéé, yāl enkóm bó áte bwámbwam. Bésēdté bánken, "Héé mómó ákúde enén ndín e debyéé? Chán mómó ámwagké-'e mímén menyáké mésyāāl abel? ⁵⁵ Kíné saá mwān a kápéntaa ádíi-ye? Saá Maria achyáá mó-ye? Kíné saá Jemse, Josebe, Simōne ne Judase bóó bédé baányan-ε? ⁵⁶ Baányan bé bebaád bésyāāl-le ámpē béedyé'é á dyad-tē hén ne syánē-ye? Héé ákúde enén ndín e debyéé? Héé ákúde enén nyaa e ngíne éché ábenléé mímé menyáké?" ⁵⁷ Né-ōó, bēnkōó Yesue. Anláá bó aá, "Nkal e'dəádəñ awóó' edúbé hōm ásyāāl étóméé áwē dyad ne áwe túmbé." ⁵⁸ Ngáne bēnkēndúbéé Yesue, enkēmbenlé menyáké híin áhed.

14

Kwééd echē Jōne Ndusenē (Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Ene pónde Herōde awë akamlánnáá aloñ á Galilia anwóg mam míme Yesue ábélé'áá. ² Dóó álāngéé ábē bembaledē aá, "Anén mod, Yesue, adíi Jōne, Ndusenē awë ammad awé boñ apuúde. Née ákóó boñ awóñ ngíne ábel mímén menyáké mésyāāl." ³ Herōde anhób nê áyāle anlóm bad aá békób Jōne, béhan mó, béhé-'e mó á mbwōg. Ambel nén áyāle mwaád, Herodyase, awë mwānyan Filibe ánsēbēē awóñ. ⁴ Herōde anhē Jōne, Ndusenē á mbwōg áyāle Jōne anláá mó nén

aá, “Weewóó’ é kunze áwónη Herodyase, mmwaád awě mwānyon.” ⁵ Kénée Herode áhédé’ áá Jone, Ndusene awúu, abédé mbwóg ne bad bé Israel. Bad bé Israel béndübē bán Jone adii nkal é’dáádəñ. ⁶ Bon Herode antim Jone awúu. Nén dēmbenléd epun-ée Herode ábélé’ áá ngande áwēmtēn epun-ée áchyāādtē. Echē epun mwān-a-mmwaád awě Herodyase anság esáke á’sō é’ bad bésyāāl. Nén dénwōgēd Herode menyinge bwāmbwam. ⁷ Nén dēmbēl ambē mó akag. Anhób nén aá, “Mmwāg melě nén, mēbē wē kéchéé éche éhedeé.” ⁸ Nyaá anláá mó chōm éche átəngéné sáá aheden. Né-óó anláá Herode aá, “Bāg me nló míme Jone, Ndusene á taplēt-te hén bəəb.” ⁹ Nén dénwōgēd kəñ Herode ndutul bon ngáne ámmadté melě amwé á’sō wée ábē beken, ambéé kunze aá béhyene nló míme Jone ábē ane mwān-a-mmwaád. ¹⁰ Né-óó anlóm bad á ndáb e mbwóg ásel Jone nló. ¹¹ Bēmpēén nló mímed á taplēt-te, bēbē ane mwān-a-mmwaád, mó’-é ábē nyaa. ¹² Ambíd e nē bembapēe ábē Jone bēnkě á ndáb e mbwóg bétéd mó ndim béke bélime, bon béke bēlāngē Yesue dyam áde ábénlédé.

*Yesue adítte ndun e mod
(Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Jón 6.1-14)*

¹³ Ade Yesue áwógé dyam áde ábénlédé ne Jone, ansól á bǎle-tē áke á abwóg á hōm wée ábédé mwēmpen. Bon áde bad bēwógé bán Yesue amaá ake á bǎle-tē, bēnchené mímb myad békēēn mekuu áhíd mó ámbíd. ¹⁴ Ade Yesue ábídé á bǎle-tē, bon anyín ndun e mod, antómtén bó ngəl abé, ámād-te bó nkole. ¹⁵ Ade bīn é’bóótédé ahín, ábē bembapēe bēmpě áwē, bēhōbē nén bán, “Hén áde á etún-tē, pónde emaa’-e atóm bwāmbwam. Láá ábén bad bétime’ á myad-tē míme médé benben, ábel béchan ndyééd eche bédyēē.” ¹⁶ Dóo Yesue átimtanné bó aá, “Béētəngeneé ake. Nyébó nyébe bó chōm éche bédyēē.” ¹⁷ Dóo bēhóbéé bán, “Sēwóó e’wale é’táan ne súu ébe chēmpen.” ¹⁸ Yesue aá, “Nyéhyene’.” ¹⁹ Ade ábē bembapēe bépēénédé mó chó, anláá ene ndun e mod aá bédyēe áse á nkəákəə mín. Hē dóo Yesue awánlé ábē e’wale é’táan ne échē súu ébe á mekáá bon ánəné ámin ásagnān Dyōb. Ankabtéd bó áte, bon ábagé ábē bembapēe aá békabe ene ndun e mod. ²⁰ Bad bésyāāl bēndyē ene ndyééd békód, élyāg-ke áse. Néé bēládé echē elyāgé áse, enlón e’lón dyōm ne é’be. ²¹ Mesongé mé bad míme méndyē ene ndyééd mémbē ké e’kálé é’táan. Mmē mesongé mé bad mébédé-ε baachóm. Bēnkētóngé bebaád ne bēndem.

*Yesue akil á mendīb-mín
(Mak 6.45-52; Jón 6.15-21)*

²² Ambíd e nē, Yesue anláá ábē bembapēe aá, bésól á bǎle-tē, békag á’sō á múde mé edib-é-nzab níminíí, bon álāngē’-e ene ndun e mod aá bésūē’ áwab mendáb. ²³ Ade moosyāál amáá ake, Yesue anchágé á ekone mín ákáne. Ade ehintén emáá akwē, ambé abé áhed mwēmpen. ²⁴ Enén pónde Yesue ábē bembapēe bēnchab bǎle abēen átíntē e edib-é-nzab. Bǎle étágé’áá, bēehēle’áá ake á’sō áyāle epub é ngíne émbíd bó á’sō-te.

²⁵ Epog é mbwēmbwē Yesue ankě á mendīb mín atán bó. ²⁶ Ade bembapēe bényíné mod akag á mendīb mín, bēnəñnéd, bélébé’-e esaád ne mbwóg ní ngíne, bēhōbē’-e nén bán, “Nwú móo rídé.” ²⁷ Abwāg-ábwāg Yesue anláá bó aá, “Nlém méēhūnē nyé, me-éé ndé. Nyéebáá’.” ²⁸ Dóo Petro álāngēé mó aá, “A-Sáj, nzé édé bán mmōn-éé edé, láá me ríke á mendīb mín nípe wée édí nē.” ²⁹ Yesue anláá mó aá, “Hyāg.” Dóo Petro ábídé á bǎle-tē ábootéd-te ake á mendīb-mín əpe wée Yesue. ³⁰ Bon áde anyíné ngáne epub é ngíne étóméé, mbwóg ménkōb mó, ábootéd-te asú áse á mendīb-te. Dóo áléppé esaád aá, “A-Sáj sōn, wóngén me!” ³¹ Melemlem mé pónde Yesue ansád ekáá, acháá’-e mó, áhōbē aá, “Chán adúbe ádíí wē mwāmpīn nén, cheé ékáá bon nlém ríhūnē wē?” ³² Néé Yesue bó Petro bésólé á bǎle-tē, epub énsōg atóm. ³³ Ade nén

ábénlédé, ábíńí bembapεε ábe bém̄ á bǎle-tê bēmbεé Yesuε edúbé, béhōbē-’ε nén bán, “Ne mbále, edii Mwān a Dyōb.” ³⁴ Née béchábpé edib-é-nzab, bēmpě á múde nímíní, á mbwóg e Genesaret. ³⁵ Ade bad ábe bém̄ adé abwóg á hōm béchéme Yesuε, bēnlōm bad bán bēpεen bad bé nkole bésyāāl ábe bēbédé ene pεd e alon. ³⁶ Bad ábe bēmpεén bad bé nkole wée Yesuε béchān mó bán ámwε bad bé nkole bésiten ké mesó mé mbóté nímē. Né-ó bad bé nkole bésyāāl ábe bēnsitén níme mesó mé mbóté bēndyεé bwām.

15

Ayáged á bad bé’ bód (Mak 7.1-13)

¹ Ambíd e nê Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bém̄ á Jerusalem, bētān Yesuε, bésēdté mó bánken, ² “Cheé ékáá bon ábōn bembapεε béēhídē’ ayáge áde ábēd betaa bétédnéde sé? Béewobpéé mekáá nyaa echē éhēdnéé bon bēdyē ndyéed.” ³ Yesuε ankwentén bó aá, “Cheé ékáá bon nyémpē nyéehídé’ ngáne mbéndé e Dyōb éhóbéé aá débēl, á etútú éche nyéhídeé ayáge ádēn dēn? ⁴ Dyōb áhóbé aá, ‘Béé sóó ne nyon edúbé.’ Ahób-pe ámpē aá, ‘Kéznéé awě ahóbé sáá ké’ε nyaá dyaam dé mbéb áyāl bétāngéné bēwúú mó.’ ⁵ Bon nyé, nyéyágte nén bán, nzé mod awóó chōm éche ántāngēnē sáá ké’ε nyaá awōngēn bon alángé bó aá móōbe Dyōb chó, ⁶ né éesaá nén bán atāngéné sáá bó nyan* chó edúbé abεen. Abel áde mod ábélé nê, né nyéetédéé eyale é Dyōb née dyaam á etútú éche nyéhídeé ayáge ádēn. ⁷ Nyé bedog-badé! Nkal é’daádān Yesayaa antāngén áde ánhōbpē ne e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē mó tāngene nyé aá,

⁸ ‘Abēn bad bēbage mε edúbé é nsəl ngēn, bon nímab nlém méesaá áwēm. ⁹ Edúbé éche bēbageé mε éesaá dyaamdyaam, áyāle bēyágte bad áhíd mbéndé é baányon byánán édíi mbéndé é Dyōb.’ ”

Mam níme mébele bon *mod eesáá’ á’sō é’ Dyōb* (Mak 7.14-23)

¹⁰ Héε Yesuε áchēnléé ene ndun e mod bon alángē bó aá, “Nyéwóglēn, nyésōntēn-ne mε! ¹¹ Saké chōm éche ékáag mod á nsəl ébele bon mod eesáá’ á’sō é’ Dyōb, bon chōm éche ébide mó á nsəl chóó ébele’ bon eesáá.” ¹² Ade áhóbé nê, dōó ábē bembapεε bēpédé mó bēnben bon bésēdté mó bánken, “Ebíi nén wée dyaam áde móhóbé ábēbté Befarisia nlém á abum-ε?” ¹³ Yesuε ankwentén bó aá, “Bwēl téé ábe awēm Titée awě adé ámīn éewénéé, béhūb bó ásē.” ¹⁴ Nyéchene bó. Bédii bad bé ndím ábe bélúmte bad bé ndím bēmpē nzii. Nzé mod awě akwedé ndím atōmne mod a ndím ampée, búmō béhūn á echóg-te. ¹⁵ Petro anláá mó aá, “Tógnéd sé enén ngan.” ¹⁶ Héε Yesuε álāngéé bó aá, “Kááñ ne’ bōōb, ké nyémpē nyéēsōntēnéé-yε? ¹⁷ Nyéenyínéé nén bán, chōm ké ehéé éche mod ádyédé, ésóléé mó á nsəl, étim á abum-tē, bon ébídte mó á yāl-ε? ¹⁸ Bon mam níme mod áhóbéé nímide mó se á nlém-tē. Mmén mam mó-’aá mébele mod bon eesáá’ á’sō é’ Dyōb. ¹⁹ Ayāle á nlém-tē dōó mewēmtēn mé mbéb méhúé’é níme mékəə bon ábelé mam mé mbéb nēngáne, ewúen, akáb dé mesón á ndáb e e’wōngé, echīb, abíd á mbōn é metóm, ne mehóben á mbíd. ²⁰ Mmén mam móó mébele bon mod eesáá’ á’sō Dyōb. Bon saké adyé á ndyéed áde éewobpéé mekáá ngáne béhēdeé, débēl bon eesáá.”

Adúbe áde mmwaád a Kanahan (Mak 7.24-30)

* 15:6 Sáá bó nyan; donje á kálag dé e’só déewóó’é bó nyan.

²¹ Ambīd e pónđé, Yesue anhidé áđê abwóg á hǒm átīm á pēd e mbwóg echē enchiitén myad mé Tirē ne Sidǒn. ²² Hê dǒo mmwaád a Kana nhóg awě adyéé'áá áđê abwóg á hǒm ápééné awé áwē bonj áhǒbē nén aá “A-Sánj, Mwǎn a mbyaa níme Dabidē, sǒn wóg me ngǒl! Awem mwǎn a mmwaád atage bwámbwam, áyāle edǎádǎj é mbébb éđé mó áte.” ²³ Bonj Yesue ekéntimténné mó dyamdyam. Hê dǒo ábē bembapēē bétánēé mó, bonj béchāā mó nén bán “Láá anén mmwaád wēé ákag áyāle ahídne syánē ntǒgag ámbīd.” ²⁴ Dǒo Yesue ákwentanné bó aá, “Bad bé Israel ábe bédé nēē rǐdyǒj mǐ mbód níme mbóó bóo Dyǒb álómé me awǒngēn.” ²⁵ Nēē ane mmwaád áwógé nê, ankwě Yesue á mekuu, bonj áchāā mó aá, “A-Sánj, wǒngén me.” ²⁶ Dǒo Yesue ákwentanné aá, “Eesaá bwám átéd ndyééd e bǎnbǎn bonj ebwémé mbwé.” ²⁷ Dǒo ane mmwaád átimtanné mó aá, “Nê dēn A-Sánj, bonj kǎǎne mbwé édyág púuted é medyé éche ábab bésáá béhúnté.” ²⁸ Hê dǒo Yesue ákwentanné mó aá, “A-mwǎn-a-mmwaád, ewóó adúbe ámbáá. Ebeñled ngáne éhédéé.” Melemlem mé pónđé, ane mmwaád awe mwǎn-a-mmwaád andyéé bwám.

Yesue achǒjté ndun e mod

²⁹ Yesue anhidé áđê abwóg á hǒm, ápǒj á nkǎg mé edib-é-nzab é Galilia. Ankě adyéē ásē á ekone mín. ³⁰ Ndun e mod empě áwē. Bépééné'áá bad ábe bésyágté'áá, ábe bēnkwe ndím, ábe mekuu ménwēē, e'bóbé ne ekud é bad bé nkole bēmpēe. Bébánné'áá ábē bad bésyāāl á'sǒ wēē Yesue, áchǒǒdte bó. ³¹ Menyáké ménkǒb ene ndun e mod áde bényíné nēē bad ábe béehǒbe'áá akan nēē béhǒbēé akan. Abe mekuu ménwēē bentyēēm bwám, ábe bésyágté'áá békag bwám. Abe bēnkwe ndím bényínne'. Békēné Dyǒb á bad bé Israel.

Yesue adídté ndun e mod (Mak 8.1-10)

³² Yesue anchélé ábē bembapēē, álāngē bó nén aá, “Ndé enén ndun e mod ngǒl áyāle békébbē ne me e'pun é'láán, béewóo-'áa chǒm éche bedyákē bǒǒb. Meéhédēē méé béhide hén ne nzaa, áyāle béhele se béhún ásē á nzii.” ³³ Dǒo ábē bembapēē bē bésēdtēé mó nén bán, “Héé syánē dékudté ndyééd á ehyángētē hén echē ékwǒg enén ndun e mod?” ³⁴ Yesue ansēdéd bó aáken, “E'wēle é'tǎj nyéwóó?” Bēnkwentén bán, “E'wēle saámbé ne nguse é súu ésad.” ³⁵ Dǒo Yesue álāngé ene ndun e mod aá bedyēē ásē á ndǒǒb-tē. ³⁶ Héē átédé ábē e'wēle saámbé ne échē súu, ásāgnān Dyǒb, ákabtáád bó áte, ábagé ábē bembapēē, bó-'e békabpé ene ndun e mod. ³⁷ Bad bésyāāl bēndyē ene ndyééd, békódtē, kǎǎj élyāg-ke ásē. Echē enlyāg ásē enlón e'lónj saámbé. ³⁸ Mesongé mé bad níme méndyē ene ndyééd mébédé e'kálé é'niin. Mmē mesongé mé bad mébédéē baachóm, bēnkéntǒngé bebaád ne bēndem. ³⁹ Héē Yesue álāngéé ene ndun e mod aá bésūē' áwab mendáb. Ade ámáá bó aláa nê, ansól á bǒle-tē, áke á mbwóg e Magadan.

16

Béhédné Yesue e'chemléd é' menyáké

(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Ambīd e nê, Befarisia ne Besadusia bēnkě wēē Yesue ákag mó. Bēnlāā mó bán álúmed bó e'chemléd ábe é'húú ádyǒb. ² Dǒo Yesue álāngéé bó aá, “Nzé ngukél epedé, nyéhǒbe bán, 'Abobe áyāge ámín, nê álúmte bán bǐn bébonj chǎn.' ³ Nzé bǐn é'sángé-'e, nyéhǒbe bán, 'Abobe áyāge ámín, bǐn-ne é'wábpé, nê álúmte bán mbúú échā.' Nyébié' bǐn aláj ámín, ngáne bēbbē,

boŋ nyéēhēlēē mam níme mébenlad chii achem.* ⁴ Echén ebébtéd é nyongel, nyéēhēdēē Dyöb awógen, nyéhede-’ε e’chemléd bé menyáké! Boŋ nyéekudté nzése e’chemléd bé menyáké ábe nkal é’ dǎádǎŋ Jonaa bēnpen.” Dóo átédte bó, boŋ ákag.

*Esulten éche Befarisia ne Besadusia
(Mak 8.14-21)*

⁵ Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib é nzab ámín, boŋ bembapεε bēnchatén e’wεle awále áyāl. ⁶ Yesue anláá bó aá, “Nyétéd pónde ne esulten éche Befarisia ne Besadusia.” ⁷ Héε ábē bembapεε bēn ne bēn bébóótédé ahób bán, “Ahóbé nē áyāle syāā deewānléé e’wεle áyāl.” ⁸ Yesue ambíi chǒm-éé békálé. Dóo ásεdteé bó aáken, “Cheé nyé bēn ne bēn nyéhóbéé áyāle e’wεle ábe nyéewó’ε? Chán adúbe adíi nyé mwāmpín nén? ⁹ Kóáŋ ne’ bǎǎb, nyéesónténé-ε? Nyēmaá achaten ngáne méndídēē e’kálé e’ bad é’táan ne e’wεle é’táan. Ambíd echē bémáá ene ndyééd adyé, e’lón é’tǎŋ echē enlyǎg ásē énlǒnnē? ¹⁰ Nyéháténé kóáŋ ne adíde áde méndídēē e’kálé e’ bad é’niin ne e’wεle saámbe. Ambíd echē bǎmpē bémáá adyé, echē enlyǎg ásē chǒ-’ε enlón e’lón é’tǎŋ? ¹¹ Ade nǎlǎngé nyé méé nyétédēn esulten pónde, saké ewεle chēn chǒó nǎhóbé’áá. Nyétéd pónde ne esulten é Befarisia ne Besadusia.” ¹² Dóo bembapεε bétímé asónten bán saké esulten éche bébenléé ewεle chǒó Yesue ahóbé’áá aá bétédēn pónde boŋ ayáged áde Befarisia ne Besadusia béyágté’áá dóo ákóŋté’áá ahób.

*Petro ad Yesue mó
adé Ane-awě-Béwógté
(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)*

¹³ Yesue ankě á mbwóg e Kaisaria Filipi. Ade ápédé áwed, dóo ásεdteé ábē bembapεε aáken, “Nzé-módé bad bó béhóbéé bán Mwān-a-Moonyon adé?” ¹⁴ Bēntimtén mó bán, “Donge á bad béhóbé bán edíi Jǎne Ndusenε, bémpēe bán Elaijaa, ábíní-’ε bán Jeremayaa ké’ε nkal é’ dǎádǎŋ nhóg ampée.” ¹⁵ Héε Yesue ásεdteé bó aáken, “Boŋ nyébēn-ne, nzé-módé nyéhóbéé bán ndé?” ¹⁶ Simǎn Petro ankwentén aá, “Wε-εé edé Ane-awě-Béwógté, Mwān a Dyöb áde áde á alongé.” ¹⁷ Yesue antimtén aá, “Nnam ndé ne wε, a-Simǎn, mwān awě Jonaa. Saké moonyon álǎngé wε nē, boŋ echem Sǎŋ awě adé ámín móo ahóbté wε. ¹⁸ Né-óó a-Petro nǎŋge wε,† wεé edé ndim-e-aláá. Ámín e ene ndim e aláá dóo mélǒngē nímēm mwembé. Ké ngine e kwééd éehēnlé nímē mwembé ahóbed ásē. ¹⁹ Awôŋ dóo mébēé mekii mé nkamlen ní mín. Kéchéé éche ébéné á nkǒŋsé, né ébénnéde ámín. Kéchéé-’ε éche ébáge kunze a nkǒŋsé, né ébágnéde kunze ámín.”

*Yesue ahóbé tǎŋene
nímē metake ne echē kwééd
(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)*

²⁰ Héε Yesue ásíméé ábē bembapεε etúu áte nén béēhǎbē bán móo módē Ane-awě-Béwógté. ²¹ Bootya ene pónde, Yesue ambootéd ábē bembapεε alúmed áte aá mó tǎŋgēnē akε á Jerusalem. Awed-taá mókudté metake híin á mekáá mé bad bémáá, beprise bémáá ne bemeléede bé mbéndé. Aá béwūū mó, boŋ e’pun ábe é’lǒnténé é’láán móōpuú. ²² Dóo Petro átímné Yesue á nkǎg boŋ ákǎgé átimed mó áte, áhǎbē nén aá, “A-Sǎŋ, Dyöb déekwenténné mbéd aá nén ábenled ne wε.” ²³ Héε Yesue ákúnnéde boŋ áhǎbē wéε Petro aá “Hidé me á’sóte, a-Satan! Cheé ékǎá’ε me ábel mewēmten mé Dyöb? Ehóbe nē ne mewēmten mé moonyon saké mé Dyöb.” ²⁴ Dóo Yesue álǎngéé ábē bembapεε aá, “Kéznéé

* **16:3** Donge á kǎlag déēwóó’ε e’yale ábē Yesue ngáne é’ténléde á nchoo 2 ne 3. † **16:18** Petro: á ehób é Grikia adíi ndim e aláá.

awě awémténé me ahíd, atáŋgéné ásob yǎl mendíb, ápê m adē awōg, boŋ áhíde me. ²⁵ Ayāle kénzée awě ahede adē alongé asoŋ, ābōd dō. Kénzée-’ε awě ābōd adē alongé áyāl echēm, ākud dō. ²⁶ Nsyāŋ ríhée mod ákudté nzé akudé nkōŋsé rísyāal boŋ abódé adē alongé? Ké-’ε, cheé mod áhelese ábe ākōde adē alongé? ²⁷ Nlāŋge nyé mímén mekan áyāle Mwǎn-a-Moonyoŋ āpě ne ehúmé éche eche Sáj nchoo ne éche ángel. Ene pónde dōo ákōgsēnnē ké’ε ánamédté kénzée tāŋgene chōm éche āmbenlé. ²⁸ Ne mbále nlāŋge nyé nén meé donge á bad átinté echēn béenyínennē kwééd dīd esebán bényíne nēe Mwǎn-a-Moonyoŋ ápééné mímē nkamlēn á nkōŋsé.”

17

Yǎl ehǎŋléné Yesue

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ambíd e epun ntóob Yesue ankeén Petro ne Jemse bó mwǎnyoŋ Jōne á mbōod echē echabé ámín. Bēnpēn-εé bémbē áhed. ² Dōo ábē bembapēe bényíne nēe áhǎŋléné, e’só é’pēné mó á nló nēŋgáne enyēn. Mbóté chō-’ε épūbē mó féréd émwaá-’ε áte. ³ Abwōg-ábwōg, ábē bembapēe bényín nēe Mosēe ne Elaijaa bébidé tǎléd, bóobe Yesue békale’. ⁴ Dōo Petro álāŋgēé Yesue aá, “A-Sáj, ébóo ngáne syāā dédíi hén. Nzé edāá, mēlōŋ e’bem é’lāán, échōŋ, éche Mosēe ne éche Elaijaa.” ⁵ Eépedeé ké amad á nsal boŋ mbag echē ekine áte ékūtān bó. Héé béwógēé ehób ébíde á mbag-tē nén, “Awem Mwǎn a nlém nén, awógte me menyíŋge. Nyéwógne mó.” ⁶ Ade ábē bembapēe béwógé échē ehób, bémbwōg mebóbōŋ, bésōŋ-’ε e’só ásē ne mbwōg ní ngíne. ⁷ Dōo Yesue ápédé wēe bémbēē boŋ ábānē bó ekáá á yǎl, áhōbē aá, “Nyéhide ásē, nyéebáá’.” ⁸ Ade bényéne nló ámín, bényín Yesue mwēnpēn. ⁹ Ade bóboó bésudeé á mbōod mín nē, dōo Yesue ásíméé bó etúu áte áhóbe’ aá, “Nyéelāŋgé modmod dyamdyam áde nyényíne káŋŋ ne á pónde echē Dyōb dépuúdté Mwǎn-a-Moonyoŋ á kwééd.” ¹⁰ Héé ábē bembapēe bésēdtéé mó bánken, “Cheé ekáá boŋ bemeléde bé mbéndé behóbé nén bán Elaijaa atáŋgéné asébe dé apē boŋ Ane-awě-Béwógté āpě?” ¹¹ Yesue antimtén bó aá, “Ne mbále, Elaijaa atáŋgéné asébe dé apē, atíi-’ε mam mésyāal. ¹² Boŋ nlāŋge nyé nén meé Elaijaa ammād apē, boŋ bad bēnkēchemmé mó, bēmbēl-lε mó ngáne bēndāŋgé. Melemlem né-’aá Mwǎn-a-Moonyoŋ átagké áwab mekáá.” ¹³ Enén pónde dōo ábē bembapēe bésōŋtēnnē nén bán Jōne, Ndusene móo áhóbēé.

Yesue achōŋté mwǎn a mwēnchóm

awě edāádāŋ é mbéb émbēē áte

(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Ade Yesue ne ábē bembapēe bétímé ámbíd ámpē boŋ bétán ndun e mod, mod nhóg ampě áwē, akóg mebóbōŋ, boŋ áhōbē nén aá, ¹⁵ “A-Sáj sōn, wóg awem mwǎn ngól. Awem mwǎn a mwēnchóm akonle nkole mé ekikíd, atage bwámbwam. Ayōgké ahún káŋŋ ne á muú-te ne á mendíb-te. ¹⁶ Mēmpēén mó wēe ábōŋ bembapēe, boŋ béheleé mó ahood.” ¹⁷ Dōo Yesue átimtanné aá, “Wáá! Nyé bad bé’ chii, mbeltéd mímēn méētyéeméé, nyéewóo-’áa adúbe. Chán mépēé nyé adyēn hén-ēē? Chán mépēé nyé awesēn-ē? Hyenáád me mwǎn awed hén.” ¹⁸ Dōo Yesue ákamlanné edāádāŋ é mbéb éche étágté’áá ane mwǎn aá ébíd, boŋ ébíd-te. Abwōg-ábwōg ane mwǎn áchōŋ-’ε. ¹⁹ Ambíd e pónde bembapēe ábe Yesue bēntán mó, boŋ bésēdté mó á kun-tē nén bánken, “Cheé ēnkāŋ boŋ sēnkēnhēl échē edāádāŋ é mbéb abided?” ²⁰ Dōo Yesue átimtanné bó aá, “Ayāle adúbe áde nyé mwāmpín. Ne mbále nlāŋge nyé nén meé, nzé nyéwóo adúbe áde áde mwāmpín nēŋgáne mbál-e-bū, né nyéekamlén échēn ekone bán éhide hén, étim híníí, étim-me nē dēn. Dyam ké ahóg déetómmé

nyé áte. ²¹ Nyêhele-se nyêbidéd enén ndín e edáádəŋ é mbéb nzé nyékāne, nyédidé-’ε yǎl nzaa á mekáne-tê.”*

*Yesue ahóbe ámpē
ngáne bad béwūū’ε mó*

(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)

²² Yesue ne ábē bembapεε bēnladén áte hōm ahóg á mbwóg e Galilia. Héε álāngεé bó aá, “Bébéé Mwǎn-a-Moonyon á mekáá mé baányon. Bó-’aá béwūū mó. ²³ Bon Dyōb dépuúd mó ámbid e e’pun é’láán.” Ade bembapεε béwógé nê, bēnwōg ndutul bwámbwam.

Yesue asāngé tááε e Ndáb-e-Dyōb

²⁴ Yesue ne ábē bembapεε bēmpě á dyad á Kapenahum. Ahed dōo bad ábe bésānté’áá tááε e Ndáb-e-Dyōb bétané Petro bon bésēdté mó bánken, “Kiné awen meléede eésāngéé tááε e Ndáb-e-Dyōb-e?” ²⁵ Petro antimtén bó aá, “Asāngé’.” Ade Petro ásólé á ndáb sólén, eépedεé dyam ahób bon Yesue ásēdté mó aá, “A-Simōn, chán ényíne ádén akan? Benzébadé kəŋ é nkōŋsé ésaŋtεé e’sāngé ké’ε tááε? Bǎn bé alon-ε, ngé beken?”† ²⁶ Petro ákwentén aá, “Beken.” Yesue aá, “Nê álúmte nén bán, bǎn bé alon béetāŋεεε asaa. ²⁷ Bon ké nê, ábel nén deéliŋsé ábē bad ábe bésānte tááε, ké ébwēm e’chōb á edib-é-nzab-tê. Súu eche wésēbēē akób, éne de chós nsal áte, wētān mōné míme mékwog sóo tááε asāned áwēd-te. Téd mó, ésaŋned sóo.”

18

*Nzéé atómténé mod ambáá
abé á’sō é’ Dyōb?*

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Eebeméé áte ámbid e nê, bembapεε ábe Yesue bēmpě áwē, bésēdéd mó bánken, “Nzé-módé-’ε atómténé mod ambáá abé á nkamlen mí mín?” ² Hê dōo Yesue áchénlé mwēndem nhóg, átíidē mó áwab tínté, ³ bon áhōb aá, “Ne mbále nlānge nyé nén mεé ésebán mod ahǎŋléné ádē alonjé bon abé nēngáne anén mwǎn, eéhēlēε-se asól á nkamlen mí mín. ⁴ Né-óó, kénzée awē asúdté yǎl nēngáne anén mwǎn né móo atómténé mod ambáá abé átínté e bad ábe bédé ásē e nkamlen mí mín. ⁵ Kénzée awē akobé enén ndín e mwǎn á dīn ádēm, né akobé mε. ⁶ Bon kénzée awē abělté enén ndín e mwēndem awē adúbpe mε mbéb, émbē mbon né bēntəá ene ndín e mod sǎŋkalaa a aláá á nkəŋ, bon bēhúnéd-te mó wée edib é nkwě étómténé achab ásē. ⁷ E’béb é’ yǎl áte ne nkōŋsé áyāle mekágsen míme mébelte bad mbéb. Mekágsen métāŋgéné ape, bon e’béb é’ yǎl áte ne mod awē abělté mod ampée mbéb. ⁸ Nzé échon ekáá ké’ε ekuu ébelte wε mbéb, esél chó, épim. Edé mbon wε ákud alonjé ne eped é yǎl tómaa wε áwōŋ mekáá mébe ké’ε mekuu mébe bon bébwém wε á muú míme méēdīmē’. ⁹ Melemlem nzé ádonj dīd ábelte wε mbéb, ehúd dó, épim. Edé mbon wε ákud alonjé ne dīd ahóg tómaa wε áwōŋ mīd mébe bon bébwém wε á dū-á-muú.

Ngan e ndyōŋ mí mbód míme mémbo
(Luk 15.3-7)

¹⁰ “Nyényín nén bán nyéetédéé mímén mpín mí bǎn ké nhóg nkōŋtéd, bán méesaá etógnén. Nlānge nyé nén mεé ángel éche éne’ bó ébág á’sō ábe echem Sǎŋ awē adé ámín áhóbe bó.* ¹² Chán nyényíne ádén dyam? Nzé

* **17:21** Donje á kálag dé e’só déewóó’ε mímén nchoo. † **17:25** Ene pónde beken bóo bésāngé’áá tááε é kəŋ. * **18:10** Donje á kálag dé’sō ábade nchoo 11: Nyébii nén bán Mwǎn-a-Moonyon apedé áson bad ábe bébóó.

mod awóó mbwókel é rídyon mí mbód, bon nhóg mbóó, ngómē átedé míminí móom mé rídyon mí mbód abog ne abog wée bedyákē medyé á ekone mín áke dé ahead míme nhóg míme mbóó? ¹³ Ne mbále nlânge nyé nén mée, nzé adĩbté-’ε mó abelé awógén mó menyĩnge tómaa míminí móom abog ne abog míme ménkēmbóó. ¹⁴ Melemlem nê dóo echen† Sán awě adé ámin éhedéé aá ké mpín mí mwēndem née mímén mbóó.

Mwānyon awě abēnlé wε awusé

¹⁵ “Nzé mwānyon abēnlé wε awusé, tán mó wée nyúmō bad bébe bēnpen nyédíí, échu mó dó aláa. Nzé achemé adē awusé, né nyé mwānyon nyétimé ásē.‡ ¹⁶ Bon nzé eékwentene aá mópānné wε, etéd mod ampée nhóg ké’ε bébe ékēn awē, ábel nén, ‘Mbéb ké ríhée míme éhóbé wée abelé wε míbyēn ne mbón ébe ké’ε élaán.’§ ¹⁷ Nzé eékoobe káñne chōm-ée échē mbon éhóbé, épēn mó á mwembé. Nzé eékwentene ké bó awóglēn, etéd mó née mod awě eedúbpe áyāl e míme nsōjten káa nēngáne nsaad-a-tááε.*

*Yesuε ad bembapεε béwóó
ngine ákñ ne ábe dyam kunze*

¹⁸ “Ne mbále, nlânge nyé nén mée, kéchéé éche nyébéné á nkōjsé ébēnnédé ámin. Kéchée-’ε éche nyébágé kunze á nkōjsé, ébágnédé kunze ámin. ¹⁹ Nlânge nyé ámpē nén mée, nzé nyé bad bébe nyéchēmténé áyāle kéchéé bon nyēhedé chó á mekáne-tē, echem Sán awě adé ámin ábē nyé chó. ²⁰ Ayāle wée bad bébe ké’ε beláán beládné áwēm dīn, mémpē ndé áwab tĩntē.”

*Ngan e mod-a-nsón a kñ
awě enkēnlagšén waáb*

²¹ Hē dóo Petro ápédé wée Yesuε, bon ásedtē mó aá “A-Sán, nzé mwānned abenle me awusé póndé tée, ngen étñ rítñgné mó alagsen? Káñse ngen saámbé-yε?” ²² Dóo Yesuε átimtanné mó aá, “Nlânge nyé nén mée, saké ngen saámbé, bon móom mé ngen saámbé ne saámbé.† ²³ Nê dóo edíí á nkamlēn mí mín. Dyōb ákamlanné nēngáne kñ póg echē echēnlé bad ábe bébele nsón ásē echē, áñon mōné míme bó ké ahée béwánlé mó. ²⁴ Abooted áde ábóótédé áñon mōné míme ábē bad béwánlé mó, dóo bad bēpēéndé mó mod nhóg awě anwálé mó nkúú mí mōné. ²⁵ Ane mod enkēnhēnlé adē alúm atwε, né-ó kñ enhób aá bésóm mó nchoo ne mwaád ne bán nēngáne betñ, bésóm-me bwēm é’syāāl ábe áwóó. Mmē mōné mébē ásábe áde alúm. ²⁶ Ane mod ankwě kñ á mekuu, áchāā mó aá, ‘Béε me póndé, mētwě ádon alúm ásyāāl.’ ²⁷ Kñ enwóg mó ngol, anchené mó aá ákag, álagsén-ne adē alúm. ²⁸ Née ane mod áhídtē hē, ambomén waáb awě mómpē abelé’áá nsón ásē e kñ. Waáb ne anwálé mó mwā mōné awě énkēmbuú áte. Dóo átólé waáb á mengōgíd, aá ásábe mó míme mōné. ²⁹ Waáb ankwε mó á mekuu, áchāā mó aá, ábe mó póndé aá, móšsābē mó adē alúm. ³⁰ Ane mod enkēnlagšénné waáb, anhé mó á mbwōg aá káñ né asábpé áde alúm bon bēbidēd mó. ³¹ Ade bad ábe bēbédé áhed ábe bómpē bēbélé’áá nsón ásē e kñ bényíné dyam áde ábēnlédé, bēnlñ bwāmbwam. Bēnkě kñ dyam ásyāāl áde ábēnlédé aláa. ³² Né-ó, kñ enchélé ane mod, álāngē mó aá, ‘Ekúkú é ləə nén! Menlagšén wε alúm áde wēnwālēε me áyāle wēnchñ me. ³³ Cheé ékáá bon weewóge wēn ngol melemlem nēngáne me-’ε ménwōgkē wε ngol?’ ³⁴ Kñ énlñ bwāmbwam, né-ó anlóm ane mod á

† **18:14** Echen: donje á kálag dé’só áwóó echem. ‡ **18:15** Abēnlé we awusé: donje á kálag dé e’só áwóó abelé awusé. § **18:16** Nén átēnlédé á kálag e Dyōb, Dioteronomi: 19.15. * **18:17** Bad bé Israel bēndūbē nén bán besaad bé tááε bóó bétómténé bad bé mbéb abé, bán béesól-laá á nkamlēn mí mín. † **18:22** Móom mé ngen saámbé ne saámbé: donje á kálag dé e’só áwóó móom mé ngen saámbé ngen saámbé.

mbwəg aá béwóged mó ndutul. Aá ábé-'ε á mbwəg káəη né asábpé áde alúm ásyāāl." ³⁵ Né-ɔ́, Yesue ansógtén nén aá, "Nê dɔ́ Titée Dyöbε awě adé ámin ábenlé. Nzé weélagsene mwányonη ne nímōη nlem rísyāāl, né Dyöb dékōgsēn we ngáne ene kəη énkōgsēnnē ane mod."

19

*Ayáged təηgεne anan
dé mmwaád á e'wóηgé
(Mak 10.1-12)*

¹ Ade Yesue áamáá nímén mekan ahób, anhidé á Galilia áke á mbwóg e Judeya, áchābē á pəd e edíb é Jodan eníní. ² Ndun e mod enhíd mó áwed, áchōōd-te bad bé nkole. ³ Donge á Befarisia bémpě áwē ákəg mó. Bēnsédéd mó bánken, "Mbéndé echéd ebagé kunze nén bán, mod ánan awě mwaád áyāle nyaa e nzəm ké ehée-yε?" ⁴ Yesue ankwentén bó aáken, "Nyéeláá'ε á kálag e Dyöb nén bán á mbooted, Dyöb dēnhəg bó mmwaád ne mwenchóm-ε?" ⁵ Dyöb á hóbpe aá, "Ayāle né-ɔ́, mwenchóm ätedé sáá ne nyan abé ne mwaád, boη búmō bad bébe bétim mod nhóg. ⁶ Né-ɔ́, búmō béesaá ámpē bad bébe, boη bédii mod nhóg. Né-ɔ́, échē Dyöb áládé, modmod eepáá'." ⁷ Hē dɔ́ ábē Befarisia bésedteé mó bánken, "Nzé édé nē, cheé-ō énkəη boη Mosεε ábagé bad kunze aá, mod ábe mwaád kálag échē elúmte nén bán, e'wóηgé é'máá boη ánan mó." ⁸ Dɔ́ Yesue áləηgέé bó aá, "Mosεε ambəg nyé enén kunze áyāle nyēlélé nlem á abum. Enkēmbáá nē á mbooted mé nkōjsé. ⁹ Né-ɔ́, nləηge nyé nén mεé, mod ké ahée awě anané mwaád ésebán ane mmwaád akábé asón, nzé ene ndín e mod awóó mmwaád ampée, né akábé asón." ¹⁰ Hē dɔ́ ábē bembapεε bələηgέé mó bán, "Nzé nén dɔ́ mekan mé mmwaád ne nchóm médíí, né éesaá nsyāη áwóη mmwaád." ¹¹ Yesue antimtén bó aá, "Saké mod asyāál ahεle ákob ádén ayáged. Boη dékobned ne bad ábe Dyöb ábágé dɔ́. ¹² Nyébíí nén bán, nzəm édé híin échē ékás boη bad béewōō bebaád. Behóg bédé ábe béchyááténé nē. Bémpēe-'ε bédé nē áyāle bad bēbélé bó nē. Abíníí-'ε, bēbélé yāl nē ábel boη bēbel nsón mé nkamlen ní Dyöb. Kéznéé awě ahélé ádén ayáge akob, ákob dɔ́."

*Yesue anāmté bēndem
(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)*

¹³ Bad bēmpēén bēndem wē Yesue nén bán ábān bó ekáá á nló, ákānned-te bó. Abē bembapεε bēnkānē ábe bad áte. ¹⁴ Boη Yesue anláá bó aá, "Nyéte de bēndem béhyag áwēm, nyéekás bó, áyāle nén, nyaa é bad née bó chɔ́ éwóó nkamlen ní mín." ¹⁵ Né-ɔ́, Yesue ambán ábē bán ekáá á nló. Ambid e nē, anhidé áhed.

*Nhən mí bad
ne nkamlen ní Dyöb*

(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Póndé póg mod nhóg ampě wε Yesue, ásedté mó aáken, "A-meléed, dyan á bwām áhéé ntəηgéné abel, ábel nén ríkud alongé áde déemaá?" ¹⁷ Héε Yesue ákwentanné mó aá, "Chán éhεléé ésedté me dyan áde áde dyan á bwām? Mod nhóg mwēnpēn mó adé awě adé mod a bwām. Kongé' mbéndé é Dyöb nzé ehede we mókud alongé áde déemaá'." ¹⁸ Dɔ́ ane mod ásedteé mó aáken, "Mbéndé ehée?" Yesue ankwentén mó aá, "Weewúé' mod, weekábé asón á ndáb e'wóηgé, weechíbé', weebidé mbóη e metóm, ¹⁹ beé sóó ne nyon edúbé, édəη-'ε mwányonη nēηgáne echoη yāl." ²⁰ Héε ene kódemod éləηgέé Yesue aá, "Nhídé échén mbéndé ésyāāl; cheé émpēe éhedne me abel." ²¹ Yesue antimtén mó aá, "Nzé ehede wεé mówóó awusé á yāl ké ahóg, kəg ésóm bwēm é'syāāl

ábe éwóó, étêd nímê mənέ éβε betóótōkē bé bad. Nzé ebelé nê, wëküd nhən ádyōb. Ene pónđé éhye éhíde με. ²² Ade ene kódemod áwógé nê, anwóg mbéb áte bwâmbwam áhídē-’ε áyāle ambé nhən bwâmbwam.”

²³ Héε Yesue álângeé ábē bembapεε aá, “Ne mbále nlânge nyé nén μεé élēl áte nhən mí mod áśól á nkamlen ní Dyōb. ²⁴ Nlāa nyé ámpē nén μεé édé mwān a akan sánkalaa a nyam née Kamêl ápon á epən é ndānde tómaa nhən mí mod áśól á nkamlen ní Dyōb.” ²⁵ Ade bembapεε béwógé nén, yāl enkóm bó áte bwâmbwam. Bēnsedéd bánken, “Nzée-’ō ahεle ákud e’sóson?” ²⁶ Héε Yesue ánóné bó chóōn bon áhōbē aá, “Ne baányon nén déehelée se ábenléd bon ne Dyōb dyamdyam déelēlé áte.” ²⁷ Héε Petro áhōbēé aá, “Nənέ’, sētēdté chōm ésyāāl áhíd wε, chee-’ō ébē nímēd nsyōn.” ²⁸ Héε Yesue álângeé bó aá, “Ne mbále, nlânge nyé nén μεé, pónđé echē Mwān-a-Moonyon ádyéé’ε á atii dé nkamlen ne éche ehúmé ésyāāl á nkōnsé míme rihúε’, nyé bad dyōm ne bébe ábe bhíde με nyémpē nyéēdyéé á metii mé nkamlen, nyékāadtē metúmbé mé Israel dyōm ne méβε. ²⁹ Kénzée-’ε awē atēdté éche ndáb, baányan, sáá, nyaá, bān, ne eche mbwóg áyāl echēm, ákud chó mbwókel e ngen, ákūd-te alonđe áde déemaá’. ³⁰ Bon bad hiin ábe bédé á’sō bōob bélyag mbíd, hiin-ne ábe bényag mbíd bébē á’sō.”

20

Ngan e bad bé nsón

¹ Hê dóo Yesue ákalée ngan aá, “Nhóbe nê áyāle nkamlen mí mín rídé nhəgtén nēngáne nwóo-nzag nhóg awē ambíd á ndáb epog é mbwεmbwε áke dé ahead bad ábe ásābēē, ábel nsón áwē nzag-tē. ² Bóōbōo bēmpē á nchemten áyāle nsábe mé epun é bīn bon álómé bó áwē nzag-tē. ³ Ane nwóo-nzag antīm ámbíd ámpē á dyad-tē á ngōn abog. Antán bad bé nsón bēmpēe áhed. Bentyēem ngēn, béebele’aá chōmchōm. ⁴ Héε álângeé bó aá, ‘Nyémpē nyéke nyébel nsón áwēm nzag-tē, mēsābē nyé nsábe míme ríkwógnédé.’ ⁵ Né-’ó, bēnkē. Ambēl melemlen mé dyam á kəd, ne á ngōn éláán. ⁶ Dyam ngōn étáan née ane mod átímé á dyad-tē ámpē, antán bad bé nsón ábe bómpē bentyēem, béebele’aá dyamdyam. Héε ásedtée bó aá, ‘Cheé nyébēbtée epun é bīn ésyāāl hén ngēn áde nyébelée dyamdyam.’ ⁷ Bēnkwentén mó nén bán, ‘Modmod eetédée sé á nsón.’ Héε ane mod álângeé bó aá, ‘Nyémpē nyékag-kóo nyébel nsón áwēm nzag-tē.’

⁸ “Ade ngukél épédé, ane nwóo-nzag anlāá awē mod awē anone ábē bad bé nsón aá, álad bad bé nsón áte, ásábe bó. Aá, ábooted ne bad ábe bédímténé ape, ásōg-ke ne ábe bésébpé ape. ⁹ Ambée bad ábe bēmbootéd nsón á ngōn étáan nsábe mé epun é bīn ¹⁰ Ade bad ábe bēnsēbē nsón abooted bépédé ákob nsábe, bēnwēmtēn bán, békud nsábe míme rítómé mí bad ábe bēmbootéd nsón á ngōn étáan. Bon bómpē bēnküd melemlen mé nsábe. ¹¹ Ade békóbé mənέ míme bēmbéé bó, bēmbootéd anyoo áte. ¹² Béhōbē bán, ‘Abén bad bébélé nsón háwa póg chēmpen, ké nê, esábpé bó melemlen née sé ábe sēbelé nsón epun é bīn ésyāāl ne enyen é ngíne.’ ¹³ Nwóo-nzag antímtén ábē bad nhóg aá, ‘Amúē, meédogée nyé. Eesaá mbále bán dentí bán mēβε nyé nsábe mé nsón mé epun é bīn-ε? ¹⁴ Nyékob-póo nímēn mənέ, nyékag. Mmēn-εé ntíídé μεé mēsābē anén mod awē adímténé ape melemlen ngáne rísábpé’aá wémpē. ¹⁵ Meewóó’ε kunze ábenled nímēm mənέ ngáne rídáá-yε? Cheé ékáá bon nyébēbtē nlém á abum áyāle ábēm e’bon bé nlém?’ ” ¹⁶ Yesue ansógtén ene ngan aá, “Né-’ó, bé’sō bētīm bé mbíd, bé mbíd-te bētīm bé e’só.”

*Yesue ahóbé ngen echě elónténé
eláán ngáne béwū'íé mó*

(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Yesue ne ábē bembapεε békágé'áá á akuu á Jerusalem. Ade békagké nê dóo áchágé bó á nkəg, bonj álāngē bó á kun-tē aá, ¹⁸ “Pón nyébíi bán dekag á Jerusalem, áwed-taá bébéé Mwǎn-a-Moonyonj á mekáá mé beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Bó-’ε bébéé mbakú bán atāngéné awé. ¹⁹ Bébéé mó á mekáá mé bad ábe béesě bad bé Israel. Bó-’ε béwəodé mó, béswādtāād mó e’tangú, bébōmē-’ε mó á awəg. Bonj ámbīd e e’pun é’láán Dyōb dépuúd mó.”

Nyě-mwǎn ahēdte bán metii

(Mak 10.35-45)

²⁰ Ambīd e pónde dóo Zebēdie mwaád ápédé wée Yesue ne ábē bán bé baachóm bébé, abwəg mebóbónj, áchāā-’ε Yesue aá ábele mó dyam. ²¹ Yesue ansedéd mó aáken, “Cheé ehēdēé?” Dóo ákwentanné mó aá, “Bǎg me akag nén wée, pónde eche wébēē á nkamlen, ábēm bán bén bébé bēdyéé wε á nkəg, nhóg ekáá émbáá, aníní-’ε á ekáá é emwəd.” ²² Héé Yesue ákwentanné bó aá, “Nyéebíi’é chōm éche nyésēdteé. Nyéēhěl metuné míme mēpēmē apém-ε?” Bēnkwentén bán bēhěl. ²³ Dóo Yesue álāngēé bó aá, “Ne mbále, nyēēpēm bonj meewó’ε kunze āpwəd mod awě ādyéé me á ekáá é mbáá ké’ε á ekáá é emwəd. Abé e’tál é’dii e’tál ábe é’bāgnédé ne bad ábe echem Sāj ánābnédé bó.” ²⁴ Ade ábíníi bembapεε dyōm béwógé nē, bēnliín ábē baányanj bébé. ²⁵ Né-óó Yesue anlad bó áte, bonj álāngē bó aá, “Nyēbíi nén bán, benkamlene ne bad bémbáá bé nkōnsé bébenlad ngíne ákamlen bad ábe bédé ásē echáb. ²⁶ Bonj éetāngenēé abé nē átíntē echēn. Kénzēé awě ahēde aá móbē mod ambáá átíntē echēn, atāngéné abé mbālede awēn. ²⁷ Kénzēé-’ε awě ábē mod a’só átíntē echēn, atāngéné abé awēn ntānj. ²⁸ Melemlem nēé Mwǎn-a-Moonyonj eépedéé aá bad bébenle mó, bonj apedé ábele bad, ábe-’ε áde alongé ákəde bad híin.”

Yesue achōjté bad bébé

ábe bēnkwe ndim

(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹ Ade Yesue ne ábē bembapεε béhidteé á Dyad á Jeriko, ndun e mod ehídé’áá mó. ³⁰ Ene pónde-’óó bad bébé ábe bēnkwe ndim bēndyēé á nkəg ní nzii. Ade béwógé bán, Yesue atóme’, bēmbootéd abón bán, “A-Mwǎn a mbyaa míme Dabide, wóg sé ngəl!” ³¹ Ndun e mod echě embé áhed enkáné bó áte bán bédib nsəl. Bonj bó-’ε bémbādnēn abón ne ngíne bán, “A-Mwǎn a mbyaa míme Dabide, a-Sāj, wóg sé ngəl!” ³² Yesue antyéem, achélé bó bonj ásedté bó aáken, “Cheé nyéhēdēé bán, mbéle nyé?” ³³ Bēnkwentén bán, “A-Sāj, séhēde bán, ébel sényínen.” ³⁴ Yesue anwóg bó ngəl, né-óó ambán bó mekáá á mīd. Abwəg-ábwəg bēmbootéd anyínen, béhīdē-’ε mó.

21

Yesue asólé á Jerusalem nēé kōnj

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jōn 12.12-19)

¹ Ade Yesue ne ábē bembapεε bēkwógé ape á Jerusalem, nēé bēpédé á dyad á Betpeg á ekone é menzab Yesue anlóm bembapεε bébé á’sō. ² Anláá bó nén aá, “Nyékag á dyad áde áde nyé á’sō nē. Nzé nyésólé sólén, nyéētán nēé bētāngé ésel ne mwǎn ánkəg. Nyéhune bó nyéhyiinad me. ³ Nzé mod asēdté nyé aáken, cheé ekáá bonj nyéhunne’, nyéláá mó bán Sājgwéé* atógnéné bó. Nzé nyéhóbé

* 21:3 Sājgwéé: káa nwój.

nê, ábwōg-ábwōg ane mod áchennéd nyé.”⁴ Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dǎédǎη aá,

⁵ “Aláa dyad á Zayōn aá,
Nyénōne', echen kǎη ehyag áwēn,
asǔdté yǎl, adiídé ésel, etum é nchóm a ésel.”

⁶ Né-ǎó ábē bembapεε bēnkě bēbēl-ε ngáne Yesuε ánlyāgtēnnē bó.

⁷ Bēmpεēn échē ésel ne mwǎn, bétéd échab mbóté, bétal chó ámīn, boη Yesuε ádiide'.⁸ Ekud é bad bēntǎl échab mbóté á nzii-tē, ábíní-'ε bésēlē' e'kikag é' mií, bétalé' á nzii-tē.⁹ Ndun e mod echē ekágé'áá mó á'sō ne echē ehídé'áá mó ámbīd bēmbootéd abón bán,
“Hosána, mekenag mébē ne mwǎn a mbya níme Dabidε.

Nnam mbē ne ane awē apedé á dīn áde Sǎηgwéé.

Hosána, mekenag ne Dyōb áde ádé se ámīn!”

¹⁰ Néε Yesuε ásólé á Jerusalem nén sólén, bad bésyāāl bēpuutéđ, bésēdté-'ε bánken, “Nzée ne?”¹¹ Dǎó ene ndun e mod ékwentanné bán, “Yesuε mó adé, nkal é'dǎédǎη a dyad á Nazaret á mbwōg e Galilia.”

Yesuε anané bekáb bé nyōηgé

á Ndáb-e-Dyōb

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jōn 2.13-22)

¹² Ambīd e nê, Yesuε anke asól á Ndáb-e-Dyōb. Annǎn bad bésyāāl ábe békábé'áá dyōn áwēd-te. Ankuné betébelε ábe bad bépénlé'áá mōné ámīn mekuu ámīn, ákūnē-'ε metii nímé bad ábe bésómme'áá mbōηgé mekuu ámīn.

¹³ Anláá-'ε bó aá, “Eténlédé nén bán, Dyōb áhóbé aá,
'Echem ndáb etǎηgéné achǎgned bán ndáb e mekáne.' Boη nyétimté chό,
'mbwōg mé bechīb!' ”

¹⁴ Bad ábe bēnkwě ndīm ne bad ábe mekuu ménwēē ábe bēmbē áhed bēmpě áwē, ádíđ-te bó bwám.¹⁵ Boη áde beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bényíné menyáké níme Yesuε ábélé, boη bēwōg-ke e'saád ábe bēndem bēbónéé á Ndáb-e-Dyōb bán, “Mekenag mébē ne mwǎn a mbyaa níme Dabidε,” bēnǎη bwámbwam.¹⁶ Bēnsédéd Yesuε bánken, “Ewóge chǎm-éε ábē bǎn bēhóbéé-yε?” Yesuε ankwentén bó aá, “Eε, nwóge'. Nyéēlāā' é mbēđ á kálag e Dyōb nén bán, Dyōb ábónséné e'ched é' bēndem ne é' bǎn bé nkáál ábe mó mekenag mé bwám-ε?”¹⁷ Ambīd e nê Yesuε antédé bó á Jerusalem áke ánáā á dyad á Betani.

Yesuε ne alín á ngǎl

(Mak 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Epōg é mbwembwε áde átimeéé ámbīd á Jerusalem nzaa enkób mó.¹⁹ Ade ákagké nê annyín alín á ngǎl. Ankě áhed, boη enkēnyínné epum ké ehóg áwedé-mīn étóméé byaá. Héε Yesuε álǎηgeé ábē bwel aá, “Wéechyáá' é epum ámpē mbēđ.” Abwōg-ábwōg bwel bēnhyéle.²⁰ Ade ábē bembapεε bényíné nê, yǎl enkóm bó áte bwámbwam. Héε bésēdtéé bánken, “Chán áđēn alín á ngǎl ámwédé ayéle á mehélé-te nén-ē?”²¹ Yesuε ankwentén aá, “Ne mbále nlǎηge nyé nén méé, nzé nyédúbpé ne nlém nisyāāl, né saké dyam áde mbélé ábēn bwel áyāl dēmpen nyébenlé. Boη né nyéhele-se nyéláá kǎōηne enén mbōōđ nén bán, 'Hidé hén, éke ébwēm yǎl á edíb é nkwě-te,' ébenléd-te nê đēn.²² Nzé nyēwóó adúbe bán, kéchéé éche nyéhédné Dyōb á mekáne-tē nyéēkǔđ, né nzé nyéhédé nyéēkǔđ.”

Nsēdtéd tǎηgene kunze eche Yesuε

(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Yesuε ansól á Ndáb-e-Dyōb, áyāgtē bad. Ade áyāgtéé nê, dǎó beprise bēmbáá ne bad bēmbáá bé Israel bépédé áwē, bésēdté mó bánken, “Kunze

ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-’ε wε ene kunze?” ²⁴ Yesue antimtén bó aá, “Me ámpē mēsédéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwěnténé dó né me-’ε mēlāā nyé kunze eché n̄wóó ábel nímén mekan. ²⁵ Edusen éche Jone ádúsánnáá bad héé émbídtē? Embíd ne Dyöb-ε ngé ne baányon?” Bën ne bën bémbootéd apentēn bán, “Nzé dehóbé nén bán, ‘Jone eché kunze enhuú ne Dyöb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ō enkǎḥ boḥ nyénkëndúbé mós?’ ²⁶ Boḥ nzé dehóbé bán, ‘Eché kunze ehúú ne baányon,’ né échén ekud é mod ébel syánē mbéb áyāle bad bésyāāl béndübē bán Jone abédéε nkal é’daádəḥ.” ²⁷ Né-óó bēnkwentén Yesue bán, “Séebíí’ε.” Mós-’ε antimtén bó aá, “Né ké me-’ε ámpē méeláá’ε nyé kunze eché n̄wóó ábel nímén mekan.”

Ngan e bán bé baachóm bébe

²⁸ Yesue ambé ásedéd beprise bémbáá ne bad bémbáá bé dyad aáken, “Chán nyényíné ádén akan t̄ḥgene enén ngan? Mod nhóg abédé awē anchyáá bán bé baachóm bébe. Héε ákíí mwǎn ambáá aláa aá, ‘A-mwǎn, kě ébel nsón á nzag-tē chii.’ ²⁹ Mwǎn antimtén mós aá mókaá. Boḥ ámbíd e pónde anhəḥlén mewēmtēn, áke. ³⁰ Dóó ane mod ákíí wée mwǎn asad, aláá-’ε mómpē melelem mé dyam. Anén mwǎn antimtén sáá aá, ‘A-Sǎḥ, mǎkǎ’ boḥ eékii.” ³¹ Héε Yesue ásedtéε beprise bémbáá aáken, “Atínté ábén bán bébe, ahéé amběl ngáne sáá ahédé’áá?” Bēnkwentén mós bán, “Ambáá.” Né-óó, Yesue anláá bó aá, “Ne mbále, n̄l̄nge nyé nén mēé, besaad-bé-tááε ne bekwalεε bédé asól á nkamlēn ní Dyöb tómaa nyé.† ³² Nhóbe nén, áyāle Jone, Ndusenε ampě, alúmed nyé nzii eché etyéémé, nyénkëndúbéé mós, boḥ besaad-bé-tááε ne bekwalεε béndübē. Ké néε nyénnyīn-naá nē, nyénkēnhəḥlénne, nyénkëndúbé-’áá mós.”

Ngan e bebel bé nsón ntéd (Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Yesue anláá bó aá, “Nyéwóglēn ngan empée. Nwóó-nzag nhóg abédé awē ankwěl nzag e e’pum é’ mēl ábe bébenléé mīm. Ankág chó, ábel bwāl wée béminéé ábē e’pum é’ mēl ábel mīm, alón-’ε ebem áwēd-te wée bédyεε’é ánon nzag áte. Ambéé ene nzag wée bad ábe bóōbōó békǎb mbote áte, ákē á alon démpēe. ³⁴ Adé pónde épédé eche bépádéé e’pum, ane nwóó-nzag anlóm ábē bembáledε wée ábē bebel-bé-nsón ákobe mós ádē asii dé e’pum. ³⁵ Héε ábē bebel-bé-nsón békóbé ábē bembáledε, bēwanné’ nhóg, bēwūē’ ampée, aníní-’ε bēwūēnē meláá. ³⁶ Ambíd é pónde ane nwóó-nzag anlóm bembáledε bémpēe ábe bēmbuú áte tómaa ábíníí. Ábē bebel-bé-nsón bēmběl ábē bembáledε melelem ngáne bēmbēnlé bésō. ³⁷ Ambíd e pónde anlóm awe mwǎn áwāb, ne mewēmtēn nén bébéé mós edúbé. ³⁸ Boḥ áde bebel-bé-nsón bényíné ane mwǎn néε áhúε’é, dóó bó bën ne bën bēhóbéé nén bán, ‘Ndyé-a-mbwóg nén, nyéhyag! Déwúu mós, ábel nén, eche mbwóg ésuuned syánē.’ ³⁹ Hē dóó békóbé mós, bēbídēn mós á nzag-tē, boḥ bēwúú-’ε mós.” ⁴⁰ Héε Yesue ásedtéé ábē bad bémbáá bé dyad ne beprise bémbáá aá, “Bōōb-pōó, nzé nwóó-nzag ne apedé, cheé ábenléé ábē bebel-bé-nsón?” ⁴¹ Hē dóó bēkwentanné bán, “Awūū ábē e’bébtéd é’ bad e’bébtéd é kwééd, ábē-’ε ene nzag wée bebel-bé-nsón bémpēe ábe bébe mós ádē asii á mbote nzé pónde epedé eche bépádéé e’pum.” ⁴² Yesue anláá bó ámpē aá, “Nyéēlāā-’ε mbéd wée eyale é Dyöb éhóbé nén bán,

‘Aláá ádē belón-bé-ndáb bēnchenéé dóó átímé aláá dé etógnén abé.

Sǎḥgwéé mô ambel nén, édé-’ε syánē menyáké.’

† **21:31** Baá mbáá bé Israel béndübē nén bán bekwalεε ne besaad-bé-tááε béésónléé á nkamlēn mí mín.

43 Né-ɔ́ nlan̄ge nyé nén mɛé, békobén nyé etál éche nyéwóó nées bad bé nkamlɛn ní Dyõb, bébē wée bad ábe bébele' ngáne Dyõb áhɛdɛé."‡ 45 Ade beprisɛ bémbáá ne Befarisia béwógé échén ngan éche Yesuɛ ákálé, bènchem bán, bóó ákanléé ch́. 46 Né-ɔ́ béhéde'áá mó akób, boŋ bémbāŋ abel nê, áyāle bényĩn bán, ene ndun e mod enyíné'áá Yesuɛ nées nkal é'dáádəŋ.

22

Ngan e ngande e e'wóngé

(Luk 14.15-24)

1 Yesuɛ ambé ábenléd ngan ámpē ákalɛn ábē bad. Anhób áá, 2 “Nkamlɛn ní mín níde nēngáne k̄ŋ póg eché enláá ábē bembəledɛ áá béboŋsɛn ngande e e'wóngé ábe awé mwān a mwɛnchóm. 3 Ene k̄ŋ-'ɛ anlóm ábē bembəledɛ áá béke béchəg bad ábe álébpé áyāle ene ngande, boŋ ábē bad bɛnkɛnkwenténné apɛ. 4 Héɛ álómɛé bembəledɛ bémpēe áá béláa bad ábe mólébpé nén bán, 'Nyēbíí nén bán, mmaá nyag ne e'lem ábe é'bóó yāl awúu. Chóm ésyāal-lɛ édé mboŋsɛn, nyéhyag-k̄óó á ngande.' 5 Boŋ ké nê ábē bad ábe bɛnlēbēē bɛnkɛntédte nímmē nlébtéd nées dyam. Mod tée ahídé'áá nímmē ntíi ámbíd. Behóg bɛnkɛ áwāb nzag-tê, ábíníí béhídē nímmāb nsón mémpēe ámbíd. 6 Abíníí-'ɛ bɛnkōb ábē bembəledɛ, bébōm bó, béwúú-'ɛ bó. 7 Ene k̄ŋ enlīŋ bwāmbwam. Né-ɔ́, anlóm éche sánze. Nées épédé, éwūú bad ábe bɛnwūú ábē bembəledɛ, éhyāād-tɛ ábē bad dyad. 8 Dóó álāŋgɛé ábē bembəledɛ bémpēe áá, 'Ngande e e'wóngé emaa mboŋsɛn abé, boŋ bad ábe nílébpé béekwognedɛé ch́ abé ásē. 9 Bōob-póó, nyékag á mbom ní nzii á dyad-tê, nyéchéle bad bésyāal ábe bényíné bán, béhyag á ngande.' 10 Né-ɔ́ ábē bembəledɛ bɛnkɛ á dyad-tê, bélād bad bésyāal ábe bényínnē, ken mod a bwām ké'ɛ mod a mbéb, káóŋ ndáb e ngande enlóg áte.

11 “K̄ŋ emp̄é á ndáb-te ânɔn bad ábe bépédé á ngande. Ade ápédé anyín mod awé enkɛnhé asan̄ áde ántāŋgɛnné ahé á ngande e e'wóngé. 12 Héɛ ásedtɛé mó áá, 'Amúē, chán émwédé apɛ hén áde wééhédɛé asan̄ á ngande e e'wóngé.' Boŋ ane mod enkɛnhóbpe dyamdyam. 13 Dóó k̄ŋ élāŋgɛé ábē bembəledɛ ábe béchágté'áá beken áá, 'Nyéhan̄ mó mekáá ne mekuu, nyébwēm mó á ebwóg, á ehíntén-tê. Ahed-taá béchyéé'é, bédyāg-kɛ meson̄ á nsəl.' ” 14 Héɛ Yesuɛ á sógtɛé enén ngan ne e'yale nén áá, “Dyõb áchɛnle' bad híin ábē ásē e nkamlɛn nímmē, boŋ nguse ch́óó épwɛdnéd.”

Yesuɛ ne asaa á táásɛ

(Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)

15 Ebédé pónde póg eché Befarisia bɛnkɛé mbom, áhəge Yesuɛ, ábel békóben mó awusé tēŋgɛne e'yale ábe bɛbíí mó á nsəl. 16 Bɛnlóm ábāb bembapɛɛ nchoo ne bad bé epepé éche Hɛrɔde wée Yesuɛ. Nées bépédé áwē, bélāŋgɛ mó nén bán, “A-meléed, sēbíí nén bán, ekale mbále. Sēbíí-'ɛ ámpē nén bán, ayáge ádōŋ tāŋgɛne mbéndé e Dyõb áde mbále. Mewēmten mé bad ne e'só é' mbōm é' bad béehāŋlānné ádōŋ ayáged. 17 Láá-'ɛ sé ngáne ényíné ádén akan. Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désan̄ge' táásɛ wée Kaisɛɛ, k̄ŋ e Roma-yɛ?” 18 Boŋ Yesuɛ ambíí nímmāb mewēmten mé mbéb. Né-ɔ́ ansɛdéd bó aáken, “Nyé bedog-badé, cheé nyéhəgkɛé mɛ? 19 Nyélúmed mɛ mɔné nímmē bésan̄nadté táásɛ eched.” Bɛmpíinéd mó mɔné mé ekii. 20 Dóó ásédté bó aáken, “Edíídiŋgɛ éche nzéé chén? Díŋ áde nzéé-'ɛ dɛn?” 21 Bɛnkɛntén mó bán, “Abe

‡ 21:43 Donje á kálag dé'só ábáde nchoo 44: Mod ké ahéé awé alúmé áde aláá ámín ábōgtéd áte. Boŋ ane awé déhüntédte ámín, ányogtéd áte.

Kaisεε.” Dóo álângeé bó aá, “Nyébag-kó Kaisεε éche édé éche Kaisεε, nyébag-ke Dyöb éche édé é Dyöb.” ²² Ade béwógé nê, yäl enkóm bó áte. Né-óó bēnhidē áhed, békē-’ε.

*Ayáged áde Yesue
tânge ne mpuu ámbíd e kwééd
(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)*

²³ Echē epun chēn donge á Besadusia bēmpě wée Yesue. Besadusia bēndūbē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd. ²⁴ Dóo bēhóbeé bán, “A-meléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nēn bán, ‘Nzé mod awóó mmwaád boŋ awédé áde bó ane mmwaád béepedéé mwän awále, mwänyan a abum ahóg atânge né ane nkúd awón, ábel boŋ dīn áde mwänyan déēbōō.’” ²⁵ Bōōb-pōó, bad bēbédé hēn mod saámbé ábe bēmbíd abum ahóg. Mod a’só anwón mmwaád, boŋ awé áde bó mmwaád ne béepedéé bán awále, né-óó mwänyan awē anhíd mó anlyəgnéd ane nkúd a mmwaád. ²⁶ Ane mómpē anwé áde bó ane mmwaád béepedéé bán awále. Melemlem mé dyam mēmbenléd ne awē alónténé béláán, káŋ bēbōm bó mod saámbé. ²⁷ Káŋne á asóg ane mmwaád mómpē anwé. ²⁸ Bōōb-pōó á pónde e mpuu, mmwaád awē nzéé ane mmwaád áchəgnédte áyāle bó moosyāäl saámbé bēnwōŋ mó?” ²⁹ Yesue antimtén bó aá, “Nyēpane’ áyāle nyéesōŋtenéé chōm éche eyale é Dyöb éhóbeé, nyéesōŋtenéé-’ε ngáne ngíne e Dyöb ésógé abé. ³⁰ Ayāle pónde echē bad bēpuú’é ámbíd e kwééd mewóngé méebáá ámpē. Bad bēbē nēŋgáne ángel éche édé ámin, bēewōŋnéé. ³¹ Nyéēláá’é mbéd dyam áde Dyöb ahóbé áwēn tânge ne mpuu-yε? Dyöb ahóbé tânge ne ábēd betaa aá, ³² ‘Mε-εé ndé Dyöb áde Abrahamε, Aisigε ne Jakōbe.’ Dyöb ádíi Dyöb á bad ábe bédé á alonjé, saké Dyöb á bad ábe bēwédé.” ³³ Ade ene ndun e mod echē embé áhed éwógé nê, bēmbē menyáké bwāmbwam tânge ne ayáged áde Yesue.

*Mbéndé ébe éche étómténé
etógnén abé
(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)*

³⁴ Ade Befarisia béwógé bán nkwenten míme Yesue ámbéé Besadusia mēmbēl bēhele dyamdyam ahób, bēnladén áte. ³⁵ Hē dóo bó mod nhóg awē abédé meléede a mbéndé, áhyédé Yesue akəg, ásedté mó aá, ³⁶ “A-meléed, átintē mbéndé ésyāäl, ehéé etómténé etógnén abé?” ³⁷ Yesue ankwentén bó aá, “Etánge né édəŋ Sánkwéé ádon Dyöb ne nímon nlem rísyāäl, ne échon edəádəŋ ésyāäl, édəŋ-’ε mó ne nímon mewēmten mésyāäl. ³⁸ Enén mbéndé chō etómténé etógnén abé, ebé-’ε mbéndé e’só. ³⁹ Mbéndé echē elónténé ébe echē chōmpē edé etógnén melemlem nēŋgáne e’só edii nēn ‘Edəŋ mwänyon ngáne édáá échon yäl.’” ⁴⁰ Echén mbéndé ébe chōó éwánlé mbéndé éche Mosεε ésyāäl ne mekan míme bekal-bé-e’dəádəŋ báyágté.”

*Nsedtédt tânge
Ane-awē-Béwógté
(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)*

⁴¹ Hē dóo Yesue ásedtéé ábē Befarisia ábe bēnladén áte aá, ⁴² “Chán nyéwēmtanné tânge ne Ane-awē-Béwógté? A mbyaa míme nzéé áhúú?” Hēé békwenléné mó bán, “Abídé á mbyaa míme kəŋ Dabidε.” ⁴³ Yesue ansédéd bó aá, “Cheé-ō enkəŋ boŋ Dabidε áde Edəádəŋ é Dyöb élyágté mó áchəgké mó aá, ‘A-Səŋ,’ áde ahóbé aá,

⁴⁴ ‘Səŋ Dyöbe anláá awēm Sánkwéé aá,
Dyéé áwēm ekáá émbáá,

kááŋ ne á pónde echê mébenlé bon ekagtéd ábōŋ bad bé ekoyí ámīn ne mekuu.’

45 Née Dabide mwēn ásébpé mó achag aá, Sāngwée, chān-nō Ane-awē-Béwógté áhélé abé awe mwān?” 46 Bó modmod bēnkēnhenlé mó dyamdyam akwēntēn. Bootya échē epun bēnkēnchu’é mó dyamdyam asēded ámpē.

23

*Elébé tâŋene bemeléede
bé mbéndé ne Befarisia*

(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46, 20.45-46)

1 Ambīd e nē, dōo Yesue álāŋgē ene ndun e mod ne ábē bembapēe aá, 2 “Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bóó bétéde etál éche Mosēe bóob áyáged bad. 3 Né-óó, nyētāŋéné bó awóglē nyébelé-’ε mekan mésyāāl míme bēlāŋgē nyé, bon nyéēbēlē’ mekan míme bēbelé, áyāle bēbelé mekan míme bēhóbē. 4 Békaa’ e’deltéd bé nted, bēpēmtad bad, bon béesaá mbonšēn ábán ké ekáá áwōŋgēn bó ápém mó. 5 Kéchēé éche bēbelé, bēbele chó ábel bon bad bēnyīn bó. Békāte’ bán bé ntyág ábe bēhágkē nchoo mé e’yale e’ Dyōb áte, bon bētāā á mbōm ne á mekáá, bēchabte e’tūd* ábe bēwáá’é á mengombe mīn bwāmbwam. 6 Bédāā e’tál bé edúbé adyēe á hōm á ngande, bédāŋ-’ε metii mé edúbé adyēe á ndáb é mekáne. 7 Bédāā bán, bad bēlente bó ne edúbé ésyāāl á dyōn-tē, bédāŋ-’ε bán, bad bēchāge bó bán, ‘A-meléed.’ 8 Bon nyé, nyēmwāg-sē bēchāgé nyé bán, ‘Meléede.’ Ayāle meléede nhóg móo nyéwóó, baányāŋ bó-’aá nyédíí. 9 Nyéechāgē-’ε mod ké nhóg á nkōŋsé wēn bán Titēe áyāle nyéwóó-’ε Titēe nhóg, awēn Titēe awē adé ámīn. 10 Nyēmwāg-ke se bēchāgé nyé bán, ‘Sāngwée’ áyāle nyéwóó Sāngwée nhóg, Ane-awē-Béwógté. 11 Mod awē adé ambáá átīntē e echēn atāŋgéné abé mbāledē awēn. 12 Kēnzéé awē achágté yāl, Dyōb désudéd mó, kēnzéé-’ε awē asūdté yāl, Dyōb déchāgēd mó.”

Yesue aselē bad bé medogké

(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52, 20.47)

13 Dōo Yesue áhóbēé aá, “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyédibe’ ekob é nkamlēn mí mīn ábel bon bad bēēsōlē’. Nyé bēn nyéēsóléé, nyēmwāg-kaá bán bad bēmpēe ábe bēhēde asól bēsól.† 15 Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyékag meloŋ ne meloŋ ábel bon mod nhóg átīmēn nyé. Bon nzé amaá nyé atīmēn, nyébelé nyébēbéd mó nyaa echē ákwógnédé ákud nkógsēn á dū-á-muú míme rítómé mīmēn ngen ébe.

16 “Ebēēn nyé ebébtéd nyé bad ábe bēkwédé ndīm, bon bēlyāgtē bad bēmpēe. Nyéyāgte bán, ‘Nzé mod amwédé melē á dīn á Ndáb-e-Dyōb, né nē déesaá dyam, bon nzé mod amwédé melē á dīn á bwēm é’ gól ábe é’dé áwēdte, atāŋgéné ábel dyam áde ámwééné melē.’ 17 E’yóké é’ bad bēn, nyékwedé ndīm! Cheé étómténé etógnēn abé, gól-le, ngé Ndáb-e-Dyōb echē ebelé bon gól ebé chōm éche ésáá á’sō é’ Dyōb? 18 Nyéyāgte’ ámpē bán, ‘Nzé mod amwédé melē á dīn dé menyán mé mendē, né nē déesaá dyam. Bon nzé mod amwédé melē á dīn dé mendē míme méde á menyán mīn, atāŋgéné ábel dyam áde ámwééné melē.’ 19 Bad bé ndīm bēn! Cheé étómténé etógnēn abé, mendē ngé menyán míme mébelé bon mímē mendē mébé chōm éche ésáá á’sō é’ Dyōb? 20 Né-óó kēnzéé awē amwédé melē á dīn dé menyán mé mendē, né amwédé

* 23:5 Etūd: Bēwáá’áá e’tūd álūmed bán bēbenle Dyōb. † 23:13 Donje á kálag dé’só ábádē nchoo 14: Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyélūmtan yāl ne ntōŋ-ntōŋ mé mekáne, nyédumé-’ε mbwóg é bekūd. Né-óó, nyéēkud nkógsēn míme ríchábé ámīn.

nímê melě á dñn dé menyán ne mende ké méhéé míme médé áwēd-mñn.
²¹ Kénzée-’ε awě amwédé melě á dñn á Ndáb-e-Dyöb, né amwédé nímê melě á dñn á Ndáb-e-Dyöb ne á dñn á Dyöb áde ádyεε’ áwēd-te. ²² Kénzée-’ε ámpē awě amwédé melě á dñn dé nkoŋ mí mñn né amwédé melě á dñn dé atii dé nkamlɛn ní Dyöb ne á dñn á Dyöb áde ádííde áde atii.

²³ “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyēbage Dyöb akab ahóg átínté e mekab dyóm, ké dé mekúle míme béchámneé ndyééd néε mñnt, díl ne kúmin.‡ Boŋ nyéehédeé nló áte ábel ndín é mekan éche mbéndé éhóbé aá nyébele’. Nyéesaá mbále ne Dyöb, nyéewóó’é nlém ní ngəl, nyéedúbpe-’áa Dyöb. Nyéntáŋgén mímén mésyāäl abel, ésebán nyēchöbte’ mímíní. ²⁴ Nyé bad ábe békwédé ndím boŋ bélyāgtē bad bémpē. Nyēbude’ mekan míme méesě etógnén ahíd ámbíd. Nyēhúde’ púuted á mendíb míme nyémwāgkē-te, boŋ nyétēdte mbinde émbáá éche édé áwēd-te.

²⁵ “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyēwobpe mbwendé ne díse ámbíd e ebwóg, boŋ medyé míme médé áwēd-te médíi medyé míme nyékúdné ndumbán ne ngoód. ²⁶ Nyé Befarisia, bad bé ndím bēn! Nyésébe nyéwobe mbwendé ne díse áte, kááŋne mbíd e ebwóg chómpē ēsāŋ.

²⁷ “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyédíi néε soŋ éche bépúbté. Ekine’ áte ámbíd e ebwóg boŋ e’hid ne e’bóó bé ndim mí bad bóó é’lóné áwēd-te. ²⁸ Melemlem nê dóó nyényínnadté á’sō é’ bad néε bad ábe bésáá boŋ áte nyélóné ne edogké ne mbéb.

*Dyöb dékōgsēn bemeléede
 bé mbéndé ne Befarisia
 (Luk 11.47-51)*

²⁹ “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyélóó’ soŋ é bekal-bé-e’dáádəŋ bwám, nyélonťé-’ε mebón míme bad ábe bésáá. ³⁰ Nyékag, nyéhóbe-’ε bán, ‘Nzé sēmbé á pónde eché ábēd betaa, né sēnkēlaténné bó áde bēnwū’é bekal-bé-e’dáádəŋ áte.’ ³¹ Nê dēn álúmte nēn bán nyēnkwentén nēn bán nyébíde á mbyaa míme bad ábe bēwúε’ bekal-bé-e’dáádəŋ. ³² Nyékag-kóó á’sō nyémad nsón míme ábēn betaa bēmbootédté. ³³ Nyě chén! Etəd é píi ngēn. Chán nyémwεé nkōgsēn ní dū-á-muú abame? ³⁴ Né-óó, mēlōmē nyé bekal-bé-e’dáádəŋ ne bad bé debyéé ne bemeléede. Nyéēwūū donge, nyébōmē-’ε bó á awəg. Nyéswādtēd donge e’taŋgú á ndáb é mekáne. Abíní-’ε nyénané myad ne myad. ³⁵ Awúu áde nyéwúε’é bó débēl Dyöb ákōgsēn nyé áyāle mekií mé bad ábe bésáá bésyāäl ábe nyéwúú ebeŋ á nkōŋsé, bootya kwééd eche Abεε awě bēwúú ngēn, ápe kwééd eché Zakariyaa, mwān awě Bεεkayaa. Zakariyaa awě nyéwúú átínté e Ndáb-e-Dyöb ne hōm áde bēbageé mende. ³⁶ Ne mbále nlāŋge nyé nēn meé, enén nyonŋel chóó ékūd nkōgsēn áyāle échén kwééd ésyāäl.

*Yesuε adé ngəl
 ne bad bé Jerusalem
 (Luk 13.34-35)*

³⁷ “Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúε bekal-bé-e’dáádəŋ, nyéwúēnē-’ε bad meláá ábe Dyöb álómé! Nkénwān áte ngen ne ngen álad nyé áte nēŋgáne nyaá-kúb ákútanné bán, boŋ nyéehédeé etál! ³⁸ Nyénōne’, Dyöb détéde echeŋ ndáb, modmod éebáá-’áá áwēd-te. ³⁹ A mbále, nlāŋge nyé nēn

‡ 23:23 Mñnt, díl ne kúmin: bédíi byaa ábē bēbēnládtáá áchám ndyééd.

μεέ, nyéenyínénné με δίδ άμπέ κάθη ne á pónδέ eche nyéēhōbpē bán, ‘Nnam ne ane awě apedé á dīn á Sányú.’ ”

24

Mbooted mé metake (Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Ambīd e nê, Yesue anhidé á Ndáb-e-Dyōb. Ade ákagké nê, dōo ábē bembapεε bétané mó, boη bēlāngē mó bán ánone nyaa eche bēlōó Ndáb-e-Dyōb. ² Hée Yesue ákwentanné bó aá, “Ngáne nyényínéé ábē bwēm é’syāal nê, ne mbále, nlānge nyé nén μεέ pónδέ έpē echē aláá ké ahóg déelyagké ámīn e waáb. Bépāntēd mésyāal áte.”

³ Ankē á Ekone é Menzab ádyēē ásē. Hée ábē bembapεε bétané mó wée bēbédé bēnpεn boη bésēdté mó bán, “Láá sé pónδέ echē nímén mekan mésyāal mébenlédte. E’chemléd é’héé bēlūmēd επε échōη ne asóg dé nkōηsé?”

⁴ Yesue antimtén bó nén aá, “Nyétēd pónδέ nén modmod eédōgē nyé. ⁵ Bad híin bépē bán bóo bédé Ane-awě-Béwógté. Bédōg-ke bad híin. ⁶ Nyéewōgē ngáne nzum éwantéé, nyéewōgē-’ε nzunze é nzum. Boη nyé modmod nyéēnāā’. Mmén mekan mésyāal métāngéné abenled, boη saké móo mēlūmēd bán asóg ámáá απε. ⁷ Aloη ahóg détyēēmēn ádíníi nzum. Nkamlεn nhóg-ke rtyēēmēn nímíníi. Nzaa ébē, ndōob-πε eénāηnéd ásē mebwóg ne mebwóg. ⁸ Echén ndutul ésyāal ébē nēngáne mewε mé’sō míme mmwaád áwógéé nzé ahede achyáa. ⁹ Ene pónδέ békōb nyé, bēβε nyé á mekáá mé bad ábe békōgsēn nyé, bēwúú-’ε nyé. Melon mésyāal mékōó nyé áyāle dīn ádēm.

¹⁰ “Bad híin béewōngé adúbe ámpē. Bēbéé nhóg ne aníníi á mekáá mé bad ábe békōó bó. Bó bēn-ne békōón. ¹¹ Bekal bé’dāódāη bé metóm híin bēbīd, bédōg-ke ekud é bad áhíd bó. ¹² E’bēb bé nlém á abum bēchāgē, né-ōó edāηge é bad híin ésūd. ¹³ Boη kénzēé awě ákaán míme metake nlém káθη ne á asóg, ákūd e’soóson. ¹⁴ Mmén nkalāη ní bwām tāηgene nkamlεn ní Dyōb mékanléd nkōηsé áte rtyāal ábel boη melon mésyāal méwōg. Ene pónδέ dōo asóg dépēé.

E’bébtéd é’ mekan ábe bépē (Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ “Nyéenyīn nēe ekúkú é akan éche épεene e’sōn á’sō é Dyōb ébenlédé á Ndáb-e-Dyōb á hōm áde ásáá * ngáne nkal é’dāódāη Daniεε ánhōbpē aá ébenléd. (Nyé ábe nyéláa’ nímén mekan nyésōηten mó bwām.) ¹⁶ Nzé nyényíné nê, bad ábe bédé á Judeya bétóm mehélé, bēβε bésōom á e’kone mīn. ¹⁷ Mod awě adé á nnoη ní ndáb mīn eétōgné asud áke détéđ chōm éche édé mó á ndáb-te. ¹⁸ Mod awě mó-’ε ámpē adé á nzag-tē, eétīmē ámbīd á ndáb áke détéđ sáte. ¹⁹ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bémwāηtē míme mesú. ²⁰ Nyékāne nén bán áde abāngé détanē nyé á pónδέ e nkóg áde ahéb ádíi ngine bwāmbwam, ké’ε á mbwε-mé-nkóme-áte. ²¹ Ayāle ndāηge echē ébē ene pónδέ ébē ndīn echē eébenlédé mbēd bootya nkōηsé mbootede káθη ne epun é’chii. Dyamdyam nēe áde déebenléd-taá ámpē mbēd. ²² Dyōb ámáá ábē e’pun é’ metake asél áte. Nzé énkēmbé nê, né modmod éechōngé. Boη á etútú é bad ábe ápwédé, ásel ábē e’pun áte. ²³ Ene pónδέ nzé mod aláηgē nyé aá, ‘Nyénōne’, Ane-awě-Béwógté mó nén’ káa aá, ‘Mōníníi,’ nyéedúbpē’. ²⁴ Ayāle bad híin bēbīdē’ ábe bēkalé metóm nén bán, bóo bédé Ane awě Dyōb Awógté. Bekal bé’dāódāη bé metóm ámpē bēbīd. Bēbelé menyáké mé ngine, bēlūmtē-’ε e’chemléd híin. Bēbel nén ábel boη bédog káθηne bad ábe Dyōb ápwédé, nzé nzii edé ádog bó. ²⁵ Nyénōne’, nlānge nyé nímén

* **24:15** Hōm áde ásáá: ádíi hōm áde bébageé Dyōb edúbé ne wée bad bēndūbēē bán, Edāódāη éche Esáá édé.

mekan á'sō é pónké. ²⁶ Né-ṣó nzé bad béléngé nyé nén bán, 'Nyénəne' adé á ehyánge, nyéékāg áwed. Káa nzé béléngé nyé bán, 'Nyénəne', adé á ton-té hén, nyéedúbpé'. ²⁷ Epe éche Mwǎn-a-Moonyon ebē melemlem nēngáne emwēdmwēd étóméé á akuu ne á mbəŋ. ²⁸ Ké héé wéé ndim mbāgkē dōo benhəgnəné bēladnéé.

*Epe é Mwǎn-a-Moonyon
ne asóg dé nkōŋsé*

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ "Ade pónké e ndəŋge ne étōmmē tómén, etondεε əkwε ehíntén, ngən-ne esóg apen. Betintine bēbīd ámin, bēhūn ásē, ngíne-'ε éche édé ámin énəŋnéd á e'dii. ³⁰ Ene pónké dōo nyényinnē néε e'chemléd é' Mwǎn-a-Moonyon é'bídé ámin. Hē dōo metúmbé mé nkōŋsé mésyāāl mébootédte achii ne mbwóg. Bad bēnyīn néε Mwǎn-a-Moonyon áhúé'ε á mbag mín, ne ngum, ne ehúmé ésyāāl. ³¹ Esaád é elon émbáá éwōgnéd. Ene pónké əlōm éche ángel á metōŋgé mé nkōŋsé mésyāāl méniin, əlad əbē bad áte əbe Dyōb əpwédé, bootya atōŋgé dé nkōŋsé ahóg əpe ádínií.

³² "Nyétéd eləŋsén wéé alín á ngəl. Nzé ngen ébóótédé byaá békōlē abided, nyēbele nyēbīi bán nchoŋ rídé benben. ³³ Melemlem nzé nyényiné nímén mekan mésyāāl mébenlad, nyēbīi nén bán, Mwǎn-a-Moonyon akwogé əpe,† adé-'ε benben. ³⁴ Ne mbále, nləŋge nyé nén méé, enén nyonŋel e bad éemaá'ε káəŋ né nímén mekan mésyāāl mébenlédé. ³⁵ Nkoŋ mí mín ne nkōŋsé bémaá, boŋ əbēm e'yale bēbē abé ne abé.

*Modmod eebīi'ε epun
éche Mwǎn-a-Moonyon əpéé*

(Mak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)

³⁶ "Modmod eebīi'ε epun pen ké'ε pónké echē nímén mam mébenlédte. Ké ángel éche édé ámin éebīi'ε, ké mwǎn əmpē eebīi'ε.‡ Titéε mwəmpen mó abíi pónké eche nímén mekan mébenlédte. ³⁷ Melemlem ngáne émbēē á pónké eche Noa, nē dōo ébēē pónké echē Mwǎn-a-Moonyon əpéé. ³⁸ Ayāle á pónké eched, byánán mendīb mé mbúú mélōn á nkōŋsé-te bad bédyágé'áá bwēm, bémwāg-kε, bebaád ne baachóm bēwōŋne, káəŋ ne mbwε níme Noa ásólé á bəle émbáá-te. ³⁹ Bénkēmbīi'ε dyam áde əbenlad, káəŋ ne pónké eche mendīb mé mbúú mélonné, méhóod-te bó. Melemlem nē dōo ébenlédte á pónké echē Mwǎn-a-Moonyon əpéé. ⁴⁰ Bad bēbe bēbelé nsón á nzag-té, Dyōb átéd nhóg, átēdē anínií. ⁴¹ Bebaád bēbe békəgé medyé, Dyōb átéd nhóg, áchēnē anínií. ⁴² Né-ṣó nyétéd pónké ayāle nyéebīi'ε epun éche awen Səŋgwéé əpéé əmpē. ⁴³ Boŋ nyēbīi nén bán, nzé nwóó-ndáb abyéé'áá pónké eche nchīb əpéé nkuu, né ədyéé epin ənən ndáb. Né enkēmmwaa áá nchīb əbóo mó ndáb. ⁴⁴ Né-ṣó nyémpē nyétəŋgéné mboŋsén abé, ayāle Mwǎn-a-Moonyon əpéé á pónké echē nyéekamtεnéé.

Mbəledε a bwām ne mbəledε a mbéb
(Luk 12.41-48)

⁴⁵ "Né-ṣó, nyé mod té əbē néε mbəledε awə awóo debyéé, awə əbele-'ε mam níme eche səŋ əlánggé mó áá əbel. Mó adé mbəledε awə eche səŋ əbánné áá ákamlen bembəledε əbinií, anyín-ne nén áá békúdé echab ndyééd pónké echē etəŋgéné. ⁴⁶ Nnam mébē ne ane mbəledε awə eche səŋ áhūū'ε, boŋ atán nēngáne əbeléé mam níme ənlyəgtənnē mó. ⁴⁷ Ne mbále nləŋge nyé nén méé, ane mbəledε eche səŋ əbané bwēm é'syāāl əbe əwóo əwe mekáá áá ákamlan.

† 24:33 Mwǎn-a-Moonyon akwogé əpe káa pónké ekwogé əpe. ‡ 24:36 Ké mwǎn-ne əmpē eebīi'ε: donje á kálag déewóo'ε əbén e'yale.

48 Bon nzé ane mbaledε adé mbaledε a mbéb, bon ahóbé áwe nlém-tê aá, 'Ebēm áte bon echem sán āhūu.' 49 Né-ó aboótédé ábíníí bembaledε ábe bédé ásē echē awanen, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm ne be-mmwé-mīmε. 50 Bon ane mbaledε eche sán āhūu epun éche éewēmtεnεé ne á póndé echē énkēmbíí'é aá āhūu. 51 Ane mbaledε eche sán ākōgsēn mó hεén. Akōgsēn mó melemlem ngáne ánkōgsēnnē bedog-badé, áhed dó-'aá áchyeé'é bon ádyāg-ke meson á nsal."

25

Ngan e ngōndéré dyōm

1 Yesuε ambenléd ngan empée, áhōbē nén aá, "Póndé eche Mwān-a-Moonyon ápεé, nkamlen mí mín mébē nēngáne ngōndéré dyōm éche éntēd ábab e'trúkán áke dé asin mod awē akude sómbé áke délyáged mó. 2 Atínté echē ngōndéré dyōm, étáan émbē eyókél, étáan-ne énwōn debyéé. 3 Abe bémbē eyókél bēnwālē e'trúkán bon bēnkēnwáléé dyōg dé etrúkán áde ákwógnédé. 4 Bon ábe bēnwōn debyéé bēnwálé ábab e'trúkán ne dyōg démpée á e'píd te. 5 Mod awē akudé'áá sómbé enkēnkobéé ape, né-ó e'chá é'tágté'áá bó, békún-ne. 6 Melúde mé nkuu dō esaád ébídé bán, 'Mod awē akude sómbé mó ahúe' nén! Nyéhyag-kōó nyétán mó.' 7 Dō echē ngōndéré dyōm ésyāngé ásē, échágéd ábab e'trúkán. 8 Héε éche ébédé eyókél élangéé éche énwōn debyéé bán, 'Nyéwōngen se ádēn dyōg dé etrúkán áyāle e'trúkán ábēd é'dímme'.' 9 Ngōndéré éche énwōn debyéé entimtén bó nén bán, 'Aáy! Dyōg áde séwóó déekwogké syānē moosyáál. Nyéke nyéchan ádēn wée bésóméé.' 10 Né-ó, ngōndéré chē énkē dyōg dé etrúkán achan. Ade békíí nē, dō mod awē akude sómbé ápédé. Echē ngōndéré é debyéé étáan éche émbē mbonšén bóōbōō bēnkē bésál á ndáb e ngande e e'wōngé bédīb-pe ekob. 11 Ambíd e póndé dō échíníí ngōndéré épédé bon bélébpé bán, 'A-Sán dibnéd sé ekob!' 12 Dō mod awē akude sómbé átimtanné bó aá, 'Ne mbále, nlange nyé nén mεé meebíí'é nyé.' 13 Héε Yesuε ásógtéé ene ngan nén aá, "Nyétéd póndé áyāle nyéebíí'é póndé eche Mwān-a-Moonyon ápεé."

Ngan e bembaledε béléán ábe bēnlyāgnēdtē ngáb (Luk 19.11-27)

14 Yesuε ambád ampē aá, "Ene póndé nkamlen nímin mébē nēngáne mod nhóg awē anlédé eke akε, bon achélé ábē bembaledε alyág eche ngáb áwāb mekáá. 15 Ambε bó mod té tāngene echē ngude. Ambε nhóg e'kálé é' kábpe é'táan, ábe aníníí e'kálé é'be, ábe-'ε aníníí ekálé ehóg. Amaá-'aá bó abε bon ákag. 16 Mbaledε awē ankūd e'kálé é'táan antéd nímmē melemlem mé póndé áke akábén nyongé, ákudé' e'kálé é'táan bēmpēe nēε nsyān. 17 Awē mómpē ankūd e'kálé é'be ambēl melemlem ákūd-te e'kálé bēmpēe é'be nēε nsyān. 18 Bon mbaledε awē ankūd ekálé ehóg ankē echóg alím, atéd nímmē mōné níme awē sāngwéé ámbéé mó, ákóó mó áwēd-te.

19 "Etūn é póndé ámbíd enē, sāngwéé awē ábē bembaledε anhúu, bóōbōō bélúmtén áte ngáne bó mod téé ábēnlédé nímmē mōné. 20 Mbaledε awē ámbéé e'kálé é' kábpe é'táan ampē wée eche sán, áhōbē nén aá, 'A-Sán, wembē mε e'kálé é'táan ábe ménkābēnnē nyongé bon níkuđ e'kálé é'táan bēmpēe nēε nsyān, móómén.' 21 Dō eche sán élangéé mó aá, 'Nē ábóó, edíí mbaledε a bwám, edé mod a mbále, ebelé bwám. Ngáne éhélé nsongé ísad alyáged, mēbē we nsongé níbáá ályáged. Hyāg-kó, déwōg menyīnge.'

22 "Mbaledε awē bēmbéé e'kálé é' kábpe é'be mó-'ε ampē, áhōbē nén aá, 'A-Sán, wembē mε e'kálé é'be ábē ménkābēnnē nyongé bon níkuđ e'kálé é'be

bémpēe nées nsyáñ, mômén.’ ²³ Dóo echab sáñ álângeé mómpēe aá, ‘Ebelé dyam áde ábóó, edii mbàledε a bwám. Ngáne éhélé nsongé nsad alyáged, mǝbǝ we nsongé mbáá ályáged. Hyǎg-kó, déwôg menyinje.’ ²⁴ Dóo ane-’ε awě bēmbéé ekálé é kábpe ehóg ápédé bonj áhǎbē nén aá, ‘A-Sáñ, mbíi mǝé edii mod awě alélé áte. Ehúde’ wée wéewénéé, épādē-’ε wée wéesobéé. ²⁵ Menwóg mbwóg, né-óó, menkǝ nímōñ mǝné alíme á ndǎǎb-tê. Mmōñ mǝné móó rídé, mó-’ε we mén.’

²⁶ “Hée echab sáñ álângeé mó aá ‘A-ebébtéd ne ewǎmwǎm é mbàledε! Wembíi wéé ndii mod awě ahúde’ wée éewénéé, wéé mpáde-’ε wée méesobéé. ²⁷ Cheé-ǎ énkǎñ bonj weehéde nímém mǝné á ndáb eche békongéé mǝné ábel nén á ehúu échém rítán nées ríchyáá mǝné mémpēe ámín?” ²⁸ Dóo ane mod álângeé bembàledε bémpēe aá, ‘Nyékoben mó nímé mǝné nyébe wée mod awě awóó e’kálé é’ kábpe dyóm. ²⁹ Kénzée awě awóó, Dyǎb débād mó abε, ábǔd-te awóñ bwámbwam. Bonj ane awě mó-’ε eewóó, Dyǎb dékobén mó kááñne mwǎmpín awě awóó. ³⁰ Né-óó anén mbàledε awě eésǝ dyam dé abenled, bébwém mó á ebwóg-te, á ehíntén-tê. Ahed-taá áchyéé’é, ádyág-ke mesonj á nsǎl.’ ”

Mbakú e asóg

³¹ Yesue ambád ahób ámpēe aá, “A pónde eché Mwǎn-a-Moonyonj ápéé nées kǎñ ne ángel é Dyǎb ésyǎǎl ádyéé á atii dé nkamlen ákáad bad. ³² Bad bésyǎǎl a nkǎñsé bǎladén áte áwē e’so. Ene pónde ákab bó áte monje mébe melelem nǎñgáne nnǎn-a-mbód ákabéé éche mbód áte, ábānē rídyǎñ ní mbód ped póg, ábānē-’ε tón é mbód échíníi eped. ³³ Nê dóo ene kǎñ ébanéé bad ábe bésáá á ekáá émbáá, ábānē-’ε bad ábe béesaá á ekáá é emwed. ³⁴ Ade nén débenlédté, áláā bad ábe bédé mó á ekáá émbáá aá, ‘Nyéhyag, nyé bad ábe echem Sáñ ánámte! Nyéhyε nyékob nnam mé nkamlen ní Dyǎb míme ábǎñséné nyé bootya pónde eche áhágé nkǎñsé. ³⁵ Nyéékǔd nímén nnam áyǎle áde nzaa ékóbé me, nyēmbéé me chǎm éche méndyēē. Ade píd ékóbé me nyēnhé me mendíb mémwē. Ade mpédé-’ε nken, nyēnkǎb me bwám. ³⁶ Ade ménkēnwónj’é chǎm éche ríwáá’é, nyēmbǝ me mbóté. Ade ménkēndyé’é bwám, nyēntǎgén me. Ade mbédé-’ε á mbwǎg, nyēnhyǝ me anǎn.’ ³⁷ Hée bad ábe bésáá békwenténné mó bán, ‘A-Sáñ pónde ehéé sénnýinnē we ne nzaa bonj sébē we ndyééd, káa áde píd ékóbé we bonj sébē we mendíb? ³⁸ Pónde ehéé-’aá sénnýinnē we bonj sékǎb we nken áwed mendáb, ké’ε sébē we mbóté áde wéewóó’é chǎm éche éhāgkē? ³⁹ Pónde ehéé wénkēndyéé’é bwám, bonj sétǎgēn we, ké-’ε séhyē sénǎn we áde édíi á mbwǎg?’ ⁴⁰ Hée ene kǎñ étimtanné bó aá, ‘Ne mbále, nlánje nyé mǝé, pónde ké ehéé eché nyēmbenlé nē ne mwǎnned ké ahéé, ké awě eésǝ etógnén, né mǝé nyēmbeléé.’

⁴¹ “Hé-’aá áláā’é bad ábe bédé mó á ekáá é emwed aá, ‘Nyésyǎε me á díid-te, nyé ábe nyékudé nkǎgšen ní Dyǎb. Nyékag á dü-á-muú míme méédímē’, míme Dyǎb ábǎñséné áyǎl e Devǎle ne éche ángel. ⁴² Nzaa ewagé’áá me bonj nyēnkēmbáá me chǎm éche rídyágkē. Ade píd énkǎbpē me, nyēnkēháá me mendíb. ⁴³ Mbédé nken, bonj nyēnkēnkobpē me áwen mendáb. Ade ménkēnwónjé chǎm éche ríwáá’é, nyēnkēmbáá me mbóté. Ade ménkēndyéé’é bwám, mbé-’ε á mbwǎg nyéētǎgne’aá me.’ ⁴⁴ Hê dóo békwenténné mó bán, ‘A-Sáñ, pónde ehéé sénnýinnē nées nzaa, ké’ε píd ékóbé we, ké’ε nées édíi nken, ké’ε áde wéewóó’é chǎm éche éwáá’é, ké’ε áde ékonléé, ké’ε édíi á mbwǎg bonj séewǎngene we?’ ⁴⁵ Hée ene kǎñ étimtanné bó aá, ‘Ne mbále, nlánje nyé mǝé, pónde ké ehéé eché nyēnkēnwónjénné ábén bad ké ahéé awě eebéde etógnén, me-éé nyēnkēnwónjénné.’ ⁴⁶ Abén bó-aá béké ákud nkǎgšen míme méemaá’. Bad ábe bésáá-’ε béké á alongé áde déemaá’.”

26

*Bad bémbáá bé Israel
béhagke Yesue áwúu mó*

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jɔn 11.45-53)

¹ Ade Yesue áamáá nímê mam mésyā́l ayáged, dɔ́o álângeé ábē bembapɛɛ aá, ² “Nyébíí nén bán, ámbíd e e’pun é’be Ngande e Nnyíme-ámín èbē. Eché epun dɔ́o bébéé Mwǎn-a-Moonyon á mekáá mé bad ábe bébomé mó á awɔg.” ³ Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé dyad bēmbōm á ndáb wée Kaifase, prise ambáámbáa. ⁴ Ahed dɔ́o bébélé’áá ntii ákób Yesue á mesɔom-tê, áwúu mó. ⁵ Bon bēnhōb bán, “Deébēlē nê á mbwe ní ngande, áyāle nén bad bépɛɛn epuutéd.”

*Mmwaád nhóg awógté
Yesue á dyad á Betani*

(Mak 14.3-9; Jɔn 12.1-8)

⁶ Yesue ambé á Betani á ndáb wée Simone awě akékolé nkole mé meləŋ. ⁷ Ade ádyákgē ndyééd nê, dɔ́o mmwaád nhóg ápédé áwē ne apom á dyɔg dé elod é bwám áde dēnlēl nkun, ásyɔg mó dɔ́o á nló. ⁸ Née ábē bembapɛɛ bényíne nê, bēnlīŋ, bésɛdté-’ɛ bánken, “Cheé ékáá bon anén mmwaád ábēbtē, enén nyaa e dyɔg? ⁹ Béhélé’áá se bésóm ádén dyɔg nkun mbáá, bėwónɡɛn betóótókē bé bad.” ¹⁰ Yesue ambíí mam níme ábē bembapɛɛ béhóbé’áá. Né-ɔ́o anláá bó aá, “Cheé nyétagtɛé anén mmwaád? Dyam ádē ábénlé me átómténé abon. ¹¹ Betóótókē bé bad bébē ne nyé pónde ésyā́l, bon me pen méebáá ne nyé pónde ésyā́l. ¹² Asyɔgɛ me ádén dyɔg á nló ábonɛn me áyāle níme nímm̄m. ¹³ Ne mbále, nlānge nyé nén meé kéhéé ádē nímm̄n nkalaŋ ní bwám mékanlédté nkōŋsé áte nísyā́l, bēhōb dyam ádē anén mmwaád ábélé, ákamten mó.”

Judas akwěnténé Yesue asóm

(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Ambíd e nê, mbapɛɛ nhóg átíntê e dyóm ne bébe ábe Yesue, awě béhógé’áá bán, Judas Iskariode ankě beprise bémbáá atán. ¹⁵ Héé ásedtɛé bó aá, “Cheé nyébéé me nzé mbagé Yesue áwen mekáá ábel nyékób mó?” Dɔ́o bétóo móom mé kábpe meláán bon bébagé mó. ¹⁶ Bootya ene pónde dɔ́o ábóótédé nzii ahed ásom mó áwāb.

*Yesue ne ábē bembapɛɛ bétómté
Ngande e Nnyíme ámín*

(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jɔn 13.21-30)

¹⁷ Bɔɔb-pɔ́o, pónde e Ngande e Ewele-é-Ngên empě. A epun é’so é ngande, bembapɛɛ ábē Yesue béntān mó, bésɛdté mó bánken, “Héé wédəŋɡé weé sébonɛn we ndyééd e Nnyíme-ámín?” ¹⁸ Dɔ́o Yesue álóméé bó á dyad-tê wée mod nhóg aá, béléa mó bán meléede ahóbé nén aá, “Echem pónde emaa ape. Awōŋ ndáb dɔ́o syā́be ábēm bembapɛɛ sédyɛɛ ndyééd e ngande e Nnyíme-ámín.” ¹⁹ Né-ɔ́o bembapɛɛ bēmbēl ngáne Yesue ánlā́’é bó, bēmbonɛn-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámín. ²⁰ Ene ngukél Yesue ne ábē bembapɛɛ bēndyɛé áse, bėdyāg ene ndyééd. ²¹ A ndyééd mín wê, dɔ́o Yesue álângeé bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé nén meé nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekoyí.” ²² Nén dēnwōɡɛd bembapɛɛ ndutul bwāmbwam. Bēmbootéd mó aseded nhóg ámbíd aníníí, bán, “A-Sāŋ, ndúbpé meé saké me.” ²³ Dɔ́o Yesue átímtanné bó aá, “Mod awě súmō séɛtɔ́de ewele á dīse-tê atode ahóg móɔsōm me. ²⁴ Mwǎn-a-Moonyon áwē ngáne éténlédé, bon medim ne ane mod awě ásom mó. Ebágé’áá bwám ne ane mod nzé bēnkéntəŋɛn mó achyáa.” ²⁵ Héé

Judase awě ankwentén Yesue asóm ásēdteé mó aá, “A-meléed, me-ye?” Héε Yesue átímtanné mó aá, “Ngáne éhóbé.”

Ndyééd e Sāngú

(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kor 11.23-25)

²⁶ Ade bedyákē ndyééd nê, dóo Yesue átédé ewele, ásāgnān Dyōb, bon ákabtaád áte, ábagé ábē bembapεε áhōbē nén aá, “Nyékob, nyédyê, echem yāl nén.” ²⁷ Ambíd e nê, antéd mbwendé mí mím, ásāgnān Dyōb, ábagé bó, bon áhōbē nén aá, “Nyé moosyāal nyémwê. ²⁸ Mmēm mekií mômén. Mmém mekií médii melě mékōlē. Mmém mekií mésyógké á nló mí bad híin, ábel nén Dyōb álagsen bó mbéb. ²⁹ Nlānge nyé nén meé, méemwáá mímén mím ámpē káē ne epun éche mémwēé mó ekóólé ne nyé á nkamlen mímē echem Sān.” ³⁰ Bénkōn nkāngé mé nsāgnen. Néε bémáá akón, bēnkě á Ekone é menzab.

Yesue ahóbé ngáne

Petro ábāngē mó áyāl

(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jōn 13.36-38)

³¹ Ade bépédé á ekone mín, dóo Yesue álāngéé ábē bembapεε aá, “Nkuu nén dēn, nyé baásyāal nyéēnyágéd, nyétēdē me. Nyéēnyágéd, áyāle dyaam áde débenléd ne me. Eténlédé nén bán, ‘Měwūū nnōn-a-mbód, éche mbód ésyāal épāntéd áte. ³² Bon ádé echem Sān ápuúdté me, mēkě á’sō á Galilia, áwed-taá nyétānnē me.’ ” ³³ Ade Yesue áamáá ahób nê, dóo Petro áhóbéé aá, “Ké moosyāal ambān wε áyāl, me pen méetedéé wε mbéd.” ³⁴ Dóo Yesue átímtanné mó aá, “A-Petro, nílāa wε meé, nchóm-a-kúb adéhób aá mótoō’ nkuu nén, wěbān me áyāl ngen éláán.” ³⁵ Dóo Petro ábádtéé mó áte aá, “Ké nkān móo bésēlēε me, méebāngé wε áyāl mbéd.” Abíníí bembapεε bésyāal bómpē bēnhōb melemlen.

Yesue akánné á Getsemani

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Ambíd e nê, Yesue ne ábē bembapεε bēnkě á abwóg á hōm áde béchágé’áá bán Getsemani. Ade bépédé, Yesue anlāá bó aá bedyεε áhed, aá mó-’ε mósidte’ á’sō, ákáne. ³⁷ Ade ákagké, ankeén Petro ne bán ábe Zebēdiε bébe. Ndānge ne metake híin bēbédé mó á nlém-tē. ³⁸ Dóo álāngéé bó aá, “Ndānge eché edé me á nlém ehεle-se ewúú me. Nyélyāg hén, nyédyεen me epin.” ³⁹ Dóo Yesue ásídté á’sō ámpē bon ábwēmē yāl ásē. Ankúden ásē, ákānnē aá, “A-Tê, nzé ébōhénéde wε, ékóbén me mímén metuné. Bon ké nê, bēl ngáne ébōhénéde wε, saké ngáne ébōhénéde me.” ⁴⁰ Ade áamáá akáne, antím ambíd wée ábē bembapεε bēláán. Antán néε békúnéé, bon álāngē Petro aá, “Cheé ékáá bon nyéēhεle awεsen ádyεen me epin ké háwa póg? ⁴¹ Nyédyεε epin, nyékānne ábel nén Dyōb déemwāg-se mekāgsen mépiinéd nyé. Nlém rídáá, bon ekob é yāl édé mbwóg.” ⁴² Yesue anke akáne ámpē, áhōbē nén, aá, “A-Tê, nzé édé nén bán, weéhēlēε-se ékōbēn me mímén nted mé metuné, ésebán mpémé mó, ébel ngáne ébōhénéde wε.” ⁴³ Néε átímé ambíd ámpē, antán néε ábē bembapεε bēdii békúnéé áyāle e’chá bēmbē bó á díd bwāmbwam. ⁴⁴ Yesue antím ambíd á mekáne ámpē ngen éche élónténe éláán, áhōbē melemlen mé e’yale. ⁴⁵ Hē dóo Yesue átímé ambíd ámpē wée ábē bembapεε, bon álāngē bó aá, “Nyélyāgé nyékúne’, nyékómme-’ε nyé áte-ye? Nyénōne’, pónde-’aá epedé nén eche bēbéé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé bad bé mbéb. ⁴⁶ Nyépáde ásē dékag. Nyénōne’, mod awě akií me ntúré mó ahúε’ nén.”

Békóbé Yesue

(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jōn 18.3-12)

⁴⁷ Ehób éepedeé Yesue amaa á nsəl boŋ Judase ápag. Judase, mbapere nhóg átínté e bembapere dyôm-ne-bébe ábe Yesue, ampě ne amute áde dénwālē nkwaté ne mbid. Bepriše bémháá ne bad bémháá bé Israel bóo bēnlōm ábe bad. ⁴⁸ Ntúré awě Yesue amad bó e'chemléd abe aá, "Kéznéé awě méhēē tâl, né mod awě nyéhēdeé mōne, nyékób mó." ⁴⁹ Néé Judase ápedé pēén, atóm-me wée Yesue, álēléd mó aá, "A-meléed, nsan mībê ne we." Ahé-'e mó tâl. ⁵⁰ Yesue antimtén mó aá, "Amúē, wéebeléé chōm éche éhyédé abel-e?"* Hê dōo ábe bad bésídté á'sō, boŋ békōbē Yesue, bēwéd-te mó acháa. ⁵¹ Hê dōo mod nhóg átínté e bad ábe bēmbē ne Yesue ádólé nkwaté á abám, néé átómté mó boŋ asél-le ntāŋ awě priše ambáámbáa etúu. ⁵² Dōo Yesue álāngéé ane mod aá, "Timéd mímon nkwaté á abám. Kéznéé awě awanne nkwaté, nkwaté móo bēwūēnnē mó. ⁵³ Weebíí'ē nén wēé nzé nhědné echem Sāŋ nwōŋgen, wēé né ábwōg-ábwōg, álōmē me e'choŋ ne e'choŋ é ángel áwōŋgen me-ye? ⁵⁴ Boŋ nzé mbelé nê, né chán-nō kálag e Dyōb echē ehóbé nén aá, nén átāŋgéné abenled élōnnē?" ⁵⁵ Héé Yesue álāngéé áde amute aá, "Nchīb móo rídíí awě nyéhyédé akób ne mbid ne nkwaté-ye? Epun téé mbédé á Ndáb-e-Dyōb, r'iyāgtē bad, boŋ nyéekóbe me. ⁵⁶ Boŋ mímén mésyāāl mébēnlédé álōned mam míme bekal bé'dáádāŋ bétélé á kálag e Dyōb." Hê dōo bembapere bésyāāl bétédte mó, boŋ bétómé mehélé.

Bépééné Yesue á kóte

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Jōn 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Hê dōo bad ábe bēnkōb Yesue békééné mó á ndáb wēé Kaifase awě ambé Priše Ambáámbáa. Ahed dōo bemeléede bé mbéndé ne bad bémháá bé Israel bēmpēe bēnladénné áte. ⁵⁸ Ade békēenēé Yesue nê, Petro ahidé'áá mó ámbid mwă etún káŋŋ bēpe nchiiten ne eyáde éche Kaifase. Néé ápedé áhed ansól á eyáde-tê, ádyē ásē ne benon bé Ndáb-e-Dyōb, ábel nén ányín ngáne nkáásé míme Yesue mēsōgkē. ⁵⁹ Bōob-pōó, bepriše bémháá ne bad bé káansel bésyāāl bēhédé'áá bad ábe bēbid mbōŋ é metóm á nló wēé Yesue ábel nén bēwúu mó. ⁶⁰ Ké nēŋgáne ekud é bad énhyě mbōŋ é metóm abíd áwe nló, bēnkēnkóbénné mó awusé ké ahóg. Káŋŋ ne á asóg, dōo mbōŋ ébe ébídé, éhōbē nén bán, ⁶¹ "Anén mod anhób aá, móhele móbōōtēd Ndáb-e-Dyōb aá mólōŋ-'e chó ámbid ámpē átínté e e'pun é'láán." ⁶² Ade Priše Ambáámbáa éwógé nê, dōo átyéémé ámin boŋ ásedte Yesue aáken, "Weewóó'ē dyamdyam áhób tāŋgene dyam áde ábén bad bēhóbé we á yāl-e?" ⁶³ Boŋ Yesue enkēnkadénné mó. Hê dōo Priše Ambáámbáa álāngéé mó ámpē aá, "Ne melé á dīn á Dyōb áde áde á alongé, láá sé mbále, we-éé edé Ane-awě-Béwógté, Mwān a Dyōb-e?" ⁶⁴ Hê dōo Yesue ákwentanné mó aá, "Ngáne éhóbé." Yesue ambád-te ámpē aá, "A mbále, nlānge nyé nén mēé bootya enén pónde, nyéēnyín néé Mwān-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyōb a Ngum. Nyéēnyín-ne néé ádyéé á mbag mín, ásudeé á nkōŋsé." ⁶⁵ Dōo Priše Ambáámbáa ányábé mbóté álúmed nén aá mólíí, boŋ álāngē bad bé kóte aá, "Asyáá Dyōb! Mbōŋ ehéé émpēe déhēdeé? Nyé baásyāāl nyéwógé bōob ngáne ásyáá Dyōb!" ⁶⁶ Dōo ásedteé bó aáken, "Chán nyéwémténé?" Héé bēkwénténé bán, "Akwedé nkáá, atāŋgéné-'e awé." ⁶⁷ Dōo donge á bad bēbóótédé mó meléed asobted á'sō, bēbōmé-'e mó. Abíníí-'e bēbōmé mó mebēn, ⁶⁸ bēhóbé-'e bán, "A-mod awě ahóbé aá móo módē Krístā, láá-'e sé mod awě abōmé we."

Petro abáá Yesue dyāl

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jōn 18.15-18, 25-27)

* **26:50** Amúē, wéebeléé chōm éche éhyédé abel'e? Káa, Amúē, cheé éhyédé abel hén?

⁶⁹ Ene pón dé Petro andyεé ásē á eyáde é kóte-tê. Hê dǒo ngǒndéré e mbǎledε pǒg épédé áwē, boŋ éhǒbē aá, “Wε nén, edé nhóg awě awǒŋné’áá Yesuε, ane mod awě abídé á mbwóg e Galilia.” ⁷⁰ Boŋ Petro antán á’sǒ wée ábē bad bésyǎǎl, ákwentén aá, “Meebíi’é dya m áde éhǒbεé.” ⁷¹ Ade á máá ahób nê, antím á mmwε mé eyáde é kóte. Ahed dǒo mbǎledε a ngǒndéré ampée ányíné mǒ, boŋ álǎngē bad ábe bǐbédé áhed aá, “Anén mod abédé ne Yesuε, mod a dyad á Nazaret.” ⁷² Boŋ Petro antán ámpē, áhǒbē nén aá, “Mmwâg melě nén mεé meebíi’é mε ane mod.” ⁷³ Eebeméé áte, bad ábe bentyēēm áhed bēmpě wée Petro, boŋ bēhǒbē nén bán, “Etáa ngên, edé nhóg awě ahídé’áá ane mod. Mbwéd e ehób echǒŋ epanle wε áte, nén ebídé á mbwóg e Galilia.” ⁷⁴ Dǒo Petro ámwākē melě aá, “Dyǒb ákǒgsen mε nzé nkale metóm! Meebíi’é ane mod!” Ade á máá ahób nê hóbén, nchóm-a-kúb antǒŋ. ⁷⁵ Dǒo Petro ákámǔténé ehób éche Yesuε ánlǎā’é mǒ aá, “Nchóm-a-kúb adêhób aá mǒtǒo’, wěbāŋ mε áyǎl ngen éláán.” Dǒo Petro ábídé á ebwóg-te, boŋ ábǎnlē awé. Anchií bwámbwam.

27

Békééné Yesuε wée Payledε

(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jǒn 18.28-32)

¹ Née bǐn é’sǎngé sǎngén, beprise bǐmbáá ne bad bǐmbáá bé Israel bésyǎǎl bēmbóotéd Yesuε ahǎge ngáne bǐwū’é mǒ. ² Bēnhan mǒ, bǐbāg-ke mǒ á mekáá wée Payledε awě kǎŋ e alon á Roma êmbanéé aá ákamlan bad bé mbwóg e Judeya á pón dé eched.

Kwéed eche Judasε

(Mbεl 1.18-19)

³ Ade Judasε, ntúré awě Yesuε ányíné nén aá kóte ebagé mbakú nén bán bǐwúu Yesuε, ambé ngǎl ne awusé áde ábélé. Nê dēnkǎŋ, antéd móom mé kábpe méláán míme beprise bǐmbáá ne bad bǐmbáá bé Israel bēmbéé mǒ, áke átímtéd bó ámbíd. ⁴ Anhób aá, “Mbelé mbéb áke mod ntúré awě eébele dyamdyam, awě bǐwū’-aá bǒǒb ngên.” Dǒo bétímtanné mǒ bán, “Cheé séwóó abel ne nê? Nê ánǎne wε.” ⁵ Née Judasε áwógé nê, ambwémé bó mímé móom mé kábpe méláán ásē wée bǐmbéē á Ndáb-e-Dyǒb. Née á máá abwém, ambíd áke ápan yǎl. ⁶ Beprise bǐmbáá bēnlǎd mímé mǎné áte, bēhǒbē nén bán, “Mmén mǎné rídii mǎné mé eben. Né-ǒǒ, mbéndé eébagéé kunze nén bán délادتén mímén mǎné ne mǎné rí Ndáb-e-Dyǒb.” ⁷ Ade bémáá ahǎgtén tǎŋgene mímé mǎné, béntéd mǒ, béchǎnēn etúú éche ébédé etúú é mod nhóg awě atumé’áá mbeé. Bēnchan chǒ, álíme beken. ⁸ Nê dǒo ákǒǒ boŋ kǒǎŋ ne’ chii, béchǎgé échē etúú bán, Etúú é Mekii. ⁹ Nén, dēmbenléd álóned e’yale ábe nkal é’dáǎdǎŋ Jeremayaa ánhǒbpē aá, “Bétéd móom mé kábpe méláán míme rídé nsongé mí mǎné míme donge á bad bé Israel bēnkwenténné asábe áwe nló, ¹⁰ bǐbēnléd áchanen etúú éche ntumé-mbeé. Nén dǒo Dyǒb dénlǎā’é mε aá, ríbel.”

Payledε akáádté Yesuε

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jǒn 18.33-38)

¹¹ Enén pón dé-ǒǒ Yesuε antyéém á nkáásé á’sǒ wée Payledε awě akǎmlánnáá mbwóg e Juda. Payledε ansédéd mǒ aá, “Wée edé kǎŋ e bad bé Israel-ε?” Yesuε antímtén mǒ aá, “Ngáne éhóbé.” ¹² Boŋ áde beprise bǐmbáá ne bad bǐmbáá bé Israel bēnhǒbpē mǒ mam áyǎl, enkēnhǒbpē dyamdyam. ¹³ Né-ǒǒ Payledε ansédéd mǒ aáken, “Weewógéé mímén mam mésyǎǎl míme ábén bad bēhóbεé wε áyǎl-ε?” ¹⁴ Boŋ ké nê, Yesuε enkēnhǒbpē ké eyale, nê-ε dénkǎméd Payledε yǎl áte bwámbwam.

Mbakú e kwééd eche Yesue
(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jɔn 18.39-19.16)

¹⁵ Bɔɔb-pɔɔ, mwě téé nzé Ngande e Nnyíme-ámín empě, Payledε ammentén mod a mbwɔg nhóg abided á mbwɔg. Ane mod abágé'áá mod ké ahée awě bad bé dyad bēmpwēdté. ¹⁶ Ene pónde mod a mbwɔg nhóg ambé awě béchágé'áá bán Barabase. Ane mod ambyéén bwāmbwam áyāle e'bébtéd é' mekan ábe ábélé'áá. ¹⁷ Né-ɔɔ áde ndun e mod éládné áte á ndáb wée Payledε, ansédéd bó aá, “Nzé-módé nyéhedeé bán mbíded, Barabase ké'ε Yesue awě béchágéé bán Krístə?” ¹⁸ Ambel nén áyāle ambíi bwām aá prisε ambáá ne baámbáá bebágé Yesue áwe mekáá áyāle kónjí embé bó áte. ¹⁹ Ade Payledε ádyéé á atii wée ákáádté'áá bad, mwaád anlómé mós nsəl aá, “Weewóó dyamdyam ábel ne mbakú eche ane mod awě eébele dyamdyam, áyāle nnāngé mós nló nkuu míme rítómé nén míme rítágté me bwāmbwam.” ²⁰ Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bénsəl ábē bad áte nén bán beláa Payledε ábided dásɔ Barabase bonj ábe mbakú nén béwúu Yesue. ²¹ Né-ɔɔ, áde Payledε ásédte ábē bad aá, “Áyāle ábén bad bébe, ahée nyéhedeé bán, mbíded?” Bó moosyəəl bēnkwentén bán, “Barabase!” ²² Dóo Payledε ásédteé bó ámpē aá, “Chán-nō nyéhedeé bɔɔb bán mbel ne Yesue awě béchágéé bán Krístə?” Dóo békwentanné bán, “Bébome mós á awɔg!” ²³ Héε Payledε ásédteé bó ámpē aá, “Áyāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?” Bonj bēnnabé abón bán, “Bomé mós á awɔg.” ²⁴ Ade Payledε ányíne aá mós hēlē se móhənlén ábē bad mewēmtən tāngene mbakú eche Yesue, ábán nén aá, ábē bad bépeene' mpuuté, dóo átédé mendíb bonj áwobpé mekáá áwab e'só, áhəbē-ε aá, “Mekáá mésáá me áyāle kwééd eche anén mod. Nē ánəne nyé bēn.” ²⁵ Héε ene ndun e mod ékwentanné bán, “Sékwenténé. Mmē mekií mébē áwəd nló, nchoo ne míməd nchyaátén!” ²⁶ Né-ɔɔ, Payledε ambídtéd bó Barabase. Ambě kunze aá, sánze ébəm Yesue, bonj béke bebome-ε mós á awɔg.

Sánze éwélé Yesue
(Mak 15.16-20; Jɔn 19.2-3)

²⁷ Sánze éche Payledε éntəd Yesue, ékēn mós á eyáde é nkamlεε, belād-te baáb abíníi bésyāəl áte áhed. ²⁸ Béhūd mós mbóté áyāl, béhé mós mengombe míme ní'yəge' míme níwágné mengombe mé kəñ. ²⁹ Béntəd ngen é mechə, belóo mós ekóté éche émbē néε ekóté é kəñ, béhé mós chó á nló. Béhē mós ntónj á ekáá é mbáá te, bébwəgkē-ε mós mebóbónj áwəl mós. Béhóbé'áá nén bán, “Edúbé ébē ne wε, a-kəñ e bad bé Israel!” ³⁰ Dóo bebóótédé mós meléed asob á yəl, bonj bétédé mímē ntónj, bebómé mós á nló. ³¹ Ade bémáá mós awəl, béhūd mós míme mengombe á yəl, bétíməd éche mbóté. Néε bémádé nē, bēnkεn mós áke dé ábome mós á awɔg.

Bébómme Yesue á awɔg
(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jɔn 19.17-27)

³² Ade békagké nē, néε échē sánze ébídennē Yesue á dyad-tē, dóo bebómne mod awě ambíd á dyad á Sirine awě béchágé'áá bán Siməne. Héε békóbé mós, bonj bepēmtē mós awɔg áde Yesue bán áhídne mós dós ambíd. ³³ Dóo bepédé hóm áde béchágé'áá bán, Golgota, awě adé nén bán, “Hóm dé Ebóngél é Nló.” ³⁴ Áhed, bēmbě Yesue mím mímē béhéde achəchəə áte. Bonj áde áwógléné mós á nsəl, enkēnkwenténne amwé. ³⁵ Ade bémáá mós abome á awɔg bēnsíd mbambú ákab éche mbóté. ³⁶ Néε bémáá mós mbóté akab, bēndyéé áhed ánən mós. ³⁷ Béntəl echə nzm e kwééd á abámbé nén bán, “Yesue mós nén, kəñ e bad bé Israel.” Béntəd áde abámbé, bebómē áwe nló-mín. ³⁸ Bēmbomé bechíb bébe á awɔg nchoo ne Yesue, nhóg á pəd e ekáá émbáá, aníníi-ε á pəd e ekáá é emwəd. ³⁹ Bad ábe bétómé'áá nzii bēnbēn ne áhed bebómé'áá nló

bébwēmmē-’ε mó nzyáη ⁴⁰ bán, “Wenhób wεé móṣbōōtēd Ndáb-e-Dyöb, wεé mólōη-’ε chó ámpē átíntē e e’pun é’láán. Nzé wε-εé edé Mwän a Dyöb, sōη echon yäl, ésud ásē á awōg hê.” ⁴¹ Beprise bémbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bémbáá bé Israel bómpē béwélé’áá mó, béhābē bán, ⁴² “Achōnté’áá bad, bōōb eéheléé yäl awōηgen. Nzé ne mbále módé kōη e alon á Israel, ásud-tōó á awōg hê bōōb. Hê dōó sédūbēē bán módé Ane-awē-Béwógté. ⁴³ Adúbpé aá Dyöb ádé ne mó, aá módé-’ε Mwän a Dyöb. Ahá! Dyöb áwōηgen-nōó mó bōōb dényín.” ⁴⁴ Káōη ne bechíb ábe bēmboméé á awōg nchoo ne Yesue bómpē bésyáá’áá Yesue.

Yesue awédé

(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jōn 19.28-30)

⁴⁵ Ade bīn é’pédé kād, ehíntén ênkwě hōm ásyāāl káōη ne ngōη éláán. ⁴⁶ Dōó Yesue álébpé esaád aá, “Elí, Elí, lámá sábatāni,” awē adé nēn bán, “A-Dyöb ádēm, a-Dyöb ádēm, cheé ékóó bon étédte mε?” ⁴⁷ Néε donge á bad ábe bémbē benben béwógé nê, bénhāb bán, “Achēnle Elaijaa aá áhye áwōηgen mó.” ⁴⁸ Abwōg-ábwōg bó mod nhóg annyōgéd, antéd kuchá, ásōm á ntōη, átōdē á ebéntéd é mīm tē, bon áhāg mó á nsal aá ámwê. ⁴⁹ Abíníí-’ε béhābē nēn bán, “Nyémwε, dényín nzé Elaijaa áhye mó awōηgen.” ⁵⁰ Hê dōó Yesue álébpé esaád ámpē bon ámyě-’ε nlém. ⁵¹ Ene pónde chén abad ádé dēnkāb Ndáb-e-Dyöb áte, dēnsalé áte e’pεd é’be bootya ámīn káōη ne ásē. Ndōōb ennōηnéd, meláá mésanlé áte, ⁵² son énednad. Ekud é bad bé Dyöb ábe bēmmad awé bēmpuú, ⁵³ bébíd á son-tē. Ámbíd e pónde áde Yesue áamá apuu, bēnkě á dyad tē á Jerusalem. Á dyad tē wê, ekud é bad ényín bó. ⁵⁴ Néε mod ambáá a sánze ne sánze éche éónné’áá Yesue bényíné néε ndōōb énáηnédé, bényín-ne mekan mésyāāl níme mébénlédé, mbwóg ménkōb bó bwāmbwam, béhābē-’ε nēn bán, “Ne mbále, anén mod abédéε Mwän a Dyöb.” ⁵⁵ Ekud é bebaád éche émbootéd Yesue ahíd ámbíd se á Galilia, béwōngān-ne mó, bentyēm etūn, bēnōné mekan mésyāāl níme mébenlad. ⁵⁶ Atíntē e ábē bebaád, Maria Magdalene, Maria awē abédé nyaá awē Jemse bó Joseb, ne nyaá awē bán ábe Zebēdie bémbē áhed.

Níme níme Yesue

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jōn 19.38-42)

⁵⁷ Néε ngukél épédé, nhōn ní mod nhóg níme béchógé’áá bán Josebe mēmpě. Ane mod abédéε mod a dyad á Arimatia. Mómpē abédé nhóg awē ahídé-’áá Yesue. ⁵⁸ Ankě wéε Payledε aá ábe mó kunze átéd ndim níme Yesue. Payledε ambě kunze nēn aá bébe mó ndim níme Yesue. ⁵⁹ Josebe antéd ndim níme Yesue, ákāān mó mbóm e ekóólé, ⁶⁰ alímé mó á son eche bépwógé á eláá-tē. Ene son ebédé-’ε son e ekóólé eché Josebe mwēn ánwōngē. Ámbíd e nê, antínéd aláá ámbáá akólén nsal ní son, ákē-’ε mó. ⁶¹ Maria Magdalene ne Maria awē anchyáá Jemse bó Joseb, bēnlyǎg bēdyēē á nkāg ní son.

Payledε alómé sánze

ānōn son eche Yesue

⁶² Néε bīn é’sángé, nê démbē á Mbwε-mé-nkóme-áte, beprise bémbáá ne Befarisia bēnladén, béke bényín Payledε, ⁶³ bēlāngē mó nēn bán, “A-sāη, sékamtan nēn bán ádé nkal a metómε ne ábédé ámīn, anhób aá móōpuú ámbíd e e’pun é’láán. ⁶⁴ Né-ōó tóméd akale nēn, wεé bēnōne’ eché son bwām, káōη ne e’pun é’láán ábel nēn bon ábē bembapεε béehelé níme ndim achíb se bēlāngē bad bán apuúdé. Né nēn débē metóm níme ríchábé ámīn tómaa níme ásébpé akal.” ⁶⁵ Dōó Payledε álāngéé bó aá, “Nyétéd sánze ānōn son bwām, ábel nēn dyamdyam débenlad.” ⁶⁶ Héε békíí, bon béhāg e’chem á aláá ádé démbē

á nsəl rí soŋ, ábel nén bébii nzé mod anědté, bétēdē-’ε sánze áhed ábel boŋ béēchibē’ Yesue ndim.

28

Yesue apuúde

(*Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jɔn 20.1-10*)

¹ Ambid e mbwε-mé-nkóme-áte, á epun é’sō é sōndé,* epog é mbwεmbwε, Maria Magdalene ne Maria awě anchyáá Jemse bó Joseb, bēnkě soŋ eche Yesue anɔn. ² Esám-éēkōmtēnē, ndɔɔb ennəŋnéd, ángel e Dyɔb ebíd ámín épε. Entínéd ádē aláá ádē démbē á nsəl rí soŋ, édīi-’ε dó ámín. ³ E’só é’péné’áá ene ángel áte née emwεdmwεd, mbóté-’ε épūbē mó féréd. ⁴ Mbwóg ménkōb sánze éche énoné’áá ene soŋ. Nê dēnkəŋ bēnnəŋnéd, békwe ásē, bébé née ndim rí bad. ⁵ Hée ángel élanğéé ábē bebaád aá, “Nyéebáá’. Mbíi meé Yesue awě bēmboméé á awog móo nyéhyédé anɔn. ⁶ Eésaá hén. Apuúde ngáne ánlāá’é nyé aá ébenléd. Nyéhyε nyénɔn wée bēnnaádté mó. ⁷ Nyékag-kɔs mehéle bɔɔb, nyéláa ábē bembapεε bán, apuúde, amaá-’ε akε á’sō á Galilia, áwed-taá bényīnē mó. Nyéēchatán dyaŋ áde rílanğé nyé.” ⁸ Né-ɔs, bēnhidnéd mehéle áhed, ké née bébédé mbwóg, menyiŋge mémbe bó áte. Bēnnyəğéd ákε déláa bembapεε ábe Yesue dyaŋ áde ábenlédé. ⁹ Ade ábē bebaád békagké nê, dɔo Yesue átáné bó táléd, boŋ áhōbē aá, “Nlěnté nyé.” Bēmpě áwē, békóbén mó á mekuu ábe mó edúbé. ¹⁰ Hée Yesue álánğéé bó aá, “Nyéebáá’. Nyéke nyéláa ábēm bembapεε ábe bédé née ábēm baányəŋ nén bán, békag á Galilia. Áwed dɔo bényīnē me.”

Sánze éhóbe dyaŋ áde ábenlédé

¹¹ Ngáne ábē bebaád békagké áláa bembapεε ábe Yesue dyaŋ ádē ábenlédé, donge á sánze ádē ánoné’áá soŋ eche Yesue dēnkě á dyad-tē ákε dé aláa beprise bēmbáá chōm ésyāál éche ébenlédé ádē ángel épédé. ¹² Beprise bēmbáá ne bad bēmbáá bé Israel bēmbōm átii ngáne bēbenlé. Née bémáá atii, bēmbě éché sánze nsoŋgé rí mɔné míme ríchábé ámín. ¹³ Béláá-’ε bó bán bēhōb bán, “Yesue ábē bembapεε bēnhye mó ndim achíb nkúu ádē nyékúnéé. ¹⁴ Nzé Payledε awógé, né séēběl adúbé nén aá awusé déesaá ádēn. Nê déběl nyéesónlé á ndutul-tē.” ¹⁵ Né-ɔs éche sánze énkōb rímé mɔné, bēbél-lε ngáne bēnlāá’é bó. Kóəŋ ne’ chii, bad bé Israel bédii békale rímé nkalaŋ.

Yesue apúde ábē bembapεε

(*Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jɔn 20.19-23; Mbél 1.6-8*)

¹⁶ Bɔɔb-pɔɔb, bembapεε dyóm-ne-nhóg ábe Yesue bēnkě á ekone-mín á Galilia wée ánlēbēē aá béke. ¹⁷ Anyín ádē bényīné mó, bēmbε mó edúbé, kénéε bó donge á bad bēnkēnkongé adúbe nén bán Yesue mwēn-εé akōŋté abé. ¹⁸ Hée Yesue ásídté bó benben, boŋ álánğē bó aá, “Kunze esyāál ebəgnédé me, ádyōb ne á nkōŋ rísé. ¹⁹ Nyékag meloŋ mé nkōŋsé mésyāál, nyébele bad ábēm bembapεε. Nyédusan-ne bó á dīn ádē Titée, á dīn á Mwān ne á dīn dé Edáádəŋ éche Esáá. ²⁰ Nyéyágte-’ε bó áhíd mekan mésyāál míme rísógténé nyé. Nyébii nén bán mēbē-’ε ne nyé kóəŋ ne á asóg dé nkōŋsé.”

* 28:1 Nédé á Sōndé.

Nkalanŋ mí bwâm míme Yesuε ngáne

Makose átélé

Ndibned ní kálag

Nkalanŋ mí bwâm ngáne Makose átélé ríhóbe t̄ngene Yesu Kr̄st̄əə, Mwǎn a Dyöb. Nlúmté Yesuε ngáne mod awě abele mekan, awón-’ε kunze ábel míme mekan. Ene kunze enyínnédé áyāl e mekan míme áyágté’áá ne míme ábélé’áá. Yesuε ahóbé aá móḡ módē Mwǎn-a-Moonyon awě ampě, ábe ádē alongé, ábel bon bad békud alagsen dé mbéb.

Á kálag tē wén, Makose ábídté mekan áwed míme Yesuε ábélé’áá tómaa míme áhóbé’áá ne míme áyágté’áá. Ahóbe ngáne Jone áhángé epe éche Yesuε, ahób t̄ngene edusen éche Yesuε, ahób-pe mekagsen míme Yesuε ánkudté. Asóged, alúmté áte ngáne bēmboméé Yesuε á awog ne ngáne ámpuú’é. Nyaa édé ébe éche enén kálag ésógé, élúmté-’ε nén bán saké Makose atelé chó.

Nkabtéd ní kálag

Mbooted mé nkalanŋ mí bwâm 1.1-13

Nsón míme Yesuε á Galilia 1.14-9.50

Nsón míme Yesuε áde áhídté a Galilia ápe á Jerusalem 10.1-52

E’pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 11-13

Akáad áde békáádté Yesuε ne kwééd eche áwédé 14-15

Mpuu míme Yesuε 16.1-8

Alúmed áde Sǎngwéé álúmté yǎl ámbíd e mpuu ne mpume míme 16.9-20

Ehángé éche Jone, Ndusenε

(Mat 3.1-12; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

¹ Nkalanŋ mí bwâm míme Yesu Kr̄st̄əə Mwǎn a Dyöb m̄m̄én. ² Mbóótédé ngáne nkal é’ dǎád̄əŋ Yesayaa ántenlé aá,

“Dyöb ahóbé aá,

‘Nǎné’, nlóme mímem̄ mēsénze míme mēsēbē we á’sō,
ábonŋsen we nzii.’

³ Móbelé’ ehángé á ehyánge nén,

‘Nyébonŋsen epe éche Sǎngwéé. Nyétii echě nzii.’ ”

⁴ Né-óḡ Jone ampě á ehyánge, ádusen bad, ákalé-’ε eyale é Dyöb aá, “Nyétede abel dé mbéb, nyékud edusen ábel bon Dyöb alagsen nyé mbéb.” ⁵ Bad bēbídé’áá á mbwóg e Judeya esyáel ne á dyad á Jerusalem, békag áwē áwógl̄en mó. Née bēmpaléé mímāb mbéb áte Jone ádusen bó á edíb é Jodan. ⁶ Jone ahágé’áá mbóté éche bēbénlé nyon éche ébídé á yǎl e kam̄l.* Awáá’áá ngóó a ngob e nyam. E’chuu ne bengóméé bóó ádyagé’áá. ⁷ Ahánté’áá aá, “Mod ápě ámbíd echēm awě atómé me. Meékwognedéé ké ábwaam ásē áhune míme nk̄od mé metámbé. ⁸ Ndusan nyé ne mendíb, bon ádusen nyé ne Edǎád̄əŋ éche Esáá.”

Yesuε akudé edusen ne mekagsen

(Mat 3.13-4.11; Luk 3.21-22, 4.1-13)

⁹ Mmē mesú Yesuε ámbíd á dyad á Nazaret á mbwóg e Galilia ápe wée Jone. Jone andusen mó a edíb é Jodan. ¹⁰ Ade Yesuε ábídeé á edíb-te d̄óó ányíne née ngob e dyöb énednadté. Edǎád̄əŋ é Dyöb émbíd ádyöb, ésud mó á nló mín née élāō. ¹¹ Héε ehób ébídeé ádyöb nén, “Edii awem mwǎn a nlém awě r̄d̄óó

* **1:6** Bēbénládtáá nyon é nyam eche bēchǎgeé bán Kam̄l ábel mbóté. Mbóté éched éēbáge’áá kunze é mbóté.

bwâmbwam. Ndé menyinge ne we.” ¹² Abwōg-ábwōg échê Edǎǎdǎn ênkid Yesue á ehyánge. ¹³ Andyéé áwed móom mé e’pun méniin, Satanε ákǎgé mǎ. Nyam échê ékaa’ ébéde áwed, ángel-le éwōngǎn mǎ.

Yesue apwεdé bembapεε bé’sō

(Mat 4.12-22; Luk 4.14-15, 5.1-11)

¹⁴ Ambíd e pǎndé bénhē Jǎne á mbwōg. Ade bémáá mǎ ahé á mbwōg, Yesue ampě á mbwōg e Galilia ákalé nkalanǎ ní bwâm ní Dyōb, áhǎbē nén, ¹⁵ “Pǎndé epedé, nkamlen ní Dyōb níde benben. Nyé mod téé áhǎnǎn áde abé dé mbéb, nyédúbe-’ε nkalanǎ ní bwâm.” ¹⁶ Ade Yesue ábamméé nkin mé edib-é-nzab é Galilia annyín Simǎne bó mwǎnyanǎ Andreyá, néε bébwéméé mbínzé. Bébédeε bekǎb-bé-súu. ¹⁷ Héε Yesue álǎngeé bó aá, “Nyéhíde me. Ngáne nyékǎbεé súu bǎǎb, mééyǎgéd nyé ngáne nyétédte bad nlém á abum áhíd me.” ¹⁸ Abwōg-ábwōg béntéde échab mbínzé, béhídε-’ε mǎ. ¹⁹ Néε ákí mwǎ etún, annyín bǎn ábe Zεbediε, Jemse bó mwǎnyanǎ Jǎne á bǎle-té néε bébwéméé mbínzé. ²⁰ Anyín áde ányíne bó, anchélé bó. Béntéde echab sǎnǎ Zεbediε ne bad bé nsón á bǎle-té béhídε Yesue.

Yesue abídté mod edǎǎdǎn é mbéb áte

(Luk 4.31-37)

²¹ Yesue ne ábē bembapεε béniin bēnkě á dyad á Kapenahum. Adé mbwε-mé-nkǎme-áte nípedé, Yesue ankě asól á ndáb e mekáne, ábootéd bad ayáged. ²² Nyaa eche áyágté’áá enkǎméd bad yǎl áte bwâmbwam áyǎle ayágté’áá néε mod awě nzé ahǎbē né émáá. Eeyágté’áá nēngáne bemeléede bé mbéndé. ²³ Héε mod nhǎg awě edǎǎdǎn é mbéb émbēε áte ápedé tǎléd, ábǎne aá, ²⁴ “A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syánē déwǎnǎné? Ehyedé sé awúu-yε? Mbíí we bwâm. Edíí mod awě Dyōb álómé, awě asáá.” ²⁵ Héε Yesue ákǎnneé échê edǎǎdǎn é mbéb áte aá, “Lám, bíd ane mod áte!” ²⁶ Dǎǎ échê edǎǎdǎn é mbéb éságté ane mod áte ngíne-ngíne, éhé-’ε esaád é ngíne, bonj ébid-te mǎ áte. ²⁷ Menyáké ménkǎb ábē bad bwâmbwam. Bésedte nhǎg ne aníní bǎnken, “Nzé-dyámé dén! Ayáged dékǎǎlé dén-ε? Anén mod awóó ngíne ákamlen e’dǎǎdǎn bé mbéb, é’wǎgnē-’ε mǎ!” ²⁸ Nén dēmbēl nkalanǎ níme Yesue mēnkanléd mbwōg e Galilia esyǎl.

Yesue achǎnté ekud é bad

(Mat 8.14-17; Luk 4.38-41)

²⁹ Néε béhídté á ndáb e mekáne hidtén, Yesue nchoo ne Jemse bó Jǎn bēnkě á ndáb eche Simǎne bó Andreyá. ³⁰ Simǎne mwaád nyaá ambé á anǎn dé nkole, ahéb dēnsog mǎ. Ade Yesue ápedé pēén, bēnlǎá mǎ tǎngene nkole níme ane mmwaád. ³¹ Dǎǎ ákí wéε ane mmwaád ábéde, bonj áchǎngē mǎ á ekáá, awǎngén mǎ ásyǎ áse. Ahéb dēmmaá mǎ, ákǎb-pε bó nken. ³² Ene ngukél áde enyεn émáá asud, bad bēmpεén bad bé nkole bésyǎǎl ne bad bésyǎǎl ábe e’dǎǎdǎn bé mbéb bēmbēε áte wéε Yesue. ³³ Bad bé dyad bésyǎǎl bēnkanǎnén mmwε ndáb níme Simǎne. ³⁴ Yesue anchoód bad híin ábe békǎnlé’áá nkole nyaa ne nyaa, abíded-te bad e’dǎǎdǎn bé mbéb híin áte. Eémwage’aá pεn aá ábē e’dǎǎdǎn bé mbéb é’hǎb dyamdyam áyǎle bēmbíi mod awě ádíí.

Yesue akalé nkalanǎ ní bwâm á Galilia

(Luk 4.42-44)

³⁵ Epǎg é mbwεmbwε áde bǎn béékēnlēε, Yesue anhidé ásē, áhídε á dyad-té, áke á ahǎngé á hǎm, ákǎnne’. ³⁶ Simǎne ne bad ábe bǎbǎ bēmbē, bēmbootéd Yesue ahed. ³⁷ Bédíbté-’áá mǎ, dǎǎ bēlǎngeé mǎ bǎn, “Moosyǎǎl ahede we!” ³⁸ Yesue anlǎá bó aá, “Dékag hǎm démpēε. Dékag á myad níme níde benben ábel bonj níkal nkalanǎ ní bwâm áwed ámpē, áyǎle níme nkalanǎ mǎǎ níkáǎ bonj

n̄pē á nkõhsé.”³⁹ Né-ɔ́, ankě mbwóg e Galilia esyǎ́l, ákalé nkalan̄ ní bwám á ndáb é mekáne, ábídtē-’ε bad e’daádəŋ bé mbéb áte.

Yesue achõhté mod awě meləŋ mékóbé
(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ Mod nhóg awě meləŋ mékóbé ampě wée Yesue, abwóg mebóbón, áchāā mó aá áwõŋgen mó. Anhób aá, “Nzé edáá ehēle ébēl me nsán.”⁴¹ Ngɔ́l enkonned Yesue. Dóo ábídté ekáá, ábānē mó á yǎ́l, boŋ álāŋgē mó aá, “Ndáá, sán!”⁴² Abwóg-abwóg míme meləŋ mēmmaá ane mod á yǎ́l, áchõŋ-’ε.⁴³ Yesue anláá mó aá ákag, asím-me mó etúu áte aá,⁴⁴ “Nõné’, weelāŋgé modmod dyam áde ábénlédé, boŋ kě élúmed yǎ́l wée prise, ásimeŋ we. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosεε ehedeé, álúmed bad wεé mósāā.”⁴⁵ Boŋ ké nê, áde ane mod abidé, ankě, áke ákalé mó nímē nkalan̄ hõm ásyǎ́l. Ankal mó bwāmbwam nyaa eche Yesue éhele’aá dyad ké ahóg asól ampē á ntálé. Antīm ádyéé’ á mehāŋgé wée bad béesaá. Ké nê, bad bébíde’ mebwóg mésyǎ́l béhyāg áwē.

2

Yesue achõhté mod awě awédé eped
(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Née nguse é e’pun étómé, Yesue ansú ámbíd á Kapenahum. Bad bēnwõg bán ahúú.² Ekud é bad énkūmēn áwe ndáb nyaa echē etól éebēdeé á ndáb-te, ké á mmwe. Yesue akānlé’áá bó eyale é Dyõb.³ Héε dóo bad bēniin bépééné mod awě awédé eped.⁴ Boŋ ngáne ndun e mod émbēē áhed, bēnkēhēnlé mó apεen wée Yesue ábédé. Né-ɔ́, bēchāgē á ndáb mín, bēnēde nnəŋ ní ndáb á nló mín wée Yesue ántyēmmē. Ade bémáá nnəŋ anede, bēnsudtén ane mod ebúm éche ánaá’é ámīn wée Yesue ámbēē.⁵ Ade Yesue ányíné adúbe áde ábe bad bēwóó áte anláá ane mod awě awédé eped aá, “A-mwǎn, nlāgséné we mbéb.”⁶ Doŋge dé bemeléede bé mbéndé ábe bēndyεé áse áhed bēmbootéd anyoo áte á nlém-tē bán,⁷ “Chán anén mod áhēlé se áhōbē’ enén ndín e akan? Asyáa Dyõb. Nzéé ahēlese álagsén mbéb ésebán Dyõb dēmpen?”⁸ Abwóg-abwóg Yesue anchēm bó mewēmtēn. Héε ásedtēé bó aáken, “Cheé ékáá boŋ nyéwōō’ enén ndín e mewēmtēn?”⁹ Ahéé áde dyam ásad, naa áhób wεé ‘Nlāgséné we mbéb,’ káa áhób wεé, ‘Syáá áse, étéd échõŋ ebúm ébootéd ake?’¹⁰ Boŋ, mēlūmēd nyé nén mēé Mwǎn-a-Moonyon awóó kunze á nkõhsé álagsen mbéb.” Dóo álāŋgēé ane mod awě awédé eped aá,¹¹ “Nlāŋge we nén, syáá áse, étéd échõŋ ebúm, ésúe’ á ndáb.”¹² Hê dēn wée moosyǎ́l ánonéé mó nê, ane mod anhidé áse, atéd éche ebúm ábootéd-te ake. Yǎ́l enkóm bó áte bwāmbwam, bēkēnē Dyõb, bēhōbē bán, “Séenyīnēé sé enén ndín e dyam mbéd!”

Yesue achénlé Leviε
(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ Ámbíd e nê, Yesue antīm ámbíd ampē á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Ndun e mod empě áwē, ábootéd-te bó ayáged.¹⁴ Ade átóméé á nzii, annyín nlad-é-tááse nhóg awě béchāgé’áá bán Leviε, mwǎn awě Alpaseε. Leviε andyεé áse á ndáb echē ákóbé’áá tááse áte. Héε Yesue álāŋgēé mó aá, “Hídé me.” Dóo Leviε átyéémé ámīn boŋ áhídē-’ε mó.

¹⁵ Ámbíd e pónde Yesue ádyágé’áá ndyééd á ndáb wée Leviε. Ekud é besaad bé tááse ne bad bé mbéb bēmpēe bēhídé’áá mó. Bóbōo bēndyεé á tébele ne ábē bembapεε.¹⁶ Ade doŋge dé bemeléede bé mbéndé ábe bēbédé Befarisia bényíné Yesue ádyāg ndyééd ne ábē bad bé mbéb, ne besaad bé tááse, dóo bēsedtēé ábē bembapεε bánken, “Cheé ékáá boŋ ádyāg ndyééd ne échē ndín é bad?”¹⁷ Ade Yesue áwógé nê, anláá bó aá, “Bad ábe bēdyéé bwám béētógnēné

mod-a-bwel. Bad ábe békonle' bɔɔ bétógnéné mod-a-bwel. Meépedéé á nkõŋsé áchêle bad ábe békóbnédé á'sõ é' Dyõb, boŋ mpedé áyāle bad bé mbéb."

*Nsɛdtéd t̄h̄gene adid á yāl
nzaa á mekáne-té
(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)*

¹⁸ Póndé póg ebédé, bembapɛɛ ábe Jɔne, Ndusɛɛ ne Befarisia bēndīd yāl nzaa á mekáne-té. Dɔɔ bad behóg bépédé wéɛ Yesue boŋ bésɛdte mó bánken, "Cheé ékáá boŋ bembapɛɛ ábe Jɔne, Ndusɛɛ ne ábe Befarisia bédidé yāl nzaa á mekáne-té boŋ ábõŋ pɛn béedidé?" ¹⁹ Yesue ankwɛntén bó ne ngan aá, "Chán bad ábe bélébpé á ngande e e'wóngé, béhele bédidé yāl nzaa á mekáne-té áde mod awě akude sómbé ádií adé ne bó? Béedidéé, béet̄h̄genéé yāl nzaa adid á mekáne-té póndé eché mod awě akude sómbé ádií ne bó. ²⁰ Boŋ epun épě éche békobénné bó mod awě akude sómbé. Eché epun dɔɔ bédidté yāl nzaa á mekáne-té. ²¹ Nyébíí nén bán nzé mod anabpe' mbóté, eetédéé epɛd é abad ékɔ̄l̄ɛ sɛ ánabnéd nchun mí mbóté. Ayāle nzé éché epɛd é abad ébóótédé abób áte ébelé éhabnéd abad dé nchun. Nê ábele', éché epɔn ékale' áte tómaa ngáne énsēbē abé. ²² Melemlem n̄h̄gáne mod éētēdēē m̄m mekɔ̄l̄ɛ sɛ ahé mó á nchun mé ntyág, * se ápen. Ayāle nzé abelé nê, né m̄m méhōd káŋh̄ ntyág r̄yéd, m̄m mémād asyoge ntyág-ke ámpē mbéb. Boŋ bétédéé m̄m mekɔ̄l̄ɛ, béhé á ntyág mekɔ̄l̄ɛ-te."

*Nsɛdtéd t̄h̄gene
Mbwɛ-mé-nkóme-áte
(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)*

²³ Mbwɛ-mé-nkóme-áte nhóg Yesue atómé'áá á nzag e ngun-té. Ambé ne ábē bembapɛɛ. Ade békagké nê, dɔɔ ábē bembapɛɛ bēbóótédé e'sóg é' ngun apád. ²⁴ Héɛ Befarisia bēl̄h̄ngéé Yesue bán, "Nɔné', cheé ékáá boŋ ábõŋ bembapɛɛ bébele dyam áde mbéndé éebagéé kunze ábel á mbwɛ-mé-nkóme-áte?" ²⁵ Yesue antimtén bó aá, "Nédē nyéelāā'é mbéd á kálag e Dyõb dyam ádē k̄h̄ Dabide ámbenlé ádē bétógé chõm éche bedyágkē ne ádē nzaa ékóbé mó ne ábē bad-ɛ? ²⁶ Ansól á Ndáb-e-Dyõb á póndé eché Abyataa ábédé prisɛ ambáambáa. Andyé e'wɛle ábe é'bédé ndɛ e Dyõb. Boŋ echɛd mbéndé éebagéé mod ké nhóg kunze ádyē ábē e'wɛle étõmɛé Prisɛ. Mwēn andyé ábē-ɛ káŋh̄ne bad ábe bēnwõn mó donge." ²⁷ Dɔɔ Yesue ásógtéé aá, "Dyõb dénsēbē moonyon ahag, boŋ átīidē epun éche békõmmē áte. Enkēnsébéé epun atīi boŋ áhagé moonyon aá ákõmme áte éché epun. ²⁸ Né-ɔ́, Mwān-a-Moonyon awóó nkamlɛn káŋh̄ne ámīn e mbwɛ-mé-nkóme-áte."

3

*Yesue achõhté mod
awě ekáá éwédé
(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)*

¹ Héɛ Yesue átímé ámbīd á ndáb e mekáne. Mod abédé áhed awě ekáá éwédé. ² Bad behóg ábe bēbédé áhed bēhédé'áá Yesue awusé akóben. Né-ɔ́ bēnóné'áá Yesue chodchod, ányín nzé ádiid ane mod bwám á mbwɛ-mé-nkóme-áte. ³ Héɛ Yesue ál̄h̄ngéé ane mod aá, "Hyě étyéem á'sõ hén!" ⁴ Dɔɔ Yesue ásedtéé ábē bad aáken, "Nyéláa mɛ ké édé mbéndé ábel mboŋ á mbwɛ-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alongé á mod, káa áwúu mó?" Boŋ bēnkēnhóbpé dyamdiam. ⁵ Anwóg ndutul á nlém-té bwámbwam áyāle ábāb e'l̄el bé nlém á abum. Héɛ ánóné bó ne meliŋgá, boŋ ál̄h̄ngē ane mod aá, "Sálé ekáá áte." Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá êndyɛé mó bwám

* 2:22 Ntyág m̄m bēbénlé ngob e nyam mó bēbénlādtáá póndé echɛd.

ámpē. ⁶ Hée Befarisia bébidé á ndáb e mekáne, bon békē bétānē bad bé epepé eche Herōde, ábwōg-ábwōg bóbō behəgké Yesue áwúu mó.

*Ndun e mod ehidé
Yesue á edib é Galilia*

⁷ Yesue ne ábē bembapēe bēnhidé békē á edib é Galilia. Ndun e mod enhíd mó áwed. Abē bad bémbíd á mbwóg e Galilia, á Judeya, ⁸ á Jerusalem, á mbwóg e Idumeya, á mbwóg echē edé échíníí eped é Jodan, ne á myad míme médé benben ne myad mémbáá mé Tirē ne Sidon. Abén bad bépágé'áá wée Yesue áyāle bēnwōg mam míme ábélé'áá. ⁹ Bad bēmbuú áte nyaa echē echabé ámín. Né-óó, Yesue anláá ábē bembapēe áá bébonšen bōle ábel bon bad béekaḡnán mó. ¹⁰ Ammād ekud é bad ahood, né-óó bad bésyāāl bēmpēe ábe békónlé'áá bēbuné ape wée ádíí, ásitēn mó ábel bon bēdyēe bwām. ¹¹ Póndé téé echē e'dəádəḡn bé mbéb ábe é'bédé bad áte bēnyīnnē mó, é'bélé'áá bad ábe é'díí áte bēhūnē ásē, é'bōnē-'e bán, "Wē-éé edé Mwān a Dyōb!" ¹² Yesue ansím bō etúu áte áá bēlāḡē bad nyaa e mod eche módíí.

*Yesue apwēdé bembapēe
dyōm ne bébe*

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Hée Yesue áchəgké á ekone mín, áchēnlē bad ábe áhédé'áá, bon bépāḡ áwē. ¹⁴ Dóó apwēdé bad dyōm ne bébe ábē ne mó, áchəgé bō áá bembapēe bé nlomag ábe álōmmē-'e ákal eyale é Dyōb. ¹⁵ Ambāḡ-ke bō ḡḡine ábíded bad e'dəádəḡn bé mbéb áte. ¹⁶ Abē bad dyōm ne bébe bēbédé: Simone awe Yesue ánchuu'ē mbəḡn áá Petro; ¹⁷ Jemse bō mwānyan Jone, bán ábe Zebēdie, (ábe Yesue ánchuu'ē mbəḡn áá Bwanegese, awē adé bán, Bán bé ḡḡin.) ¹⁸ Andreyā bō Filibe, Batolomyo, Matyo, Tōmase, Jemse mwān awē Alfase, Tadiose, Simone awē ambé á epepé é kán e alon, ¹⁹ ne Judas Iskariōde awē antīm Yesue asóm.

Béchəgé Yesue bán Belzebule

(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23, 12.10)

²⁰ Hée Yesue átímé á dyad. Ekud é bad ēnkaán ámpē nyaa echē Yesue ne ábē bembapēe bēnkēnwōḡgé póndé ádyé ndyééd. ²¹ Ade Yesue baányan bēwóḡé nē, bēnkē mó ahed, átéd mó áswēn mó á ndáb áyāle bad bēhóbé'áá nēn bán, "Nló méēsáa'ē mó áte." ²² Donḡe dé bemeléede bé mbéndé ábe bēmbíd á Jerusalem bēhóbé'áá bán, "Belzebule adé mó áte. Ene kəḡn e e'dəádəḡn bé mbéb chō ebagé mó ḡḡine ábíded bad e'dəádəḡn bé mbéb áte." ²³ Hée Yesue áchénlé bō bon ákanlé bō ḡḡan áaken, "Chán Satane áhele se abíded Satane? ²⁴ Nzé bad bé alon ahóḡ békábné áte, bon nchemtēn méesē, ádé alon déehelēé atyéem. ²⁵ Nzé abum á ndáb-pe ákábné áte, bon nchemtēn méesē, ádé abum á ndáb déehelēé atyéem. ²⁶ Né-óó, nzé nkamlēn rí Satan ríkábné áte, bon bēn ne bēn bēwane, míme nkamlēn méebemmé, mékwē, mípē-'e ásōḡ. ²⁷ Né dóó mod eéhēlēē se asól á ndáb e ḡḡine-e-mod se ádūm ábē bwēm ésebán asébpé mó ahan. Amaa-'áá mó ahan, bon atéd ábē bwēm é'syāāl. ²⁸ Ne mbále nlāḡe nyé nēn méé Dyōb délāḡsēn bán bé baányon mbéb rísyāāl míme bēbélé káḡḡne nzyāḡ ké ehéé echē bēbídté á nsəl. ²⁹ Bon kēnzéé awē ahóbé e'bēbtéd é' mekan tḡḡene Edəádəḡn eche Esáá, éekudté alāḡsēn mbéd. Abelé mbéb míme méēwóo alāḡsēn." ³⁰ Yesue anhób nēn áyāle bad bēhóbé'áá bán, "Edəádəḡn é mbéb edé mó áte."

Yesue nyad ne baányan

(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Hée Yesue nyaá ne Yesue baányan bēpédé, bētyéem é ebwōḡ-te, bon bēlōmē mó achəḡ. ³² Ndun e mod enlāḡnéd Yesue. Bēndyēé ásē. Dóó bēlāḡḡé

mó bán, “Echõn nyon ne baányon bédé á ebwóg-te béhede we.” ³³ Héε Yesue ásedtéé bó aáken, “Nzéé adé echẽm nyan, benzéé-’ε bédé bãnned?” ³⁴ Dóó Yesue ánõnéé bad ábe bélõnéde mó nê, bon áhõb’ aá, “Echẽm nyan ne bãnned bóó bèn! ³⁵ Kénzée awẽ abele mam míme Dyõb áhedeé adí mwãnned, abé-’ε echẽm nyan.”

4

Ngan e mbál-e-bũ

(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Yesue ambootéd bad ayáged ámpē á nkæg mé edib é Galilia. Bad ábe bẽnlõnéde mó béntõmtẽn abuu áte, nê dêmbẽl asól á bãle-tê ádyẽẽ áwẽd-te. Abé bãle bémbē á edib-tê. Ene ndun e mod chó-’ε enlyõg á nkin mé edib. ² Abẽnládtáá ngan áyáged bó mekan híin. Ankalé bó ngan aá, ³ “Nyéwõglẽn! Nkwel-é-nzag nhóg ankẽ mbál asob á nzag-tê. ⁴ Ade ásobéé mó nê, donje dénhũn á nzii-tê, menõn mẽmpẽ mémad mó asõmted. ⁵ Donje dénhũn á meláá-tê wéε ndõob énkẽmbuú’é áte. Enwãmsẽn abíd ásē ngáne ndõob énkẽnchabpé ásē. ⁶ Bon néε enyen é ngine épédé ényããd ábē bwẽm é’wé-’ε, áyãle nkan mēnkẽnsónlé bó á ndõob-tê bwãm. ⁷ Mbál mẽmpēe mēnhũn wéε mekõd médíí. Néε mekõd mē mékwógé, mékãñ akwog áde ábē bwẽm, nê ábel bēnkẽnchyáá’é. ⁸ Bon donje dé mbál dénhũn á ndõob e bwãm. Mmẽn mbál mēmbíd ásē bwãm, ríkwõg, ríchyáá-’ε. Donje dé e’sóg dénwãlē móom mé mbum meláán, donje móom ntóob, ábíní-’ε, mbwókẽl.” ⁹ Yesue ansógéd enén ngan aá, “Kénzée awẽ awóó metúu, áwóge’.”

Nzõm echẽ ekáá bon Yesue ákalé ngan

(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Ade Yesue ályógé mwẽmpẽn, ábē bembapεε dyõm ne bébe ne bad ábe bémbē ne mó, bẽnlãá mó bán átõgned bó échē ngan. ¹¹ Héε Yesue álãngéé bó aá, “Dyõb ábágé nyé kunze ábíi kun e nkamlẽn mímē, bon ne bad bẽmpēe abele aá béwóge’ mímẽn mekan mésyããl dásõ á ngan-tê. ¹² Abelé nê, ábel bon, ké bényínē ké nyínén, béechemé, ké béwõgē ké wógén béẽsõñtãn áyãle nzé bésõñténé né bẽtimẽn Dyõb, békũd-te alagsen dé mbéb.”

Yesue atógké ngan e nsob a mbál-e-bũ

(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ Dóó Yesue ásedtéé bó aáken, “Nédē nyéesõñtẽnéé enén ngan-ε? Nzé nyéesõñtẽne chó chán-nõ nyémwéé échíníí ngan asõñtẽn? ¹⁴ Nsob-a-mbál awéne eyale é Dyõb. ¹⁵ Donje á bad bédé nẽngáne mbál míme ríhúné á nzii-tê. Nzé béwógeé eyale é Dyõb ábwõg-ábwõg Satanε abelé áhye ahúd bó chó á nlém-tê. ¹⁶ Abíníí bédé nẽngáne mbál míme ríhúné á meláá-tê. Béwóge’ eyale é Dyõb, ábwõg-ábwõg békõb-pε chó ne menyĩngẽ. ¹⁷ Bon échē eyale éẽwẽnnããdtē bó á nlém-tê, bédúbpe-’ε chó dásõ á esõñ é pónde. Né-õó, nzé ndutul ne metake bépédé áyãle échē eyale bédol yãl ámbíd ábwõg-ábwõg. ¹⁸ Abíníí-’ε bédíí néε mbál míme ríhúné á mekõd-te. Bédíí bad ábe béwóge eyale é Dyõb, ¹⁹ bon mpúlé mé nkõñsé ne adãñ dé abud á bwẽm awóñ, ne ahẽd á bwẽm bẽmpēe ákãñ bó nlém áte nyaa echẽ béeheléé e’pum achyáa. ²⁰ Bon bad ábe bédé nẽngáne mbál míme ríhúné á ndõob echẽ eboó yãl, bédíí bad ábe béwóge’ eyale é Dyõb, békõb-pε chó, béchyãã-’ε e’sóg ábe é’wãnlé mesõngé mé mbum móom meláán, móom ntóob ne mbwókẽl.”

Nzé béchódé etrukãñ béekõngéé chó

(Luk 8.16-18)

²¹ Héε Yesue áseɗteé ene ndun e mod aáken, “Mod asónléé etrukáŋ éché áamáá achod á ndáb-te, ábānē ch́ó á ebwōg-sé ké'ε á anonj sé-ye? Saá á atii dé etrukáŋ mín d́óo ábelé ábānē ch́ó? ²² Ch́õm ké éhéé éche ékóŋnéde ébid á enyen. Ké éhéé-’ε éche békúténé bédibé ch́ó. ²³ Kénzée awě awóó metúu, áwóge’.

²⁴ “Nyétõŋ ch́õm-ée nyéwógéé anon áte bwám! Melemlem mé nhagtéd míme ébenléde wée wěn móo Dyõb dómpē débēnlédté, äbenléd-te mó tómaa ngáne wēmbēnlédté wée wěn. ²⁵ Kénzée awě awóó nsõŋten ní kun é nkamlen mí mín, Dyõb débād mó míme nsõŋten abe. Ane awě mó-’ε eewóo, Dyõb dékobén mó káõŋne mwämpin awě awóó.”

Ngan e mbál-e-bũ

²⁶ Yesue ambé áhóbe aá, “Nkamlen ní Dyõb nídii nēŋgáne mod awě akií mbál-e-bũ asob á nzag-tê, ²⁷ átím ámbíd á ndáb, nkuu ákūne’, müte ábelé míme nsón. Ene pónde esyáál, mbál ébide ásē, ékwōge’ ésebán abíe’ ngáne nē ábenladté. ²⁸ Ndóob chēn-ée ebēle bonj bwēm é’kwogé’, é’chyāā-’ε e’pum. Nlóm ní byaá móo n̄sēbpe abíd, ámbíd e pónde mbwéem káõŋne ásōg, e’sóg b́ompē é’bíd. ²⁹ Bonj nzé e’sóg é’máá awúu, ábwōg-ábwōg ane mod ábelé atéd páá áke dé apád áyāle pónde échē bēpadéé epedé.”

Ngan e mbál míme ríchíné

(Mat 13.31-32, 34; Luk 13.18-19)

³⁰ Héε Yesue áhóbeé ámpē aáken, “Cheé déhéleé-se déhagtén nkamlen ní Dyõb-ē? Ngan ehéé débēnlédté échē ãlüméd ngáne míme nkamlen nídí-ye? ³¹ Níidii nēŋgáne mbwé e mbál-e-bũ échē mod átédé bonj ásob á nzag-tê. Mbál-e-bũ edé mwämpin bwāmbwam nzé bēhagténé ch́ó ne mbál mémpēe míme níde á nkõŋsé. ³² Bonj nzé ékwógé, ékale’ tómaa e’sum* é’syāāl, éwóo-’ε ngen éche menõn méhyagké mũm alónj áte.” ³³ Yesue akánlé’áá bad eyale é Dyõb, ábenláád ekud é ngan émpēe nēŋgáne échén. Akánlé’áá bó nyaa échē bésõŋtēnnē. ³⁴ Eékanlé’áá bó áde ébenlédeé ngan, bonj nzé anlyāg mwēmpen ne ábe bembapēe aláá bó mam mésyāāl míme échē ngan éhóbeé.

Yesue ahóódté ekukud

(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Echē epun dēn ngukél, d́óo Yesue álāŋgeé ábē bembapēe aá, “Syáá déchabe ped e edib eníní.” ³⁶ Héε ábē bembapēe bēchénné ene ndun e mod bonj bésālē á b́le-tê wée Yesue ámbēē bonj békēné mó. Myāle mémpēe mémbe áhed. ³⁷ Abwōg-ábwōg d́óo ekukud é ngine ébóótédé atóm, bonj mendíb mēsālē á b́le-tê nyaa échē b́le bēmponné asú á mendíb sé. ³⁸ Yesue ambé á b́le-tê á ped e mbíd. Annaá ásē ábānē nló á mbõŋgé mín, ákūne’. Héε bényeméé mó ásē, bonj bēlāŋgē mó bánken, “A meléed, weewóo’ε wε pónde ée syānē dédíí á kwéed-te-ye?” ³⁹ Héε Yesue átyémé ámín bonj ákännē échē ekukud áte aá éhóo, aláá-’ε mendíb aá mēsud. Ekukud énsōg awan, ekíde-’ε éhóótéd áte. ⁴⁰ Héε Yesue áseɗteé bó aáken, “Cheé ékáá bonj nyéwōgē mbwóg? Nyéewóo’ε adúbe káõŋ ne b́õb-ε?” ⁴¹ Bonj mbwóg ménkõb bó bwāmbwam, bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Ebál e mod éhéé ch́en éche káõŋne ekukud ne mendíb b́ewógnéé?”

5

*Yesue achõŋté mod awe
awóó e’ dáádāŋ bé mbéb
(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)*

* 4:32 Bän bé mel nées ndónj.

¹ Yesue ne ábē bembapεε bēmpě á pεd e edib eníní, á mbwóg e Gerasin. ² Ade Yesue ábíde á bǎle-tē bídén, ambomén mod awě abíde á soóbadε. Edǎádǎη é mbéb émbē ane mod áte. ³ A soóbadε dǎǎ ádyéé'áá. Mod-mod enkēnhenlé mó abane á mehan ampē, ké ne bengǎbengǎbē. ⁴ Ayāle ngen ne ngen, béháá'áá mó ne e'pwǎg ne bengǎbengǎbē bon ké nē aselé'áá bengǎbengǎbē áhentéd-te e'pwǎg bē áte. Antómtén ngíne awón nyaa eché modmod éehéle'áá mó abwǎge. ⁵ Atamnádtáá á soóbadε ne á e'kone-tē nkuu ne mǔte, ábōnē e'saad ákweltáád-te yǎl ne meláá.

⁶ Ane mod abédé mwǎ etún áde anyíné Yesue. Héε anyágté mehélé, bon ábwǎgē mebóbónǎ awē e'só-te, ⁷ ábōnē esaád é ngíne, áhǎbē aá, “A-Yesu, Mwǎn a Dyǎb á Ngum, cheé sóo déwónné? Ncháa wε á dǎn á Dyǎb mεé weekógsán mε.” ⁸ Ane mod anhób nē ayāle Yesue anláá edǎádǎη é mbéb aá, “A-edǎádǎη é mbéb, bíd ane mod áte!” ⁹ Dǎǎ Yesue ásedtée mó aáken, “Chán dǎn ádíí wε?” Ankwentén aá, “Dǎn ádíí mε bán Amudtεε, ayāle sēbuú áte.” ¹⁰ Ambé áchāá Yesue aá eénānē' ábē e'dǎádǎη bé mbéb ene mbwóg.

¹¹ Bǎǎb-pǎǎ, sǎnkalaa a esǎg é nguu chó-'ε ébédé benben ne áhed, édyāg medyé á mbám mé ekone. ¹² Héε ábē e'dǎádǎη bé mbéb é'cháa'ε Yesue bán, “Lóm sé á nguu-tē wē, émwε sésǎl chó áte.” ¹³ Héε Yesue ábágé bó kunze bon é'bídē ane mod áte. Abíd áde é'bídē ane mod áte é'sǎlē échē nguu áte. Eché esǎg ébédé dyam e'kálé é' nguu é'be. Abwǎg-ábwǎg échē esǎg émpādē ásē, ényágté' á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tē, éhó-'ε.

¹⁴ Benǎn bé nguu béntǎm mehélé á dyad-tē ne á mebwóg níme méde benben, ákale bad dyam áde ábénlédé. Abē bad bémbíde áke dényín. ¹⁵ Ade bépédé wéε Yesue bon bényín ane mod awě ndun e e'dǎádǎη bé mbéb émbēé áte, nēε ádyéé ásē, ahédé-'ε bwēm á yǎl bwām, adyéé-'ε sεn, mbwóg ménkǎb bǎ. ¹⁶ Bad ábe bényín áde dyam bénlāá ábē bad ngáne émbenlédte ne ane mod awě e'dǎádǎη bé mbéb bémbéé áte. Bénlāá-'ε bó dyam áde ábénlédé ne échē esǎg é nguu. ¹⁷ Héε ábē bad bébóótédé Yesue achán bán ásyǎá áwab mbwóg. ¹⁸ Ade Yesue ásóléé á bǎle-tē, ane mod awě e'dǎádǎη bé mbéb bémbéé áte nē anchán mó aá búmǎ békag. ¹⁹ Bon Yesue enkēnkwenténné. Anláá mó aá, “Súé' áwón dyad, éke eláá ábon bad ndǎle e dyam eche Sǎngwéé ábénlé wε ne ngáne ápédé wε ngǎl awóg.” ²⁰ Hē dǎǎ ane mod áhídté bon ákag á mbwóg e Dekapolis.* Akanlé mod té dyam áde Yesue ábénlé mó. Bad bésyǎāl ábe bénwǎg, yǎl enkóm bé áte bwāmbwam.

*Yesue achǎnté mmwaád nhóg,
ápūūd-te Jairuse mwǎn*

(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Yesue antím ámbíd á pεd e edib eníní ne bǎle. Ade ápédé á nkin níminí, ndun e mod enkanén áhed. ²² Dǎǎ mod nhóg awě akamlan ndáb e mekáne awě béchágé'áá bán Jairuse ápédé áhed. Anyín áde anyíné Yesue, ankwě ásē áwe mekuu. ²³ Ne mechánge mé ngíne áhǎbē aá, “Awem mwǎn a mmwaád awág. Sǎn, hyě ébǎn mó ekáá á yǎl, ábel nén ádyεε bwām, ábé-'ε á alongé.” ²⁴ Héε Yesue áhíde mó. Ekud é bad éhíde'áá Yesue nyaa eché benkanénné mó.

²⁵ Mmwaád nhóg-ke ambé áhed awě anwón nkole níme mekií mébíde'áá mó á yǎl pǎndé ésyǎāl. Mmē nkole níbédé mó á yǎl á etún é dyǎm-a-mwé ne níbe. ²⁶ Atagé híin á mekáá mé bad bé e'bó, abébéd-te ngáb esyǎāl eché ánwǎngē, bon ké nē enkēndyé'ε bwām, nkole níbādē bádén. ²⁷ Anén mmwaád anwóg mam níme Yesue ábélé'áá, dǎǎ abíde mó ámbíd áfínté ene ndun e mod bon ásitán mó nkobe. ²⁸ Ayāle anhób áwe nlém-tē aá nzé mósiténé ké níme

* 5:20 Dekapolis: adii mbwóg e myad dyǎm.

nkobe, né móodyéé bwâm. ²⁹ Asiten áde ane mmwaád ásíténé Yesue nkobe, mekií níme mébíde'áá mó á yǎl ménsēlē, awóg-ke á yǎl aá móchoó. ³⁰ Abwōg-ábwōg Yesue ambíi aá ngíne ebíde mó á yǎl. Hē dōo ákúnnédé átíntē ene ndun e mod, boŋ ásedtē aáken, “Nzée asiténé me nkobe?” ³¹ Dōo ábē bembapēe békwentanné mó bánken, “Née ényíneé bad békáŋné we á yǎl nēn ésedtē' wēe ken nzée asiténé we-yē?” ³² Ké nē, Yesue ambé ánōné' ekíde ányín mod awē asiténé mó. ³³ Hēe ane mmwaád ábóótédé anəŋ ne mbwóg áde ányíne chōm-éé ébénlédé mó. Dōo ápédé wēe Yesue boŋ ákwag mó á mekuu, álāŋgē mó mbále esyāál. ³⁴ Hēe Yesue álāŋgēé mó aá, “A mwān-a-mmwaád, adúbe ádōŋ ádíde we bwâm. Kǎg ne nsaŋ. Ndutul echōŋ chō-'e émaa.”

³⁵ Ade Yesue áhóbéé nē, dōo bad behóg ábe bébíde á ndáb wēe Jairuse bélāŋgēé Jairuse bán, “Awoŋ mwān amaa mó awé. Cheé étōgnéé Meléede ataged?” ³⁶ Boŋ Yesue enkéntédte dyam áde behóbé née dyam. Hēe álāŋgēé ane mod a nkamlēn aá, “Weewógé mbwóg! Dúbé dúbpén.” ³⁷ Yesue enkēmmwēé aá mod ampée áhíd mó étōmēé Petro ne Jemse bó mwānyan Jōne. ³⁸ Ade bépédé á ndáb wēe Jairuse dōo ányíne mpuuté, awóg-ke mewé mé ngíne níme bad béchyé'ē. ³⁹ Hēe ásólé á ndáb-te boŋ ásedtē bó aáken, “Cheé ékóó boŋ nyébelé' nímén mpuuté, nyéchyē-'e mewé? Ane mwān eewédeé, akúne kúnén.” ⁴⁰ Boŋ bēmbootéd mó awōo. Ambídeé bó mod asyāál á ebwógte. Antéd ane mwān sáá bó nyan ne ábē bembapēe beláán, bésōl á toŋ echē ane mwān ámbēé áte. ⁴¹ Hēe Yesue áchāŋgē ane mwān á ekáá, boŋ álāŋgē mó aá, “Talíta kŭm,” (awē adé bán, “A-mwān a ngōndéere, nlāŋge we mēé, hidé ásē.”) ⁴² Ane mwān anhidé ásē ábwōg-ábwōg, ábootéd-te ake. (Abédé dyōm á mwē ne míbe.) Yǎl enkóm bó áte híin áde nēn ábénlédé. ⁴³ Hēe Yesue ásíméé bó etúu áte aá béelāŋgē modmod dyam áde ábénlédé, aláá-'e bó aá bébe ane mwān ndyééd.

6

Bad bé Nazarēt béekobéé Yesue (Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Yesue anhidé áde hōm, asú áwē dyad nchoo ne ábē bembapēe. ² Née mbwē-mé-nkóme-áte nípedé, ambootéd ayáged á ndáb e mekáne. Bad híin bēmbē áhed. Ade bēwógé áde ayáge yǎl enkóm bó áte. Bésédte bánken, “Héé mó ábídné nímén mésyāāl-ē? Ndín e debyéé éhéé bēbágé mó nēn? Chán ámwagké nímén menyáké abel-é? ³ Kíné saá kápéntaa ádíi-yē? Saá mwān awē Maria nēn-ē? Kíné saá Jemse, Josebe, Judase ne Simōne bóo bédé baányan-ē? Baányan bé bebaád bésyāāl-le ámpē béedyéé'ē ádyad-tē hén ne syánē-yē?” Né-óó, bēnkóó Yesue. ⁴ Dōo álāŋgēé bó aá, “Nkal e'dāádəŋ awóo' edúbé hōm ásyāāl étóméé áwē dyad, áwē túmbé-te ne áwē abum á ndáb.” ⁵ Eéhéleé menyáké ké mehóg abel áhed, étóméé nguse é bad bé nkole ábe ábáne mekáá á yǎl, bédyēē-'e bwâm. ⁶ Yǎl enkóm mó áte bwāmbwam ne adúbe áde bad bēnkēnwōŋgē.

Yesue alómé bembapēe dyōm ne bébe (Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)

Dōo Yesue ákíi á myad mésad níme médé benben, áyāgtē bad. ⁷ Anchélé ábē bembapēe dyōm ne bébe. Anlād bó áte, alóm bó bébe ne bébe. Ambē-'e bó kunze ábíded bad e'dāádəŋ bé mbéb áte. ⁸ Anlyágtén bó aá, “Nyéewánlé chōmchōm á eke étóméé ntōŋ. Nyéewánlé ndyééd ké'e ekwe, mod eesóó-'e mōné á mesó mé abad. ⁹ Nyéhē metámbé boŋ nyéewánlé mbóté ébe.” ¹⁰ Ambád aá, “Ndáb ké ehéé echē ekobé nyé nyédyēé áhed káŋŋ ne pōndé echē nyéhídtéé áde dyad. ¹¹ Nzé nyēpedé dyad áde béekobéé nyé, káa

béekwɛntɛnɛé nyé awóglɛn, nyétɛdɛ dɔ́, nyékũd-te ebumbú á mekuu, álúmed nɛn bán échab ebébtéd é̀nɔne bɛ̀n.” ¹² Né-ɔ́, bɛ̀nkɛ̀ bɛ̀kalé' eyale é Dyɔ̀b bán bad bétɛde ádad abé dé mbéb. ¹³ Bém̀bidɛ̀d bad e'dáádɔ̀n bé mbéb híin áte, bɛ̀wɔ̀gtɛ̀ bad bé nkole híin ne dyɔ̀g dé menzab, bɛ̀chɔ̀d bɔ́.

*Kwééd echɛ̀ Jɔ̀nɛ, Ndusɛnɛ
(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)*

¹⁴ Bɔ̀ɔb-pɔ̀ɔ́, Hɛ̀rɔ̀dɛ anwóg mam mésyā́l míme Yesuɛ ábélé'áá. Ayā́le mam mé bwām míme Yesuɛ ábélé'áá mɛ̀mbɛ̀l ambyɛ́n hɔ̀m ásyā́l. Donje á bad bɛ̀hɔ̀bɛ́'áá bán, “Jɔ̀nɛ, Ndusɛnɛ apuúde. Néɛ ákáká bon awón ngíne ábel mímén menyáké mésyā́l.” ¹⁵ Bém̀pɛ́e bɛ̀hɔ̀bɛ́ bán, “Elaijaa móóde.” Abíní'-'ɛ bán, “Adíi nkal e'dáádɔ̀n nɛ̀ngáne nhóg átínté e bekal bɛ́'dáádɔ̀n ábe bém̀bɛ́ se' bɔ̀ɔd.” ¹⁶ Ade Hɛ̀rɔ̀dɛ áwógé nê anhób áá, “Jɔ̀nɛ, Ndusɛnɛ awɛ́ mɛ̀mbɛ́nlé bon bésɛ́l nló móóde. Atimé ámbíd á alonjé.” ¹⁷ Hɛ̀rɔ̀dɛ anhób nê áyā́le anlóm bad áá békób Jɔ̀nɛ, béhan mó, bɛ̀hé-'ɛ mó á mbwɔ̀g. Ambel nɛn áyā́le Hɛ̀rɔ̀dyasɛ, mwaád awɛ́ mwānyan, Filibɛ́ ánsɛ́bɛ́ɛ́ awón, anwón mó. ¹⁸ Jɔ̀nɛ alánjé'áá Hɛ̀rɔ̀dɛ pónde tée áá, “Weewó'-'é kunze áwón Hɛ̀rɔ̀dyasɛ, mmwaád awɛ́ mwānyon.” ¹⁹ Né-ɔ́, Hɛ̀rɔ̀dyasɛ anhíi Jɔ̀nɛ pɛ́l á nlém-tɛ́, áhɛ́dɛ-'ɛ áá mówúu mó. Bon Hɛ̀rɔ̀dɛ ambɛ́l enkɛ́nhɛ́nlé. ²⁰ Hɛ̀rɔ̀dɛ ambé mbwóg áte tɛ̀ngɛnɛ Jɔ̀nɛ áyā́le ambíi áá adii mod a bwām awɛ́ asáá. Né-ɔ́ akɛ̀ngé mó bwām, ábel bon dyam dé mbéb déebɛ́nlád mó. Adáá'áá mó awóglɛn kénɛ́e édíi bán pónde tée nzé anwóglɛn mó, atagé'áá áte á mewɛ́mtɛ́n-tɛ́ bwámbwam. ²¹ Kááɛnɛ á asóg, Hɛ̀rɔ̀dyasɛ ankũd nzii echɛ́ áhɛ́dɛ'áá. Nɛn ábédé epun-ɛɛ Hɛ̀rɔ̀dɛ ábélé'áá ngande áwɛ́mtɛ́n epun-ɛɛ ánychā́adtɛ́. A ngande wɛ́, Hɛ̀rɔ̀dɛ anlɛ́bɛ́ ábɛ́ bad bém̀báá bé ngómenaa, bad bém̀báá bé sánze, ne kase é bad é mbwɔ̀g á Galilia. ²² Echɛ́ epun mwān a mmwaád awɛ́ Hɛ̀rɔ̀dyasɛ anhyɛ́ aság esáke. Nê dénwɔ̀gɛ́d Hɛ̀rɔ̀dɛ ne ábɛ́ beken menyinje. Né-ɔ́, Kān Hɛ̀rɔ̀dɛ ansɛ́déd ane mwān a mmwaád aáken, “Cheé édáá wɛ́é míbe wɛ́? Mɛ́bɛ́ wɛ́ kéchéé echɛ́ éhɛ́dɛ́.” ²³ Nɛn dɛ́mbɛ́l ammwé melɛ́, álánjɛ́ mó áá, “Mmwāg melɛ́ mɛ́é, mɛ́bɛ́é wɛ́ kéchéé éche éhɛ́dɛ́. Ké epɛ́d é mbwóg échɛ́m échɛ́ níkamlanné.” ²⁴ Né-ɔ́ ane mwān ankɛ́ nyaá asɛ́dɛ́d aáken, “Cheé méhɛ́dɛ́nné mó?” Dɔ́o nyaá átímtɛ́né mó áá, “Hɛ́dɛ́n mó nló míme Jɔ̀nɛ, Ndusɛnɛ.” ²⁵ Hɛ́e ane mwān átíme ámbíd ábwɔ̀g-ábwɔ̀g wɛ́e kâɛ, bon álánjɛ́ mó áá, “Bāg me nló míme Jɔ̀nɛ, Ndusɛnɛ á taplɛ́t-te hén bɔ̀ɔb.” ²⁶ Nɛn dénwɔ̀gɛ́d kâɛ Hɛ̀rɔ̀dɛ ndutul bwámbwam, bon ngáne ámmadté melɛ́ amwé á'sɔ́ wɛ́e ábɛ́ beken, enkɛ́nhɛ́nlé mó nló míme Jɔ̀nɛ abáan. ²⁷ Hɛ́e álómé sánze póg áá épɛ́n nló míme Jɔ̀nɛ. Ene sánze enkɛ́ á ndáb e mbwɔ̀g, esɛ́l Jɔ̀nɛ nló, ²⁸ épɛ́ɛ́n míme nló á taplɛ́t-te, ábɛ́ ane mwān a mmwaád. Ane mwān a mmwaád mó-'ɛ ábe nyaá. ²⁹ Ade Jɔ̀nɛ ábe bembapɛɛ́ bɛ́wógé nê, bɛ́mpɛ́, bétéd mó ndim, béke bɛ́lime.

*Yesuɛ adídté e'kálé é' bad é'táan
(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Jɔ̀n 6.1-14)*

³⁰ Bembapɛɛ́ bé nlómag ábe Yesuɛ ánlómmé bɛ́nhúu bétán mó bɛ́láá-'ɛ mó mekan mésyā́l míme bɛ́bélé́ ne míme bɛ́yágté. ³¹ Ekud é bad épágé'áá wɛ́e Yesuɛ ne ábɛ́ bembapɛɛ́ bɛ́timé-'ɛ ámbíd nyaá echɛ́ Yesuɛ ne ábɛ́ bembapɛɛ́ benkɛ́nwónjé etál ádyé ké ndyééd. Dɔ́o Yesuɛ álánjɛ́é ábɛ́ bembapɛɛ́ áá, “Syā́a détim á ahánjé á hɔ̀m. Bon nyékóme áte mwāmpín.” ³² Hê dɔ́o bésólé á bɔ́lɛ-tɛ́, bon bɛ́timé' á ahánjé á hɔ̀m. ³³ Ekud é bad énnýin áde békagké, bɛ́nchɛ́m-me bó ábwɔ̀g-ábwɔ̀g. Ábɛ́ bad bém̀bid myad ne myad, bɛ́kɛ́ɛ́n mekuu, bɛ́nyā́gɛ́d á'sɔ́ ne mekuu, bɛ́sɛ́bé apɛ́ wɛ́e Yesuɛ ne ábɛ́ bembapɛɛ́ bɛ́kágé'áá. ³⁴ Ade Yesuɛ ábídé á bɔ́lɛ-tɛ́ bon anyín ene ndun e mod, antómtɛ́n bó ngɔ́l abé áyā́le bɛ́bédé néɛ ndyɔ̀n mí mbód míme mééwɔ́o nnɔ́n. Né-ɔ́ ambootéd bó ekud é mekan ayáged. ³⁵ Ade bín é'bóótédé ahín, ábɛ́ bembapɛɛ́ bɛ́mpɛ́ áwɛ́, bɛ́hɔ̀bɛ́

nén bán, “Hén ádé á etûn-tê, pónđé emaa-’ε atóm bwâmbwam. ³⁶ Láá ábén bad bétime’ á myad-tê míme médé benben, ábel bèn béchan medyé míme bédyēē.” ³⁷ Bon Yesue antimtén bó aá, “Nyé bó nyébe bó chöm éche bédyēē.” Héε básedtéé mó bánken, “Ehede wéé séke séchan e’wεle é’ mbwókel é kábpe ébe,* sébe bó, bédyē-yε?” ³⁸ Héε ásedtéé bó aaken, “E’wεle é’tán nyéwóó? Nyéke nyénən.” Ade bémáá anən dáo bélângeé mó bán, “E’wεle é’dé é’taan ne súu ébe.” ³⁹ Héε Yesue álângeé ábē bembapεε aá bébel bad, békaben áte monje ne monje bédyεε á nkáákəə mín. ⁴⁰ Né-óó ábe bad béndyεé ásē, donje á monje, mbwókel é bad, donje-’ε móom mé bad métáan. ⁴¹ Hê dáo Yesue átédé ábē e’wεle é’taan ne échê súu ébe, ánənέ ámín, ásāgnān Dyöb, ákabtáád bó áte, bon ábagé ábē bembapεε aá békabpe ene ndun e mod. Ankabé-’ε ábē bad kááñne échê súu ébe. ⁴² Moosyáál andyé, akód-te. ⁴³ Bembapεε bēnlád e’wεle ne súu éche ênlyăg ásē, enlón e’lón dyöm ne é’bε. ⁴⁴ Mesonje mé baachóm ábe béndyε ene ndyééd mémbe e’kálé é’taan.

Yesue akii á mendíb mín
(Mat 14.22-33; Jón 6.15-21)

⁴⁵ Melemlem mé pónđé Yesue anláá ábē bembapεε aá básól á bōle-tê, békag á’sō á Betsaida, á múde mé edib-é-nzab míminíí. Ade békagké nê, anláá ene ndun e mod aá básūē’ áwab mendáb. ⁴⁶ Ade Yesue ámáá bó alyágtεn, anchágé á ekone mín, ákáne. ⁴⁷ Néε ngukél épédé, Yesue ábē bembapεε bémbēēn bōle átíntê e edib, Yesue-’ε abé á nkin mwēnpεn. ⁴⁸ Annyín aá ábē bembapεε bétage ákeεn bōle áyāle epub é ngíne émbíd bó á’sō-te. Né-óó, dyam-éε ádé epəg-ne-ngwa ankě bó atán, ákag á mendíb mín. Ahedé’áá aá mótom bó ámín. ⁴⁹ Bon anyín áde bényíné akag á mendíb mín, bēnwēmtēn bán nwú móo rídé. Héε bébóótédé abón. ⁵⁰ Bébóné’áá áyāle áde bényíné mó, mbwóg ménkōb bó moosyáál bwâmbwam. Abwōg-ábwōg Yesue anláá bó aá, “Nlém mééhūnē nyé, meé ndé. Nyéebáá’.” ⁵¹ Héε ásólé á bōle-tê wéε bémbēē, epub-pe énsōg atóm. Yál enkóm ábe bembapεε áte bwâmbwam. ⁵² Yál enkóm bó áte áyāle bēnkēnsónjtēnné chöm-éε menyáké míme ámbenlé ádíde e’kálé é’ bad é’taan rílúmtéé. Bēnkēnhenlé-’ε achem.

Yesue achōjté bad
bé nkole á Genesaret
(Mat 14.34-36)

⁵³ Néε béchábpé edib-é-nzab, bēmpě á múde míminíí, á mbwóg e Genesaret. Ahed-taá bēntəá-’é bōle. ⁵⁴ Bébídé-’aá á bōle-tê bíden bad béchēm-me Yesue. ⁵⁵ Héε bényágté mbwóg áte esyáál bépēmē bad bé nkole á mekále mín, békεεné’ hōm téé áde bēnwōgkē bán Yesue adé. ⁵⁶ Hōm téé-’ε áde Yesue ánkeé, á myad mémháá ne mésad, ne wéε bad bélóó á nzag-tê, bad bépééné’áá bad bé nkole wéε bad bēbúdé aladen á dyad-tê ákáab nyonje. Néε bēmpεénné bó, bécháā mó bán ámwε bad bé nkole básiten ké mesó mé mbóté míme. Né-óó bad bé nkole básyāál ábe bēnsitēn míme mesó mé mbóté béndyεé bwām.

7

Ayáged dé betaa
(Mat 15.1-9)

¹ Befarisia ne donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bēmbíd á Jerusalem bēnləñnéđ Yesue áwóglεn mó. ² Bēnnyín bán donje dé bembapεε ábe Yesue bédyág medyé ne mekáá mé mbinde, nédē béewobpe’áá mekáá nyaa échē Befarisia bēhóbéé bán bétāñgéné awobe. ³ Befarisia ne bad bé Israel ábe bélyágé ásē básyāál bēhídē ayáge áde bēnkudté wéε ábāb betaa. Bēdyāgkē

* 6:37 Mbwókel é kábpe ébe: ébédé nsábe mí mod nhóg áyāle ngən waam.

ndyééd ésebán béwóbpé mekáá nyaa echě etǎngéné. ⁴ Póndé echě mod ábídeé á dyǎn-tê, eedyágké chǒmchǒm ésebán asébpé yǎl awobe. Mbéndé éde-’ε ámpē hiin échě behídeé, nēngáne awobe á bwēm bwām. Bwēm nēngáne kǎb, mbeé, kúmbe é e’kii, ne bwēm née mebendé. ⁵ Héε Befarisia ne bemeleede bé mbéndé bésedtée Yesue bánken, “Cheé ékáá bonj ábōn bembapεε béēhídē’ ayáge áde ábēd betaa bétédnédé sé? Bedyág ndyééd áde béewopεε mekáá nyaa echě éhēdnadté.” ⁶ Yesue antimtén bó aá, “Nkal é’dáádǎn Yesayaa antǎngén áde ánhǒbpē ne e’yale ábe Dyǒb dénlǒmēnnē mó tǎngene nyé bedogbadé, ngáne éténlédé nén,

‘Abēn bad bébage με edúbé é nsǎl ngēn, bonj nímmab nlém méesaá áwēm.

⁷ Edúbé éche bébageε με éesaá dyamdyam, áyāle béyágte bad áhíd mbéndé é baányon byánán édii mbéndé é Dyǒb.’

⁸ Nyētēdté mbéndé é Dyǒb bonj pen nyéhíde ayáge á baányon.” ⁹ Héε Yesue ábádeé aá, “Nyēbenlad mwane áte de mbéndé é Dyǒb ábel nén nyéhíde ayáge ádēn dēn. ¹⁰ Mosεε ahóbé aá, ‘Béé sóó ne nyon edúbé.’ Ahób-πε ámpē aá, ‘Kéznéé awě ahóbé sáá ké’ε nyaá dyam dé mbéb áyǎl bétǎngéné béwúú mó.’

¹¹ Bonj nyéyágte nén bán nzé mod awóó chǒm éche antǎngēnnē sáá ké’ε nyaá awǒngēn bonj ahóbé aá, ‘Echén chǒm édé Kóban,’ (Nē adé bán édii chǒm é Dyǒb), ¹² né eewóó’ε nzǎm áwǒngēn sáá ké’ε nyaá. ¹³ Né-ǎó, áde ayáge áde nyébageε bad ábélé nyéetédéé eyale é Dyǒb née dyam. Mam méde-’ε ámpē hiin née nímmén níme nyébeléé.”

*Mam níme mébele bonj
mod eesáá’ á’sǒ é Dyǒb
(Mat 15.10-20)*

¹⁴ Héε Yesue áchēnléé ene ndun e mod bonj álǎngē bó aá, “Nyéwǒglēn, nyésǒntēn-ne με. ¹⁵ Chǒmchǒm éesaá éche ébídé á ebwǒg bonj née ésólé mod áte ébel mó abé mbinde á’sǒ é Dyǒb. Bonj chǒm échě ébídé mod áte chǒó ébele bonj abé mbinde á’sǒ é Dyǒb.”* ¹⁷ Yesue anchené ene ndun e mod, asól á ndáb-te. Dǒó ábē bembapεε bépédé bonj bélǎngē mó bán átǎnled bó ene ngan. ¹⁸ Héε Yesue ákwēntanné bó aáken, “Nyémpē nyésǒntǎnné-yε? Nyéenyínéé nén bán kéchéé éche ésólé mod áte, éche ébídé á mbíd e ebwǒg, ébeléé-se mod abé mbinde á’sǒ é Dyǒb-ε? ¹⁹ Ngáne ésóléé mod áte, éepagké mó á nlém-tê. Ebelé ésud mó dásǒ á abum-tê ébíd-te.” (Yesue anhób nē álúmed nén aá ndyééd ké ehéé eboó adyé.) ²⁰ Ambád aá, “Chǒm échě ébídé mod áte chǒó ébele bonj eesáá’ á’sǒ é Dyǒb. ²¹ Ayāle, á nlém ní mod-tê dǒó mewēmtēn mé mbéb nēngáne akáb dé mesón, echílb, ne ewúēn bébídéé. Mmē mewēmtēn móó mébelte mod mbéb. ²² Akáb dé mesón á ndáb e’wǒngé, abé dé metǎg, ne ábel á mam mé mbéb mémpēe nēngáne edogké, ábel mbinde é mekan, akón á bad, akal á bad metóm áyǎl, abé á kúmbe ne ábel dé e’yókél é’ mekan. ²³ Mmēn mam mé mbéb mésyāāl mébídé mod á nlém-tê mébelé-’ε mod eesáá’ á’sǒ é Dyǒb.”

*Adúbe dé nken-a-mmwaád
(Mat 15.21-28)*

²⁴ Dǒó Yesue ásyǎngé bonj ákǎg á eped é mbwǒg echě enchiitén myad mé Tire ne Sidǎn. Héε ésólé ndáb pǒg, eéhede’áá-’ε aá modmod ábii aá módē áwēdte. Ké nē bémbē bébii. ²⁵ Née mmwaád nhóg awě edǎádǎn é mbéb ébédé awe mwǎn a mmwaád áte áwógé bán Yesue adé áhed, ampē ákwē-’ε mó á mekuu. ²⁶ Ane mmwaád abédeé mmwaád a alonj á Grikiá awě béchyáá á ped e mbwǒg e Siria echě béchágéé bán Fonisia. Héε ácháá’ε Yesue aá ábíded

* **7:15** Donje á kálag dé’sǒ ábádé nchoo 16: “Kéznéé awě awóó metúu áwǒg.”

mwän échê edaðəŋ é mbéb áte. ²⁷ Boŋ Yesue ankwentén mó aá, “Sé sébe sédide bëndem. Eesaá bwâm átéd ndyééd e bänbän ábwēme mbwé.” ²⁸ Ane mmwaád ankwentén aá, “Nê dën a-Sán, boŋ káŋne mbwé echê edyéé á tébele-sé ebelé edyé píuted é medyé éche bëndem béhúnté.” ²⁹ Dóo Yesue álángeé mó aá, “Ayāle échén ehób éche éhóbé nén, ehēle ésūē wē á ndáb. Edaðəŋ é mbéb éche ébéde awoŋ mwän áte étédte mó.” ³⁰ Né-óó, ane mmwaád ansú á ndáb, atán nēŋgáne mwän ánánge á anon mín. Echê edaðəŋ é mbéb êmmäd mó atede.

*Yesue achōŋté mod awě
eewōgne'aá, eehóbé'aá-ε dyam bwâm*

³¹ Héε Yesue áhídté á mbwóg e Tirε, átimé á Sidon á pēd e edib é Galilia, átimnád á pēd e mbwóg e Myad Dyóm. ³² Bad behóg bēmpεén mod áwē awě eewōgne'aá, eehóbé'aá-ε dyam bwâm. Abê bad bēnchāŋ Yesue bán ábān ane mod ekáá á yāl. ³³ Héε Yesue áhídnédé mó wéε ene ndun e mod édífí boŋ átimēn mó á ahánge á hōm. Ansóléd memii á metúu míme ane mod, ásob meléed boŋ ásitén mó echém. ³⁴ Héε Yesue ánóné ámīn, áheeméd áte, boŋ áhōbē aá, “Efáta,” nê ádé nén bán, “Dibnéd.” ³⁵ Abwōg-ábwōg, ane mod ábootéd-te awógen, echém étyéém mó á nsəl, ábootéd-te dyam ahób bwâm. ³⁶ Héε Yesue ásíméé bó etúu áte aá béētúbpé modmod ádén akan dīn. Boŋ pónde tée echê áhóbé aá béehóbé', bó-ε bēnabpé bó ahób hóbén. ³⁷ Bad bésyāal ábe bēnwōg, yāl enkóm bó áte nyaa echē echabé ámīn bwāmbwam. Béhóbé'aá bán, “Abele' mam mésyāal bwâm. Abele káŋne bad bé ndóg bēwōgne', ábele-ε e'bóbé é'hōbē dyam.”

8

*Yesue adídté e'kálé é' bad é'niin
(Mat 15.32-39)*

¹ Mmē mesú mēn ndun e mod empée empě wéε Yesue. Ngáne bēnkēnwōŋgé chōm-éε bēdyáŋkē, Yesue anchélé ábē bembapεε, álāŋgē bó aá, ² “Ndé enén ndun e mod ngəl áyāle békébe ne mε e'pun é'láán, bēewóo-'áa chōm éche bēdyáŋkē bōob. ³ Nzé nsúúténé bó nzaa bōob, né béhūn ásē á nzii áyāle bó donge á bad béchábé abíd.” ⁴ Héε ábē bembapεε bétimtanné mó bánken, “Héé mod áhele ákud ndyééd á ehyanŋe-tê hén echē ékwōg ábēn bad adyé-yε?” ⁵ Yesue ansédéd bó aáken, “E'wεle é'tāŋ nyéwóó?” Bēnkwentén bán, “E'wεle saámbé.” ⁶ Dóo álángeé ene ndun e mod aá bēdyεε ásē á ndōob-tē. Héε átédé ábē e'wεle saámbé, ásāgnān Dyōb, ákabtád bó áte, ábagé ábē bembapεε, bó-ε békabpé ene ndun e mod. ⁷ Bēnwōŋ-ε baá nguse bé súu ésad. Yesue annaméd chómpē. Amaá-'aá chó anamed, ábagé bembapεε aá békabe bad. ⁸ Bad bēndyē ene ndyééd, békód-te, káŋn élyāg-ke ásē. Echē enlyāg ásē enlón e'lōŋ saámbé. ⁹ Mesōŋgé mé bad míme méndyē ene ndyééd mébéde dyam e'kálé é'niin. Yesue ansúúd ábē bad áwab mendáb. ¹⁰ Asúúté-'aá bó súútén, asól-le mó á bōle-tē ne ábē bembapεε, békē-ε á mbwóg e Dalmanuta.

*Befarisia béhede' e'chemléd
(Mat 12.38-42; 16.1-4)*

¹¹ Befarisia bēmpě wéε Yesue bébootéd mó apentēn, béhēdné mó e'chemléd ábe é'húu ádyōb. Bébélé'aá nê ákəg mó. ¹² Héε Yesue áhéémédé áte, boŋ áhōbē aáken, “Cheé ékáá boŋ nyonŋel e'chii éhēde e'chemléd? Ne mbále, nlāŋge nyé nén mēé, nyonŋel e'chii éekudté e'chemléd ké' ehóg.” ¹³ Héε áchénné bó, boŋ ásālē á bōle-tē, átimé á pēd e edib eníní.

*Esulten é Befarisia
(Mat 16.5-12)*

¹⁴ Bɔɔb-pɔɔ, áde bembapɛɛ ábe Yesue bésólé á bǎle-tê, bènchatén e'wɛle awále áyāl. Ewɛle ehóg chěmpɛn chɔɔ bènlyəgnédte á bǎle-tê. ¹⁵ Héɛ Yesue álāngɛé bó aá, “Nyétéd pónde ne esulten é Befarisia ne éche Hɛɔɔɔɔ.” ¹⁶ Dɔɔ békaleé bèn ne bèn bán, “Ahóbé nê áyāle deewānleé e'wɛle áyāl.” ¹⁷ Yesue ambii chòm éche béhóbɛé, héɛ áseɔtɛé bó aáken, “Cheé nyéhóbɛé áyāle e'wɛle ábe nyéewɔɔ'é? Káá ne' bɔɔb nyéebí'í k'é nyéesòntɛnɛé-yɛ? Chán nyéléle nlém á abum nén? ¹⁸ Nyéwóó mǐd, nyéenyínnéé-yɛ? Nyéwóó'-ɛ metúu nyéewógnéé-yɛ? Kááne bɔɔb nyéekamtánné-yɛ? ¹⁹ Ade mēnkabpé e'wɛle é'táan ádíde e'kálé é' bad é'táan, e'lón é'tán e'wɛle ábe bènlyəg ásē ábe nyēnladté bēnlōnnē?” Bēnkwentén mó bán, “Dyòm ne é'be.” ²⁰ Ambád bó asɛded ámpē aá, “Ade mēnkabpé'-ɛ ewɛle saámbé ádíde e'kálé é' bad é'niin, e'lón é'tán e'wɛle ábe bènlyəg ásē ábe nyēnladté bēnlōnnē?” Bēnkwentén mó bán, “E'lón saámbé.” ²¹ Ambád bó asɛded aáken, “Boɔ ké nê nyéesòntɛnɛé-yɛ?”

Yesue achònté mod awě akwedé ndim

²² Yesue ne ábē bembapɛɛ bēmpɛ á Betsaida. Ahed dɔɔ bad behóg bépééné mod awě akwedé ndim áwē, boɔ béchāá mó bán ábán mó ekáá á yāl. ²³ Yesue anchás ane mod á ekáá, áhidnéd mó á dyad-tê wê. Ansob mó meléed á mǐd, abán mó mekáá á yāl, boɔ áseɔtɛé mó aáken, “Enyíne chòmchòm-ɛ?” ²⁴ Héɛ ane mod ánóné ámín boɔ áhōbē aá, “Nnyíne bad boɔ bényínnad nēngáne mel níme mékag.” ²⁵ Héɛ Yesue ábáné mó mekáá á mǐd ámpē. Dɔɔ ane mod ákídté anɔn, mǐd mēndibnéd mó, ábootéd-te anyínen bwám. ²⁶ Yesue ansúúd mó á ndáb, áhōbē aá, “Wétɔgné'-ɛ asól ádyad-tê ámpē.”

*Yesue mó adé Ane-awě-Béwógté
(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)*

²⁷ Yesue ne ábē bembapɛɛ békágé'áá á myad níme méde á mbwóg e Kaisaria Filipi. Bépédé'-áá á nzii wê, dɔɔ áseɔtɛé bó aáken, “Nzé-módé bad bó béhóbɛé bán ndé?” ²⁸ Héɛ bēkwentánné bán, “Donge á bad béhóbe bán edii Jɔne Ndusɛne, bēmpɛe bán Elaijaa, ábíní'-ɛ bán nkal é'dáádəɔ nhóg.” ²⁹ Dɔɔ áseɔtɛé bó ámpē aáken, “Boɔ nyébēn-ne nzé-módé nyéhóbɛé bán ndé?” Héɛ Petro ákwentánné mó aá, “Wéé edé Ane-awě-Béwógté.” ³⁰ Ade Petro amaá'-aá ahób nê, Yesue ansím bó etúu áte aá béelāngē modmod nyaa e mod eché módíí.

*Yesue ahóbé tângene metake mímě
ákudté ne kwééd eché áwēē
(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)*

³¹ Yesue ambootéd ábē bembapɛɛ ayáged, áhōbē aá, “Mwān-a-Moonyon atəngéné ákūd metake híin. Bad bémháá bé dyad, beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé bēbān'-ɛ mó á yāl. Béwūú mó, boɔ e'pun ábe é'lónténé é'láán, ápuú.” ³² Yesue anhób ádén dyam nyaa eché énkēnkoɔnédté bó mbále ké póg. Héɛ Petro átímné Yesue á nkəg, boɔ ákəgé átimed mó áte. ³³ Boɔ Yesue ankuné, ánōn ábē bembapɛɛ. Dɔɔ ákánné Petro áte aá, “Hidé me á'sō-te, a-Satan! Mmon mewēmtɛn méesaá mewēmtɛn mé Dyɔb, médíi mewēmtɛn mé moonyon.” ³⁴ Dɔɔ Yesue áchénlé ene ndun e mod ne ábē bembapɛɛ, boɔ álāngē bó aá, “Kéznéé awě adəá me ahíd, ásob yāl mendíb, ápēm-me áde awəg ahíde me. ³⁵ Ayāle kéznéé awě ahede áde alongé ason ábōd dɔ. Kéznéé'-ɛ awě abóde áde alongé áyāle echēm ne áyāle nímén nkalan mí bwám né ákud alongé áde déemaá'.” ³⁶ Nsyááɔn ríhéé mod ákudté nzé akudé nkònsé rísyāál boɔ abóde áde alongé. ³⁷ Cheé mod áhɛɛɛ ábe ákɔde áde alongé? ³⁸ Kéznéé awě ákwāgɛn me ne ábēm e'yale á nyongɛl e'chii eché ehídne Dyɔb nlém níbe, abé'-ɛ ebébtéd,

Mwän-a-Moonyonj mó ámpē ákwāgēn mó á pón dé echē ápēé ne ángel échē ésáá ne ehúmé éche Sáá.”

9

¹ Hée álāngēé bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé nēn mēé, donje á bad átíntē echēn béenyínēnné kwééd díd áde bényínēé nēe nkamlēn ní Dyōb nípédé ne ngíne.”

*Yāl ehājléné Yesue
(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)*

² Ambīd e epun ntóób Yesue ankeén Petro, Jemse ne Jone á mbōod echē echabé ámīn. Bēmpēn-éé bēmbē áhed. Awāb e’só-te hē dōo ábē bembapēe bényíné nēe Yesue áhājléné. ³ Mbóté éche ánhēē épené áte, épūbē-’e féréd. Epúbé’áá nyaa echē modmod á nkōjsé éehelēé-se apúbéd. ⁴ Hée bényíné Mosēe ne Elaijaa bēbídé táléd, bóobe Yesue békale’. ⁵ Dōo Petro álāngēé Yesue aá, “A meléed, ébóó ngáne syāā dēdíí hén. Délōj e’bem é’láán, échōj, éche Mosēe ne éche Elaijaa.” ⁶ Petro enkēmbíí’é chōm éche áhóbēé áyāle mbwóg ní ngíne níme mémbe bóobe baáb á yāl. ⁷ Hē dōo mbag ékúténé bó boj ehób-pe ébídē’ á mbag-tē wē nēn, “Awem Mwän a nlém nēn, nyéwógne mó.” ⁸ Abwōg-ábwōg dōo bēnóné ekíde boj bényíne modmod ampée nzése Yesue. ⁹ Ade bésudēé á mbōod mīn nē, Yesue ansím bó etúu áte, álāngē bó aá, “Nyéelāngé modmod dyam áde nyényíné kóoj ne á pón dé echē Mwän-a-Moonyonj ápuú’é.” ¹⁰ Né-ōó, ábē bembapēe bēnkoó áde dyam ne bēn, bésēdté yāl chōm-ēe mpuu nídíí. ¹¹ Hée bésēdtēé Yesue bánken, “Cheé ékóá boj bemeléede bé mbéndé bēhóbé nēn bán Elaijaa atāngéné asébe dé ape boj Ane-awē-Béwógté āpē?” ¹² Dōo átímtanné bó aá, “Ne mbále Elaijaa atāngéné asébe dé ape atíí-’e mam mésyāāl. Cheé-ō ékóá boj étenléd á kálag e Dyōb nēn bán Mwän-a-Moonyonj ákūd metake híin, bad bēbán-’e mó á yāl? ¹³ Boj nlānge nyé nēn mēé Elaijaa ammād ape, bēmbēl-le mó ngáne bēndāngé. Nē dénlōnēd mam níme mēntenléd áyāl e echē.”

*Yesue achōjté mwän
awē edāádāj é mbéb étagtēé
(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Ade bépédé wēe ábíníí bembapēe bēbédé, bēntān nēe ndun e mod élānnédé bó. Bemeléede bé mbéndé bēpéntānnáá ne bó. ¹⁵ Anyín áde ábē bad bényíné Yesue, menyáké ménkōb bó bwāmbwam. Bēnnyāgéd áwē áleled mó. ¹⁶ Hée Yesue ásedtēé ábē bembapēe aáken, “Cheé nyāábōo nyépentanné?” ¹⁷ Dōo mod nhóg átíntē e ene ndun e mod ákwēntanné aá, “A-meléed, mpēéne awēm mwän a mwēnchóm áwōj áyāle edāádāj é mbéb édé mó áte, ébéle eehóbēé-’e dyam. ¹⁸ Nzé ékóbé mó, ébéle éhūnēd mó ásē, mehod-te mébídé mó á nsəl. Ene pón dé ádyāg mesoj á nsəl, anámēn-ne. Nlāngé-’e ábōj bembapēe mēé bēbided mó chó áte boj bēhelēé.” ¹⁹ Dōo Yesue ákwēntanné aá, “Wāā, nyé bad bé’ chii, nyéewóó’é adúbé. Chán mépēé nyé adyēn hén-ēē? Chán mépēé nyé awēsén-é? Hyēnāád me mwän awed.” ²⁰ Dōo bēpínédé mó ane mwän. Anyín áde échē edāádāj é mbéb ényíné Yesue, ēnsōg ane mwän, éhūnēd mó ásē, áhājlād á ndōob, mehod-te mébídē mó á nsəl. ²¹ Hée Yesue ásedtēé sáá aáken, “Á etūn é pón dé éhéé ákētagké nēn?” Dōo sáá ákwēntanné aá, “Bootya se á mwēndemé. ²² Eyókké mó ahúnéd á muú-te ne á mendīb-te áwúu mó. Boj nzé dyam áde áde éhelēé-se ébel, ewóg sé ngəl, ewóngén sé.” ²³ Hée Yesue átímténé mó aá, “Wēé nzé dyam áde áde níhelēé se níbel-’e? Chōm ésyāāl éhēle ébenled ne mod awē awóó adúbé.” ²⁴ Abwōg-ábwōg dōo ane mwän sáá ákánté ehób ámīn aá, “Ndúbpe, wóngén adúbé ádēm áde déekwognede.” ²⁵ Ndun e mod enyōgté’áá áladēn áte áhed. Ade Yesue ányíné nē, ankáné échē edāádāj

é mbéb áte aá, “A-edəədəŋ é ndóg ne é ebóbé, nkamlan wε μεέ ébíd mó áte, weesólé-ε mó áte ámpē.”²⁶ Echê edəədəŋ élébpé-’aá esaád, éságéd ane mwän ne ngíne, ébíd-te. Ane mwän antīm née ndim ní mod káŋŋ donje á bad béhəbē bán, “Awédé.”²⁷ Boŋ née Yesue áchəŋgé mó á ekáá, átīdē mó ámin, ane mwän atyéém-me.²⁸ Yesue ansól á ndáb-te. Héε ábē bembapεε bésedteé mó á kun-tê, bánken, “Cheé ênkəŋ boŋ sênkênhêl échê edəədəŋ é mbéb abided?”²⁹ Ankwentén bó aá, “Mekáne mwəmpen móo méhele mébídéd enén ndín e edəədəŋ.”

Yesue ahóbé ámpē təŋgene eche kwééd
(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)

³⁰ Yesue ne ábē bembapεε béhídté-’aá hê, bépōŋ á mbwóg é Galilia. Enkēnmwaá aá modmod ábii wéε módíí, ³¹ áyāle ayágté-’aá ábē bembapεε aá, “Bébě Mwän-a-Moonyoŋ á mekáá mé baányoŋ. Bó-’aá bəwūū mó. Nzé bémáá-ε mó awúu ápuú ámbíd e epun é’láán.”³² Boŋ ábē bembapεε béenkənsóŋténné chóm éche ánhəbpē, bébáá-’aá-ε mó aseded.

Nzéé atómténé mod ambáá abé?
(Mat 18.1-5; Luk 9.46-48)

³³ Yesue ne ábē bembapεε bəmpě á Kapenahum. Ade bépédé, bénsāl á ndáb-te. Dóo Yesue ásedteé bó aáken, “Cheé nyéswánŋtánnáá á nzii bwéed?”³⁴ Boŋ bənkənhóbpé dyamdyam áyāle bən ne bən bépéntánnáá təŋgene mod awě atómténé mod ambáá abé átíntē echáb.³⁵ Héε Yesue ádyéé ásē, áchəgé ábē bembapεε dyóm ne bébe boŋ álāŋgē bó aá, “Kénzée awě ahede mod a mbáá abé, atəŋgéné abé ndimtene, abé-’ε mbəlede a moosyáál.”³⁶ Hê dóo átédé mwəndem boŋ átīdē mó áwab tíntē. Dóo abwáádé ane mwän, boŋ áhəbē aá,³⁷ “Kénzée awě akobé enén ndín e mwän á dín ádēm, né akobé me. Kénzée-’ε awě akobé me, eəkobéé mmən-pen. Akobé káŋŋne ane awě alómé me.”

Kénzée awě eetəŋgán syánē,
né adé ne syánē
(Luk 9.49-50)

³⁸ Joŋe anláá Yesue aá, “A meléed sennyín mod abídte bad e’dəədəŋ bé mbéb áte á dín ádōŋ, sēnláá-ε mó bán ásōg abel nê, áyāle eésaá mod a echoŋ éche syánē.”³⁹ Boŋ Yesue anláá bó aá, “Nyéláŋgé mó bán ásōg abel nê. Mod ké nhóg eésaá awě ámad menyáké abel á dín ádēm, boŋ ámbíd e pónde áhəbē me mam mé mbéb á yál.⁴⁰ Ayāle, kénzée awě eetəŋgán syánē né adé ne syánē.⁴¹ Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé, kénzée awě abagé nyé ké kób e mendíb ámwé á dín ádēm, áyāle nyédíí bad bé Krísto, atəŋgéné níme nsábe akud.

Mekəgsen níme mébelte bad mbéb
(Mat 18.6-9; Luk 17.1-2)

⁴² “Kénzée awě abělté enén ndín e mwəndem echê edúbpe me mbéb, ébē mboŋ átəə mó sánkalaa aláá á nkəŋ, béhúnéd-te mó á edíb é nkwě.⁴³ Nzé échoŋ ekáá ébelte wε mbéb, esél chó, épim. Edé mboŋ wε ákud alongé áde déemaá’ ne eped é yál tómaa wε áwōŋ mekáá mébe boŋ bəbwém wε á dū-á-muú.*⁴⁴ Nzé échoŋ ekuu ébelte wε mbéb, esél chó, épim. Edé wε mboŋ ákud alongé áde déemaá’ ne eped é yál tómaa wε áwōŋ mekuu mébe, boŋ bəbwém wε á dū-á-muú.†⁴⁵ Nzé ádoŋ díđ abelte wε mbéb, ehúd dó, épim. Edé mboŋ wε ásól á nkamlen ní Dyōb ne díđ ahóg tómaa wε áwōŋ míđ mébe boŋ bəbwém wε á dū-á-muú.⁴⁶ Ahed, ‘e’kuu ábē é’dyāg bad béəwāgkē, muú nímed-te méēđīmēē.’

* **9:43** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 44: Ahed, e’kuu ábē é’dyāg bad béəwāgkē, muú nímed-te méēđīmēē. † **9:45** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 46: Ahed, e’kuu ábē é’dyāg bad béəwāgkē, muú nímed-te méēđīmēē.

49 “Muú ményāā mod ké ahée á yǎl ngáne nkwě nínyāngéé á ndyééd-te.
50 Nkwě mbóó, boŋ nzé mbódé alan, chán béhele-se bényīnēd mó ámpē?
Nyényine’ née nkwě, nyédyεε-ε ne nsan ne nhóg ne aníní.”

10

*Ayáged tângene anan
dé mmwaád á e’wóngé*

(Mat 19.1-12; Luk 16.18)

1 Yesue anhidé ádē abwóg á hōm, ampōŋ á mbwóg e Judeya, áchābē á pēd e edib é Jodan eníní. Ndun e mod epagé’áá áwē, áyāgtē-ε bó ngáne ámenténné bó ayáged. 2 Befarisia bémpē áwē ákæg mó. Bēnsédéd mó bánken, “Echēd mbéndé chóchó ebagé kunze nén mod ánan mwaád á e’wóngé-ye?” 3 Héε Yesue átímtanné bó aáken, “Chán mbéndé eche Mosεε ékaléé?” 4 Bēnkwen-tén bán, “Mbéndé echē Mosεε ebagé kunze nén, mod ábe mwaád kálag echē elúmte nén bán, e’wóngé é máá boŋ ánan mó.” 5 Héε Yesue álāngéé bó aá, “E’lél bé nlém á abum ábēn bóó bēmbēl boŋ Mosεε ábe nyé échén mbéndé. 6 Boŋ se á mbooted, áde Dyōb áhágé bad, anhāg mmwaád bó mwēnchóm. 7 ‘Né-óó, mwēnchóm átedé sáá ne nyan, abé ne mwaád. 8 Búmā bad bébe bétim mod nhóg.’ Né-óó, béesaá ámpē bad bébe, boŋ bédii mod nhóg. 9 Né-óó, échē Dyōb áládé, modmod eepáá’.” 10 Ade bétimé ámbíd á ndáb-te, Yesue ábē bembapεε bēnsédéd mó tângene dyam áde áhóbé. 11 Héε Yesue álāngéé bó aá, “Kénzée awē anané mwaád boŋ awóŋ mmwaád ampée né akábé asón. 12 Nzé mmwaád-te atēdté nchóm boŋ awóó mod ampée, né akábé asón.”

Yesue anāmté bēndem

(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)

13 Bad bépééné’áá bēndem wée Yesue bán ábān bó ekáá á yǎl ánamed bó. Boŋ ábē bembapεε bēnkānē ábē bad áte. 14 Ade Yesue ányíné nē, anlīŋ, aláá-ε ábē bembapεε aá, “Nyéte de bēndem béhyag áwēm. Nyéekáá bó áyāle nén nyaa e bad née bó chóó éwóó nkamlēn ní Dyōb. 15 Ne mbále nlānge nyé nén meé, kénzée awē eékobe nkamlēn ní Dyōb nēngáne mwēndem, éesónlé áwēd-te.” 16 Héε Yesue áládé ábē bán áte, ábānē bó mekáá á nló nhógē-nhógē, ánamté-ε bó.

Nhōn mí bad ne nkamlēn ní Dyōb

(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)

17 Ade Yesue ábwógké eke ámpē, dóó mod nhóg ányágté áwē, abwóg mebóbōŋ áwē e’só-te, boŋ ásedté mó aá, “A-meléed a bwām, dyam áhée ntāngéne ábel, ábel nén níkud alongé áde déemaá?” 18 Héε Yesue ásedtéé mó aáken, “Cheé ékáá boŋ échagé me meléede a bwām? Mod ké nhóg eesaá mod a bwām étōmεé Dyōb dēmpen. 19 Ebíí mbéndé éche éhóbe bán, ‘Weewúé’ mod, weekábé asón á ndáb e’wóngé, weechíbé’, weebídé mbóŋ e metóm, weédōgē bad, bée sóó ne nyoŋ edúbé.’ ” 20 Héε ane mod áhóbéé aá, “A meléed, nhídé échén mbéndé ésyāāl bootya se á mwēndemé.” 21 Héε Yesue ánōnéé mó chóóŋ ne nlém mé edānge, boŋ álāngē mó aá, “Dyam ahóg áhedne wε. Kāg, ésóm bwēm é’syāāl ábe éwóó, étéd nímé mōné, ébe betóótōkē bé bad. Nzé ebélé nē, wēkūd nhōn ádyōb. Ene pónde éhyε éhíde me.” 22 Ade ane mod áwógé nē ansudén, asú-ε ne ndutul á nlém-té áyāle ambé nhōn bwāmbwam.

23 Héε Yesue ákúnné míd wée ábē bembapεε boŋ álāngē bó aá, “Elél áte bwāmbwam behōn bé bad ásol á nkamlēn ní Dyōb.” 24 E’yale ábe Yesue bēnkōmēd ábē bembapεε yǎl áte. Ambád ahób ámpē aá, “A-baányan élélé áte bwāmbwam ásol á nkamlēn ní Dyōb! 25 Edé mwān e akan sánkalaa a nyam née Kamēl ápoŋ á epōn é ndōnde tómaa nhōn mí mod ásol á nkamlēn ní Dyōb.”

²⁶ Ade bembapεε béwógé nê yǎl enkóm bó áte bwâmbwam. Héε bēn ne bēn béhóbεé bánken, “Nzée-’ō ahεle ákud e’soosoj?” ²⁷ Héε Yesuε ánεnεé bó chóón, bonj áhōbē aá, “Ne baányonj nén déehεléε se abenled, bonj ne Dyōb dyamdyam déelεléε áte.” ²⁸ Héε Petro áhóbεé aá, “Nōné’, sētēdté chōm ésyā́l áhíd wε.” ²⁹ Dóo Yesuε áhóbεé aá, “Ne mbále, nlánge nyé nén meé, kénzée awě atēdté eche ndáb, baányan, nyaá, sáá, bán ne eche mbwóg áyāl echēm, ne áyāl e nkalanj ní bwām, ³⁰ ákūd tómaa ne nê á alongé dé’ chii. Akūd ndáb, baányan, bán, ne mbwóg mbwókel é ngen. Akūd-tε káōjne metake á dīn ádēm. Akud-tε alongé áde déemaá’ á pónde échě ehúε’ ³¹ Bonj bad híin ábe bédé á’sō bōob bélyag mbíd, híin-ne ábe bényag mbíd bébē á’sō.”

*Yesuε ahóbé ngen éche elónténe
éláán ngáne béwū’ é mó*

(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)

³² Yesuε ne ábē bembapεε békágé’ áá á akuu á Jerusalem, mó-’aá antómén bó. Yǎl enkóm ábē bembapεε áte bwâmbwam, mbwóg-ke níkób bad ábe béhídé’ áá bó. Ade békagké nê, dóo Yesuε átímné ábē bembapεε á nkag ámpē bonj álāngē bó mam míme mébenléd ne mó. ³³ Héε áhóbεé aá, “Pón nyébíi bán dekag á Jerusalem, áwed-taá bébεé Mwān-a-Moonyonj á mekáá mé beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Bó-’ε bébě mbakú bán atāngéné awě, bébě-’ε mó á mekáá mé bad ábe béesě bad bé alonj á Israel. ³⁴ Béwelé mó, básobtád mó meléed á yǎl, báswādtāād mó e’tangú, béwúú-’ε mó. Bonj ámbíd e e’pun é’láán āpuú.”

Jemse bó Jōnε béhede’ e’tál

(Mat 20.20-28)

³⁵ Ámbíd e nê Jemse bó Jōn, bán ábe Zεbediε bēmpě wée Yesuε. Ade bépédé, bēnlāā mó bán, “A meléed, dyam áde áde séhεdeé bán ébele sé.” ³⁶ Héε Yesuε ásedtée bó aáken, “Cheé nyéhεdeé bán mbele nyé.” ³⁷ Dóo béhóbεé bán, “Séhεde bán áde wédyéé’ é ádōj atii dé nkamlen, émwε sédyεε wε á nkag, nhóg á ekáá émbáá aníní-’ε á ekáá é emwed.” ³⁸ Héε Yesuε ákwentanné bó aá, “Nyéebíi’ é chōm éche nyésedtée. Nyéēhěl metuné míme mépēmē apém-ε? Nyéēhěl edusen é metuné éche mékudté akud-ε?” ³⁹ Dóo békwentanné mó bán béhěl. Héε Yesuε álāngéé bó aá, “Nyéēpēm metuné míme mépēmē, nyéēkūd edusen é metuné échě mékudté, ⁴⁰ bonj meewóó’ é kunze āpwεd mod awě ādyéé me á ekáá é mbáá ké’ε á ekáá é emwed. Dyōb dóo débě nímmé metii wée bad ábe ánábnédé mó.”

⁴¹ Ade ábíníi bembapεε dyōm béwógé dyam áde Jemse bó Jōn bésēdté, bēnliín bó bwâmbwam. ⁴² Héε Yesuε áchagεé bó moosyā́l benben bonj álāngē bó aá, “Nyébíi nén bán bad ábe bébyééné née benkamlεε bé nkōjsé ne bad bémbáá bé dyad, bébenlad ngíne ákamlεε bad ábe bédé ásē echáb. ⁴³ Bonj éetāngεnεé abé nê átínté echēn. Kénzée awě ahεde aá móbē mod ambáá átínté echēn, atāngéné abé mbālede awēn. ⁴⁴ Kénzée-’ε awě ábē mod a’só átínté echēn, atāngéné abé ntāj a moosyā́l. ⁴⁵ Ayāle ké Mwān-a-Moonyonj eépedεé aá bad bébenle mó, bonj apedé ábele bad, ábe-’ε áde alongé ákōde bad híin.”

*Yesuε achōjté mod
awě ankwε ndím*

(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Yesuε ne ábē bembapεε bēmpě á dyad á Jeriko. Ndun e mod ehídé’ áá bó. Ade bémadté dyad áte nê, dóo bétáné mod nhóg awě béchágé’ áá bán Batimuse. Batimuse abédé-’εé mwān awě Timause. Ankwε ndím. Andyéé á nkag ní nzii, áchōmē bwēm. ⁴⁷ Ade áwógé bán Yesuε a dyad á Nazaret móo atóme’ nê, ambootéd abón, áhōbē aá, “A-Yesu, Mwān a mbyaa míme Dabidε, wóg me

ngol!” ⁴⁸ Bad híin békánné’áá mó áte, bélāngē-’ε mó bán ádib nsəl. Bonj mó-’ε ambé ábōnē aá, “A-Mwän a Dabid, wóg me ngol!” ⁴⁹ Héε Yesuε átyéémé bonj áhōbē aá, “Nyéchéle mó.” Dóo béchénlé, bélāngē mó bán, “Weétāgē áte. Tyéém ámīn achēnle wε.” ⁵⁰ Héε ane mod ábwémé kóte wíníí, apádé ásē, ápāg-ke wéε Yesuε. ⁵¹ Héε Yesuε ásedtεé mó aáken, “Cheé éhεdεé wεé mbεle wε?” Ane mod anhób aá, “A-meléed, nhede mεé nīnyīnen ámpē.” ⁵² Héε Yesuε álāngεé mó aá, “Kǎg, adúbe ádōη ádíde wε bwām.” Ábwōg-ábwōg ambootéd anyīnen, áhīdē-’ε Yesuε.

11

Yesuε asólé á Jerusalem née kōη
(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Jōn 12.12-19)

¹ Ade Yesuε ne ábē bembapεε békwoǵé ape á Jerusalem, benben ne myad mé Betpeg ne Betani á Ekone é Menzab, anlóm ábē bembapεε bébe á’sō, ² álāngē bó aá, “Nyékag á dyad áde áde nyé á’sō nê. Nzé nyésólé sólén nyéētán née bétāngé etum é nchóm a ésel awě mod éédīdēē mbéd. Nyéhune mó, nyéhyεene’.” ³ Nzé mod asēdté nyé aáken, ‘Cheé ékǎá bonj nyébelé nén?’ Nyéláa mó bán, ‘Sāngwéé atógnéné chó, ālōm-me chó ámbīd ábwōg-ábwōg.’ ” ⁴ Héε békíí bonj bétānē’ etum é nchóm a ésel éche bétāngé á mmwε-ń-nzii bonj béhunné’. ⁵ Héε bad ábe bentyēēm benben ne áhed bésedteé bó bánken, “Cheé nyébeléé nê, nyéhunne éché ésel-ε?” ⁶ Bembapεε bēntimtén bó ngáne Yesuε ánhōbpē aá béhōb. Dóo ábē bad-te bétedteé bó bán békag. ⁷ Bēmpεén éché ésel wéε Yesuε, bétal chó échab mbóté ámīn bonj mó-’ε ádiidé’. ⁸ Bad híin bēntāl échab mbóté á nzii-tē ábe mó edúbé, ábíníí-’ε bésēlé’ e’kikag é’ mií, bétalé’ á nzii-tē. ⁹ Bad ábe békágé’áá mó á’sō ne ábe behídé’áá mó ámbīd behágé’áá e’saád bán,
“Hosána, Mekεnag!

Nnam mbê ne ane awě apedé á dīn áde Sāngwéé.

¹⁰ Nnam mbê ne nkamlεn míme echεd sāj Dabidε, míme nīhúé’.

Hosána, Mekεnag ne Dyōb áde áde se ámīn!”

¹¹ Yesuε apedé-’áá á Jerusalem, asól á Ndáb-e-Dyōb. Ansimén ekíde ésyāāl. Ngáne pónde émmadté atóm, antīm ámbīd á Betani ne ábē bembapεε dyōm ne bébe.

Yesuε abagé alín á ngəl ebómán
(Mat 21.18-19)

¹² Chǎn é’bíníí áde behúé’é á Betani, nzaa enkób Yesuε. ¹³ Annyín alín á ngəl nchabnede ne byaá ámīn. Dóo ákíí áhed ányín nzé móhεle se mókud e’pum áwedé-mīn. Ade ápedé áhed enkéntánné epum ké ehóg étōmεé byaá áyāle enén pónde eebédeé pónde echě ngəl échyáá’ε e’pum. ¹⁴ Héε álāngεé ábē bwεl aá, “Wéechyáá’ε epum ámpē mbéd.” Ábē bembapεε bēnwōg áde Yesuε áhóbé nê.

Yesuε anané bekáb bé nyonǵé
á Ndáb-e-Dyōb

(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Jōn 2.13-22)

¹⁵ Yesuε ne ábē bembapεε bēmpē á Jerusalem. Ade bépédé, ansól á Ndáb-e-Dyōb, ábootéd-te bad ábe békábé’áá dyōn áwēd-te ananted. Ankuné betébelε ábe bad bépénlé’áá mōné ámīn mekuu ámīn, ákūnē-’ε metii míme bad ábe bésómme’áá mbəngé mekuu ámīn. ¹⁶ Enkēmmwaa-’ε aá modmod átómεn chōm é nyonǵé ké ehóg á eyáde é Ndáb-e-Dyōb-te. ¹⁷ Héε áyágtεé bó, áhōbē aá, “Eesaá mbále bán éténlédé nén bán,
‘Echem ndáb échəgnéd bán ndáb e mekáne e melonj mésyāāl-ε?’

Boŋ nyêtimté ch́o mbwəg mé bechíb!”¹⁸ Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé b́enwōg áde Yesue áhóbé nê, bébootéd-te nzii ahéd áwúu ḿo. Boŋ bémbē mbwōg áyāle ndun e mod esyāál echē embé áhed émbē menyáké ne mekan níme áyágté’áá.¹⁹ Ade ngukél épédé Yesue ne ábē bembapēē b́enhidé á dyad-tê wê.

Ayáged tâŋene alín á ngəl ádē dénwē

(Mat 21.20-22)

²⁰ Mbweḡmbwē, áde b́etímēé ámbíd, b́enyīn ádē alín á ngəl ngáne áwédé ḱááŋne á nkaŋ. ²¹ Héé Petro ákám-téné dyam áde Yesue ámbenlé, boŋ álāŋgē ḿo áá, “A-Sán, nóné’, alín á ngəl áde wēmbēé ebómán áwédé.” ²² Héé Yesue ákwentanné áá, “Nyédúbe Dyōb ne nlém ŕisyāál. ²³ Ne mbále, nlāŋge nyé ńen mēé, kénzēé awē áláā enén mbōod áá, ‘Hidé ásē, éhún á edíb é nkwē-te’ boŋ adúbé ne nlém ŕisyāál áá dyam áde ḿohóbēé débenléd ésebán apide’, né débenléd. ²⁴ Né-ǎǎ, nlāŋge nyé mēé kéchéé éche mod áséd-té Dyōb á mekáne-tê, boŋ ádúbe ńen áá ḿókud ch́o, ákūd-te ch́o. ²⁵ Póndé ké ehéé echē étyéémé wēé ḿokanne’, nzé ewánléné mod meliŋgá, élagsen ḿo, ábel ńen awōŋ Titée awē adé ámín ḿo-’ε ámpē alagsen wē nímoŋ mbéb.”*

Héé kunze eche Yesue ébidé?

(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Yesue ne ábē bembapēē b́empē á Jerusalem ámpē. Ahyómmé’áá á Ndáb-e-Dyōb-te. Hê d́o beprise bémbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bémbáá bé dyad b́epédé áwē. ²⁸ D́o b́eséd-téé ḿo bánken, “Kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-’ε wē ene kunze?” ²⁹ Yesue ankwentén bó áá, “Mēésédéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwénténé d́o, né mē-’ε mēláā nyé kunze echē ŕwóó ábel nímén mekan. ³⁰ Nzéé ambē Jōne kunze ádusen bad? Dyōb-ε ngé baányoŋ?” ³¹ B́en ne b́en b́embootéd apenten bánken, “Nzé dehóbé ńen bán ‘Jōne echē kunze enhúú ne Dyōb,’ né ásedéd syánē ááken, ‘Cheé-ō enkāŋ boŋ nyénkéndúbé ḿo?’ ³² Boŋ nzé dehóbé bán, ‘Echē kunze ehúú ne baányoŋ?’ ” (Béwógé’áá bad mbwōg áyāle bad b́esyāál b́endúbé bán Jōne abédéé nkal é’ d́áádāŋ.) ³³ Né-ǎǎ, b́enkwentén Yesue bán, “Séebii’é.” Yesue ḿo-’ε antim-tén bó áá, “Né ké mē-’ε ámpē méeláá’é nyé kunze echē ŕwóó ábel nímén mekan.”

12

Ngan e bebel-bé-nsón

ábe bébébé nlém á abum

(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Héé Yesue ábóótédé ngan abenled ákalen bó. Anhób áá, “Mod nhóg ankwél nzag e e’pum é’ mel ábe b́ebenléé ḿim. Ankág ch́o, ábel bwál wēé b́eminéé ábē e’pum é’ mel ábel ḿim, alóŋ-’ε ebem wēé b́edyéé’é áwéd-te ánan menon. Ambē ene nzag wēé bad ábe b́óbóó b́ékāb mbote áte, ákē á alon d́empēe. ² Néé póndé épédé echē b́epádeé e’pum, ane nwóó-nzag anlóm awē mbaledé wēé ábē bebel-bé-nsón ákobe ḿo ádē asii dé e’pum. ³ Héé ábē bebel-bé-nsón b́ekóbé ane mbaledé, b́ewānēn ḿo, b́esúúd-te ḿo ámbíd ne mekáá mé ngēn. ⁴ D́o ane nwóó-nzag álómé mbaledé ampēe. B́enlāŋen ḿo á nló, b́ewógéd-te ḿo e’són. ⁵ Nwóó-nzag ambé alóm mbaledé ampēe, ábē bad b́enwūū ane ámpē. B́embél melemlen ne ekud émpēe, b́ébómé donge, b́ewūē-’ε ábíníí. ⁶ Mod awē anlyəg ḿo alóm abédéé awe mwān-a-mwēnchóm awē ándāŋgé bwāmbwam. Ḱááŋne á asóg, d́o álóméé ane mwān ne mewēmten ńen áá, ‘Ngáne ádíí awem mwān,

* **11:25** Donge á kálag dé’só ábádé nchoo 26: “Nzé nyéelagsán bad b́empēe mbéb, ké awen Titée awē adé ámín éelagsénné nyé nímén mbéb.”

bébé mó edúbé.' 7 Bon áde ábê bebel-bé-nsón bényíné néε ane mwän áhúé'ε, dóo bën ne bën behóbeé bán, 'Ndyé-a-mbwóg nén, nyéhyag déwúu mó ábel nén eche mbwóg ésuuned syánē.' 8 Héε bekóbé mó, béwūε' mó, bébwém-me mó ndim ámbíd e e'ké." 9 Héε Yesue ásedtεé aáken, "Bóob-póó, cheé nwóó-nzag ábenlé ábê bebel-bé-nsón? Apě awúú bó, ábē-ε ene nzag wéε bebel-bé-nsón bémpēe. 10 Eyale é Dyöb éhóbe nén aá, 'Aláá áde belón-bé-ndáb bēnchenεé, dóo átímé aláá dé etógnén abé.

11 Sánḡwéé mó abelé nén, édé-ε syánē menyáké á dīd-te. Nyéēláá'ε nē-ye?"

12 Né-óó, bad bémbáá bé Israel behédé'áá Yesue akób áyāle bémbii bán áyāle echāb dóo ákálé enén ngan. Bon bémbē mbwóg áyāl e ene ndun e mod embé áhed. Né-óó bēntεdé mó béke.

Nsedtéd tâḡgene asaa á tádsε
(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)

13 Bénlōm Befarisia ne bad bé epepé éche Heróde áke dé asεded Yesue dyam ábel nén bekóben mó awusé. 14 Héε bepédé áwē bon bélāḡgē mó nén bán, "A meléed, sēbíi nén bán ekale mbále. Weékwognádté modmod. Weebáá-ε bad mesó mé mbōm. Bon ekonje bad mam mé Dyöb ayáged. Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désanḡe' tááε wéε Kaisεε, kōḡ e Roma-ye?" 15 Bon Yesue anchēm mímb medogké, héε ásedtεé aá, "Cheé nyékagεé me. Nyéhyiined me mōné mé ekii rínōn mó." 16 Héε bepééné mōné nímed bon ásedtεé aáken, "Ediídḡḡε éche nzéé chén, dīn áde nzéé-ε dén?" Bēnkwentén mó bán, "Abe Kaisεε." 17 Dóo álāḡgεé bó aá, "Nyébag-kóó Kaisεε éche édé éche Kaisεε, nyébag-ke Dyöb éche édé é Dyöb." Ade béwógé nē, yāl enkóm bó áte.

Nsedtéd tâḡgene mpuu
(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

18 Besadusia bēmpě wéε Yesue. Béndübē bán mpuu méesaá ámbíd e kwéed. Dóo behóbeé bán, 19 "A-meléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nén bán, 'Nzé mod awóó mmwaád bon awédé áde bó ane mmwaád bépedεé mwän awále, mwānyan a abum ahóg atāḡgéné ane nkúd awón ábel bon dīn áde mwānyan déēbōō'." 20 Bóob-póó, bad bébedé mod saámbé ábe bémbíd abum ahóg. Mod a'só anwón mmwaád bon awé áde bó mmwaád ne bépedεé bán awále. 21 Mwānyan awé anhíd mó anwón ane nkúd a mmwaád. Mómpē awé áde bó ane mmwaád bépedεé bán awále. Melemlem mé dyam mēmbenléd ne awé alónténé beláán. 22 Kóóḡ bó mod saámbé asyāál bēnwōḡ ane mmwaád béwé-ε, áde bépedεé mwän awále. Kóóḡne á asóg ane mmwaád mómpē anwé. 23 Bóob-póó á póndé e mpuu, mmwaád awé nzéé ane mmwaád áchagnédté áyāle bó moosyāál saámbé bēnwōḡ mó?" 24 Héε Yesue átimtanné bó aá, "Nyépane' áyāle nyéesōḡtenεé chōm éche eyale é Dyöb éhóbeé, nyéesōḡtenεé-ε ngáne ngíne e Dyöb ésógé abé. 25 Póndé eché bad bépuú'ε ámbíd e kwéed, mewóngé méebáá ámpē. Bad bébé nēḡgáne áḡḡel éche édé ámīn, béewōḡnéé. 26 Bóob-póó, tâḡgene mpuu, kíné nyéēláá'ε á kálag e Mosεε á epepé éché éhóbe áyāle mwā bwel awé ahyáá'áá-ye? Áhed, éténlédé bán áde Dyöb álāḡgεé Mosεε tâḡgene Abrahamε, Aisigε ne Jakóbe ábe bēmmad awé, Dyöb dénhōb aá, 'Méé ndé Dyöb áde Abrahamε, Aisigε ne Jakóbe.' 27 Nē álúmte nén bán bédé á alongé. Dyöb ádíi Dyöb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyöb á bad ábe béwédé. Nyépane' bwāmbwam."

Mbéndé ébe éche étómténé etógnén abé
(Mat 22.34-40; Luk 10.25-28)

28 Meléede a mbéndé nhóg awé ambé áhed anwóg chōm éche behóbeé. Adé ányíné aá Yesue abagé Besadusia nkwenten mí bwām, ansεdéd Yesue

aá, “A meléed, átíntê e mbéndé ésyāāl, mbéndé ehéé etómténé etógnén abé?” ²⁹ Yesue ankwentén mó aá, “Mbéndé echê etómténé etógnén abé edii mbéndé echê ehóbe nén aá, ‘A-bad bé Israel nyéwóglen: Sánḡwéé ádæd Dyöb, mwëmpen-éé adé Sánḡwéé. ³⁰ Edəḡ Sánḡwéé ádon Dyöb ne nímon nlem rísyāāl, ne échon edəádəḡ ésyāāl, ne nímon mewëmten mésyāāl, édəḡ-’e mó ne echon ngine esyāál.’ ³¹ Echê elonténé ébe echê chómpē edé etógnén, edii echê ehóbe nén aá, ‘Edəḡ mwānyon nēḡgáne édáá echon yāl.’ Mbéndé empée eésaa echê etómténé etógnén abé nēḡgáne échén ébe.” ³² Héé ane meléede a mbéndé álāḡgéé Yesue aá, “A-meléed etāḡgéné. Ekalé mbále wéé Dyöb ádii ahóg, Dyöb démpēe déesaa-’e étóméé mwëmpen. ³³ Mod ádəḡ-’e mó ne níme nlem rísyāāl, ne níme mewëmten mésyāāl, ne eche ngine esyāál, ádəḡ-’e mwānyon ngáne ádáá eche yāl, atómténé etógnén abe tómaa ábe Dyöb mende níme béhyāḡtéé ne mende mémpēe.” ³⁴ Ade Yesue ányíne aá ane meléede a mbéndé ahóbne debyéé, anláá mó aá, “Nkamlen ní Dyöb méechabnedéé we yāl.” Ambid enê modmod enkēnchü’é Yesue dyamdyam aseded ámpē.

*Nsedtéd tâḡḡene Ane-awë-Béwógté
(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)*

³⁵ Yesue ayágté’áá á Ndáb-e-Dyöb. Áhed dáo ahóbéé aáken, “Chán be-meléede bé mbéndé béhele béhōbē bán Ane-awë-Béwógté abidé á mbyaa níme kōḡ Dabidē? ³⁶ Dabidē mwën anhób áde Edəádəḡ eche Esáá émbēé mó áte aá, ‘Sāḡ Dyöbe anláá awēm Sánḡwéé aá, Dyéé áwēm ekáá émbáá káḡḡ ne á pōndé echê mébenlé bon ékōgtéd ábōḡ bad bé ekōyí ámīn ne mekuu.’ ³⁷ Néé Dabidē mwën ásébpé mó achəḡ aá Sánḡwéé, chán-nō Ane-awë-Béwógté áheleé abé awe mwān?”

*Elébé tâḡḡene bemeléede bé mbéndé
(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)*

Ndun e mod ewóglannáá Yesue áhed ne menyīḡe bwāmbwam. ³⁸ Ade ayágtéé bó anhób aá, “Nyétéd pōndé ne bemeléede bé mbéndé, bédəə’ mengombe níme ríchábé ahyómen áte. Bédəə-’e bán bad bélente bó ne edúbé ésyāāl á mebwóg néé á dyon-tê nê. ³⁹ Bédəə-’e metii mé edúbé adyēē á ndáb é mekáne, bédəḡ-’e e’tál bé edúbé á hōm á ngande. ⁴⁰ Bédume’ mbwóg é bekúd, bédogné-’e bad ntōḡ-ntōḡ mé mekáne. Békúd nkóḡsen níme ríchábé ámīn.”

*Mende mé nkúd a mmwaád
(Luk 21.1-4)*

⁴¹ Yesue andyēé benben ne ntyóg níme béhágé’áá mōné mé mende áte á Ndáb-e-Dyöb, ánoné’ ngáne bad béhāḡkē mōné áwēd-te. Ekud é behon bé bad béhágé’áá ekud é mōné. ⁴² Dáo ntóḡétōke a nkúd a mmwaád ápédé, bon áhāḡ mōné mé ekii níme ndé ké bedálee bébe. ⁴³ Héé Yesue áchágé ábē bembapēe benben bon álāḡḡe bó aá, “Ne mbále, nlāḡḡe nyé meé, nímen ntóḡétōke mé mmwaád rihédé mōné tómaa áben behon bé bad bésyāāl. ⁴⁴ Mōné níme ábē bad béhédé, ndii mōné níme ríchábé bó áse, bon anēn mmwaád ne atóg áde ádíí, ahédé mōné rísyāāl níme áwóó, rísyāāl níme ámbēé atōḡnan yāl.”

13

*Yesue ahóbé áá
bépāḡtéd Ndáb-e-Dyöb
(Mat 24.1-2; Luk 21.5-6)*

1 Yesue ambíd á Ndáb-e-Dyöb. Ade ábídeé nê dóo awě mbapεε nhóg álângeé mó aá, “A-meléed nōné’, meláá ne nlóntéd ní Ndáb-e-Dyöb mén ríboó bwámbwam.” 2 Yesue ankwentén mó aá, “Enyíne’ échén ngíne é nlóntéd-ε? Aláá ké ahóg déelyǎgké ámín e waáb, bépāntéd mó áte mésyāāl.”

E’bébtéd é’ mekan ábe bébenléd
(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)

3 Yesue ankě adyεε á ekone é Menzab mín. Echê Ekone ébedé á müde ní Ndáb-e-Dyöb. Ahed dóo Petro, Jemse, Jōne ne Andreyā bépédé bonj bēlāngē mó wée bóbōō bēnpēn bēbedé bán, 4 “Láá sé pónde echē nímén mam mébenlédte, éláa-’ε sé e’chemléd ábe bēlūmēd bán pónde echē mébenlédte epedé.” 5 Yesue anláá bó aá, “Nyétéd pónde nyéēmwāg-ke se modmod ádog nyé. 6 Bad híin bépě á dīn ádēm bēhōbē bán, ‘Me-εé ndé Ane-awě-Béwógté.’ Bédōg-ke bad híin. 7 Nzé nyēwógé bán nzum éwante’ ké’ε nyēwógé nzunze é nzum, nyéētāgē áte. Nén átāngéné abenled, bonj nê déelūmtēē nén bán asóg amáá apε. 8 Aloŋ ahóg détyēmēn ádínií nzum. Nkamlēn nhóg-ke rítyēmēn nímíní. Ndōōb eēnēnéd mebwóg ne mebwóg, nzaa-’ε ēbē. Nén débē nēngāne mewε mé’sō míme mmwāád áwógéé nzé ahede achyāa. 9 Nzé nímén mam mébóótédé-’ε abenled, nyétédēn yāl pónde áyāle békōb nyé, bébe nyé á mekáá mé bad bé kóte. Béwanén nyé á ndáb é mekáne, nyētyém-me á nkáásé á’sō é’ benkamlēne ne kēn é bad á yāl echēm. Nén débēnléd ábel nyékale bó nkalanj mí bwām. 10 Bétāngéné nēe bésēbpé nkalanj mí bwām akal melonj mé nkōŋsé áte mésyāāl, bonj asóg dēpě. 11 Nzé békóbé-’ε nyé bonj bépééné nyé á kóte, nyéētāgē áte, áyāle dyam áde nyéhōbpē. Nzé ene pónde epedé, nyéhōb kéchéé echē ébagnéd nyé, áyāle dyam áde nyéhōbpē débíd ne Édāōdāŋ éche Esáá saké ne nyé. 12 Bad bébagé baányanj á mekáá mé bad bēmpēe áwúu bó. Besáá-bé-bān bēbēl melemem ne ábab bán. Bán-ne ámpē békunnén besáá bóōbe benyāá yāl ábel bēwúu bó. 13 Moosyāāl ākōō nyé áyāl e dīn ádēm. Bonj kēnzéé awě ākāán nímē metake nlém kōōŋ ne á asóg, ākūd e’soósonj.”

Dyam dé ébébtéd
(Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

14 “Nyéenyīn nēe ekúkú é akan éche épeene e’sōn á’sō é’ Dyöb édíí wée énkēntāngénné abé.” (Nyé ábe nyēláa’ nímén mekan nyésōŋtēn mó bwām.) “Nzé nyényíné nê, bad ábē bédé á Judeya bétōm mehélé, béke bésōōm á e’kone mín. 15 Mod awě adé á nnonj ní ndáb mín eētāgné akε á ndáb-te átéd chōmchōm. 16 Mod awě mó-’ε adé á nzag-tē, eétimē ámbíd átéd eche sóte. 17 Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bēmwāntē nímē mesú. 18 Nyékāne nén bán, nén déebenléd ne nyé á pónde e nkóg áde ahéb ádíí ngíne bwámbwam, 19 áyāle ndānge echē ēbē ábē e’pun, ēbē ndīn echē eébedé mbēd bootya Dyöb áhāge nkōŋsé apε epun é’chii. Dyamdyam nēe áde débēnléd-taá ámpē mbēd. 20 Bonj Sāngwéé amaá ábē e’pun é’ metake asél áte. Nzé énkēmbé nê, né modmod échonjgé. Bonj á etútú é bad ábe ápwédé, asélé ábē e’pun áte. 21 Ene pónde nzé mod alāngé nyé aá, ‘Nyēnōne’, Ane-awě-Béwógté mōnén’ káa, ‘Nōné’ mōníní,’ nyéedúbpe’. 22 Bad híin bēbíd, bó mod té ákalé metóm aá móō módē Ane-awě-Béwógté. Bekal bé’dāōdāŋ bé metóm ámpē bēbíd. Bébelé menyáké, bēlūmtē-’ε e’chemléd híin. Bébel nén ábel bonj bédog bad ábe Dyöb ápwédé, nzé nzii edé ádog bó. 23 Nyétéd pónde. Nlāngé nyé nímén mam mésyāāl á’sō é’ pónde.

Epe é Mwān-a-Moonyonj
ne asóg dé nkōŋsé
(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ “Abê e’pun-ne, áde póndé e ndəŋge ne étómmé tómmén
 ‘etondεε äkwε ehíntén,
 ngon-ne esóg apen,
²⁵ betintine bébid ámín behūn ásē,
 ngíne-’ε éche édé ámín énəŋned á e’dii.’

²⁶ Ene póndé dɔɔ bényinnē néε Mwǎn-a-Moonyon ahús’é á mbag-té ne ngum
 ne ehúmé é ngíne. ²⁷ Alóm éche ángel á metónge mé nkõŋsé mésyāāl méniin,
 álad bad ábe Dyõb ápwédé áte, bootyá atónge dé nkõŋsé ahóg ápe ádínií.

*Yesuε áá bad bétéd
 eláŋsén ne alín á ngəl*

²⁸ “Nyétéd eláŋsén ne alín á ngəl. Nzé ngen ébóótédé byaá békōlē abided,
 nyēbele nyébíí bán nchoŋ níde benben. ²⁹ Melemlem nzé nyēnyíne nímén
 mekan mésyāāl mébenlad, nyébíí nén bán, Mwǎn-a-Moonyon akwogé ape,
 adé-’ε benben. ³⁰ Ne mbále, nláŋge nyé nén meé, enén nyonjel e bad édií ebé
 ámín boŋ nímén mekan mésyāāl mébenlád. ³¹ Nkoŋ ní mín ne nkõŋsé bémaá
 boŋ ábēm e’yale bēbē abé ne abé.

*Modmod eebíi’ε epun
 éche Mwǎn-a-Moonyon ápeé
 (Mat 24.36-44)*

³² “Modmod eebíi’ε epun pen ké’ε póndé echē nímén mam mébenlédté.
 Ké ángel éche édé ámín eebíi’ε, ké Mwǎn ámpē eebíi’ε. Titée mwēmpen mó
 abíí póndé eche nímén mekan mébenlédté. ³³ Nyétéd póndé, nyéboŋsen,
 áyāle nyéebíi’ε áde ene póndé épeé. ³⁴ Ebē nēŋgáne mod awē anlédé eke ake,
 boŋ alyágnéd ábē bambaledε ndáb, ábe nhóg-téé míme nsón, aláá-’ε mod awē
 anone’ mmwε mé e’ké áá ábele nsón bwám. ³⁵ Né-ɔɔ, nyétéd póndé áyāle
 nyéebíi’ε pondé echē Sánŋwéé a ndáb ápeé. Ahéle ápe ngukél, ké’ε melúde,
 ké’ε epog é mbwembwε, ké’ε mbwembwε. ³⁶ Nzé apedé táléd eetəŋgenéé néε
 átáné néε nyékúnéé. ³⁷ Né-ɔɔ, saké nyé bēnpen nláŋgeé ádén dyam boŋ nláŋge
 moosyāāl meé, ‘Nyétéd póndé.’ ”

14

*Béhagke Yesuε
 (Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Jøn 11.45-53)*

¹ Enlyǎg e’pun é’be, Ngande e Nnyíme-ámín ne e Ewεle-é-Ngēn ápe áte.
 Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé behágé’áá mwane ákób Yesuε á
 mesɔɔm-té, áwúu mó. ² Boŋ bēnhōb bán, “Deébēlē nê á mbwε ní ngande áyāle
 né bad bēpēn epuutéd.”

*Béwógté Yesuε á Betani
 (Mat 26.6-13; Jøn 12.1-8)*

³ Yesuε ambé á Betani á ndáb wéε Simone awē ankwē nkole mé meləŋ. Ade
 ádyáŋkē ndyééd nê, dɔɔ mmwáád nhóg ápedé ne apom á dyǎg dé elod é bwám
 áde dēnlēl nkun bwámbwam. Adē dyǎg bēbēnlé dó nād. Hê dɔɔ ákógté nló
 mé epom boŋ ásyogé Yesuε áde dyǎg á nló. ⁴ Boŋ donje á bad ábe bēbédé
 áhed bēnlīŋ bwámbwam, bésēdté nhóg ne aníníí bánken, “Cheé ékáá boŋ
 anén mmwáád ábēbtē’ enén ndín e dyǎg? ⁵ Béhélé’áá-se bésóm ádén dyǎg
 nkun míme ríchábé ámín, bétéd nímé mone bēbē betóótōkē bé bad.” Né-ɔɔ,
 bēnhōbēn ane mmwáád bwámbwam. ⁶ Boŋ Yesuε anláá bó áá, “Nyéchene
 mó. Cheé nyétagtéé mó? Abēnlé me kase e dyam echē eboó bwámbwam.
⁷ Betóótōkē bé bad bēbē ne nyé póndé ésyāāl, póndé ké ehéé echē nyédáá-
 ’ε bó awōŋgen nyéhele nyéwónŋén bó, me pen méebáá ne nyé póndé ésyāāl.

⁸ Abelé wée mekáá mépédé mó. Asyogé me dyog á nló ábonſen nlime nímêm á'sō é' pónde. ⁹ Ne mbále, nlânge nyé nén meé, kéhéé áde nkalaní ní bwâm mékanlédté nkōſé áte nſyā̄l, bēhōb dyam áde anén mmwaád ábelé ákamten mó.”

Judas akwenténé Yesue asóm
(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Ambīd e nê, mbapere nhóg áfintê e bembapere dyôm ne bébe awě bēchógé'áá bán Judas Iskariōde ankě beprise bémháá atán ábel bon ásom Yesue áwāb. ¹¹ Beprise bémháá bémbe menyinge ne dyam áde Judase ánlā'é bó, bēhōb-pe bán bēbě mó mōné. Né-ōó, Judase ambootéd nzii ahed ásom Yesue.

Yesue ne abē bembapere bedyédé
Ndyéed e Nnyime-ámín

(Mat 26.17-25; Luk 22.7-14, 21-23; Jōn 13.21-30)

¹² Bōob-pōó pónde e ngande e Ewēle-é-Ngên empě. Mbwe mé'sō áde bēwúé'áá bán bé ndyōſ ní mbód ábonſen ndyéed e Nnyime-ámín, bembapere ábe Yesue bēntān Yesue, bēsedtē mó bánken, “Héé wédāſgé wēé sébonſen we ndyéed e Nnyime-ámín?” ¹³ Dōó Yesue álóméé bembapere bébe ne nlyágtén nén aá, “Nyékag á dyad-tê, mod ábomén nyé awě apémé apom dé mendīb, nyéhíde mó. ¹⁴ Nzé nyēpedé, nyéláa nwóó-ndáb bán, ‘Meléede ahóbé aáken, Héé toſ e beken édíí echě módyēē ndyéed e Nnyime-ámín áte ne ábē bembapere?’ ¹⁵ Alūmēd nyé toſ echě ekalé áte echě bémháá abonſen, bēnábpe'ē áte. Ene toſ edé ámín á ndáb-te. Nyébonſen syāā ndyéed áhed.” ¹⁶ Héé ábē bembapere bēhídtē bon békāg á dyad-tê. Bēntān mekan mésyā̄l ngáne Yesue ánlā'é bó, bēmbonſen-ne ndyéed e ngande e Nnyime-ámín. ¹⁷ Néé ngukél épédé Yesue ne ábē bembapere dyôm ne bébe bēmpě áhed. ¹⁸ Bedyágé'áá ndyéed á tébele. Pónde echě bedyákē ndyéed nê, dōó Yesue ahóbéé aá, “Nlânge nyé nén meé, nyé mod nhóg ábě me á mekáá mé bad bé ekōyí, nyé nhóg awě adyág ndyéed ne me.” ¹⁹ Nén dēmběl bembapere bēnsudén bwāmbwam. Bēmbootéd mó asēded nhóg ámbīd e aníní bán, “Ndúbpe méé saké me.” ²⁰ Dōó átimtanné bó aá, “Mod nhóg áfintê nyé bad dyôm-ne-bébe, mod awě súmō séētōdé ewēle á díse-tê atōde ahóg. ²¹ Mwān-a-Moonyōſ áwē ngáne éténlédé bon medim ne ane mod awě ásom mó. Ebágáá bwâm ne ane mod nzé bēnkētōgen mó achyáa.”

Ndyéed echě Sáſgwéé

(Mat 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Kōr 11.23-25)

²² Ade Yesue ne ábē bembapere bedyákē ndyéed nê, dōó átédé ewēle, ásāgnān Dyōb, bon ákabtáád áte, ábagé ábē bembapere áhōbē aá, “Nyékob nén, yāl echēm nén.” ²³ Ambīd e nê, antéd mbwendé ní mīm, ásāgnān Dyōb, ábagé bó. Bó moosyā̄l-le bémwág. ²⁴ Dōó Yesue álāſgéé bó aá, “Mmēm mekií mōmēn nime nſyógké á nló ní bad híin. Mmēn mekií médíi mekií mé melě mékō̄lē. ²⁵ Ne mbále, nlânge nyé nén meé, méemwáá nímén mīm ámpē káōſ ne epun éche mémwēē mó ekóólé á nkamlēn ní Dyōb.” ²⁶ Bēnkōn nkāſgé mé nsāgnēn. Néé bémháá akón, bēnkě á Ekone é Menzab.

Yesue ahóbé ngáne

Petro ábāſgē mó á yāl

(Mat 26.31-35; Luk 22.31-34; Jōn 13.36-38)

²⁷ Yesue anlāá ábē bembapere aá, “Nyé baásyā̄l nyēēnyāgéd, nyétēdē me. Ayāle éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, ‘Měwūū nnōn-a-mbód, mbód ésyā̄l épāntéd áte.’ ”

28 Dóo Yesue áhóbéé aá, “Boŋ áde ápuúdté me, mĕkĕ á’sō á Galilia áwed-taá nyétānnē me.” 29 Dóo Petro áhóbéé aá, “Ké moosyā́l annyā́géd átēdē we, me pen méetēdēé we.” 30 Dóo Yesue álā́ngéé Petro aá, “Ne mbále, nlā́nge we meé, nkūu nén dĕn, nchóm-a-kúb adĕhób aá mótōo’ ngen ébe wĕbāŋ me á yāl ngen éláán.” 31 Héé Petro ábádtéé mós áte aá, “Ké nkāŋ mós bésēlēē me, méebā́ngé we áyāl mbĕd.” Bembapēē ábíníí bésyā́l bómpe bĕnhōb melemlem.

Yesue akánné á Getsemani
(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

32 Ambíd e nĕ Yesue ne ábē bembapēē bĕnkĕ á abwóg á hōm áde bĕchógé’áá bán Getsemani. Ade bépédé Yesue anláá bós aá, “Nyédyēē hĕn, me-’e níke níkáne.” 33 Ankéēn Petro, Jemse ne Jōne ákáne. Ndā́nge ne metake híin bĕmpií mós á nlém-tĕ. 34 Dóo álā́ngéé bós aá, “Ndā́nge echĕ edé me á nlém, ehēle-se ewúú me. Nyélyā́g hĕn, nyédyēēn me epin.” 35 Ansídé á’sō, abwém yāl ásē, boŋ ákánnē’ aá nzé nzii edé echĕ ene pōndé e metake éhēléé se ébāmē mós, ébame. 36 Anhób aá, “A-Tĕ, Titēē, ehēle ébel kéchéé. Kobĕn me nímmĕn metuné. Boŋ ké nĕ, bĕl ngāne ébōŋnédé we, saké ngāne ébōŋnédé me.” 37 Ade áamáá akáne, antīm ámbíd wēē ábē bembapēē bēláán. Antán nĕē békúnēé. Dóo álā́ngéé Petro aá, “A-Simōn, ekúne-’e? Cheé ékáá boŋ weéhele awēsen ádyēēn me epin ké háwa póg? 38 Nyédyēē epin, nyékānnē-’e ábel nĕn Dyōb déemwā́g-se mekágsen mépiinéd nyé. Nlém nídáá abel boŋ ekob é yāl edé mbwóg.” 39 Antīm ámbíd ámpē, áke akáné melemlem ngāne ánsēbēē akáne. 40 Ade átímé ámbíd ámpē, antán nĕē békúnēé áyāle e’chó bĕmbē bós á dĭd bwāmbwam. Né-ōó bĕnkĕmbíí’ é chōm éche bēlá́ngéé mós. 41 Ade átímé ámbíd ngen éche élóntĕné éláán dós álā́ngéé bós aá, “Nyélyā́gĕ nyĕkúne’ nyĕkómme-’e nyé áte-yē? Nĕ ákwógé! Pōndé epedé echĕ bĕbēé Mwān-a-Moonyōŋ á mekáá mé bad bē mbĕb. 42 Nyépáde ásē dékag. Nyénōne’, mod awĕ akíí me ntúrĕ mós ahúe’ nĕn.”

Békóbé Yesue
(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Jōn 18.3-12)

43 Ehób éepedéé Yesue amaa á nsal boŋ Judase ápag. Judase abédēē mbapēē nhóg átíntĕ e bembapēē dyōm-ne-bébe ábe Yesue. Ampĕ ne ndun e mod. Ábē bad bĕnwālē nkwáté ne mbid. Beprise bĕmbáá, bemeléede bē mbéndé ne bad bĕmbáá bē Israel bós bĕnlōm bós. 44 Bōob-pōó, ntúrĕ awe Yesue ammā́d bós e’chemléd abe aá, “Kéznēé awĕ méhēē tāl, né mod awĕ nyéhēdēé mōne. Nyékōb mós, nyéchā-’e mós bwām boŋ nyékeene mós.” 45 Judase apedé-’aá pēēn, átōmē-’e wēē Yesue. Anhób aá, “A-meléed.” Ahé-’e mós tāl. 46 Héé ábē bad békóbé Yesue, bēwéd-te mós achāá. 47 Dóo mod nhóg átíntĕ e bad ábe bĕmbē ne Yesue ádólé nkwáté á abám, nĕē átómté mós, asél-le ntāŋ awĕ prise ambáámbáa etúu. 48 Héé Yesue ásedtēé bós aá, “Nchĭb mós nídíi awĕ nyépēēné nkwáté ne mbid ahye dé akób-e? 49 Epun téé mbédé á Ndáb-e-Dyōb ne nyé, ní’yā́gtĕ bad, nyéekóbe me. Boŋ e’yale é’ kálag e Dyōb é’tā́ngĕné alón.” 50 Hĕ dós bembapēē bésyā́l bĕtédte mós, boŋ bĕtómé mehélé. 51 Kódemod póg ebédé áhed, éhĭdē Yesue ámbíd. Anwáá dāsō esōŋ é abad chĕmpĕn. Ábē bad bĕnkā́g bán békōb mós, 52 boŋ antóm mehélé ne nsōb, áchennéd-te bós éché esōŋ é abad.

Békáádté Yesue
(Mat 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; Jōn 18.13-14, 19-24)

53 Bad ábe bĕnkōb Yesue bĕnkĕēn mós wēē Prise Ambáámbáa. Beprise bĕmbáá, bad bĕmbáá bē Israel ne bemeléede bē mbéndé bĕmpĕ bēlá́dĕn áhed. 54 Ade bĕkeeneé Yesue nĕ, Petro ahídé’áá mós ámbíd mwā́ etūn kōáŋ asól á eyáde éche prise ambáámbáa. Andyéé áhed ne benōn bē Ndáb-e-Dyōb, áwālē muú. 55 Bōob-pōó, beprise bĕmbáá ne bad bē káánsel bésyā́l

béhédé'áá bad ábe bébīd mbónj é metóm á nló wée Yesue ábel nén béwúu mós, bonj békênkudté ké nhóg. ⁵⁶ Ekud é bad émbīd mós mbónj é metóm á yāl, bonj béebédeé nsəl nhóg. ⁵⁷ Hée donje á bad bétyéémé ámin, bonj bébīde mós mbónj é metóm bán, ⁵⁸ “Sênwóg née áhóbé áá, ‘Měbootéd enén Ndáb-e-Dyöb eché baányonj béléó, nlónj empée, átinté e e'pun é'láán eché béelōhneé mekáá.’ ” ⁵⁹ Bonj ké nê, échab mbónj é metóm énkēmbáá nsəl nhóg. ⁶⁰ Dóo prise ambáámbáa átyéémé ámin átinté e bad bé káánsel, bonj ásedté Yesue aáken, “Weewóó' é dyamdyam ahób tãngene dyam ádē ábén bad béhóbé wé á yāl-ε?” ⁶¹ Bonj Yesue andyéé mós ngên, enkênkobéé dyamdyam. Dóo ene prise ambáámbáa ésedtéé mós ámpē áá, “Wε-εé edé Ane-awě-Béwógté, Mwän awě Dyöb áde bad bébagεé edúbé-yε?” ⁶² Hée Yesue ákwentanné áá, “Mεé ndé, nyéēnyīn-ne ngáne Mwän-a-Moonyonj ádyéé á ekáá émbáá é Dyöb a Ngum. Nyéēnyīn-ne née áhúé' é á mbag-tē ámin.” ⁶³ Hée prise ambáámbáa ányábé mbóté álúmed nén áá mólíi, bonj áhóbé áá, “Mbónj éhéé émpēe déhedéé? ⁶⁴ Nyéwógé née ásyáá' é Dyöb. Cheé nyéhóbé á yāl eché?” Hée bó moosyáál béhóbéé bán atãngéné awé. ⁶⁵ Donje á bad bēmbóótéd mós meléed asob á yāl, békūtān mós mīd, bébōmé mós, bélāngē-ε mós bán, “Láá-ε sé mod awě abōmé wε.” Dóo bembōledε bétédeé mós, bonj bébootéd-tε mós abōmted.

Petro abáá Yesue á yāl

(Mat 26.69-75; Luk 22.56-62; Jōn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Wée Petro ádyéé áse nê á eyáde-tē, dóo mbōledε nhóg a mmwáád awě prise ambáámbáa ápédé. ⁶⁷ Annyīn Petro awále muú. Dóo ásimné mós bonj álāngē mós áá, “Wémpē wembé ne Yesue awě abídé á Nazaret.” ⁶⁸ Bonj Petro ambánj éché ehób á yāl, áá, “Meebíi' é, meesóntán-naá chōm éche éhóbéé.” Amaá-áá ahób nê abíd-tε á mmwε. Ene pōndé chēn nchóm-a-kúb antónj. * ⁶⁹ Dóo ane mbōledε ányíné mós ámpē bonj ábootéd bad ábe bébédé benben aláa áá, “Anén mod adé nhóg awě mómpē ahídé' áá Yesue.” ⁷⁰ Bonj Petro ambánj á yāl ámpē. Eebeméé áte ámpē dóo bad ábe béntyēēm áhed bélāngεé Petro bán, “Mbále chó edé. Edé nhóg awě ahídé' áá Yesue, áyāle ebídé á Galilia.” ⁷¹ Bonj Petro ambootéd yāl ebómán abε ámwāg-kε melé áá, “Meebíi' é anén mod awě nyétúbéé đin nê.” ⁷² Melemlem mé pōndé nchóm-a-kúb antónj ngen éché élónténé ébe. Hée Petro ákamténé chōm éche Yesue ánlāā' é mós áá, “Nchóm-a-kúb adéhób áá mótoō' ngen ébe wěbānj me á yāl ngen éláán.” Hée Petro ábānlé awé, ábooted-tε achii.

15

Payledε akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Luk 23.1-5; Jōn 18.28-38)

¹ Bīn é'sángé-'áá sánjén, beprise bémbáá, bad bémbáá bé Israel, bemeléede bé mbéndé ne bad bé káánsel embáá e bad bé Israel békób mbom. Bēnhānj Yesue, bébāg-kε mós á mekáá wée Payledε. ² Hée Payledε ásedtéé mós aáken, “Wε-εé edé kānj e bad bé Israel-ε?” Yesue ankwentén mós áá, “Ngáne éhóbé.” ³ Beprise bémbáá bémbān mós ekud é mekan á yāl. ⁴ Hée Payledε ásedtéé mós ámpē áá, “Weewóó' é dyamdyam áhób-ε? Mmōn wógé' ekud é mekan éché béhóbéé wé á yāl.” ⁵ Bonj Yesue enkēnhóbpeé dyamdyam. Nê dénkōmēd Payledε yāl áte.

Bán Yesue atōngéné awé

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Jōn 18.39-19.16)

⁶ Bōōb-pōó, émbē nén bán á Ngande e Nnyīme-ámin, Payledε ammentén mod a mbwōg nhóg abided á mbwōg. Ane mod abágé' áá mod ké ahéé awě bad

* **14:68** Donje á kálag dé'só déewóó' é Ene pōndé chēn nchóm-a-kúb antónj.

bēnhedēnné mós. ⁷ Ene pōndé mod nhóg ambé á mbwəg awě béchágé'áá bán Barabase. Abédé ne bad ábe béntyēmēn nkamlēn ní Roma. ⁸ Dóo ndun e mod épédé wée Paylede, bon bēlāngē mós bán ábel ngáne áménténé bós abele. ⁹ Héé ásedtée bós aáken, “Nyéhede' bán, mbídted nyé kēn e bad bé Israel-ε?” ¹⁰ Abíi áde ámbī' é aá kónjí ede beprise bémbáá áte á yǎl wée Yesue, dóo dēnkēn bon ásedēd bós nê. ¹¹ Bon beprise bémbáá békóné'áá ábē bad bán bēláa Paylede bán ábídted bós dásō Barabase. ¹² Paylede ansedéd bós ámpē aá, “Chán-nō nyéhede' bán mbel ne mod awě nyéchəgēé bán kēn e bad bé Israel?” ¹³ Dóo bēlébpeé e'saad bán, “Bomé mós á awəg.” ¹⁴ Héé Paylede ásedtée bós aáken, “Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?” Bon bēnnabé abón bán, “Bomé mós á awəg.” ¹⁵ Né-óó, ngáne Paylede áhéde'áá aá mókódēd ábē bad mewēmten, ambídtéd bós Barabase. Ambě kunze aá, sánze ébəm Yesue, bon béke bēbome' é mós á awəg.

*Sánze éwélé Yesue
(Mat 27.27-31; Jōn 19.2-3)*

¹⁶ Sánze éntēd Yesue, békēn mós á eyáde é nkamlēne, bēlād-te baáb abíníi áte áhed. ¹⁷ Bēnwāād mós mengombe níme méyəge' níme méwágné mengombe mé kēn, bēlōn-ε ekóté é mechə, bēhé mós á nló. ¹⁸ Dóo bēbóótédé mós awel, bēlenté mós bán, “A-kēn e bad bé Israel, edúbé ébē ne wε!” ¹⁹ Bébómé'áá mós ntón á nló, bésobtád mós meléed á yǎl, bēbwəgkē-ε mós mebóbón awel mós. ²⁰ Ade bémáá mós awel, bēnhūd mós níme mengombe á yǎl, bétimēd mós éche mbóté chēn á yǎl. Néé bémádé nê, bēnkēén mós áke dēbome mós á awəg.

*Bébómmé Yesue á awəg
(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Jōn 19.17-27)*

²¹ Ade békagké nê, dóo bēbómmé mod awě ambíd á dyad á Sirine. Dín démbē mós bán Simōne. Simōne abédée sáá awě Alesandaa bós Refuse. Simōne atómé'áá ásol á dyad-té. Dóo békóbé mós bon bényāgtē mós bán ápēm awəg áde Yesue. ²² Dóo bēpédé hōm áde béchágé'áá bán, Golgota, awě adé nēn bán, “Hōm dé Ebōngél é Nló.” ²³ Áhed bēmbě Yesue mīm níme bēládténé ne bwel ábe béchəgēé bán mía* bán ámwē, bon enkēnkwentēnné amwé. ²⁴ Bēmbomé Yesue á awəg. Bēnsíd mbambú ákab éche mbóté. ²⁵ Mbwembwe á ngān abog dóo bēbómmé mós á awəg. ²⁶ Chōm éche bēntenlé á awəg áwe nló mín álúmed nzəm echě bēbómmédé mós á awəg émbē nēn bán, “Kēn e bad bé Israel.” ²⁷ Bēmbomé-ε bechīb bébe bōmpē á awəg, nhóg á pēd e ekáá émbáá éche Yesue, aníníi-ε á pēd e ekáá é emwed.†

²⁹ Bad ábe bétómé'áá nzii benben ne áhed bēbómé'áá nló, bēbwēmmē-ε mós nzyáñ bán, “Ahá! Wenhób wεé mós bōōtēd Ndáb-e-Dyōb, wεé mólōn-ε chó ámpē átínté e e'pun é'láán. ³⁰ Sōn-ō echon yǎl bəb, ésud áse á awəg.” ³¹ Melemlem nê dóo beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bēwélé'áá mós. Bēn ne bēn bēhóbé'áá bán, “Achōnté'áá bad, bəb eéhēléé eche yǎl awōngēn. ³² Mós awě ahóbé aá móo módē Ane-awě-Béwógté, aá móo módē-ε kēn e bad bé Israel ásud-tóó áse á awəg hē bəb, dényín ábel dédúbe.” Ábē bechīb ábe bēmboméé á awəg nchoo ne Yesue bōmpē bésyáá'áá mós.

*Kwéed eche Yesue
(Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Jōn 19.28-30)*

³³ Ade kəd épédé, ehíntén ēnkwe hōm ásyāāl, káñ ne á ngān éláán. ³⁴ Ade ngān éláán épédé, Yesue anlébé esaád aá, “Elí, Elí, lámá sábatāni.” Nēn adé

* **15:23** Mía: mébédée bwel ábē bad bēbēnládtáá ásudēd mewε. † **15:27** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 28: Adé nēn ábēnlédé, e'yale ábē é'ténlédé á kálag é Dyōb bēnlōn. Eténlédé nēn bán, 'Bēntón mōmpē á nchoo mé bebel bé mbéb.'

nén bán, “A-Dyöb ádêm, a-Dyöb ádêm, chee ékóá bonj étédte me?”³⁵ Née donje á bad ábe bémbē benben béwógé nê, bénhōb bán, “Nyéwóge’, achênle Elaijaa aá áhye áwōngēn mó.”³⁶ Hée mod nhóg anyágté bonj átédé kuchá, átódté’ á ebéntéd é mīm-tê, ásómé’ á ntón bonj áhāg mó á nsal aá ámwê. Anhób aá, “Nyémwe dényín nzé Elaijaa áhye mó asuded á awōg.”³⁷ Hée Yesue álébpé esaád bonj ámīē-’ε nlém.

³⁸ Ene pónde chēn abad áde dēnkāb Ndáb é Dyöb áte, dēnsalé áte e’ped é’be bootya ámīn kóhēn ápē-’ε ásē. ³⁹ Adē mod ambáá a sánze awē antyéém Yesue á’sō-te ânōn mó anyíné ngáne Yesue áwédé,‡ anhób aá, “Ne mbále, anén mod abédée Mwān a Dyöb.”

⁴⁰ Bebaád behóg bómpē bémbē nchabnede bēnōne’ mekan mésyāāl míme mébenlad. Atíntē e ábē bebaád, Maria Magdalene, Salome ne Maria awē achyáá Jemse asad bó Joseb, bémbē áhed. ⁴¹ Abén bebaád behídé’áá Yesue áde ámbēē á Galilia, béwōngān-ne mó. Ekud é bebaád émpēe éche bóbōo bēmpē á Jerusalem chómpē émpē áhed.

Nlíme míme Yesue

(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Jōn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Mod nhóg abédé awē béchógé’áá bán Josebe. Ambíd á dyad á Arimatia. Anén mod abédée mod e edúbé a káánsel embáá e bad bé Israel. Mómpē asiné’áá pónde echē nkamlēn ní Dyöb mépēé. Ngáne émbēē mbwe mé mbonjén (nédē áde mbwe-mé-nkóme-áte nílyógé née chān), hée ákáá nlém, bonj ápag wée Payledē benben ne ngukél, álāngē mó aá ábe mó ndim míme Yesue. ⁴⁴ Ade Payledē áwógé bán Yesue amaá awé, yāl enkóm mó áte. Hée álómé ane mod a mbáá a sánze achāg bonj ásedté mó ké Yesue amaá awé. ⁴⁵ Ade ene sánze élāngē mó aá Yesue áwédé, dōo ákwénténé aá Josebe átéd míme ndím. ⁴⁶ Josebe anchān mbóm. Antéd Yesue ndim, ákāān mó ene mbóm, alímé-’ε mó á son-tê echē bēpwógé aláá áte. Ambíd ene, antínéd aláá á mbáá ákólēn nsal ní son. ⁴⁷ Maria Magdalene ne Maria awē anchyáá Josebe bēnóné’áá wée béfimméé Yesue.

16

Yesue apuúde

(Mat 28.1-8; Luk 24.1-12; Jōn 20.1-10)

¹ Ambíd e mbwe-mé-nkóme-áte Maria Magdalene, Maria awē achyáá Jemse ne Salome, bēnchān dyög dé elod é bwām áke dé awóged ndim míme Yesue. ² Mbwe mbwe mé epun é’sō é Sōndé áde enyēn étúbēé dōo békíí á son. ³ Ade békagké, dōo bésédteé nhóg ne aníníí bánken, “Nzée áhūdē syānē aláá á nsal ní son?” ⁴ Dōo bésádé díd, bonj bényīnē bán bémáá áde aláá ahúd. Aláá áded dēnkāl bwāmbwam. ⁵ Hée bésólé á son-tê, bonj bényīnē kódemod edyēé á nkag á ped e ekáá émbáá. Anhé megombe míme mépúbe’. Nén dēnkōbēd bó mbwóg bwāmbwam. ⁶ Hée ene kódemod élāngēé bó aá, “Nyéebáá’, mbíí méé nyēhede’ Yesue, mod a Nazaret awē bēmboméé á awōg. Apuúde, eesaá hén. Nyénōne wée bēnnaádté mó. ⁷ Nyékag-kóo bōob nyéláa ábē bembapere, tanje Petro, bán Yesue apuúde, ‘Akag-ke á’sō á Galilia. Awed-taá nyényīnnē mó ngáne ánlāā’ é nyé.’ ” ⁸ Hée bébóótédé anōn ne menyáké míme bényíné. Bēmbíd á son-tê bébootéd-te anyaged. Béélāngē-’áa modmod dyamyam áyāle mbwóg ménkōb bó.

Nyaa póg echē

Kálag e Makose ésóge*

‡ **15:39** Awédé: Donje á kálag dé’só áwóo álébpé esaád, awé-’ε. * **16:8** Donje á kálag dé’só déewóó’é nchoo 9-20.

16.9-20

Yesue alúmté Maria Magdalene yǎl
(*Mat 28.9-10; Jɔn 20.11-18*)

⁹ Ade Yesue áamáá apuu, epɔg é mbwembwe é epun é'sō é Sîndé, Maria Magdalene móó ánsēbēē yǎl alúmed. Anén mmwaád móó Yesue ámbídēdtē e'dáádəŋ bé mbéb saámbe áte. ¹⁰ Héé ane mmwaád akíí boŋ álāngē bad ábe bóobe Yesue bébágé'áá. Antán née béchye'é kwééd eche Yesue. ¹¹ Boŋ áde béwógé bán Yesue adé á alongé, bán ane mmwaád anyíné-'e mó, bénkëndúbéé.

Yesue alúmté ábē bad bébe yǎl
(*Luk 24.13-35*)

¹² Ámbíd e pónde Yesue anlúméd yǎl wéé ábē bad bémpēe bébe áde bébídéé á dyad-tê. Boŋ enén ngen anlúméd yǎl nyaa émpēe. ¹³ Héé ábē bad bétímé ámbíd, béke béléáá baáb ábíníí. Boŋ ké nê, baáb bē bénkëndúbéé.

Yesue alúmté ábē bembapεε
dyôm ne nhóg yǎl

(*Mat 28.16-20; Luk 24.36-49; Jɔn 20.19-23; Mbel 1.6-8*)

¹⁴ Ámbíd e pónde Yesue anlúméd yǎl wéé ábē bembapεε dyôm-ne-nhóg áde bédyágkē ndyééd. Bénkëndúbéé bad ábe bēnhōb bán bényíné mó áde áamáá apuu. Né-ɔó, ankáné bó áte áá béēwóó'é adúbe, áá bélélé-'e nlém á abum. ¹⁵ Anláá bó áá, “Nyékag nkōŋsé áte rísyāāl, nyékanle bad bésyāāl nkalan mí bwám. ¹⁶ Kénzée awē adúbpé boŋ bédusén-ne mó ákūd e'choóchoŋ, boŋ kénzée awē eedúbpe ákūd nkógsen. ¹⁷ Bad ábe bédúbpé béwōŋ ngíne ábel mam mé menyáké: bēbídte bad e'dáádəŋ bé mbéb áte á dīn ádēm; bēhōbē-'e mehōb mékōlē. ¹⁸ Békōbēn nyə mekáá, éebenlé bó dyamdyam. Ké bēmmwē-'e ké e'we, ábē e'we béebenlé bó dyamdyam. Bēbān bad bé nkole mekáá á yǎl, bad bé nkole bē bédyēē-'e bwám.”

Yesue apūmmé
(*Luk 24.50-53; Mbel 1.9-11*)

¹⁹ Ade Sāŋgú Yesue áamáá bó nímén mekan aláa, dōó Dyōb ábélé boŋ ápūmé ámīn. Andyéé Dyōb á ekáá émbáá. ²⁰ Héé bembapεε bēbídé, boŋ béke bēkalé Eyale é Dyōb hōm téé. Sāŋgwéé ambé ne bó, ábē-'e bó ngíne ábel mekan mé menyáké, álúmed nén áá chōm éche bēhōbēé édé mbále.

Nyaa empée eché kálag e Makɔse esóge†

16.9-10

[(9) Héé ábē bebaád békíí, boŋ bēlāngē Petro ne bad ábe bēmbē ne mó mekan mésyāāl níme bēnlyāgtēnnē bó, bēsēlē mó esóŋ-esóŋ. (10) Née nê átómé, Yesue mwēn anlóm bad nkōŋsé áte rísyāāl ákal nkalan mí bwám. Mmē nkalan mí bwám níme rísáá, méehəŋlānné. Mmē nkalan rídíí nkalan tēŋgene alongé áde débē á ngíndé ne á ngíndé.]

† 16:20 Donje á kálag dé'só ábádé ádén asóg á kálag ámbíd e nchoo 8.

Nkalan̄ mí bwâm míme Yesuε ngáne

Lukasε átélé Ndibned n̄ kálag

Nkalan̄ mí bwâm míme Yesuε ngáne Lukasε átélé n̄lũmte Yesuε ngáne Nsoode awě Dyõb dén̄hõbpē aá m̄õlõmē bad bé Israel. Lukasε ahóbé aá Edædæn̄ é Dyõb chõõ épwédé Yesuε ápεen nkalan̄ mí bwâm wée betóótõkē bé bad. Mm̄n̄ nkalan̄ n̄bude ahób t̄n̄gεne e'boŋ bé n̄lém ábe Yesuε álũmteé bad. A mbooted menyĩnge ményĩnnédé áde eh̄ngé ébídé t̄n̄gεne epε éche Yesuε, ményĩnnéd-te á asóg áde Yesuε ápũmmé ádyõb. Mekan míme Lukasε ákóó awéd áte médii: mekáne, Edædæn̄ éche Esáá, mekan míme bebaád bébélé átĩntē e nsón míme Yesuε ne alagsen̄ áde Dyõb álagsanné bad mbéb.

Lukasε abádé mekan áte w̄n̄ míme médé áyāl e n̄m̄n̄ nkalan̄ mí bwâm d̄emp̄en (Nõn e'p̄ed é'be ne ntóób á nkabtéd).

Nkabtéd n̄ kálag

Ndibned 1.1-4

Echyáa éche Jõne, Ndusenε ne éche Yesuε 1.5-2.52

Nsón míme Jõne, Ndusenε 3.1-20

Edusen ne mekagsen̄ míme Yesuε 3.21-4.13

Nsón míme Yesuε á Galilia 4.14-9.50

Nsón míme Yesuε áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem 9.51-19.27

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 19.28-21.38

Akáad áde békáádté Yesuε ne eche kwééd 22-23

Mpuu míme Sán̄gwéé, alúmed áde ánlũmēdtē bad yāl ne míme mpume 24.1-53

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, ekud é bad ékétēd pón̄dé átel mekan ásē, míme mébēnlédé átĩntē e' syánē. ² Bétélé melemlem ngáne dén̄wõgkē wée bad ábe bennyĩn̄n̄ mó d̄id se á mbooted, békalé-'ε Eyale é Dyõb. ³ Né-õõ, ntóó n̄m̄n̄ mekan ahed áte se á mbooted, nnyíné-'ε n̄n̄ meé ébóó mémpē r̄tēd pón̄dé, r̄tele wε mekan ásē ahóg-ahógē. ⁴ Nén débēl wεéchem mbále t̄n̄gεne mekan míme émáá abii.

Anḡel ep̄idé Sakaria

⁵ A pón̄dé eche Herõde abédé k̄n̄ e Judeya, mod nhóg ambé bán Sakaria. Sakaria abédéε prisε á nchoo míme Abiyaa. Mwaád ambé d̄in̄ bán Elisabete. Mó ámpē abédéε ngõn e túmbé eche Arõne. ⁶ Alon̄gé áde bó mwaád d̄embē bwâm á'sõ é' Dyõb. Béhídé'áá mbéndé éche Sán̄gwéé ésyā̄l. ⁷ Boŋ b̄enk̄n̄wáléé mw̄n̄ ké nhóg áyāle Elisabete abédé ekõm. Bó bad bébe b̄emm̄ad-te achun.

⁸ Bõõb-põõ, áde pón̄dé e nsón e nchoo míme beprisε míme Sakaria bó épédé áte, ankē nsón míme prisε abel á Ndáb-e-Dyõb epun ehóg. ⁹ Mó-'áá b̄emp̄wēdté á̄s̄l á Ndáb-e-Dyõb ábele Sán̄gwéé, áhyáad e'twé, ngáne nsón míme prisε nhédn̄ádtáá. ¹⁰ Ade áhyāntēé e'twé, ndun e mod embé ámbid e ebwóg, békānne'.

¹¹ Hē d̄õõ ángel e Sán̄gú ep̄idé mó, etyéem mó á ped e ekáá émbáá benben ne menyán mé e'twé. ¹² Anyín áde Sakaria anyíné ángel, yāl enkóm mó áte, mbwóg mén̄kõb-pe mó bwámbwam. ¹³ Dõõ ángel élāngéé mó aá, "A-Sakaria, weebáá'. Dyõb áwógé wε mekáne. Né-õõ, awõŋ mwaád Elisabete, áchyā̄ mw̄n̄. Echuu ane mw̄n̄ d̄in̄ wεé Jõne. ¹⁴ Anén mw̄n̄ áwõgēd wε menyĩnge. Ndun e mod ámpē éwõg menyĩnge é echyáa échē. ¹⁵ Ebē nē áyāle ane mw̄n̄

ābē ndale a mod á'sō é' Sǎngú. Eetāngeneé nēe ámwágkē mīm míme méwag, káa chōm ké échē éwúú áte. Edǎádǎng échē Esáá élōn mó áte se á ncháátén.

¹⁶ Atiméd bad bé Israel nlém ámbíd wēe Sǎngwéé awē adé ádab Dyōb. ¹⁷ Abē á'sō bon Sǎngwéé ápag. Awōñ-'e edǎádǎng ne ngíne melemlem ngáne nkal é'dǎádǎng Elaijaa a'boód ánwōngē. Achéd bad nlém á abum, ábel bad bóobe bǎn bétim ásē. Abēl bad ábe béwúéné Dyōb nló áte, béhǎñlén, béwōñ debyéé nēe bad ábe bétyéeme á'sō é' Dyōb. Né-'aá ábonjénné epe échē Sǎngwéé.”

¹⁸ Sakaria ansédéd ángel aá, “Chee élúmte me nén bǎn ádén akan áde éhóbé débēnléd? Mmēn mmaá achun. Awēm mwaád-te ámpē amaá kōd atóm.”

¹⁹ Dóo ángel étimtanné mó aá, “Ndíí Gabriele, mésénze míme mébenle Dyōb nsón. Dyōb álómé me áwōñ, áláa we mímén nlébtéd mí bwám. ²⁰ Bóob-póo, ngáne wéedūbpéé dyam áde ríhóbé, wékwē ebóbé káañ ne póndé échē mam mésyāāl míme rílánjé we mélōnnē. Mekan mésyāāl mébenléd-te á póndé échē métǎngéné abenled.”

²¹ Ene póndé esyāāl bad bésiné'aá Sakaria ámbíd ebwóg, bényāgē' chōm échē ékásá bon ápē abem á Ndáb-e-Dyōb-te nē. ²² Ade ábídé áwed, eéhele'aá dyamdyam ahób áwāb. Dóo béchéme nén bǎn, anyíne ndóg á Ndáb-e-Dyōb. Mekáá móo álúmtánnáá bó, ésebán ahele dyam ahób.

²³ Póndé e nsón échē Sakaria emaa-'aá áte, asú á ndáb. ²⁴ Ámbíd e póndé mwaád ambé nkog. Ankoó yǎl á ndáb-te á etún é ngon étáan. ²⁵ Anhób aá “Káañ ne á asóg Sǎngwéé abēnlé me ádén. Awógé me ngal, ahúde-'e me e'són áyāl átíntē e ábēm bad.”

Ángel epíidé Maria

²⁶⁻²⁷ Adé dyēm áde Elisabete ádíí ngon ntóob, Dyōb dénlōm ángel Gabriele á dyad á Nazaret, á alon á Galilia, wēe ngǎndére póg bǎn Maria. Maria enkēmbíí'ē mwēnchóm. Mod ankií mó awe béchágé'aá bǎn Josebe. Josebe ámbíd á túmbé échē Kōñ Dabide. ²⁸ Ade ángel étáne Maria enhób aá, “A-Maria, nsañ mbē ne we! Edíí mmwaád awē akudé mende ne Dyōb. Titée Dyōbe adé ne we.” ²⁹ Nén dēntagéd Maria á mewēmtēn-tē bwámbwam. Akǎgláádtáá á nlém-tē ábíi chōm échē ene nyaa e melēnten éhele élúmte'.

³⁰ Dóo ene ángel élánjéé mó aá, “A-Maria! Weebáá', nsimé rí Dyōb ríde ne we. ³¹ Ebíi wēé, módbē nkog. Wéchyāā mwǎn a mwēnchóm. Echuu mó dín wēé Yesue. ³² Ane mwǎn ābē ndale a mod. Béchǎg mó bǎn, Mwǎn a Dyōb á Ngum. Titée Dyōbe mwēn ābē mó atii dé nkamlēn áde sáá ambáá Dabide.

³³ Mó ákamlén abum á ndáb áde Jakobe á ngíndé ne á ngíndé. Nkamlēn míme méewōngé asóg.” ³⁴ Hée Maria ásedtéé ángel ne aáken, “Chán ríhele nchyáá mwǎn áde méebíí'ē mwēnchóm?” ³⁵ Ene ángel enkwētēn mó aá, “Edǎádǎng échē Esáá epíi we. Ngum e Dyōb ékūdtēn we. Né-óó, mwǎn awē asáá, awē wéchyāā'ē, áchǎgnéd bǎn Mwǎn a Dyōb. ³⁶ Bíi wēé, Elisabete, mwǎnyon á túmbé póg, mómpē adé nkog á e'chun-tē. Mó awē bēnhōbpē bǎn adé ekam, adé dyēm bóob ngon ntóob. ³⁷ Edé nē áyāle dyamdyam déesaá áde átómé Dyōb áte.” ³⁸ Hée Maria áhóbéé aá, “Ndíí mbaledé awe Sǎngwéé. Ebē ne me ngáne éhóbé.” Dóo ene ángel étédté mó bon ékag.

Maria akií wēe Elisabete

³⁹ Mmē mesú mēn, Maria anlǎd yǎl ne mehél mésyāāl, ákē á dyad á Juda ahóg áde adé á e'kone-tē. ⁴⁰ Ade ápedé áwed, ansól á ndáb échē Sakaria, álēléd Elisabete. ⁴¹ Awóg áde Elisabete áwógé Maria míme melēnten, mwǎn anhóbnéd Elisabete á abum-tē. Edǎádǎng échē Esáá émpíi mó. ⁴² Dó-'aá élánjéé Maria ne esaád é ngíne nén aá, “Nnam mbē ne we átíntē bebaád bésyāāl. Nnam mbē ne mwǎn awe wéchyāā'ē. ⁴³ Chán ébenlédé échē memē ríkudé

échéń edúbé? Chán nyaá awe Sǎngwéé áhɛle áhyɛ áwêń-é? ⁴⁴ Awóg áde ríwógé nímôń melɛntɛn, mwǎn ahóbté mɛ yǎl á abum-tê ne menyinǵe. ⁴⁵ Dyöb ánámte wɛ áyǎle edúbpé nén wɛé, dyam áde Sǎngwéé álǎngé wɛ débenléd.”

Ngase echě Maria

- ⁴⁶ Héɛ Maria áhóbéé aá,
 “Nkémte Sǎngwéé ne nlém nímêń rísyǎǎl,
⁴⁷ edǎǎdǎń échêń ámpê éwógne Dyöb menyinǵe. Mó adé awêń mod a e’soóson.
⁴⁸ Ayǎle achemé mɛ awě ndé awe mwǎ mbǎledɛ ngên. Bootya bǎǎb, ákɛ á’sǎ, nyongɛl e bad téé êhǎb bán, rídé mmwaád awě Dyöb ánámte.
⁴⁹ Dyöb á Ngum aběnlé mɛ ndǎle a akan. Mó adé ane awě asáá.
⁵⁰ Ngǎl echê ébɛ nyongɛl ne nyongɛl e bad téé, ámín e kénzée awě abage mó edúbé.
⁵¹ Abɛlé ndǎle a akan ne éche ekáá chěn. Apuúdtédé bad ábe bédé kúmbe mewêmtɛn áte.
⁵² Ahúde benkamɛnɛ áwǎb metii mé nkamɛn, boń achágté bad ábe bésúdté yǎl.
⁵³ Akódté bad ábe bétagne nzaa ne kǎse é bwêm, boń anané bad ábe bébúde awón aá bésúɛ’ ne mekáá mé ngên.
⁵⁴⁻⁵⁵ Akámtené álóned akag áde ámbéé ábêd betaa, bootya Abrahamɛ ne nímê mbyaa rísyǎǎl kǎǎń ne á ngíndé. Né-ǎǎ, awónǵéné ábê bembǎledɛ, bad bé Israel.”
⁵⁶ Ambíd e nê, Maria andyɛén Elisabɛtɛ ngǎn éláán, boń ásúɛ’ ámbíd.

Echyáa éche Jǎne Ndusɛnɛ

- ⁵⁷ Ambíd e pónde, e’wɛ é’ mwǎn bénkǎb Elisabɛtɛ. Anchyáá mwǎn a mwɛnchóm. ⁵⁸ Túmbé echê ne bad ábe bǎbǎ bédyée’áá abwóg ahóg, bénsǎntɛn nén bán Sǎngwéé ábagé mó sǎnkala a nsimé, bǎmpê bérwóg menyinǵe. ⁵⁹ Mbwe mé asón-á-yǎl (ámbíd e e’pun waam) áde béhyédé mwǎn ayag, béhédé’áá mó dín áde sáá achuu bán Sakaria. ⁶⁰ Dǎǎ nyaá áhóbéé aá, “Aáy! Dín débɛɛ mó bán Jǎne.” ⁶¹ Héɛ bétimtanné mó bán, “Modmod eésáá áwon túmbé-te awě awóó áde dín.” ⁶² Né-ǎǎ bēnhǎgtén Sakaria á mekáá mín áhɛd áte ngáne ádáǎ mwǎn dín achuu. ⁶³ Héɛ áhǎgténé ne mekáá aá bépiined mó abámbé. Antɛl áhɛd aá, “Dín ádíí mó bán Jǎne.” Anyín áde bad bényíné nê, menyáké mékǎb bó. ⁶⁴ Abwǎg-ábwǎg, ehób énsǎlé mó á nsǎl, ábootéd-te dyam ahób ámpê, ákémte-’ɛ Dyöb. ⁶⁵ Nén dénkǎbêd bad bésyǎǎl ábe bébédé áhɛd mbwóg, békɛɛné nkalan hǎm ásyǎǎl á myad mé e’kone á alon á Judeya. ⁶⁶ Mod téé awě anwóg ádén akan, ankoó dǎ á nlém-tê. Bésɛdté bánken, “Ebál é mod éhéé anén mwǎn ábɛɛ-yɛɛ?” Bésɛdté’áá nê áyǎle bémǎí nén bán Dyöb áde ne ane mwǎn.

Ngase echě Sakaria

- ⁶⁷ Bǎǎb-pǎǎ, Edǎǎdǎń éche Esáá émpii sée mwǎn, Sakaria. Héɛ ábóótédé mam ahóbtɛd, ahóbé aá,
⁶⁸ “Mekɛnag mébê ne Sǎngwéé, Dyöb á bad bé Israel.
 Békɛn Dyöb áyǎle ahýedé ábê bad anyen ásɛ, akǎdté-’ɛ bó.
⁶⁹ Akwǎgté ngum a mod á abum á ndáb áde awě mbǎledɛ Dabidɛ, móǎchoód syánɛ.
⁷⁰ Se’ bǎǎd ansón bekal bé’dǎǎdǎń, alóm bó aá béhób bán,
⁷¹ Móǎson syánɛ á mekáá mé bad bé ekǎyí ábe syánɛ, ne bad ábe békǎǎ syánɛ.
⁷² Nê dǎǎ Dyöb álúmtéé ngǎl eche ánhíí’ é ábêd betaa akag. Né-’aá ákámtené nímê melě,
⁷³ nédé melě nímɛ ámmwɛɛ ne awɛd sáá ambáá Abrahamɛ.

⁷⁴ Anhób aá mósmdadté syánē asonj á mekáá mé bad bé ekoyí ábe syánē, bonj déhel mó abele ésebán debáá’.

⁷⁵ Dεέbenlé mó pónidé eched ne nlém míme rísáá ne mbeltéd míme rídé ngáne Dyöb áhedeé,
á alongé ádēd ásyāāl.

⁷⁶ Wε-óó, a-mwän, béchǎg wε bán nkal é’dǎádǎj awě Dyöb á Ngum.
Wε-’aá wěsēbē Sǎngwéé á’sō, ábonjseñ mó nzii echě ábwεé áte.

⁷⁷ Wěbēl ábē bad bébíí nén bán, Dyöb áchónté bó áyāle álágséné bó rímab mbéb.

⁷⁸ Nén débenléd áyāle ngol e Dyöb ne ábē e’bonj bé nlém.

Ene ngol chó-’aá ékǎj e’nyínen bé ekíde ábē é’bídé ámín é’piiné d syánē e’soósonj.

⁷⁹ Né-óó bad ábe bédé á ehíntén-tē, ne á nsal ní sonj, béküd e’nyínen bé e’kíde. Syánē-’ε dééküd debyéé áde álúmte syánē nzii echě epeene alongé dé nsanj.”

⁸⁰ Jone ankwög, edǎádǎj é Dyöb ébē-’ε mó ngíne. Andyě é ehyánje kááj ne á pónidé eche ábóódtédé eyale é Dyöb akal á ntálé wéε bad bé Israel.

2

Yesue achyáádté á Betelhem

(Mat 1.18-25)

¹ Mmē mesú-óó Agóstuse, Kaisεε a Roma antóméd mbéndé aá, moosyāál awě adé ásē e mímē nkamlen, áke átelen dñn. ² Nén démbē tónjé e bad e’só. A pónidé eched Kirinusε mó ambé nló mé alonj á Siria. ³ Mod téé ankě áwē dyad ábel bonj bétel mó dñn ásē.

⁴ Né-óó Joseβε mómpē anhidé á dyad á Nazaret á Galilia, achágé á Betelhem, dyad áde Kǎj Dabidε á Judeya, áyāle ambíd á mbyaa míme Dabidε. ⁵ Ankě nē ábel bétōj bó Maria, ngondéε eche ánkíí’ε. Maria mó-’ε ambé nkg. ⁶ A Betelhem wē dó-’aá achád ákóbé Maria. ⁷ Anchyáá mwän a mwenchóm awě átúbné abum. Ankaán mó e’ped bé mebad, ánāād-te mó á ebwög eche bédídté e’lém áte, ngáne etál éebédeé á ndáb e beken.

Ángel építdé benon bé mbód

⁸ Aped eched, benon bé mbód bénóné’áá échāb echoj é’ mbód á hōm dé medyé nkuu. ⁹ Ángel e Sǎngú empií bó tǎléd, ehúmé é Sǎngú élǎjnéd bó. Mbwóg ménkōb bó. ¹⁰ Héε ángel élǎngeé bó aá, “Nyéebáá’, mpiínédé nyé kase e nkalanj echě éwōgēd bad bésyāāl menyínje bwāmbwam. ¹¹ Nyébii bán, epun é’chii, Nsoode awēn achyáádté á dyad áde Kǎj Dabidε. Mó adé Ane awě Dyöb Awógté. Mó adé Sǎngwéé. ¹² E’chemléd ábe mibagεé nyé é’dii bán, nyéētān mwän awe békájné e’ped bé mebad ngáne ánánjé á ebwög eche bédídté e’lém áte.”

¹³ Melemlem mé pónidé echoj é ángel émbíd eníníí ángel á nkæg tǎléd, ékené Dyöb bán,

¹⁴ “Ehúmé ébē ne Dyöb áde áde se ámín, nsanj-’ε míbē ne baányonj ábe ábágé nsimé á nkōjsé!”

¹⁵ Ambíd e nē, échē ángel énsū ámín. Héε benon bé mbód bélǎngeé nhóg ne aníníí bán, “Syáá dékag á Betelhem, déke dényín áde akan áde Dyöb á Ngum álúmté syánē áte aá ábénlédé.”

¹⁶ Dó-’aá békíí á mehélé-te, bonj bédíbté Maria bó Joseb ne nkáál ní mwän néε rínánjé á ebwög eche bédídté e’lém áte. ¹⁷ Bémáá-’aá anyín nē, dóó bébóódtédé nkalanj akal ngáne ángel énlā’é bó tǎngene ane mwän. ¹⁸ Bad bésyāāl ábe

bénwōg nê, menyáké ménkōb bó. ¹⁹ Maria ankoó nímén mam méšyāāl á nlém-tê, ádolé mó áte. ²⁰ Héε benən bé mbód bétímé ámbíd, békēmtē Dyōb, békēné-’ε mó áyāle mam méšyāāl níme bēwógé, boŋ bényínén-ne dīd nēŋgáne bénlāā’ε bó.

²¹ Ambíd e e’pun waam, mbwε níme béyagεé mwān, bēnchuu mó dīn bán Yesuε. Adé dīn dōo ángel émmadté mó achag boŋ nyaá ābē dyēm.

Bépééné Yesuε á Ndáb-e-Dyōb

²² Βοοb-ποό, mbéndé e Moseε ehedáá bán, ámbíd e echyáa béε mende áwobe nyě mwān bó sée mwān. Ade bémádé nê, Maria bó Joseb bēnkéén mwān á Jerusalem álúmed mó á’sō é’ Sánjú. ²³ Bēnkě nê nchoo ne ngáne éténlédé á mbéndé e Sánjú bán, Mwān a mwēnchóm téé awě bétúbné abum, béε mó á mekáá mé Dyōb. ²⁴ Bēnkě nê káŋne áβε mende ne álóned mbéndé e Sánjú echě ehóbé bán mod áβε bé élāā béε káa mbəŋgé ésad éβε.

²⁵ Á Jerusalem wê, mod ambé bán Simione. Ane mod anwōŋ abé áde atəŋgéne á’sō é’ Dyōb, ákoŋgé-’ε mbéndé é Dyōb. Edəádəŋ éche Esáá émbē ne mó. Asiné’áá pónde echě Dyōb désoŋgé alonŋé á bad bé Israel. ²⁶ Edəádəŋ éche Esáá émməd-te mó alúmed nén aá, éewáá ésebán ányíne Ane awě Sánjúwéé Awógté. ²⁷ Edəádəŋ éche Esáá émbēl Simione ankě á Ndáb-e-Dyōb. Dōo Maria ne Joseb bépééné awab mwān Yesuε áhed, ngáne mbéndé éhéde’áá.

²⁸ Simione ankobén bó mwān, abwáá mó, boŋ ákēmtē Dyōb nén aá,

²⁹ “A-Sánjú, ngáne élonaté ádōŋ akag, téd-tō me, nkag ne nsan.

³⁰⁻³¹ Ayāle mīd nímém rínyíne awōŋ mod a e’soosōŋ awe ébōŋséné wéé moosyāāl ányín.

³² Abē e’nyínen bé ekide áβε bēbēl bad áβε béesě bad bé Israel ábíi wε, əpεéne ne edúbé wéε ábōŋ bad bé Israel.”

³³ Josebe ne Maria bémbe menyáké áwóg mam níme bēhóbé təŋgene awab mwān. ³⁴ Héε Simione ánámté bó, boŋ álāŋgē Maria aá, “Nōné’, anén mwān awě nyényíneé nén, Dyōb dōo álómé mó. Abēl bad behóg békud ebébtéd, ábíní-’ε békūd e’soosōŋ á alon á Israel. Abē nēŋgáne e’chemléd é’ Dyōb, boŋ ekud é bad éfīl mó ámín, bétəŋgān mó. ³⁵ A pónde eched mod téé níme mbeltéd mēn mébidéd níme mewēmtən áwed. Héε ndutul ésoŋgé wε á nlém néε nkwaté.”

³⁶⁻³⁷ Nkal é’dəədəŋ a mmwaád nhóg abédé, dīn démbē mó bán Anaa, mwān awe Panuεε awě abíde á túmbé e Aseε. Anaa anchūn bwāmbwam. Bó nchóm bēndyéé mwě saámbe á e’wōŋgé, boŋ ályāgē mó akúd káŋ ne á móom mé mwé waam ne mwě níniin. Eésyəŋge’áá á Ndáb-e-Dyōb. Akánné’áá nkuu ne mūte, ádidé-’ε yāl nzaa á mekáne-tē. ³⁸ Ade Maria bó Joseb bépééné Yesuε á Ndáb-e-Dyōb pεenén, Anaa ambé áhed. Héε ábóótédé Dyōb akεn, ákanlé-’ε bad nkalan təŋgene ane mwān. Abē bad bēbédéε bad áβε bésíné’áá pónde eche Dyōb déwəbéé dyad á Jerusalem. Anláá bó nyaa e mod echě ane mwān ábē.

Josebe bó Maria bétímné mwān ámbíd á Nazaret

³⁹ Ade Maria bó Joseb bémádné mam méšyāāl ngáne mbéndé e Sánjú éhéde’áá, bēntím áwāb dyad á Nazaret á alon á Galilia. ⁴⁰ Ene pónde mwān mó-’ε ákwogé’, áwūē’ áte, debyéé ákwogé mó, nsimé ní Dyōb mó-’ε níhídé mó.

Yesuε akii á Ndáb-e-Dyōb

⁴¹ Βοοb-ποό, émbē bán, mwě téé Yesuε sáá bó nyan békágé’áá á Jerusalem áyāle Ngande e Nnyíme-ámín. ⁴² Ade Yesuε ápédé dyōm á mwé ne mβε, bóbōo bēnkě á ngande ngáne émménténné abé. ⁴³ Ngande emaa’-aá boŋ nyaá bó sán bésūē’ á dyad. Yesuε anlyəg ámbíd á Jerusalem ésebán bēbí. ⁴⁴ Mewēmtən

mém̄bē bó nén bán, adé á ehoṅ éche ésúé'áá. Boṅ áde békékeé bootya mbwembwε kááh ne ngukél, dǒo bébóótédé mǒ ahed, bésēdtē mǒ wée bad bé túmbé ne bad ábe bóbǒo bébyééné. ⁴⁵ Anyín áde béenyíneé mǒ, bēntim ámbid á Jerusalem áhed mǒ áwed.

⁴⁶ Alónten e'pun é'láán dǒo bétimé mǒ adibed á Ndáb-e-Dyǒb. Andyéé átínté e bemeléde, áwōglān bó, ásedtē-'ε bó mam. ⁴⁷ Mod téé awě anwóg mam míme Yesue áhóbé'áá, ambé menyáké áyāle nsōnten míme ánwōṅgē ne nyaa eché ákwéntánnáá bó. ⁴⁸ Ade nyaá bó sán bényíneé mǒ, yǎl enkóm bó áte. Dǒo nyaá ásedtēé mǒ aá, “A-mwǎn, chán-nǒ ébéle sé nén? Sé sōṅ sēkómé wε ahed, sétagé-'ε áte.” ⁴⁹ Boṅ Yesue ankwentén bó aá, “Cheé ékǎá boṅ nyéhédé me? Nyénkembíí'é bán, ntáṅgéné abé á ndáb eché echem Sán-ε?” ⁵⁰ Bénkēnhenlé dyam áde áhóbé asōnten.

⁵¹ Ambid e nē, dǒo Yesue áhídé nyaá bó sán, boṅ bóbǒo bésūē' á Nazaret. Enkēnwúenne bó nló áte. Nyaá-'ε ankoó nímén mekan mésyāāl á nlém-tē. ⁵² Ngáne Yesue ákwógé'áá, debyéé dǒmpē ákwógé'áá mǒ. Nsimé ní Dyǒb ne ní baányoṅ ríhídé mǒ.

3

Jōne, Ndusenε aboṅsan nzii (Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Jōn 1.19-28)

¹⁻² A pǒndé eché nkamlεε Tiberiose, ákēbēē Kaisεε a Roma áyāle dyóm á mwě ne rítáan, Dyǒb dénlóm Jōne mwǎn awe Sakaria ne nlébtéd á ehyáṅge wée ábédé. Ene pǒndé-'ε dǒo Pontus Payledε mǒ-'ε ábédé Nkamlεε á Judeya, Herǒde ákamlán aloṅ á Galilia, mwǎnyoṅ Filibe-'ε ákamlán aloṅ á Ituria ne aloṅ á Trakoniti. Boṅ Lisania mǒ-'ε akamlánnáá aloṅ á Abilεε. Mmē mesú mēn-naá Anase bó Kaifase bébédé beprise bémbáámbáa. ³ Jōne abwágé'áá mebwóg mésyāāl míme méláṅnéde edib é Jodan. Akag ákalé eyale é Dyǒb nén aá, “Nyétede abel dé mbéb, nyékud edusen ábel boṅ Dyǒb álagsen nyé mbéb.”

⁴ Nén dénlōnēd chǒm-éε éténlédé á kálag eché nkal é'dǎádəṅ Yesayaa bán, “Ehǎṅgé ébídé á ehyáṅge bán, nyéboṅsen epε éche Sǎṅgwéé.

Nyétii eché nzii.

⁵ Nyélóned nhog té.

Nyésuded mbǒod ne ekone té.

Nyétii mebwóg míme méhyómé.

Nyétaled mebwóg míme médé pwǎgléd pwǎgled.

⁶ Abel boṅ moonyoṅ asyāál anyín ngáne Dyǒb ásoo'é alongé á bad.”

⁷ Ndun e mod empě wée Jōne béhéde bán, ádusen bó. Mǒ-'ε ásedtē bó aáken, “Píí é nyǎ chén! Nzéé múmǒ aláṅgé nyé aá nkáásé ní Dyǒb ríhúé' boṅ aléb-pe nyé aá nyékúme abáṅgé? ⁸ Nyéchyáa e'pum ábe é'lúmte bán nyétedé abel dé mbéb, tómaa áhób áwen nlém-tē bán, ‘nyéde bán ábe Abrahamε, nyéekudté nkógsen ní Dyǒb.’ Boṅ rílaa nyé nén meé, Dyǒb áhele ábenléd nímén meláá átímēd mǒ bán ábe Abrahamε. ⁹ Bǒab-pǒó, ehón émáá anaa á nkaṅ ní mel. Né-ǒó, bwel ké é'héé ábe béechyāā' e'pum é' bwám, békwel bó, bébwém-me bó á muú-te.” ¹⁰ Hē dǒo, bad bésēdtēé mǒ bánken, “Chán-nǒ sébenlé bǒob?”

¹¹ Jōne antimtén bó aá, “Mod awě awóó mbóté ébe, ábe póg wée ane awě eewóo chǒmchǒm. Ane awě mǒ-'ε awóó ndyéed, ákabe bad ábe béewóo.” ¹² Belad bé tááse ábe bǒmpē bēnhyě edusen akud bēnsédéd mǒ bán, “A-meléed, cheé sébenlé?” ¹³ Antimtén bó aá, “Nyéēsanté tááse tómaa ngáne bétífidé.” ¹⁴ Nguse é sánze chó-'ε énsédéd mǒ bánken, “Chán-náa sé, sébel chán?” Jōne ankwentén

aá, “Nyéēkobné bad mənέ. Nyéebáné-’ε bad mekan áyāl ngên, bon nyébê menyinge ne chōm-έε nyékudέέ née nsábe.”

¹⁵ Bəəb-pəə, bad ábe bébéde áhed, rímab mewēmten mēmbootéd acháge ne e’lyəg bé nlém, békəglád á nlém-té nzé édé bán Jəne mó adé Ane-awě-Béwəgté. ¹⁶ Héε Jəne átimtanné bó moosyəəl aá, “Ndusan nyé bəəb ne mendíb, bon mod ahúε’ awě atómé me. Meékwognedεé áhune ké rímē nkəəd mé metámbé. Adusén nyé ne Edəədəη éche Esáá, ádusén-ne nyé ne muú. ¹⁷ Awánlé échē epeben á ekáá, ábel nén, ápeb ríme menyán ámín. Nzé amadé, əlład mbum é bwám áte, ákəə chō. Bon əlład e’pəə, ahyáád bó á ebonde é muú éche éədīmē.”

¹⁸ Né-əə Jəne alébé’áá bad ne ekud é póle émpēe, ákanlé-’ε bó nkalan rí bwám. ¹⁹ Jəne anhób kəəηne wée nkamlene Herəde aá, abelé mbéb ngáne áwóó Herodyasε, mwaád awě mwānyəη, nchoo ne e’bébtéd bé mekan bémpēe ábe ámbenlé. ²⁰ Abád-te áyále rímē mbéb rísyəəl Herəde anhé Jəne á mbwəg.

Bédúséné Yesue

(Mat 3.13-17; Mak 1.9-11)

²¹ Bəəb-pəə, áde Jəne áamáá ekud é bad adusen, Yesue mó ámpē ampě á adusen mó. Ade áamáá mó adusen, ábwəg-ábwəg ankáné. Ade ákánneé nē dōo ngob e dyəb énédnédé. ²² Hé-’áá Edəədəη éche Esáá ébídé ngáne éləə, bon ésudé mó á nló mín. Ehób chōmpē émbíd ádyəb nén, “Edii awem mwān á nlém awě rídəə bwāmbwam. Ndé menyinge ne wε.”

Abum á ndáb áde Yesue

(Mat 1.1-17)

²³ Yesue ambé dyam móom mé mwě méláán bon ábootád ríme nsón. Bad bényiné’áá mó née mwān awě Josebe. Josebe ambé mwān awe Eliε. Eliε ambé ²⁴ mwān awe Matate. Matate ambé mwān awe Leviε. Leviε abédé mwān awe Melekyε. Melekyε ambé mwān awe Jannε. Jannε ambé mwān awe Josebe. ²⁵ Josebe abédé mwān awe Matatya. Matatya ambé mwān awe Aməse. Aməse abédé mwān awe Nahumε. Nahumε ambé mwān awe Esilyε. Esilyε ambé mwān awe Nagaya. ²⁶ Nagaya abédé mwān awe Maate. Maate ambé mwān awe Matatya. Matatya ambé mwān awe Simene. Simene ambé mwān awe Joseke. Joseke ambé mwān awe Jodaa. ²⁷ Jodaa abédé mwān awe Joananε. Joananε ambé mwān awe Resa. Resa ambé mwān awe Serubabele. Serubabele ambé mwān awe Salatyε. Salatyε ambé mwān awe Neriε. ²⁸ Neriε ambé mwān awe Melki. Melki ambé mwān awe Adie. Adie ambé mwān awe Kosame. Kosame ambé mwān awe Elamadame. Elamadame ambé mwān awe Ere. ²⁹ Ere ambé mwān awe Josua. Josua ambé mwān awe Elesaa. Elesaa ambé mwān awe Jorime. Jorime ambé mwān awe Matate. Matate ambé mwān awe Leviε. ³⁰ Leviε ambé mwān awe Simione. Simione ambé mwān awe Judaa. Judaa ambé mwān awe Josebe. Josebe ambé mwān awe Joname. Joname ambé mwān awe Elyakime. ³¹ Elyakime ambé mwān awe Meleya. Meleya ambé mwān awe Mena. Mena ambé mwān awe Matate. Matate ambé mwān awe Natanε. Natanε ambé mwān awe Dabide. Dabide ³² mwān awe Jese. Jese mwān awe Obede. Obede ambé mwān awe Boase. Boase ambé mwān awe Salmonε. Salmonε ambé mwān awe Nasonε. Nasonε ³³ ambé mwān awe Aminadabe. Aminadabe ambé mwān awe Ademine. Ademine ambé mwān awe Arenie. Arenie ambé mwān awe Heserone. Heserone ambé mwān awe Perese. Perese ambé mwān awe Judaa. ³⁴ Judaa ambé mwān awe Jakəbe. Jakəbe ambé mwān awe Aisige. Aisige ambé mwān awe Abrahamε. Abrahamε ambé mwān awe Tera. Tera ambé mwān awe Nahə. Nahə ³⁵ ambé mwān awe Seruge. Seruge ambé mwān awe Rewεε. Rewεε ambé mwān awe Pelege. Pelege ambé mwān awe Ebeε. Ebeε ambé mwān awe Sela. Sela ³⁶ ambé mwān awe Kananε. Kananε ambé mwān awe Apasade. Apasade

ambé mwän awe Semε. Semε ambé mwän awe Noa. Noa ambé mwän awe Lamεke. ³⁷ Lamεke ambé mwän awe Metusεla. Metusεla ambé mwän awe Henokε. Henokε ambé mwän awe Jaredε. Jaredε ambé mwän awe Mehalεle. Mehalεle ambé mwän awe Kenanε. Kenanε ³⁸ ambé mwän awe Enosε. Enosε ambé mwän awe Seta. Seta abédé mwän awe Adamε. Adamε-ε abédé mwän a Dyöb.

4

Satanε akagé Yesuε

(Mat 4.1-11; Mak 1.12-13)

¹ Bɔɔb-pɔɔ, áde Yesuε abídé á edíb é Jodan, anlón ne Edəádəɗ ɛche Esáá. Entimén mó á ehyánge. ² Andyéé áwed móom mé e'pun méniin, Devəle ákagé mó. Mmé mesú mésyāāl enkēndyáá chǒmchǒm. Ambīd e né-ɔɔ nzaa ewagáá mó. ³ Dóo Devəle álāngéé mó aá, “Nzé wε-εé edé Mwän a Dyöb, kamlén ádén aláá wεé, átim ewele.” ⁴ Yesuε antimtén mó aá, “Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, ‘Saké ndyééd chēmpen edide moonyon á alongé.’ ”

⁵ Héε Devəle ákééné mó á ekone mín, álūmtē mó melon mé nkōnsé mésyāāl áyāle mwä eson é pónde. ⁶ Dóo álāngéé mó aá, “Nóné’, bεbágé me nkamlen ámīn e ábén bwēm é’syāāl. Nwóó-ε kunze ábe mod ké ahéé awe ndáá abε. Měbě wε mó. ⁷ Né-ɔɔ nzé ebagé me edúbé, né wéε ewóó ábén bwēm é’syāāl.”

⁸ Yesuε antimtén mó aá “Eténlédé nén bán, ‘Ebwógke’ Sāngwéé ádon Dyöb mebóbón, ébage-ε mó edúbé. Mwēnpēn-naá étāngéné abele.’ ”

⁹ Héε Satanε ákééné Yesuε á Jerusalem. Atyēēmān mó á nzonge e Ndáb-e-Dyöb mín, bon álāngē mó aá, “Nzé wε-εé edé mwän a Dyöb, éheb á bwεle-mín hén, éhūn á ndɔɔb. ¹⁰ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, ‘Dyöb dékamlén ɛche ángel ásáb wε,’

¹¹ ‘épēm-me wε ámīn, ábel nén weébōmē ekuu á aláá.’ ”

¹² Yesuε-ε antimtén mó aá, “Kálag e Dyöb ehóbe nén aá, ‘Weékāgē Sāngwéé, ádon Dyöb áte.’ ”

¹³ Devəle amaá-áá mó akāg áte menzii mésyāāl, bon áhidte’, áhāg mó mwä etál.

Yesuε aboótédé nsón á Galilia

(Mat 4.12-17; Mak 1.14-15)

¹⁴ Yesuε antīm ámbīd á Galilia. Edəádəɗ ɛche Esáá émbē ne mó, dīn dó-ε ákanlád mó mbwóg áte ésyāāl. ¹⁵ Ayágté’áá bad áwab ndáb é mekáne, moosyāāl ákēmtē mó.

Bad bé Nazaret béekobéé Yesuε

(Mat 13.53-58; Mak 6.1-6)

¹⁶ Ade ápédé á Nazaret wéε ákwógé, ansól á ndáb e mekáne á Mbwe-mé- nkóme-áte, ngáne ámmēténne abel. Dóo átyéémé ámīn, álān eped. ¹⁷ Bémbě mó nhíbe ní kálag é metelag míme nkal é’dəádəɗ Yesayaa. Anhuné chó áte, ákūnē eped ɛche ehóbe nén bán,

¹⁸ “Edəádəɗ ɛche Sāngwéé édé ne me,

áyāle Dyöb ápwédé me aá, mbel ehāngé é nkalan mí bwām wéε betóótōkē bé bad.

Alómné me ehāngé aá, bad ábe bédé á mehangé, béhide á mehangé,

aá, bad ábe békwédé ndím, bényīnēn

aá, bad ábē békude metuné á mekáá mé baáb, nhúd bó á metuné-te

¹⁹ aá mbel-le ehāngé nén meé pónde epedé eché Dyöb álūmtéé bad ngól.”

²⁰ Amaá-aá alán, ádíb kálag áte, ábag chó ámbíd wée mod awě anone ndáb e mekáne. Ankě ádyēē ásē, mǐd mésyāāl ménone mó. ²¹ Dóo álángeé bó aá, “Echén eped éche nyéwógé, élóné epun é’chii.”

²² Moosyáál ankéméd mó, menyáké mékób bó áyāle kase e pōle echě ebídáá mó á nsəl, bésēdté’ bánken, “Kíné saá mwān awě Joseβε mó nén-ε?” ²³ Yesue ambád bó aláa aá, “Mbíí meé, nyéēkalé me ngan bán, ‘A mod a bwel, choód yǎl.’ Nyéēlāā-’ε me bán, mekan níme nyéwógé bán mbelé á dyad á Kapenahum bán, mbel-láa mó áwēm dyad-tē hén.” ²⁴ “Nlāa nyé nén meé, nkal é’dáádəŋ eewóo’é edúbé áwē dyad. ²⁵ Nyébíi-óo nén bán, á pónDé eche Elaijaa, mbúú eechódéé áyāle mwě rílaán ne eped. Nē dēmbēl sánkalaa a nzaa ambé alonj áte ásyāāl. Bekúd híin bémbe á mbwóg e Israel hén ene pónDé. ²⁶ Boŋ Dyōb dēnkēnlómmé Elaijaa áwāb. Anlóm mó dásō á alonj á Sidon á dyad á Sarefa wée nkúd a mmwaád ampée. ²⁷ A pónDé echě nkal é’dáádəŋ Elisha ámpē ndun e mod e meləŋ embé á Israel. Boŋ Elisha enkēnsáádté mod a meləŋ ké nhóg awě ambíd á alonj á Israel. Namanε, mod awě ambíd á alonj á Siria móo ánsāádté.”

²⁸ Ade bad ábe bémbe á ndáb e mekáne bēwógé-’ε nē, ekanj énkōb bó áte. ²⁹ Héε bépádté ásē, bēhé mó abum ámín, békēen mó á asóg á dyad. Ngáne bēnlōŋgē á ekone mǐn, bēntimén mó á mbám mé ekone ábel bétined mó á ekone sé. ³⁰ Boŋ ansam bó átínté, ákē-’ε mó.

Mod awě edáádəŋ é mbéb émbēē áte

(Mak 1.21-28)

³¹ Yesue ansyógé á dyad á Kapenahum á mbwóg e Galilia, ábootéd ayáged á mbwε-mé-nkóme-áte. ³² Nyaa eche áyágté’áá enkóméd bad yǎl áte bwámbwam áyāle ábē e’yale bémbe ngíne. ³³ A ndáb e mekáne wée áyágté’áá, mod ambé awě edáádəŋ é mbéb ékamlánnáá. Héε ábóótédé abón aá, ³⁴ “Bób! A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syánē déwōŋné? Ehyedé sé awúu-yε? Mbíí we bwám. Edíí mod awě Dyōb álómé, awě asáá.” ³⁵ Dóo Yesue ákánne échē edáádəŋ é mbéb áte aá, “Lám, bíd ane mod áte!” Héε ébómé ane mod áse átínté bad, boŋ ébíde mó á yǎl, ésebán élógné mó.

³⁶ Menyáké ménkōb moosyáál, bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Nyaa e nhóbtéd ehéé nén-ε? Chán mod ákamlánné e’dáádəŋ bé mbéb ne kúmbe esyáál, é’wōgnē-’ε mó?” ³⁷ Dín dēnkě mó mbwóg áte esyáál áyāle mekan níme ábélé’áá.

Yesue achōŋté ekud é bad

(Mat 8.14-17; Mak 1.29-34)

³⁸ Ade Yesue áhídté á ndáb e mekáne, ankě á ndáb wée Simone. Antán néε Simone mwaád nyaá ákonléé, ahéb ámbáá dēnsog mó. Bēnchāŋ Yesue bán, ádid mó bwám. ³⁹ Dóo Yesue ásidté mó á nkəg, awúlén ásē, aláá ahéb áded aá, áte de mó. Abwōg-ábwōg ahéb dēmmaá mó á yǎl, ásyāā ásē, ákōb-pe bó nken.

⁴⁰ Bəəb-pəə, áde enyεn ébóótédé asud, bad bésyāāl ábe bēnwōŋ bad bé nkole ábe békónlé’áá nkole nyaa ne nyaa bēmpēén bó áwē. Ambán nhóg téé ekáá ámín, ádidé bó bwám. ⁴¹ E’dáádəŋ bé mbéb bómpē é’bíde ekud é bad á yǎl, é’bōnē’ bán, “Edíi mwān a Dyōb!” Ankáné bó áte, émwage’áá-’ε aá bēhōb akan, áyāle bémbe bán, adíi Ane awě Dyōb Áwógté.

Yesue akalé nkalanj ní bwám

á ndáb é mekáne é bad bé Israel

(Mak 1.35-39)

⁴² Mbwεmbwε pírib, Yesue ansyóá á dyad-tē, ákē á ahángeé á hōm. Bad bēmbootéd mó ahəd. Ade bédíbté mó, bēnkēnháá mó etál áke hōm. ⁴³ Dóo álángeé bó aá, “Ntángeéné akε á myad mémpēe, ábel nén rílaa bómpē nkalanj

ní bwâm tângene nkamlen ní Dyöb. Mmén nkalanj mósó níkáá bonj Dyöb álómē me.” ⁴⁴Né-óó akalé’áá nkalanj ní bwâm á ndáb é mekáne é mbwóg é Judeya.

5

Yesue apwédé bembapēē (Mat 4.18-22; Mak 1.16-20)

¹Mbwē nhóg Yesue antyéém á nkin mé edib é Genesaret. Bad bēnləjnéd mó áwóg eyale é Dyöb. ²Héē ányíné bétəngé myǒle mébe á nkin. Bekób-bé-súu bēnkēmbáá áwēd-te. Bēwópé’áá échab mbínzé. ³Dóó ásólé á bǒle ábe Simōne, aláá mó aá, ásyəñned mó á nkin. Adyéé-’áá á bǒle-tē, bonj ábootéd bad ayáged.

⁴Ade ámadé nê, anláá Simōne aá, “Kéén bǒle wéē ndib édíí, bonj nyébwēm mbínzé.” ⁵Simōne antimtén mó aá, “A-Sánj, sékébwēm mbínzé nkuu nsyāāl, séēkōbēē chǒmchǒm! Bonj mǐbǐl ngáne éhóbé.”

⁶Dóó bēbwémé mbínzé. Bēnkōb ndun e súu kááj mbínzé éhape’. ⁷Bēnlēbē baáb ábe bēbédé á bǒle ábíníí bán béhye bēwōñgen bó. Ade baáb bēpédé, myǒle mésyāāl mébe ménlōn ne súu kááj mébootéd asú ásē. ⁸Ade Simōne Petro ányíné nê, ankwē Yesue á mekuu, áhābē aá, “A Sánjú, sōn! Syəá wéē ndíí áyāle ndíí mbélé-mbéb.”

⁹Simōne anhób nê áyāle émbē bóobe baáb menyáké bwāmbwam ányín ndun e súu eche békóbé. ¹⁰Menyáké ménkōb káájne Jemse bó Jōn, bán ábe Zebēdiē, ábe bēmbē á echoñ é akób á súu. Héē Yesue áləñgēé Simōne aá, “Weebáá’. Bootya chii nyéētédé bad nlém á abum áhíd me.” ¹¹Ade bēpééné nímab myǒle á nkin, bēntédé chǒm ésyāāl áhed, bébootéd-te Yesue ahíd.

Yesue achǒjté mod awě meləñ mēkóbé (Mat 8.1-4; Mak 1.40-45)

¹²Mbwē nhóg Yesue abédé dyad ahóg. Mod awě meləñ mēkóbé yǎl esyāál ampě áwē. Anyín áde ányíné Yesue, ankwē mó á mekuu, áchāā mó aá, “A-Sánj, nzé edəá ehēle ébēl me nsánj.” ¹³Dóó Yesue ábídte ekáá, ábānē mó á yǎl bonj áləñgē mó aá, “Ndəá, sánj!” Abwōg-ábwōg nímē meləñ mēmmaá ane mod á yǎl. ¹⁴Yesue anláá mó aá, eeləngé modmod, aláá-’e mó aá, “Kǎg élúmed yǎl wéē prisē, ásimen wē. Ebag-ke mendē ngáne mbéndé e Moseē éhēdēé álúmed bad wéé mósāā.”

¹⁵Ké nēngáne Yesue ánkəñgē mó aá eeləngé mod, dīn dēmbē ákag mó mbwóg áte esyāál áyāle nímē mbēltéd. Nê dēmbēl ndun e mod éladné mó á nkəg, áwóg chǒm éche áhóbéé, ne ábēl ádid bó bwām. ¹⁶Bonj nzé pónde empě mó, ayǒgké’áá atim á ahəngé, ákáne.

Yesue achǒjté mod awě awédé eped (Mat 9.1-8; Mak 2.1-12)

¹⁷Mbwē nhóg ámpē Yesue ayágté’áá bad. Befarisia ne bemeléde bé mbéndé bēmbē áhed. Bēmbíd dyad ne dyad téé á mbwóg é Galilia ne Judeya, káájne á Jerusalem. Ngum e Dyöb empíí mó, ádid bad bé nkole bwām. ¹⁸Dó-’áá bad behóg bēpēenēé mod á mekále mīn awě awédé eped. Béhédé’áá nzii echē bésəñléé mó á ndáb-te, ánaad mó á’sō-te wéē Yesue. ¹⁹Bēnkēnkudté etál áyāle ndun e mod enlón áhed. Dóó bēchəgké á ndáb mīn. Dóó bēnédté nnəñ, bésudéd ane mod bóobe mekále á etále-tē á’sō-te wéē Yesue. ²⁰Ade Yesue ányíné adúbe ádé ábe bad bēwóó áte anláá ane mod awě awédé eped aá, “Amúē, nlagséné wē mbéb.”

²¹Dóó bemeléde bé mbéndé ne Befarisia bēbóótédé anyoo áte bánken, “Ebál é mod éhéé ésyəá Dyöb nén? Nzéé ahēle se álagsén mbéb ésebán Dyöb dēmpen?” ²²Yesue anchem bó mewēmtēn áte. Héē ásedtēé bó aáken, “Cheé ékáá bonj nyéwōó’ enén ndín e mewēmtēn? ²³Ahéé adé dyam ásad, áhób wéé,

'Nlagséné wε mbéb,' káa áhób wεé, 'Syáá ásē, ébooted akε?' ²⁴ Bon mēlūmēd nyé mēé, Mwān-a-Moonyon awóó kunze álagsen mbéb á nkōhsé." Héε álāngéé ane mod awě awédé eped aá, "Nlānge wε nēn mēé, syáá ásē, étēd mīmōn mekále, ésúé' á ndáb."

²⁵ Abwōg-ábwōg ane mod anhidé ásē áfintē e bad, atéd mīmē mekále, ásūē-'ε mó á ndáb, ákag ákēmtē Dyōb. ²⁶ Menyáké ménkōb moosyáál awě ambé áhed. Héε bébóótédé Dyōb aken ne mbwōg áte bán, "Sēnyíné akan dé menyáké chii nēn."

Yesue achénlé Leviε
(Mat 9.9-13; Mak 2.13-17)

²⁷ Ambid e nē Yesue ansyáá áhed. Ade ákagké nē, annyín nsaad-a-tááε nhóg bán Leviε. Leviε andyéé ásē á ndáb echě ákóbáá tááε áte. Héε Yesue álāngéé mó nēn aá, "Hidé me." ²⁸ Dóó Leviε átyéémé ámīn, áchēnē chōm ésyāāl áhīdē-'ε mó.

²⁹ Bōob-pōó, Leviε anchāg sājkalaa a ngande áwe ndáb á dīn áde Yesue. Besaad bé tááε híin ne bad bémpēe bémbē áhed. ³⁰ Héε Befarisia ne ábāb bemeléede bé mbéndé bényonγεé áte wéε Yesue ábē bembapeε, bésēdtē bó bánken, "Cheé ékáá bon nyáābe besaad bé tááε ne bebel bé mbéb bémpēe nyédyāg ndyééd, nyé mwāg-ke mīm hōm ahóg?" ³¹ Yesue antimtén bó ne ngan aá, "Bad ábe bédyéé bwām béetógnεnεé mod-a-bwel. Bad ábe békōnle' bóó bétógnéné mod a bwel. ³² Nyébīi nēn bán, meépedéé áchéle bad ábe békóbnédé á'sō é' Dyōb, bon mpedé áchéle bebel bé mbéb mēé bésōg mbéb abel."

Nsēdtéd tāngene
adid á yāl nzaa á mekáne-tē
(Mat 9.14-17; Mak 2.18-22)

³³ Befarisia bémbād ahób bán, "Bembapeε ábe Jōne béménténé yāl nzaa adid á mekáne-tē. Melemlem né-'aá Befarisia ábāb bembapeε bómpē bébeleé. Cheé ékáá bon ábōn bédyāg ndyééd, bémwāg-ke mīm?" ³⁴ Yesue ankwentén bó ne ngan aá, "Chán bad ábe bélébpé á ngande e e'wōngé béhele bédidé yāl nzaa á mekáne-tē áde mod awě akude sōmbé ádíi adé ne bó? ³⁵ Bon epun épě éche békobénné bó mod awě akude sōmbé. Echē epun dóó bēdidté yāl nzaa á mekáne-tē."

³⁶ Yesue anlāá bó ngan aá, nzé mod ahóbe aá, mōnabpe' mbóté, eeséléé eped é abad áyāle mbóté ekóólé bon ánabnáád mbóté e nchun. Nzé abelé nē, né asalé mbóté ekóólé. Ké eped ékōōlē-'ε éetāngánné ne mbóté e nchun. ³⁷ Melemlem nēngáne mod éētēdēē mīm mékōōlē se ahé mó á nchun mé ntyāg, se ápen. Ayāle nzé abelé nē, né mīm méhōd káōn ntyāg ntyéd, mīm mémād asyōge, ntyāg-ke ámpē níbéb. ³⁸ Bétāngéné béhé mīm mékōōlē á apom dékōōlē. ³⁹ Bad ábe bó-'ε bémwāg mīm, béemaá'é mīm mé nchun amwé se béhedé mékōōlē. Bébele béhób bán, "Saá mé nchun móó mébóó-yε?"

6

Nsēdtéd tāngene abel dé nsón
á mbwε-mé-nkōme-áte
(Mat 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Mbwε nhóg Yesue ne ábē bembapeε bétómé'áá á nzag e ngun-tē. Nēn démbē á mbwε-mé-nkōme-áte. Abē bembapeε bēmbootéd e'sóg é' ngun apád, bépāgke', bédyāg. ² Nguse é Befarisia bényíné-'aá nē, bon bésēdté bó bánken, "Cheé ékáá bon nyébelé akan áde mbéndé éebagéé kunze ábel á mbwε-mé-nkōme-áte?" ³ Héε Yesue mō-'ε ásedtéé bó aáken, "Nédē nyéeláá'é á kálag e Dyōb dyam áde kōn Dabidε ámbenlé áde nzaa ékóbé mó ne ábē bad-ε? ⁴ Ansól

á Ndáb-e-Dyöb mós ne bad ábe bënwoón mós, atéd e'wεle ábe é'bédé ndε e Dyöb, adyé. Bon eched mbéndé eébageé mod ké nhóg kunze ádyē ábē e'wεle étōmεé prise. Mwën andyé, ábē-'ε káōηne bad ábe bënwoón mós donge." ⁵ Yesuε ambádé bós áte aá, "Mwän-a-Moonyon awóó nkamlen káōηne ámīn e mbwε-mé-nkóme-áte."

Yesuε achōhté mod awē ekáá éwédé
(Mat 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ Epun émpēe Yesuε ankě á ndáb e mekáne. Ambootéd bad ayáged. Nén ámpē démbē á mbwε-mé-nkóme-áte. Mod nhóg-ke ambé áhed awē ekáá émbáá éwédé. ⁷ Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bénóné'áá mós chodchod, ányín nzé ádíđ ane mod bwām á mbwε-mé-nkóme-áte, ábel nén békóben mós awusé. ⁸ Yesuε mós-'ε anchēm bós mewēmten áte. Héε Yesuε álāngeé ane mod aá, "Hyě étyéem átíntē hén." Ane mod anwógén mós. ⁹ Dóó Yesuε ásedtéé bad aá, "Nyéláa me ké édé mbéndé ábel mbon á mbwε-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alongé á mod, káa áwúu mós?" ¹⁰ Ahóbe nē, anone-'ε bad á mesó. Dóó álāngeé ane mod aá, "Sálé ekáá áte." Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyéé mós bwām ámpē. ¹¹ Nén dénkōbēd Befarisia ne bemeléede bé mbéndé ekan áte, béhəgké mós ápid mós mekáá.

Yesuε apwédé bembapεε bé
nlomag dyóm ne bébe
(Mat 10.1-4; Mak 3.13-19)

¹² Ambíd e pónde Yesuε ankě á ekone mīn ákáne. Ankáné nkūu nisyāál káōη ne mbwεmbwε. ¹³ Bon áde bīn é'kénlé, anchélé ábē bembapεε, ápwédé dyóm ne bébe áwab tíntē, áchəgé bós aá, bembapεε bé nlmag. Ábē bembapεε bé nlmag bēbédéε, ¹⁴ Simōne awe ámbagké đīn aá, Petro, bós mwānyan Andreyā, Simōne, Jakōbe, Jōne, Filibe, Batolomyo, ¹⁵ Matyo, Tōmasε, Jemse mwän awē Alfōse, Simōne mod a kón, ¹⁶ Judase, mwän awē Jemse ne Judas Iskariōde awē antīm Yesuε asóm.

Yesuε ayágté, achōhté-'ε ndun e mod
(Mat 4.23-25)

¹⁷ Dóó bōobe bembapεε bésyógké á ekone sé, bēpag á hōm áde átánlé. Béntān bembapεε bēmpēe híin ne ndun e mod áhed. Ene ndun e mod embíd á mbwóg e Judeya-tē esyāál, á Jerusalem, kāηne á myad mé Tirε ne Sidōn á nkin mé edīb é nkwě. ¹⁸ Bēmpē nē áwóg Yesuε eche póle, ne ábel nén ádid bad ábe bēkonle bwām. Adidé'áá bad ábe edáádəη bé mbéb é'tágté'áá bōmpē bwām. ¹⁹ Mod téé ahεdáá aá mós nsidten mós ngáne émbēē bán, ngīne ebídé'áá mós á yāl eché edidé'áá bad bwām.

Mekan mé nnam ne mé medim
(Mat 5.1-12)

²⁰ Héε ábótédé ábē bembapεε akalēn aá, "Nnam mībē ne nyé betóótōkē bé bad áyāle nyédé ásē e nkamlēn ní Dyöb. ²¹ Nnam mībē ne nyé ábe nyédé nzaa bōob, áyāle Dyöb dékōdéd nyé. Nnam mībē ne nyé ábe nyélebe bōob áyāle nyéēwóó. ²² Nnam mībē ne nyé nzé édé bán ngáne nyéhídeé Mwän-a-Moonyon, bad békóó nyé, bēbáa nyé á yāl, bésyāā nyé, béchəge-'ε nyé mīn mé mbéb. ²³ Nyéwóge bwām, nyébwεen ámīn nīmē mbwε, áyāle nsábe nīme nyékudté ádyōb ríchábé ámīn. Melemlem nē dōó besáá bē' bōód bōmpē bésyāá'áá bekal bē'dáádəη. ²⁴ Bon édé ngol ne nyé ábe nyédé nhōn, áyāle nyēmaá echēn ndε akud. ²⁵ Edé ngol ne nyé ábe nyékódé bōob, áyāle pónde épē eché nyétaké nzaa. Edé ngol ne nyé ábe nyéwōo bōob, áyāle nyéēlēb, nyéchīi-'ε.

26 Edé ngɔl ne nyé nzé moosyáál ákêmté nyé. Nê dóó ábāb besáá békémtáá bekal bé'dáédəŋ bé metóm.

Nyédəŋ bad ábe békóó nyé
(Mat 5.38-48, 7.12a)

27 “Boŋ nlânge nyé ábe nyêwóglan me hén bəəb meé, nyédəŋ bad ábe béhede nyé kəkəə, nyébenle-’ε bad ábe békóó nyé mboŋ. 28 Nyénamed bad ábe bésyəŋtad nyé, nyékānnad-te bad ábe bébele nyé nhel mé mekan. 29 Nzé mod abəmé wε abén á akəg, ékunnéd mó ádíńí ámpē. Nzé mod akōbné wε nímōŋ nkobe, weebāŋné mó ké echoŋ sáte. 30 Kénzée awě achómé wε chōm, beé mó. Mod ké ahée-’ε awě adumné wε bwēm, weéhədné mó bó ámbíd. 31 Kéchée éche édáá wée bad bébel áwōŋ, ébel chó áwāb.

32 “Nzé nyédəə bad ábe bédáá nyé bənpən, né mekenag méhée nyékudté ne nê? Káəŋne bebel bé mbéb bōmpē bédəə bad ábe bédáá bó. 33 Nzé nyébele mboŋ dásō wée bad ábe bébenle nyé mboŋ bənpən, né nsyáŋ ríhée nyékudté ne nê? Káəŋne bebel bé mbéb bōmpē bébele nê. 34 Nzé édé nén bán bad ábe nyélyágé nlém bán bōmpē bébāl nyé bwēm bənpən bóə nyébálee bwēm, né nsyáəŋ ríhée nyékudté ne nê. Ké bebel bé mbéb bébále baáb ngáne bėbíi bán bōmpē bébāl bó melemlem. 35 Boŋ nyédəŋ bad ábe béhede nyé kəkəə, nyébenle-’ε bó mboŋ. Nyébále-’ε bad bwēm ésebán nyésine dyamdyam ámbíd e nê. Nê déběł Dyōb ábe nyé nsábe níme ríchábé á mīn, nyéchəgnéd-te bán, bán bé Dyōb á Ngum. Nyébíi-’ε bán, Dyōb áde ngɔl ne bad ábe béəsāgnān Dyōb, ne ábe bėbėbė nlém. 36 Nyéwōŋ nlém rí ngɔl melemlem ngáne awēn Titée áwóó nlém rí ngɔl.

Nyaa echə bad bėbídtée mbaku
(Mat 7.1-5)

37 “Nyéekáádté bad, boŋ Dyōb dōmpē déekāádté nyé. Nyéehóbé bad, boŋ Dyōb dōmpē déehōbē nyé. Nyélagsan bad boŋ Dyōb dōmpē álagsan nyé. 38 Nyébage bad, boŋ Dyōb dōmpē ábage nyé. Akab áde nyékudté, bėkín dó, bėpuméd-te dó ámīn, káəŋ ásyəgke, boŋ bėpémtéd nyé. Melemlem mé nhəgtéd níme ébénlédé móə Dyōb dōmpē débənlédte.” 39 Yesue ankalé bó ngan aáken, “Mod awě akwedé ndím ahəle alyágéd waáb mod a ndím-ε? Bó bad bébe bėehúnné ebíi-yε? 40 Mwān-a-ayáge eetómée mod awě ayágte mó, boŋ kénzée awě amadé ayáge áte, abelé abé ndágke eche awe meléede.

41 “Cheé ékáá boŋ éwāmsān mwă púuted anyín á đíd á wěŋ, ésebán ehəle nkəg níme rídé emōŋ á đíd anyín? 42 Chán ehəle-se eláá mwānyoŋ wée, ‘Amúē, mwé, ríhūd wε mwă púuted á đíd’, áde wéenyínēē nkəg níme rídé mmōn á đíd? A-bedog-bad! Sébé éhūd nkəg níme rídé mmōn á đíd, dóə wétōŋ’ é púuted echə edé mwānyoŋ á đíd anyín, boŋ ehūd-te chó.

A epum dóə bėchemée bwel
(Mat 7.16-20, 12.33-35)

43 “Alín á bwel á bwām déebelée-se áchyáá e’pum bé mbéb. Alín á bwel dé mbéb-pe déechyāā’ é e’pum é’ bwām. 44 A epum é bwel dóə bėchemée alín á bwel. Ebyééné bwām bán, bėēpādēē ngun á yǎl e mbísan káa besabé á yǎl e mewāŋ. 45 Mod a bwām abele bwām áyāle é’bide mó á nlém-té wée bwām ékōŋnéde. Mod a mbéb-pe abele mbéb áyāle mbídé mó á nlém-té wée mbéb nkōŋnéde. Edé nê áyāle, mam níme ríloné mod á nlém-té, mó-’aá mébide mó á nsəl.

Belóŋ bé ndáb bėbe
(Mat 7.24-27)

⁴⁶ “Chán nyé chəgée me pónde téé bán, ‘A-Sán, A-Sán,’ bon nyéebēlē dyam áde rílan gée nyé? ⁴⁷ Mod téé awě apedé áwem, awě awóge ábēm e’yale, bon ábelé-’e ngáne ríhóbée, mēhəgtén nyé nyaa e mod echě ákóó abé. ⁴⁸ Adé nées nlon-a-ndáb, awě anlimé mekon mé ndáb se ásē, ásūmē ene ndáb eláá mīn. Edib énlōnē, éból mó á ndáb-te ne ngine, bon énkēnhēnlé ch́ apán, áyāle ambí ch́ alón. ⁴⁹ Bon kenzée awě awóge ábēm e’yale bon eébele ngáne é’hóbée adii nēngáne mod awě anlón ndáb ésebán asumme ch́. Ade edib ébólé mó á ndáb-te, ene ndáb enkwě melelem mé pónde, epáá-’e nyaa eche ekamé ahəgtén.”

7

Yesue achōhté mbaledé awě mod ambáá a sánze (Mat 8.5-13)

¹ Bad bésyā́l bēnwōg nímén mekan níme Yesue áhóbé’áá. Ade ámáá mó ahób, ankě á dyad á Kapenahum. ² A dyad-tē wē, mod ambáá a sánze é Roma ambé awě akamlan mbwókél e sánze. Awě mbaledé nhóg awě ándəngé ákónlé’áá káəh áhedé awé. ³ Nées ane mod ambáá a sánze áwóge Yesue dúu, anlóm belyáged bé dyad áá béchēnléd mó Yesue, áhye áhood awě mbaledé. ⁴ Bépédé-’áá wée Yesue, bon béchā́ mó ne nlém nhóg bán, “Hyě éhébe ane mod. Adii mod awě atəngéné nimonj nhébe akud. ⁵ Adáá ádēd alonj á bad, alón gée-’e syā́nē ndáb e mékáne.”

⁶ Yesue anwoón bó. Bon áde ákwóge ape á ndáb wée ane mod ambáá a sánze, d́o mod ambáá a sánze ne álómé baáb wée Yesue ámpē áá, béléa mó bán, “A-Sán, weétagtē we yāl, mmēn meékwognedé ákob we nken áwēm ndáb. ⁷ Nén ábelé menkēnhēnlé ké ape áwonj e’só. Bon ké eyale ch́o wénhōbpē, awēm mbaledé ádyéé bwám. ⁸ Mmēn ndii mod awě adé ásē e nkamlən, mmēn-ne nwóó sánze éche ríkamlanné. Nlan gē póg mēé, ‘Käg’, ékäg-ke nē dēn. Nlan gē empée mēé ‘Hyäg’, éhyäg-ke nē dēn. Nzé nlan gē awēm mbaledé mēé, ‘Běl échén’, ábelé-’e nē dēn.”

⁹ Ade Yesue áwóge nē, yāl enkóm mó áte. Héé ákúnné e’só wée echonj é bad éche éhídé’áá mó, álán gē bó áá, “Ne mbále, nlan gē nyé mēé, meényīnēē mod á alonj á Israel ké nhóg awě awóó nyaa e adúbe echě anén nken-e-mod áwóó.”

¹⁰ Atim áde bad ábe bēnlōmmē bétímé ámbíd á ndáb, bēntān nēngáne ane mbaledé ámáá bwám adyēē.

Yesue apuúdté nkúd a mmwaád mwān

¹¹ Eebemé áte* Yesue ankě á dyad áde béchəgée bán Nain. Abē bembapēe bēmbē ne mó ne echonj é bad. ¹² Ade ápedé bēnbēn ne mmwe ní dyad, bad bēmbídēn ndim mí mod níme mémbe mpəm mí mwān níme nyaá. Nyaá abédé nkúd a mmwaád. Ndun e mod echě embíd á dyad-tē, embé ne mó. ¹³ Ade Sāngú Yesue ányiné ane mmwaád, ankóbtén mó etyāg. D́o álán gēé mó áá, “Lénéd awé!” ¹⁴ Ansídé á’sō, ásitén mekále níme bēmpēmē ndim mí mod ámīn. Bepém bentyéem. Héé áhóbée áá, “A-kódemod, nlan gē we nén mēé, syáé ásē.” ¹⁵ D́o ane kódemod echě anwé ésyā́ngé ásē, bon ébootáád dyam ahób. Héé Yesue ábáge mó wée nyaá.

¹⁶ Mbwóg ménkōb moosyā́l, békēmtē Dyōb bán, “Nkal é’dáádəh ambáá abídé áwēd tīntē,” bēhōbē-’e bán “Dyōb ápiídé abē bad!”

¹⁷ Mmēn nkalanj təngene Yesue ménwōgnēd mbwóg e Judeya áte esyā́l ne melonj níme méde bēnbēn.

* **7:11** Eebemé áte: Don gē á kálag dé’só éwóó: Nées bīn é’sán gē.

*Jone, Ndusene alomé abe bembapere wée Yesue
(Mat 11.2-19)*

¹⁸ Bembapere ábe Jone bómpē bēnwōg nímén mam. Héé békíí mó aláa. ¹⁹ Dóo átédé bébe, alomé bó wée Yesue, aá béseded mó nén bán, “Wε-εé edé ane awě Dyöb áhóbé aá mólōm-ε, ngé sébê sésine’ mod ampée?”

²⁰ Abē bad bēpédé-’aá wée Yesue, bēlāngē mó bán, “Jone, Ndusene alomé sé áwōη aáken, ‘Wε-εé edé ane awě Dyöb áhóbé aá mólōm-ε, ngé sébê sésine’ mod ampée?’ ”

²¹ Póndé eche bēpédé áhed nê, adidé’áá ekud é bad bwâm ábe bétágnáá nkole nyaa ne nyaa, ábe bēnkūd medim ne bad ábe e’daádəη bé mbéb é’bédé áte. Amběł bad híin ábe bēnkwě ndím bényinne’. ²² Héé átímtanné Jone ábē bembapere aá, “Nyétime’ ámbíd, nyéke nyéláa Jone mekan níme nyényinné díid ne níme nyéwógé. Nyéláa mó bán, bad ábe bēnkwě ndím bényinne’, ábe bésyágté’áá békag bwâm, ábe meləη ménkōbpē bésáá.† Abe bēnkwě ndóg bēwógne’, ábe bēnwē, bēpuude’, nkalaη ní bwâm-me ámpē rikalte’ wée betóótōkē bé bad. ²³ Nnam míbê-’ε ne kénzée awě eéhəηlɛne nlém á abum təŋgene me.”

Yesue alángé bad nyaa e mod echě Jone ádíí

²⁴ Ade mésénze níme Jone nímáá atim ámbíd, Yesue ambootéd ndun e mod echě embé áhed akale təŋgene Jone. Ansédéd bó aáken “Póndé echě nyémbídtē áke dé atán Jone á ehýange, cheé nyéwēmtēnnē bán nyéēnyín? Apab á chyaá áde epub éságté-ye? ²⁵ Cheé nyēnkéé anəη? Mod awě ahédé kase é mesaη-ε? Nyébii nén bán, bad ábe bēwáa’ kase é mesaη, boη bétəgné-’ε yəl, bédyεε dásō á ndáb é kəη. ²⁶ Cheé-ō nyēnkéé anyín? Nkal é’daádəη móo nyēnkéé anyín-ε? Nê dēn! Ne mbále, nlānge nyé meé, nyényiné mod awě atómé nkal é’daádəη. ²⁷ Jone mó adé ane awě bēhóbé’áá áde bétélé e’yale ábe Dyöb áhóbé aá,

‘Nəné’, nlóme nímēm mésénze níme mésēbē wε á’sō,
áboηsen wε nzii.’

²⁸ A mbále mod ké nhóg awě abidé á abum dé mmwaád eetóméé Jone. Boη ké nê, mod awě adé ndimten átíntē e bad ábe bédé á nkamlən ní Dyöb, adé etógnén tómaa Jone.”

²⁹ (Bad bésyāəl ábe bēnwōg chōm éche Yesue áhóbé, kəηne besaad bé táase bēnkwentén bán ntíi ní Dyöb nítəŋgéné, áyāle bēnkūd edusen éche Jone. ³⁰ Boη Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bēnchím yəl kəηne ntíi ní Dyöb áyāle bēmbāη edusen éche Jone akob.)

³¹ Yesue ambád ahób aáken, “Cheé méhəgténné nyonəel é bad e’chii? Chán bēn békóó abé? ³² Bédíi nēŋgáne bēndem ábe bédyée á dyad-tē, boη bélébpē nhóg ne aníní bán,

‘Sétóngé nyé e’lon, boη nyéeságéé.
Sékónné nyé nkəŋgé ní kwééd, boη ké nê nyéēchyē’é awé.’

³³ Ade Jone, Ndusene ápédé, eéyoke’aá ndyééd adyé, eemwáge’aá-’ε mím. Nyébootéd ahób bán, ‘Edaádəη é mbéb édé mó áte!’ ³⁴ Mwān-a-Moonyon apedé, ádyāg ndyééd, á mwāg-ke mím, nyéhōbē bán, ‘Nyénóne mó, adé ndyééd bwāmbwam. Mmwé mímε ngēn, awonəne belad bé táase ne bebel bé mbéb.’ ³⁵ Boη káəη ne á asóg, mod téé awě abíí dyam abelé ahób aá, nzii e Dyöb etəŋgéné.”

Mmwaád awě belágséné mbéb

† 7:22 Asaad á yəl: Nzé meləη ménkōb mod bétédé’áá mó née mod awě eesáa. Bébéné’áá mó bán eesité wée bad bédíi.

³⁶ Farisia nhóg anlébé Yesue aá ahye ádyê ndyééd áwe ndáb. Ade ápédé áwed, andyéé ásē, ádyé ndyééd. ³⁷ Mmwaád nhóg mó-’ε abédé á dyad-tê wê, awě abédé mbélé-mbéb. Awóg áde áwogé bán Yesue adyâg ndyééd á ndáb e Farisia, ampéen apom á dyöğ dé elod é bwâm áhed. ³⁸ Anyogén ásē benben ne mekuu míme Yesue, ábootéd achii, ásəbté’ mó mekuu ne mésəd. Ampíné mó mekuu ne échē esid é nló, ámwāā mó mekuu álúmed edúbé, anyönlé-’ε mó mekuu ne áde dyöğ dé elod é bwâm.

³⁹ Anyín áde ane Farisia ányíne nê, anhób áwe nlém-tê aá, “Nzé nkal é’daədəŋ móō anén mod ânkoŋgé abé, né abágé’áá abíe’ nyaa e mmwaád eche anén mmwaád awě akidtan mó ádíí ne abé áde áwóó, né abíí-’ε nén aá anén mmwaád adíí mbélé-mbéb.” ⁴⁰ Héε Yesue álângeé mó nén aá, “A-Simōn ndəó wε mwă póle aláa.” Farisia ne ankwentén aá, “A-meléed, cheé édé? Kăg á’sō, éláa mε.” ⁴¹ Dóó Yesue áhóbéé aá, “Mod nhóg abédé awě abalé’áá bad ngáb. Ane mod akalé’áá bad bébe melúm. Akalé’áá nhóg móom mé e’kálé métaan, aníníí-’ε e’kálé étáan. ⁴² Bó modmod bénkênhenlé atuε. Né-óo anlagsén bó mod téé áde alúm. Bəəb-pəó, áyāle bó bad bébe, nzé-módé édúbpé wéé átōmtēn mó adəŋ?” ⁴³ Simōne antimtén mó aá, “Ndúbpé meé, ane awě alúm déntōmtēnnē achab ámín.” Dóó Yesue áhóbéé aá, “Etángeé.”

⁴⁴ Dóó ákunneé wéε ane mmwaád, boŋ álāngē Simōne aá, “Enyíne anén mmwaád-ε? Ade ísólé áwōŋ ndáb, wenkēmbaá mε mendíb wéé íwobned mekuu. Boŋ anén mmwaád asánjé mε mekuu ne nímē mésəd, apíné-’ε mó ne échē esid.‡ ⁴⁵ Wenkēnháá mε tâl, boŋ taa mensól hén, eésógéé mε mekuu anyəle. ⁴⁶ Wenkēnwógédte mε dyöğ á nló ákob mε nken, boŋ awógté mε dyöğ dé elod é bwâm á mekuu. ⁴⁷ Edəŋge é ngíne éche anén mmwaád álúmté, édé nhəgtén ne alagsen áde ákúde áyāle ekud é mekan mé mbéb éche ábélé. Mod-te awě béebudeé mbéb alagsen, eébūdēē edəŋge alúmed.” ⁴⁸ Héε Yesue álângeé mmwaád ne aá, “Ekudé alagsen dé mbéb áyāle mbéb nímōŋ ísyāal.” ⁴⁹ Bad ábe bóbəó bedyágé’áá ndyééd bēnsədéd yāl bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche éwóó kəŋne kunze álagsen mbéb?” ⁵⁰ Yesue anláá mmwaád ne aá, “Adúbe áde éwóó áchóŋté wε, kăg ne nsaŋ.”

8

Nguse é bebaád éhíde Yesue

¹ Ámbíd e nê Yesue ambootéd ake myad ne myad, mémbaá ne mésəd. Akagé’áá, ákalé’ nkalaŋ mí bwâm mé nkamlen í Dyöb. Akééné’áá ábē bembapεε dyōm-ne-bébe. ² Bebaád ábe e’daədəŋ bé mbéb bēmbēē áte ne ábe békónlé’áá nkole mémpēe, boŋ áchōōd bó, bōmpē bēmbē á echəŋ. Ábē bebaád bēbédéε, Maria mmwaád a dyad á Matala awě ánhūdte e’daədəŋ bé mbéb saámbé á yāl, ³ Joanaa, mmwaád awe Kusa, mod awě abédé nló áyāle bembaledé ábe Héřəde, Susanaa ne ekud é bebaád bēmpēe. Ábē bebaád bēbēnládtáá ábab bwēm bēn, bétagnán Yesue ne ábē bembapεε.

Ngan e mbál-e-bū

(Mat 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Ekud é bad émbíd dyad ne dyad téé áhye dé anyín Yesue. Ade béléádné áte nê bəəb, ankalé bó ngan nén aá, ⁵ “Nkwel-é-nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-tê. Ade ásobéé mó nê, donge dénhūn á nzii-tê, betóm bé nzii bémad mó akəgted ámín, menəŋ mómpē mémad mó asōmted. ⁶ Donge dé mbál dénhūn á eláá mín. Mmē ménkōb, boŋ ménhyēlē áde méepedéé akwog, ngáne edíí bán ndəəb e eláá mín eékoŋgéé mendíb. ⁷ Donge ámpē dénhūn wéε mekōd médíí.

‡ 7:44 A mbwóg e bad bé Israel, nzé mod akobé’áá mod nken, antángeé mó mendíb abε áwobe mekuu, ahé mó tâl, awógéd-te mó dyöğ á nló.

Née bɔ̃bɔ̃ békwõgē, mekôd ménkāj ábê bwēm. ⁸ Mbál mémpēe méntān ndɔ̃ɔ̃ e bwām. Mênkwōg, ríchyáá-'ε bwāmbwam. Donje dé e'sóg dénwālē mbwókēl é mbum." Ade Yesue amádé nê, ambád áte aá, "Kénzée awē awóo metúu áwóge'."

Chõm éche ékóó boŋ Yesue ákalé' ngan
(Mat 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ Ambíd e pónde, Yesue ábē bembapεε bénlāā mó bán, átógned bó ene ngan. ¹⁰ Héε álângeé bó nén aá, "Dyõb ábágé nyé kunze ábíi kun é nkamlen ní Dyõb. Boŋ bad ábe bélyágé ásē, bēwōg chó née ngan ábel nén, bényíne', boŋ béecheméeé, bēwóge', boŋ béēsōŋtānnē.

Yesue atógké ngan e nwén-é-mbál
(Mat 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ "Bɔ̃ɔ̃-pɔ̃ɔ̃, rítógned nyé ene ngan. Mbál rídii Eyale é Dyõb. ¹² Mbál míme ménhūn á nzii-tê rílúmte bad ábe bēwóge eyale é Dyõb, boŋ ámbíd e pónde Devale áhye ahúd bó chó á nlém-tê, ábel nén béedūbpē Dyõb se békūd e'soóson. ¹³ Mbál míme ríhúné á meláá-tê rílúmte bad ábe, nzé bēwóge Eyale é Dyõb, békobe chó ne menyinge, boŋ échē eyale éēwēnnādtē bó á nlém-tê. Bédūbpē Dyõb á esón é pónde boŋ á pónde e mekəgsen bédol yāl ámbíd. ¹⁴ Mbál míme ríhúné á mekôd-te, rílúmte bad ábe bēwóge Eyale é Dyõb, boŋ kóáj ne á asóg, mpúlé mé nkõŋsé, abud á bwēm awón, ne menyinge mé nkõŋsé ríkāj bó nlém áte. Nê ákəə', béehelée kəse é e'pum achyáa. ¹⁵ Mbál míme mó-'ε méntān kəse e ndɔ̃ɔ̃, rílúmte bad ábe bēwóge Eyale é Dyõb ne nlém rísyāal, békōō-'ε chó á nlém-tê. Nê ábele' bēwesən kóáj béchyáá e'pum.

Nzé béchódé etrukāj, béekoŋgéé chó
(Mat 4.21-25)

¹⁶ "Modmod eémāá' é etrukāj achod se ákōō chó á ebwəg-sé, káa atibéd chó á anəŋ sé. Abelé ákēlē chó dásō ámín, ábel boŋ kénzée awē asóle á ndáb, ányíne ekíde. ¹⁷ Dyam téé áde áde á e'koŋned-te débid á nhéné. Kéchée-'ε éche énsóom á e'koŋned ébyēen, ébid-te á enyen. ¹⁸ Né-ɔ̃ɔ̃, nyétéd pónde ngáne nyéwóglanné. Kénzée awē awóo nsōŋten ní kun é nkamlen mí mín, Dyõb débād mó mímē nsōŋten abe. Ane awē mó-'ε eewóo, ábōd ké éche áwémtné aá mówōō."

Túmbé eche Yesue
(Mat 12.46-50; Mak 3.31-35)

¹⁹ Bɔ̃ɔ̃-pɔ̃ɔ̃, áde Yesue nyaá ne baányan béhyédé mó anyín, bénkēnhenlé mó apε benben, áyāle etál éébēdeé ngáne ndun e mod énləŋnédté mó. ²⁰ Dóo bad bélāŋgeé mó bán, "Pón nyoó bɔ̃ɔ̃ε baányon bétyéémé á ebwóg, béhede-'ε wε anyín." ²¹ Héε Yesue átimtanné bó nén aá, "Bad ábe bēwóge eyale é Dyõb, bébelé-'ε ngáne échē eyale éhóbeé, bóo bédé awem nyaá ne ábēm baányan."

Yesue ahóódté ekudkud
(Mat 8.23-27; Mak 4.35-41)

²² Mbwe nhóg Yesue ansól á bōle-tê ne ábē bembapεε, aláá bó aá, "Syáá déchabe pεd e edib eníní." Dóo bēbwógké ekε. ²³ A ekε-tê wē, e'chó bénkōb Yesue. Hē dóo ekukud étané bó átíntē e edib. Mendíb ménsōl bó á bōle-tê kóáj, mam mébéén bó ebébtéd. ²⁴ Héε békíi Yesue anyem ásē boŋ bélāŋgē mó bán, "A-Sán, a-Sán, pón syánē dewág-ōō!" Dóo ányémmé ásē, ákānnē ekukud éched áte, éhóó-'ε. Edib éche éhódé'áá áte chómpē énsōg ahod. ²⁵ Dóo ásedtéé bó aáken, "Nédē nyéedūbpéé me-yε?" Nén dénkōbéd bó mbwóg, yāl-le enkóm

bó áte bwâmbwam bésedté nhóg ne aníníí bánken, “Ebál é mod éhéé chén, éche ékamlan káájne ekukud ne mendíb, káájne bēwōgnē-ε mó?”

*Yesue achōjté mod a Gerasin
awě e'dáádaj bé mbéb bém̄bēē áte
(Mat 8.28-34; Mak 5.1-20)*

²⁶ Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib, bootya á Galilia, bēpē á múde nímíníí, á mbwóg e Gerasin.* ²⁷ Ade ábídé á nkin amboméén mod a dyad nhóg awě e'dáádaj bé mbéb bém̄bēē áte. Ebédé etún é pónde áde ane mod ééháge'aá mbóté. Eédyεε'aá ké á ndáb-te, nzése á soóbadε. ²⁸ Anyín áde ányíné Yesue, ankwě mó á mekuu ne esaád á nsəl, ábōnē aá, “A-Yesu, Mwän a Dyōb á Ngum, cheé sóo déwōjné? Sōn, weekógsán mε.” ²⁹ Nē démbē áde Yesue á máá e'dáádaj bé mbéb akamlan aá, é'bíd mó áte. Ngen ne ngen, nzé e'dáádaj bé mbéb bēnsəl mó áte, ké á mehanjé dōo ámbēē, apádtádtáá bengōbēngōbē ábe bēhédé mó á mekuu ne mekáá, bon edáádaj é mbéb ékεεné mó á ehýánge. ³⁰ Yesue ansédéd mó aáken, “Chán dĩn ádíí wε?” Ankwentén aá, “Amutεε.” Anhób nēngáne e'dáádaj bé mbéb híin bēnsōnlē mó áte. ³¹ E'dáádaj bé mbéb ábed é'cháá'aá Yesue bán, eehúnté bó á echóg échē éewóo asóg,† ³² Esog é nguú ebédé áhed édyāg medyē á mbám mé ekone. Dōo ábē e'dáádaj é'cháá'ε Yesue bán átεde bésəl ké á esog é nguú-tē. Dōo Yesue ábágé bó kunze. ³³ Abíd áde e'dáádaj bé mbéb bē é'bídé ane mod áte, bēnsəl échē nguú áte. Dōo nguú éwúbpe ásē, ényāgté' á e'láá bé nkin mé edib, éhún á edib-tē, éhó-ε. ³⁴ Ade benon bé nguú bényíné nē, bēntōm mehélé, békag bēkanlé bad nkalan á dyad-tē ne á mebwóg níme médé benben. ³⁵ Awóg áde bad bēwógé-'aá nē, bēbwógé-ε ásē áke dényin dyan áde ábēnlédé. Bépédé-'aá wéε Yesue ámbēē, bényin ane mod awě ánhūdté e'dáádaj bé mbéb áte ngáne ádyéé mó á akéb, áhédé mbóté á yəl, ádyēē-ε bwām. Dōo mbwóg níkóbé bó. ³⁶ Bad ábe bényinēn dĩd bēnkale bó ngáne Yesue áchōjté ane mod. ³⁷ Héε bad bé mbwóg e Gerasin bēlānjé Yesue bán ásyāā áwāb ndōob, áyāle mbwóg ní ngine ménkōb bó. Dōo ásólé mó á bōle-tē, bon ásūē'. ³⁸ Mod awě bēnhūdté e'dáádaj bé mbéb áte anchánjé mó aá búmō békag, bon Yesue antiméd mó ámbíd aá, ³⁹ “Timé' áwōnj dyad, éke ékanle bad ndāle a dyan échē Dyōb ábēnlé wε.” Ane mod ansú á dyad, ákag, ákanle mod téé dyan áde Yesue ábēnlé mó.

*Yesue apuúdté ngōndéré póg
áchōōd-tε mmwaád ampée
(Mat 1.18-25)*

⁴⁰ Ade Yesue áhúú, ndun e mod enhyč mó aságnen ne menyinje ngáne émbēē bán bésíné'aá mó. ⁴¹ Héε mod nhóg awě bēchágé'aá bán Jairuse ápédé áwē. Jairuse abédé nhóg átíntē benkamlenε á ndáb e mekáne. Ankwε Yesue á mekuu, áchāā mó aá, áhyε áwe ndáb. Aá ⁴² nímē mpōm ní mwän a mmwaád níhede awé.

Ade Yesue ákagké áwed, bad bēnlājnéd mó. ⁴³ Mmwaád nhóg ambé áhed awě akōnlé'aá nkole níme mekií mébídé'aá mó á yəl pónde ésyāāl. Mmē nkole níbédé mó á yəl á etún é dyōm-a-mwé ne níbe ésebán modmod ahεle mó bwām adid.‡ ⁴⁴ Héε ábídé Yesue ámbíd, bon ásitén Yesue mesó mé nkobe níme ánwāā'ε. Abwōg-ábwōg mekií ménsōg mó abíd á yəl. ⁴⁵ Dōo Yesue ásedtéé aáken, “Nzé-módé asidténe mε?” Modmod enkēnkwenténné. Dōo

* **8:26** Gerasin: Donje á kálag dé'só áwóo Gadara, émpēe-ε éwóo Gegesa. † **8:31** Ebíí: Mewēmten mémbē bad bán e'dáádaj bé mbéb bēbē á mbwōg á ndíb e ebíí káájne né echab pónde e nkógsen epedé. ‡ **8:43** Donje á kálag dé'só ébádé bán: Ammād chōm ésyāāl éche ánwōngē abébed wéε bad bé mεl.

Petro áhóbéé aá, “A-Sán, ngómē ndun e mod elǎhnedé wε, káǎh békáhnéné-’ε wε.” ⁴⁶ Bon ké nê Yesue anhób aá, “Mod akidténé me, áyāle nwógé ngáne ngíne ebídé me á yǎl.” ⁴⁷ Ade ane mmwaád ányíne nê bɔɔb aá móshelée yǎl akoo, ambíd Yesue á’sō. Anǎ’áá ne mbwóg. Ankwe mó á mekuu. Héε áhóbéé á’sō wée bad bésyāǎl chǒm éche ékǎá bon ásitén mó, ne ngáne módyéé bwām melemlen mé pónde. ⁴⁸ Dóo Yesue áhóbéé aá, “A-mwǎn-a-mmwaád, adúbe ádǒh ádíde wε bwām. Kǎg ne nsan.”

⁴⁹ A pónde eche Yesue áhóbéé nê, dóo mod awě bélómé wée Jairuse ápedé bon áhǒbē nén aá, “Weétagné wε Meléede ataged. Awon mwǎn amaá mó awé.” ⁵⁰ Yesue awógé-’aá nê, bon álāngē Jairuse aá, “Weewógé mbwóg! Dúbe dúbpén, né mwǎn ádyéé wε bwām.” ⁵¹ Ade Yesue ápedé wée Jairuse áwe ndáb, enkênháá etál aá, mod ampée áhíd mó á ndáb-te éetóméε Petro, Jone ne Jemse, nchoo ne ane mwǎn sáá bó nyan. ⁵² Bad béchyé’áá, bélebé-’ε. Yesue anláá bó nén aá, “Nyéechyēē’. Ane mwǎn eewédeé, akúne kúnén.” ⁵³ Bad bémbootéd mó awɔɔ, ngáne bémbǎí’ε bán amaá awé. ⁵⁴ Héε Yesue áchǎngé mó ekáá, bon áchǎgé mó aá, “A-mwǎn, páde ásē.” ⁵⁵ Dóo edǎádǎh étímé mó á yǎl, apáde-’ε ásē ábwǎg-ábwǎg. Yesue anláá bó aá, bébe mó ndyééd, ádyê. ⁵⁶ Yǎl enkóm nyaá bó sán áte bwámbwam, bon Yesue anláá bó aá, béekanlé modmod dyam áde ábénléde.

9

Yesue alómé bembapεε dyǒm-ne-bébe (Mat 10.5-15; Mak 6.7-13)

¹ Yesue anchélé ábē bembapεε dyǒm ne bébe abwóg ahóg. Ambag bó ngíne ne kunze áhúd bad e’ǎádǎh bé mbéb áte, ne ámad nkole nyaa ne nyaa. ² Anlóm bó aá, béke békale nkalan mé nkamlen rí Dyǒb, béchǎnte-’ε bad. ³ Dóo álāngéé bó nén aá, “Nyéewánlé chǒmchǒm á eke, ké ntón, ké ekwe, ké ndyééd káa ngáb, modmod eewánlé-’ε mbóté ébe. ⁴ Ndáb ké ehée eché nyésólé áte, nyédyεε áwéd-te káǎh ne mbwe míme nyésyǎngéé. ⁵ Dyad ké áhéé-’ε áde béekobéé nyé nken, nyétédē dó, nyékūd-te ebumbú á mekuu álúmed nén bán échab ebébtéd éne bēn.” ⁶ Héε bembapεε bébwógké ásē, békǎg dyad ne dyad téé, békalé nkalan mí bwām, bédidé-’ε bad bwām hǒm ne hǒm téé.

Herǎde atage áte (Mat 14.1-12; Mak 6.14-29)

⁷ Bɔɔb-pɔɔ Herǎde awě akamlánnáá alon á Galilia anwóg mam mésyāǎl míme mēmbenléd. Mewēmten métágé’áá mó áte áyāle bad behóg behóbé’áá bán, Jone apuúde, ⁸ ábíní bán, Elaijaa atimé ámbíd á nkǎhse, bēmpēe-’ε bán, nkal é’ǎádǎh nhóg a’bɔɔd mó atimé ámbíd á alǎngé. ⁹ Herǎde anhób aá, “Mēmbel básēl Jone nló. Nzéé ampée ríwógéé bán abele mímén mekan?” Nê dēmbǎl ádǎh aá mǎnyín ane Yesue.

Yesue adíté ndun e mod (Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Jǎn 6.1-14)

¹⁰ Ade bembapεε bé nlómag béhúú ámbíd, bēnlāā Yesue mam míme bébélé. Héε átédé bó bon átimné bó á ahǎngé á hǒm á dyad á Betsaida. ¹¹ Ade amute á bad áwógé nê, dénhíd mó áwed, káǎh betán mó. Ankob bó bwām, ákanlé bó póle e nkamlen rí Dyǒb, áchǎnté-’ε bad ábe behédé’áá bwām adyεε. ¹² Ade ngukél épédé dóo bembapεε bélāngε Yesue bán, “Chené ábén bad, bétimé’ á myad-té míme médé benben, ábel béhed ndyééd ne hǒm áde bēnaá’ε. Ndyééd eésáá hén, e’non-’ε béesaá wée dédíí nén.” ¹³ Héε Yesue álāngéé bembapεε aá, “Nyé bó nyébe bó chǒm éche bédyēē.” Dóo behóbéé bán, “Sēwóó e’wεle é’táan

ne sūu ébe. Ene ndyééd eéhēlēē bad bésyāāl akwog.” ¹⁴ Mesongé mé bad ábe bébedé áhed mémbe e'kálé é'táan. Bon Yesue anláá ábē bembapēē aá, “Nyélad bad áte, nyékab bó bon akab téé ábê móom mé bad métáan.” ¹⁵ Bēnkāb bad áte ngáne ánhōbpē. ¹⁶ Héē Yesue átédé ábê e'wēle é'táan ne éché sūu ébe, ákabé áte, ásāgnān Dyōb bon ábagé bembapēē aá békabpe bad. ¹⁷ Bad bésyāāl bēndyē, békód-te kóān ene ndyééd élyāg ásē, eche béléadé áte e'lōn dyōm ne é'be.

Nzé-módé Yesue mwēn ákóó abé?
(Mat 16.13-28; Mak 8.27-9.1)

¹⁸ Mbwe nhóg Yesue anchīb yāl áke dé akáne. Bembapēē bēnpēn bóó bēmbē áhed. Ansédéd bó aáken, “Nzé-módé bad bó bēhóbeé bán ndé?” ¹⁹ Bēntimtēn mó bán, “Donge á bad bēhóbe bán, edii Jōne Ndusenē. Dōnge áhōbē bán, Elaijaa, bēmpēē bán, nkal é'dāádān a'bóó adimé ámbīd á alongé.” ²⁰ Dóó Yesue áhóbeé aá, “Bon nyébēn-ne, nzé-módé nyéhóbeé bán ndé?” Dóó Petro áhóbeé aá, “Edii Ane Awē Dyōb Awógté.”

²¹ Héē ásíméé bó etúu áte, álāngē-'e bó aá béepanlé áte. ²² Ambád aá, “Mwān-a-Moonyon atāngéné ákūd metake hiin, bad bēmbáá bóóbe beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bēbān-'e mó á yāl. Bēwūū mó, bon e'pun ábe é'lónténé é'láán, āpuu.” ²³ Anláá moosyāāl áhed aá, “Kéznéé awē adáá me ahíd ásob yāl mendīb, ápēm adē awōg mbwe téé, bon áhíde me. ²⁴ Ayāle kéznéé awē ahēde adē alongé ason, ābōd dō. Kéznéé-'e awē abódé adē alongé áyāl echēm, ákūd alongé áde déemaá'. ²⁵ Nsyáān ríhēé mod ákudté nzé akudé nkōnsé rísyāāl bon abóó, ké'e abódé échē edāádān. ²⁶ Kéznéé awē ákwāgēn me ne ábēm e'yale, Mwān-a-Moonyon mómpē ákwāgēn mó á pónde échē ápēé ne ehúmé échē, nédē ehúmé é Sān ne ángel éche ésaá. ²⁷ Bon á mbále, baahóg bédé nló ámīn bóob, béenyínénne kwééd dīd, áde béēsēbpēé nkamlēn ní Dyōb anyīn.”

Yāl ehānléé Yesue
(Mat 17.1-8; Mak 9.2-8)

²⁸ Néē émádé ké e'pun waam, áde Yesue amáá ahób nē, ankeén Petro bó Jōn ne Jemse á ekone mīn ákáne. ²⁹ Ade ákānnéé nē, e'só bēnhānlēn mó á nló, nkobe nímē mó-'e nípúbé féréd, nímwaá-'e áte. ³⁰⁻³¹ Abwōg-ábwōg bad bébe, Mosē ne Elaijaa, bēmbīdēn ehúmé é ngum, bébootéd mó akalēn. Békálé'áá ngáne álōnēdtē ntii ní Dyōb tāngēne kwééd eche áwēē á Jerusalem. ³² E'chó bēnlōn Petro ne baáb á dīd. Ade békābnédé bēnyīn ehúmé échē ne bad bébe áhed. ³³ Ade ábē bad bébe bētēdtēé Yesue, dōó Petro álāngéé mó aá, “A-Sān, ébóó ngáne syāā dédíí hén. Délōn e'bem é'láán, échōn, éche Mosē ne éche Elaijaa.” Anhób nē ésebán abíí chōm éche áhóbeé. ³⁴ Eépēdéé ké amad á nsāl, bon mbag ébīd, ékúdtēn bó. Nén dénkōbēd bó mbwóg. ³⁵ Héē bēwógé ehób ébīde á mbag-tē nēn, “Mwān awēm mó nēn. Móó nípwédé. Nyéwógne mó.” ³⁶ Emáá-'aá ahób nē dōó bēnyīné Yesue mwēnpēn. Bénkoó ádēn akan ésebán bēkanle modmod dō.

Yesue achōnté kódemod
echē edāádān é mbéb émbēē áte
(Mat 17.14-18; Mak 9.14-27)

³⁷ Ade bīn é'sāngé, Yesue bóóbe bembapēē bēnsūd á ekone-sé. Ndun e mod ehye mó abomēn. ³⁸ Héē mod nhóg á echon é bad-tē wē álēbpēé mó aá, “Ameléed, sōn, ncháa' wē meé, énon awem mwān á dīd. Adii me mpōm ní mwān. ³⁹ Edāádān é mbéb étage mó. Nzé échāngé-'e mó, abelé abón esaád, ahún ásē, ánúadé kóān mehod mébīdē mó á nsāl. Elédte mó achene, né émáá mó yāl ached áte. ⁴⁰ Mempēén mó wēē ábōn bembapēē, nchān bó meé, bēbīded mó edāádān é mbéb chē áte, bon béehelēé.” ⁴¹ Dóó Yesue átimtanné aá, “Wāā, nyé

bad bê' chii, mbeltéd mímēn méētyēmēé, nyéewóo-'áa adúbe. Chán mápéé nyé adyēen bon nyédúbé me? Hyēné awon mwän hén." ⁴² Ade ane mwän áhúé'ē nê, edəədəŋ é mbéb éched émpíí ane mwän, ébəm mó ásē, ánúadé. Dóo Yesuē ákänné éché edəədəŋ é mbéb áte, ádíid ane mwän bwám, ábāg-ke mó wéé sáá. ⁴³ Menyáké ménkōb moosyáál, ányín ndəle a akan awě Dyōb ábélé.

Yesuē akänné eche kwééd ngan ámpē

(Mat 17.22-23; Mak 9.30-32)

Ade bad bélyógé bényágéé nê, áyāle chōm éche ébénlédé, Yesuē anláá bembapēē nén aá, ⁴⁴ "Nyésōŋgtēn dyam áde ríhēdēé nyé aláa bwám. Bébē Mwän-a-Moonyon á mekáá mé baányon." ⁴⁵ Bon ábē bembapēē béenkēnsōŋgtēnné chōm éche ánhōbpē. Embē néē ngan échē elélé bó atóge, bébáá'áá-'é mó asēded.

Nzéé atómténé mod ambáá abé á'sō é' Dyōb?

(Mat 18.1-5; Mak 9.33-37)

⁴⁶ Bembapēē bēmbootéd aswanŋtēn t̄ŋŋene mod awě atómténé mod ambáá abé áwab t̄nté. ⁴⁷ Yesuē anchēm bó mewēmtēn áte. Antéd mwāmp̄in mí mwēndem, ápēēn mó áwe akéb. ⁴⁸ Dóo álāŋgēé bó nén aá, "Kéznzéé awě akobé anén mwän á d̄in ádēm, né akobé me. Kéznzéé-'é awě akobé me, né akobé ane awě alómé me. Né-óó, ane awě adé mwāmp̄in áwen t̄nté, né mó atómé mod ambáá abé."

Mod awě adé awōŋ

(Mak 9.38-40)

⁴⁹ Jōne anhób aá, "A-Sán, sēnnyín mod abídte bad e'dəədəŋ bé mbéb áte á d̄in ádōŋ, sēnláá-'é mó bán ásōg abel nê, áyāle eésáá ne syánē." ⁵⁰ Dóo Yesuē álāŋgēé bó aá, "Nyéelāŋgé mó bán ásōg abel nê. Kéznzéé awě eetōŋgán syánē né adé ne syánē."

Bébáá Yesuē nken akob

⁵¹ Bōob-póó, pónde eche Yesuē ántāŋgēnē akē ádyōb embootéd ape. Né-óó, ammad̄ atíi aá, mótāŋgēnē akē á Jerusalem. ⁵² Hé-'áá alómé mēsēnzē á'sō. Ménkē á mwā dyad a Samaria nhóg, ábele mó mbonŋsén. ⁵³ Bon áde ápédé áwed bad bé dyad bēnkēnkobpé mó nken áyāle á Jerusalem dóo ákágé'áá.* ⁵⁴ Ade bembapēē, Jemse bó Jōn bényíné nê, dóo bésédte Yesuē bánken, "A-Sán, edəó wéé séchéle muú ádyōb, ríhye ríhyáad bó-ye?"† ⁵⁵ Bon Yesuē ankuné áwāb, ákännē bó áte.‡ ⁵⁶ Héé bóbōó békíí á dyad démpēe.

Bad ábe bēmpōn Yesuē ahid

(Mat 8.19-22)

⁵⁷ Ade békagké nê, mod nhóg anláá Yesuē aá, "Mēhíd wē kéhéé áde ékagké." ⁵⁸ Dóo Yesuē átímtanné mó aá, "E'bubwóg é'wóó ábab e'lóm wéé bésóléé, menon-ne ámpē méwóó mímab mūm, bon Mwän-a-Moonyon eewóó'ē hōm áde ábannéé nló." ⁵⁹ Yesuē anláá mod ampée aá, "Hyāg, éhíde me." Bon ane mod antímtén mó aá, "A-Sán, mwě, rísébe ríke rílime echem sán." ⁶⁰ Yesuē anláá mó aá, "Mwě ndim rílimme mímāb ndim mí bad. Bon wē, éhēdne bán, éke ékanle bad nkalan mé nkamlēn rí Dyōb." ⁶¹ Mod ampée anláá Yesuē aá, "A Sāngú, mēhíd wē, bon mwě, rísébe ríke rílyágtēn echem ndáb." ⁶² Bon Yesuē

* **9:53** Alon á Samaria démbē áfinté melon mé Galilia ne Judeya. Bon bad bé Israel bēnkēnkobpé bad bé Samaria néē baányon. Né-óó bad bé Samaria béekwentannaá bad bé Israel ábe bēbídé'áá á Galilia nken akob nzé békágé'áá ngande achog á Jerusalem. † **9:54** Donje á kálag é'só ébáde bán: nēŋgáne Elaijaa ámbēnlé. ‡ **9:55** Donje á kálag dé'só ébáde bán: anhób-pe aá, "Nyéebíí'ē edəədəŋ éche ékamlan nyé. Mwän-a-Moonyon épedéé áwúu bad, apedé dāsō áson bó."

anláá mó aá, “Kéńzée awě aboótédé hõm alii, boŋ áńóné’ ámbĩd, eékwognedéé ábel nsón ásē e nkamlen ní Dyõb.”

10

Yesue alómé bembapεε móom saámbé ne bébe

¹ Ambĩd e nê, Sáńgwéé ampwěd bembapεε bémpēe móom saámbé ne bébe.* Anlóm bó á’sõ bébe bébe dyad téé ne hõm téé áde ámbĩ’ é aá móõpě. ² Anláá bó aá, “Nzag echyáá bwâmbwam, bwēm é’hednad apád, boŋ bepád béebuu’ é áte. Né-óó, nyékânne nén bán, nwóó-nzag álõm bepád. ³ Nyékag-kóó, boŋ nyébii bán nlóme nyé nēe ndyõŋ mí mbód átĩntē e ngā. ⁴ Nyéewánlė ekwε é ngáb á yǎl, ké ekwε empée, káa metámbé. Nyéēbwāg-ke mod aleled á nzii. ⁵ Ndáb ké ehée eche nyésõnlē, nyéleled bó nén bán, ‘Nsaŋ mbê ne nyé.’ ⁶ Nzé mod a nsaŋ adé áhed, né nímēn nsaŋ mébē ne mó. Nzé eésē, né métimēn nyé bēn. ⁷ Ndáb ké ehée eche nyésólé, nyédyēē áhed. Nyéēpenlád ndáb áte. Nyékob-pe kéchéé eche bébagεé nyé ádyé káa ámwé, áyāle mod a nsón atáńgéné nēe ákudεé míme nsábe. ⁸ Dyad ké ahée áde nyépédé áte, boŋ békob nyé nken, nyédyē kéchéé eche bébágé nyé. ⁹ Nyédide bad bé nkole bwām, nyélaa-’ε bó nén bán, ‘Nkamlen ní Dyõb nípédé nyé benben.’ ¹⁰ Boŋ dyad ké ahée áde béekobεé nyé nken, nyéke á ntém nzii, nyéhõb nén bán, ¹¹ ‘Ké échén ebumbú eche émbē sé á mekuu, sékudté nyé chó, boŋ ké nê nyébii bán nkamlen ní Dyõb níde benben.’ ¹² Nlānge nyé mēé, á epun é nkáásé, nkógsen míme dyad á Sodom dényinnē mébē mwāmpĩn tómaa míme bad ábe bédé áde dyad áte békudté.

Edé ngāl ne bad ábe béekunne mbid (Mat 11.20-24)

¹³ “A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndāle é mekan eche Dyõb ábélé áwēn myad, émbenléd nê á dyad á Tirε ne dyad á Sidõn, né bēnwāā melebe se etũn, bēmwagtéd-te mbúmbú áyāl álúmed nén bán, béhāńléné ádad abé dé mbéb. ¹⁴ Boŋ mbwε mé nkáásé, nkáá míme bad bé Tirε ne bé Sidõn mébē mwāmpĩn tómaa mímēn. ¹⁵ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyéwēmtan bán, nyēmaá ape ádyõb, boŋ bésudéd nyé kāŋ se ásē á dũ-á-muú.”

¹⁶ Héé álāngeé bembapεε nén aá, “Kéńzée awě awógné nyé, né awógné mε, boŋ kéńzée awě abáá nyé á yǎl, né abáá kāŋne mε. Kéńzée-’ε awě abáá mε á yǎl, né abáá kāŋne ane awě alómé mε á yǎl.”

Bembapεε Móom saámbé ne bébe béhúú ámbid

¹⁷ Ade bembapεε móom saámbé ne bébe ábe Yesue ánlõmmē béhúú ámbid, bēnlāā mó ne menyĩnge mésyāāl bán, “A-Sáŋ, kāŋne e’dáádāŋ bé mbéb bēnsudéd yǎl áwēd e’só, atúb áde sétúbé wε dĩn.” ¹⁸ Dóó Yesue áhábéé aá, “Nnyíné Satanε ahúné ádyõb nēńgáne emwεdmwēd. ¹⁹ Mbagé nyé kunze ádyaa nyā bóõbe bēngaabobe bé mpwēn ámĩn, ne átóm ngĩne esyāál eche Satanε áte, Satanε ne ane awě akóó syánē. Dyamdyam déebenlė nyé. ²⁰ Boŋ ké nê ámpē, menyĩnge míme nyéwógeé méēbāg nén bán, áyāle e’dáádāŋ éwógné nyé, boŋ pen nyéwóg menyĩnge dásõ nén bán, mĩn métēnlédé nyé ádyõb.”

Yesue awóge menyĩnge (Mat 11.25-27, 13.16-17)

* **10:1** Móom saámbé ne bébe: Donje á kálag dé’só áwóó: móom saámbé.

²¹ Abwōg-ábwōg Edaðəŋ éche Esáá† énwōgēd mó menyiŋge bwāmbwam, ahób aá, “A-Tê, Sāŋgwéé a nkoŋ ní sé ne mí mín, nságnen mbê ne we áyāle elúmté mpín mí bēndem mam míme ébāŋné bad bé debyéé ne bad bé nsōŋten. Ee, a-Tê, nê dēn dōo édóó wéé, ébenled. ²² Nlāa nyé meé, Echem Sāŋ ebagé mekan mésyāal áwēm mekáá. Mod ké nhóg eékoŋtéé mwān abíi ésebé Dyōb Titéé. Mod ké nhóg-ke ampē eebíi’ é ngáne Titéé ákōŋté abé ésebé mwān, ne kénzée awē mwān ádóó aá mólúmed mó.”

²³ Héé ákúnné wéé bembapēe, boŋ álāŋgē bó á kun-tê nēn aá, “Nsimé ne bad ábe bényíne’ mekan míme nyényíneé nēn! ²⁴ A mbále nlānge nyé nēn meé, bekal-bé-e’daəđəŋ híin ne kōŋ é bad híin bēnwānén ányín mekan míme nyényíneé ne áwóg mekan míme nyéwógé boŋ bēnkényínné, bēnkēnwóg-kaá.”

Ngan e mod a Samaria awē aboo nlém

²⁵ Bōob-pōó meléede a mbéndé anhyē Yesue akəg áte aá, “A-meléed, cheé mébenlé boŋ níkūd alongé áde déemaá?” ²⁶ Yesue antimtén mó aá, “Chán éténlédé á kálag e mbéndé. Cheé éláá áwēd-te?” ²⁷ Meléede a mbéndé ankwentén aá, “‘Etāŋgéné bán edəŋ Sāŋgwéé áđōŋ Dyōb ne nlém rísyāal, ne edəđəŋ ésyāal, ne ngíne esyāal, ne mewēmtēn mésyāal.’ ‘Edəŋ-’e mwānyoŋ nēŋgáne echoŋ yāl.’ ” ²⁸ Yesue anláá mó aá, “Ebíi akwēntēn. Nzé ebelé áned, né wēkūd alongé áde déemaá” ²⁹ Ngáne ane mod áhédé’áá aá mósuud yāl nzom, anseđed aaken, “Nzé béchəgeé wēn nē?” ³⁰ Atimtēn mó, Yesue ankāl ngan aá, “Mod a Israel nhóg akagé’áá eke, ambíd á Jerusalem, átimé á Jeriko. Ade ápédé á etún-tê, bechíb bēnkōb mó, bēkōbēn mó chōm ésyāal éche ánwālē. Bēmbōmtéd mó káŋ áhédé awé. Dōo béchénné mó á nkəg ní nzii. ³¹ Prise póg chómpē esyōgké’áá melelem mé nzii. Dōo átáné ane mod. Ambamé nkəg ní nzii míminí. ³² Mod a túmbé e Levi awē abelé’áá nsón á Ndáb-e-Dyōb‡ awē mómpē ampē áhed, boŋ anyín mó, ambamé melelem. ³³ Boŋ mod a Samaria nhóg awe atómé’áá ene nzii, ampē áhed. (Bad bé Samaria bōobe bad bé Israel béchemtannaá.) Ade ányíneé mó, anwóg mó ngol, ³⁴ ákē áhed, ahé mó mēl á sii-tê, ákan chó, boŋ ápēmē mó á ésel mín. Apēné-’aá mó á dyad-tê, boŋ ásōnlē mó á ndáb e beken, ábōŋgē mó. ³⁵ Néé bīn é’sāŋgé ahúd e’kálé é’táan, ábag nwóó ndáb aá, ‘Téd nēn, étōgnan anén mod, kéchéé émpēe éche wébēbēdtē, mētímtéd we ámbíd á ehúu.’ ” ³⁶ Héé Yesue áseđteé ane meléede a mbéndé aaken, “Atíntē e ábê bad bēláán ábe bēntān ane mod awē bechíb bēnlōgēnnē, ahéé anlúmed aá módē waáb?” ³⁷ Meléede a mbéndé ankwentén aá, “Ane awē anwóg mó ngol.” Héé Yesue álāŋgeé mó aá, “Kāg-kō, wēmpē ébele’ melelem.”

Mataa bó Maria békóbé Yesue nken

³⁸ Yesue ne ábē bembapēe bēmpē mwā dyad nhóg. Mmwaád nhóg awe béchəgé’áá bán Mataa ankōb bó nken. ³⁹ Ane mmwaád mwānyan abédé đin bán Maria. Maria anhyē Yesue adyēe á nkəg, áwóg mekan míme áyágté’áá. ⁴⁰ Boŋ Mataa anhágén áte ne nsón ní ndáb-te. Dōo áhyédé Yesue aláa aá, “A-Sāŋgú, weenyíneé nēn wéé, awem mwānyan atēdnédé mmēmpēn nsón rísyāal-ε? Láá mó wéé, áhye áwōŋgen me.” ⁴¹ Boŋ Yesue antimtén mó aá “A-Mata, nlém rítage we áte áyāle ekud é mekan. ⁴² Boŋ dyam áde ahóg áde ákóó etōgnén abé. Maria apwēdeé dō, áde-’ε bwām. Meéhēlē-’aá se níbel se bēkōbēn mó dō.”

† **10:21** Donje á kálag dé’só áwóó Edəđəŋ éche Esáá; émpēe bán, éché edəđəŋ. ‡ **10:32** Mod a túmbé e Levi: Dyōb dēmpwēd enén túmbé ábel nsón á Ndáb-e-Dyōb. Bēwōŋgánnáá prise ánabe Ndáb-e-Dyōb áte ne áboŋsen ntíi ní mende.

11

Ayǎged dé mekáne

(Mat 6.9-13, 7.7-11)

¹ Mbwe nhóg Yesue ambé hóm, ákânne'. Ade amáá akáne awě mbapεε nhóg anláá mó aá, "A-Sán, yǎged sé ngáne békânneé ngáne Jone án'yǎgēdtē ábē bembapεε." ² Yesue anláá bó aá, "Nzé nyéhede akáne, nyéhôb bán, 'A-Tê, edúbé ébê ne ádonj đin.

Mmonj nkamlen níhye rítéd etál.

³ Bǎg sé eched ndyééd e epun é bín* mbwe tée.

⁴ Lagsén sé mímed mbéb,

áyǎle sémpē sélagsan mod tée awě apánné sé, weémwǎg se sêhún á mekágsen-tê.' "

⁵ Dóo áhóbéé aá, "Nzé ewóó wěn, bonj ekií awē melúde wεé, 'Amúē, bál me e'wεle é'láán hê, ⁶ sôn, nkúde nken awě achabé abíd, awem nsón-a-echoj apedé awēm. Meewóo-'áa chóm-ée ríchágtanné mó.' ⁷ Bonj ane wěn mó-'ε atímténé wε á ndáb-te aá, 'Weétagté me. Mmaá me ekob adib, syáábe ábêm bán sêmaá anaa ásē. Méehenlé apáde ásē ábe wε chómchóm.' ⁸ Nlása nyé á mbále meé, saké ké echoj éche nyédíí, chóo épād mó ásē. Bonj abádnen áde wébádnēnnē wěn, dóo dékǎj bonj apádé ásē, ábē wε kéchéé éche éhedéé. ⁹ Nlânge nyé nén meé, hedén Dyôb, ábē wε. Héd, Dyôb débēl enyín, kúm ekob, Dyôb dédibnéd wε. ¹⁰ Ayǎle kénzée awě ahědné Dyôb, ákúd, awě ahedé-'ε, ányín. Kénzée-'ε awě akumé ekob, Dyôb dédibnéd mó. ¹¹ Nyé besáá bé bán, nyé ahée mwǎn áhedénné súu, bonj mó-'ε átímé ébage mó nyǎ? ¹² Káa nzé ahědné wε akii á kúb, bonj wε-'ε étímé ébage mó ngabobe a mpwen? ¹³ Nzé e'bébtéd é' bad née nyé nyébage áben bán kase é bwēm, tógtén-naá echen Sán awě adé ámin? Chán-nō éebaá bad Edáádəj éche Esáá ábe behédné mó chó."

Yesue eesáá nlatén ne kǎj e e'dáádəj bé mbéb

(Mat 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴ Epun ehóg, Yesue abídté'áá mod edáádəj é mbéb áte éche ênkwid ane mod ebóbé. Ade émáá mó abíd áte, ane mod ambootéd dyam ahób. Nén, dénkōbēd ndun e mod echē ebédé áhed menyáké bwámbwam. ¹⁵ Bonj nguse é bad énhōb bán "Belzεbulε, kǎj e e'dáádəj bé mbéb móo abage mó ngíne ábíded bad e'dáádəj bé mbéb áte." ¹⁶ Bémpēe ábe behédé'áá mó akəg áte bēnhōb bán, álúmed bó e'chemléd ábe é'húú ádyōb. ¹⁷ Mó-'ε ambíí mímbāb mewēmtən, né-ǎó, anláá bó aá, "Alonj ké ahée áde ákábné áte, bonj nchemtən méesě, débēb. Abum á ndáb áde nchemtén-ne méesě, dómpē dépāntéd áte. ¹⁸ Nzé édé bán, nkamlen míme Satanε ríkábné áte, chán-nō méhenlé atyéem? Nhóbe nê áyǎle nyéhóbé bán, mbídte' bad e'dáádəj bé mbéb áte ne ngíne echē Belzεbulε. ¹⁹ Nzé ngíne eche Belzεbulε chóo míbenladté ábíded bad e'dáádəj bé mbéb áte, né ngíne eche nzée-'ō áben bad ábe bebídte e'dáádəj bé mbéb bébenladté? Bēn bóo békwid nyé nkáá. ²⁰ Bonj ngáne édíí nén bán ngíne e Dyôb chóo míbenladté ábíded bad e'dáádəj bé mbéb áte, nê álúmte nén bán nkamlen ní Dyôb nípedé átíntē echēn. ²¹ Nzé ngíne e mod ebōnséné yǎl, enone áde dyad, échē chóm ké ehóg éekagké hóm. ²² Bonj nzé mod awě atómé mó ngíne, abulé mó áte, abwǎgké-'ε mó, abelé ákōbēn bwēm ábe áwannéé nzum, ákabté-dε bwēm ábe ákóbné mó. ²³ Né-ǎó, kénzée awě eesě ne me, né atəngan me. Ane awě eewóngán me álad, apáa páán.

Nzé edáádəj é mbéb étímé mod á yǎl ámpē

(Mat 12.43-45)

* **11:3** Ndyééd e epun é bín; káa ndyééd e epun éche éhúé'.

²⁴ “Nzé edǎǎdǎŋ é mbé́b ébídé mod áte, ébelé ébwāgē á ehyánge áhed abwóg áde ákǎmméé áte. Nzé éekude, ébelé éhób aá, ‘Mǎ́tím ámbíd á ndáb eche mémbídtē áte.’ ²⁵ Ape áde épagké-’ε, ébelé étán néε ndáb ésáá áte, bénábpé-’ε chό áte. ²⁶ Héε ékagké bǎǎb, éke épēēn e’dǎǎdǎŋ bé mbé́b bémpēe saámbé ábe é’dé ebébtéd tómaa mwēn, boŋ é’hyε é’sól ane mod áte, é’bwóg-ke e’dii áhed. Akēn eched, ane mod abág ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēē abé.”

Menyínge mé mbále

²⁷ Bǎǎb-pǎǎǎ áde Yesue áhóbé nê, mmwáád nhóg átíntē e bad, ankánéd ehób ámín aá, “Nnam míbê ne abum áde áchyáá wε, ne abíi áde ámwáŋtē wε.”

²⁸ Yesue anhób aá, “Nnam mébē dásō né bad ábe béwóge’ Eyale é Dyǎb, bébelé-’ε ngáne éhóbéé.”

Bad bé’ chii bééhǎdēē e’chemléd dǎd (Mat 12.38-42)

²⁹ Amute á bad dēmbóótéd akəl. Héε Yesue áhóbéé nén aá, “Nyongel e’chii edii nyongel e e’bébtéd é’ bad. Béhede e’chemléd bé menyáké anyín, boŋ béekudté, nzése e’chemléd bé menyáké ábē Jonaa. ³⁰ Nyaa eche Jonaa ámbēē néε e’chemléd wéε bad bé Ninive, chό Mwǎn-a-Moonyon ábēē wéε enén nyongel e bad. ³¹ A Mbwe mé Nkáásé, mmwáád awě akamlánnáá alon á Sēba, ányemé á soŋ-tê, nchoo ne nyongel e bad bé e’chii. Abíd mbóŋ echē ékwid bó nkáá. Békwě nkáá áyāle ámbíd se nchabnede wéε nkǎŋsé ísógé, áhyε déwóglen mam mé debyéé níme Solomonε áyágté’áá. Boŋ chii nén mod adé hén awě átómé Solomonε. ³² A Mbwe mé Nkáásé bad bé Ninive bényemé á soŋ-tê nchoo ne enén nyongel e bad. Bébid mbóŋ echē ékwid enén nyongel e bad nkáá, áyāle bad bé Ninive bēntédé nímbab mbé́b áde Jonaa ánkáléé bó Eyale é Dyǎb. Boŋ chii nén mod adé hén awě átómé Jonaa.

E’nyínen bé ekíde é’ yǎl e mod (Mat 5.15, 6.22-23)

³³ “Modmod eémāá’ é etrukán achod se ákōō chό káa akúdtén chό † á ebwǎg-sé. Boŋ abelé ákélē chό dásō ámín, ábel boŋ kénzéé awě asóle á ndáb, anyínne ekíde. ³⁴ Dǎd dǎǎ adé ngáne etrukán é yǎl e mod. Nzé dǎd ákénlé wε áte, echon yǎl esyǎǎl chómpē ebélé ekéle. Boŋ nzé déékēnle, yǎl chómpē ebélé elón wε ne ehíntén. ³⁵ Né-ǎǎ, nyétóó, ábel chǎm éche ényínte nyé ekíde, éetimé abé chǎm éche étimte’ nyé á ehíntén-tê. ³⁶ Nzé édé bán echon yǎl esyǎǎl elóné ne e’nyínen bé ekíde, ésebán ehíntén édé abwóg ké ahóg, né yǎl émwaá áte, melelem ngáne etrukán épēntéé ekíde.”

Yesue asélé Befarisia ne bemeléede bé mbéndé (Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

³⁷ A pǎndé eche Yesue áhóbéé nê, Farisia nhóg, anchélé mó aá, áhyε búmbǎ bédyē ndyééd áwe ndáb. ³⁸ Né-ǎǎ ankě, asól á ndáb-te, búmbǎ bédyēē á tébelε. Ane Farisia ámbé menyáké anyín bán Yesue eéwopéé mekáá ngáne éhédnǎdtáá, boŋ ábootéd ndyééd adyé. ³⁹ Dǎǎ Sǎŋgwéé álǎŋgéé mó aá, “Nǎné’, nyé Befarisia, nyéwobpe mbwendé ne díse ámbíd e ebwóg, boŋ adum á bwēm ne ebébtéd bóǎ bélóné áwēn nlém-tê. ⁴⁰ E’dimdim é’ bad ngēn! Mod awě ahagé ámbíd e ebwóg, saá mó ahagé kǎŋne áte-yε? ⁴¹ Boŋ nyétéd bwēm ábe é’dé áwēd-te, nyébage’ betóótōkē bé bad. Né chǎm ésyǎǎl áyǎl echēn ésāŋ.

⁴² “Medim ne nyé, Befarisia! Nyétéde ké meseb ne nduu ne byaá ábíníí é’syǎǎl bémpēe, nyébage Dyǎb donge nhóg átíntē e monge dyóm. Boŋ nyééhēdēē e’boŋ bé nlém ne edǎŋge é Dyǎb alúmed. Nyéntǎŋgéné nímbén mésyǎǎl ábel, ésebán nyéchǎbte’ nímbíníí.

† 11:33 Donge á kǎlag dé’só éewóó’ é káa akúdtén chό.

⁴³ “Medim ne nyé Befarisia! Nyêdææ metii mémháá adyεε á ndáb é mekáne, nyêdææ-ε melentæn mé edúbé akud á dyæn-tê. ⁴⁴ Medim ne nyé! Nyêdíi née son éche ésóomé, éche bad bétóméé ámin, ésebán bébíí.”

⁴⁵ Dóo meléede a mbéndé nhóg álângeé mó aá, “A-meléed, nzé ehóbe nê néde né esyáá’ sémpē.” ⁴⁶ Yesuε ankwentén mó aá, “Medim ne nyémpē bemeléede bé mbéndé! Nyêpêmtad bad nted míme ríléle apém, bon nyébên nyéebanéé ké ekáá ápémed bó mó. ⁴⁷ Medim ne nyé! Ayāle nén, bekal bé’dæádæη ábe besóó bénwū’é, nyélóngé bó son. ⁴⁸ Né-óó nyébíde’ mbón, nyélúmte-ε bán, besóó bêmbeλ bwām ngáne bénwū’é bekal bé’dæádæη. Nyé-’aá nyélóngé bó son. ⁴⁹ Ayāle nê, Dyöb ne áde debyéé anhób nén aá, ‘Mělómē bó ábêm bekal bé’dæádæη ne bembapεε bé nlomag, bēwū behóg, bēhægké-ε ábíníí.’ ⁵⁰ Né-óó, enén nyongel e bad chóó êkūd nkógsen áyāle bekal bé’dæádæη bésyāāl ábe nímāb mekií mésyógké se á mbooted mé nkōjsé, ⁵¹ mbooted ne mekií míme Abεε átimé’ wée Sakaria, awě bénwū’é áfinté e menyán mé mendε ne hóm áde ásáá. A mbále, enén nyongel e bad êkūd nkógsen áyāle nímē mekan mésyāāl.

⁵² “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé! Nyêkáá e’kii bé ekob é debyéé. Nyébên nyéesaá asól, nyêkáá-ε bad bémpeε ábe béhede asól.”

⁵³ Ade Yesuε ásyāngeé áhed áke, bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bêmbootéd mó ahób bwāmbwam, bésedté-ε ekud e mekan. ⁵⁴ Bébélé’áá nímén mésyāāl áhíined mó melám ábeλ békóben mó awusé.

12

Elébé tângene bad bé elangé (Mat 10.26-27)

¹ Ambíd e pónde ndun e mod enladén áte, kááη etál éebédeé. Dóo Yesuε ábóótédé bó akalεn, mbooted ne bembapεε álāngē bó nén aá, “Nyétêd pónde ne elangé éche Befarisia, édé nêngáne esultæn. ² Dyamdyam déesaá á e’koñéd-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde ásóomé bon bán déebyéénné. ³ Dyam ké áhéé-ε áde nyéhóbé á ehíntén-tê, déwōgnéd á e’nyínεn bé ekíde. Dyam áde nyékálé-’aá á kun-tê ámbíd e ekob, dékanléd á nhéné.

Ane awě bétāngéné abāη (Mat 10.28-31)

⁴ “Amúē, á mbále, nyéewógé mbwóg ne moonyon awě ahele awúu ekob é yāl ésebán ahele dyam démpēε abελ. Awāb eetóméé nê. ⁵ Nlāa nyé meé, mod awe nyétāngéné abāη, adíí ane awě née amáá wε pemε e alongé akoben, awóη-ε ngíne echē ábwéméé wε á dü-á-muú. Ne mbále ane móo nyétāngéné abāη. ⁶ Eesaá mbále nén bán, káppe ébe ngên, chóó béchannéé ndun étáan-ne? Bon ké nê Dyöb déechatánné ké póg. ⁷ Dyöb ábíí kááηne mesongé mé e’sid ábe é’dé nyé á nló. Né-óó, nyéewógé mbwóg, nyéde etógnén tómaa ndun, ké êmbuú ké áte.

Akob Yesuε káa abāη mó á yāl (Mat 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ “A mbále, kénzée awě ábíd me mbón á’sō é’ baányon, Mwān-a-Moonyon mómpē ábíd mó mbón á’sō é’ ángel é Dyöb. ⁹ Bon mod awě abáá me áyāl á’sō é’ baányon, me-ε mēbāη mó áyāl á’sō é’ ángel é Dyöb. ¹⁰ Kénzée-ε awě ahóbé eyale é mbéb tângene Mwān-a-Moonyon, ákūd alagsen, bon kénzée awě ahóbé e’bébtéd é’ mekan tângene Edæádæη éche Esáá éekudté alagsen. ¹¹ Nzé édé bán bésómné nyé wée belyáged bé dyad ne benkamλεε, nyéētāgē áte, ngáne

nyékāā' é káa dyam áde nyéhōbpē, ¹² áyāle nzé pónde epedé, Edāádəŋ éche Esáá éyāgēd nyé chōm éche nyétəŋgéné ahób.”

Ngan e eyókél é nhən mí mod

¹³ Atíntē e ene ndun e mod, nhóg anláá Yesue aá, “A-meléed, láá mwānne wéé ákabe súmō mbwóg áte.” ¹⁴ Boŋ Yesue antimtén mó nén aá, “Nzé-módé abānné me néε mod awē akáadte' bad, ákabe nyé mbwóg áte?” ¹⁵ Dóo álāŋgēé bó moosyāál aá, “Nyétóo, nyéēbanné nlém áyāle awóŋ á bwēm, áyāle saké nhən móo rídide moonyoŋ á alongé.”

¹⁶ Ankalé-'ε bó ngan aá, “Nhən mí mod nhóg mémbe. Anwóŋ nzag. Ade ene nzag échyáá, embídéd medyé nkute ne nkute. ¹⁷ Nhən mí mod mē ménhōb áwe nlém tē aá, ‘Chán mébenlé bōb áde etál éelyəgēé wéε ríkoŋgēé medyé?’ ¹⁸ Dóo ádólé áte chóŋ boŋ áhābē aá, ‘Nén dóo mébenlé. Mēpāŋ échem ndáb é e'koŋnéd, nlóŋ émpēé éche ékálé áte, boŋ nkúm medyé áwēd-te, ne nhən nímēm rísyāál. ¹⁹ A pónde eched-taá mélāā' é échēm edāádəŋ mēé, nládté yāl nhən míme médyéé mwé ne mwé. Bōb-pōó mēched yāl, rídyāg, rímwāg, ríchogé-'ε alongé.’ ²⁰ Boŋ Dyōb dénlāā mó nén, aá ‘Edimdim é chōm chén. Nkuu nén dēn mēkobén we pemε e alongé. Abē bwēm é'syāál ábe émáá-'aá alad áte, nzé-módé wélyəgnēdtē bó?’ ²¹ Nē dóo édíí ne ké nzé-módé awē akúmmé yāl nhən, boŋ eēsē nhən á'sō é' Dyōb.”

Weétāgē áte á alongé (Mat 6.25-34)

²² Dóo Yesue álāŋgēé abē bembapεε nén aá, “Né-óó nyéētāgē áte á alongé se nyéhōbē nén bán cheé nyédyēē, ké'ε cheé nyéwāā'ε á yāl. ²³ Alongé átómé ndyééd, échen yāl-le ámpē edé etógnén tómaa mbóté. ²⁴ Nyénəne', nkōnékən. Méēwēnēē bwēm, méēpādēē, méēwóo-'áa hōm áde békoŋgēé medyé. Kénē, Dyōb adídte mó! Nyéebíí' é bán nyédé etógnén bwāmbwam tómaa menən-ε? ²⁵ Nzé-módé áwen tíntē ahēle átāg áte káŋ, abád ké epun ehóg áwē alongé áyāle átagéé áte? ²⁶ Néε nyé modmod nyéehelélé mpín mé akan néε nímé abel, cheé ékáó boŋ nyétagé áte áyāle mam míme mélyágé ásē?

²⁷ “Nyénəne' mbonja ngáne ékwogēé. Eebelélé ntū, éebaŋgēé mesaŋ. Nlāŋge nyé nén mēé, ké kāŋ Solomonε ne nímē nhən rísyāál eewáa'aá mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e'boŋ. ²⁸ Nzé Dyōb áhēεε áwāádtē e'sum abē é'bāg chii boŋ chān béhé bó á dū, né éetómmé nyé awáad né-yε? Chán adúbe ádíí nyé mwāmpín nén?

²⁹ “Nyéēbanné nlém bán, cheé nyédyēē káa cheé nyémwēē. Nē déetagté nyé. ³⁰ Echē nyaa é bwēm chóo bad bé nkōŋsé béchyεε' é akud. Awēn Titée mwēn abíí aá nyétógnéné ábén bwēm. ³¹ Né-óó, nyésébe nyéhēd mam mé nkamlen rí Dyōb, dóo Dyōb débeé nyé ábíníí bwēm.

Nhən míme rídé ádyōb (Mat 6.19-21)

³² “A-bānbān, nyéewógé mbwāg. Echen Sāŋ awóó mewēmtən míme mésáá ábe nyé ngíne e nkamlen. ³³ Nyésōm áben bwēm, nyébag betóótōkē bé bad mōné. Nyéhēd ekwε é ngáb éche éhélé amaa ásē. Nyéhē nhən nímēn á e'koŋnéd ábe é'dé ádyōb, wéε dyamdyam déebenlé mó, wéε bechíb béchenlé mó achíb, sii-'ε échenlé mó adyé. ³⁴ Nyébíí bán wéε nhən mbággkē mod, áhed dóo nlém-mε mbággkē mó.

Mod-téé ábē mboŋsén

* **12:25** Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíí.

³⁵ “Nyépūd abad, nyéchod-te etrukán, ³⁶ nêngáne bad ábe básine’ echab sán awě akií á ngande e e’wóngé âbel boŋ nzé ahúú húén, boŋ akumé ekob, bédendéd mó ábwōg-ábwōg. ³⁷ E’boŋ é’ yǎl áte ne bembaledé ábe echab sán épéé, boŋ atán ngáne bédyéé epin, básinéé mó. A mbále áboŋsén, ádid bó ásē, atómtéd-te bó ndyééd. ³⁸ Ké melúde dōo ámpéé, káa epog é mbwembwε, boŋ atán bó melemlen, e’boŋ é’ yǎl áte bélyāg é’tán bó. ³⁹ Nyébii-’ε bán, nzé nwóó-ndáb abyéé’áá pónde eche nchíb ápéé, né ádyéé epin, ésebán atēdte áá, básal mó ndáb. ⁴⁰ Nyémpē nyētāngéné mboŋsén abé, áyāle Mwān-a-Moonyoŋ āpě á pónde eche nyéewēmtēné bán āpě.”

*Mbaledé awě abele nímē nsón
ne nlém nhóg ne awě eébēlē’*

(Mat 24.45-51)

⁴¹ Petro ansédéd aáken, “A-Sán, sé bēn pen-εé ékanléé enén ngan-ε, káa bad básyāāl?” ⁴² Sāngwéé ankwentén aá, “Né-óó, nyé mod té ábē nēε mbaledé awě awóó debyéé, awě abele-’ε mam níme eche sán álāngé mó aá ábel. Mó adé mbaledé awě eche sán ábánné aá ákamlēn bembaledé ábíníí, ányín-ne nén aá békúdé ádāb akab á ndyééd pónde echē etāngéné. ⁴³ Nnam mébē ne ane mbaledé awě eche sán áhūū’é, boŋ atán nēngáne ábeleé mam níme ányāgtēnnē mó. ⁴⁴ Ne mbále, nlānge nyé nén mēé, ane mbaledé eche sán ábané bwēm é’syāāl ábe áwóó áwe mekáá aá ákamlan.

⁴⁵ “Boŋ nzé ane mbaledé adé mbaledé a mbéb, boŋ ahóbé áwe nlém-tē aá, ‘Ebēm áte boŋ echem sán áhūū á eke-tē.’ Né-óó aboótédé ábíníí bembaledé bé bebaád ne bé baachóm ábe bédé ásē echē awanēn, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm mékóbe mó, ⁴⁶ ane mbaledé eche sán áhūū epun éche éewēmtēné ne á pónde echē énkēmbíí’é aá áhūū. Né bēbwēm mó á ebwóg,† békógsén-ne mó ne nhel melemlen ne bad ábe bēwúú nló áte. ⁴⁷ Ane mbaledé awě abíí ntíí mé nsón níme sáá-a-ndáb, boŋ eéboŋsēne, káa eehíde nímē ntíí ámbíd, ákud mbéte e ngíne. ⁴⁸ Boŋ ane awě énkēmbíí ntíí, boŋ ábelé epandé, békúdē mó kúdtén. Mod ké ahéé awě bēbúdé abε, né-’aá bēbudté mó ahēden. Ane-’ε awe bétómténé abud dé abε, né-’aá bétōmēnnē mó abud dé ahēden.

Yesue ad mópééné nkabén

(Mat 10.34-36)

⁴⁹ “Muú mōó níhyédé akwéd á nkōŋsé. Mendāŋ-’ε mēé, né mēmmad akóben. ⁵⁰ Boŋ ntāngéné nsébé níkud edusen é metuné, mēmād-te chó akud boŋ nlém mēpwiitéd mε. ⁵¹ Nyéwēmtan bán, nsan mōó níhyédé apēen á nkōŋsé-yε? Aáy, saké nsan, nkabén mōó nípééné. ⁵² Bootya bōob áke á’sō, ndáb echē ewóó bad bétāan ékabén áte, béléáán bétāngén bēbe, bēbe-’ε bétāngén béléáán.

⁵³ Kōkōo ēbē.

Sáá ātāngēn mwān a mwēnchóm,
mwān a mwēnchóm ātāngēn sáá.
Nyaá ātāngēn mwān a mmwāád,
mwān a mmwāád ātāngēn nyaá.
Nyāŋkálé ātāngēn mwān a mmwāád,
mod mwān a mmwāád ātāngēn nyāŋkálé.”

E’chemléd é’ bīn

(Mat 16.2-3, 5.25-26)

⁵⁴ Yesue anlāá amute aá, “Nzé nyēnyíné mbag ébide á mbəŋ, nyébelé nyéhób bán, ‘Mbúú échā bōob’, ébenléd-te áned. ⁵⁵ Nyēnyíne-’áa epub éhúé’ á pēd e mbəŋ, nyéhōbē’ bán, ‘Enyēn ébēnēd mod bōob,’ ébé-’ε áned. ⁵⁶ A-bad

† 12:46 Bēbwēm mó á ebwóg káa bésēl mó áte e’són é’be.

bé elangé. Née nyépédé abii ngáne béléá' é bñ nén, cheé ékáo bon nyéehēlē mam míme mébenlad nyé á'sō-te chii nén achem?

⁵⁷ “Cheé ékáo bon nyébēn nyéehēlē adol áte nén bán, kase e akan nén echē ehēdnad abel? ⁵⁸ Nzé mod ahóbé aá, mókene we á kóte, hēd nzii kóh nyúmō bétim ásē á nzii. Esebé nê, nzé ahédé we á kóte, kóte ch' é ebéé we á mekáá mé plúse, plúse ch' é ehē we á mbwōg. ⁵⁹ A mbále, nlānge we meé, weéhēlē-se ebíd á ndáb e mbwōg-tē wê kááh né etwedé ádōh alúm ásyāāl.”

13

Nyétéde abel dé mbéb, nyétimēn Dyōb

¹ Ade Yesue ádíi ahóbéé nê, dōo nguse é bad éche émbē áhed élāngéé mó ngáne Payledē ánwū' é bad bé Galilia áde bēbágé' áá Dyōb mendē mé e' lém. ² Yesue antimtén bó aá, “Nédē mewēmtēn médé nyé bán, ábē bad bé Galilia ábe bēnkūd éché eben, bétómé ábíníi bésyāāl ebébtéd abé áyāle bēnwēē ene ndín e kwééd-é? ³ Aáy! A mbále, nzé nyéētēdte mímen mbéb se nyétimēn Dyōb, né nyé moosyāāl nyéēwé, nyébóó-é. ⁴ Chán-náa ábíníi dyōm á mod ne waam ábe ntōh-ntōh í ndáb ménkūmtēdte ámín á dyad é Silom, bon bēwé? Nédē mewēmtēn médé nyé bán, bēntōmtēn ebébtéd abé tómaa bad bésyāāl ábe bēnlōh á Jerusalem-é? ⁵ Aáy! A mbále, nzé nyéētēdte mímen mbéb se nyétimēn Dyōb, né nyé moosyāāl nyéēwē, nyébóó-é.”

Ngan e bwel ábe béēchyāā

⁶ Héé Yesue ákálé ngan aá, “Mod anwōh alín á bwel á nzag-tē. Ankē epum é bwel ahēd áwedé-mín ngen ne ngen, bon enkēnyínné ké ehóg. ⁷ Héé álāngéé nnōn-a-nzag aá, ‘Édé bōob mwē rílaán áde nípagké á bwel-sé hén mwē téé, bon meenyínné epum ké ehóg. Kwel bó. Chán é' hēle é' madé ahōh á ndōob-tē ngēn?’ ⁸ Héé nnōn-a-nzag átimtanné mó aá ‘A-sán, tēdé bó ké mwē nhóg ámpē. Mēnabé bó ásē, nhíí-é bó nkúmbág. ⁹ Nzé é' chyáá e' pum mwē míme ríhúé', né édé bwám. Nzé-é béēchyáá, né bēkwēl bó.’ ”

Yesue adidé mmwaád nhóg bwám á Mbwē-mé-nkóme-áte

¹⁰ Mbwē-mé-nkóme-áte nhóg, Yesue ayógté' áá bad á ndáb e mekáne póg. ¹¹ Mmwaád ambé áhed awē edāádāh é mbéb émbēē áte á etūn é dyōm á mwē ne waam. Embēl mbíd enwúmén mó nyaa echē éhēlaá yāl asále áte bwám. ¹² Ade Yesue ányíné mó, anchélé mó, aláá mó aá, “A-nyan, nkole míme ékonléé nímaá.” ¹³ Ade ábáné mó mekáá á nló, ane mmwaád ansále yāl áte ábwōg-ábwōg, ábootéd-te Dyōb aken.

¹⁴ Héé mod awē abédé nló á ndáb e mekáne, alíi áyāle adid áde Yesue adidé ane mmwaád bwám á mbwē-mé-nkóme-áte. Alāngē bad aá, “E' pun é' dé ntóob ábe mod átāngéné nsón abel. Nzé nyédēá bwám adyēē nyépē ábē e' pun, saké á mbwē-mé-nkóme-áte.” ¹⁵ Héé Sāngwéé ákwēntanné aá, “Nyédoge bad. Nyé ahéé eéhunné nyag káa ésel á ebem-tē se ákēēn ch' á edíb á mbwē-mé-nkóme-áte? ¹⁶ Anén mmwaád adíi mwān awe Abrahamē. Satanē anhan mó ne nkole á etūn é dyōm á mwē ne waam. Nyélaa me ké mbéb móo rídé, áhúd mó á mehangé á mbwē-mé-nkóme-áte?” ¹⁷ Chōm éche ánhōbpē énwōgēd bad ábe bētāhānnáá mó e'sōn. Moosyāāl anwóg menyīnge áyāle mam mé ményáké míme Yesue ámbēnlé.

*Ngan ébe é nkamlēn í Dyōb:
Ngan e mbál míme ríchíné
(Mat 13.31-32; Mak 4.30-32)*

¹⁸ Yesue anhöb aá, “Chán nkamlen ní Dyöb ríkóó abé? Cheé ríhele ríhəgtén mó-yēē? ¹⁹ Ndii nēngáne mbwé e mbál-e-bū eché mod átédé bon ́asob á nzag-té. Ade ékwógé, étim bwel bèn, menən méhyě mélōn á ngen-té.”

Ngan e esulten
(Mat 13.33)

²⁰ Yesue ansédéd aáken, “Cheé ríhele ríhəgtén nkamlen ní Dyöb-é? ²¹ Ndii nēngáne esulten éche mmwaád ámuúnédé asii á pán é mbumé ní ngun éláán kóón ́esule.”

Asól á ekob éche échine áte
(Mat 7.13-14, 21-23)

²² Yesue andii ambé á eke-té éche ákágé'áá á Jerusalem. Dyad téé áde átómé'áá, ámbáá ne ásad, ayágté'áá bad. ²³ Mod nhóg ansédéd mó aáken, “A-Sánjú, mesonjé mé bad míme Dyöb désongé alongé, mébuú áte káa méebuú'é?” Yesue anláá bad áhed aá, ²⁴ “Nyéwanen kóón nyésól á ekob éche échine áte, áyāle, á mbāle, ekud á bad éwanén asól, bon béehenlé. ²⁵ Póndé ępě eché nwóó-ndáb áhidéé áse, bon ápēn ekob. Ene póndé dóo nyébootédté atyéem á ebwóg, bon nyékumé' ekob nyéhōbē bán, ‘A-Sán, dibnéd sé ekob.’ Mó-’ε átimtén nyé aá, ‘Meebíi’é wée nyébídé.’ ²⁶ Nyé-’ε nyéhōb bán, ‘Syánē dendyé ndyééd, demmwé-’ε mīm hōm ahóg, eyágté'áá-’ε áwēd myad.’ ²⁷ Atimtén nyé aá, ‘Syánē deewōnneé dyamdyam. Nyésyā me á dīd-te. E'bébtéd é' bad ngēn!’ ²⁸ Ade nyényinnē Abrahamε, Aisige ne Jakōbe bóōbe bekal bé'dáádən bédé á nkamlen ní Dyöb-te, bon nyé pen nyéchág á ebwóg, achii dé awé ne adyé dé meson á nsəl, dóo déted etál póndé eched. ²⁹ Bad bébid á akuu ne á mbən, á mekonekone ne á mehúléhúlé, bétéd medii á ngande e nkamlen ní Dyöb. ³⁰ A póndé eched, bad ábe bēnlyəg mbíd bóo bétim á'sō, bé'sō-’ε bélyəg mbíd.”

Yesue alebe áyāle bad bé Jerusalem
(Mat 23.37-39)

³¹ Melemlem mé póndé nguse é Befarisia ęmpě wée Yesue, bélāngē mó bán, “Syáó hén, ékag hōm démpēe, áyāle kən Herōde ahede wε awúu.” ³² Yesue ankwentén bó aá, “Nyéke nyélaa éché esob bán, ‘Chii ne chān mēhūd bad e'dáádən bé mbéb áte, ríchōōd-te bad, bon súú ébe mēmād mímēm nsón.’ ³³ Bon ké chán ébēē, ntəngéné abé á nzii chii, chān, ne sú ébe, áyāle éeboo'é bán, nkal é'dáádən áwē hōm démpēe ésebán á Jerusalem. ³⁴ Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúe bekal-bé-e'dáádən nyéwúēnnē-’ε bad meláá ábe Dyöb álómé! Nkénwān áte ngen ne ngen álad nyé áte nēngáne nyaá-kúb ákútanné bán, bon nyéehédéé etál! ³⁵ Nyénəne', Dyöb détedé echen ndáb. A mbāle, nlānge nyé nén mēé, nyéenyínénné mε dīd ámpē kóón ne á póndé eche nyéhōbpē bán, ‘Nnam ne ane awē apedé á dīn á Sánjú.’ ”

14

Yesue achōjté mod awě melóg mékóbé

¹ Mbwε nhóg Yesue ankě ndyééd adyé wée ndəle a Farisia póg. Nén démbē a mbwε-mé-nkóme-áte. Ade ápedé áwed, bėnóné'áá mó chodchod. ² Mod mó-’ε ambě áhed awě melóg mémbídtē á yəl. ³ Héε Yesue ásedtéé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia aáken, “Edé kunze ádid mod bwām á mbwε-mé-nkóme-áte, ngé éesaá?” ⁴ Bon bėnkēnhóbpé dyamdyam. Dóo ákóbé ane mod awe melóg mébídé á yəl á ekáá, ádidé mó bwām, asúúd-te mó á ndáb. ⁵ Ámbíd e nē dóo ásedtéé bó aáken, “Nyé ahéé adé awě mwān káa nyag éhūnnē echóg, bon

eékag chó abided ábwōg-ábwōg, ké émbē bán á mbwε-mé-nkóme-áte?”⁶ Bon bénkēnwōngé dyamdyam áhób.

Akε dé e'ken ne akob dé nken

⁷ Ade Yesuε ányiné bad ábe bēnlēbēē ádyé ndyééd bésyāāl ábe bēpédé bēbóótédé medii mémháá apwεd, ankalé bó enén ngan aá,⁸ “Nzé mod alébpé wε ngande, weépāg-se éhédé e'dii é'mháá, áyāle éhεle ébé né bēlébpé mod ampée awē adelé áte tómaa wε.⁹ Nzé ene nyaa e mod epedé-'ε, mod awē alébpé nyé moosyāāl ālāā wε aá, 'Bεé anén mod atii.' A póndé eched dōó étiméé atii asad atéd ne akwáké.¹⁰ Bon nzé epedé ene ndín e hōm, etédéé e'dii ábe é'dé á ahōngé, ábel nén nzé nwóo-ngande anyiné wε, mōō ālāā wε aá, 'Amúē, ké édyεε á atii ámbáá híníí.' A póndé eched dōó ékudéé edúbé átínté e bad ábe nyāābōō nyétédé tébele.¹¹ Né-ōó, nyébii bán, kénzée awē achógté yāl, Dyōb dēsudéd mō. Kénzée-'ε awē asūdté yāl Dyōb déchāgēd mō.”

¹² Hé-'aá álāngéé mod awē anlébé mō nén aá, “Nzé ehóbé wεé, móchage' ngande, weehóbé wεé mólēbpe ábon bēn, káa ábon baányan, káa echoŋ túmbé, káa bewōŋ bé ngáb ábe nyāābōō nyébyééné. Nzé ehídé nē, né bómpē bēlēbē wε. Nē ábele átím ehéen ne metuuten.¹³ Bon nzé echagé ngande, elébé dāsō betóótōkē bé bad, ne bad ábe bēhúné epεd, bóōbe bad ábe békwdéé ndím.¹⁴ Nzé ebelé nē, né wēkūd nsimé áyāle béehenlé wε asábe ámbíd. Dyōb dēsábē wε áde bad bé bwām bēpuú'ε.”

*Ngan e sánkalaa a ngande
(Mat 22.1-10)*

¹⁵ Ade mod nhóg awē bóōbe Yesuε bēntēd tébele áwógé nē, dōó álāngéé Yesuε aá, “Nsimé ne bad ábe bēdyē ndyééd á ngande e nkamlen ní Dyōb!”¹⁶ Dōó Yesuε álāngéé bó aá, “Mod nhóg anchāg sánkalaa a ngande, ábūd-te bad alébe.¹⁷ Ade póndé e ngande épédé, anlóm awe mbāledε wεε beken ábe ánlēbēē aá, 'Nyéhyag, mbonšén nisyāāl mímáá abé.'¹⁸ Bon bó moosyāāl, bēmbóótéd mechāngé abε nhógē-nhógē. Nhóg anhób aá, 'Nchané etúú, ntāngééné chó ake dé anyín. Ncháa wε, méehenlé ahyε.'¹⁹ Ampée anhób aá, 'Bóōb nén dēn, dōó ncháné nlád ní nyag nítāan éche éliε' nzag. Chóó níkagké ahagtēn nén. Sōn, méehenlé apε!'²⁰ Ampée-'ε anhób aá, 'Nkudé sómbé ekóólé-ekóólé. Né-ōó, méehenlé apε!'²¹ Ane mbāledε antīm ámbíd, áke aláá eche sán mam mésyāāl. Dōó ekan ékóbé eche sán áte, bon álōmē ane mbāledε. Anhób aá, 'Kāg mehélé, ékag á ntém ní nzii, kóōŋne á mēte mé nzii mé dyad-tē, éhúen betóótōkē bé bad, ne ábe bēhúné epεd, ne ábe békwdéé ndím, ne ábe béehelé ake.'²² Eebeméé áte ane mbāledε anhuú ámbíd, aláá sáá-a-ndáb aá, 'A-sán, mbelé ngáne wēnhōbpē, bon ké nē, etál élyágé édé.'²³ Dōó Sáá-a-ndáb áhóbéé aá, 'Kāg á nzii émbáá ne nzii é mehín, échéle kénzée wεé áhyag ábel bon ndáb élōn.²⁴ A mbāle, mod ké nhóg awē ménsēbēē alébe, éewókgé chōm ké ehóg á nsal á ngande-té hén!' ”

*Abé mbapεε
(Mat 10.37-38)*

²⁵ Mbwε nhóg ndun e mod éhídé'áá Yesuε ámbíd. Héε ábóótédé bó aláa nén aá,²⁶ “Nzé mod ahóbé aá, móhíde mε, ésebán achādténé nyaa, sáá, mwaád, bán, baányan, kóōŋne áde alongé dēn, ene ndín e mod eékwognedéé ábe awēm mbapεε.²⁷ Kénzée awē eepéme áde awōg, bon áhídnē mε, eékwognedéé ábe awēm mbapεε.

²⁸ “Nzé-módé ábē awē áwōŋ mewēmten álōŋ sánkalaa a ndáb, bon eesébpé adyεε ásē, áhagtēn nkun míme ene ndáb étēdtē mō, ábii ké móōhēl chó amad, káa móōhenlé?²⁹ Nzé amaá-'ε ndáb asume, bon eéhele chó amad, moosyāāl

awě anyíné abelé ábootéd mós awel, béhōbē ³⁰ bán, ‘Mod nhóg ansáá ndáb, boŋ eéheléé chós amad.’

³¹ “Nzé k̄n póg ewémténé waáb k̄n bel akum, abélé asébé yāl ahəg á ekáá ké mesonǵé mé sánze níme áwóó dyam dyóm dé ekálé, béh̄l ábe waáb awě awóó sánze dyam móom mé ekálé mébε. ³² Nzé anyíné aá mós̄kwognedεé, abelé alóm belyáged bé dyad á’sō wée waáb, waáb adēpε mós benben, ábel n̄n békôm nsan̄. ³³ Melemlem n̄ dós édíí né ké nzéé awě eehúde ch̄m ásyā̄l n̄lém. Ene ndín e mod eékwognedεé awēm mbapεε ábé.

Nkwě n̄ime mbódé e’nyin

(Mat 5.13; Mak 9.50)

³⁴ “Nyébii bán nkwě n̄dé ch̄m é bwām. Boŋ nzé mbódé alan̄, chán béhele-se bényīnéd mós ámpē? ³⁵ Méesaá dyam dé abelen ámpē. Apim dós bépimés mós. Bad ábe bēwóó metúu, bésōŋten bwām.”

15

Ngan e n̄dyəŋ ní mbód n̄ime mémbōō

(Mat 18.12-14)

¹ Mbwε nhóg belad bé tááse ne bebel bé mbéb bēmpēe, bēmpē wée Yesue. ² Dós Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bényonǵéé áte bán, “Nédē anén mod awon̄ne bebel bé mbéb, bóbōō bēdyag-ke ndyééd h̄m ahóg.” ³ Héε Yesue ákánlé bós ngan n̄n aá,

⁴ “Nzé-módé adé awě áwōŋ mbwókel é n̄dyəŋ ní mbód, boŋ nhóg mbóō, boŋ eétedté n̄míníí móom mé n̄dyəŋ ní mbód abog ne abog á etūn-tē, áke dé ahead n̄mē nhóg n̄ime mbóó k̄óŋ né ad̄bté mós? ⁵ Adibed áde ádibte-’áa mós, áhāg mós á abal ne menyinǵe mésyā̄l. ⁶ Boŋ n̄εe ápédé á dyad-tē álad besón bé echoŋ ne baányan̄ áte, aláá bós aá, ‘Syánē déwóg menyinǵe áyāle nd̄bté n̄mēm n̄dyəŋ ní mbód n̄ime mémbōō?’ ” ⁷ Yesue ambád ámpē aá, “melemlem-’aá n̄lāŋǵéé nyé mēé, menyinǵe métōm abé n̄é ádyōb ám̄n e mbelé-mbéb nhóg awě at̄dé abel dé mbéb boŋ at̄imné Dyōb tómaa ám̄n e móom mé bad abog ne abog ábe bésáá, ábe béhednád ahəŋlen.

Ngan e kábpe echē embóō

⁸ “Káa, mmwaád ahéé adé awě áwōŋ kábpe dyóm, boŋ n̄εe póg ébóó, eéchōdē’ ekag, boŋ áhedé ndáb áte, atón ahead k̄óŋ né ad̄bté chós? ⁹ Adibed áde ádibte-’áa chós, alade baáb ne baányan̄ áte, aláá bós aá, ‘Nyéwógen me menyinǵe áyāle nd̄bté ene kábpe echē embóō me.’ ¹⁰ Melemlem-’aá n̄lāŋǵéé nyé n̄n mēé, menyinǵe métōm abé n̄é ádyōb ám̄n e mbelé-mbéb nhóg awě at̄dté abel dé mbéb boŋ at̄imēn Dyōb.”

Ngan e mwān awě ambóō

¹¹ Yesue ambád ahób aá, “Mod nhóg ambé, anchyáá bán bé baachóm bébe. ¹² Dós epun ehóg, mwān asad álāŋǵē sáá n̄n aá, ‘A-sán, beé me ádēm akab á mbwóg áde n̄tāŋǵéné akud.’ Héε sáá átédé ch̄m ésyā̄l éche ánwōŋgē, boŋ ákabpé bós áte. ¹³ Nguse é e’pun étómé-’aá, boŋ mwān asad áladé n̄mē nted n̄syā̄l, ákǵg á alon̄ démpēe áde áchábndé. Awed-taá ápédé boŋ ábootéd alonǵé á mbaambaa achog, ábēbtē ngáb esyā̄l echē ánwōŋgē. ¹⁴ Ade ch̄m ésyā̄l émáá mós áyāl né bōob, sán̄kalaa a nzaa anhún á alon̄-tē wē. Atóg dós-’ε ábóótédé mós asól áyāl ngine-ngine. ¹⁵ Héε ákíí kunze e mod póg atán á dyad-tē wē, áchóm mwā nsón. Ane mod mós-’ε alóm mós aá, áke ádídtad mós esog é nguu. ¹⁶ Anwón̄ á mewēmtēn aá, mós̄lōntē abum ké ne medyé mé nguu, boŋ modmod enkēmbaá mós ch̄mch̄m éche áheleεe adyé. ¹⁷ Dós ádyéé chósōŋ, boŋ ákwānlád, áhōbē aá, ‘Nōné’ ngáne bembāledε bélóné echem sán̄ á ndáb-te,

boŋ ké nê bédyâg medyé méchəbe ásē, boŋ me-’ε řwâg nzaa hén! ¹⁸ Měsyəá, říke ntán echem sáŋ, nláá mó meé, A-sáŋ, mbelé mbéb á’sō é’ Dyöb ne á’sō é’bōŋ. ¹⁹ Mmēn meékwognedéé áchəgned néε awoŋ mwān ámpē. Téd me ké nēŋgáne awōŋ mbəledε nhóg.’

²⁰ “Hê dōo ápádté ásē, boŋ ásūē’ á dyad wée sáá. Boŋ áde ákwógé ape á ndáb nê, sáá annyín mó mwă etún. Ankóbtén sáá ngol. Sáá annyəged, alúm mwān ámīn, ahé mó tâl. ²¹ Dōo mwān álāŋgē mó nén aá, ‘A-sáŋ, mbelé mbéb á’sō é’ Dyöb ne á’sō é’bōŋ. Meékwognedéé áchəgned néε mwān awōŋ ámpē.’ ²² Héε sáá mó-’ε áchénlé ábē bembəledε, álāŋgē bó nén aá, ‘Nyéhyiinad me nsob míme řítómténé adəŋ nê, á mehélé-te. Nyéwáad mó mó á yəl. Nyéhê-’ε mó ebōŋ á ekáá, nyéhê-’ε mó metámbe a ékuu. ²³ Nyétéd nchóm-é-nyag awě dékálté nê, nyékwel mó, ábel nén, syánē moosyáál dédyê débél-le apaté. ²⁴ Nyébíí bán, awem mwān nén ammăd awé, boŋ atimé ámbíd á alongé. Ambóo, boŋ abidé áwed.’ Hé-’aá bébóótédé ngande achog.

²⁵ “Mmēn mésyəál mēmbenléd áde mwānyoŋ ambáá adíí á nzag-tê. Ade áhúú, dōo áwógéé bad békóne, bésage-’ε bwēm á ndáb-te. ²⁶ Dōo áchénlé mbəledε nhóg, boŋ ásedté mó dyam áde ábenlaad. ²⁷ Dōo mbəledε ne álúmtéé mó áte nén aá, ‘Pón mwānyoŋ ahúú ámbíd-óó. Sóó akwěnlé mó nchóm-é-nyag ne, áyāle anyínen áde anyínné mó díd ámpē, ésebán dyamdyam ábélé mó.’

²⁸⁻²⁹ “Awóg áde áwógé nê, anlīŋ, eékwentene asól á ndáb-te. Héε sáá abidé á ebwóg, boŋ áhye acháŋ mó. Dōo mó-’ε átímtanné sáá nén aá, ‘Nəné’, meé nkéndyēén we hén mwě ne mwě áde mbenléé we ntü mé nsón, ésebán nwúene we nló áte. Boŋ ké echəd é mbód weébāgēε me weé, mbél apaté ne ábēm béd. ³⁰ Boŋ ngáne awoŋ mwān a nlém ápédé ámbíd, mó awě amaá echoŋ ngáb esyáál abébed ne bekwalεε, ewúúdé mó nyag echě etómténé akəl.’ ³¹ Héε sáá álāŋgēé mó nén, ‘A-mwān, we-εé edé ne me hén pónde ésyāál. Kéchéé éche řwóó-’ε édíí échōŋ. ³² Embē bwām syánē áchog ngande, áwóg menyīŋge. Nén, mwānyoŋ ammăd awé, boŋ atimé ámbíd á alongé. Ambóo, boŋ abidé áwed.’”

16

Ngan e mbəledε awě abédé mwane

¹ Yesue anláá ábē bembapεε ámpē aá, “Nhəŋ ní mod nhóg mēmbē. Bad bėnhye mó aláa bán awě mbəledε ambáá abébite mó ngáb. ² Héε níme nhəŋ ní mod řlómé mbəledε awed achəg, boŋ ásedté mó aá, ‘Ebál é póle éhéé řwógéé áyāl echōŋ nén? Lúméd me áte ngáne mesoŋgé mé bwēm míme mēmbanéé ásē echōŋ médíí, áyāle échē etál é nsón émááné we áte.’ ³ Dōo mbəledε ádólé áte chóoŋ boŋ áhəbē aá, ‘Chán-nə mébenlé bəob áde echem sáŋ áhedéé me ahúd á nsón? Ngíne eesaá me echě řkwenléé nzag. Nzé ntimé-’ε á nchómbé, né nê dépiinéd me akwágké á ngíne. ⁴ Ahá, nkudé debyéé áde méhəgké, ábel boŋ ké á nsón dōo bėnhūdtē me, bad bėlyăg bėkōb me nken áwab mendáb.’

⁵ “Héε áchénlé mod téé awě anwálé sáá alúm, áchəgé bó nhógē-nhógē. Ade mod e’só ápédé, ansədéd mó aáken, ‘Mesoŋgé métəŋ echem sáŋ ékáléé we?’ ⁶ Ane mod aá, ‘Mbwókél é e’kwém é’ mōl waam.’ Ane mbəledε anláá mó aá, ‘Nəné’, echoŋ kálag e melúm chó nén. Dyéé ásē, étel á mehélé-te weé, mbwókél é e’kwém é’niin.’ ⁷ Ansədéd mod awě alónténé bébe aá, ‘Alúm áde we mesoŋgé métəŋ?’ Ane anhób aá, ‘Mbwókél é nkute ří ngun éláán.’ Ane mbəledε anláá mó aá, ‘Kōb echoŋ kálag, étel weé, mbwókél é nkute ébe.’ ⁸ Ade níme nhəŋ ní mod řwógé nê, ménkēméd échē ekúkú é mbəledε aá, ‘Aběnlédé debyéé á bwām.’ ” Yesue ambád áte nén aá, “Nê dōo bad ábe bėhíde mekan mé nkōŋsé bédíí. Bédé mehél áhəgen échāb nyaa é bad debyéé, tómaa bad ábe bėhíde

e'nyínen bé ekíde é' Dyöb." 9 Yesue ambád aá, "Nláa-'ε nyé meé, nyébenled nhon mé nkõnsé, ákób e'chon, áyāle á pónde eche mémaá'ε áte, békob nyé nken wée bad bedyεε'ε á ngíndé ne á ngíndé. 10 Ké nzé-módé awě awánlé mpín mé akan bwám, né áwālē ámbáá bwám. Kénzée-'ε awě eéhele mpín mé akan awále, né éehenlé ké ámbáá awále. 11 Nzé édé-'ε bán, weewánléé ngáb e nkõnsé ngáne étāngéné awále, nzé-módé ābě wε nhon ní mbále. 12 Néε wéewánléé nhon níme méesě nímmōh bwám, nzé-módé ābāg wε nhon nímmōh mwēn?

13 "Modmod eéhēlēē-se abé mbāledε a bewōh bébe. Alūmēd nhóg edānge tómaa aníní, ké'ε áttimēn nhóg, abānge aníní áyāl. Weéhēlēē-se ebé mbāledε a bad bébe abé ahóg. Weéhēlēē-se ebé mbāledε a Dyöb se ebé-'ε mbāledε a mōné."

Nguse é ngan éche Yesue

(Mat 11.12-13, 5.31-32; Mak 10.11-12)

14 Befarisia bēnwōg nímmēn mésyāāl, bon ngáne bēmbēē bedāh bé ngáb, bēnswēdē mó swédētēn. 15 Yesue anláá bó aá, "Nyēdii bad ábe bēlūmte bán bésáá á'sō é' bad, bon Dyöb ábíí nyé nlém áte. Kéchée éche baányon békēmtēé, édíí abúú ngēn á'sō é' Dyöb." 16 Yesue ambád bó aláa aá, "Mam níme mēntenléd á kálag é mbéndé é Dyöb, bekal bé'dāádāh bómpē bēnhōb mó káshne á pónde eche Jōne. Taase nē, nkalan ní bwám mé nkamlēn ní Dyöb níkanlad, mod tée-'ε abune nímmē nkamlēn abé áte.

17 "Ké nēngáne nkon rísé ne ní mín béhele bémaa, atōte ké ahóg á mbéndé e Dyöb déekwaá.

18 "Kénzée awě anané mwaád, bon awōh mmwaád ampée, né akábé asón. Ké nzé-módé-'ε awě awóó mmwaád awě bēnáné á ndáb e'wōngé, né akábé asón.

Ngan e nhon ní mod ne Lazarose

19 "Nhon ní mod nhóg mémbē, kase é mebad chóó áwáá'áá á yāl. Mwēnze ne mwēnze móó ádyágáá mbwε tée. 20 Ntógétōke ní mod nhóg mó-'ε rínāngé'áá áwē mmwε mé e'ké bán Lazarose. E'kwεε bēnlōn mó á yāl. 21 Mewēmtēn mémbē mó aá, bébe mó púuted é medyé éche éhúné'áá á tébele a nhon ní mod. Mbwé chóó épágé'áá áhed, bon ényāngē mó e'kwεε áte.

22 "Ade ntógétōke ní mod mē níwédé, ángel éntēd mó, ékēēn mó á akéb áde Abrahamε. Mmē nhon ní mod mómpē ménwē, bēlíme-'ε mó. 23 A mbwōg e kwééd wē, nhon ní mod níbédé á metuné-te. Héε ányéné nló ámīn bon anyín Abrahamε se wíníí, ne Lazarose áwe akéb. 24 Dóó álēbpeé nēn aá, 'A-Tē Abraham, sōn, wóg me ngōl, élōm Lazarose átōde dúu dé e'mii á mendīb-te, áhye áhóded me echém, áyāle meewógéé bu á dū-á-muú hén.' 25 Abrahamε anláá mó aá, 'A-mwān, ewēmtan á pónde eche wēmbēē á nkõnsé ngáne wēnkudté bwēm é' bwám, bon Lazarose mó-'ε ákūd bwēm bé mbéb-ε? Bōōb-pōó awóge nímmē menyīnge hén, wēmpē edé á metuné-te. 26 Néε éhúdé nē áte, wée sédíí ne wée édíí, sánkalaa a mbōh akabé syánē áte, ábel nēn mod eéhēlē asyā wén se ápe wē. Modmod eéhēlē-'áá ásyā wē, se ápē áwēd.' 27 Nhon ní mod ménhōb aá, 'Ncháa-óó, a-Tē meé, élōm Lazarose á ndáb eché echem sán. 28 Nlyágé bānēd bētāan. Ake álēb bó ábel nēn, bómpē béepāg á hōm dé metuné hén.' 29 Abrahamε anhób aá, 'Béwóó metelag níme Mosεε ne níme bekal bé'dāádāh. Béwógen chōm-éε bétélé áse.' 30 Nhon ní mod ménhōb aá, 'Aáy, a-Tē Abraham. Nzé mod akíí bó atán awě abíde á mbwóg é kwééd, né bétédé ábel dé mbéb bétimēn Dyöb.' 31 Héε Abrahamε áhóbéé aá, 'Nzé béekwēntēne Mosεε ne bekal bé'dāádāh awógen, né béewógénné ké mod awě apuúde á mbwóg e kwééd bon aláá bó.' "

17

*Abēled mod mbéb**(Mat 18.6-7, 21-22; Mak 9.42)*

¹ Yesue anláá ábē bembapεε aá, “Nyébii bán mekaγsen míme mébelte bad mbéb métəngéné nyé apii. Bon édé ngəl ne kenzéé awě əpεén mó! ² Embē mbon né bēntəá ene ndín e mod sánkalaa a aláá á nkəñ, bébwém mó á edíb-te, tómaa mó ábēled ábén bēndem mbéb. ³ Nyétédεn yəl póndé.

“Nzé mwānyon abelé wε dyam dé mbéb, échu mó aláa wεé nē déeboó’é. Nzé achemé-’ε ádē awusé bon ahəñléné, élagsén mó. ⁴ Nzé apānné wε ngen saámbé áyāle epun é bñn, bon apedé-’ε áwōñ ngen saámbé áchóm alagsen aá, ‘Nhəñléné’, etəngéné mó alagsen.”

Adúbe déechínéé

⁵ Bembapεε bé nlomag bēnlāā Səngwéé bán, “Wéd sé adúbe áte.” ⁶ Səngwéé anhób aá, “Nzé nyēnwōñ adúbe áde ádé mwāmpin nēngáne mbál-e-bū, né nyéəkamlén ádén alín dé e’sáá bán, ‘A-bwel, wubé ásē, éke ésumen á edíb é nkwě-te’, é’wógén-ne nyé.

Abel dé nsón

⁷ “Détéd bán, nyé mod nhóg nyēwóó mbəlede awě akií nzag alii, káa akií ənən rídyəñ mí mbód. Nzé ahúú á nsón, chán wélāā’é mó? Wélāā mó wεé, ‘Hyě édyεε ásē hén, édyē ndyééd,’ ⁸ káa wεé, ‘Belé me ndyééd étómte me, étyéem-me á nkəg, káəñ mímad adyé, bon ámbíd é póndé, wε-’ε édyāg?’ ⁹ Nyélaa me ké wēsəgnēn ane mbəlede áyāle ábélé míme nsón? ¹⁰ Né-əó nyémpē, nzé nyēmaá chóm ésyāāl éche bétíínédé nyé abel, nyéhôb bán, ‘Sēdii bembəlede ngēn, mímed nsón-naa sébélé sé ngáne.’ ”

Yesue asəñté bad bé meləñ dyôm

¹¹ Ade Yesue ákagké á Jerusalem, atómé’áá á nchii ní nzii mé alon á Samaria ne alon á Galilia. ¹² Asól áde ásólé mwā dyad nhóg, antán bad dyôm ábe meləñ mékóbé. Bentyēem nchabnede, ¹³ bélébpē mó ne esaád bán, “A-Yesu, a-Sán, sôn, wóg sé ngəl!” ¹⁴ Ade ányiné bó, anláá bó aá, “Nyékag wéε beprise, nyélúmed bó yəl.” Ade békagké nē, yəl é nsán bó.* ¹⁵ Bó mod nhóg, annyín nēn aá módyéé bwām. Héε átímé ámbíd, ákené Dyöb ne ehób éche échəgké. ¹⁶ Ankwe Yesue á mekuu, ásəgnān mó. Anén mod abédéε mod a Samaria. ¹⁷ Yesue ansədéd mó aáken, “Eesaá mbále bán nsəñté nyé bad dyôm-ε? Héé ábiníí abog bédíí? ¹⁸ Nédé mod ké nhóg ampée eétimeé ámbíd əhyε dé abε Dyöb mekenag, éetóméé anén mod a nken-ε?”† ¹⁹ Héε áləngéé mó aá, “Tyéem ámīn, ékag. Adōñ adúbe ádíde wε bwām.”

*Epe é nkamlen ní Dyöb**(Mat 24.23-28, 37-41)*

²⁰ Befarisia bēnsədéd Yesue bánken, “Póndé ehéé nkamlen ní Dyöb mépéé?” Yesue anláá bó aá, “Nkamlen ní Dyöb méesaá dyam áde mod ányinnéé díd, ²¹ káa dyam áde mod áhōbpē aá, ‘Nəné’, mōmén,’ káa ‘mōmíníí.’ Aáy, nkamlen ní Dyöb mímaá abé átínté echēn.” ²² Héε áləngéé bembapεε nēn aá, “E’pun é’ bñn é’húε á’sō ábe nyédəngé bán né nyēnyín ké mbwε nhóg míme Mwān-a-Moonyon álūmēdtē nyé yəl, bon nyéenyínné. ²³ Bēlāā nyé á póndé eched bán, ‘Mōnén,’ káa ‘Mōníníí,’ bon nyéhəñtán bó. ²⁴ Ayāle, ngáne emwēdmwēd

* **17:14** Asáad á yəl: Nzé meləñ ménkōb mod bétédé’áá mó nēε mod awě eesáa. Bébéné’áá mó bán, eesíté wéε bad bédíí. Prise chōó énwōñ kunze ásimen mod meləñ bon ébided mbakú nēn bán asáa, bon əbootéd apε wéε bad bédíí. † **17:18** Bad bé Israel bēntéd bad bé Samaria nēε benzínéé. Bóbó béekagé’áa ké mwāmpin áyāle nyaa e mekan mé mbwóg ne mekan mé alon. Ké nyaa e abele á Dyöb ne hóm dé mekáne bēmbē bó nhəñlén.

étómεé, bon épenté ngob e Dyöb ped póg ne eníníí, nê dóo epun éche Mwän-a-Moonyon ápéé ébēē. ²⁵ Bon édêbé nê, atângéné metuné híin akud. Káñne enén nyongel e bad eebāñ mó áyāl. ²⁶ Ngáne émbēē á pónDé eche Noa, nê dóo ébēē á pónDé echē Mwän-a-Moonyon. ²⁷ Bad bedyágé'áá medyé, bémwāg mīm, baachóm béwóó'áá bebaád, bebaád-te békāg á mewóngé káññ ne mbwε míme Noa ásólé á bōle é'mbáá-te bon mbúú echó, mesén mélóne, méhōōd ábē bad bésyāāl. ²⁸ Melemlem nê dóo émbēē á pónDé eche Lotε. Bad bedyágé'áá medyé, bémwāg mīm, békābē dyon, bēwēnē bwēm, bélōō-'ε mendáb. ²⁹ Bon mbwε míme Lotε ásyāñgé á dyad á Sodom, mímē mbwε dēn muú ne meláá míme méhyāñtan, mémbíd ádyōb nēe mbúú, níwúú ábē bad bésyāāl. ³⁰ Melemlem nê dóo ébēē míme mbwε míme Mwän-a-Moonyon ányínnēdtē.

³¹ “Eché epun, mod awē adé á nnonñ ní ndáb mín áde nhon nídíí mó á ndábte, eétagné asud ásē áhye dé atéd mó. Melemlem-'aá mod awē adé á nzagtē, eétagné atim ámbíd á ndáb. ³² Nyéwēmtēn dyam áde dēmbēnléd ne Lotε mwaád. ³³ Kénzēé awē awóó mewēmtēn ásonñ ádē alongé, ábōd dó. Kénzēé-'ε awē abóde ádē alongé, né asoó dó. ³⁴ A mbále, bad bébε bénaá anññ ahóg nkuu, bétéd nhóg, bétēdē aníníí. ³⁵ Bebaád bébε békāgé medyé, bétéd nhóg, bétēdē aníníí.” † ³⁷ Dóo bembapεε bésēdtēé mó bán “A-Sāñ, héé nê débēnlédte?” Yesuε antimtén bó aá, “Wéε ndim níbāgkē, áhed dóo benhagnóné bēladnéé.”

18

Ngan e ngwεε e mod bó nkúd é mmwaád

¹ Yesuε ankalé ábē bembapεε ngan álúmed bó áte nén aá, bétāngéné békānnē pónDé téé ésebān béhūnte nlém á abum. ² Anhób aá, “Mod abédé dyad ahóg, awē akáadte' bad. Ane mod eebāa'aá Dyöb, eébage'aá-'ε modmod edúbé. ³ Nkúd é mmwaád-te abédé melemlem mé dyad, eémaa'aá' wéε ane mod. PónDé téé álāngē mó aá, ‘Sé mod sēwóngné mehób. Káád sé ésuud me nzom.’ ⁴ A mbooted ane mod enkēnháá mó dúu. Bon ámbíd é pónDé anláá yāl aá, ‘Ké nēñgáne méebagéé Dyöb edúbé, méebāā-'aá modmod, ⁵ ngáne édíí bán anén nkúd a mmwaád ahédé me nló, mēkāā míme nkáá ábēl nísud mó nzom. Esebé nê, né káññ ne á asóg éemwaá aá níkūn ne epe éche ápagké nén pónDé ésyāāl.’” ⁶ Héé Sāñgwéé áhóbéé aá, “Nyéwógé chōm-éε ekúkú é mod awē akáadte' bad awē eebíi Dyöb éhóbé-yε? ⁷ Nédē Dyöb déekunné ábē bad ábe ápwédé-yε? Béchyεεne' mó nwōñgen nkuu ne mūte, nédē ákālēn bó metúu pónDé té-yε? ⁸ Nlāa nyé mēé ákun bó mehélé mehélé. Bon nyēdúbpé bán Mwän-a-Moonyon átān adúbe á nkōñsé-te á pónDé echē ápéé-yε?”

Ngan e bad bébε ábe bēnkē akáne

⁹ Yesuε ankāl ngan empée tñgēne bad ábe bényíné'áá yāl nēe bad ábe bésáá, bényínē-'ε bad bēmpēe nkōñté. ¹⁰ Anláá bó aá, “Bad bébε bēnkē á Ndáb-e-Dyöb ákáne. Nhóg abédé Farisia, aníníí-'ε abé nlad-é-tááε.

¹¹ “Ane Farisia antyéém á ámīn, ákāñne', áhōbē á nlém-tē* aá ‘A-Dyöb, nsāgnéné wε. Áyāle nén, meésáá nēñgáne bad bēmpēe, ábe bédume bwēm é' bad, ábe bēbébé nlém ábum, ábe békābe mesón á ndáb e e'wóngé. Nsāgnéné wε áyāle meésáá nēñgáne anén nlad-é-tááε hén. ¹² Ndé nén, ndide' yāl nzaa á mekáne-tē ngen ébe sōndé téé. Chōm téé éche níkudé-'ε nkabe chó áte monje dyōm, mbagé wε akab nhóg.’

¹³ “Nlad-é-tááε pēn antyéém nchabnede, eéhele ké mīd anyen ádyōb. Ambán ekáá á nlém, ákāñne aá, ‘A Dyöb, wóg me ngol. Ndíi mbélé-mbéb.’

† **17:35** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 36: Bad bébε bēbē á nzagtē. Bétéd nhóg, bétēdē aníníí.

* **18:11** Antyéém ámīn, ákāñné, áhōbē á nlém-tē: donje á kálag áwóó atyéém á nkāg, ákāñnād yāl.

” 14 Hée Yesue ábádé aá, “Nláa nyé nén mée, anén mod awě rídímténé nyé aláa, ansú áwe ndáb née mod awě asáá á’sō é’ Dyöb. Ayāle mod ké ahée awě achágté yāl, bésudéd mó. Boŋ ane awě asüdté eche yāl, béchāgēd mó.”

Yesue ne bānbān
(Mat 19.13-15; Mak 10.13-16)

15 Bōb-pōó bad bépééné’áá bēndem wée Yesue nén bán ábān bó ekáá á yāl ānamed bó. Ade bembapēe bényíné nê, bēnkānē ábē bad áte. 16 Boŋ Yesue anchélé ábē bán, áhōbē aá “Nyéede bānbān béhyag áwēm. Nyéekáá bó ayāle nén, nyaa e bad née bó chōó éwóó nkamlēn ní Dyöb. 17 Ne mbále, nlānge nyé nén mée, kénzée awě eékobe nkamlēn ní Dyöb nēngāne mwēndem, éesónlé áwēd-te.”

Mod a nkamlēn
(Mat 19.16-30; Mak 10.17-31)

18 Nkamlēne nhóg ansédéd Yesue aá, “A-meléed a bwām, cheé mébenlé ábel nén níkud alongé áde déemaá?” 19 Dóó Yesue ásedtéé mó aáken, “Cheé ékáá boŋ échāgé me meléede a bwām? Mod ké nhóg eesaá mod a bwām étóméé Dyöb dēmpēn. 20 Ebíi mbéndé éche éhóbe bán, weekábé asón á ndáb e e’wóngé, weewúé mod, weechíbé, weebídé mbóŋ e metóm, bée sóó ne nyon edúbé.” 21 Ane mod a nkamlēn antímtén aá, “A meléed, nhídé échén mbéndé ésyāal bootya se á mwēndemé.” 22 Yesue awógé-’aá nê, boŋ álāngē mó aá, “Dyam ahóg éhedne wē. Sóm bwēm é’syāal ábe éwóó, étēd nímé mōné, ékabe betóótōkē bé bad. Nzé ebelé nê, wēkūd nhōn ádyöb. Ene pónké éhye éhíde me.” 23 Awóg áde ane mod a nkamlēn awógé nê, anwóg ndutul bwāmbwam, ayāle ambé nhōn bwāmbwam. 24 Yesue anyíné-’aá ngāne ásúdné boŋ áhōbē aá, “Elēl áte bwāmbwam behōn bé bad ásol á nkamlēn ní Dyöb. 25 Edé mwān e akan sánkalaa a nyam née kamēl āpon á epōn é ndōnde, tómaa nhōn ní mod ásol á nkamlēn ní Dyöb. 26 Bad ábe bēnwōg chōm echē Yesue ánhōbpē, bēnhōb bán nzé née édíi, né nzé-’ō ahele ákud e’soóson?” 27 Dóó Yesue áhóbéé aá, “Dyam áde baányon bényíné bán álélé áte, déelēnledéé Dyöb áte.” 28 Hée Petro áhóbé aá, “Nōné’, sētēdté ábed bwēm é’syāal áhíd wē.” 29 Dóó Yesue álāngéé bó aá, “A mbále, nlānge nyé mée, kénzée awě atēdté eche ndáb káa mwaád, káa baányan, káa sáá ne nyan káa bán, ayāle nkamlēn ní Dyöb, 30 ákūd nsyōŋ ámbíd mbád ne mbád enén pónké. Akud-te alongé áde déemaá’ á pónké échē ehúé’.”

Yesue akānlé eche
kwééd ne mpuu
ngan āmpē

(Mat 20.17-19; Mak 10.32-34)

31 Hée Yesue átímné ábē bembapēe dyōm ne bébe kun boŋ, álāngē bó aá, “Pón nyébíi bán dekaŋ á Jerusalem. Mam mésyāal-le nímé bekal bé’dāódaŋ bétélé ásē tōngene Mwān-a-Moonyon mébenléd áned. 32 Eténlédé nén bán bēbē mó á mekáá mé bad ábe béesē bad bé Israel. Bó-’e bēwélé mó, bésyāā mó, bésobé-’e mó meléed á yāl. Bébōmtéd mó, bēwúú-’e mó. 33 Boŋ ámbíd e e’pun é’láán āpuú.”

34 Boŋ bembapēe bó-’e bēnkēnsōŋtēnné dyamdyam ayāle nímén mam mésyāal. Enén ngan entóm bó debyéé áte. Bēnkēnchemmé chōm éche Yesue áhóbé’áá.

Yesue achōŋte mod a ndim
(Mat 20.20-34; Mak 10.46-52)

35 Bōb-pōó áde Yesue ákwógé ape á dyad á Jeriko, mod a ndím nhóg andyēé á nkag ní nzii, áchōmē bwēm. 36 Awógé-’aá ndun e mod etóme, boŋ ásedté bad

dyam áde ádé. ³⁷ Dóo bélāngē mó bán, “Yesue, mod a Nazaret mó atóme nê.” ³⁸ Héé ábóné aá, “A-Yesu, Mwän a mbyaa míme Dabide, wóg me ngól!” ³⁹ Bad ábe bémbē á’sō bénkānē mó áte, belāā mó bán ádib nsəl. Bonj mó-’e ambé ábōnē aá, “A-Mwän a Dabid, wóg me ngól!” ⁴⁰ Dóo Yesue átyéémé, bonj áhōbē aá béhyēene ane mod. Ane mod apedé-’aá mó benben, Yesue ásedté mó aá, ⁴¹ “Cheé éhédeé wēé, mbēle wē?” Mó-’e anhób aá, “A-Sán, bël nnyínen ámpē.” ⁴² Dóo Yesue-’e álāngē mó aá, “Nyínén-nō! Adúbe ádōn ádíde wē bwám.” ⁴³ Abwōg-ábwōg ambootéd anyínen, áhídē-’e mó, ábagé Dyōb mekenag. Ade ene ndun e mod ényíné nê, bómpē bēmbootéd Dyōb akémed.

19

Yesue atáné nlad a tááse bán Sakio

¹ Yesue ampōn á dyad á Jeriko, bonj atómé-’aá tómén. ² Mod nhóg-ke abédé áwed bán Sakio, abédé-’e nlad-é-tááse ambáá, abé-’e nhōn mí mod. ³ Ahédé-’aá aá mónyín ane mod awe béchāgēé Yesue, bonj nzii enkēmbagnédte mó, ngáne amute démbēē áhed, mó-’e ambé esōn. ⁴ Héé ányágté á’sō bonj áchāgkē bwel é’ sikamō ábel bonj ányín Yesue. Yesue ahúé-’aá ene pēd. ⁵ Apedé-’aá áhed, bonj aá mósad dīd ámín, ányínē Sakiose. Dóo álāngēé mó aá, “A-Sakios, sūd ásē á mehélé-te. Ntāngéné nken abé áwōn ndáb chii.” ⁶ Hē dóo Sakiose ásúde ásē ésebán abéhte pōndé, bonj ákobé Yesue nken ne menyīnge mésyāāl. ⁷ Bad bésyāāl ábe bényín nê, bényóngé-’aá áte bán, “Akii nken abe á ndáb wēe mod awe adé mbelē-mbéb.”

⁸ Sakiose antyéém ámín, álāngē Sāngwēé aá, “Nōné’, a-Sán, mētēd nhōn nímēm, ríkab mó áte e’pēd é’be, mbé epēd ehóg wēe betóótōkē bé bad. Nzé édé-’e bán nkōbné mod kéchéé á edoké-te, mētímtéd mó chó ámbid ngen éniin.” ⁹ Bonj Yesue mó-’e anláá mó nén aá “A epun é bīn é’ chii, e’soósōn é’bāgnédé ne enén ndáb. Anén mod mómpē adī mwän a Abraham. ¹⁰ Mwän-a-Moonyon apedé ábel bonj áhed bad ábe bébós, áhood-te bó.”

Ngan eche bényāgnédte bembāledē ngáb (Mat 25.14-30)

¹¹ Bad béwóglánnáá chōm-’eé Yesue áhóbé-’aá. Yesue ammād ape benben ne dyad á Jerusalem. Né-’ó béwēm-tān bán nkamlēn ní Dyōb mépē ábwōg-ábwōg. ¹² Hé-’aá áhóbēé aá, “Kunze e mod póg eladé-’aá yāl áke eke á alon áde áchābnédé ábel nén béwōged mó kân, bonj ásūe’.” ¹³ Ade ákagké, anchélé ábē bembāledē dyōm, ábagé nhóg téé ekálé é kábpe dyōm aá, ‘Nyétéd nén, nyékábe nyongé kóōn ne á pōndé echē méhūū’é.’ ¹⁴ Bonj áde alon á bad dénkēndāngé mó. Bénlōm mésénze áhíd mó álāa ngómena a bán, ‘Séekobé bán anén mod ábē echēd kân.’

¹⁵ “Ké nê bēmbel mó kân, átīm-me ámbid áwē dyad. Ade áhúú, ábwōg-ábwōg anlóm ábē bembāledē ábe ámbagké ngáb achāg ábel bonj ábíi nsyān míme békúde á nyongé-te. ¹⁶ A’só ampē ahób aá, ‘A-Sán, échon ekálé dyōm échyáá nsyān míme nídé ngen dyōm.’ ¹⁷ Ane mod anláá mó aá, ‘Nê ábós, edī mbāledē a bwám! Ngáne éhélé mekan mésad alyāged ngáne éhednadte, mbage wē ngíne ákamlēn myad dyōm.’ ¹⁸ Mbāledē awē alónténé bébe mómpē ampē ahób aá, ‘A-Sán, échon ekálé dyōm échyáá nsyān míme nídé ngen é’taan.’ ¹⁹ Ane mod anláá ane ámpē aá, ‘Wēkamlēn myad métāan.’

²⁰ “Dóo mbāledē ampēé apédé bonj áhōbē aá, ‘A-Sán, ábonj e’kálé dyōm wē bēn. Menkanj bó á wāngese-tē, ríkoo. ²¹ Mbáá-’aá me ngé, ngáne mbíí bwám méé, échon chōm éhūnēē á ndōōb. Weébēlēē bonj edyāg, ehúde-’e wēe wēwēnéé.’ ²² Héé ane mod átímtanné ane mbāledē aá, ‘Mmōn nsəl mēn móō

méwūū wε. Ebébtéd é mbøledε née wε. Née emøŋ émáá abii wεé, échêm chòm ééhūnēē á ndøøb, ebíí-’ε wεé, meébélēē bon ŋdyâg. Née ébii wεé nhúde-’ε wεé mééwēnēē, ²³ cheé-ō ênkāŋ bon weehéde echem ngáb á ndáb echē bad békongéé ngáb, ábel bon nzé ríhúú ríkob chό ne nsyāŋ ámín?”

²⁴ “Hée álāngéé bad ábe béntyēem á nkag áhed aá, ‘Nyékoben mó ábē e’kálé dyòm, nyébag bó wεε mod awē awóó mbwókεl e ekálé.’ ²⁵ Abē bad bó-’ε bénlāā mó bán, ‘A-Sāŋ, ane mod amaá mbwókεl e ekálé awóŋ!’ ²⁶ Hée ane mod átímtanné bó aá ‘Nlāa nyé mée, kénzée awē awóó, Dyøb débād mó abe. Bon ane awē mó-’ε eewóó, Dyøb dékobén mó káŋne mwāmpín awē awóó. ²⁷ Bon bad ábe békóó mε, ábe béehede’áá bán míbē echab kāŋ, nyéhyεene bó hén. Bévúú bó áwem e’só hén.’ ”

Yesue asólé á Jerusalem née kāŋ

(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Jøn 12.12-19)

²⁸ Yesue amaá-’áá enén póle akal, abwógé ásē ámpē, áke á Jerusalem. ²⁹ Ade ákwógé ape á myad mé Betpeg ne Betani á Ekone é Menzab, anlóm bembapεε bébe aá, ³⁰ “Nyéke á dyad áde ádé á müde mímíní. Nzé nyépedé á nló rí dyad nyéenyín ngáne bétāŋgé mwān a ésel awē mod éédīdēē mbéd. Nyéhune mó, nyéhyεene hén. ³¹ Nzé mod asēdté nyé aáken, cheé ékáá bon nyéhunné chό, nyélāa mó nén bán, ‘Sāŋgwée* atógnéné chό.’ ”

³² Bad ábe ánlōmmē békíí-’áá, bétān-ne chό melemlen ngáne ánlāā’é bó. ³³ Ade béhunnéé ésel, bewóŋ bēnsedéd bó bánken, “Cheé ékáá bon nyéhunné échē ésel?” ³⁴ Bó-’ε bénhōb bán, “Sāŋgwée atógnéné chό.” ³⁵ Hée bépééné chό wεé Yesue. Béntāl échab mbóté áwedé-mín, bon béchāgté Yesue áwedé-mín. ³⁶ Ade ábóótédé ake, bad bétānlé’áá mó échab mbóté á nzii-té.

³⁷ Ade ábóótédé Ekone é Menzab asyøge ásól á Jerusalem, ndun e bembapεε embootéd abwεen ámín ne menyinge, békené Dyøb ne esaád áyāle ndāle é mekan ésyāāl éche bényíné, ³⁸ Béhōbē bán, “Nnam ne kāŋ echē epag á đín áde Sāŋgwée! Nsaŋ míbē ádyøb, Ehúmé ébē-’ε ne Dyøb áde ádé se ámín!”

³⁹ Nguse é Befarisia éche énsōblēn amute á bad áte bénlāā Yesue bán, “A-meléed, láá ábōŋ bembapεε bélām!” ⁴⁰ Mó-’ε antímtén bó aá, “Ne mbále, nzé ábén bad bédíbé nsəl, né meláá múmó mébootéd abón.”

Yesue alebe dyad á Jerusalem

⁴¹ Ade Yesue ápedé á nkag rí dyad á Jerusalem, annyín dyad á’sō. Dóo mēsød mébóótédé mó abíd á míd, áchyεé’ Jerusalem ⁴² aá, “Embøŋ bán nyébíi mekan ríme mépεεne nsaŋ. Bon bøøb, nyééhēlēē mó anyín. ⁴³ E’pun é’ bín é’húe nyé á’sō á pónde échē bad ábe békóó nyé béləŋnédté nyé nkúmbág née e’ké, bébentén-ne nyé pεd ésyāāl, ⁴⁴ bon bémad nyé, nyáābe áben bán moosyāál. Aláá ké ahóg déelyəgké ásē áyāle nyénkēnchemmé pónde échē Dyøb ápedé áson ádén aloné.”

Yesue apedé á Ndáb-e-Dyøb

(Mat 21.12-17; Mak 11.15-19; Jøn 2.13-22)

⁴⁵ Yesue ansól á Ndáb-e-Dyøb, ábootéd bad ábe bésómé’áá bwēm áwēd-te ananted, ⁴⁶ álāngē bó aá, “Eténlédé á kálag e Dyøb nén bán Dyøb áhóbé áá ‘Echem ndáb ébē ndáb e mekáne.’ Bon nyétímté chό mbwøg mé bechíb.”

⁴⁷ Bootya nê, Yesue ayágté’áá bad á Ndáb-e-Dyøb. Bepriεe bémháá ne bemeléede bé mbéndé bóøbe belyáged bé dyad, bó-’ε béhéde nzii eche béwúé’ε

* **19:31** Sāŋgwée káa nwóŋ.

mó. ⁴⁸ Nzii-’ε eebédeé bó ábel dyam ádii dyam, áyāle moosyā́l andǎŋ e’yale ábe Yesue awóg ne kán esyā́l.

20

Nsɛdtéd tâŋgene kunze eche Yesue
(Mat 21.23-27; Mak 11.27-33)

¹ Mbwe nhóg Yesue ambé á Ndáb-e-Dyöb áyāgtē bad, ákanlé-’ε bó nkalan ní bwām. Héε beprise bémbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bémbáá bé dyad, bépédé áwē, ² bon bésɛdté mó bánken, “Láá sé, kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-’ε we enén kunze?” ³ Dóó Yesue átimtanné bó aá, “Mémpē meésédéd nyé dyam ahóg; nyéláa me ⁴ wéε kunze echě Jone ádúsánnáá bad émbídtē, wéε Dyöb, káa wéε moonyon?” ⁵ Bën ne bën bëmbootéd atǎŋten bán, “Nzé dehóbé bán, ‘Jone echě kunze enhúú ne Dyöb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ǝ enkǎŋ bon nyénkëndúbé mó?’ ⁶ Bon nzé dehóbé bán, ‘Echě kunze ehúú ne baányon,’ né ábén bad bésyā́l bélūm syánē meláá, áyāle béndübē bán, Jone abédéε nkal é’dáádǎŋ.” ⁷ Hê dóó bétímténé mó bán, “Séebíi’ε wéε ene kunze émbídtē.” ⁸ Dóó Yesue alǎŋgeé bó aá, “Né ké me-’ε ámpē méeláá’ε nyé kunze echě níwóó ábel nímén mekan.”

Ngan e bebel bé nzag ntéd
(Mat 21.33-46; Mak 12.1-12)

⁹ Héε Yesue ákanléé bad ngan nén aá, “Mod nhóg ambé, ankwēl nzag e e’pum é mel ábe bébenléé mím. Ambě ene nzag wéε bad ábe bóbōó békǎb mbote áte, ákē ekē á alon dēmpēe, ábēm-me áwed. ¹⁰ Póndé epedé-’aá eche bépádéé e’pum, bon álōmē mbāledε wéε bebel-bé-nsón, ákobe mó áde asii dé e’pum. Héε ábē bebel-bé-nsón bēwānnē ane mbāledε, bésúúd-te mó ámbíd ne mekáá mé ngēn. ¹¹ Anlóm mbāledε ampée, bon bēmbōm ane mómpē, bēwōgēd mó e’són bwāmbwam, bésúúd-te mómpē ámbíd ne mekáá mé ngēn. ¹² Ambé alóm awě alónténé beláán. Awed bēnlōgēn, bēbwém-me mó ámbíd e e’ké. ¹³ Héε nwóó-nzag ádolé áte chóón, bon áhōbē aá, ‘Chán-nō mébenlé bōob? Mēlōm awem mwǎn awě nídóó bwāmbwam. Kapóg bébe mó edúbé.’ ¹⁴ Bon áde bebel-bé-nsón bényíné mó, bēnnōnén á mesó, bēhób bán, ‘Ndyé-a-mbwóg mwēn nén. Déwúu mó, ábel eche mbwóg ésuuned syánē?’ ¹⁵ Dóó bēbídne mó á nzag-tē, bon bēwūē-’ε mó.” Héε Yesue ásedtéε aáken, “Bōob-póó, cheé nwóó-nzag ábenlé bó? ¹⁶ Apě awúú bó, ábē-’ε ene nzag wéε bebel-bé-nsón bēmpēe.” Awóg áde bad bēwógé nē, bēnhōb bán, “Ene ndín e dyam eébenlád mbéb!”

¹⁷ Yesue annōn bó á mesó, ásedté bó aáken, “Chán nyésóŋténé eyale é Dyöb éche éténlédé bán, ‘Aláá áde belón-bé-ndáb bēnchenéé dóó átimé aláá dé etógnén abé.’

¹⁸ Mod ké ahéé awě álūm áde aláá ámín ábōgtéd áte. Bon mod awě déhüntédte ámín, ányogtéd áte átim mbúmbú.” ¹⁹ Bemeléede bé mbéndé ne beprise bémbáá bēnhěd nzii eche békóbeé Yesue ábwōg-ábwōg, ngáne bēnchemmé bán áyāle echáb dóó ákálé enén ngan. Bon bēmbāŋ bad ábe bēbédé áhed.

Nsɛdtéd tâŋgene asaa á tádsε
(Mat 22.15-22; Mak 12.13-17)

²⁰ Né-ǝó, bemeléede bé mbéndé ne beprise bémbáá bēhédé’áá kǎse e etál, ákób mó. Bēmpwěd bad, bésábé bó, bélóm bó áhíd mó. Abé bad bēntǎŋgēn ábǎnten nén bán, bēhíde mó ne nlém nhóg, ábel bon békób mó awusé á nsǎl, bon ene póndé bēbé mó á mekáá mé ngómena a Roma awě adé á nkamlen.

²¹ Héε bad ábe bēnlōmmē nē bēlǎŋgeé Yesue bán, “A-meléed, sébii bán ehóbe’,

eyágte-’ε mam míme métāngéné. Weékwognádté modmod. Eyágte-’ε bad mekan mé Dyōb á nyaa echē etāngéné bwām. ²² Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désanġe’ tááse wéε Kaisεε, kâη e Roma-ye?” ²³ Boη Yesuε anchem bó akwáb. Héε álāngεé bó aá, ²⁴ “Nyélúmed με μονé mé ekii. Ediídingε eche nzéé chén, dīn áde nzéé-’ε dén?” Bēntimtén mó bán, “Dīn ne e’só ábe Kaisεε.” ²⁵ Dóo Yesuε áhóbεé aá, “Nyébag-kóo Kaisεε eche édé eche Kaisεε, nyébag-ke Dyōb eche édé é Dyōb.” ²⁶ Bóob-póo, nzii ké póg enkēmbáá eche békōbēnnē mó póle e awusé á nsal. Né-óo, béndīb mīmāb nsal ngáne dyam dénkēmbonġé bó ahób. Nyaa eche Yesuε ántimténne bó enkóméd bó yāl áte.

Nsēdtéd tângene mpuu

(Mat 22.23-33; Mak 12.18-27)

²⁷ Donġe á Besadusia bēmpē wéε Yesuε. Besadusia béndūbē bán mpuu méesaá ámbīd e kwééd. ²⁸ Dóo béhóbεé bán, “A-meléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nén bán, ‘Nzé mod awóo mmwáád, boη awédé áde bó ane mmwáád béepedεé mwān awále, mwānyan a abum ahóg atāngéné ane nkúd awónġ, ábel boη dīn áde mwānyan déēbōō’.” ²⁹ Bóob-póo, bad bébéde mod saámbé ábe bēmbīd abum ahóg. Mod a’só anwónġ mmwáád boη awé áde bó mmwáád ne béepedεé bán awále. ³⁰ Mod awē anlóntén bébe anwónġ ane mmwáád. Mómpē awé ésebán achyáá mwān. ³¹ Ámbīd é pónde awē anlóntén beláán mómpē anwónġ mó, káōη bó mod saámbé bébom mó awónġ, nhóg ámbīd a aníní. Boη bó mod ké nhóg bēnkēnchyáá mwān ne ane mmwáád, káōη bó moosyáál béwé-’ε. ³² Káōηne á asóg ane mmwáád mómpē anwé. ³³ Bóob-póo á pónde e mpuu, mmwáád awē nzéé ane mmwáád áchēgnédté áyāle bó moosyáál saámbé bēnwōη mó?” ³⁴ Dóo Yesuε átimtanné bó aá “Á pónde eche dédíí áte nén chii, bebaád ne baachóm béwōηne’.” ³⁵ Boη bad ábe bēkwógnéde ábe á mpuu á kwééd boη bésón-le á alongé dékōōlē béewōηnēē. ³⁶ Bébéē née ángel, béewág-kaá ámpē. Apuu áde bépuú’ε, bán bé Dyōb bóo bébéē. ³⁷ Mosεε mwēn ámpē alúmté áte aá, bad bépuude’. Wéε Mosεε átélé á Kálag e Dyōb aá, mwā bwēl akóbé muú, achāgé Sāngwéé áhed aá, Dyōb áde Abrahamε, Dyōb áde Aisigε ne Dyōb áde Jakōbe. ³⁸ Dyōb ádii Dyōb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyōb á bad ábe béwédé. Nē dén álúmté bán ne Dyōb, bó moosyáál bédé á alongé.” ³⁹ Donġe dé bemeléede bé mbéndé bēnhōb bán, “A-meléed, chōm eche éhóbé étāngéné.” ⁴⁰ Né-óo modmod enkēnchu’ε mó dyamdyam asēded ámpē.

Nsēdtéd tângene Ane-awē-Béwógté

(Mat 22.41-46; Mak 12.35-37)

⁴¹ Héε Yesuε ásedtεé bó aáken, “Cheé ékáá boη bad bēhōbē bán Ane-awē-Béwógté abídé á mbyaa míme kâη Dabidε?” ⁴² Ngómē Dabidε mwēn ahóbé á Kálag e Ngāse aá,

“Sāη Dyōbe anláá awēm Sāngwéé aá,

‘Dyεé áwēm ekáá émbáá, ⁴³ káōη ne á pónde echē mébenlé boη ékōgtéd ábōη bad bé ekōyí ámīn ne mekuu.’

⁴⁴ Néε Dabidε mwēn ásébpé mó achāg aá Sāngwéé, chán-nō Ane-awē-Béwógté áheléé abé awe mwān?”

Yesuε abage elébé aá,

bétédēn bemeléede bé mbéndé pónde

(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

⁴⁵ Bad bésyāál béwógé’áá chōm eche Yesuε áhóbεé. Héε álāngεé bembapεε, aá, ⁴⁶ “Nyétédēn bemeléede bé mbéndé pónde. Bédæ mengombe ahyómēn áte, bédæ-’ε bán bad bélente bó á dyōn-tē ne edúbé. Bédæ metii mé edúbé

adyé á ndáb e mekáne ne á hõm á ngande. ⁴⁷ Bon bõ bédume' mbwõg é bekúd, bédogé-'ε bad ne ntõn-ntõn mé mekáne. Echê nyaa é bad éküd nkõgsen míme nchábé ámín."

21

Mende míme nkúd a mmwaád (Mak 12.41-44)

¹ Ade Yesue ásádé ðid, anyín née behõn bé bad béhāgkē mōné á ntyág mé mende. ² Anyín-ne ntógétõke a nkúd a mmwaád nhóg ahâg bedálee bébe. ³ Héε áhóbéé aá, "A mbále, nlānge nyé meé, mímén ntógétõke mé mmwaád rihédé mende á ntyág-te tómaa bó moosyāál. ⁴ Mōné míme ábē bad béhédé, ndii mōné míme ríchóbé bó ásē, bon anén mmwaád ne atóg áde ádíí ahédé mōné rísyāál míme áwóó, rísyāál míme ámbēē atõgnan yāl."

E'chemléd bé asóg dé nkõjsé (Mat 24.1-2; Mak 13.1-2)

⁵ Bembapεε behóg békálé'áá ngáne Ndáb-e-Dyõb ébóó, ngáne bélõnné chõ kase é meláá, bon bēnābē-'ε chõ áte ne mende míme bad bésāngé. Héε Yesue áhóbéé aá, ⁶ "Abén bwēm ábe nyényínεé nén, pón dé épē echē aláá ké ahóg déelyāgkē ámín e waáb. Bēpāntēd mō áte mésyāál."

⁷ Bēnsédéd mō bán, "A-meléed, súútān nén débēnlédte? E'chemléd é'héé bélūmēd bán nén áhede abēnled?" ⁸ Yesue antimtén bó aá, "Nyétēd pón dé nén mod eépuutád nyé. Ekud é bad épē, á ðin ádēm, bédogé nyé, mod téé aá mō mōdē Ane-awē-Béwógté, béhābē bán e'pun bé asóg é'pédé áte. Bon nyéehídé bó. ⁹ Nzé nyēwógé-'ε bán bel é'wantε', káa bán ekíde épāngé áte, modmod eebáá'. Mmēn mekan mésyāál métāngéné abēnled, bon saké mō mélūmēd bán, asóg amáá ape." ¹⁰ Héε álāngéé bó aá, "Alõn ahóg détyēēmēn ádíní nzum. Nkamlēn nhóg-ke rítyēēmēn mímíní. ¹¹ Ndõb eēnēnnéd ásē ngíne-ngíne. Nzaa ne nkole bēbē hõm ásyāál. Mekan míme mébānte bad mébē. E'chemléd é'mbáámbāa bómpē bēbid ádyõb. ¹² Mmēn mésyāál médēbēnléd, béhē nyé abum ámín, bétagté nyé. Békēén nyé á ndáb é mekáne, békáád nyé áwed, béhé-'ε nyé á mbwõg. Nyébii-'ε bán, bēpēén nyé á'sõ é' kān é bad ne benkamlēε áyāl e ðin ádēm. ¹³ Nē débē nyé etál pón dé eched, aláa bó mekan mésyāál míme nyésõnténé á yāl echēm. ¹⁴ Né-õó, nyémad á nlém tē ngen póg bán nyéetāngēεé atag áte ngáne nyékāā'ε. ¹⁵ Mmēn mēbē nyé dyam áde nyéhõbpē ne debyéé áde nyéhõbēnnē dõ, nyaa echē ábēn bad bé ekõyí béehēnlé nyé atyéemēn. Béehēl-laá ahób bán dyam áde nyéhóbéé déetāngēεé. ¹⁶ Kāne besó ne benyóó, bóõbe ábēn baányān ne bēn, bēn bēpalé nyé áte, bēwúú-'ε nyé nguse é bad. ¹⁷ Bad bésyāál békõó nyé áyāle ðin ádēm. ¹⁸ Ké nē, dyamdyam déebēnlé nyé, ké mbum e esid póg éebóó'ε nyé á nló. ¹⁹ Nyékan nlem ábel nyékud e'soõson."

Yesue ahóbé ngáne *dyad á Jerusalem dépāā'ε*

(Mat 24.15-21; Mak 13.14-19)

²⁰ Yesue anláá bembapεε aá, "A pón dé eche nyényinnē sánze élānnédé dyad á Jerusalem, dõ nyébii'ε bán ekíde éhede apānted áte. ²¹ Nzé nyényíné nē, bad ábē bédé á Judeya bétõm mehélé béke bésõm á e'kone mín. Ane awé adé á dyad-tē wē, ábõl. Awē mō-'ε adé ámbid e ebwõg eētāgné mō asól á dyad á Jerusalem. ²² Ayāle nén, míme mesú míme rihóbéé nē, médíi e'pun bé nkõgsen. Pón dé eched dõ mekan míme métēnlédé ásē mélõnnē. ²³ Ebē ebēbtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bēmwāntē míme mesú. Ayāle nén, metake híin mébē á nkõjsé-te, enén nyõngel e bad éküd-te metuné bwāmbwam. ²⁴ Adén

alon á bad déwē á bel-tê. Békōb nguse é bad née betān, békēēn bó á melon mémpēe. Bad ábe béesē bad bé Israel békōgtéd dyad á Jerusalem áte, káōn né pónde echē Dyōb átíínédé bó émaá áte.

Epe é Mwān-a-Moonyon

(Mat 24.29-31; Mak 13.24-27)

²⁵ “Étondeε bóōbe ngon ne betintine bēlūmēd e’chemléd. Edīb é nkwe édūm áte, étog née ahóbpε dé edīb. Nén dékōbēd bad bé melon mé nkōjsé mbwóg káōn béēbyē’ née bébeléé. ²⁶ Bad bēpimén ne mbwóg rí ngine áyāle ebébtéd éche éhúe á nkōjsé, ngine-’ε éche édé ámīn énañéd á e’dii. ²⁷ Ene pónde dōo bēnyīnnē née Mwān-a-Moonyon áhúe’ é á mbag-tē ne ngum ne ehúmé é ngine. ²⁸ A pónde eche nyēnyīnnē née mīmén mekan mébóótédé abenled, nyétyéem ámīn, nyésād dīd, áyāle nén pónde e e’sooson emaá nyé ape áte.”

Mel méyágte syánē debyéé

(Mat 24.32-35; Mak 13.28-31)

²⁹ Héε Yesue álāngεé bó ene ngan, aá, “Nyēnōn alín á ngəl bwām, káa bwel ké é’héé bēmpēe. ³⁰ Abíd áde byaá é’bootadté bó abíd, nyébēn nyēbele nyébíi bán nchon mīmáá abé benben. ³¹ Melemlem nzé nyēnyīné mīmén mekan mésyāāl mébenlad, nyébíi nén bán, nkamlen rí Dyōb ríkwógé ape. ³² Ne mbále, nlānge nyé nén méé, enén nyongel e bad éemaá’ é káōne mīmén mekan mésyāāl mémáá abenled. ³³ Nkon mí mín ne nkōn rísé bémaá bon ábēm e’yale bēbē abé ne abé.

Nyétéd pónde

³⁴ “Nyétóo nén nyéetómté echen pónde esyāāl ádyé ndyééd ne ámwé mīm bwāmbwam. Nyéébūdē-’ε atag áte áyāle mekan mé alongé. Nzé nyēbele nē, né échē epun étān nyé táléd née melám. ³⁵ Epun éched épíi moonyon asyāāl awē adé á nkōjsé. ³⁶ Nyétéd pónde, pónde ésyāāl. Nyékāne bán nyéwōn ngine átóm mīmén mekan míme mébenléd áte, ábel nén nyéhel atyéem á’sō wéε Mwān-a-Moonyon.”

³⁷ Mmē mesú mésyāāl Yesue ayágté’áá bad á Ndáb-e-Dyōb. Nzé ngukél empē, áke ánāá á ekone é Menzab. ³⁸ Nzé bīn bénsāá sánjén, ekud é bad éhyágáá mó atán á Ndáb-e-Dyōb áwóglen mó.

22

Béktí kun áwúu Yesue

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Jōn 11.45-53)

¹ Bōōb-pōó, Ngande e Ewele-é-Ngēn emmad abé benben. Enén ngande ebédéé dīn bán Nnyíme-ámīn. ² Bepriε bémbáá ne bemeléde bé mbéndé bēhédé’áá nzii echē bēwúe’ é Yesue á mesōm-tē. Bébáá’áá pen bán bad bēsōñtēn.

Judase akwēnténe ásom Yesue

(Mat 26.14-16; Mak 14.10-11)

³ Satane ansól mbapεε awe Yesue nhóg áte, awē béchagεé bán Judase. Dīn démpēe démbē mó bán Iskariōde. Ambé nhóg átínté bembapεε dyōm ne bébe. ⁴ Héε ásyāngé bon, áke atán bepriε bémbáá bóōbe bekamlen bé Ndáb-e-Dyōb, ábel ntíi ásom Yesue áwāb. ⁵ Nén dénwōgēd bó menyīnge bwāmbwam. Bóbōo bēmpē á nchemten. Bénlāá mó bán bēsābē mó mōné. ⁶ Mó-’ε ankwēntén. Dōo ábóótédé nzii ahed ásom Yesue áwāb ésebán bad bēbíi.

Yesue aboñsan Ngande e Nnyíme-ámīn

(Mat 26.17-25; Mak 14.12-21; Jōn 13.21-30)

⁷ Bɔɔb-pɔɔ, epun é ngande e Ewele-é-Ngên áde béwúé'é ndyɔŋ ní mbód mé Nnyíme-ámín èmpě áte. ⁸ Dóo Yesue álóméé Petro bó Jɔn aá, “Nyéke nyéboŋsen syánē ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámín.” ⁹ Bēnsedéd mó bánken, “Héé wédəŋgé wéé séke séboŋsen ádyé chó?” ¹⁰ Dóo ákwentanné aá, “Nyénəne’. Nzé nyépédé á dyad-tê, mod ábomén nyé awě apémé apom dé mendíb. Nyéhíd mó á ndáb ké ehéé eche ásōnlē. ¹¹ Nyéláa nwóó-ndáb bán, ‘Awed meléede aáken, héé toŋ e beken édíí echě módyēē ndyééd e Nnyíme-ámín áte ne ábē bembapεε?’ ¹² Bélūméd nyé toŋ echě ekalé áte eche bénábpé áte. Ene toŋ edé ámín á ndáb-te. Nyébele syánē mboŋsén ní ndyééd áhed.” ¹³ Dóo békíí, bétán-ne mekan melelem ngáne ánlēbēē bó, bēmbōsén-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámín.

Ndyééd e Sáŋgú

(Mat 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Kɔr 11.23-25)

¹⁴ Ade pónde e ndyééd épédé áte, Yesue andyéé á tébele ne bembapεε bé nlomag. ¹⁵ Héé álāŋgéé bó aá, “Mendəŋ bwāmbwam méé ndyē enén ndyééd e Nnyíme-ámín ne nyé boŋ níkude metuné. ¹⁶ A mbále nlāŋge nyé méé méedyáá chó ámpē káəŋ ne á pónde echě Dyöb délōnēdtē chó mbon á pónde echě nímē nkamlen mépéé áte.”

¹⁷ Dóo átédé mbwendé, boŋ ábagé Dyöb mekenag, álāŋgē-’ε bó aá, “Nyékob nén, nyémwê, nyétōmted nhóg ne aníníí. ¹⁸ A mbále, nlāŋge nyé méé bootya bɔɔb áke á’sō, méemwáá nímén mím ámpē káəŋ né nkamlen ní Dyöb nípédé áte.”

¹⁹ Antéd kəŋne ewele, ábe Dyöb mekenag, ákabtéd chó áte, ábē-’ε bó chó aá, “Echem yǎl nén, ebāgnédé áyāl echên. Nyébele nén ákamtēn me.” ²⁰ Ade bémáá ndyééd adyé amběl melelem ne mbwendé ní mím. Anhób aá, “Mmén mbwendé ndíí melě mékōlē míme nsógténé ne mekií nímém, míme mésyəgé áyāl echên.* ²¹ Boŋ nyénəne’, mod awě akií me ntúré, adyág ndyééd ne me hén.” ²² Mwān-a-Moonyoŋ áwē ngáne éténlédé, boŋ medim ne ane mod awě ášōm mó. ²³ Héé bembapεε bēn ne bēn bēbóótédé nhóg ne aníníí aséded, ábíí bó mod awě áběl enén ndín e dyam.

Bembapεε béswanŋtan t̄əŋgene mod awe adé ambáá

²⁴ Bembapεε bēn ne bēn bēmbootéd aselen, béhedé ábíí bó mod awě adé mod ambáá áwab t̄intē. ²⁵ Dóo Yesue álāŋgéé bó aá, “Kəŋ é meloŋ élūmte nŋanŋen ámín e bad ábe békamlanné. Benkamlεε béchəge yǎl bán, ‘Eboŋ-nléme.’ ²⁶ Boŋ éetəŋgenéé abé nē át̄intē echên. Embon bán ane awě adé mod ambáá át̄intē echên, átim néé ane awě atómténé mpín abé. Ane awě mó-’ε alyágte’, átim néé mbələde. ²⁷ Nzé bad bédé bébe, nhóg adyéé á tébele, aníníí-’ε abenle mó, ahéé atóme waáb e’del áte? Saá ane awě adyéé á tébele-yε? Boŋ me, ndé áwēn t̄intē néé ane awě abenle nyé. ²⁸ Nyéē nyédé bad ábe bēwéséné me á pónde eche níkúde metuné. ²⁹ Ngáne Titée ábagé me kunze ákamlen, né-’aá mémpē mébéé nyé. ³⁰ Nén déběl nyēdyé ndyééd, nyémwē-’ε mím hóm ahóg ne me áwem nkamlen-tē. Nyé mod té ádyéé-’ε á atii dé nkamlen, nyékāadtē metúmbé mé Israel dyóm ne mébe.

Yesue ahóbé á’sō é’ pónde aá,

Petro ábāŋ mó áyāl

(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Jɔn 13.36-38)

* **22:20** Dəŋge á kálag dé’só éewóó’é e’yale ábe Yesue ámbíd e Echem yǎl nén; á nchoo 19 ne nchoo 20 n̄syāāl.

³¹ “A-Simōn, Nōné! Satanε akudé kunze ákæg nyé moosyáál, ákab-pe nyé áte. Abane bé bwām ne bé mbéb nēngáne mod apebe kón éche bésálté. ³² Boŋ nkánnédé wε μεέ adúbe áde éwóó déesudé’. A póndé eché wétiménné με ámpē, éwēd baányon áte.” ³³ Petro anhób aá, “A-Sán, ké á mbwog dóo bétimnéé wε káa á kwééd, mbōhséné wε ahíd.” ³⁴ Dóo Yesuε álângeé mó aá, “Nlāa wε, a-Petro, nchóm-a-kúb adêhób aá móto’ nkuu nēn, wēbān με áyāl ngen eláán.”

Póndé e metake ekwogé ape

³⁵ Dóo Yesuε ásedtéé ábē bembapeε aá, “A póndé eche ménlōmmē nyé ésebán nyéewánlé ekwε é ngáb, káa ekwε, káa metámbe, nzé-chómé nyéntōgkē?” Bembapeε bēnkwentén bán, “Chōmchōm.” ³⁶ Dóo Yesuε álângeé bó aá, “Bōob-pōó, mod awē awóó ekwε é ngáb ké’ε ekwε, áwále áyāl. Ane awē mó’-ε eewóo nkwaté, ásóm nímē nkobe, áchan nkwaté. ³⁷ Nlânge nyé μεέ kálag e Dyōb ehóbé aá, ‘Bébánné mó nchoo nhóg ne bechíb.’ Né’-aá ébenlédté áyāl echēm. Etāngéné ébenléd áned.” ³⁸ Bembapeε bēnlāa mó bán, “A-Sán, nōné, sēwánlé nkwaté níbe hén.” Mó’-ε antimtén bó aá, “Désob nē bōob.”†

*Yesuε akii akáne á ekone é Menzab
(Mat 26.36-46; Mak 14.32-42)*

³⁹ Hē dóo ábídé á ebwóg, áhídé á dyad-tē, ákē á ekone é Menzab ngáne ámmēténné abel. Bembapeε bó’-ε bēnhíd mó ámbíd. ⁴⁰ Ade bépédé áwed anlāa bó aá, “Nyékāne’ bán mekágsen méepiidé nyé.”

⁴¹ Ansyáá bó á nkæg, asídé mwā nchabnede, akóg mebóbón, ákānnē nēn aá, ⁴² “A-Tē, nzé ébōñnéde wε, ékōbēn με nímén metuné. Boŋ ké nē, saké ngáne ébōñnéde με, boŋ bēl ngáne ébōñnéde wε.” ⁴³ Ade Yesuε ákānnéé nē, ángel embíd ádyōb, éhyε ewéd mó áte. ⁴⁴ Anwéd mekáne áte ngáne ámbēē á ndutul-tē. Ebábé éche ébídé mó á yāl émbē ngáne metóté mé mekií, étēnē’ á ndōob taáb, taáb.‡ ⁴⁵ Ade áamáá akáne, antyéem ámīn, áke wéε bembapeε bēbédé. Antán néε békúnéé áyāle ndutul e ngíne. ⁴⁶ Dóo ásedtéé bó aáken, “Cheé nyékúnéé? Nyépáde áse, nyékāne nēn mekágsen méepiidé nyé.”

*Békóbé Yesuε
(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Jōn 18.3-11)*

⁴⁷ Yesuε eépedéé ké amad á nsal dóo amute á bad ápédé. Mod awē antómén bó abédéé Judasε, mbapeε nhóg átínté e bembapeε dyōm ne bébe ábe Yesuε. Apedé’-aá Yesuε á nkæg ahé mó tâl. ⁴⁸ Boŋ Yesuε ansédéd mó aá, “A-Judas, nédé ahé áde éhédé Mwān-a-Moonyon tâl ádíi ásóm mó-yε?” ⁴⁹ Ade bembapeε ábe bōobe Yesuε bēbédé áhed bényíné dyam áde áhede abenled, bēnsédéd mó bánken, “A-Sánjú, sēhele séwān ne níméd nkwaté-yε?” ⁵⁰ Héε mbapeε nhóg átómté nkwaté, áselē ntān awē prise ambáá etúu é ekáá émbáá. ⁵¹ Boŋ Yesuε anlāa bó aá, “Nyésob nē bōob!” Ansídtén mó ene ped e etúu, ádid mó bwām. ⁵² Héε álângeé beprise bēmbáá bōobe benkamlεε bé mésénze mé Ndáb-e-Dyōb ne belyáged bé dyad, bad ábe bēnhyε mó akób aá, “Nchíb móo nyéhyédé akób, boŋ nyéwálé nkwaté ne mbid-ε?” ⁵³ Mbwe tée syánē debágáá á Ndáb-e-Dyōb, nyēnkēmbánné με ké ekáá á yāl. Boŋ echen póndé epedé bōob. Ehíntén chóo édé á nkamlε bōob.”

Petro abád Yesuε á yāl

(Mat 26.57-58, 69-75; Mak 14.53-54, 66-72; Jōn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Héε békóbé Yesuε, boŋ békεεné mó, bétimēn mó á ndáb wéε Prise Ambáámbáa. Petro mó’-ε ahídé’-aá bó ámbíd mwā etūn. ⁵⁵ Bēnkonéd muú

† 22:38 Désob nē bōob; káa Nē ákwógé. ‡ 22:44 Donje á kálag dé’só déewóo’ε nchoo 43 ne nchoo 44.

átíntê e dyad, bad bēlādēn áhed. Petro móm̄pē anhyĕ adyēē áhed. ⁵⁶ Mbəlede a mmwaád nhóg annyín née Petro ádyéé á nkəg ní dŭ. Dóo ánóné mó chóón, boŋ áhōbē' aá, "Anén mod móm̄pē ambé ne Yesue." ⁵⁷ Boŋ Petro antán aá, "A-mwān-a-mmwaád, meebii' é me mó."

⁵⁸ Eebeméé áte, mod ampée anchem mó. Anhób aá, "Wémpē edé nhóg áwāb ehoŋ." Boŋ Petro anhób aá, "Amúē, weéhyāg me ngáne áyāl."

⁵⁹ Ambíd e háwa póg mod ampée ambádnén aá, "Ntānten ké nhóg méesaá. Anén mod abédé ne Yesue, áyāle adii mod a Galilia." ⁶⁰ Boŋ Petro anhób aá, "A-mod-e-ngé, meebii' é chōm éche mmōŋ ékoo' é ahób."

Abwōg-ábwōg áde áhóbé nê, nchóm a kúb antón. ⁶¹ Héē Sāngwéé ákúnné boŋ mīd mébomé bó Petro. Dóo Petro áwém̄téné e'yale ábe Sāngwéé ánlāā' é mó aá, "Nchóm-a-kúb adēhób aá mótōo' chii nén, wēbāŋ me á yāl ngen éláán."

⁶² Héē ábídé á ebwóg, abálé-'e awé. Anchií bwāmbwam.

*Bébómtédé Yesue, bēwélé-'e mó
(Mat 26.67-68; Mak 14.65)*

⁶³ Bəb-pəb, bad ábe bénóné' aá Yesue bēmbootéd mó awel, bēbómtád mó, ⁶⁴ békəŋ mó mīd, bésēdtē mó bán, "Láá sé, nzé-módé abómé we?" ⁶⁵ Bésyáá' aá mó nzyón nyaa ne nyaa.

*Bépééné Yesue wéē belyáged bé dyad
(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Jōn 18.19-24)*

⁶⁶ Née bīn é'sāngé, bad bém̄báá bé Israel, beprise bém̄báá ne bemeléede bé mbéndé bēnkōb mbom, bēpēēn Yesue áwab káánsel. ⁶⁷ Héē bésēdtéé mó bán, "Láá sé nzé we-éé edé Ane-awē-Béwógté?" Dóo Yesue áhóbéé aá, "Ké menláá nyé, nyéedúbéé me. ⁶⁸ Ké menséded-te nyé akan, nyéekwenténné me. ⁶⁹ Boŋ bootya bəb, Mwān-a-Moonyoŋ ádyéé á ekáá émbáá é Dyōb á Ngum." ⁷⁰ Bó moosyāál bēnsédéd bánken, "Nédē we-éé edé Mwān a Dyōb-e?" Ankwentén aá, "Nyé bēn-éé nyēhóbé bán née édíí." ⁷¹ Dóo bēhóbéé bán, "Nzəm ehéé empéé déhédeé? Syánē bēn dewógé áwē nsəl."

23

*Payledé akáádté Yesue
(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Jōn 18.28-38)*

¹ Héē belyáged bé dyad bésyāál bētyéémé ámīn, boŋ békēēné mó wéē Payledé. ² Awed-taá bēbóótédé mó mekan abán áyāl bán, "Sēkóbé anén mod ngáne ápuutadté sé aloŋ áte. Ahóbé nén aá, séesaŋnád Kaisēe tááse, áhōbē-'e nén aá, mó mwēn mós̄ módē Ane-awē-Béwógté, nédē ahóbē' aá módē kēŋ." ³ Dóo Payledé ásedtéé Yesue aáken, "We-éé edé kēŋ e bad bé Israel-le?" Yesue ankwentén mó aá, "Ngáne éhóbé." ⁴ Boŋ Payledé álāngē beprise bém̄báá ne amute á bad nén aá, "Meenyínéé atote ké ahóg áde anén mod ákwééné." ⁵ Boŋ bém̄bē békag á'sō, bēhōbē bán, "Anén mod akóne bad ne mam míme áyágtéé á mbwóg e Judeya esyāál. Ambootéd á Galilia, apedé-'e hén bəb."

Herode akáádté Yesue

⁶ Née Payledé áwógé nê, ansédéd ké Yesue adíí mod a Galilia. ⁷ Bénlūmēd mó áte bán, nê dēn dóo édíí. Ngáne aloŋ á Galilia abédé ásē e nkamlen míme Herode, Payledé anlóm Yesue áwē. Herode mwēn ámpē ambé á Jerusalem ene pónde. ⁸ Ayōgkē mewēmtēn awōŋ ányín Yesue áyāle awógé' aá mó dúu. Ahédé' aá aá mōnyín menyáké míme ábeléé. Né-óo anwóg menyīŋge áde bépééné Yesue áwē. ⁹ Ansédéd Yesue ekud é mekan, boŋ Yesue enkēntimténné mó dyamdyam. ¹⁰ Beprise bém̄báá ne bemeléede bé mbéndé bēntyēēm ámīn, bēbāntād Yesue mekan áyāl. ¹¹ Héē Herode, bəbē éche sánze bēbóótédé mó

awɔɔ, béwélé-'ε μό. Dóo béwāādtē mó kase é bwēm, boŋ álōmē mó ámbíd wée Payledε. ¹² Nén dēnkəŋ Herode bó Payledε bēntīm ásē échē epun; édé ape nē, búmō bénsēbē ekoyí awoŋ.

Bébidté mbakú bán béwúu Yesue
(Mat 27.15-26; Mak 15.6-15; Jɔn 18.39-19.16)

¹³ Hē dóo Payledε aládé beprise bémbáá áte nchoo ne belyáged, ne bad bémpēe, ¹⁴ boŋ álāngē bó aá, “Nyēnsébé anén mod apεen áwēm. Nyé bán apuutad bad nló áte. Bɔɔb-pɔɔ nhedé áte áyāl échē wée nyébēn nyédíí, boŋ meekóbnεé mó dyam dé mbéb ké ahóg áde nyéhóbbé bán abelé. ¹⁵ Ké Herode ámpē eekóbnεé mó awusé ké ahóg, né-'aá ákóó boŋ álōmē mó ámbíd. Bɔɔb-pɔɔ dyam dé mbéb ké ahóg déesaá áde ábélé áde álúmte bán atəŋgéné kwééd. ¹⁶ Né-ɔɔ məhɔb békúdé mó, rítēdē mó, ákag.”* ¹⁸ Dóo amute ásyā́l ábónεé bán, “Téd anén mod, éwúu mó! Bídtéd sé Barabase.” ¹⁹ (Barabase abédéε mod awě bēnhēē á mbwɔg áyāle bel ábe ámbootédté á dyad-tē ne awúu áde áwúé'áá bad.) ²⁰ Ngáne Payledε ánwɔŋgē mewēmtēn átεde Yesue, ambé aláá bó nē ámpē. ²¹ Boŋ bémbē bēbōnē' bán, “Bomé mó á awɔg! Bomé mó á awɔg!” ²² Anláá bómpē ngen éche élónténé éláán aá, “Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé? Meekóbnεé mó awusé ké ahóg áde átəŋgéné kwééd. Né-ɔɔ, məkúde mó, rítēdē-'ε mó, ákag.” ²³ Ké nē bémbē bēbōnē' bán ábome mó á awɔg. Káəŋ ne á asóg, échab ehób ênkobnéd. ²⁴ Payledε ambídéd mbakú aá, móɔbɛ́l nēŋgáne bēhóbbé. ²⁵ Antédé mod awě bēnhōbpē, awě ambé á mbwɔg áyāle bel ne awúu áde áwúé'áá bad, boŋ ábagé bó Yesue aá, bétiméd mó ngáne bédáá.

Bébómmé Yesue á awɔg
(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Jɔn 19.17-27)

²⁶ Ade sánze ékεεnεé Yesue á hóm dé mpanag, êmbomé Simone, mod a dyad á Sirine. Anén mod ámbíd á mwā dyad awě adé á ahəŋgé. Héε békóbbé mó, bépémtéd mó awɔg áde Yesue bán áhídne mó dó ámbíd.

²⁷ Atínté e ndun e mod eché enanáá Yesue ámbíd, bebaád bémbē áwed, béchyé'áá, bélebe-'ε μό. ²⁸ Dóo Yesue ánóné ámbíd, álāngē bó nén aá, “A-bān bé bebaád bé Jerusalem, nyéechyēē' me, nyéchyε' échēn yāl ne áben bán. ²⁹ Nhóbe nē áyāle nén e'pun é' bīn é'húε, áde bad bēhōbpē bán, ‘Nnam ne ábē ábe bédé ekəm, ne ábē ábe béēchyāā', ne ábē ábe béēmwanjē mbéd!’

³⁰ A pónde eched dóo bad bēlāngēē mbɔɔd bán,
'kúmtéd sé ámīn,'
káa e'kone bán,
'kútén sé.'

³¹ Nzé bēbele' mímén mésyā́l bɔɔb, áde bwel é'lyágé é'díí mendīb áte, chán-náa bēbenlé áde bwel békīnnē-yε?”

³² Bɔɔb-pɔɔ bēnkεén e'bébtéd é' bad é'βε, ápan bó nchoo ne Yesue. ³³ Ade bépédé hóm áde béchəgεé bán Ebónjél é Nló, bēmbomé Yesue á awɔg, ne ábē e'bébtéd é' bad é'βε. Bēmbomé nhóg á ekáá é emwεd, aníníí-'ε á ekáá émbáá. ³⁴ Héε Yesue ákānnεé nén aá, “A-Sánj, lagsén bó áyāle béébíí' é chóm éche bēbeleé.”† Sánze énsíd mbambú, ákab mbóté éche Yesue. ³⁵ Ndun e mod entyéém á nkəg, bēnóné' chóm éche ébenlad. Boŋ benkamleε bé Israel bēwéláá mó, bēhōbbé bán, “Achəŋt'é'áá bad bémpēe, áchood-tɔɔ eche yāl, nzé ne mbále mó adé Ane awě Dyɔb Apwédé, boŋ Áwógéd-tε.”

³⁶ Sánze chómpē éwéláá mó. Empiínéd mó ebéntéd é mīm, ³⁷ élāngē mó bán, “Nzé wée édé kəŋ e bad bé Israel, ésōŋ echoŋ yāl!”

* **23:16** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 17: Bɔɔb-pɔɔ, mwě téé, nzé Ngande e Nnyíme-ámīn embé, Payledε antəŋgén bad bé dyad mod a mbwɔg nhóg achenned. † **23:34** Donje á kálag dé'só déewóó'ε: Héε Yesue ákānnεé nén aá, “A-sánj, lagsén bó áyāle béébíí' é chóm éche bēbeleé.”

³⁸ Bëntël áwe nló ámin nén bán, “Kêh e bad bé Israel chóo nén.”

³⁹ Atíntê e ábê e'bébtéd é' bad é'be ábe bêmbooméé bóobe Yesue á awog, nhóg ansyón mó aá, “Saá we edé Ane awě Dyöb Awógté-ye? Sõh-õ échon yäl, éson-’é sémpe!”

⁴⁰ Bon aniníí mod ankáné waáb áte aáken, “Weebáá’é Dyöb-ε? Sóo bad bébe dekudé melemem mé nkógsen míme mámpē ákudé. ⁴¹ Bon pen, nkógsen míme dékudé, rítáhgéné ne míme sóo mbéb. Bon anén mod eébeleé dyam dé mbéb ké ahóg.” ⁴² Héé ane mod ábádeé ahób aá, “A-Yesu, sôn, weéchatán me á pónde eche wésōnlē á nkamlen.” ⁴³ Dóo Yesue álāngéé mó aá, “Á mbále, nlānge we meé, chii nén dēn wēbē ne me á Paradis.”

Yesue awédé

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Jōn 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Bóob-póó bīn bémbe dyam kəd. Etondeε andím, ehintén ékwē-’ε ekide áte ésyāāl kóh ne á ngōh éláán. Abad áde dēnkāb Ndáb-e-Dyöb áte dēnsalé áte e’ped é’be. ⁴⁶ Hê dóo Yesue álébpé esaád aá, “A-Tê, áwōh mekáá dóo nlyágé échem edáodāh!” Amaá-’aá ahób nê, ámīi-’ε nlém, awé-’ε. ⁴⁷ Ade mod ambáa a sánze ányíné nê, ankéméd Dyöb nén aá, “Á mbále, anén mod abédé-’ε mod a bwām.” ⁴⁸ Néé ndun e mod echě enhyě anōn, ényíné mekan mé ményáké míme mébénlédé, mod téé ambán ekáá á nlém, ásūē’ á ndáb. ⁴⁹ Yesue ábe besón bésyāāl ne bebaád ábe bēmbootéd mó anan ámbíd se á Galilia, béntyēm etún, bēnōné mímén mekan mésyāāl.

Bélimmé Yesue

(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Jōn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Bóob-póó mod ambé awě abédé dīn bán Josebe. Anén mod ambíd á dyad á bad bé Israel áde béchāgēé bán Arimatia. Abédé mod a edúbé. Abédéε mod a bwām, asāh-’ε. Kénéε abédé mod a káánsel enkēnkwenténné mbakú echě ábiníí belyáged bé dyad bémbidēdtē áwúu Yesue. Abédé mod nhóg awě anlyág nlém nén aá epun épě éche Dyöb dékobpé nkamlen. ⁵² Ankě Payledε achāh aá, ábe mó ndim míme Yesue. ⁵³ Néé ákudé kunze, anhúd mó á awog, ákāān mó kase e mbóm, áke alímé mó á son echě bēpwógé á eláá-tê, éche béēsēbpéε mod alíme áte. ⁵⁴ Nén dēmbē á Mbwe mé mbonšén, áde mbwe-mé-nkóme-áte nhédé’áá abooted. ⁵⁵ Bebaád ábe bēmbootéd Yesue anan ámbíd se á Galilia, bēnhíd Josebe, bényín son, bényín-ne ngáne bēnāhté mó ndim á son-tê. ⁵⁶ Dóo bétímé ámbíd á dyad-tê, bébonšán mōg ne mekún míme bēnabnadte ndim. Á mbwe-mé-nkóme-áte bēnkōmē áte ngáne mbéndé e bad bé Israel étíidé.

24

Yesue apuúde

(Mat 28.1-10; Mak 16.1-8; Jōn 20.1-10)

¹ A epun é’sō, nédē á Sōndé mbwεmbwe pírib, ábē bebaád bēnkě á son. Bēnwālē mekún mé ndim míme bēmbonšénné. ² Bēntān néε aláá áde bēnkōlēnnē nsəl ní son ásyāngé á e’dii. ³ Bēnsāl á son-tê, bon bēnkētānné ndim míme Yesue áwēd-te. ⁴ Nén dēmbootéd bó ataged á mewēmtēn. Dóo bad bébe bēbidé taléd, bētyéém bó á nkag ne mesaḡ míme mékine’ áte. ⁵ Ne mbwóg bwāmbwam bēnsōḡ mīd ásē. Héé ábē bad bébe bēlāngéé bó bán, “Cheé ékás bon nyéhédé mod awě adé á alongé átíntê e bad ábe bēwédé? ⁶ Eésáá hén, apuúde. Nyékamtēn ngáne ánlāā’é nyé, áde abédé á Galilia, ⁷ aá bétāhgéné Mwān-a-Moonyon abe á mekáá mé bebel bé mbéb, bēbōmē mó á awog. Bon āpuú á e’pun ábe é’lonténé é’láán.” ⁸ Hê dóo ábē bebaád bēkāmtené ábē e’yale.

⁹ Ade béhuú á son, bēnkale bembapεε dyōm ne nhóg ne ábíní bímpēe mam mésyāāl níme bényíné. ¹⁰ Bebaád ábe bēnkale bembapεε bé nlomag nímén nkalan, bēbédεε Maria Magdalene, Joanaa, ne Maria, nyaá awe Jemse, nchoo ne bebaád bímpēe. ¹¹ Bon bembapεε bé nlomag bēnwēmtēn bán ene póle edí ngwεl. Bēnkēndúbéé chό. ¹² Hē dό Petro ápádté ásē, bon ányágté á son. Ade ápédé áwed anwúlén ásē, ánōn son áte. Anyín dásō mbóm chēmpen. Dό ásúú á ndáb. Mewēmtēn mékógládtáá mó áte tēngene dyam áde ábénlédé.*

*Yesue apiidé bad bébe á nzii e Emos
(Mak 16.12-13)*

¹³ Bōōb-pōō, échē epun dēn, bembapεε ábe Yesue bébe békágé'áá á dyad áde béchagεé bán Emos. Abíd á Jerusalem ápe á Emos ábédé etūn dyam máyl saámbé. ¹⁴ Abē bembapεε békágé'áá bēkalé nímén mekan mésyāāl níme mékébenléd. ¹⁵ Ade békékanlé kóān, dό Yesue mwēn áhyédé bó atán, bon áwoñné bó. ¹⁶ Bon pen mīd mēnkēnnédndé bó, áchem mó. ¹⁷ Héε Yesue ásedtéé bó aáken, “Póle ehéé nyépagké akal á eke-tē nēn?”

Hē dό bétyéémé ne ngól esyāál. ¹⁸ Dό bó mod nhóg awe béchagεé bán Klopase, átimtanné mó aáken, “Emōn pen-εé edé nken a mod á Jerusalem, áde wēbīi mekan níme níkébenléd nímén mesú-yε?” ¹⁹ Dό Yesue ásedtéé bó aáken, “Mekan méhéé mē?” Bon bēlāngē mó bán, “Mekan níme mébénlédé tēngene Yesue, mod a Nazaret. Ambé nkal é'dáádān awē ahóbé'áá, ábelé-'ε ndale é mekan á'sō é' Dyōb ne á'sō é' baányon. ²⁰ Abed beprise bēmbáá ne belyáged bé dyad bēmbε mó á mekáá mé nkamlene, ábided mbakú bán bēwúú mó. Dό bēbómmé mó á awōg. ²¹ Bon sēnyág nlém bán, mó adé ane awē áwōbé bad bé Israel. Néε éhúdé nē áte, chii dό álōntan e'pun é'láán taa nē ábenlede. ²² Amīn e nē ámpē, nguse é bebaád áfinté echēd bēpéénédé sé menyáké mé póle. Bēnkē á son epōg é mbwεmbwε, ²³ bon bēētānεé ndim níme Yesue. Bēnhūū ámbīd, bēhōbē bán, ángel épíídé bó á ndóg-te, élāngē bó nēn bán, Yesue adé á alongé. ²⁴ Nguse é bad áfinté echēd énkē á son, bétán chó melemlem nēngāne bebaád bēnhōbpē, bon bēnyīnεé mwēn.”

²⁵ Dό Yesue álángeé bó aá, “E'yókél é' bad bōō nyédíí. Nyéewámsánné mam mésyāāl níme bekal bé'dáádān bēhóbé adúbe! ²⁶ Ngómē éhédnádtáá bán, Ane-awē-Béwógté ákud nímén metake mésyāāl, bon ákud éche ehúmé.” ²⁷ Yesue antógnéd bó mam mésyāāl tēngene eche yāl, ngāne méténlédé á Kálag e Dyōb-te, mbooted ne kálag éche Mosεε ne kálag éche bekal bé'dáádān bésyāāl.

²⁸ Ade bēpédé benben ne dyad áde békágé'áá, Yesue anlúméd byánán eke élyágé edé mó á'sō. ²⁹ Bon bēnkēn mó bán, “Hyé édyεε áwēd ngāne bīn é'máá ahín, pōndé-'ε emaa atóm.” Dό áhídé bó ádyεε áwāb. ³⁰ Ade bōbō bēdyéé ásē á tébele ádyé ndyééd, antéd ewεle, ánāméd chό, ásāl chό áte, bon ábagé bó. ³¹ Hē dό mīd métánlédé bó, bon béchemé mó. Dό ányóó bó á dīd-te. ³² Bēnlāā nhóg ne aníní bán, “Ngómē nlém rihógkáá syánē á abum áde ákánlé'áá syánē á nzii, bon átānlād syánē Kálag e Dyōb?”

³³ Abwōg-ábwōg dό bésyāngé ásē, bon bétīm-me ámbīd á Jerusalem. Dό bétané bembapεε dyōm ne nhóg ngāne bēlādné áte hōm ahóg bōōbe bembapεε bímpēe. ³⁴ Héε bembapεε ábe bétané á ndáb-te bēlāngé bó bán, “Sāngwéé apuúdé ne mbáá, apíídé-'ε Simōne!”

³⁵ Dό bó bad bébe bómpē bēhóbé dyam áde ábénlédé bó á nzii, bēhōbē-'ε ngāne béchémé mó áde ásaléé ewεle áte.

*Yesue apiidé abē bembapεε
(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Jōn 20.19-23; Mbεl 1.6-8)*

* **24:12** Donje á kálag dé'só déewóó'ε nchoo 12.

³⁶ A pón dé eche békaleé nê, dóo Yesue mwên ábíde bó áfíntê, boŋ álenté bó aá, “Nsaŋ mbê ne nyé!”†

³⁷ Mbwóg ménkòb bó bwámbwam, béwēmtān bán, bényíne nwú. ³⁸ Dóo álāngéé bó aá, “Cheé nyétagéé áte? Cheé nyényágéé á nlém-tê. ³⁹ Nyénōn me mekáá nyénōn-ne me mekuu, boŋ nyébii bán mmēn-éé ndé. Nyékiteŋ me yǎl, nyényín nzé nwú íwóó nson ne e’hid ngáne nyényíneé nwóó nén.”

⁴⁰ Ade áamáá ahób nê, anlúméd bó ríme mekáá ne mekuu.‡ ⁴¹ Ade bélyágé bényágéé nê ne menyiŋge mésyāāl, békōglad-tāa á nlém-tê, dóo ásedtée bó aáken, “Nyêwóó chōm éche bédyágkē hén-ε?” ⁴² Dóo bébágé mó esōŋ é súu echē bétúmé. ⁴³ Boŋ ákobé’, ádyāg-ke chō áwab e’só-te.

⁴⁴ Héé álāngéé bó aá, “Mmēn mam móo rílangé’áá nyé áde rílyágé ndé ne nyé meé, dyam téé átāngéné alón ngáne éténlédé áyāl echēm á kálag é mbéndé éche Mosēe ne á kálag é bekal bé’daádāŋ, ne á Kálag e Ngāse-tê.”

⁴⁵ Dóo ánédte bó debyéé áte, ábel nén bésōŋteŋ Kálag e Dyōb, ⁴⁶ boŋ álāngē-’ε bó aá, “Bétélé á Kálag e Dyōb nén bán, Ane-awē-Béwógté átāngéné metake akud, awé, boŋ e’pun ábe é’lonténé é’láán, ápuu. ⁴⁷ Bétélé bán, bad békale mélon mé bad mésyāāl nén bán, bad bétēde ábel dé mbéb á dīn á Yesu, ábel boŋ Dyōb álagsen bó mbéb. Bébootéd bad rímē nkalaŋ akale á Jerusalem. ⁴⁸ Nyé-’áá, nyédé bad ábe bényínné rímēn mekan dīd. ⁴⁹ Mmēn mēlōmē nyé chōm éche Titée ánhōbpē áá mólōmē nyé. Boŋ nyélyāg nyédyēe á dyad-té kóāŋ né nyékudé ene ngíne echē ebíde ámīn.”

Yesue apūmmé

(Mak 16.19-20; Mbēl 1.9-11)

⁵⁰ Dóo Yesue ásyōŋnéde bó á dyad-tê, ápēené bó benben ne dyad á Betani. Héé ányéné mekáá ámīn, boŋ ánámte bó. ⁵¹ Ade ánamtéé bó nê, dóo áchēnnē bó, boŋ ápummé ádyōb.§ ⁵² Abē bembapēe bémbwōgē mó mebóbōŋ. Bēntīm ámbíd á Jerusalem ne menyiŋge mésyāāl. ⁵³ Békāg-ke á Ndáb-e-Dyōb pón dé ésyāāl, ákémed Dyōb.

† **24:36** Donje á kálag dé’só déewóó’é: álenté bó aá, “Nsaŋ mbê ne nyé!” ‡ **24:40** Donje á kálag dé’só déewóó’é nchoo 40. § **24:51** Donje á kálag dé’só déewóó’é boŋ ápummé ádyōb.

Nkalanj mí bwâm míme Yesuε ngáne

Jone átélé Ndibned ní kálag

Nkalanj mí bwâm ngáne Jone átélé nílúmte aá Yesuε adíi Eyale é Dyöb éche édé á ngíndé ne á ngíndé. Echê Eyale êntím moonyonj édyēē-’ε átíntê e bad. Mmén nkalanj, Jone atelé mó âbel bad ábe béléa mó bédúbe nén bán Yesuε, Mwän a Dyöb mó adé Nsoode awě Dyöb dénhöbpē aá móǎlōm. Anlúméd-te aá nzé bad bédúbpé mó béküd e’soosoj.

A kálag tê wén á mbooted, Jone alúmte ngáne baahóg béndübēē Yesuε békwentén-ne áhíd mó, álúmtē-’ε ngáne bémpeē-’ε bétánǵannáá mó, béekwentene-’ε mó adúbe. E’ped 13-17 é’hóbe tǵngene abé áde Yesuε ne ábē bembapεε bémbeē pónde esyáál kááj ne epun éche békóbé mó ne mam míme ánlāá’ é bó ene pónde esyáál. Jone ahóbé ámpē aá nzé mod adúbpé Krístæ áküd alongé áde déemaá’.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned 1.1-18

Jone, Ndusεne ne bembapεε bé’sō ábe Yesuε 1.19-51

Nsón míme Yesuε 2.1-12.50

E’pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 13.1-19.42

Mpuu míme Sǵngwéé ne alúmed áde álúmtáá bad yǎl 20.1-31

Nsótēn: Yesuε alúmté yǎl ámpē á Galilia 21.1-25

Eyale êntím moonyonj

¹ A mbooted, byánán Dyöb déhǵ nköǵsé Eyale êmmad abé. Eyale émbē ne Dyöb. Echê Eyale ébedéé Dyöb. ² Káájse á mbooted Eyale émbē höm ahóg ne Dyöb. ³ Dyöb dēmbenléd échê Eyale áhǵ bwēm é’syáál. Chöm ké ehóg éesaá éche Dyöb dénhǵké ésebé ne Eyale. ⁴ Alongé ásyáál dénhūū ne Eyale, áde alongé dō-’áá ápíínédé baányonj e’nyínen bé ekíde. ⁵ Abê e’nyínen bé ekíde e’pene’ á ehíntén-tê, ehíntén ééhēlēē bó abóded.*

⁶ Mod nhóg ampě awě Dyöb dénlōmmē. Dín démbē mó bán Jone. ⁷ Jone ampě áláa bad tǵngene ábê e’nyínen bé ekíde, ábel nén bad bésyáál béwóg, bédúbe-’ε. ⁸ Saké mwēn abédé ábê e’nyínen bé ekíde. Ampě ábíd mbónj tǵngene ábê e’nyínen bé ekíde. ⁹ Eyale chǵó ébedé e’nyínen bé ekíde é’ mbále ábe é’nyínte’ moonyonj asyáál ekíde. Mó-’áá apagé’áá á nköǵsé-te. ¹⁰ Abédé á nköǵsé-te, bonj kénéé Dyöb dénhǵké nköǵsé ne mó, nköǵsé ménkēchemmé mó. ¹¹ Ampě áwē dyad bonj ábē bad bēnkēnkobpé mó. ¹² Ké nê, ambě donje á bad kunze ábē bán bé Dyöb. Abé bad bēbédéé bad ábe bēnkob mó ne adúbe áde béndübēē mó. ¹³ Béesaá bán bé Dyöb nyaa echê moonyonj áchyáá’ é mwän. Bēnkēmbáá bán bé Dyöb byánán moonyonj mó achyáá bó. Dyöb dēn dǵó adé awáb Titéε.

¹⁴ Eyale êntím moonyonj, édyēē átíntê echêd. Anlón ne nsimé, anlúméd-te syánē ngáne mbále e Dyöb ékóó abé. Dennyín échê ehúmé, ehúmé éche sáá ábágé mó néε nímē mpǵm mí mwän. ¹⁵ Jone anhób mam áyāl echê, anhóád aá, “Anén mod móǵ nílánǵé’áá nyé meé, ‘Mod ahúε’ ámbíd echēm awě atómé me, áyāle bédēchyáá me, né adé ámín.’ ” ¹⁶ Alón áde álóné ne nsimé ábélé syáá moosyáál dekudé nnam ámbíd e nnam. ¹⁷ Wéε Mosεε dǵó Dyöb dēmpoódté

* 1:5 Ehíntén-ne ééhēlēē bó abóded káa ehíntén énkēchemmé bó.

mbéndé. Boŋ nsimé ne mbále béhúú ne Yesu Krístəə. ¹⁸ Modmod eényĩnē Dyöb mbéd, éetóméé mímé mpəm mí mwän awě adé Dyöb abé-’ε mó á akéb. Mwěmpen mó akidényĩn mó. Mó abelé boŋ Titê Dyöbe abyéen.

*Jone, Ndusenε ahóbé ad
móosaá Ane-awě-Béwógté*

(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹ Baámháá bé Israel bé dyad á Jerusalem bénlōm beprise ne bad bémpē bé túmbé e Levi wée Jone, bán béke béseded mó bánken nzé-módé ádíí. ²⁰ Enkēmbaŋgé ahób, boŋ ampanléd bó áte aá, “Saké me ndé Ane-awě-Béwógté.” ²¹ Héε bésedtéé mó bánken, “Nzé-ō édíí? Wε-εé edé Elaijaa?” Ankwentén aá, “Aáy, meesaá mó.” Bēnsedéd mó ámpē bánken, “Wε-εé edé nkal é’dáádəŋ awe bésiné-ye?” Antimtén bó aá, “Aáy.” ²² Káəŋne á asog dōo bésedtéé mó bánken, “Nzé-ō édíí? Láá sé ábel sétim ámbíd áláa bad ábe bélómé sé. Nzé-módé wεwε ehóbé wée módé?” ²³ Héε Jone átimtanné bó ne e’yale ábe nkal é’dáádəŋ Yesayaa ánhōbpē aá, “Mée ndé ehób éche mod awě ahēŋte’ á ehyáŋge aá, ‘Nyétií nzii eche Sánḡwée.’ ”

²⁴ Bōob-pōó Befarisia bōo bénlōm ábē bad ábe bémpē wée Jone. ²⁵ Bēnsedéd mó ámpē bánken, “Nzé weésě Ane-awě-Béwógté, weésě-’ε Elaijaa káa Nkal é’dáádəŋ awe bésinéé, cheé-ō édušanné bad?” ²⁶ Héε Jone átimtanné bó aá, “Ndusan ne mendíb, boŋ mod adé áfinté echēn awě nyéebíi’é. ²⁷ Mó adé ane awě āpě ámbíd echēm. Meékwognedεé áhune ké mímé nkōod mé metámbe.”

²⁸ Mmēn méšyāāl mēmbenléd á dyad á Betani á múde mé edíb é Jodan míminíí wée Jone ádušannáá bad.

Yesue, Mwän-a-Ndyəŋ mí mbód a Dyöb

²⁹ Néε bīn é’sánḡé, Jone anyín néε Yesue áhúé’é níníí. Héε áhóbéé aá, “Nyénəne’, Mwän-a-Ndyəŋ mí mbód a Dyöb mōne. Mó ahúde’ mbéb mí bad bé nkōŋsé. ³⁰ Anén mod móo rílanḡé’áá nyé áde ménhōbpē meé ‘Mod āpě ámbíd echēm awě atómé me, áyāle bédēchyáá me, né adé ámin.’ ³¹ Ké mmēn menkēmbíí’é mó, boŋ mempě rídusan bad ne mendíb ábel bad bé Israel bēbii mó.” ³² Héε Jone ábídeé mbōŋ nēn aá, “Menyín nēŋḡáne Edáádəŋ é Dyöb ébíde ádyöb néε élāā, ésud mó á nló mín, ébé-’ε ne mó. ³³ Ké nē, menkēnsōŋtēnné meé mó ne. Boŋ Dyöb áde dénlōm me aá rídusan bad ne mendíb dēmmād me aláa aá, ‘Mod awě wényĩnnē néε edáádəŋ é Dyöb ésúde á nló mín, boŋ étyéem áhed, móōdusén bad ne Edáádəŋ éche Esáá.’ ³⁴ Nnyíné mímén mekan méšyāāl, mbíde-’ε mbōŋ nēn meé mó adé Mwän a Dyöb.”

Bembapεε bé’sō ábe Yesue

³⁵ Néε bīn é’sánḡé ámpē, Jone ambé áhed ne ábē bembapεε bébe. ³⁶ Annyín néε Yesue átóméé. Adě anyíné mó, anhób aá, “Nyénəne’, Mwän-a-Ndyəŋ mí mbód a Dyöb mō ne.” ³⁷ Adě ábē bembapεε bébe béwóḡé nē, bēmbootéd Yesue ahíd. ³⁸ Ade Yesue ánóné ámbíd boŋ anyín nēŋḡáne bēhídeé mó ansedéd bó aáken, “Cheé nyéhedeé?” Bēntimtén mó bán, “Rabai” (awě adé bán meléede) “Héé édyé’é?” ³⁹ Anláá bó aá, “Nyéhyag, nyényĩn wée rídyεé’é.” Né-ōó, bēnkē anyín wée ádyεé’é. Ade bēpédé áhed ébédé dyam ḡəŋ éniin é ngukél. Bēndyé-’ε áhed káəŋ bīn é’híntén bó. ⁴⁰ Afinté e ábē bembapεε bébe ábe bēnwōḡ dyam áde Jone ánhōbpē boŋ bēhíd-te Yesue, nhōḡ abédé dīn bán Andreyā. Andreyā abédéε Simōn Petro mwānyāŋ. ⁴¹ Né-ōó dyam dé’sō, ankē mwānyāŋ Simōne áhed. Anyíné-’aá mó boŋ álāŋḡé mó aá, “Sényíné Ane-awě-Béwógté” (néde Krístəə). ⁴² Dōo Andreyā ápééneé Simōne wée Yesue. Yesue

anone-'aá Simone chóon, bon ahōbē aá, “Edii Simone, mwän awě Jone. Béchagé we bōob bán Sepase.” (Adén dīn ádii melemlem née Petro, nê ádé ndim e aláá.)

Yesue achénlé Filibe bó Nataniél

⁴³ Née bīn é'sángé, Yesue ammad aá mókag á mbwóg e Galilia. Dóo ákíí Filibe atán bon álāngē mó aá, “Hídé me.” ⁴⁴ Filibe abédée mod a dyad á Betsaida, melemlem mé dyad ádē Andreyá bó Petro bémádtē. ⁴⁵ Filibe anyín Nataniéle. Héé álānggē mó nén aá, “Sényiné ane mod awě Moséé ántenlé mam áyāl echē áwe mbéndé-te. Móo kááne bekal-bé-e'dáádān bēntenlé mam á yāl. Adii Yesue mod a dyad á Nazaret, mwän awě Josebe.” ⁴⁶ Héé Nataniéle ásedtéé mó aáken, “Dyam á bwám áhéé áhele ábíd á Nazaret?” Dóo Filibe álānggē mó aá, “Hyě ényín.” ⁴⁷ Ade Yesue ányiné Nataniéle ahúé', dóo áhóbéé áyāl echē aá, “Nyénone, mwän a Israel nén sóm-sóm, awě mbéltéd rítyéémé!” ⁴⁸ Héé Nataniéle ásedtéé mó aáken, “Chán émwédé me abii?” Héé Yesue ákwentanné aá, “Filibe adēhób aá móchāge we, nnyiné we á alín á ngəl sé.” ⁴⁹ Héé Nataniéle áhóbéé aá, “A meléed, edii Mwän a Dyōb. We-éé edé kān e bad bé Israel.” ⁵⁰ Yesue antimtén mó aá, “Edúbpé áyāle rílanggé we méé nnyiné we á alín á ngəl sé. Weényín mam nímé métómé nén.” ⁵¹ Héé ábádeé aá, “Ne mbále, nlānge nyé nén méé, nyéenyín née dyōb ánédnéde nyényín-ne née ángel é Dyōb échágkéé ésudé-'e Mwän-a-Moonyon ámīn.”

2

E'wóngé á dyad á Kana

¹ Ambíd e e'pun é'be, e'wóngé bémā á dyad á Kana á mbwóg e Galilia. Yesue nyaá ambé áhed. ² Bēnlēbē Yesue ne ábē bembapēe bómpē á e'wóngé wê. ³ Mīm mēmmaá áte. Hē dóo Yesue nyaá ápedé áwē bon álāngē mó aá, “Mīm mémáá bó.” ⁴ Héé Yesue álānggē mó aá, “A-nyan, weetāngeneé me dyam áde rítāngéné abel aláá. Echem pōndé eépédéé.” ⁵ Héé nyaá ákíí bembālede bé ngande bē aláá aá, “Nyébel kéchéé éche álānggé nyé aá nyébel.” ⁶ Bōob-pōó, mbeé é meláá ébéde bēnben ne áhed. Echē ndín é mbeé chōo bad bé Israel bēbēnládtáá áhé mendīb áte á nwobe rí yāl á pōndé e mekáne echáb. Ké ehéé etedé'áá dyam mbwókel e líta e mendīb. ⁷ Héé Yesue álānggē bembālede bé ngande bē aá, “Nyélōned mbeé chē ne mendīb.” Né-óó, bēnlōnēd échē mbeé hōod ne mendīb. ⁸ Dóo álānggē bó aá, “Nyékōbe-óó mendīb bōob, nyékeēn wēe mod awě alyágte' mekan mé ncháged.” Né-óó, bēmbēl áned. ⁹ Ade ane mod áwógléné nímé mendīb nime mémáá mīm atim, enkēmbíí'é wēe mébídé, (bon bembālede ábe bēnkē nímé mendīb akōbe bēmbíí). Dóo áchágé mod awě akude sómbé, ¹⁰ bon álāngē mó aá, “Mod téé abelé asébe achágtén bad mīm nímé mébóó. Bad bémaa-'áa mó amwé bwámbwam, bon ábagé bó nímé mééboo. Bon we, etimé ekōngé nime mébóó kááne ne bōob.” ¹¹ Mmēn menyáké nímé Yesue ábélé á Kana á mbwóg e Galilia móo mébédé ábē e'chemléd é'sō. Hē dó-'aá álúmté échē ehúmé, ábē bembapēe bēnsūm-me nímab nlém áwē.

¹² Née nén ámáá atóm, Yesue ansyōgé á dyad á Kapenahum nchoo ne nyaá, baányan ne ábē bembapēe. Bēndyéé-'e áwed nguse é e'pun.

Yesue anané bekáb bé nyōngé á Ndáb-e-Dyōb

(Mat 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)

¹³ Adē pōndé e Ngande e Nnyíme-ámīn ékwógé bad bé Israel ape, Yesue ankē á dyad á Jerusalem. ¹⁴ Adē ápedé áwed, ankē á Ndáb-e-Dyōb. Antán née bad békábéé dyōn. Bésómé-'áa nyag, mbód ne mbāngé, bepele-bé-mōné-'e bēpenlé mōné. ¹⁵ Héé átédé nkōod, ámané etāngú ánanné bó nchoo ne échab mbód ne nyag á Ndáb-e-Dyōb wê. Ampāntéd mōné nímé bad bēpenlé'áá áte,

ákūnē-’ε betébele ábe bépénl’éáá nímê mōné ámīn mekuu ámīn. ¹⁶ Anláá bad ábe bésómé’áá mbəŋgé aá, “Nyébíden beləə bēn á ebwóg. Nyéētímté ndáb echē echem Sāŋ ndáb e dyon.” ¹⁷ Adē ábē bembapεε bényíné nê, dōó békámténé eped é kálag e Dyōb éche éhóbe nēn bán “A-Sāŋ, kán echē n̄wóó áyāle echoŋ ndáb ēwūū me.”

¹⁸ Héε benkamlεε bé bad bé Israel bétímé ámbīd, bésēdté mó bánken, “E’chemléd é’héé éhεle elúméd sé ábel sébíi bán ewóó kunze ábel enén ndín e dyam?” ¹⁹ Yesuε antímtén bó aá, “Nyépāŋ enén Ndáb-e-Dyōb, mēlōŋ chó ámpē áyāle e’pun é’láán.” ²⁰ Dōó ábē bad bēhóbeé bánken, “Enén ndáb echē bétédé móom mé mwē méniiin ne mwē ntóób chóó éhóbeé wεé mósōlōŋ áyāle e’pun é’láán-ε?” ²¹ Boŋ ndáb echē Yesuε áhóbe’áá ebédéε dásō eche yāl. ²² Né-óó ámbīd eche Yesuε áwédé boŋ Dyōb ápūūd mó, dōó ábē bembapεε békámténé dyam ádē ánlaā’ é bó. Béndūbē mam nímē méténlédé á kálag e Dyōb, bédúbé-’ε e’yale ábe Yesuε ánhōbpē.

Yesuε abii mod asyāál nlém áte

²³ A pōndé e Ngande e Nnyíme-ámīn, áde Yesuε ámbēē á dyad á Jerusalem, bad híin béndūbē mó ngáne bényínnē menyáké nímē ábeleé. ²⁴ Boŋ ké nê, Yesuε enkēnsūmmé nlém áwāb, áyāle ambíi moosyāál áte. ²⁵ Modmod enkētāŋgēnné mó dyam aláa tāŋgene mod ampée áyāle mwēn ammad moonyoŋ asyāál nlém abii áte.

3

Yesuε bó Nikodemuse

¹ Mod nhóg abédé bán Nikodemuse. Abédéε nhóg awē alyágté’áá bad bé Israel abé-’ε epepé é bad bé Farisia. ² Mbwe nhóg ampē wεε Yesuε nkuu, álāŋgē mó aá, “A-meléed, sēchemé nēn bán, edii meléede awē Dyōb álómé. Ayāle nzé Dyōb déesē ne mod, eéhēlēē-se ábelé mekan mé menyáké nímē ébeleé.” ³ Yesuε ankwentén mó aá, “Ne mbále, modmod eéhēlēē-se asól á nkamlen ní Dyōb ésebán achyáádté ámpē.” ⁴ Nikodemuse-’ε ansēdéd mó aáken, “Chán mod awē amaá akwog áhεle se achyáád ekóólé-ekóólé? Eesaá mbále nēn bán eéhēlēē-se asól á abum ádē nyaá ngen échē élónténé ébe ábel béchyáá mó ámpē-yε?” ⁵ Dōó Yesuε átímtanné mó aá, “Ne mbále, nlāŋge we mεé, nzé béechyáá mod ne mendīb ne Edəádəŋ eéhēlēē-se asól á nkamlen ní Dyōb. ⁶ Ane awē achyáádté ne moonyoŋ a ekob, adíi moonyoŋ. Awē mó-’ε achyáádté ne Edəádəŋ é Dyōb adíi Edəádəŋ. ⁷ Weebág menyáké ngáne ríhóbe mεé ‘Mod atāŋgéné achyáád ekóólé.’ ⁸ Nzé epub éhóbe bán chó étóme’, ped echē édáá ake chóó ékagké. Ewóge’ ntogag nímε ébeleé boŋ weebíé’ é wεε ébídéé ké’ε wεε ékagké. Melemlem nê dōó édíi ne mod ké ahéé awē achyáádté ne Edəádəŋ é Dyōb.” ⁹ Héε Nikodemuse ásedtéé mó aáken, “Chán nēn áhεlese ábenled?” ¹⁰ Yesuε ankwentén mó aá, “Néε édíi meléede ambáá a bad bé Israel weéhēlē’ nímén mekan asōŋten-ne? ¹¹ Ne mbále, nlāŋge we mεé, dyam áde sébíi dōó séhóbeé. Sébíde-’ε mbōŋ ne dyam ádē sényíné. Boŋ nyé modmod nyéekwentεneé chōm éche séhóbeé adúbe. ¹² Néε rínlāŋgēé nyé mekan nímε médé mekan mé nkōŋsé, nyéedúbpe, chán-nō nyémwεé adúbe nzé nlāŋgé nyé mekan nímē médé mekan mε nkoŋ ní mín? ¹³ Modmod eékíi’ é á nkoŋ ní mín étōmεé Mwān-a-Moonyoŋ awē abídé áwed boŋ ápe á nkōŋsé.” ¹⁴ Ngáne Moseε ámboméé nyə á akon* boŋ atíi dōó ámīn á ehyāŋge, melemlem nê dōó bétíi’ é Mwān-a-Moonyoŋ. ¹⁵ Nēn débēnléd ábel boŋ kénzεé awē adúbpe mó ákud alongé áde déemaá’.

* **3:14** Nyə eche Moseε ámboméé ebédéε nyə echē ámbenlé. Nê dōó Dyōb débēnlé áchood bad ábe nyə enlédte á ehyāŋge. Nzé bad bēnnōn ene nyə, bédyēē bwām. Nəm 21.9.

¹⁶ Dyöb átómténé bad bé nkõjsé adəŋ. Né-óó anlóm mímē mpəm ní Mwǎn ábel kénzée awē adúbpé mó eewág boŋ ákud alongé áde déemaá'. ¹⁷ Dyöb dénkēnlómmé awe Mwǎn á nkõjsé ákáad bad. Alongé á bad dóó anlómmē mó áson. ¹⁸ Kénzée awē adúbpé mó eékwaá nkáásé, boŋ kénzée awē eedúbpe mó, amaá nkáásé akwε áyāle eedúbpeé mpəm ní Mwǎn ní Dyöb. ¹⁹ Nén dóó mbakú e Dyöb édíí: E'nyínen bé ekíde é'pédé á nkõjsé, boŋ baányon bédáá ehíntén tómaa e'nyínen bé ekíde áyāle mímāb mbeltéd níde mbéb. ²⁰ Kénzée awē abele mbéb, akóó ábē e'nyínen bé ekíde, éepaá-'aá á e'nyínen bé ekíde-tē ábāŋ nén mímē mbeltéd mé mbéb méebíde áwed. ²¹ Boŋ kénzée awē abele mam mé mbále, abíde' á e'nyínen bé ekíde ábel nén bad bényín bán kéchéé échē ábeléé awógne Dyöb.

Mbõŋ echē Jone tãŋgene Yesue

²² Ambíd e nê, Yesue ne ábē bembapεε bēnkē á mbwóg e Judeya. Bóbō bēndyεé áwed nguse é e'pun, ádusan-ne bad. ²³ Jone mómpē adusánaá bad á dyad á Anon benben ne á dyad á Salim áyāle mendíb mémbe áhed bwāmbwam. Bad békágé'áá áwē, ádusan-ne bó. ²⁴ Nén ábédé byánán bēhē Jone á mbwog. ²⁵ Bōob-póó, donge dé bembapεε ábe Jone bépéntánnaá ne mod a Israel tãŋgene nwobe ní yǎl. ²⁶ Dóó bépédé wée Jone boŋ bēlāngē mó bán, "A-meléed, ekamtan mod awē nyúmō nyébédé á pεd e edíb é Jodan eníní? Mod awē éhóbé'áá mam á yǎl echē. Nōné! Móó adusan bad níní! Bad híin békagke áwē." ²⁷ Jone ankwentén aá, "Modmod eéhēlēε-se ákud chõm, ésebán Dyöb ábágé mó chõ. ²⁸ Nyébēn nyédé me mbõŋ nén bán menhób meé saké me ndé Ane-awē-Béwógté. Dyöb dénlóm me á'sō áboŋsen bad áyāle epe éche Ane-awē-Béwógté. ²⁹ Mod awē akude sómbé móó awóó sómbé. Boŋ nsón-a-echoŋ a mod awē akude sómbé, awē atyéeme mó á nkag áwōglān mó, abág menyĩŋge nzé awóge mó ehób. Né-óó, nén dóó ákáá boŋ nlón ne menyĩŋge. ³⁰ Edúbé échē étãŋgéné née échágkéé, échēm-me ésude'."

Ane awē abíde ádyõb atómé moosyáál

³¹ Ane awē abíde ádyõb atómé moosyáál. Ane awē mó-'ε achyáádté á nkõjsé adíi mod a nkõjsé, áhōbē-'ε mam mé nkõjsé, boŋ ane awē abíde ádyõb adé ámín e moosyáál. ³² Chõm éche ányíne ne éche áwógé chõó áhóbéé boŋ ké nê, modmod eedúbpeé mó. ³³ Boŋ kénzée awē akobé chõm échē áhóbé, né akwenténé ne nlém nsyāál aá Dyöb áde mbále. ³⁴ Póle e Dyöb chõó mod awē Dyöb álómé áhóbéé áyāle Dyöb déenōnéé ámbíd nzé abage' mod échē Edáádəŋ. ³⁵ Titée adáá awe Mwǎn, abagé-'ε mekan mésyāál áwē mekáá. ³⁶ Kénzée awē asumé nlém wée ane Mwǎn, akudé alongé áde déemaá'. Boŋ kénzée awē eébēlē' ngáne áhóbé éekudté alongé áde déemaá', ábē akud nkõgsen ní Dyöb.

4

Yesue ne mmwaád a Samaria

¹ Yesue ambíi aá Befarisia béwógé nén bán mókude ekud é bembapεε tómaa ne Jone, módusan-ne bó. ² (Kénee Yesue mwēn éedusannaá bad, ábē bembapεε bóó bédúsánnaá bad). ³ Awóg áde Befarisia bēnwōgkē nê dēmbēl Yesue anhidé á mbwóg e Judeya átim ámbíd á mbwóg e Galilia. ⁴ Byánán äpe á Galilia antãŋgéné née ápóó a mbwóg e Samaria. ⁵ A mbwóg e Samaria wē ampē á dyad áde béchagεé bán Sika. Adén dyad démbē benben ne ndōob echē Jakōbe ámbéé mwǎn Josebe se e'bóód. ⁶ Ayāle ene ndōob echóg éche bēlímé éche bēbwélé'áá mendíb áte émbē áhed. Echén echóg é mendíb ébédéé éche Jakōbe. Ngáne eke énkōmēdtē Yesue andyεé á nkag mé échē echóg é mendíb. Nén ábédé dyam-éε áde kəd.

⁷ Héε mmwaád a Samaria nhóg áhyédé mendíb abwεl. Yesuε anláá mó aá, “Hé me mwă mendíb mé amwé.” ⁸ Enén pón dé Yesuε ábē bembapεε bēnkě á dyad-tē áchan ndyééd. ⁹ Héε ane mmwaád átímtanné mó aá “Ebé mod a Israel, me-’ε mbé mmwaád a Samaria, échōmē me mendíb-ε?” (áyāle bad bé Israel ne bad bé Samaria béechemtannaá.) ¹⁰ Héε Yesuε ákwentanné mó aá, “Nzé wembíi mendε mé Dyōb, ebíi-’ε mod awě ahεdne wε mendíb, né ehědné me mendíb. Né mbagé-’ε wε mendíb níme mébage alongé.” ¹¹ Ane mmwaád ankwentén mó aá, “A-Sán, ké chōm éche bébwεnléε mendíb weewó’ε, echóg é mendíb-pe échábé áse, héε wétēdtē nímé mendíb nímé mébage alongé. ¹² Echéd sáá ambáá Jakōbe mōnlyágnéd sé échén echóg é mendíb. Mwén, ábē bán ne ábē e’lém é’syāāl, hén-εé bémwágé’áá mendíb. Nédē ehōbe bōob wεé mótomē Jakōbe-yε.” ¹³ Yesuε ankwentén aá, “Kéznéé awě amwédé nímén mendíb, píd ēbē ekób mó. ¹⁴ Bōη kénzéé awě āmwē mendíb níme mébéé mó píd éekóbpé mó mbéd. Mendíb níme mébéé mó, mébē mó áte néε n’yélé níme méélēnē’. Mmē mendíb mébě mó alongé áde déemaá’.” ¹⁵ Héε ane mmwaád álāngéé mó aá, “A-Sán, bεé me nímé mendíb ábel nén píd eekóbé mémpē, meépāg-ke hén ábwεl mendíb ámpē.”

¹⁶ Dóo Yesuε álāngéé mó aá, “Kāg, éke échag awōη nchóm, bōη étim ámbíd hén.” ¹⁷ Ane mmwaád antímtén Yesuε aá, “Mewó’ε nchóm.” ¹⁸ Dóo Yesuε áhóbéé aá, “Ekalé mbále wεé mówó’ε nchóm. Ayāle ekéwōη bechóm bétáan, ké ane mod-te awě nyúmō nyédé bōob eésaá awōη nchóm. Dyam áde éhóbé áde mbále.” ¹⁹ Awóg áde ane mmwaád áwógé nē dóo álāngéé Yesuε aá, “A-Sán, nnyíne nén meé edíi nkal é’dáédāη. ²⁰ A mbōod-mín hén dóo ábēd besáá bébágé’áá Dyōb edúbé, bōη nyé bad bé Israel nyéhóbe bán á Jerusalem dóo bétāngéné Dyōb edúbé abε.” ²¹ Héε Yesuε álāngéé mó aá, “A-mmwaád nén, sóñtén chōm éche nlanğéé wε. Pón dé ehúε’ echě nyéebaá Titée edúbé á mbōod-mín hén ké’ε á Jerusalem. ²² Nyé bad bé Samaria nyēbage chōm éche nyéebíi’ε edúbé. Bōη sé bad bé Israel sēbage mó edúbé ngáne sébíi mó áyāle nén e’soosōη é’húú dāsō ne bad bé Israel. ²³ Bōη pón dé ehúε’, emaá-’ε ne ape, echě bad ábe bēbage Titée edúbé ne nlém nhóg bēbéé mó échē edúbé á Edáédāη ne á mbále-tē. Echē ndín é bad chōo Titée áhεdεé aá bēbage mó edúbé. ²⁴ Dyōb ádíi Edáédāη, bad-te ábe bēbage mó edúbé bétāngéné mó chó abε á Edáédāη ne á mbále-tē.” ²⁵ Héε ane mmwaád álāngéé Yesuε aá, “Mbíi meé Ane-awě-Béwógté āpě. Pón dé echě āpεé, ātānlēd sé mekan mésyāāl áte.” ²⁶ Héε Yesuε álāngéé mó aá, “Me awě sóo dekale’ me-εé ndé mó.”

²⁷ Ene pón dé chēn dóo ábē bembapεε bépédé. Yāl enkóm bó áte ányín néε ákanléε mmwaád. Bōη bó modmod eésεdtéé mó aáken, “Cheé ehεdεé?” Ké-’ε “Cheé nyé ane mmwaád nyékaléé?” ²⁸ Ane mmwaád anté dé apom dé mendíb, átímt ambíd á dyad-tē, áke aláá bad aá, ²⁹ “Nyéhyag, nyényín mod awě álāngé me mam mésyāāl níme níkémbεnlé. Nyé bán, saké Ane-awě-Béwógté awě bésinéé nén-ε?” ³⁰ Dóo ábē bad bēhídté á dyad-tē áke dé atán Yesuε.

³¹ Ene pón dé, bembapεε ábe Yesuε bécháá’áá mó bán, “A-meléed dyé ndyééd.” ³² Bōη Yesuε ankwentén bó aá, “Nwóo ndyééd e adyé echě nyéebíi’ε.” ³³ Héε ábē bembapεε bésεdtéé nhóg ne aníníi bánken, “mod múmó apíinédé mó ndyééd-ε?” ³⁴ Dóo Yesuε álāngéé bó aá, “Echem ndyééd edíi ábel nsón níme mod awě alómé me, áhóbé aá mbel, ámad-te mó. ³⁵ Ngómē nyéyōgkě ahób bán ámbíd e ngōn éniin, né pón dé e mbote epedé? Nyénōne’, nlanğe nyé nén méε nyékéled díđ áte, nyényín ngáne mbote é máá mboñsén abé, āpád á nzag-tē. ³⁶ Ké bōob mod awě apáde adé níme nsábe akud, alade mbote é alongé áde déemaá’, ábel nén mod awě awéne bó mod awě apáde bó moosyāāl bēbē menyinğe. ³⁷ Né-óo ngan echě bēkaléé nén bán, ‘mod nhóg awéneé, aníníi-’ε

ahúd edé mbále.’ ³⁸ Με-εέ nłómé nyé mbote áκε dé apád éche nyéewénéε. Bad bémpēe bébélé nsón, nyé-’ε nyétombwan bó nsón.”

Bad bé Samaria híin bédúbé

³⁹ Bad bé Samaria híin ábe bémbíd áde dyad béndúbē Yesuε áyāle mam nímē ane mmwaád anlāā’έ bó. Ane mmwaád anlāá bó aá, “Alángé με mekan mésyāāl níme ríkembenlé.” ⁴⁰ Né-ζό, áde bad bé Samaria bépédé áwē, bēnchāη mó bán ádyεε áwāb dyad. Né-ζό, andyεε áwed e’pun é’be. ⁴¹ Bad híin bémpēe béndúbē mó áyāle áde ayáge. ⁴² Bénlāā ane mmwaád bán, “Saké dyam áde élanḡé sé dēmpεn dόó ákósá bon sēdúbé Yesuε, bon sébēn sēwógné etúu, sēbíi-’ε bán mwēn-εε akōηté Nsoode a nkōηsé abé.”

Yesuε achōηté mwān a mod ambáá a ngómenaa

⁴³ Ambíd e e’pun é’be Yesuε anhidé á mbwóg e Samaria, áκε á mbwog e Galilia. ⁴⁴ Yesuε mwēn anhób aá, nkal é’dáédāη eewóó’έ edúbé áwē dyad. ⁴⁵ Ade ápédé á mbwóg e Galilia, bad bēnkob mó. Bēnkob mó áyāle bémbē á Ngande e Nnyíme ámīn á Jerusalem, bényín-ne mam mésyāāl níme ámbenlé.

⁴⁶ Héε Yesuε átímé ámbíd á Kana, wέε ántimédte mendīb mīm. Ahed-te dόó mod ambáá a ngómenaa ábédé awē mwān akónlé’áá á dyad á Kapenahum.

⁴⁷ Ade ane mod áwógé bán Yesuε ábídé á mbwóg e Judeya apedé á mbwóg e Galilia, ampē áwē, achāη mó aá áchood mwān, awē ambé benben ne kwééd.

⁴⁸ Yesuε anlāá mó aá, “Nyé modmod nyéedúbpéé kóōη né nyēnyíne e’chemléd ne menyáké.” ⁴⁹ Ane mod ambáá a ngómenaa anlāá mó aá, “A-Sāη, hyāḡ, dékag kwééd edé ehób bán chó ekóbe awem mwān.” ⁵⁰ Yesuε antimtén mó aá, “Kāḡ, awoη mwān ābē á alongé.” Ane mod andúbé e’yale ábe Yesuε, ákē-’ε.

⁵¹ Ade ane mod ádíí adé á nzii e esú dόó ábē bembēde bébómne mó, bon bēlanḡé mó bán, “awoη mwān ābē á alongé.” ⁵² Dόó ásédte bó pónde échē ane mwān ámbootédte bwām abé. Bénlāā mó bán, “Ahéb dēntéde mó chān á ngāη póg.” ⁵³ Dόó ane mod ákámte ne aá nímē melelem mé pónde móo Yesuε anlāā’έ mó aá, “Awoη mwān ābē á alongé.” Né-ζό, bóobe eche ndáb béndúbē Yesuε.

⁵⁴ Abén e’chemléd bóo bémbē e’chemléd ábe é’lonténe é’be ábe Yesuε ámbenlé áde ábídé á mbwóg e Judeya bon ápē á mbwóg e Galilia.

5

Yesuε achōηté eped é mod

¹ Ambíd e nímén mésyāāl, Yesuε ankē á Jerusalem á ngande e bad bé Israel. ² A Jerusalem wē, benben ne Nsāl mé E’ké mé Ndyoη ní mbód, etoη ébédé áhed. Echén etoη béchágé’áá chó á ehób é bad bé Israel bán Betzata. Enwōη mebépé métáan. ³ A mebépé-te wē, bad bé nkole bēnkūmēn áhed, ábe békwédé ndím, ábe bédé e’ped é’ bad ne ábe béwédé eped.* ⁵ Mod nhóg abédé áhed awē akékolé á etún é móom mé mwē meláán ne mwē waam. ⁶ Ade Yesuε ápédé áhed annyín ngáne ane mod ánánḡé ásē, abíi-’ε aá nkole nímémé mó á yāl. Dόó ásédte mó aáken, “Edáá bwām adyεε-yε?” ⁷ Ane mod antimtén mó aá, “A-sāη, meewóó’έ mod awe āsōlēd με á etoη-tē nzé mendīb mépuútéde áte. Nlédte ahób μεé rísōl, né mod ampée amaá asól.” ⁸ Dόó Yesuε álāηḡéé mó aá, “Syāá ásē, étéd échoη ebúm, ékag.” ⁹ Abwōḡ-ábwōḡ ane mod andyē bwām, ányāḡ échē ebúm áte, ábootéd-te akε.

* **5:3** Donḡe á kálag ábádé nchoo 3b-4: Abé bad bé nkole bémbē áhed ásin bán mendīb mépuuted áte. 4 Ebédé nēn bán, pónde-té ángel eche Sāḡwéé ehyagáá asud á etoη-tē wē épuuted chó áte. Nzé émbenléd-te nē, mod a nkole ké ahéé awē ansébé asól áwēd-te nkole nímáá’áá mó.

Epun éche nén dēmbēnlédte ébédée á mbwε-mé-nkóme-áte. ¹⁰ Né-óó, anyín áde bad bémbáá bé Israel bényiné ane mod awě Yesue ándidte bwám, bēnsédéd mó bánken, “Chii áde mbwε-mé-nkóme-áte, nzé dehídé-’ε mbéndé echêd, weetāngeneé ebúm apém se ébwāgne.” ¹¹ Bon ankwentén aá, “Mod awě adidé me bwám anláá me aá, “Téd échoŋ ebúm, ékag?” ” ¹² Héε bésēdteé mó bán, “Nzé adé ane mod awě álāngé wε aá, étêd échoŋ ebúm ékag?” ¹³ Bon ane mod mwēn enkēnkoŋgé Yesue abíi, ngáne Yesue ámmadté asól á amute-tê áde démbē áhed. ¹⁴ Ambíd enê Yesue annyín ane mod á Ndáb-e-Dyöb. Ade ányiné mó, anláá mó aá, “Nōné’, emaaá bwám adyεε. Weébēlē mbéb ámpē ésebē nê, né wētōm atag ngáne étágé’áá nê.” ¹⁵ Hê dōó ane mod áhídté, bon áke álāngé bad bémbáá bé Israel aá Yesue móó adidé mó bwám. ¹⁶ Né-óó, bad bémbáá bé Israel bēmbootéd Yesue mekuu ahíd áyāle achōŋté mod á mbwε-mé-nkóme-áte. ¹⁷ Yesue antimtén bó aá, “Echem Sáj ayōgkē nsón abel, me-’ε ámpē ntāngéné nsón abel.” ¹⁸ Enén póle echē Yesue ánhōbpē, embēl yāl ennabé bad bé Israel atod áte áwúu mó, áyāle saké mbéndé e mbwε-mé-nkóme-áte, chēmpen ábóó bon achagé Dyöb aá Sáá, nédē alūmte’ aá bó Dyöb bétáá.

Ngine e Mwän a Dyöb ehúu ne Dyöb

¹⁹ Né-óó, Yesue antimtén ábê bad bémbáá bé Israel aá, “A mbále, nlānge nyé nén meé, Mwän a Dyöb eébēlēē dyam ké ahóg ne mó mwēn. Mekan míme ányinéé Sáá abele’ móó mómpē ábeléé. Kéchéé éche Sáá ábeléé chōó mómpē ábeléé. ²⁰ Ngáne édíi nén bán Sáá adāá Mwän, alūmte mó chōm téé éche ábeléé. Alūmēd-te mó ndāle é mekan éche étómé mímén, ábel ékómed nyé yāl áte. ²¹ Ngáne Sáá ápuudteé bad bon ábagé-’ε bó alongé, melemlem nê dōó Mwän mómpē ábagéé alongé wée kénzée awě ádáá alongé abε. ²² Melemlem-’aá Sáá éekāādtēē modmod. Abagé Mwän ngine esyāál ákáad bad. ²³ Abelé nê ábel bon bébage Mwän edúbé melemlem ngáne bébageé Sáá. Kénzée awě eébage Mwän edúbé, né eébageé ké Sáá awě alómé Mwän edúbé. ²⁴ Ne mbále, nlānge nyé nén meé, kénzée awě awógé ábēm e’yale bon adúbé mod awě alómé me, akudé alongé áde déemaá’, béekáád-taá mó. Amaá atóm á kwééd, asólé á alongé. ²⁵ Ne mbále, nlānge nyé meé, póndé ehúé’, emaaá-’ε apε, echē bad ábe bēwédé bēwōgkē ehób e Mwän a Dyöb, bad ábe bēwōg-ke chō bébē á alongé. ²⁶ Ngáne alongé áhúu ne Sáá, melemlem nê dōó ábélé aá alongé áhúu ne Mwän ámpē. ²⁷ Abagé-’ε Mwän ngine ákáad bad áyāle Mwän adíi ane awě béchagéé bán Mwän-a-Moonyon. ²⁸ Nén déekōmtē nyé yāl áte; póndé ehúé’ echē bad bésyāál ábe bēwédé bēwōgkē échē ehób, ²⁹ bēbíd-te á soŋ-tê: Bad ábe bēbélé mbon, bépuú ábē á alongé, ábe bó-’ε bēbélé mbéb bépuú békud nkógsen.

Mbóŋ áyāl wée Yesue

³⁰ “Dyamdyam déesaá áde nhele mbēl ne mmēn. Ngáne echem Sáj álāngé me aá nkáad nê dōó nkáadtéé, né-óó mbakú echēm etyéémé. Etyéémé áyāle meekáádtéé ngáne mmēn nídáá, bon nkáadte’ ngáne mod awě alómé me áhedéé.

³¹ “Nzé mbídé echem yāl mbóŋ né ene mbóŋ echē mbídeé eékobnedéé. ³² Bon mod ampée adé awě abíde me mbóŋ, mbíi-’ε nén meé, mbóŋ echē ábídéé me ekōbnédé. ³³ Nyēnlóm bad wée Jone, mó-aá abídé mbóŋ tāngene mbále. ³⁴ Eesaá nén bán, moonyon atāngéné me mbóŋ abíd. Bon nlāngé nyé tāngene mbóŋ eche Jone, ábel nyédúbe me, nyékud e’soóson. ³⁵ Jone abédée nēe etrukán éche échodne’, épenté-’ε ekíde. Nyēmbé menyīnge áhíd ábê e’nyínen bé ekíde áyāle esóŋ é póndé. ³⁶ Bon nwóó mbóŋ echē etómé ké mbóŋ echē Jone ámbídtē. Nsón míme echem Sáj ábágé me aá mbēl mímad, mmēn mbíde mbóŋ nén bán echem Sáj móó alómé me. ³⁷ Echem Sáj awě

alómé me mwën ámpē abíde me mbón. Nyéewógéé mó ehób, nyéenyíné-'áá mó mbéd. ³⁸ Nyéedúbpeé ane awě alómé, né-óó nyéēmwagké bán éché eyale édyéé nyé á nlém-té. ³⁹ Nyékídte' Eyale é Dyöb ahed áte áyāle nyéwēmtan bán nyééküd alongé áde déemaá' áwēd-te. Echén Eyale chēn-éé ehóbe áyāl echēm. ⁴⁰ Ké nê, nyééhēdēē ape áwēm ábel bon nyékud alongé áde déemaá'.

⁴¹ "Saké edúbé é baányon rhēdeé. ⁴² Bon mbíí nyaa é bad éche nyédíí, mbíí-'e méé nyéewōnēé Dyöb edānge á nlém-té. ⁴³ Mpedé á dīn áde echem Sān, nyéekobéé me, bon nzé mod ampée apedé á dīn áde dēn, nyéekob mó. ⁴⁴ Nzé nyékene' nhóg ne aníníí, nyéwōgē bwām, bon nyéēbēlēē ngāne Dyöb dēn dékenné nyé. Chán-nō nyédūbēē me? ⁴⁵ Ké nēé nyéekobéé me, nyéewém tán bán, me-éé mēlāā echem Sān méé nyéekobéé me. Mosēe awě nyéyágé nlém áwē mwën-neé akōjté ane abé awě áhōb aá, nyébelé mbéb. ⁴⁶ Nzé nyēnkōn Mosēe adúbe né nyédúbpeé me, áyāle nēn, áyāl echēm dōo āntenlé mam nīme átélé. ⁴⁷ Bon nēé nyéedúbpeé mekan nīme átélé, chán nyédūbēē ábēm e'yale?"

6

Yesu e adíté ndun e mod

(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Ambíd e nímén mésyāāl, Yesu e ne ábē bembapee bēnchabé edib é Galilia éche béchāgéé bán edib é Tiberia. ² Ndun e mod ehídé'áá mó áyāle bényíné'áá menyáké nīme ábélé'áá ngāne áchóōjté'áá bad bé nkole. ³ Héé Yesu e ne ábē bembapee békíí á ekone-mīn bon bēdyēē ásē. ⁴ Póndé e Ngande e Nnyíme-ámīn e bad bé Israel embé benben. ⁵ Asad áde Yesu e ásádé dīd annyín ngāne ndun e mod éhúé'é mó benben. Dōo ásedtéé Filibe aáken, "Héé déchanné ndyééd echē débēé ábēn bad ádyé?" ⁶ Ansedéd mó nē ákag mó áyāle mwën ammad abíí chōm éche ábenlé. ⁷ Filibe ankwentén aá, "Etēd tómaa ne mbwókel é kábpe ébe áchan ndyééd éche ékwognéd ábēn bad bēsyāāl adyé ábel bon mod téé ádyē mwātiid." ⁸ Dōo Yesu e awě mbapee ampée, Andreyā, Simōn Petro mwānyān áhóbéé aá, ⁹ "Mwā kódemod adé hén awě awánlé e'wēle é'tāan ábe bēbēnlé ngun é báli, awánlé-'e sūu ébe, bon chán enén ndyééd éhēléé-se ékwōg enén ndun e mod?" ¹⁰ Dōo Yesu e álāngéé ábe bembapee aá, "Nyélāa ábē bad, bēdyēé ásē." Nkōókōō ambud abé á pēd e áde abwóg a hōm. Né-óó, ábē bad bēsyāāl bēndyēé ásē. A amute-tē wē, baachóm bēbédé dyam e'kálé é'tāan. ¹¹ Héé Yesu e átédé ábē e'wēle, ásāgnān Dyöb, bon ábē bembapee bēkabpe bad. Ambēl melelem ne éché sūu. Mod-téé andyé ngāne áhédé'áá. ¹² Ade bó moosyāāl bémáá akód, Yesu e anlāá ábē bembapee aá, "Nyélad ndyééd echē elyāgéé ásē. Ndyééd ké póg eebébé'." ¹³ Né-óó, áde bémáá adyé bēnlād ndyééd echē enlyāg ásē, enlón e'lōn dyōm ne é'be. ¹⁴ Anyín áde ábē bad bényíné nímén menyáké nīme Yesu e ábélé bēnhōb bán "Ne mbále, nkal e'dāōdān awě bēnhōbpeé bán āpē á nkōnsé mó nēn." ¹⁵ Yesu e ambíí aá bēhēde mó akób ānyāged mó ábē kōn. Né-óó, antīm ambíd á ekone-mīn.

Yesu e akii á mendib mīn

(Mat 14.22-33; Mak 6.45-52)

¹⁶ Ngukél, bembapee ábe Yesu e bēnkē á edib. ¹⁷ Bēnsól á bōle-tē, bēchabpe edib, bētímnád á Kapenahum. Ehíntén ēmmād ape áde Yesu e ēépédéé wēé bēdíí. ¹⁸ Enén póndé epub é ngīne étómé'áá, épūutád-te mendib áte. ¹⁹ Bōōb-pōó bembapee bēmmād akē ké máyl mēlāán ké'ē ménīn, dōo bényíné Yesu e akag á mendib mīn, átimnád benben ne ábab bōle. Mbwóg nī ngīne ménkōb bó. ²⁰ Bon anlāá bó aá, "Me-éé ndé, nyéebáá'." ²¹ Héé bétédé mó á bōle-tē ne menyīnge, ábwōg-ábwōg bēpēēn-ne bōle á nkin wēé békágé'áá.

Yesue mó adé ewele éche ébage' alongé

²² Née b̄in é'sánjé, ndun e mod eché enlyǎg á múde mé edib nímíní wée Yesue ne ábē bembapεε bém̄bīdtē, bēnchem bán, ngukél eché entóm, bǎle e'hóg bēnp̄en bóo bém̄bē áhed. Bém̄bī-ε bán Yesue enkēnsónlé áwēd-te ne ábē bembapεε. Bém̄bī bán ábē bembapεε bēnp̄en bóo bēnkē. ²³ Myǎle mémpēe níme mémbīd á dyad á Tiberia mémpē á nkin mé edib bēnbēn ne hóm áde ene ndun e mod éndyēē e'wεle ámbīd eché Sánjwéé áamá Dyǎb aságn̄en. ²⁴ Ade ene ndun e mod ényíné nén bán, Yesue ne ábē bembapεε béesaá áhed, bēns̄l á myǎle-tē wē, békē á Kapenahum, áke dé áhed Yesue.

²⁵ Ade ábē bad bépédé á p̄ed e edib eníní, bényīn Yesue. Bēns̄edéd mó bán, "A-meléed, pónde ehéé épédé hén?" ²⁶ Yesue ankwentén bó aá, "Ne mbále, nlánje nyé nén mēé, saké menyáké nímē n̄bélé r̄kás̄ bon nyéhede mε. Nyéhede mε áyāle e'wεle ábe nyédyéde bon nyékód-te. ²⁷ Nyéewág ntū áyāle ndyééd eché eb̄ode', bon nyéwág ntū áyāle ndyééd eché ebág abé ne abé á alongé áde déemaá', ch̄ó-'aá ebage alongé áde déemaá'. Ene ndyééd ch̄ó Mwǎn-a-Moonyon ábēé. Móo Dyǎb Titée áhédé e'chem aá ábel nē." ²⁸ Dóo ábē bad bēns̄edéd Yesue bánken, "Cheé sétánjéné abel, ábel bon sébel mekan níme Dyǎb áhedéé aá, sébel?" ²⁹ Yesue ankwentén aá, "Dyam áde Dyǎb áhedéé aá nyébel ádíi ádúbe mε awē álómé." ³⁰ Bēntimtén Yesue bán, "Menyáké méhéé wébenlé níme sényīnnē bon sēdúbé wε. Cheé mm̄on wékonjé abel? ³¹ Abēd betaa bēndyē mána á ehyánje ngáne éténlédé á kálag e Dyǎb nén bán, 'Ambag bó e'wεle ábe é'bīdé ádyǎb aá bedyē.' " ³² Yesue anhób aá, "Ne mbále, nlánje nyé nén mēé, saké Mosεε móombē nyé ewele éche ehúú ádyǎb, bon echem Sánj móombē nyé ewele éche ehúú ádyǎb. ³³ Ayāle mε-εé ndé échē ewele éche Dyǎb ábágé, échē ehúú ádyǎb, eché ábageé baányon bé nkǎnsé alongé áde déemaá'."

³⁴ Dóo bēlánjéé Yesue bán, "A-Sánj, bagé sé échén ewele pónde ésyāal." ³⁵ Yesue anláá bó aá, "Mε-εé ndé ewele éche ébage alongé áde déemaá'. Kénzée awē apedé áwēm, nzaa éekóbpé mó ámpē. Kénzée awē adúbpé mε, p̄id éekóbpé mó ámpē. ³⁶ Nlánjé nyé nén mēé nyēnyíné mε bon nyéedúbpé mε. ³⁷ Bad bésyāal ábe echem Sánj ábágé mε, bépē áwēm. Kénzée awē apedé áwēm, méebánjé mó akob. ³⁸ Ayāle meebídeé ádyǎb ábel ngáne ébónjédé mε. Mpedé ábel ngáne ébónjédé echem Sánj awē álómé mε. ³⁹ Bon nén ádíi mewēmt̄en níme ane awē álómé mε, aá át̄intē bad bésyāal ábe ábágé mε, meebódé ké nhóg, bon aá mípuud bó moosyāal á epun é asóg. ⁴⁰ Echem Sánj áhede aá moosyāal awē anyíné mwǎn, adúbé-ε mó, ákud alongé áde déemaá'. M̄epuúdt̄e bó á epun é asóg."

⁴¹ Abē bad bé Israel bēmbootéd anyoo áte t̄n̄j̄ene Yesue, ahób áde áhóbé aá, "Mēé ndé ewele éche ébīdé ádyǎb." ⁴² Hē dóo bēhóbéé bánken, "Saá Yesue, mwǎn awē Josεbe nén-ε? Ngómē debíi sáá ne nyan? Chán-nō áhēlese áhōbē aá móbīdē ádyǎb?" ⁴³ Yesue anláá bó aá, "Nyésóg anyoo áte. ⁴⁴ Modmod éēhēlē-se ápe áwēm, ésebán Titée awē álómé mε apééné mó áwēm. M̄epuúdt̄e mó á epun é asóg. ⁴⁵ Eténlédé ngáne bekal bé'dáád̄onjé bēhóbé nén bán 'Dyǎb déyāgēd bó moosyāal.' Kénzée awē awóge', áyāgkē-ε wée Titée, apag áwēm. ⁴⁶ Eesaá nén bán, mod ké nhóg akényīn Titée. Ane awē abíde wée Dyǎb mwēmp̄en móo akényīn Titée. ⁴⁷ Ne mbále, nlánje nyé nén mēé, kénzée awē adúbpé mε ákud alongé áde déemaá'. ⁴⁸ Mε-εé ndé ewele éche ébage alongé. ⁴⁹ Abēn betaa bēndyē mána á ehyánje, bon ké nē, bēnwē. ⁵⁰ Bon ewele éche ébīdé ádyǎb édé nyaa eché kénzée awē adyéde ch̄ó éewaá. ⁵¹ Mε-εé ndé ewele éche ébage alongé éche ébīdé ádyǎb. Kénzée awē adyéde échē ewele, ábē á

alongé á ngíndé ne á ngíndé. Echén ewele éche mébéé nyé édíi echem yäl eché mébé ábel bon ríkade alongé dé nkõnsé.”

⁵² Ade ábê bad béwógé nê, bënliñ, bën ne bën bébootéd-te mpentén ní ngíne, bésedté bánken, “Chán anén mod áhele atéd eche yäl, ábe syánē aá dédyág?”

⁵³ Yesue anláá bó aá, “Ne mbále, nlânge nyé nén mēé, nzé nyéedyéde yäl e Mwän-a-Moonyon nyémwé-’ε nímē mekií, nyéekudté alongé áde déemaá’.

⁵⁴ Kénzée awě adyédé echem yäl, amwé-’ε nímēm mekií, äküð alongé áde déemaá’, mëpuúd-te mó á epun é asóg. ⁵⁵ Ayāle echem yäl chō ekõñté ndyééd abé, nímēm mekií-’ε mékon mmítéd abé. ⁵⁶ Kénzée awě adyédé echem yäl, amwé-’ε nímēm mekií, alyágé adé ne me, me-’ε nlyágé ndé ne mó. ⁵⁷ Titée awě akāā bon bad bébé á alongé, mó alómé me, mó akāā-’ε bon mbé á alongé. Melemlem née kénzée awě adyédé echem yäl, mébenlé abé á alongé. ⁵⁸ Né-ōó, me-éé ndé ewele eche ébídé ádyōb. Meesaá nñgāne ewele éche ábēn betaa bēndyēē, bon ké nê béwé. Bon kénzée awě ädyē echem yäl ábē á alongé á ngíndé ne ngíndé.”

⁵⁹ Yesue anhób nímén mésyāāl áde áyágté’áá á ndáb e mekáne e bad bé Israel á Kapenahum.

E’yale ábe Yesue é’pene’ alongé áde déemaá’

⁶⁰ Ade bad híin ábe behídé’áá Yesue béwógé nímén mekan bēnhōb bán, “Adén ayáge álélé ahíd. Nzée áhele ákob ene ndín e dyam?” ⁶¹ Yesue ambíi aá, bényonje áte áyāl eché, né-ōó anláá bó aá, “Nê áwag nyé á yäl-ε? ⁶² Chán-nō nyéhōbpē áde nyényinnē Mwän-a-Moonyon apumme’ ámbid ámin wée ámbidte! ⁶³ Edāādāñ é Dyōb chōó ébage’ alongé. Ekob é yäl éesaá dyamyam. E’yale ábe nlanjé nyé é’dii edāādāñ ne alongé. ⁶⁴ Bon ké nê, nyé donje á bad nyéedúbpeé.” (Bootya á pónde éche Yesue ábóótédé ayáged, ambíi bad ábe béedúbé, abíi-’ε mod awě äsōm mó.) ⁶⁵ Ambád ahób aá, “Nén dōó ákāsá bon nláá nyé mēé modmod eéhēlēē-se ápe awēm káāñ né echem Sāñ abelé bon ápē awēm.”

⁶⁶ Bootya ene pónde nê dēnkāñ bad ábe behídé’áá Yesue bésóg mó ahíd, bétim-me ámbid. ⁶⁷ Héé Yesue ásedtéé ábē bembapēe dyōm ne bébe aá, “Nyémpē nyéhede atim ámbid-ε?” ⁶⁸ Simōn Petro ankwentén mó aá, “A-Sāñ, wée nzée sékéé? We-éé ewóó e’yale ábe é’kāā’ bon mod áküð alongé áde déemaá’. ⁶⁹ Sēdúbpe sēbíi-’ε bán, we-éé edé Ane-awē-Asáá awě abidé wée Dyōb.” ⁷⁰ Héé Yesue ákwentanné bó aá, “Eesaá mbále bán mpwédé nyé bad dyōm ne bébe-yε? Bon ké nê, nyé mod nhóg adíi mod a Satan.” ⁷¹ Judase, mwän a Simōn Iskariōde móó Yesue áhóbé’áá. Kénée ámbēē mbapēe nhóg áfintē e bembapēe dyōm ne bébe, mó ankě Yesue ntúré.

7

Yesue ne baányan

¹ Ámbid e nímén mésyāāl, Yesue akagé’áá mebwóg ne mebwóg á mbwóg e Galilia. Enkēndāñgé akε á mbwóg e Judeya áyāle bad bé Israel behédé’áá mó awúu. ² Bōōb-pōó, Ngande e E’bem * e bad bé Israel embé benben. ³ Héé Yesue baányan bēlanjéé mó bán, “Etāñgéné ádén abwóg á hōm ahide, éke á mbwóg e Judeya ábel bad ábe behíde we bényín menyáké míme ébeleé. ⁴ Mod eébélēē nsón á e’konéd-te, nzé ahede aá móbyēen. Ngāne ébeleé nímén mekan mésyāāl ébel nkõñsé n̄syāāl m̄bíi we.” ⁵ (Ké Yesue baányan bēnkēndúbéé mó.) ⁶ Héé Yesue álāñgéé bó aá, “Echem pónde eépédéé. Bon ne nyé, echēn pónde

* **7:2** Ngande e E’bem: ebédée ngande eché bad bé Israel bebélé’áá ákamten pónde eché ábāb betaa bēdyéé’áá á e’bem-tē áde bebédé á ehyāñge, áde behídté á Egipto.

edé pónde ésyāāl. ⁷ Nkōḥsé méehelée-se ríkōō nyé. Boḥ ríkōō me áyāle mpanlad bó rímāb mewusé áte. ⁸ Nyébó nyékag á ngande. Méekaá áwed áyāle echem pónde eépédée.” ⁹ Yesue amaá-'aá ahób nê, abé abé á Galilia.

Yesue akii Ngande e E'bem á Jerusalem

¹⁰ Ambid e pónde áde Yesue baányan bémáá aké á Ngande e E'bem, mómpē ankē áwed. Boḥ enkēnlúmédte yāl. Ankē nyaa echē bad bēnkēmbíí'ē ndín e mod echē ádíí. ¹¹ Benkamlene bé Israel bēhédé'áá mó á ngande-tē, bésedte bánken, “Héé múmó ádíí?” ¹² Atíntē e ndun e mod echē embé á ngande-tē wê, donge á bad bēhóbé'áá bán, “Adíí mod a bwām,” ábíníí-'ē bán, “Aáy, adoge bad dogén.” ¹³ Boḥ bó modmod bēnkēmbidédte yāl áwed áyāle bēbáá'áá bad bēmbáá bé Israel.

¹⁴ Ade ngande ékwógé ape átíntē, Yesue ankē asól á Ndáb-e-Dyöb, ábootéd ayáged. ¹⁵ Yāl enkóm benkamlene áte bwāmbwam tâḥgene ádē ayáge. Né-óó, bēnsédéd bánken, “Chán anén mod ámwédé rímén mam mésyāāl abíí áde éekii'ē á esukéle é mbéndé?” ¹⁶ Héé Yesue ákwentanné bó aá, “Ayáged áde rí'yágtē déesaá ádēm. Adíí áde mod awē alómé me. ¹⁷ Kénzée awē awémténé abel ngáne Dyöb áhedeé, ábīí ké ádēm ayáge ahúú ne Dyöb ké'ē ahúú ne mmén. ¹⁸ Kénzée awē ahóbne echē kunze, abele nê áhede eche yāl edúbé. Boḥ mod awē áhede' mod awē alómé mó edúbé, asáá nlém á abum, eesaá mod a metóm. ¹⁹ Eesaá mbále nén bán, Mosē abagé nyé mbéndé-ye? Ké nê, nyé modmod eehidée mbéndé éched. Cheé ékóá boḥ nyéhede me awúú?” ²⁰ Dóó ene ndun e mod ékwentanné mó bán, “Edáádḥ é mbéb édé we áte. Benzébádé bēhede we awúú?” ²¹ Yesue ankwentén bó aá, “Nsón nhóg ríme ríbéle, ríkómté nyé moosyāal yāl áte. ²² Mosē ambē nyé mbéndé aá, nyéyage áben bán (kénéé edíí bán, saké Mosē móombootéd. Abēn betaa bóó bēmbootéd). Né-óó, nyéyage bad á Mbwe-mé-nkóme-áte. ²³ Nzé báyágé mod á mbwe-mé-nkóme-áte, ábel béēbōō' mbéndé e Mosē, cheé ékóá boḥ nyéliḥné me áyāle rídídé mod bwām á mbwe-mé-nkóme-áte. ²⁴ Nyéekáádté dyam áde ríbéle ngáne nyényíné, nyékáad ngáne éhēdnadté.”

Bán Yesue môdé Ane awē bésiné-ye?

²⁵ Héé dóó donge á bad bé Jerusalem bēhóbéé bánken, “Saá mod awē bēhedeé awúú mô nén-ε? ²⁶ Nyénóné', akanle bad á tâl e ékwéé, bad bēmbáá béesaá-'aá mó dyamdyam aláa. Kapóg bēbíí bán ne mbále, môdé Ane-awē-Béwógté-yōō! ²⁷ Boḥ éhelée-se ébé nê, áyāle debíí bán pónde echē Ane-awē-Béwógté ápeé, modmod éebíí'ē wéé ábidé. Debíí wéé anén mod ábidé.” ²⁸ Yesue ambé áyágtē' á Ndáb-e-Dyöb. Ade áyágtéé dóó áchógté ehób ámín aá, “Éé, nyébíí me bwām, nyébíí-'ε wéé ríbidé. Meépedéé hén ne mmén. Ane awē alómé me adé mbále. Nyéebíí'ē mó, ²⁹ boḥ me pen mbíí mó áyāle áwē dóó mbidé, mó-'aá alómé me.” ³⁰ Ade áhóbé nê, bēhédé'áá mó akób, boḥ modmod enkēmbánné mó ké ekáá á yāl, áyāle eche pónde enkēmpaá. ³¹ Ké nê bad híin átíntē ene ndun e mod bēndübē mó. Bēhóbé'áá bánken, “Ade Ane-awē-Béwógté ápeé, ábēl e'chemléd bé menyáké, míme rítómé míme anén mod ábéle-ye?”

Befarisia bélómé bad ákób Yesue

³² Befarisia bēnwōg née bad bēnyonḡéé áte, bēhóbéé rímén mekan tâḥgene Yesue. Né-óó bóóbe beprise bēmbáá bēnlōm bēmbaledé ákób mó. ³³ Héé Yesue áhóbéé aá, “Ndíí ndé ne nyé, boḥ mwāmpín rí pónde mēsū ámbid wéé ane awē alómé me. ³⁴ Ambid enê, nyééhéd me, boḥ nyéenyínné, wéé mébēē-'ε nyéehēnlé ape áhed.” ³⁵ Nê dēmbēl benkamlene bésedte nhóg ne aníníí bánken, “Héé anén mod múmó áhedeé aké, wéé syánē déehēnlé mó anyín? Áhede aké á alon á Grikia wéé ábēd bad bédíí á ebwóg áyáged bad bé Grikia-ye? ³⁶ Ahóbe'

aá dééhĕd mó boŋ déenyínné mó. Aá déehenlé-'ε ape wĕε móbĕĕ. Cheé nĕ álúmté?"

E'díb bé mendíb mé alongé áde déemad'

³⁷ Epun é asóg é ngande éche éntōmtĕn etógnĕn abé áyāle ene ngande émpĕ. Yesuε antyéém ámĭn, dŏo áchágté ehŏb ámĭn, áhābĕ aá, "kĕnzĕé awĕ píd ékóbé áhyag áwĕm áhyε ámwĕ mendíb. ³⁸ Kĕnzĕé awĕ adúbpe me, Kálag e Dyŏb ehŏbe aá, 'e'díb bé mendíb mé alongé bĕbĭdĕ mó áte é'sobpe.' " ³⁹ Edáádəŋ éche Esáá chŏo Yesuε áhóbé'áá. Chŏo bad ábe bĕndübĕ mó bĕntəŋgĕnnĕ akud. Ene pŏndé né Edáádəŋ éche Esáá éepĕdĕĕ wĕε ábĕ bad áyāle ene pŏndé ne Dyŏb déélúmtĕĕ ehúmé éche Yesuε.

Bad bĕkábné áte á atŏn áde Yesuε

⁴⁰ Doŋge á bad átĭntĕ ene ndun e mod ábe bĕnwŏg néε Yesuε áhóbĕé mĭmĕn mekan bĕnhŏb bán, "Ne mbále, anĕn mod adĭi nkal é'dáádəŋ awĕ əpĕ." ⁴¹ Bad bĕmpĕe bĕhóbé'áá bán, "Mŏdé Ane-awĕ-Bĕwŏgté awĕ əpĕ." Ké nĕ, bĕmpĕe bĕhóbé'áá bán, "Ane-awĕ-Bĕwŏgté eĕhĕlĕĕ-se abĭd á Galilia. ⁴² Etĕnlédé á Kálag e Dyŏb nĕn bán, Ane-awĕ-Bĕwŏgté əbĭd á túmbé e Dabid á dyad á Bĕtĕlhem wĕε Dabidε ámbĭdtĕ." ⁴³ Né-ŏó, bad bĕnkabĕn áte á atŏn áde Yesuε. ⁴⁴ Doŋge á bad bĕhédé'áá mó akób boŋ modmod enkĕmbánné mó ké ekáá á yĕl.

Baámbáá bé Israel bĕekwĕntĕnĕé Yesuε adúbe

⁴⁵ Káəŋne ásŏg bĕmbəledε bé Ndáb-e-Dyŏb bĕntĭm wĕε beprisε bĕmbáá ne Befarisia. Héε beprisε bĕmbáá ne Befarisia bĕsĕdtĕé bó bánken, "Cheé ékŏá boŋ nyĕepεene mó hĕn?" ⁴⁶ Héε ábĕ bĕmbəledε bĕhóbĕé bán, "Modmod eĕhóbĕé ndĭn é mam éche anĕn mod áhóbĕé." ⁴⁷ Dŏo Befarisia bĕsĕdtĕé bó bánken, "Nédĕ ane mod adogé káəŋne nyĕmpĕ-yε? ⁴⁸ Nyĕkényĭn néε mod ambáá ké'ε Farisia nhŏg adúbpe mó? Ké nhŏg eédúbpeé mó. ⁴⁹ Enĕn ndun e mod eebĭi'ĕ mbéndé e Mosε. Né-ŏó ebŏmán édé ne bó." ⁵⁰ Farisia nhŏg awĕ bĕchágé'áá bán Nikodemusε awĕ ansébé Yesuε akε dé anyĭn, anláá bó aá, ⁵¹ "Eche syánĕ mbéndé eĕbagεé kunze nĕn dékŏgsĕn mod áde déekáadtĕé mó, áwŏglen dyam áde ábĕlé." ⁵² Ade áhóbé nĕ, bĕntĭmtĕn mó bánken, "We ámpĕ ebĭdé á Galilia-yε? Hĕd áte á Kálag e Dyŏb, wĕnyĭn nĕn wĕ nkal é'dáádəŋ eebĭdéé á Galilia."

Mmwaád awĕ akábé asŏn

⁵³ Ambĭd enĕ moosyáal ansú áwe ndáb.

8

¹ Yesuε pĕn ankĕ á Ekone é Menzab. ² Néε bĭn é'sánge mbwembwε, antĭm ámbĭd á Ndáb-e-Dyŏb. Ndun e mod empĕ áwĕ. Andyĕé ásĕ ábootéd bó ayáged. ³ Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bĕmpĕĕn mmwaád nhŏg áwĕ, awĕ bĕkóbé néε ákábeé asŏn á ndáb e e'wŏngé. Bĕntĭ ane mmwaád átĭntĕ echáb, ⁴ boŋ bĕlāŋgĕ Yesuε bán, "A-meléed, bĕkóbé anĕn mmwaád néε ákábeé asŏn á ndáb e e'wŏngé. ⁵ A mbéndé eche syánĕ, Mosεε anhób aá, enĕn ndĭn e mmwaád bĕlŭm chŏ meláá káəŋ áwĕ, chán-nŏ wε-'ε éhóbé?" ⁶ Bĕnsĕdéd mó nĕ áhĭi mó melám, ábĕl nĕn bĕkóbĕn mó awusé. Boŋ Yesuε anwúlĕn ásĕ, ábootéd bwĕm atel á ndŏb-tĕ ne ábĕ e'mii. ⁷ Ade bĕbádnĕné mó asĕded, antĭyĕl ámĭn, aláá bó aá, "Nyé ké ahéé awĕ eĕbĕlé mbĕb ábĕ mod a'sŏ álum mó meláá." ⁸ Anwúlĕn mó ásĕ ámpĕ átelé' ábĕ bwĕm á ndŏb-tĕ. ⁹ Ade ábĕ bad bĕwŏgé nĕ bĕmbootéd ahĭde nhŏgĕ-nhŏgĕ. Bad bĕmbáá bó bĕnsĕbĕ akε, boŋ bĕsad bĕhĭdĕ'. Káəŋ ne á asóg Yesuε mwĕmpĕn anlyəg, ane mmwaád-tĕ abé atyéém áhed. ¹⁰ Ade Yesuε átĭdé yĕl ámĭn, dŏo ásĕdtĕé ane mmwaád aá, "A-mmwaád nĕn, héé bad ábe bĕpĕné wε hĕn bĕdíi? Modmod eĕlyəgĕé hĕn awĕ ahóbé aá

béwúu wε-yε?” ¹¹ Ane mmwaád ankwentén aá, “A Sán modmod.” Héε Yesue álângeé mó aá, “Né mǝmpē méehóbpé mée béwúu wε. Kág wε, boŋ weébēlē mbéb ámpē.”*

Yesue mǝdé e'nyinen bé ekide bé nkõsé

¹² Yesue anláá ábē bad ámpē aá, “Mée ndé e'nyinen bé ekide é' bad bé nkõsé. Kénzée awě ahíde mε, éekaá á ehintén-tê, boŋ ákũd e'nyinen bé ekide ábe é'bage' alongé.” ¹³ Dóo Befarisia bélângeé mó bán, “Ebíde echon yǎl mbón, né-ó mbón echon eekobnedé.” ¹⁴ Yesue ankwentén aá, “Kénee mmèn mbídeé echem yǎl mbón, echem mbón edé mbále, áyāle mbíi wée mbíde, mbíi-ε wée ríkagké, boŋ nyé, nyéebíi-ε wée mbíde, nyéebíi-áa wée ríkagké. ¹⁵ Nyékáadte bad á nyaa e moonyon. Meekáadtée modmod. ¹⁶ Ké menkáád-te ké káadtén, echem mbakú edé mbále, áyāle meekáadtée ne mmèn, boŋ nkáadte, ne ane awě alómé mε. ¹⁷ Néε behúde ké nê áte, á mbéndé echên, éténlédé nén bán nze bad bébe bébidé dya m mbón, boŋ behóbé melemlem mé dya m, né ene mbón edé mbón e mbále. ¹⁸ Nyébii-ó nén bán nwóo mbón ébe, mmèn ne mod awě alómé mε, awě adé echem Sán.” ¹⁹ Héε dóo Befarisia bésedteé mó bán, “Héé sóó ádíi?” Ankwentén bó aá, “Nyéebíi-ε mε, nyéebíi-áa ké echem Sán. Nzé nyembíi mε, né nyébíi kááŋne echem Sán.”

²⁰ Yesue anhób ábén e'yale áde áyágtéé á Ndáb-e-Dyöb-te, benben ne wée békongéé mōné. Boŋ modmod enkênkóbpé mó, áyāle eche pónde échē békóbéé mó enkēmpaá.

²¹ Yesue anláá ábē bad ámpē aá, “Měkě, nzé mmaá-ε ake, nyéehéd mε, boŋ nyéenyinné, né-ó nyéewē áwen mbéb-te. Wée mébēē, nyéehenlé ape áhed.” ²² Héε bad bémbáá bé Israel bésedteé bán, “Ahóbe' aá, wée mókéé aá syánē déehenlé ape áhed, múmó ahede yǎl awúu-yε?” ²³ Anláá bó aá, “Nyédii bad ábe bébidé ásē wén, boŋ mε pen, mbíde ámín. Nyébidé á nkõsé wén, mε pen, meebídeé á nkõsé wén.” ²⁴ Nê dóo ákáá boŋ rílanḡe nyé mée, “Nyéewē áwen mbéb-te. Nzé nyéedúbpe bán, ‘Ndi Mod Awě Ndi,’ né nyéewē-ε áwen mbéb-te.” ²⁵ Héε bésedteé mó bánken, “Nzé-módé édíi?” Dóo ákwentanné bó aá, “Nyaa e mod echē rílanḡe nyé se á mbooted mée ndé chóó rídíi. ²⁶ Nwóo mam híin ahób tãŋene nyé, ne ákáad nyé. Boŋ mod awě alómé mε adíi mod a mbále, mekan nímē rílanḡe-áa nyé hén á nkõsé médíi mekan nímē ríwógé áwē.” ²⁷ Ade Yesue áhóbé nê, bénkēnsóŋténne bán Sáá awě adé ámín móó áhóbéé. ²⁸ Héε Yesue álângeé bó aá, “Pónde échē nyémadté Mwän-a-Moonyon abane ámín, dóo nyébíi-ε bán, ‘Nde mod awě ríhóbé mée ndé.’ Nyébíi-ε bán, meébēlēē dya m dya m ne kunze echem, boŋ dya m áde ríhóbéé ádíi dya m áde echem Sán áyágté mε. ²⁹ Ane awě alómé mε, adé-ε ne mε, eéedteé mmēmpen, áyāle mbele' mekan nímē mébónnéde mó.” ³⁰ Bad híin ábe bēnwōḡ néε Yesue áhóbéé nímén mekan, béndübē mó.

Nzé adé sáá awě bad bé Israel?

³¹ Héε Yesue álângeé bad bé Israel ábe béndübē mó aá, “Nzé nyédii nyéhíde' ádēm ayáge, né nyékõŋté ábēm bembapεε abé. ³² Né nyéebíi mbále, né ene mbále ehūd-te nyé á mehaŋ-tê.” ³³ Bēnkwentén bán, “Sédii nchyáátén míme Abrahamε. Séebédéé-áa ntãŋ a mod mbéd. Chán-nō éhele éhóbé wée séebáá á mehaŋ-tê?” ³⁴ Yesue ankwentén bó aá, “Ne mbále, nlanḡe nyé mée, kénzée awě abele mbéb adíi ntãŋ a mbéb. ³⁵ Ntãŋ eebágké á túmbé-te abé ne abé, boŋ mwän a túmbé, adíi mwän a túmbé pónde ésyāal. ³⁶ Né-ó, nzé Mwän ahúde nyé á mehaŋ-tê, né dya m dya m déetédteé nyé ntãŋ ámpē. ³⁷ Mbíi mée nyédii nchyáátén míme Abrahamε, boŋ ké nê, nyéhede mε awúu, áyāle nyéehēdēē

* **8:11** Ekud e kálag é'só éewóó'é échén eped (7.53-8.11).

ádèm ayáge ahíd. ³⁸ Nlânge nyé mekan míme echem Sánj álúmté me. Nyé-’e nyêbele mekan míme echen sánj álánge nyé.”

³⁹ Bênkwentén mó bán, “Abrahamε adii eched sánj.” Yesue anláá bó aá, “Nzé nyênkõn bãn ábe Abrahamε abé, né nyêbele’ mekan míme Abrahamε ábélé’áá. ⁴⁰ Mekan mésyāāl míme níkémbenlé nídíi áláa nyé mbále eché níwógé wée Dyõb. Kénê, nyêhede me awúu. Abrahamε eébele’áá, enén ndín e dyam. ⁴¹ Nyêbele mekan míme echen sánj ábeleé.” Bênkwentén mó bán, “Dyõb dèmpen-εé séwóó née eched Sánj, béechyāa-’áa sé á asón.” ⁴² Dóo Yesue álângeé bó aá, “Nzé Dyõb dènkõn echen Sánj abé, né nyêdāó me, áyāle níbidé wée Dyõb ndé-’e hén bōōb. Meépedeé ne mmèn, bonj mó alómé me. ⁴³ Nzom eché ekāó bonj nyéehēdē’ me ehób awóg, edii nyéehēdēē ábêm e’yale awóg. ⁴⁴ Nyédíi bãn ábe echen sánj, Satanε, míme mewēmten mó-’aá nyédāó ahíd. Se á mbooted, adii ane awē awúe’ bad, eékwógnédéé mbále mbéd, áyāle mbále eésaá mó áte. Nzé akale metóm, né abele míme nsón áyāle adii nkal a metóm, abé-’e sáá a metóm. ⁴⁵ Nyéedúbpéé me, áyāle nkanle nyé mbále. ⁴⁶ Nyé ahéé ahéle alúméd aá, mbélé mbéb? Nzé nkanle nyé mbále, cheé-ō ékáá bonj nyéedúbpé me? ⁴⁷ Kénzée awē ahúú ne Dyõb, awóge eyale é Dyõb. Nzom eché ekāó bonj nyéewóglán edii, nyéesaá bãn bé Dyõb.”

Bad bé Israel béekobéé ayáge áde Yesue

⁴⁸ Héε ábê bad bé Israel bétimtanné Yesue bánken, “Eesaá mbále bán, sênkāl mbále áde séhóbé bán, edii mod a Samaria, edāóðan é mbéb édé-’e we áte-yε?” ⁴⁹ Ankwentén bó aá, “Edāóðan é mbéb eésaá me áte. Mbage echem Sánj edúbé, bonj nyépen nyéebāgēē me edúbé. ⁵⁰ Mmèn meéhēdtēē yāl edúbé, bonj mod adé awē ahede’ aá ní kud edúbé, mó-’aá, abage mbakú eché etāngéné. ⁵¹ Ne mbále, nlânge nyé meé, kénzée awē abele’ chõm-εε ní’yágtéé, éewáá mbéd.” ⁵² Dóo ábê bad bélângeé mó bán, “Bōōb dóo sébíi bán, edāóðan é mbéb édé we áte. Abrahamε anwé, bekal bé’dāóðan bómpē bēnwē. Bonj bōōb éhōbē wée mod awē adúbpé we, éewáá mbéd. ⁵³ Echéd sánj Abrahamε anwé. Ewémtné wée mótmō mó-yε? Bekal-bé-e’dāóðan bómpē bēnwē. Nzé-módé wewe éwēmtanné wée módmō?” ⁵⁴ Héε Yesue ákwentanné bó aá, “Nzé nhedte echem yāl edúbé, né éché edúbé eésaá dyamdyam. Echem Sánj awē nyéhóbéé bán mó adé nyé sáá, mó abage me edúbé. ⁵⁵ Nyéebīi’ é mó mbéd, bonj mbíi mó. Nzé nhóbé meé meebīi’ é mó, né ndé nkal a metóm née nyé. Bonj mbíi mó, mbele-’e mam míme áhóbéé. ⁵⁶ Echen sánj Abrahamε ambé menyinje aá, móñyín epun éche mépéé, annyín-ne chó, abé-’e menyinje bwāmbwam.” ⁵⁷ Dóo bésēdtéé mó bán, “Áde wéepēdēē móom mé mwé métáan, wée mónyīnē Abrahamε-yε?” ⁵⁸ Yesue ankwentén bó aá, “Ne mbále, nlânge nyé nén meé, byánán béchyāā Abrahamε, ‘Ndé.’ ” ⁵⁹ Ade ábê bad béwógé nē, dóo bébóótédé meláá ahed, álúm mó. Bonj Yesue ansóm, abíd-te á Ndáb-e-Dyõb.

9

Yesue achõjté mod awē béchyáané ndím

¹ Ade Yesue átóméé, dóo ányíné mod awē béchyáané ndím. ² Dóo ábē bembapεε bésēdtéé mó bán, “A-meléed, mbéb míme nzée níkáá bonj béchyáá anén mod ne ndím? Mbéb míme mwēn-ε, káa míme sáá bó nyanj?” ³ Yesue ankwentén bó aá, “Saké míme mbéb níkáá, saá-kaá míme sáá bó nyanj. Bonj nén ábénlédé ábel ngíne e Dyõb ébid áwed áwē yāl. ⁴ Ngáne bín é’díi ényínneé ámín, detāngéné débél nsón míme ane awē álómé me. Ehíntén ékwógé ape áde mod éehenlé nsón abel. ⁵ Bōōb áde nídíi á nkõnsé, me-εé ndé e’nyínen bé ekíde bé nkõnsé.” ⁶ Ade Yesue áamáá ahób nē, ansob aléed á ndōōb, atób dó bonj áwōgtē ane mod a ndím á míd, ⁷ álāngē mó aá, “Kāg, éwobe e’só á etonj é Silom”

(ádê dĭn ádé nĕn bán, “Bélómé”). Né-ɔ́, ane mod ankĕ, áwōbē-’ε mĭd. Antĭm ámbĭd, ányĭnne’.

⁸ Hĕe bad ábe bémbĭí mó ne bad ábe bénýináá ngáne áchóméé bwĕm, béseǵtéé bán, “Saá anĕn mod ayǵgké adyεε áse, áchōmē bwĕm-ε?” ⁹ Donje dénhōb bán, “Môdé,” ábĭnĭí-’ε bán, “Aáy! Awágne mó wágnĕn.” Bon ane mod mwĕn anhōb aá, “Mmĕn-εé ndé.” ¹⁰ Dóo béseǵtéé mó bán, “Chán-nō émwédé abooté dé anyĭnen?” ¹¹ Ankwentĕn bó aá, “Mod awĕ béchǵgeé bán, Yesue, antób elɔɔb, awógéd me chó á mĭd, aláá-’ε me aá rĭke á eton é Silom, rĭke rĭwobe mĭd. Né-ɔ́, menkĕ. Awobe áde rĭwóbpé mĭd, mĭbooté-dε anyĭnen.” ¹² Bĕnsedéd mó bán, “Héé ane mod adíí?” Ankwentĕn bó aá, “Meebíí’ε.”

Befarisia béhéde áte ngáne

Yesue áchǵté mod a ndĭm

¹³ Bĕnkĕén ane mod awĕ ankwĕ ndĭm wĕe Befarisia. ¹⁴ Epun éche Yesue ántǵbpĕ elɔɔb ánĕdē-’ε ane mod mĭd áte, ébédéε Mbwe-mé-nkóme-áte. ¹⁵ Befarisia bĕnsedéd ane mod awĕ ankwĕ ndĭm ámpĕ bánken, “Chán émwédé abooté dé anyĭnen.” Hĕe álǵngéé bó aá, “Antób elɔɔb awógéd me á mĭd. Ade rĭwóbpé e’só, mĭbooté-dε anyĭnen.” ¹⁶ Hĕe dóo donje á Befarisia béhóbéé nĕn bán, “Anĕn mod awĕ abelé ádĕn dyam, eéhĕlēε-se abé mod awĕ Dyǵb álómé, áyāle eékonjeé mbéndé e Mbwe-mé-nkóme-áte.” Bon ábĭnĭí-’ε béhóbé’áá bánken, “Chán mod a mbéb áhĕleε abelé’ échĕn ndĭn e menyáké?” Nĕn dĕmpĕén nkabĕn áfĭntĕ echáb. ¹⁷ Né-ɔ́, Befarisia bĕnsedéd ane mod ámpĕ bánken, “Ngáne éhóbé wĕe mǵbelé bon ényĭnne’, cheé éwóó ahób á yǵl echĕ?” Hĕe ane mod ákwĕntanné bó aá, “Adíi nkal é’dǵáǵǵǵ.”

¹⁸ Ké nĕ, bad bé Israel bĕnkĕndúbéé bán, ane mod ansébé ndĭm akwĕ. Nĕ dĕmbĕl bĕnchĕlē sáá bó nyan. ¹⁹ Bĕnsedéd bó bánken, “Nyĕé nyĕchyáá anĕn mod awĕ nyéhóbé bán, béchyáá ne ndĭm-ε? Chán-nō ébĕnléde bon ányĭnnē bɔɔb?” ²⁰ Dóo sáá bó nyan bĕkwĕntanné bán, “Sĕbíí bán awĕd mwǵn mǵdé, sĕbíí-’ε bán bĕnchyāā mó ne ndĭm. ²¹ Bon séĕkoo’é abíi ngáne ámwéde anyĭnen, séebíi-’áa mod awĕ abelé bon ányĭnne’. Nyéseǵte mó, eésaá mwĕndem, mwĕn áhōb.” ²² Bĕnhōb nĕ áyāle bébáá’áá bad bé Israel. Bad bé Israel bĕnhōb bán, kĕnzéé awĕ adúbpé aá Yesue mǵdé Ane-awĕ-Béwǵgté, bĕnan mó á ndáb e mekáne. ²³ Nĕe dóo dĕnkǵn bon sáá bó nyan béhób bán, “Nyéseǵte mó, eésaá mwĕndem, mwĕn áhōb.”

²⁴ Hĕe ábĕ bad bé Israel béchĕnléé ane mod awĕ Yesue ándĭdté bwām ngen échĕ élonťéne ébe, bon bélǵngĕ mó bán, “Kǵl echoj mbále á dĭn á Dyǵb. Sĕbíí bán anĕn mod awĕ achǵnté wĕe adíi mod a mbéb.” ²⁵ Dóo ane mod átimtanné bó aá, “Meebíí’ε me ké adé mod a mbéb ké’ε eésaá. Dyam ahóg áde mĭbíí, ádé nĕn, menkwĕ ndĭm bon bɔɔb nnyĭnne’.” ²⁶ Hĕe béseǵtéé mó bánken, “Cheé ámbĕnlé bon ébooté dé anyĭnen?” ²⁷ Ankwentĕn bó aá, “Mmaá nyé aláa bon kĕnĕ, nyéedúbpéé me. Cheé nyéhedeé bán rĭlāa nyé ámpĕ? Nyémpĕ nyéhede’ ábĕ bembapεε abé-yε?” ²⁸ Hĕe bésyáá’é mó, béhōbē bán, “Wε-εé edé mbapεε awĕ ane mod. Sĕdíi bembapεε ábe Moseε. ²⁹ Sĕbíí bán, Dyǵb dénhōb wĕe Moseε, bon séebíi’ε wĕe anĕn mod pĕn ábíde.” ³⁰ Ane mod ankwĕntĕn aá, “Nĕn áde nkǵmtĕn rĭ yǵl áte. Nyéebíi’ε wĕe ábíde, bon kĕnĕ abelé nnyĭnne’.” ³¹ Debíí bán, Dyǵb déekwĕntánné mekáne mé bad bé mbéb, bon akwĕntan mekáne níme bad ábe bébage mó edúbé, bébelé-’ε mam níme áhĕdeé. ³² Taase nkǵnsé mĭbootad mod eéwǵgĕē mbĕd, bán mod abelé mod awĕ béchyááné ndĭm anyĭnne’. ³³ Nzé anĕn mod awĕ achǵnté me enkĕmbé mod a Dyǵb, né eéhele’áa-se ábel enĕn ndĭn e dyam.” ³⁴ Dóo ábĕ bad bĕkwĕntanné mó bán, “Béchyáá wĕe á mbéb-te, ékwǵg-ke á mbéb-te, bon bɔɔb éhĕde sé ayǵged-ε?” Hĕe dóo bébídté mó á ndáb e mekáne.

Ndim e edaðəŋ

³⁵ Ade Yesue áwogé bán bébíté ane mod awě ânchoódté á ndáb e mekáne, anhed mó. Ade ányíné mó, ansedéd mó aáken, “Edúbpé Mwǎn-a-Moonyon-ε?”

³⁶ Ane mod antimtén mó aá, “A-Sǎŋ nzéé adé Mwǎn-a-Moonyon, láá mé ábel nén rídúbe mó?” ³⁷ Yesue anláá mó aá, “Emaá mó anyín, nyúmō-’aá nyékale’ nén.” ³⁸ Héé ane mod áhóbéé aá, “A-sǎŋ, ndúbpé!” Abwóg-ke mebóbón ábe mó edúbé. ³⁹ Yesue anhób aá, “Mpedé á nkōŋsé wén, ákáad bad ábel nén bad ábe békwédé ndim bénýinən, ábe bó-’ε bénýinne’, békwε ndím.”

⁴⁰ Ade donge á Befarisia ábe bóobe Yesue bémbē áhed béwogé nē, bēnsedéd mó bánken, “Sédúbpé bán, weehóbéé wεé sémpē sēkwédé ndím?” ⁴¹ Yesue anláá bó aá, “Nzé nyēnkwe ndím, né mbéb méesaá nyé á yǎl. Bon bōob áde nyéhóbéé bán nyēnyinne’, mbéb rídí rídé nyé á yǎl.”

10*Ngan e Nnən a rídyəŋ mí mbód ne éche mbód*

¹ Yesue anhób aá, “Ne mbále, nlānge nyé meé, kénzée awě eépoo á mmwε mé abem á mbód, bon átim achágé ped empée, adii nchíb, abé-’ε mod e ewúen. ² Mod awě apoo’ á mmwε mé abem môdé Nnən a rídyəŋ mí mbód. ³ Mod awě anone abem adibnad mó ekob. Achəge mbód téé ne dín, ábídne-’ε chó. ⁴ Abídné-’aá chó, atómén chó, chó-’ε éhídē mó, áyāle ébii éche ehób. ⁵ Bon échē mbód éehídeé nken mbéd. Ebelé’ ébāa’ mó á yǎl báán, áyāle écheméé éche ehób.” ⁶ Yesue ankalé bó enén ngan bon bēnkēnsóŋténne’.

Yesue ad móo módē Nnən a rídyəŋ mí mbód a bwām

⁷ Né-óó, Yesue ambád ámpē aá, “Ne mbále, nlānge nyé nén me-εé, méε ndé mmwε mé ekob wée mbód époo’é. ⁸ Byánán mǎpě, bad bésyāal ábe bésébpé ape bébedéé bechíb ne bad bé ewúen, bon mbód éekēnwógénne’ bó. ⁹ Me-εé ndé ekob. Kénzée awě apoo’ áwēm, ákūd e’soóson. Asōl, abíd-te ésebán mod atagte mó. Akud-te kéchéé éche áhedéé. ¹⁰ Nchíb apag dásō áchíb, áwúu ne ábébed. Mpedé ábel bon békud alongé áde álóné mbon. ¹¹ Me-εé ndé nnən-a-mbód a bwām. Nnən-a-mbód a bwām adé mbonjén áwé á nló míme éche mbód. ¹² Mod awě bétéde á nsón tédén, ânən mbód, áde mwēn éesaá nnən-a-mbód, áde éesaá-’aá nwóo-mbód, ányínéé nyínén néε ngə ehúé’é, áchēnē mbód, atóm mehelé. Ene pónde dōo ngə ésogéé mbód, échíní-’ε épántéd áte. ¹³ Ane mod atóme mehelé áyāle adii mod awě bétéde á nsón tédén, eewōŋnéé échē mbód pónde. ¹⁴ Méε ndé nnən-a-mbód a bwām. Mbíi échem mbód, échem mbód-te ébii me. ¹⁵ Melemlem nē dōo Titée ábii me, me-’ε mbíi mó. Mbōŋséné-’ε áwé á nló míme échem mbód. ¹⁶ Nwóo-’ε mbód émpēé éche éesē á abem-tē wén, ntāŋgéné chómpē apεen, chómpē éwōg échem ehób, né-óó, abem débē ahóg, nnən-a-mbód-te nhóg. ¹⁷ Titée adəá me, áyāle mbōŋséné áwé ábel ríkud ádēm alongé ámbíd ámpē. ¹⁸ Modmod eékobnéé me ádēm alongé, bon mbage dó ne mmēn. Nwóo ngine ábe ádēm alongé, nwóo-’ε ngine átéd dó ámpē. Nén dōo Titée álāŋgé me aá mbel.”

¹⁹ Abén e’yale ábe Yesue bēmpēén nkabén áfintē e bad bé Israel ámpē. ²⁰ Bó bad híin béhóbé’áá nén bán, “Edəəđəŋ é mbéb édé mó áte, apedé mǎn. Chán nyéhεle nyéwōglān mó?” ²¹ Bon bēmpēé béhóbé’áá bán, “Mod awě edəəđəŋ é mbéb édíi áte eehóbéé échén ndín e mekan. Edəəđəŋ é mbéb éhεle ébēl mod awě akwedé ndím anyinεn-ε?”

Bad bé Israel bébáá Yesue á yǎl

22 Ngande e Nnamed ní Ndáb-e-Dyöb ékóbté'áá á Jerusalem. Nén ábédé á pondé éche ahéb ábágbkē bwāmbwam. 23 Yesue ahyómmé'áá á abepé á Ndáb-e-Dyöb áde béchágé'áá bán Abepé áde Solomonε. 24 Bad bé Israel bēnləŋned mó, bésēdté mó bán, “Póndé ehéé wewe wésōgkē sé abane á edibelónéé-te? Nzé we-éé edé Ane-awě-Béwógté, épanléd sé áte.” 25 Yesue ankwentén aá, “Mmaá nyé aláa, boŋ nyéedúbpeé. Nsón míme mbeléé á dīn áde awēm Titée, mēn mbíde me mbóŋ. 26 Boŋ nyéedúbpeé áyāle nyéesaá échēm mbód. 27 Echem mbód éwóge échēm ehób. Mbíí chό, chό-'áá éhíde me. 28 Mbage bó alongé áde déemaá', béewaá-'áá mbéd. Modmod eéhēlē-se ásoǵ bó áwēm mekáá. 29 Chóm echē awēm Titée ábágé me étómé chóm ésyāāl, * modmod eéhēlē-se ásoǵ bó á mekáá míme Titée. 30 Sé Titē sēdii mod nhóg.”

31 Bad bé Israel bēntēd meláá ámpē álúm Yesue. 32 Boŋ anláá bó aá, “Nlúmté nyé ekud é nsón mí bwām éche ébídé ne echem Sāŋ. Nyēhede me meláá álúm, áwúu me. Mmē nsón níhée nyéhedeé me meláá álúmen.” 33 Dóo bēkwentanné bán, “Séēhēdēē we meláá álúm áyāle nsón mí bwām míme ébélé. Boŋ sēlúme we meláá áyāle esyáá Dyöb.” 34 Yesue anláá bó aá, “Ngómē éténlédé áwen Kálag e Mbéndé nén bán, Dyöb áhóbé aá, 'Nyédii myöb.' 35 Debíí nén bán, eyale é Dyöb éekwagké. Dyöb dēnchǵ bad ábe ánlōmēnnē échē eyale aá bédii myöb. 36 Me-éé Dyöb ánámté boŋ álóm-me á nkōŋsé, chán-nō nyéhēle nyéhōbē bán, nsyáá Dyöb áyāle níttúmé ahób meé ndii Mwān a Dyöb? 37 Nzé meébēlē nsón míme Titée, nyéedúbpe me. 38 Boŋ nzé édé nén bán mbele mó, nyédúbé míme nsón ké nyéedúbpe mmēn, ábel nén nyébíi nyésōŋten-ne ngen póg ne ésyāāl nén bán, Titée adé me áte, me-'ε mbé mó áte ngen póg ne ngen ésyāāl.”

39 Mmēn mam míme ánhōbpē mēmbēl bēnwanén mó akób ámpē, boŋ ambíd bó á mekáá.

40 Ambíd enē, Yesue antīm ámbíd á pēd e edíb é Jodan eníníí, á abwóg á hōm wée Jone, Ndusene ádúsánnáá bad, ádyēē áhed. 41 Ndun e mod epagé'áá áwē. Abé bad béhóbé'áá bán, “Jone, Ndusene eébele'aá menyáké boŋ kéchéé éche áhóbé tǵgene anén mod édé mbále.” 42 Né-óó, ndun e mod echē embé áhed, endúbé Yesue.

11

Kwééd eche Lazarose

1 Mod nhóg ambé awě béchágé'áá bán Lazarose, akōnlé'áá. Lazarose ne baányan bé bebaád, Maria ne Mataa bēdyéé'áá á dyad á Betani. 2 Anén Maria awě mwānyan Lazarose ákōnlé'áá, mō anwógéd Yesue dyǵ dé elod é bwām á mekuu, boŋ apínnéd échē esid. 3 Né-óó, Maria bó Mataa bó bēnlōm nsal wée Yesue bán, “A-Sāŋ, awoŋ nsón a nlém akonle'.” 4 Ade Yesue áwógé mímēn nlébtéd anhób aá, “Mmēn nkole méesógké ne kwééd. Nén ábēnlédé ábe Dyöb ehúmé, ábel boŋ Mwān a Dyöb ákud edúbé.” 5 Yesue andōŋ Mataa, Maria ne Lazarose. 6 Ké nē, áde áwógé bán, Lazarose akonle andii ambé wée ámbēē e'pun é'be. 7 Héé álǵŋgéé ábē bembapεε aá, “Détim ámbíd á Judeya.” 8 Dóo ábe bembapεε bēlǵŋgéé mó bán “A-meléed, kíné saá áwed dóo bad béhédé'áá we meláá awúen súútǵ'ε?” 9 Yesue ankwentén bó aá, “Eesaá mbále bán mūte níwóó dyōm á háwa ne ébe-yε? Bad ábe békag mūte bēekwagké áyāle bédé ne ane awě adé e'nyínen bé ekíde bé nkōŋsé. 10 Boŋ nzé békag nkuu, dóo bēkwagké áyāle e'nyínen bé ekíde béesaá.” 11 Ade Yesue áamáá ahób nén ambád ámpē aá, “Awed nsón Lazarose akúne, boŋ nkag mó anyem ásē.” 12 Abē bembapεε bēnlāá mó bán, “A-Sāŋ, nzé akúne né ádyéé bwām.” 13 Yesue

* 10:29 Chóm echē awēm Titée ábágé me étómé chóm ésyāāl: donje á kálag dé'só áwóó Titée awě abagé me bó, atómé chóm ésyāāl.

ahóbé'áá nén áyāle ambíí aá, Lazarose awédé, bon abē bembapεε bēnwēmtēn bán, ahóbe aá, akúne kúnén. ¹⁴ Né-óó, Yesue ampanléd bó áte aá, “Lazarose awédé, ¹⁵ bon á yāl echên, ndé menyinge nén meé meebédeé áhed ábel bon nyédúbe. Syánē dékag-kóó áwed bōob.” ¹⁶ Hē dōo Tomasε (awě bēnchuu'ē bán, Nhéd) álāngεé baáb bembapεε aá, “Syánē ámpē dékag áwed ábel bon nzé kwééd chó edé déwê ne Meléede.”

Yesue mó adé mpuu ne alongé

¹⁷ Bōob-pōó, áde Yesue ápédé á Betani, antán nēe bémáá Lazarose alime. Ene pónde né mímē ndim níkébē á son-tē e'pun é'niin. ¹⁸ Bootya á Betani ápe á Jerusalem ábédé dyam máyl mébe. ¹⁹ Ekud é bad bé Israel énhýε wée Mataa bó Maria áwenned bó áyāle kwééd eche awab mwānyan. ²⁰ Ade Mataa áwógé bán, Yesue ahúε', ankě mó abomen á nzii, bon Maria anlyǎg á ndáb. ²¹ Dōo Mataa álāngεé Yesue aá, “A-Sán, nzé wembé hén né mwānned eewédeé. ²² Bon ké nê, mbíí meé ké bōob kéchéé éche ésédté Dyōb, Dyōb débě wε.” ²³ Yesue anláá mó aá, “Mwānyon abē á alongé ámpē.” ²⁴ Mataa antimtén mó aá, “Mbíí meé āpuú á pónde e mpuu mbwε mé asóg.” ²⁵ Dōo Yesue alāngé mó aá, “Mε-éé ndé mpuu né alongé. Nzé mod adúbpé me, ké anwé, ábē abé á alongé. ²⁶ Kénzée awé adé á alongé bon adúbé-ε me, éewáá mbêd. Edúbpé né-yε?” ²⁷ Héε Mataa ákwentanné aá, “Eε, A-Sán, ndúbpé meé wε-εé edé Ane-awě-Béwógté, Mwān a Dyōb awé Dyōb ahóbé aá, āpē á nkōjsé.”

Yesue achii

²⁸ Ade Mataa ahóbé nê, antīm ámbíd, ákē áchag mwānyan Maria kun, aláá mó aá, “Meléede adé hén, asεdte-ε wε.” ²⁹ Ade Maria áwógé nê, anhidé ásē mehélé, áke atán Yesue. ³⁰ Bōob-pōó, Yesue enkēmpaá asól á dyad-tē, andii ambé wée Mataa ántānnē mó. ³¹ Ade bad bé Israel ábe bēbédé á ndáb-te ne Maria áwenned mó, bényíné nēe ábídé á ndáb-te ne mehélé, anyagte á son, bēnwēmtēn bán, akag achii. Né-óó, bēnhíd mó.

³² Ade Maria ápédé wée Yesue ámbēē bon anyín mó, ankwě mó á mekuu, ahób aá, “A-Sán, nzé wembé hén, né mwānned eewédeé.” ³³ Anyín áde Yesue ányíné nēe Maria áchýεε'é, anyín-ne nēe bad ábe bēnhíd mó béchýεε'é, ngól enkonned mó, átāg-ke áte á nlém-tē bwāmbwam. ³⁴ Ansédéd aáken, “Héé nyélimmé mó?” Bēnkwentén bán, “A-Sán, hýε ényín.” ³⁵ Yesue anchii. ³⁶ Héε bad bé Israel bēhóbeé bán, “Nédē ankōj mó adān-óó!” ³⁷ Bon bó donje á bad bēnhōb bán, “Ngómē amběl mod awě ankwε ndím ányinne. Eéhele'aá-se ábel Lazarose eewág-ε?”

Yesue apuúdté Lazarose

³⁸ Ngól enkonned Yesue á nlém ámpē. Né-óó, ankě á son. Ene son ebédéε son eché bēpwógé aláá áte, bon békútén chó nsəl ne aláá. ³⁹ Héε Yesue álāngεé ábē bad aá, “Nyéhūd adē aláá.” Dōo Mataa, mod awě awédé mwānyan ahóbéé aá, “A-Sán, ndim mémād abooted dé achum bōob áyāle níkidémbé á son-tē bōob e'pun é'niin.” ⁴⁰ Dōo Yesue álāngεé mó aá “Meelāngεé wε meé nzé edúbpé né wēnyín Ngum e Dyōb-ε?” ⁴¹ Né-óó, ábē bad bēnhūd adē aláá á nsəl ní son. Dōo Yesue ánóné ámín bon áhōbē aá, “A-Tē, nságnéné wε áyāle éwógé me mekáne. ⁴² Mbíí meé eyǎgké me mekáne awóg, bon nhóbe nén ábel bon ábén bad ábe bédé hén bédúbe bán, wε-εé elómé me.” ⁴³ Ade amáá ahób nê dōo áchógté ehób ámín bon áchēnlé Lazarose aá, “A-Lazaros, bíd áwed!” ⁴⁴ Ane mod awě ammād awé abíd-te áwed. Mbóm éche bēnkaánné mó mekuu ne mekáá ne tumbé eché bēnkaánné mó e'só, émbē ébē mó á yāl. Yesue anláá bó aá, “Nyéhune mó ábē bwēm á yāl, ákag.”

*Béhagke Yesue**(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)*

⁴⁵ Bad bé Israel ábe bēnkĕ Maria á mewenned bényĭn mekan nĭme Yesue ámbenlé, bēndūbē-’ε Yesue. ⁴⁶ Bonj bó donje á bad bēnkĕ Befarisia atán, bēláá bó mam nĭme Yesue ábélé. ⁴⁷ Héε beprise bémbáá ne Befarisia béchénlé mbom ní káánsel. Bēnhōb bán, “Cheé débēnlé bōob? Detāngéné dyam abel áyāle anēn mod abele menyáké bwāmbwam! ⁴⁸ Nzé detĕdté bán, ákεene nĭmén mekan á’sō né moosyāál ādūbē mó. Nzé moosyāál adūbpé-’ε mó, né bad bé Roma bēpĕ, békōbēn-ne syánē echēd Ndáb-e-Dyōb, békōbēn-ne syánē ádēd alonj.” ⁴⁹ Dōo mod nhóg átíntē echāb awĕ béchágé’áá bán Kaifase, awĕ abédé prise ambáámbáa nĭmē mwĕ, áhóbéé aá, “Nyéebíi’ε dyamdyam. ⁵⁰ Nyéenyínéé nēn bán ébóó bán, mod nhóg áwĕ á nló ní moosyāál tómaa alonj ásyāál ábóo?” ⁵¹ Kénéé áhóbé’áá nĕ, saké nĭmē mewēmtēn mēn móo áhóbne’áá nĕ. Ngáne ábédé prise ambáámbáa nĭmē mwĕ, áhóbé’áá dyam áde débēnléd, á’sō é’ póndé, aá Yesue áwĕ á nló ní bad bé Israel. ⁵² Saá-kaá á nló ní bad bé Israel bēnpen, bonj kōne álad bad bé Dyōb bésyāál ábe bémáá ahēnted áte hōm ahóg, ábel bēbē mod nhóg.

⁵³ Bootya échē epun bad bémbáá bé Israel bēmbootéd Yesue ahage, áwúu mó. ⁵⁴ Nēn dēmbĕl Yesue eebíde’áá á nhéné ámpē átíntē e bad bé Israel. Bōobe ábē bembapεε bēnhidé békē á dyad áde béchagéé bán Efrem, bēdyēē-’ε áwed. Adē dyad ábédé bēnben ne ehýange. ⁵⁵ Póndé e ngande e Nnyĭme-ámĭn embé bēnben. Né-óó, bad híin bēmbíd myad ne myad, békē á akuu á Jerusalem áwobe échab yāl ngáne mbéndé e Moseε éhédé’áá, ábonjēn ngande e Nnyĭme-ámĭn. ⁵⁶ Abē bad bé Israel bēmbē béhéde Yesue. Ade bēládne á Ndáb-e-Dyōb bésédte’áá, nhóg ne aníní bánken, “Chán nyéwémtēné, nyédúbpé bán, áhye ngande-yε?” ⁵⁷ Beprise bémbáá ne Befarisia bēntōmēd ehōngé bán, kénzéé awĕ anyiné Yesue áhye áláa bó, ábel bonj békōb mó.

12*Béwógté Yesue á Betani**(Mat 26.6-13; Mak 14.3-9)*

¹ Ade ngande e Nnyĭme-ámĭn élyágé e’pun ntóob, Yesue ankĕ á Betani wéε Lazarεε awĕ ámpuúdté ádyéé’áá. ² Bēmbelé Yesue ndyééd áhed. Mataa mó antómēd ene ndyééd. Lazarεε ambé nhóg átíntē e bad ábe bōobe Yesue bēbédé á tébele ádyé ndyééd. ³ Héε Maria átédé epom é dyōg dé elod á bwām áde álélé nkun bwāmbwam. Adē dyōg bēbénlé dó nád.* Anwógéd Yesue á mekuu, apíné-’ε mó mekuu ne échē esid é nló. Elod é bwām énlōg ndáb áte esyāál. ⁴ Dōo Judas Iskariōde, mbapεε nhóg awĕ émbēē bán mó ášōm Yesue áhóbéé aá, ⁵ “Cheé bēnkēnsómmé ádén dyōg, bétéd nĭmén mōné békē bēbē betóótōkē bé bad? Béhélé’áá-sε bésóm ádē dyōg dyam-éε áde nsábe ní mwĕ nhóg.” ⁶ Judase anhób nĕ, saké áyāle abédé betóótōkē bé bad ngol, bonj áyāle abédéε nchĭb. Ngáne ábédé mod awĕ awánládtaá bóbōo ekwε é mōné, ayōgké’áá mōné atéd ámbíd. ⁷ Bonj Yesue anhób aá, “Tédé mó, ákoo áde ályágé áse ábel bonj ábenled dó mbwε nĭme bēlímēε mε. ⁸ Betóótōkē bé bad bédé ne nyé póndé téé bonj mε pen méebáá ne nyé póndé ésyāál.”

Béhagke Lazarεε

⁹ Ene póndé-óó, bad bé Israel híin bēnwōg bán, Yesue adé á Betani. Né-óó, bēnkĕ áwed. Saké Yesue mwēmpēn mó ankōn bonj békē áwed, bonj bēnkĕ Lazarεε anyín awĕ Yesue ámpuúdté. ¹⁰ Né-óó, Beprise bémbáá béhógké’áá

* **12:3** Nád: Nád edii mbonja echē ewóó elod é bwām eche bēbenléé mōg mé elod é bwām.

káǎne Lazarose áwúu mós, ¹¹ áyāle bad bé Israel bétédte'áá bó, bédūbpē Yesue. Bédūbē Yesue áyāle dyam áde dēmbenléd ne Lazarose.

Yesue asólé á Jerusalem née kǎn

(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Néε bǐn é'sǎngé, ndun e mod echě enhyě á Ngande e Nnyíme-ámín bēnwōg bán Yesue apag á Jerusalem. ¹³ Hē dǎo bésélé e'kikag é' mií bon békǎg mós abomen á nzii. Béhágé'áá e'saad bán, "Hosána! Nnam míbē ne ane awé apedé á dǐn áde Sǎngwéé. Nnam míbē ne kǎn e bad bé Israel!"

¹⁴ Yesue ankūd etum é ésel, ádíi-'ε chó. Né n dēmbenléd ngáne éténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

¹⁵ "A-bad bé Zayǎn, nyéebáá', nyénǎne' echēn kǎn ehúé', edíídé-'ε etum é ésel."

¹⁶ A pǎndé echě mímén mekan mébénlédé, bembapεε ábe Yesue bēnkēsónǎténné. Bon áde Yesue ámpuú'ε ne ehúmé é Dyōb, dǎo bēnchemmé bán mam míme mébénlédé tǎngene Yesue mós mēntenléd, á yǎl echě.

¹⁷ Ndun e mod echě embé ne Yesue áde áchénlé Lazarose á son-tē bon ápuudté mós, embé ékalé' mímē nkalañ. ¹⁸ Né-ǎó ndun e mod enkě Yesue abomen áyāle ábén e'chemléd bé menyáké ábe ámbenlé. ¹⁹ Héε Befarisia bélǎngéé nhóg ne aníní bán, "Nyénǎne'! Kǎne bǎob deéhéléé dyamyam abel. Nkǎnsé nsyǎl níhide mós."

Bad bé Grikia béhede Yesue

²⁰ Donje á bad bé Grikia bémbe áfinté e bad ábe bēnkě ngande e Nnyíme-ámín á Jerusalem, áke dé abe Dyōb edúbé. ²¹ Bēmpě wéε Filibe. Filibe awě ambíd á dyad á Betsaida á mbwóg e Galilia. Bēnlāá mós bán, "A-Sǎn, sēdǎé Yesue anyín." ²² Filibe ankě Andreyá aláa. Dǎo bó bad bébe békíí Yesue aláa. ²³ Yesue ankwentén bó aá, "Pǎndé epedé echě ehúmé e Mwǎn-a-Moonyon ényinēdtē. ²⁴ Ne mbále, nlǎnge nyé nén mεé, mbum e ngun póg edii mbum e ngun póg, kǎñ né bēwéné chó á ndǎob-tē bon ewé. Ewǎg-káa, bon echyáá mbum é ngun émpēe éche ébúú áte. ²⁵ Mod awě adǎó áde alonje, ábǎd dǎo. Mod awě mós-'ε akǎó áde alonje, á nkǎnsé-te wén, ákǎó dǎo á alonje áde déemaá'. ²⁶ Kénzée awě abenle mε, atǎngéné awēm mbǎledε abé. Ké héé-'ε wéε nídíí, awēm mbǎledε atǎngéné abé áhed. Echem Sǎn ábǎ-'ε kénzée awě abenle mε edúbé.

Yesue ahóbé tǎngene eche kwééd

²⁷ "Bǎob-pǎó, nlém nítage mε áte. Cheé-ǎ méhǎbpē? Nhǎb mεé, 'A-Tē, weémwǎg-se metake míme méhúé' métán mε-yε?' Aáy, méehǎbpé nē, áyāle enén pǎndé e metake chó ekǎó bon nípag wén. ²⁸ A-Tē, lúmed echǎn ngum." Héε ehób ébídéé á Dyōb nén bán, "Nlúmté echēm ngum, mēlúmed-te chó ámpē." ²⁹ Ene ndun e mod echě embé áhed enwóg eché ehób. Bēnhǎb bán dyōb dǎo ákúmé áte. Bad bēmpēe bēnhǎb bán, ángel chó ehóbé áwē. ³⁰ Yesue anláá bó aá, "Áyāle echēn dǎo échén ehób ébídé, saké áyǎl echēm. ³¹ Pǎndé epedé echě Dyōb dékǎadtē mímén nkǎnsé. Nkamlēn míme nkamlēne á nkǎnsé mékwě bǎob. ³² Bon áde bémadté mε anyen ámín, mēdǎl bad bésyǎl áwēm." ³³ (Yesue anhób nē álúmed ndín e kwééd echě áwēē.) ³⁴ Ndun e mod echě embé áhed enkwentén mós bán, "Sēwógé á mbéndé-te bán Ane-awě-Béwógté ábē á ngíndé ne á ngíndé. Chán-nǎ ehóbéé wéé 'Bétǎngéné bényēn Mwǎn-a-Moonyon ámín.' Nzée adé anén 'Mwǎn-a-Moonyon?' " ³⁵ Dǎo Yesue álǎngéé bó aá, "E'nyínēn bé ekíde bēbē ne nyé á esǎn e pǎndé ngēn. Nyékag bǎob áde e'nyínēn bé ekíde é'díí é'díí, ábel bon ehíntén éékǎbē nyé. Mod awě akag á

ehintén-tê eebyéé'ê wée akagké. ³⁶ Nyédúbe e'nyínen bé ekíde bɔɔb áde é'díí ne nyé, ábel nén nyébê bãn bé e'nyínen bé ekíde."

Bad bé Israel béedii béedúbpéé Yesue

Ade Yesue áamáá nímén mekan mésyāal ahób, antedé bó, áke ásōm wée béenyínné mó. ³⁷ Kénéé ene ndun e mod énnýinnē ábén e'chemléd bé menyáké é'syāal ábe Yesue ámbenlé, bénkéndúbéé mó. ³⁸ Nén dēmbenléd áloned e'yale ábe nkal é'dáádəŋ Yesayaa ánhōbpē aá,

"A-Sán, nzéé adúbpé eyale éche sékálé,
nzé-módé akidényin ngum echōŋ áchēm-me chó?"

³⁹ Né-ɔɔ, béehēle'aá-se bédúbe. Yesayaa ahóbé hōm démpēe aá,

⁴⁰ "Dyōb ákwíde bó ndím, ábē-ε bó nlém mé aláá,
ábel nén nímab mīd méēnyínnē',
béēsōŋtánne.

Nzé bēbélé-ε nē, né bétimén me, né mēchoód-te bó."

⁴¹ Yesayaa anhób nén áyāle annyín ehúmé éche Yesue, anhób-pe áyāle echē.

⁴² Ké nē, bad híin béndúbē Yesue, káəŋne donge á bad bémháá. Bon ngáne bémháá'á Befarisia, bénkēnlúmédte yāl, ábán nén bán béēbídte bó á ndáb é mekáne. ⁴³ Bēbélé'áá nē áyāle bēndəŋ mekenag mé baányon tómaa mé Dyōb.

E'yale ábe Yesue békāād bad

⁴⁴ Héé Yesue áchəgté ehób ámin áhōbē aá, "Kénzēé awē adúbpé me, eedúbpéé mmēmpen, adúbpé káəŋne ane awē alómé me. ⁴⁵ Kénzēé-ε awē anyíne me, anyíne ane awē alómé me. ⁴⁶ Mpedé á nkōŋsé néé e'nyínen bé ekíde, ábel bon kénzēé awē adúbpé me, eélyāgē á ehintén-tê. ⁴⁷ Kénzēé awē awógé ábēm e'yale, bon eékonge bó, saké me nkáadte mó. Meekáádtéé mó áyāle meépedéé ákaad nkōŋsé bon mpedé áson bad bé nkōŋsé. ⁴⁸ Kénzēé awē abáá me á yāl bon eékobe-ε ábēm e'yale, awóó mod awē ákāād mó. Ábēm e'yale bēn bóo békāād mó á mbwe mé asóg. ⁴⁹ Ebē nē, áyāle meehóbéé nímén mésyāal ne echēm kunze. Bon Titée awē alómé me, álángé me chōm éche nítəŋgéné ahób. ⁵⁰ Mbíí meé kéchéé éché álángé me aá nīhób épeene alongé áde déemaá'. Né-ɔɔ, kéchéé éche nīhóbéé, nīhóbe' chó ngáne Titée álángé me."

13

Yesue awōbpé ábē bembapεε mekuu

¹ Epun é ngande e Nnyíme-ámin ênlyəg néé chän. Yesue ambíí aá eche pónde emaa ape echē mótəŋgéné nkōŋsé atede, áke wée eche Sán. Andəŋ bad bé nkōŋsé ábe béndúbē mó, alúméd-te échē edəŋge káəŋne á asóg.

² Yesue ne ábē bembapεε bédyágé'áá ndyééd ngukél, Satanε-ε ammad Judas Iskariode mwän awē Simone mewēmten mé mbéb ásóled áte ásom Yesue. ³ Yesue ambíí aá eche Sán abagé mekan mésyāal áwe mekáá. Ambíí-ε aá móhūū wée Dyōb mótime-ε ámbíd wée Dyōb. ⁴ Ade bédyágkē ndyééd nē, Yesue anhidé áse, ahúd nkob á yāl, atád tábele á nkog. ⁵ Héé áhéde mendib á kúmbe-tê, bon ábootéd ábē bembapεε mekuu awobe, ápinnād tábele awē ánwāā'é á nkog. ⁶ Ade ápédé wée Simon Petro dōo Simone ásedtéé mó aá, "A-Sán, ehede me mekuu awobe-ye?" ⁷ Yesue ankwentén mó aá, "Weéhēlēε-se esōŋtén dyam áde nībeléé bɔɔb, bon ámbíd e nímén mésyāal dōo wésōŋtēnnē." ⁸ Héé Petro áhóbéé aá, "Aáy, weéwōbpéé me mekuu mbéd." Yesue antimtén mó aá, "Nzé meéwobpe we mekuu né wéewōŋgé dyamdyam abelen ne me." ⁹ Simon Petro anláá mó aá, "A-Sán, né saké mekuu mēmpen-éé wéwobéé me. Wéwobé me káəŋne mekáá ne nló!" ¹⁰ Yesue ankwentén aá, "Mod awē amaa mendib awəg, yāl esyāal emaa mó asán, eetəŋgenéé mendib

awóg ámpē, étōmēé áwobe mekuu.* Nyêmaá asán, boŋ saké nyé moosyáál nyêsáá.” ¹¹ Yesue ammad abíi mod awě ášōm mó. Née dēnkāŋ boŋ ahób aá saké moosyáál asáá.

¹² Ade amáá bó mekuu awobe, anhé nímē nkob á yāl, átīm ámbíd áwē e’dii. Héé áseǝtēé bó aáken, “Nyēsóŋténé dyam áde mbénlé nyé-yē? ¹³ Nyéchəge me Meléede, nyéchəge-’ε me Sánḡwéé. Nyêtánḡéné, áyāle nê dēn dōo rídíi. ¹⁴ Né-ó, nzé me awě ndé nyé Sánḡwéé mbé-’ε nyé Meléede nwōbpé nyé mekuu, né nyémpē nyêtánḡéné nhóg ne aníníi mekuu awobe. ¹⁵ Nlúmté nyé eláŋsén éche nyétánḡéné ahíd ábel nén nyémpē nyébel ngáne mbénlé nyé. ¹⁶ Ne mbále nlánḡe nyé nén mēé, mbaledē eetóméé eche sán, mod awě bélómé-’ε eetóméé mod awě alómé mó. ¹⁷ Bōob áde nyébíi nímén mam, nnam mébē ne nyé nzé nyébele mó.

¹⁸ “Meehóbéé nyé moosyáál. Mbíi bad ábe nípwédé. Boŋ e’yale ábe é’ténlédé á Kálag e Dyōb é’tánḡéné alón. Eténlédé nén bán, ‘Mod awě sūmō sēdyāḡ ndyééd akūnnéné me yāl.’ ¹⁹ Nlánḡe nyé nén bōob, áde éebēnlēdēē ábel nén nzé ébénlédé, nyédúbe nén bán, ‘Ndíi mó Awě Ndíi.’ ²⁰ Ne mbále, nlánḡe nyé nén mēé, kénzēé awě akobé mod awě rílómé, akobé me. Kénzēé-’ε awě akobé me né akobé ane awě alómé me.”

*Yesue ahóbé á’sō é’ pónde áá bésōm mó
(Mat 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)*

²¹ Ade Yesue amáá nímén mekan ahób ndutul enlóg mó á nlém-tē, ápanléd-tē ábē bembapēé áte aá, “Ne mbále, nlánḡe nyé nén mēé, nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekoyí.” ²² Héé ábē bembapēé bénónné á mesó, áyāle bēnkēmbíi’é mod awě áhóbéé. ²³ Mbapēé nhóg, awě Yesue ándəŋḡé, andyě mó á akéb. ²⁴ Dōo Simōn Petro ápebtanné ane mbapēé mīd, áhōbē aá, “Sedéd mó mod awě áhóbéé.” ²⁵ Dōo ane mbapēé ásídté Yesue á yāl-tē, áseǝtē mó aáken, “A-Sán, nzéé éhóbéé?” ²⁶ Yesue ankwentén mó aá, “Mod awě métəǝdé ewele á dīse-tē boŋ míbe mó, mó adé ane mod.” Héé átédé ewele, átəǝtē á dīse-tē, ábagé Judase, mwān awě Simōn Iskariōde. ²⁷ Akob áde Judase ákóbé éché ewele, Satanε ansól mó áte. Dōo Yesue álánḡeé mó aá, “Dyam áde éhedéé ábel bēl dō á mehélé-te.” ²⁸ Boŋ mod ké nhóg awě bóbōo bēdyágé’áá ndyééd enkēsóŋténné chōm-éé ékóá boŋ Yesue aláá Judase nê. ²⁹ Ngáne édíi bán Judase mō akōŋḡé’áá ekwē é mōné, donḡe á bembapēé bēnwēmtēn bán Yesue alánḡe mó aá áke áchan bwēm ábe bēbēnléd-té á ngande, ké’ε chōm éche bēbēé betóótōkē bé bad. ³⁰ Ade Judase ákóbé ewele éche Yesue ábágé mó kobén, ámbíd ebwóg. Ehíntén ênkwě.

Yesue abagé mbéndé e ekóólé

³¹ Ade Judase amáá abíd dōo Yesue áhóbéé aá, “Bōob-pōo ehúmé e Mwān-a-Moonyoŋ ényínnédé. Ehúmé é Dyōb-pe ámpē ényínnēd mbwiined ne mwān. ³² Nzé Dyōb ákúdé ehúmé ámbíd e Mwān, né Dyōb dēn ámpē débēl ehúmé é Mwān ényínnēd. Abēl-le nê ábwōḡ-ábwōḡ. ³³ A-baányan, echem pónde ábē ne nyé, edé esón. Nyéēhēd me, boŋ ngáne ménlāā’é bad bé Israel, melemlem nê dōo rílánḡeé nyé bōob, mēé, ‘Wéé ríkagké, nyéehēnlé ape áhed.’ ³⁴ Mbage nyé mbéndé ekóólé bōob, nén nyédəŋ nhóg ne aníníi. Ngáne rídáá nyé, nyémpē nyédəŋ nhóg ne aníníi. ³⁵ Nzé nyédəŋ nhóg ne aníníi, né mod tēé ábīi aá nyédíi ábēm bembapēé.”

*Yesue ahóbé ngáne Petro ábāŋḡé mó á yāl
(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34)*

* **13:10** Donḡe á kálag dé’só déewóo’é éetóméé áwobe mekuu.

³⁶ Simōn Petro ansedéd Yesue aáken, “A-Sán, héé éhedeé ake?” Yesue antimtén mó aá, “Weéhēlēē-se ehíd me bōob wée nkagké, bonj ámbíd e pónde wēhíd me.” ³⁷ Petro ansedéd mó aá, “A-Sán, cheé ékáá bonj meéhēlē se nhíd we bōob? Mbōnséné áwé á nló nímōh.” ³⁸ Héé Yesue ákwentanné mó aá, “Ekoó abonjen dé awé á nló nímēm-ε? Ne mbále, nlange we meé, nchóm-a-kúb adēhób aá móto’, wēbāh me á yāl ngen éláán.”

14

Yesue mó adé Nzii e mbále echē epēne alongé

¹ Dóo Yesue ábádeé ábē bembapεε aláa aá, “Nyéetagté nlém á abum. Nyésum nlém wée Dyōb, nyésum-me káōhne áwēm. ² Tonj ébúú áte á ndáb echē echem Sán. Nkag-ke áwed ábonjen nyé hōm. Nzé énkēmbé nē, né menkēnláá’ é nyé meé nkag nyé hōm abonjen. ³ Nzé nkii-’ε nyé hōm abonjen, mēttim ámbíd, níhye ntéd nyé ábē ne me, ábel nyémpē nyébē hōm áde nídí. ⁴ Nyébíi nzii echē etime’ wée nkagké.” ⁵ Héé Tomase álangeé mó aá, “A-Sán, séebíi’ é wée ékagké. Chán-nō sébwéé nzii abíi echē etime áwed?” ⁶ Yesue ankwentén mó aá, “Méé ndé nzii echē ekag wée echem Sán, mbále ehúe’ ne me, me-’aá mbage alongé. Modmod éhēlēē-se ápe wée echem Sán, ésebán abwedé áwēm.” ⁷ Héé Yesue álangeé ábē bembapεε aá, “Bōob áde nyébíi me, nyéebíi káōhne echem Sán.* Bootya bōob nyényiné mó, nyébíi-’ε mó.”

⁸ Filibe anláá mó aá, “A-Sán, lúméd-te sé Titée. Chōm ésyāal éche séhedeé éetóméé nē.” ⁹ Yesue ankwentén aá, “A-Filib, nkēmbē ne nyé á etūn é pónde, chán-nō éhēlēē-se ehób wée móbíi’ é me? Kénzée awē anyiné me né anyiné Titée. Chán-nō éhēlēē-se ehób wée ‘Lúméd sé Titée?’ ¹⁰ Weedúbpεé wée echem Sán adíi me áte, me-’ε mbé mó áte-ye?” Héé Yesue álangeé ábē bembapεε aá, “Mam níme nílangeé nyé méebídeé áwēm dēn. Bonj echem Sán awē adé me áte mó abele níme nsón. ¹¹ Nyédúbe me ngáne níhóbé meé echem Sán adíi me áte, me-’ε mbé mó áte. Nzé nyéedúbpe nē, nyédúbé ké áyāle mam mé menyáké níme níbelé. ¹² Ne mbále, nlange nyé nén meé, kénzée awē adúbpε me, ábēl mam níme níbelé. Abēl-le káōhne mekan níme métómé nímén áyāle nkag wée Titée. ¹³ Mēbēl-le kéchéé éche nyésédte á dīn ádēm ábel nén ngum echē Titée ényínned ámbíd e Mwān. ¹⁴ Nzé nyésédte me kéchéé á dīn ádēm, mēbel chó.”

Yesue adá mólōm Edáádah éche Esáá

¹⁵ Yesue ambád ahób aá, “Nzé nyédáá me, né nyééhíd echem mbéndé. ¹⁶ Mēlāá Titée, ábē-’ε nyé Nwōngene ampée, awē ábē ne nyé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁷ Ane Nwōngene mó adé Edáádah echē ébídte’ mbále áwed tñngene Dyōb. Bad bé nkōnsé béhēlēē-se békob mó, áyāle béenyīnē mó, béebíi-’aá mó. Bonj nyébíi mó áyāle adé ne nyé, ábē-’ε nyé áte.† ¹⁸ Nzé nkíi, méetedéé nyé menyuu. Mēttim ámbíd áwēn. ¹⁹ Mwāmpīn ní pónde, nkōnsé méenyínné me ámpē. Bonj nyépen nyéenyīn me. Ngáne mébēé á alongé, nyémpē nyéebē. ²⁰ Nzé echē epun épédé, nyéebíi bán ndé echem Sán áte, nyé-’ε nyébé me áte, melemle ngáne me-’ε nídí nyé áte. ²¹ Kénzée awē akobé echem mbéndé, áhíde-’ε chó, mó adé mod awē adáá me. Kénzée awē adáá-’ε me, echem Sán mó-’ε ádāh mó. Mémpē mēdāh mó nlúméd-te mó yāl.” ²² Dóo Judase (saké Judas Iskariōde) áhóbéé aá, “Bonj A-Sán, chán wélúmédte sé yāl bonj weelúmté nkōnsé pen?” ²³ Yesue ankwentén aá, “Nzé mod adáá me, áhíd ábēm e’yale. Echem Sán ádāh mó, sé echem Sán-’ε séēpē áwē, sédyēē-’ε ne mó. ²⁴ Nzé mod

* **14:7** Bōob áde nyébíi me, nyéebíi káōhne echem Sán; donje á kálag dé’só áwóó nzé nyēnkōh me abíi, né nyéebíi káōhne echem Sán. † **14:17** Abē-’ε nyé áte; donje á kálag dé’só áwóó adé-’ε nyé áte.

eédəə me, eehídéé ádêm ayáge. Adén ayáge áde nyéwógé déesaá ádêm. Adíi áde Titée awě alómé me.

²⁵ “Nlángé nyé nímén mésyāā́l áde rídíi ndé ne nyé. ²⁶ Nwōngene, Edəádəə ēche Esáá awě Titée álōmmē á dīn ádêm, āyāgēd nyé mekan mésyāā́l ābēl-
le nyékamtán mekan mésyāā́l míme rílánǵé nyé. ²⁷ Nsanj mōw rílyágnédé nyé. Mmém nsanj mōw mbagēé nyé. Meébāgēē nyé mō ngáne nkōǵsé mbagēé. Nyéētágté nlém á abum, nyéewógé mbwóg. ²⁸ Nyénwóg nēe ríhóbé mēé ‘Mētédé nyé bonj mēřim ámbíd áwēn.’ Nzé nyéndəə me né nyéewóg menyinjəe bán nkag wēe Titée áyāle Titée atómé me. ²⁹ Nlángé nyé nén bəəb áde éēbēnlēdēē, ābel nén nzé ébēnlédé, nyédúbe. ³⁰ Syánē déebudté pōndé awóǵ ákal ámpē, áyāle nkamlēne a nkōǵsé ahúe’. Eewóó’é ngíne ké póg ámīn echēm. ³¹ Bonj kēnē mēchennéd mō yāl mbēl ngáne echem Sánj áhóbé aá mbēl, ābel bonj nkōǵsé mbíi nén bán, ndəə echem Sánj. Né-’aá ákǵá bonj mbēlé kéchéé éche áhóbé aá mbēl.

“Nyéhyag syánē déhide hén.

15

Yesue m̄ akoó alín dé epum á bwel abé

¹ “Mē-éé ndé alín dé epum é bwel, alín dé epum é bwel dēn dēn. Echem Sánj-’é abé mbēlé-nzag. ² Ahúde’ ngen ké ehéé echē edé me á yāl, echē eechyáá’ e’pum, ápagké-’é ké ehéé echē echyáá’ e’pum, ābel bonj ébonj yāl ébude-’é achyáa. ³ Ayáge áde rí’yágté nyé ábélé nyēmaá asánj. ⁴ Nyélyəg nyébē ne me, mémpē mēlyəg mbé ne nyé. Ngen chēn eēhēlēē-se echyáá e’pum áde éesaá á alín á bwel. Melemlem nēe nyémpē nyéehēléé-se nyéchyáá e’pum ésebán nyédé ne me.

⁵ “Mē-éé ndé alín dé epum é bwel, nyé-’é nyébé ngen. Nzé mod adíi adé ne me bonj mē-’é ndé ne mō áchyāā e’pum bwāmbwam. Nyéēhēlēē-se nyébēl dyamyam ésebé ne me. ⁶ Nzé mod eésē ne me, bēhūd mō nēe ngen. Ene ngen ebelé ekíntéd. Bēladéé échē ndín é ngen áte, bēbwém chó á muú-te, éhyán-’é. ⁷ Nzé nyédíi nyédé ne me, bonj ádêm ayáge-’é adíi adé nyé áte, kéchéé éche nyésédte, nyéēkūd. ⁸ Edúbé éche echem Sánj ényínnad nzé nyébudé e’pum achyáa, nē-’aá débēl nyébé ábēm bembapēe. ⁹ Ngáne echem Sánj ádáá me, melemlem nēe mémpē rídáá nyé. Né-’ó nyédíi nyébē ne me ābel bonj mbē rídəə nyé. ¹⁰ Nzé nyéhídé échēm mbéndé, né mēbē rídəə nyé. Melemlem nē dōw ríhídéé mbéndé échē echem Sánj, adíi adəə-’é me. ¹¹ Nlānge nyé nímén mésyāā́l ābel nén nyémpē nyéwóg nyaa e menyinjəe echē ríwogēé, nímēn menyinjəe mēlōn-ne mbon. ¹² Echem mbéndé edíi nén, nyédəə nhóg ne aníníi melemlem nēngáne rídáá nyé. ¹³ Nzé mod awédé á nló m baáb, né alúmté edənge éche étómténé achab ámīn. ¹⁴ Nzé nyébele’ mekan míme rílánǵé nyé mēé nyébel né nyédíi ábēm besón. ¹⁵ Meéchāgēē nyé bembəledé ámpē, áyāle bembəledé bēēbyēē’é mam míme echab sánj ábeléé. Bonj ríchəgēé nyé mēé ábēm besón áyāle nlángé nyé mam mésyāā́l míme echem Sánj álánǵé me. ¹⁶ Nyéēpwedéé me, bonj mē-éé mpwedé nyé, nlóm-me nyé ābel mekan míme méchyáa e’pum é’ bwām. Nyaa é mekan échē ébē abé ne abé. Nzé nyébelé-’é nē, echem Sánj ābē nyé kéchéé éche nyésédte á dīn ádêm. ¹⁷ Mmén mam mésyāā́l míme rílánǵéé nyé-’ó, médíi nén mēé, nyédəə nhóg ne aníníi.”

Bad bé nkōǵsé békǵó nyé

¹⁸ Yesue ambád abē bembapēe aláa aá, “Nzé nkōǵsé ríkǵó nyé, nyébíi nén bán mēé bésébpé akōw. ¹⁹ Nzé nyēmbé nēngáne bad bé nkōǵsé, né nkōǵsé mētéd nyé nēngáne ábē bad. Bonj mpwedé nyé átíntē e bad bé nkōǵsé. Nyéēsaá bad bé nkōǵsé. Né-’aá ákǵá bonj nkōǵsé ríkǵō nyé. ²⁰ Nyéwēmtən

ehób éche ménlāā' é nyé meé 'Mbaledε eetóméé eche sán.' Nzé bēmbané me á metake-tê né bébané nyémpē á metake-tê. Nzé bēnhid adēm ayáge né bēhid-te adēn ampē. ²¹ Bēbel nyé nímén mekan mésyāal á yāl á dīn adēm, ayāle béebii' é ane awē alómé me. ²² Nzé menkēmpē bon nláá bó nímén mam, né nímab mbéb méenyinnedεé. Bon bɔɔb, béewóo' é nzom ké póg ayāle nímab mbéb. ²³ Kénzée awē akóó me, akóó kááne echem Sán. ²⁴ Nzé menkēmbel ndín é mam átintê echáb éche mod ampée éēbēlēē mbéd, né nímab mbéb méenyinnedεé. Bon bɔɔb bényiné mekan mésyāal níme núbélé, ké nê bédii békóó me, békóó-ε echem Sán. ²⁵ Nén adé álóned e'yale ábe é'ténlédé á mbéndé echáb bán, 'Nzom ké póg enkēmbáá eche békóóné me.' ²⁶ Nwōngene ábid wée Titée. Adii Edáádəŋ éche ébele' bon bad bésóntén mbále. Adē mébēē ne Titée mēlōmē nyé mó, mó-'áá álāā nyé mam t̄ŋgene me. ²⁷ Nyémpē nyééhób mam t̄ŋgene me ayāle nyédé ne me se á mbooted.

16

¹ "Nlānge nyé nímén mésyāal ábel bon nyéetimné mbíd. ² Bēbidéd nyé á ndáb é mekáne. A mbále pónde ehúe' eche kénzée awē áwūū nyé áwēmtēnnē aá móbenle Dyōb. ³ Bēbēl nímén mam ayāle béebii' é echem Sán béebii-'áá me. ⁴ Nlāngé nyé nímén mam mésyāal ábel bon nzé pónde epedé echē nímén mekan mébenladté, nyéekamtén bán menláá' nyé.

Nsón níme Edáádəŋ ébenlé

"Menkēnláá' é nyé nímén mekan á mbooted, ayāle membé ne nyé. ⁵ Bon bɔɔb, nkag wée mod awē alómé me. Ké nê, nyé modmod nyéesεdteé me bánken 'Hée ékagké?' ⁶ Aláa adé nílāngé nyé nímén mekan ábélé ndutul elógé nyé á nlém-tê. ⁷ Ne mbále, nlānge nyé nén meé, édé mbon nén bán níke. Ayāle nzé meékii, né Nwōngene éepaá áwēn. Bon nzé nkií, mēlōmē nyé mó. ⁸ Ade ápée, álūméd bad bé nkōŋsé nén aá nímab nsōnten níme bēwánlé t̄ŋgene abel dé mbéb ne ábel mekan níme mėsáá méet̄ŋgenεé. Bēēsōntenεé-'ε nyaa echē Dyōb ákáadtεé. ⁹ Mmab nsōnten méet̄ŋgenεé t̄ŋgene mbéb, ayāle bēedúbpeé me. ¹⁰ Méet̄ŋgenεé t̄ŋgene abel dé mekan níme mėsáá, ayāle nkag wée Titée, nyéenyin-naá me ampē. ¹¹ Méet̄ŋgenεé t̄ŋgene nyaa echē Dyōb ákáadtεé, ayāle amaá nkamlεε a nkōŋsé akáad.

¹² "Ndii nwóó ekud é mekan áláa nyé bon nímé mekan métom nyé áte. ¹³ Bon áde Edáádəŋ é mbále épée, ábēl nyébii' mbále esyáál. Eehóbénné echē kunze chēn. Dyam áde bēlāā' é mó dóo áhōbpē, álāā-ε nyé mam níme mébenléd pónde echē ehúe' á'sō. ¹⁴ Achāgēd échēm edúbé ámīn ayāle kéchéé éche áwógé áwēm chóo mó-'ε álāā' é nyé. ¹⁵ Kéchéé éche echem Sán áwóó édii échēm. Nê dóo akáá bon níhōbē meé Edáádəŋ étéd kéchéé éche níhóbé, éláá nyé."

Ndutul étim menyinge

¹⁶ Héε Yesue ábádeé aá, "Mwāmpin ní pónde nyéenyinné me ampē, mwāmpin ní pónde-'ε ámbid enē nyéenyin me." ¹⁷ Dóo donge dé bembapεε bésεdteé nhóg ne anínii bánken, "Cheé áwémténé ahób, áláa syánē aá, 'Mwāmpin ní pónde nyéenyinné me ampē, mwāmpin ní pónde-'ε ámbid e nê nyéenyin me?' Ahób-pe ampē aá, 'Ayāle nkag wée Titée.'" ¹⁸ Bēmbē bésεdté bánken, "Cheé áwémténé ahób, ahób aá, 'Mwāmpin ní pónde?' Séēsōntenεé dyam áde áhóbεé."

¹⁹ Yesue ammāđ abii aá, béhede mó dyam asεded. Né-óó, anláá bó aá, "Dyam áde níhóbé meé, 'Mwāmpin ní pónde nyéenyinné me ampē, mwāmpin ní pónde-'ε ámbid e nê, nyéenyin me,' dóo nyéesεdteé nhóg ne anínii-ye?" ²⁰ Ne

mbále, nlânge nyé mæé, nyéēchií, nyélēb-pe, boŋ nkõŋsé méwōg menyinŋe. Nyéēsudén, boŋ nímê nsuden métim menyinŋe. ²¹ Mmwaád awě ahede achyáá abelé ásuden áyāle eche pónde e metake epedé. Boŋ nzé amaá achyáá abelé awóg menyinŋe, áyāle moonyon achyáádté á nkõŋsé. ²² Nê dōó edíí ne nyé. Nyésüdné bōob, boŋ mēnyín nyémpē. Ene pónde nímēn nlém mélōn ne menyinŋe, modmod éhēnlé-'aá nyé nímê menyinŋe akoben. ²³ Ade échē epun épéé, nyéesedédté me dyamdyam. Ne mbále, nlânge nyé nén mæé Titée äbě nyé kéchéé échē nyésédté á dīn ádēm.* ²⁴ Kóŋne bōob nyéēhēdnēé mó chōmchōm á dīn ádēm. Nyéhēden mó, nyéēkūd ábel nén nímēn menyinŋe mélōg mbon.”

Yesue atómé nkõŋsé áte

²⁵ Yesue ambád ábē bembapēē aláa aá, “Mbēnlédé ngan aláa nyé ekud é mekan. Pónde ehúé' échē méebenlédté ngan. Mēlāā-'e nyé mekan tâŋgeŋe Titée, nyaa échē nyésōŋtēnnē. ²⁶ Echē epun, nyéēhēdén mó kéchéé á dīn ádēm. Méetōgēn-naá mó aláa mæé áwōŋgeŋe nyé, ²⁷ áyāle Titée mwēn adáá nyé. Adáá nyé áyāle nyédáá me, nyédúbpé-'e bán mbídé áwē. ²⁸ Membíd wēē Titée, nīpē á nkõŋsé-te, bōob-pe ntēdte nkõŋsé, ntime ámbíd wēē Titée.”

²⁹ Héē ábē bembapēē bēhóbeé bán, “Ehóbe bōob ngáne sēsōŋtēnnē, weébenládté ngan. ³⁰ Sēbíí bōob bán ebíí mekan mésyāā, éhēdnád-taá bán modmod áseded we dyamdyam. Nén ábélé sēdúbpé bán ebídé wēē Dyōb.” ³¹ Dōó Yesue ákwētanné bó aá, “Nyédúbpé bōob-e? ³² Nyénōne! Pónde ehúé', emaa-'e ape, áde nyépāŋtēdté áte. Mod tēé atóm mehélé wēē ábídé, nyétēdē mmēmpēn. Boŋ ké nē, meesaá mmēmpēn, Titée adé ne me. ³³ Nlânge nyé nímēn mekan ábel nén nyébē nsaŋ abé ádē nyédíí ne me. Nyéēkūd metake á nkõŋsé-te boŋ nyéwēd nlém á abum. Ntómé nkõŋsé áte.”

17

Yesue akánnédé eche yāl

¹ Ade Yesue amáá nímēn mekan mésyāā ahób, dōó ánóné amīn boŋ áhōbē aá, “A-Tē, pónde emaa' ape. Lúmed bad ehúmé échē awōŋ Mwān, ábel nén awōŋ Mwān mómpē álúmed ehúmé échōŋ. ² Ebágé mó kunze ákamlen moosyāā, ábel nén ábe bad bésyāā ábe ébágé mó alongé áde déemaá'. ³ Alongé áde déemaá' ádíí nén bēbíí we, mmōn awě edé Dyōb á mbále, ne ábíí Yesu Krīstāā, awě élómé. ⁴ Mbídté échōŋ ehúmé áwed á nkõŋsé amad áde nímádé nsōn nīme ébágé me. ⁵ Bōob-pōó a-Sāŋ, bídéd échēm ehúmé áwed, wēē mmōŋ edíí. Melemlem mé edúbé nīme ménwōŋgē ne we, nkõŋsé rídé ahób bán ríbootad.

Yesue akánnédé ábē bembapēē

⁶ “Mbélé bad bé nkõŋsé ábe ébágé me bēbíí we. Bébédēē ábōŋ, wembě me bó, bēbélé-'e ngáne ehóbe wēé bēbel. ⁷ Bēbíí bōob bán kéchéé eche ébágé me, ebídé áwōŋ. ⁸ Nlāngé bó mam mésyāā nīme élánge me wēé rílaa bó, bédúbpé-'e nímē mam. Bēbíí ne mbále bán áwōŋ dōó mbídé, bédúbpé-'e bán we-éé élómé me. ⁹ Nkānnad bó. Meekānnádté bad bé nkõŋsé. Boŋ nkānnad bad ábe ébágé me, áyāle bédíí ábōŋ. ¹⁰ Bad bésyāā ábe bédé ábēm bédíí ábōŋ, ábōŋ-'e bésyāā bédíí ábēm, bēbídté-'e échēm ehúmé áwed. ¹¹ Bōob-pōó, mwāmpīn ní pónde méebáá á nkõŋsé-te ámpē. Boŋ bédíí bédé á nkõŋsé-te. Nhyag áwōŋ. Titée awě Asáá, káá bó á ngīne e dīn ádōŋ, dīn áde ébágé mé. Ngīne échē ébágé me ábel nén bēbē mod nhóg, melemlem ngáne sóo-'e

* **16:23** Titée äbě nyé kéchéé échē nyésédté á dīn ádēm: donge á kálag áwóó Nzé nyésédté Titée kéchéé, äbě nyé chó á dīn ádēm.

ámpē dédíí mod nhóg. ¹² Ade nábédé ne bó, menkəá bó á ngíne e dín ádōn, dín áde wēmbéé me.* Nkəngé bó, bó mod ké nhóg-ke eebóó'é étōméé mod awě émmadté abé bán ábōó ábel bon ébenled ngáne éténlédé á kálag e Dyōb. ¹³ Bōob-póó, nhyag áwōn. Nhóbe-'e nímén mekan ngáne ndíi rídé á nkōnsé ábel bon nímāb menyinge mélōn mbon, melemlem ngáne nímēm-me mélóné mbon. ¹⁴ Nlángé bó mam mésyāāl níme élánge me wéé ríláa bó. Bōob-póó bad bé nkōnsé békóó bó áyāle béesaá bad bé nkōnsé ámpē, melemlem ngáne me ámpē méesaá mod a nkōnsé. ¹⁵ Meehábéé méé éhūd bó á nkōnsé-te, bon nhóbe' méé ékəá' bó ábel bon Mod e Ebébtéd eébēlē' bó mbéb. ¹⁶ Béesaá bad bé nkōnsé melemlem nēngáne méesaá mod a nkōnsé. ¹⁷ Benléd echon mbále ábel bon béhel we abele. Echōn eyale édé mbále. ¹⁸ Nlómé bó á nkōnsé-te melemlem nēngáne wémpē wénlōmmē me á nkōnsé-te. ¹⁹ A etútú écháb membě echem yāl ábele we ábel bon bómpē bébe échab yāl ábel bon békon we abele.

Yesue akánnédé bad abē béedúbé mó bésyāāl

²⁰ “Meekánnádté ábēm bembapεε bēnpεn bon nkánnad káəne bad ábe bédúbpe me áyāle mam níme bəwógé áwāb. ²¹ Nkánne' méé bó moosyāál bēbē mod nhóg. A-Tê, bó moosyāál bēbē mod nhóg ne sóo, melemlem nēngáne édíí ne me, me-'e mbé ne we. Bēbē mod nhóg ábel nēn nkōnsé rídúbe bán we-éé elómé me. ²² Ehúmé éche ébágé me, me-'e mbagé bó. Mbagé bó ábel bon bēbē mod nhóg melemlem nēngáne sóo dédíí mod nhóg. ²³ Ndé mod nhóg ne bó, we-'e edé mod nhóg ne me. Nēn débēl békōn mod nhóg abé. Békōn mod nhóg abé ábel bon nkōnsé nábii bán we-éé elómé me, bēbii-'e bán edəá bó melemlem nēngáne édáá me. ²⁴ A-Tê, ebagé me bó, bēbē wéé rídíí, ábel bon bényín echēm ehúmé. Wembě me ehúmé áyāle wendən me se á mbooted mé nkōnsé. ²⁵ A-Tê, we-éé ebele mam nímě mėsáá. Nkōnsé méebíí'é we, bon mbíí we, ábén-ne ámpē bēbíí bán we-éé elómé me. ²⁶ Mbélé bēbíí we, mēbēl-le ámpē ábel nēn edənge échě édáá me ébē bó áte, me-'e ámpē nábē ne bó.”

18

Békóbe Yesue

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Ade Yesue amáá akáne, bóobe ábē bembapεε bēnhidé, bēchābē mwă edíb a Kidrōn ámín. Nzag embé áhed, bēnsōl áwēd-te. ² Judase, ntúré awě Yesue ambíí ádé abwóg á hōm, áyāle Yesue ne ábē bembapεε bēmmētén aladen áhed. ³ Né-óó, Judase antómén echon é sánze ne bembəledε bé Ndáb-e-Dyōb ábe beprise bémháá ne Befarisia bēnlōmmē, békē wéé Yesue ábédé. Abē bad bēnchōd e'kag, bəwálé e'trúkān ne bwēm é' nzum. ⁴ Yesue ammad mam mésyāāl níme mébenléd ne mó abii, ké nē, ambídéd yāl áwed, ásēdēd bó aáken, “Nzé nyéhedeé?” ⁵ Bēnkwentén mó bán, “séhede Yesue, mod a dyad á Nazaret.” Yesue ankwentén bó aá, “Me-éé ndé mó.” Judase ntúré awě Yesue ambé áhed ne ábē bad. ⁶ Ade Yesue áhóbe aá, “Me-éé ndé mó,” bēntimén mbíd, bēkwē ásē. ⁷ Hē dōó Yesue ásēdtéé bó ámpē aáken, “Nzé nyéhedeé?” Bēnkwentén bán, “Yesue a dyad á Nazaret.” ⁸ Héé Yesue ákwentanné bó aá, “Nlángé nyé méé, me-éé ndé mó. Né-óó, nzé nyéhede me, nyétēdē ábén bad ábe bédé ne me, békag.” ⁹ Nēn dēmbenléd álóned e'yale ábe ánhōbpē aá, “A-Sán, áfinté e bad ábe wēmbéé me, meebódéé ké nhóg.” ¹⁰ Simōn Petro anwálé nkwáté. Héé ádólé nímē nkwáté bon átōmtē', ásēlētúú é ekáá é mbáá é mbəledε awě prise ambáámbáa. Ane mbəledε abédé dín bán, Malkuse. ¹¹ Yesue anláá Petro aá,

* **17:12** Menkəá bó á ngíne e dín áde wēmbéé me: donge a kálag awóó á ngíne e dín ádon ménkáá bad ábē ébágé me.

“Timéd nkwáté á abám. Nédē, meetênḡeneé metuné níme echem Sán átíínédé me akud-ε?”

Békééné Yesue wée Anase

¹² Héé éché ehoḡ é sánze ne awâb mod ambáá nchoo ne bembaledε bé bad bé Israel békóbé Yesue béhaḡ mó. ¹³ Bénsēbē mó akεεn wée Anase. Anase abédéε sán-kálé awě Kaifase awě abédé prise ambáámbáa nímē mwě. ¹⁴ Kaifase ne, mó ambě bad bémháá bé Israel elébé aá ébóó bán mod nhóg áwē á nló mí bad bésyāāl.

Petro abáá Yesue á yāl

(*Mat 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57*)

¹⁵ Simōn Petro ne mbapεε ampée behídé'áá Yesue. Prise ambáámbáa ambíí ane mbapεε, né-ᵋᵋ ane mbapεε ansól eyáde éche prise ambáámbáa wée bénsālennē Yesue. ¹⁶ Petro pen anlyǎḡ á mmwε mé e'ké. Dóᵋ ane mbapεε awě prise ambáámbáa ámbíí' é átímé ámbíd á mmwε, ákālēn ngāndéré eché enōné'áá mmwε boḡ ásāltē Petro á eyáde-tē. ¹⁷ Ene ngāndéré ansédéd Petro aáken “Kíné wémpē weésáá mbapεε nhóg awě ane mod-ε?” Petro ankwentén mó aá, “Aáy, meésáá.” ¹⁸ Bᵋᵋb-pᵋᵋ, ahéb démbē. Né-ᵋᵋ, bembaledε ábe prise ambáámbáa ne bembaledε bé Ndáb-e-Dyōb bēnkonéd muú bétyéém áhed bēwāle'. Petro mómpē ambé áhed, atyéém áwālē muú.

Prise ambáámbáa akáadte Yesue

(*Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71*)

¹⁹ Prise ambáámbáa esědté'áá Yesue tēḡene ábē bembapεε ne ádē ayáge. ²⁰ Yesue ankwentén mó aá, “Mam mésyāāl níme rílánḡé'áá bad nhóbé'áá mó á nhéné. Ayáged ádēm ásyāāl-'ε, ábédé á Ndáb é mekáne ne á Ndáb-e-Dyōb wée bad bé Israel bésyāāl bēladnéε. Meéhóbéé-'ε dyamdyam á kun-tē. ²¹ Cheé-ᵋᵋ ésedtéε me ámpē. Sedéd bad ábe bēnwōḡ mam níme rílánḡé bó. Bébíí mam níme ríhóbé.” ²² Ade Yesue áhóbé nē, mbaledε nhóg ambōm mó abén ahób aá, “Chán éhele éhōbē' nē wée prise ambáámbáa?” ²³ Yesue antimtén mó aá, “Nzé nhóbé dyam áde déetēḡene, ehób dó moosyāál áwōḡ. Boḡ nzé édé bán nhóbé dyam áde átēḡéné, cheé ékáᵋ boḡ ébōmé me?” ²⁴ Dóᵋ Anase áhóbé aá, békεεn Yesue wée Kaifase, prise ambáámbáa. Yesue ambé abé á mehaḡ.

Petro abáá Yesue á yāl ámpē

(*Mat 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62*)

²⁵ Bᵋᵋb-pᵋᵋ, Simōn Petro ambé atyéém áhed áwālē muú. Héé bad ábe bēmbē áhed bésēdtéé mó bán, “Kíné wémpē weésáá mbapεε nhóg awě ane mod-ε?” Petro antāḡ aá, “Aáy, meésáá.” ²⁶ Mbaledε awě prise ambáámbáa nhóg, mwānyāḡ móᵋ Petro ánsēnlē etúu, anchágéd ehób ámīn, aláá Petro aá, “Kíné meenyínéé nyúmᵋ á nzag-tē-yε?” ²⁷ Petro antāḡ ámpē. Ábwōḡ-ábwōḡ, nchóm a kúb antōḡ.

Payledε akáádté Yesue

(*Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5*)

²⁸ Bad bé Israel bēnhidnéé Yesue á ndáb wée Kaifase békēēn mó á eyáde e nkamlεε ambáá. Nén ábédé epᵋḡ é mbwεmbwε. Bēn bēnkēnsónlé á ndáb-te ábán nēn béenyínnád mbinde á'sō é' Dyōb * ábel bēdyē Ngande e Nnyíme-ámīn. ²⁹ Né-ᵋᵋ, Payledε nkamlεε ambáá a bad bé Roma, ambíd e ebwōḡ áke atán bó, ásedté bó aáken, “Awusé áhéé nyéhóbé bán anén mod abelé?” ³⁰ Bēnkwentén mó bán, “Nzé anén mod enkēmbé ebébtéd é mod, né séebageé

* **18:28** Bad bé Israel bēndūbē nēn bán nzé mod asólé á ndáb e mod awě eésě mod a Israel, né awóḡté yāl mbinde. Ne bó, enén ndín e mod ebágáá mbinde á'sō é' Dyōb epun saámbe. Enén pónéd esyāál eéhele'aá-se adyé Ngande e Nnyíme-ámīn.

mó áwōη mekáá.” ³¹ Payledε anláá bó aá, “Nyé bēn nyétēd mó, nyéβenled mbéndé echēn nyékáad mó.” Héε bad bé Israel bélāηgēé mó bán, “Séewóó’ε kunze áwúu mod.” ³² Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Yesuε ánĥābpē álúmed nyaa e kwééd eche áwēē. ³³ Payledε ansól á ndáb-te ámpē, áchāg Yesuε, ásēdēd mó aá, “Wε-εé edé kāη e bad bé Israel-le?” ³⁴ Yesuε ankwentén aá, “Mmōn-εé ehóbe nē ngé bad bémpēe bóó bélāηgē wε mam á yāl echēm?” ³⁵ Payledε ankwentén aá, “Ndé mod a Israel-le? Abōη bad ne beprise bémbáá bóó bébágé wε áwēm mekáá. Cheé ébélé?” ³⁶ Yesuε ankwentén aá, “Mmēm nkamlēn méesaá á nkōηsé wén. Nzé nímēm nkamlēn mémēē á nkōηsé wén, né ábēm bembāledε béwān, ábel nēn bad béebagé με á mekáá mé bad bé Israel. Boη nímēm nkamlēn méesaá mé nkōηsé.” ³⁷ Dóó Payledε ásedtēé mó aá, “Nédē edé kāη-ε?” Yesuε ankwentén aá, “Wε-εé ehóbé wεé ndé kāη. Nzōm echē ekáó boη béchyáá με, nīpē á nkōηsé wén, edii ábíd mbōη e mbále. Mod ké ahéé awē adé mod a mbále awóglan με.” ³⁸ Payledε ansēdéd mó aá, “Cheé edé mbále?”

Bán Yesuε atāηgéné awé

(Mat 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25)

Ade Payledε amáá mó asēded nēn, ambíd á ebwóg ámpē akε atán bad bé Israel, anláá bó aá, “Meekóbnεé anén mod awusé ké ahóg áde méĥābpē méé béwúu mó. ³⁹ Boη nyēwóó elem nēn bán, ntāηgéné nyé mod a mbwóg nhóg abídted á pónde e Ngande e Nnyíme-ámīn. Nyēdāó bán nóbídted nyé kāη e bad bé Israel-le?” ⁴⁰ Bēnkwentén mó ne e’saad bán, “Aáy! Séēĥēdēē mó. Bídted sé Barabase.” (Barabase abédé-’ε nĥīb ambáá.)

19

¹ Dóó Payledε áhóbé aá béke bébōm Yesuε. ² Sánze éntēd ngen é mechǎ bélón ekóté éche émbē néε ekóté é kāη, béhē mó chó á nló, béhé-’ε mó mengombe níme méyāge’ á yāl, nímē méwāgné mengombe mé kāη. ³ Bésídté’áá mó benben, béĥābē bán, “A kāη e bad bé Israel, edúbé ébē ne wε.” Bébómé’áá mó kááηne mebén. ⁴ Payledε ambíd á ebwóg ámpē, aláá ábē bad aá, “Nyénōne’, mbídtaad nyé mó á ebwóg, ábel nēn nyébii bán, meekóbnεé mó awusé ké ahóg.” ⁵ Né-óó, Yesuε ambíd á ebwóg ne ekóté e mechǎ á nló, megombe nímē méyāge’ mó-’ε mébé mó á yāl. Héε Payledε álāηgēé bó aá, “Nyénōne’ awedé mod-e nēn!” ⁶ Ade beprise bémbáá ne bembāledε bé Ndáb-e-Dyōb bényíné mó, bēmbootéd abón bán, “Bomé mó á awōg! Bomé mó á awōg!” Payledε anláá bó aá, “Nyé bēn nyétēd mó, nyébome mó á awōg, áyāle meekóbnεé mó awusé ké ahóg.” ⁷ Abé bad bēntímtén Payledε bán, “Sēwóó mbéndé echē ehóbe nēn bán atāηgéné awé áyāle ahóbé aá módii Mwān a Dyōb.”

⁸ Ade Payledε áwógé nēn, mbwóg mēnnabé mó akób. ⁹ Antīm ambíd á eyáde-tē ámpē, ásēdēd Yesuε aá, “Héé ébídé?” Boη Yesuε enkēnkādēnné mó. ¹⁰ Né-óó, Payledε anláá mó aá, “Weēĥēdēē με akwentēn-ε? Weebii’ε nēn wεé nwóó kunze áhób méé béchene wε, nwōη-’ε kunze áhób méé bébome wε á awōg-ε?” ¹¹ Yesuε ankwentén mó aá, “Weewóó’ε kunze ké póg ámīn echēm ésebán Dyōb ábágé wε ene kunze. Né-óó, mod awē abagé με áwōη mekáá abelé mbéb níme nítómténé achab ámīn.” ¹² Ade Payledε áwógé nē anĥēd nzii átēde Yesuε, boη ábē bad bēnhē e’saad bán, “Nzé etēdté anén mod né weesaá nsón awē Kaisεε. Kénzēé awē ahóbé aá, módē kāη né atāηgan Kaisεε.”

¹³ Ade Payledε áwógé nēn, ambídén Yesuε á ebwóg, ádyēē atii dé nkamlēn. Adé ĥōm wēε ándyēé’ε béchágé’áá dó bán, Eyáde éche bēnábndé Meláá. A ehób é Hibru béchāge bán, Gabata. ¹⁴ Bōōb-póó, nēn ábédé á epun é mboηsēn é Ngande e Nnyíme-ámīn, dyam kād. Payledε anláá ábē bad bé Israel aá,

“Echen kên chô nén!” ¹⁵ Abê bad bēnhē e’saad bán, “Wúú mó! Wúú mó! Bomé mó á awəg!” Hée Payledε ásedtεé bó aá, “Mbome echen kên á awəg-ε?” Beprise bembáá bēnkwentén mó bán, “Séewóó’ε kên empée étōmεé Kaisεε.” ¹⁶ Dóo Payledε ábágé Yesuε áwab mekáá ábome mó á awəg.

Bébómmé Yesuε á awəg

(*Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43*)

Né-ɔ́, bēnhidnéd Yesuε. ¹⁷ Yesuε mwēn ampém adē awəg bootya á dyad-té ákēēn dó hōm áde béchəgεé bán, “Hōm dé Ebóngél é Nló,” áde béchəgεé á ehób é Hibru bán Golgota. ¹⁸ Ahed-taá bēmboméé mó á awəg. Bēmbomé bad bébe bēmpēe á awəg áhed, nhóg ped póg, aníní-’ε ped eníní, Yesuε abé áfinté.

¹⁹ Payledε antél á abámbé aá, “Yesuε, mod a dyad á Nazaret, kên e bad bé Israel,” abádé á awəg á nló-mín wée Yesuε. ²⁰ Wée bēmboméé Yesuε á awəg démbē benben ne Jerusalem. Né-ɔ́, bad híin bēnlāη chōm éche bēntenlé. Chōm éche ántenlé, antel chó á ehób é Hibru, átél é ehób é Latin, ne é ehób é Grikia. ²¹ Beprise bembáá bēnlāā Payledε bán, “Wéétēlē wée ‘Kên e bad bé Israel,’ tēl wée, ‘Anén mod ahóbé aá, me-εé ndé kên e bad bé Israel.’ ” ²² Payledε anláá bó aá, “Chōm éche rítélé mmaá atel.”

²³ Ade sánze émáá Yesuε abome á awəg, bēntéd éche mbóté, békabtéd chó áte monje méniin, bó mod té atéd akab ahóg. Bēntéd káəηne mbóté eche béhágkē áte. Ene mbóté bēnkēmbaá’é chó hōmhōm. Embé bootya ámin ápe áse enkēnwóngé mbom. ²⁴ Hée bēlāηgεé nhóg ne aníní bán, “Syánē deésālē chó. Désid mbambú ányín mod awě átéd chó.” Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe é’ténlédé á Kálag e Dyōb nén bán, “Bēn ne bēn bēnkāb échēm mbóté. Bēnsíd-te mbambú ákab mímēm nsob.”

Né-ɔ́, nē dóo échē sánze êmbenlé. ²⁵ Yesuε nyaá, nyaá mwānyāη, Maria awě abédé Klopasε mwaád ne Maria Magdalεne bentyēēm benben ne á awəg áde Yesuε. ²⁶ Ade Yesuε ányiné nyaá ne mbapεε awě ádóó betyéémé áhed, anláá nyaá aá, “A-nyāη, mwān wε ne.” ²⁷ Hée álāηgεé ane mbapεε mómpē aá, “Nyoo ne.” Bootya ene pónde ane mbapεε antéd Yesuε nyaá, áfīmēn mó áwē ndáb.

Yesuε awédé

(*Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49*)

²⁸ Ambíd e nē, Yesuε annyín aá mekan mésyāāl mémáá. Alóned-te ngáne éténlédé á Kálag e Dyōb anhób aá “Píd ekóbé me.” ²⁹ Kúmbe embé áhed, ebéntéd é mím enlōg áwēd-te. Né-ɔ́ bēntédé kuchá á ebéntéd é mím-tē wē, bésōm á ntōη ní ngen e hísoḅ, bēhē mó á nsəl. ³⁰ Ade Yesuε ámwédé ebéntéd é mím chē, anhób aá, “Emáá.” Hée ámogé nló, awě-’ε.

Bésóó Yesuε akonj á aheb

³¹ Bəḅb-pə́, échē epun ébédé Mbwe mé mbonjén mé mbwe-mé-nkóme-áte. Bad bé Israel-le béehede’aá bán ndim mbé mibê á awəg á mbwe-mé-nkóme-áte, tanje ngáne échē epun é nkóme áte étōmtēnnē edúbé abé. Né-ɔ́ bēntān Payledε bán, ábe bó kunze ábóg bad ábe bēbómmé á awəg mekuu ne áhúd bó á awəg. ³² Né-ɔ́, échē sánze ênkě ébóg mekuu míme bad ábe bēmboméé bóḅbe Yesuε á awəg. Bēnsēbē míme nhóg abóg, bēbóg-ke míme aníní. ³³ Bonj áde bépédé wée Yesuε bēntān née ámáá awé. Né-ɔ́, bēnkētəgēnné mó mekuu abóg. ³⁴ Ké nē, sánze póg ensoη mó akonj á aheb. Abwəg-ábwəg mekií ne mendib bēmbíd. ³⁵ Mod awě annyín née mímēn mekan mébénlédé, abidé mbónj, eche mbónj edé-’ε mbále. Abíí nén aá, mókale’ mbále, ahóbe-’ε mímēn mam ábel nén nyémpē nyédúbe. ³⁶ Mmēn mam mébénlédé álóned e’yale ábe é’ténlédé á Kálag e Dyōb nén bán, “Béebógké ehid échē ké ehóg.” ³⁷ Éténlédé á kálag e Dyōb ámpē nén bán, “Bénñn ane awě bésóó akonj.”

*Bélimmé Yesue**(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56)*

³⁸ Ambíd enê, Josebe awě ambíd á dyad á Arimatia, anláá Payledε aá, ábe mó kunze áted ndim míme Yesue. Josebe abédée mbapεε awě Yesue, bon énkembídédte yǎl áwed áyāle abáá'áá bad bé Israel. Payledε ambě mó kunze áted ndim míme Yesue. Né-ǎǎ, ankě Yesue ndim atéd. ³⁹ Nikodemuse awě ansébé Yesue akε dé anyín nkúu, bó Joseb bēnkě. Bédékě anwálé mekúle míme bēnabnadté ndim míme bēbēnlé Mía ne Alós. * Adē dyǎg abédé dyam móom mé kilo meláán ne kilo étáan. ⁴⁰ Béntéd ndim míme Yesue, békāān mó mbóm ne míme mekúle. Nén dǎǎ elem é bad bé Israel ábonʒen ndim émbēē. ⁴¹ Bǎǎb-pǎǎ, nzag embé wée bēnwūū'ε Yesue. Son e ekóólé ebédé á nzag-tē wē, eché bēnkēmpaá ndim ké nhóg abane áte. ⁴² Né-ǎǎ, ngáne échē epun ebédé mbwe mé mbonʒén mé mbwe-mé-nkóme áte, ene son-ε ebé benben, bēmbané Yesue ndim áwēd-te.

20*Yesue apuúde**(Mat 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12)*

¹ A Sǎndé, epǎg é mbwεmbwe, áde ehíntén émbēē ébé, Maria Magdalene ankě á son wée bēnlīmēē Yesue. Ade ápédé áhed, antán née bēhúde aláá áde bēnkǎlēnnē nsǎl ní son. ² Héε átómé mehélé, bon áke atán Simǎn Petro ne mbapεε ampée awě búmǎ bēbédé. Ane mbapεε abédée mbapεε awě Yesue ándǎngé. Dǎǎ Maria álǎngéé bó aá, “Bēhúde Sǎngwéeé ndim á son-tē, séebii-áa wée bēbánné mó.” ³ Dǎǎ Petro bó ane mbapεε bēhídté bon békǎg á son. ⁴ Bó moosyǎǎl bényǎgté'áá, bon mbapεε aníníí anyǎgté'áá tómaa Petro. Né-ǎǎ, ansébé ape á son. ⁵ Anwúlén ásē ásad díd á son-tē, anyín mbóm éche bēnkaánné Yesue, bon enkēnsónlé á son-tē. ⁶ Simǎne ahúé'áá mó ámbíd, apedé-áá pēén asól-le á son-tē. Antán mbóm éche bēnkaánné Yesue áhed. ⁷ Antán-ne abad áde bēnkaánné Yesue nló. Adē abad déēbédéé hǎm ahóg ne mbóm, déndǎān áte pēd pǎg. ⁸ Héε aníníí mbapεε awě ansébé ape á son mómpē ásólé áwēd-te. Annyín ábē bwēm, adúbé-ε. ⁹ Ké nē, bēnkēnsónǎtēnné chǎm éche éténlédé á Kálag e Dyǎb nén bán Yesue atǎngéné apuu. ¹⁰ Ambíd é nē, ábē bembapεε bēntīm ámbíd á ndáb.

*Yesue alúmté Maria Magdalene yǎl**(Mat 28.9-10; Mak 16.9-11)*

¹¹ Bǎǎb-pǎǎ Maria anlyǎg á nsǎl ní son, áchyeé'. Ade áchyeé'ε nē dǎǎ áwúnle ásē, bon ásadé díd á son-tē. ¹² Asad áde ásádé díd, annyín ángel ébe. Eché ángel énhē e'púpe é' mbóté, édyēē wée bēnnaádté ndim míme Yesue. Nhóg andyēé á pēd e nló, aníníí-ε á pēd e mekuu. ¹³ Eché ángel énsédéd Maria bán, “A-mmwaád, cheé échyeé'ε?” Anláá bó aá, “Nchye' áyāle bétédé ndim míme awem Sǎngwéeé, meebii-áa wée bēbánné mó.” ¹⁴ Ade ámáá ahób nē, ankunnéd, anyín née mod átyéémé áhed. Ane mod abédée Yesue bon enkēmbíí'ε aá Yesue mó adé. ¹⁵ Yesue asédéd mó aá, “A-mmwaád, cheé échyeé'ε? Nzéé éhédeé?” Maria anwémtén aá mod awě abele nsón á nzag-tē wē mó adé. Né-ǎǎ, anláá mó aá, “A-sǎj, nzé wε-éé etédé mó ndim, eláá mε wée ébánné, ábel bon níke nítéd mó.” ¹⁶ Héε Yesue áchǎgεé mó aá, “A-Maria!” Dǎǎ Maria ákúnné yǎl áwē bon áhóbé á ehób é Hibru aá, “Rabóni!” (awě adé nén bán, “Meléede”). ¹⁷ Yesue anláá mó aá, “Weésitán mε, áyāle meétíméé ámbíd wée Titée. Bon kǎg wée ábēm bembapεε, ábēm baányan, éláa bó wée, ntime' ámbíd wée echem Sǎj, awě adé kǎǎne echen Sǎj. Mó adé Dyǎb ádēm, abé-ε

* **19:39** Alós: Abédée mekúle míme bēbēnládtáá ánabned ndim.

ádēn.” ¹⁸ Né-ɔ́, Maria Magdalene ankě, aláá bembapεε aá, mónyīnē Sánḡwéé. Anláá-’ε bó mam mésyāāl nīme aláḡgé mó.

Yesuε alúmté ábē bembapεε yāl

(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49)

¹⁹ Echē epun é Sōndé chēn, ngukél, bembapεε ábe Yesuε bēnladén áte á ndáb-te bēpēn-ne ekob áyāle bēbáá’áá bad bé Israel. Yesuε ampě, atyéém átíntē echáb, aláá bó aá, “Nsaḡ mībē ne nyé.” ²⁰ Ade áamáá ahób nē, anlúméd bó nīmē mekáá, alúméd-te bó aheb. Bembapεε bēbédé menyīḡge bwāmbwam ānyīn Sánḡwéé. ²¹ Dóo Yesuε aláḡḡéé bó ámpē aá, “Nsaḡ mībē ne nyé. Ngáne Titée álómé me, melemlem nē dóo mémpē rílóméé nyé.” ²² Ade áamáá ahób nē, anhébé bó pemε, aláá-’ε bó aá, “Nyékob Edāádəḡ éche Esáá. ²³ Kénzéeé awě nyéláḡséné mbéb, né nīme mbéb ríkudé alagsen. Kénzéeé-’ε awě nyéeláḡséné nīmē mbéb, né méekudéé alagsen.”

Yesuε alúmté Tōmasε yāl

²⁴ Tōmasε mbapεε nhóg átíntē e bembapεε dyôm ne bébe ábe Yesuε, awě béchágé’áá bán Nhéd, enkēmbáá ne baáb áde Yesuε ápedé. ²⁵ Né-ɔ́, áde ahúú baáb bēnlāá mó bán, “Sēnyīné Sánḡwéé.” Boḡ anláá bó aá, “Esebán rīnyīné mebaḡ nīme bēmboméeé mó tōne á mekáá boḡ rísōm-me e’ mii á mebaḡ-tē áwed, mībíd-te ekáá áwē aheb, méedúbéé mbéd.”

²⁶ Ambíd e e’pun waam, bembapεε bēnladén áte á ndáb-te ámpē. Tōmasε mómpeé ambé áhed. Bēmpēn e’kob, boḡ Yesuε ampě, atyéém átíntē echáb. Anláá bó aá, “Nsaḡ mībē ne nyé.” ²⁷ Héε aláḡḡéé Tōmasε aá, “Sōm e’ mii á mebaḡ hēn. Nōné’ me mekáá, éhyene-’ε ekáá, ébid me chó á aheb. Sóg mod abé awě eedúbpe’, dúbé!” ²⁸ Tōmasε ankwentén mó aá, “A-Sáá awēm, a-Dyōb ádēm.” ²⁹ Yesuε anláá mó aá, “Saá áyāle ényīné me dóo édúbpe-yε? Nnam ne bad ábe béenyīne boḡ kénē, bédúbe.”

Nzom echě ekáá boḡ bétéle’ enén kálag

³⁰ Yesuε amběl ekud é menyáké émpēe éche ábē bembapεε bēmbēé ásē éche béeteléeé á kálag-tē wén. ³¹ Boḡ nīmén mésyāāl méténlédé ábel nén nyédúbe* bán, Yesuε mó adé Ane-awě-Béwógté, Mwán a Dyōb. Nzé nyédúbpe-’ε mó, né nyékudé alongé áde déemaá’ á dīn áde.

21

Yesuε alúmté ábē bembapεε yāl ámpē

¹ Ambíd e nīmén mésyāāl, anlúméd ábē bembapεε yāl ámpē á nkin mé edib é Tiberia. Nyaa echě ánlūmédtē bó yāl ebédée nén, ² epun ehóg Simōn Petro, Tōmasε (awě béchágé’áá Nhéd), Nataniεε (awě ambíd á dyad á Kana á mbwóg e Galilia), bán ábe Zebediε, ne bembapεε ábe Yesuε bēmpēe bébe, bēnladén hōm ahóg. ³ Héε Simōn Petro aláḡḡéé bó aá, “Nkag súu akób.” Bēntimtén mó bán, “Sémpē sééhíd wε.” Né-ɔ́, bēnhidé béke bésól á bōle-tē. Boḡ nīmē nkuu rīsyāāl bēnkēnkóbpé chōmchōm.

⁴ Ade bīn é’bóótédé akéle, Yesuε antyéém á nkin mé edib. Boḡ ábē bembapεε bēnkēmbíí’ε bán mó adé. ⁵ Dóo Yesuε ásedtéeé bó aá, “A-běd, nyéekōbēé chōmchōm-ε?” Bēnkwentén mó bán, “Aáy, séekōbēé.” ⁶ Anláá bó aá, “Nyébwēm mbínzε á ped e ekáá é mbáá é bōle, nyéekōb.” Né-ɔ́, bēmbwēm mbínzε ene ped. Bēnkēnhēnlé ene mbínzε adol áyāle súu émbē áwēd-te bwāmbwam. ⁷ Dóo mbapεε awě Yesuε āndəḡgé áhóbéé aá, “Sánḡwéé mó adé!” Awóg áde Simōn Petro áwógé bán, Sánḡwéé mó adé, anhé megombe á yāl

* **20:31** Nyédúbe; donḡe á Kálag dé e’só awóó nyébē nyédúbe.

(áyāle anhūd bwēm á yǎl). Dóo áhébé á edíb-te. ⁸ Bon ábíníí bembapεε bēmpě á nkin á bǎle-tê, bédolé mbínzé. Ene mbínzé enlón ne sūu. Wéε bémbídēnnē bǎle âpε á nkin dénkēnchabpé, ábédé dyam mbwókεl e méta póg. ⁹ Ade bépédé á nkin béntān muú mé mekānled. Sūu ébédé áwed ámīn ne ewele. ¹⁰ Yesuε anláá bó aá, “Nyéhyεεne’ donje á sūu áde nyékóbé bǎǎb.” ¹¹ Né-ǎó, Simōn Petro ansól á bǎle-tê, ádol ene mbínzé á nkin. Sūu émbáá énlōn ene mbínzé áte. Ebédé mbwókεl móom métaan ne éláán. Kénéε echē sūu émbuú’é áte, ene mbínzé enkēnsaléé. ¹² Yesuε anláá bó aá, “Nyéhyε nyédyé ndyééd.” Abē bembapεε bó modmod enkēnchu’é mó asēded aáken, “Nzé-módé édíí?” Bémǎí bán, Sǎngwéé mó adé. ¹³ Dóo Yesuε átédé ewele bon ábagé bó. Ambēl melelem ne sūu. ¹⁴ Nén ábédé ngen echē élónténé éláán, echē Yesuε álúmté ábē bembapεε yǎl á pónde echē áamá apuu.

Yesuε asēdté Petro ké adáá mó

¹⁵ Ade bémáá ndyééd adyé, Yesuε asēdéd Simōn Petro aá, “A-Simōn, mwǎn a Jōn, edáá mε tómaa ábén bembapεε-yε?” Simōnε ankwentén aá, “Éε, a-Sǎn, ebíí wéé ndáá wε.” Yesuε anláá mó aá, “Tǎgén ábēm bǎn bé ndyōn mí mbód.” ¹⁶ Yesuε ansēdéd mó ngen éche élónténé ébe aá, “A-Simōn, mwǎn a Jōn, edáá mε-yε?” Petro antimtén mó aá, “Éε, a-Sǎn, ebíí wě ndáá wε.” Yesuε anláá mó aá, “Tǎgén nímēm ndyōn mí mbód.” ¹⁷ Yesuε asēdéd mó ngen echē élónténé éláán aá, “A-Simōn, Mwǎn é Jōn edáá mε-yε?” Yǎl enhóó Petro áte áde Yesuε ásēdté mó ngen echē élónténé éláán aáken, “Edáá mε-yε?” Né-ǎó, anláá Yesuε aá, “A-Sǎn, ebíí mam mésyāāl. Ebíí wéé ndáá wε.” Yesuε anláá mó aá “Tǎgén nímēm ndyōn mí mbód. ¹⁸ Ne mbále, nlānge wε nén mēé, áde ébédé etum, mmōn epúdé’áá abad, ékǎg-ke kéhéé wéε édáá. Bon áde wéchunné wésǎd mekáá, mod ampée awáád wε abad, ákēēn-ne wε wéε wéedǎǎ’é akε.” ¹⁹ (Yesuε anhób nē álúmed nyaa e kwééd echē Petro áwēē, álúmed ehúmé é Dyōb.) Ambíd e nē dóo Yesuε álāngeé mó aá, “Hídé mε.”

Yesuε ne mbapεε awě adáá

²⁰ Dóo Petro ánóné ámbíd bon ányīnē’ nēε mbapεε ampée áhídeé bó. Ane mbapεε abédéε mbapεε awě Yesuε ándāngé. Móo andyéé Yesuε á akéb á pónde éche bédyágé’áá ndyééd ngukél, bon ásēdéd Yesuε aá ken, nzé-módé ášōm mó. ²¹ Anyín áde Petro ányíné-’aá mó, anhób aá, “A-Sǎn, chán-náa anén mod?” ²² Yesuε ankwentén mó aá, “Nzé nhede mēé ábē á alongé kǎōne pónde echē mépéé, chán nē ánóné wε? Hídé mε.” ²³ Né-ǎó, énkānléd átínté e bad ábe béhíde’áá Yesuε hōm ásyāāl nén bán ane mbapεε éewáá, kénéε Yesuε énkēnhóbpé aá, éewáá. Anhób dásō aá, “Nzé nhede mēé ábē á alongé kǎōne pónde echē mépéé, chán nē ánóné wε?”

²⁴ Ane mbapεε mó abíde mbónj áyāl e nímén mekan, mó-’aá atelé mó ásē. Debíí-’ε bán, kéchéé echē áhóbé édé mbále.

Asóg á kǎlag echē Jōne

²⁵ Ekud é mam émpée édé éche Yesuε ábélé. Nzé bēnhōb bán bétele’ mésyāāl ásē, ahóg ámbíd e ádíníí, nwēmtan mēé né nkōjsé méekwogké echē kǎlag ahé áte.

Kálag e Mbɛltéd níme bembapɛɛ bé nlómag Ndibned ní kálag

Mod awe atelé kálag e Lukase mó atelé-’ε kálag e Mbɛltéd. Mekan níme enén kálag mékoo’é alúmed áte médií áláa bad ngáne Edəádəŋ éche Esáá énwōŋgēnnē bad ábe bēhídé’áá Yesue ákal nkalaŋ ní bwâm tâŋgene Yesue á Jerusalem, á mbwóg é Judeya ne Samaria ne á mesóg mé nkōŋsé. Elúmté ngáne adúbe á bad bé Krísto ábédé áloned chóm éche bad bé Israel béndúbēē. Enén kálag elúmté ngáne adúbe á bad bé Krísto ábóótédé á Jerusalem ámbíd e mpume níme Krístəə ne ngáne ákíí mebwóg mémpēe. Atón áde áde etógnén áde enén kálag élúmtéé ámpē ádíí nsón níme Edəádəŋ éche Esáá ébɛɛé. Empē ne ngíne ámín e bad ábe bédúbpé á mbwε ní Pentekəs.

Nkabtéd ní kálag

Abonŋsen bad ábe békale nkalaŋ ní bwâm 1.1-26

a. Póle e asóg eche Yesue ne ábē Bembapɛɛ 1.1-14

b. Mod awě atédé Judase échē etál nēŋgáne mbapɛɛ 1.15-26

Nkalaŋ níme Yesue níkálté á Jerusalem 2.1-8.3

Nkalaŋ níme Yesue níkálté á Judeya ne á Samaria 8.4-12.25

Nsón níme Paale 13.1-28.31

a. Eke é’só áke dé abel nsón 13.1-14.28

b. Mbom níme bembapɛɛ bé nlómag ne belyáged bé mwembé á Jerusalem 15.1-35

c. Meke níme mélónténé mébe áke dé abel nsón 15.36-18.22

d. Meke níme mélónténé méláán áke dé abel nsón 18.23-21.6

e. Paale áde á mbwóg á Jerusalem, á Kaisaria ne á Roma 21.17-28.31

Titée Dyóbe ad mólōm

Edəádəŋ éche Esáá

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, á kálag echě ísébpé atel, mentél mekan ásē níme Yesue ámbenlé ne níme áyágté’áá bad. Amběl nímén mekan bootya á pónde echě ámbootédte níme nsón, ² káŋŋe, á pónde eche Dyóbe dēmbenlé boŋ ápūmē. Byánán ápumé, ámbenléd ngíne e Edəádəŋ éche Esáá, áláa bad ábe ámpwédte nēŋgáne ábē bembapɛɛ bé nlómag mekan níme bétāŋgéné abel. ³ Bootya áde Yesue áwédé, ápe móom mé e’pun méniin, anlúmed ábē bembapɛɛ bé nlómag yəl ngen ne ngen, álúmed nén áá ne mbále módē á alongé. Bényínnáá mó díđ ákanlé-’ε bó tâŋgene nkamlɛn ní Dyóbe. ⁴ Pónde póg áde bóɔbɔ bédyáɡkē ndyééd, ansím bó etúu áte aláá bó áá, “Nyééhídtē á dyad á Jerusalem. Nyésine’ nde echě Titée awēm álánɡé nyé áá mólōbē áá mólōbē nyé. Ene nde chóó ménlāá’é nyé. ⁵ Jōne adūsánnáá bad ne mendíb, boŋ ámbíd e nguse e e’pun bóɔb, bédusén nyé ne Edəádəŋ éche Esáá.”

Yesue apūmmé

(Mak 16.19-20; Luk 24.50-53)

⁶ Pónde póg bembapɛɛ bé nlómag bóɔbe Yesue bēnladén hōm ahóg. Héε bésédteé mó bánken, “A-Sán, láá sé. Mmén mesú dōo wébenlé boŋ bad bé Israel bēwōŋ ngíne ámpē ákamlɛn echab yəl-ε?” ⁷ Héε Yesue átimtanné bó áá, “Titée mó abenlad eche ngíne átti pónde ne mekag níme kéchéé ébenlédté. Nyéewóo’é kunze ábíí pónde eche nímén mekan mébenlédté. ⁸ Boŋ áde Edəádəŋ éche Esáá épíí’é nyé nyéékūd ngíne, hé-’áá nyékanléé bad mekan

níme nyényíné tângene me á dyad á Jerusalem, á mbwóg é Judeya, ne e Samaria ésyāāl kááj nyépē á metóngé mé nkōhsé mésyāāl.”⁹ Yesue amaá-’áá bó aláa nê, dōo Dyōb ábélé bon apūmē ámīn. Ade bédii bēnōnéé mó nê, mbag énkūtēn mó, bēnkēnyīn-naá mó ámpē.¹⁰ Bembapēē bēmbē bētānē mīd áte bēnōné’ ngāne Yesue ákagké ámīn, dōo bad bēbe ábe bēhédé mbóté éche épúbe’ bēbídé tǎléd, bētyéém bó á nkāg.¹¹ Hēē ábē bad bēbe bēsēdtēé bó bánken “A-bad bé Galilia, cheé nyétyéémé hén, nyénōnéé ámīn? Anén Yesue awě Dyōb ábélé bon áhídē átíntē echēn, apūmē ámīn, átim ámbíd melemlem ngāne nyényíné akag ámīn.”

Matiasé atédé etál éche Judasé

¹² Hēē bembapēē bé nlomag bēhídté á Ekone é Menzab, bétim ámbíd á Jerusalem. Echē eke ébédé dyam eped é Máyl ehóg.¹³ Ade bésólé á dyad-tē, bēnkě bésól á ton eche bēdyéé’áá áte. Ene ton ebédé á esōj é ndáb éche édé ámīn. Ábē bembapēē bé nlomag bēbédéé Petro, Jōne, Jemse ne Andreyā, Filibe ne Tōmasē, Batolomyo ne Matyo, Jemse, mwān awe Alfōse ne Simōne awě anwōj kán e alon, ne Judasé mwān awě Jemse.¹⁴ Ábén bembapēē bēyógké’áá aladen áte hōm ahóg ákáne nchoo ne bebaád, Maria, Yesue nyaa, ne Yesue baányāj.

¹⁵ Mmē mesú mēn, bad ábe bēndūbē Yesue bēnladén áte. Bēbédé dyam mbwókel ne móom mé bad mébe. Hēē Petro átyéémé ámīn átíntē echáb bon áhōbē áá,¹⁶ “A-baányāj, mekan níme méténlédé á kálag e Dyōb métāngéné alón. Edāádāj éche Esáá énhōb á’sō é pōndé á nsāl níme Dabidē tângene Judasé awě antómén bad ábe bēnkě Yesue akób.¹⁷ Judasé abédé nhóg átíntē e syánē. Yesue ampwěd mó ábel nímén nsón melemlem nēngāne ámpwēdté syánē.¹⁸ (Mōné níme ánkudté áyāle ebébtéd éche ámbenlé, anchanén mó etúú. A etúú-te wē dēn-naá ánsōngé dúu, awé-’ε, abum ákán mó, mmii níbíd-te mó áwed.¹⁹ Bad bēsyāāl á Jerusalem bēnwōg ádén akan, né-ōó bēnchāg ádé hōm áwab ehób-te bán Akeldama, nédē, ‘Ndōob e mekií.’) ”²⁰ Petro ambád ahób áá, “Nén ábénlédé ngāne éténlédé a kálag e ngāse é Dyōb nén bán,

‘Ade hōm átim e’bwōgen

modmod eelóó’ áhed.’

Éténlédé-’ε nén bán,

‘Mod ampée átéd eche etál é nsón.’

²¹ “Né-ōó, éhedne’ nén bán dépwed mod nhóg. Ane mod atāngéné abé mod awě abágáá ne syánē pōndé esyāál eche echēd Sāj Yesue ne syánē dékágé’áá mebwóg ne mebwóg,²² bootyaa á pōndé echē Jōne ádúsánnáá bad ápe á pōndé echē Dyōb dēmbenlé bon Yesue apūmē. Mōmpē atāngéné abé mod awě ambé mbón áde Yesue ámpuú’é.”

²³ Hē dōo bēpwédé bad bēbe, Josebe awě bēpwántánnáá bán Basabase (béchágé’áá mómpē bán Justuse) bó Matiasé.²⁴ Dōo békānnēé bán, “A-Sāj ebíi mod asyāál nlém áte. Lúmed sé mod awě épwédé átíntē e ábén bad bēbe,²⁵ átéd etál nēe mod a nlomag, éche Judasé átédte bon mwēn átimé’ éche eped éche ébonédé mó.”²⁶ Né-ōó, bēnsíd mbambú álúmed bó mod awě bēpwēdté. Dōo mbambú élúmté bó ápwed Matiasé. Né-ōó, bēmbād Matiasé á mesōngé mé bembapēē bé nlomag ábíníi dyōm ne nhóg.

2

Epe éche Edāádāj éche Esáá

¹ Ade ngande e Pentekos épédé, bad ábe bédúbpé Krīstəə bésyāāl bēnladén áte hōm ahóg. * ² Abwōg-ábwōg esaád émbid ámin. Ebédé néε ekukud é ngine éche étóme'. Echē esaád énlōn ene ndáb esyāál áte echē ábē bad ábe bédúbpé bēmbēé áte. ³ Hē dōo bényíné bwēm nēngáne muú nímé nwágné néε e'chém rítyéémé mod-téé á nló-mín. ⁴ Edəádəŋ éche Esáá êmpií bō moosyāál, mod-téé ábootéd mehób mé bad bēmpēe ahób nímé béesebpēé ayáge. Edəádəŋ chōo élyágté'áá bō áhób kéchéé éche bēhóbé'áá.

⁵ Enén pōndé bad bé Israel ábe békánnáá Dyōb bēbédé á Jerusalem. Abén bad bēmbid mebwóg ne mebwóg á nkōŋsé. ⁶ Awóg áde bēwógé échén esaád, ndun e mod enladén áte wéε ábē bad ábe bédúbpé bēbédé. Yāl enkóm bō áte bwāmbwam áyāle ngáne bad ábe bédúbpé bēhóbé'áá ábíní bad bō mod-téé ácheme' échē ehób. ⁷ Ne nkōmtēn ní yāl áte, bēnsədéd bán, “Kíné saá á mbwóg e Galilia ábén bad bésyāāl bēbídé-yε? ⁸ Chán-nō ébēnlédé boŋ syāá mod-téé áwōgē' ngáne bēhóbéé éche ehób. ⁹ Atíntē e syánē, baahóg bēbídé á meloŋ mé Patia, Media ne Elam; meloŋ mé Mesopotemia, Judeya ne Kapadosia; meloŋ mé Ponto ne mé Esia, ¹⁰ meloŋ mé Frigia ne Pamfília, aloŋ á Egipto ne mebwóg mé aloŋ á Libia, bēnbēn ne Sirine syánē bad behóg debídé á dyad á Roma. ¹¹ Atíntē e ábén bad bésyāāl donge achyáádté ne bad bé Israel, ábíní-ε bad ábe béesé bad bé Israel ábe bēhíde' adúbe á bad bé Israel. Syánē bad behóg debídé á aloŋ á Kret ne á aloŋ dé Arebia boŋ kénē, syánē mod téé awóge ngáne bēhóbéé áwe ehób-te ndəle é mekan éche Dyōb ábélé.” ¹² Yāl enkóm bō áte bényāg-ke bwāmbwam, bésədté nhóg ne aníní bánken, “Chán nén ádíyē?” ¹³ Kénē, donge á bad bēwélé'áá bad ábe bédúbpé, bēhóbē bán bémáá mīm amwé.

Póle eche Petro

¹⁴ Héε Petro átyéémé ámin átíntē e ábíní bembapεε bé nlomag dyōm ne nhóg, áchāgtē ehób, álāngē ndun e mod echē embé áhed áá, “A-baányan bē Israel ne nyé baásyāāl ábe nyēdyεε á Jerusalem, nyélám metúu rílaa nyé ngáne nén ádíí. ¹⁵ Abén bad béemwédeé mīm ngáne nyéwēmtanné. Bīn é díi bəəb ngəŋ abog é mbwεmbwε ngēn. ¹⁶ Boŋ nén ábēnlédé ntíined ne e'yale ábe nkal é edəádəŋ Joel ánhōbpē áá,

¹⁷ Dyōb áhóbé nén áá,

‘A e'pun bé asóg,

mēlōm échēm Edəádəŋ éche Esáá épī moosyāál.

Abén bán bé bebaád ne bé baachóm bēhóbē mam míme mébenléd á'sō é pōndé.

Echén kódebad ényīnē ndóg éche éhúú ne mε,

ábēn bechun bé bad-te bēnaŋgé nló.

¹⁸ Nē dēn-εé mébenlé.

Mēlōm échēm Edəádəŋ nímé mesú, épíí ké ábēm bembəledε, bebaád ne baachóm,

boŋ bēhóbē mam míme ríhúú ne mε, míme mébenléd á'sō é' pōndé.

¹⁹ Mēlūmēd menyáké ádyōb

nlúmed-te e'chemléd á nkōŋsé.

Mekií mésyógé, muú ríchodēn, mwěntud-te mbíde'.

²⁰ Etondeε ákwε ehíntén,

ngən-ne éyag néε mekií.

Mmén mekan mébenléd epun embáá é ehúmé é Sāngú édēhób bán épag.

* **2:1** Nzé móom mé e'pun métáan méntōm ámbid e ngande e Nnyíme-ámin dōo enén ngande ébágáá. Echē epun chōo bad bé Israel bēdyágé'áá ngande e mpád ní bwēm.

21 Ene pónǵé kénzǵé awě akwɛnténé aá Yesuɛ adé mó Sǵngwǵé ǵkǵd e'soóson.'

22 Petro ambád ámpǵé aá, "A-bad bé Israel, nyélám metúu nyéwǵglɛn chǵm éche níhɛdɛé ahób. Dyǵb dǵmbǵl Yesuɛ mod a Nazaret ábǵl ndǵle é mekan mé menyáké ne e'chemléd álúmed nyé nén aá mó mwǵn-nɛé mǵlǵmǵé mó. Nyébǵn nyébǵí nǵ bwám áyǵle nén áfinté echǵn dǵǵ nǵ dǵmbɛnlédte. 23 Dyǵb dǵmmad abǵi, ámad-te atǵi nén aá nyéewúu Yesuɛ abɛ áde nyǵmbɛ mó á mekáá mé bad bé ekǵyǵ, bonǵ bǵbǵmǵ-ɛ mó á awǵg. 24 Bonǵ kǵnǵ, Dyǵb dǵmpuúǵ mó, ahúd mó á metuné mé kwééd, áyǵle kwééd eéhele'aá-sɛ éhanǵ mó. 25 Dabidɛ anhób tǵngɛne mó aá,

'Nnyíné'aá Sǵngwǵé áwǵm á'sǵ-te pónǵé ésyǵǵl.

Adé mé á ekáá émbáá, né-ǵǵ, meétǵgǵé áte.

26 Nǵ ábǵlé nlóné ne menyǵngɛ nkale-ɛ pǵle ne menyǵngɛ mésyǵǵl.

Echem yǵl-lɛ ámpǵé éwǵlǵ e'lyǵg bé nlém abé áde níǵí á alonǵé.

27 Áyǵle wéemwaa-sɛ edǵǵdǵn échǵm émǵǵnǵd á mbwǵg e kwééd, wéemwaa-ɛ wǵ ndim níme awǵn mbǵledɛ níbǵǵ á son-tǵ.

28 Elúmté mɛ menzii níme nípɛɛne' alonǵé, abé áde wǵbǵǵ-ɛ mɛ á akǵb mǵbǵ menyǵngɛ.'

29 Petro ambád ámpǵé aá, "A-baányanǵ, nlǵngɛ nyé ne aláa dǵn nén mǵé Dabidɛ awesyǵnǵ sáá ambáá, anwé. Bénlǵmǵ mó, echǵ sonǵ edé-ɛ hǵn kǵǵngɛ chii. 30 Dabidɛ abédéɛ nkal é'dǵǵdǵn, ambǵí-ɛ chǵm éche Dyǵb dénhǵbpǵ aá mǵǵbɛ mó. Dyǵb dǵmmwǵ melǵ nén aá mǵǵtǵd mwǵn á mbyaa níme Dabidɛ mǵbǵl mó kǵngɛ melemlem nǵngǵne Dabidɛ ámbǵǵ kǵngɛ. 31 Dabidɛ ammǵd anyín á'sǵ é' pónǵé, dyam áde Dyǵb débɛnlé, né-ǵǵ, anhób mam tǵngɛne mpuu níme Ane-awǵ-Béwǵgté. Anhób aá,

'Dyǵb dénkǵmmwaa aá ámaaned á mbwǵg e kwééd,

ndim ménkǵmbǵǵ-aá mó á son-tǵ.'

32 Ane Yesuɛ mó-aá Dyǵb ápuúǵte, sé moosyǵǵl sédǵ-ɛ mbǵngɛ bán apuúǵdɛ.

33 Dyǵb ábǵgǵ mó atǵi dé edúbé áwe ekáá émbáá. Abǵgǵ-ɛ mó Edǵǵdǵn éche Esáá éche ánhǵbpǵ aá mǵǵbǵ mó. Yesuɛ mó-ɛ ábǵgǵ sé échǵ Edǵǵdǵn, chǵ-aá ékáá bonǵ nyényǵnǵ, nyéwǵgǵ-ɛ kéchéé échǵ ébɛnlad chii. 34 Debǵí nén bán Dabidɛ enkǵmpumǵé, bonǵ kǵnǵ anhób aá,

'Sǵng Dyǵbɛ anlǵáá awem Sǵngwǵé aá,

Dyɛé áwǵm ekáá embáá,

35 kǵǵngɛ á pónǵé echǵ mébɛnlé bonǵ ékǵgtǵd ábǵngɛ bad bé ekǵyǵ ámǵn ne mekuu.'

36 Petro ambád ahób aá, "Né-ǵǵ, nyé bad bé Israel bǵsyǵǵl nyékonǵ abǵi nén bán anén Yesuɛ awǵ nyébǵmmǵé á awǵg mwǵn-naá Dyǵb dǵmbɛnlé ábǵé Sǵngwǵé mó-aá adé Ane-awǵ-Béwǵgté."

37 Awǵg áde ábǵé bad béwǵgǵé pǵle eche Petro, entǵgǵd bó á mewǵmtɛn-tǵ bwám bwam. Héɛ bǵsɛdtǵé Petro ne abínǵi bembapɛɛ bé nlǵmag bánken, "A-baányanǵ, cheé-ǵ sǵtǵngǵné abel?"

38 Petro antimǵn bó aá, "Nyémod-tǵé nyétimɛn Dyǵb, nyétǵde alonǵé dé mbǵb bonǵ nyékud edusɛn á dǵn áde Yesu Kǵristǵǵ, ábǵl nén Dyǵb álagɛn nyé mbǵb Dyǵb débǵ-ɛ nyé echǵ ndɛ, Edǵǵdǵn éche Esáá. 39 Nyébǵi nén bán chǵm eche Dyǵb áhóbé aá mǵǵbɛ nyé édǵí áyǵl echǵn ne ábɛn bán ébǵ-ɛ ké áyǵl e bad ábǵé bédé nchabnede. Edé ne moosyǵǵl awǵ Sǵngwǵé ádɛd Dyǵb, áchǵnlé ábǵé ne mó."

40 Petro anlǵb bó, aláá-ɛ bó mekan mémpǵé híin. Ansím bó etúu áte ahób aá, "Mod-tǵé ásonǵ ádǵ alonǵé, ésebǵ nǵ, né Dyǵb dékǵgsǵn nyé melemlem ngǵne ákǵgsǵnnǵ enén nyonǵel e ebǵbted." 41 Bad híin bǵndǵbǵé dyam áde Petro

ánhōbpē bédusén-ne bó. Mmê mbwε mesongé mé bad níme mémbād ámīn e bad ábe béndūbē, mébédé dya m e'kálé é'láán. ⁴²Bêmbané nlém áyáge mekan níme bembapεε bé nlomag béyágté'áá bó, bébé-'ε nlatén ne bad ábe bédúbpé Krístəə. Bóōbōō békānnē', bédyāg-ke ndyééd hōm ahóg.

Nlatén ní bad ábe bédúbpé

⁴³Bembapεε bé nlomag bébélé'áá menyáké, bélūmtē-'ε e'chemléd hiin. Kénzée awě annyín antágé nsəl áte. ⁴⁴Bad bésyāāl ábe béndūbē Yesue bém̄bē békεεne' nlatén á'sō. Chōm-té-'ε éche mod ánwōngē ébédé é moosyāāl. ⁴⁵Bésómáá-'áá bwēm, békāb ne mod-té ngáne ántōgnēnnē. ⁴⁶Béyógké'áá aladen hōm ahóg epun-té á Ndáb-e-Dyōb ákáne. Bédyágé'áá ndyééd hōm ahóg áwāb mendáb ne nlém nhóg ne menyīnge mésyāāl. ⁴⁷Békéné'áá Dyōb, bad bésyāāl bėwóón-ne bó nlém ní bwām. Epun-té-'ε Dyōb ábádáá bad ábe békúdé e'sóosoj ámīn e mesongé mé bad ábe bédúbpé.

3

Petro achōjté mod awě awédé epεd

¹Mbwε nhóg Petro bó Jōn békágé'áá á Ndáb-e-Dyōb. Nén ábédé á ngāj éláán é mūte, pōndé echě bad béyógké'áá akε á mekáne. ²Mod nhóg mó-'ε ambé á mmwε mé eyáde é Ndáb-e-Dyōb. Béchágé'áá nímmē mmwε bán, Mmwε níme Mbóó. Ane mod anwé epεd se áde béchyáá mó. Epun-té bépémé'áá mó, bébānē mó á mmwε hē, áchōmē mōné wéε bad ábe békágé'áá á Ndáb-e-Dyōb. ³Anyín áde ányíné Petro bó Jōn bésóle' á Ndáb-e-Dyōb-te, anchóm bó ndε. ⁴Dóó bēnōnéé mó chóój, boj Petro áhōbē aá, “Nōné' sé!” ⁵Héε ane mod ánóné bó ne mewēmtēn nén aá móókūd chōm áwāb. ⁶Dóó Petro áhóbéé aá, “Meewóó'ε mōné ké nhóg boj chōm éche níwóó chóó mébéé wε. A dīn áde Yesu Krístəə a Nazaret, hidé ásē, ékag!” ⁷Dóó Petro áchāngé ane mod ekáá émbáá, boj áwōngān mó átyéem ámīn. Abwōg-ábwōg mekuu ne mekóge nímmē ane mod ménwēdned. ⁸Anhēb, atyéem ámīn, ábootéd-te akε. Ansól á Ndáb-e-Dyōb ne Petro bó Jōn, ákag, áhebé' ámīn, ábagé-'ε Dyōb mekenag. ⁹Bad bésyāāl ábe bédédé áhed bényīn néε ákagké ákēmtē-'ε Dyōb. ¹⁰Bēnchem mó bán mó abédé mod awě adyéé'áá á Mmwε níme Mbóó ní Ndáb-e-Dyōb áchōmē bwēm. Yāl enkóm bó áte, bébé-'ε menyáké ne dya m áde ábēnlédé ne mó.

Póle eche Petro áhóbé á Ndáb-e-Dyōb

¹¹Yāl enkóm bad bésyāāl áte ábe bém̄bē á Ndáb-e-Dyōb. Né-óó bēnnyāgéd béke bétán Petro bó Jōn á abebpé á Ndáb-e-Dyōb áde béchágé'áá bán Abebpé áde Solomonε. Ene pōndé ane mod awě Petro bó Jōn bēnchoódté, ambé áhídé bó. ¹²Ade Petro ányíné ábē bad, anláá bó aá, “A-bānned bé Israel, cheé ékáá boj nén ákōmtē' nyé yāl áte? Chán-nō nyénōnéé sé nē? Nyēwēmtan nén bán échēd ngīne chēn, ké'ε asāj áde sésáá á'sō é' Dyōb dóó ákáá boj sébel anén mod ábootéd akε-yε? ¹³Dyōb áde Abrahamε, Aisigε ne Jakōbe bēbenléé, nédē Dyōb áde ábēd betaa, álúmté ehúmé éche awe mbəledε Yesue. Nyēmbε mó á mekáá mé benkamlenε, nyēbán-'ε mó áyāl á'sō wéε Payledε. Ké áde Payledε ánwēmtēnnē mó atεde, nyēmbé nyēbán mó áyāl. ¹⁴Abédé mod awě asáá, abé-'ε ane awě abele mekan níme métāngéné, boj nyēmbán mó áyāl. Nyēntīm nyéchāā' Payledε bán áchenned nyé mod awě awúé' bad. ¹⁵Né-óó nyēnkāj bėwúú mod awě apiinad bad alongé á mbále, boj Dyōb dēmpuúú mó. Sébēn sēnyínné nímmē mekan dīd. ¹⁶Anén mod awě nyényínéé nén, awě nyébí-'ε bwām, ngīne echě dīn áde Yesue áwóó ne adúbe áde áwóó ne adúbe áde

áwánlé áyāle ádê dīn, dǎo ábágé anén mod awě anwé eped ngíne, ádíid-te mó bwám. Nyé bèn nyényíné-'ε.

¹⁷ “Bǎǎb-pǎǎ, a-baányan mbíi nén mǎé, kéchéé éche nyáābe áben belyáged nyembɛnlé Yesuε, nyembɛl chǎ áyāle nyenkembíi' é chǎm éche nyébeleé. ¹⁸ Kénéé ébénlédé-'áá nê, Dyǎb dǎn dǎo álónté ábē e'yale se' bǎǎd áde ánlāā' é bekal bé'dǎǎdǎn bésyāāl áá béhǎb bán Ane-awě-Béwǎgté ákǎd metake. ¹⁹ Né-ǎǎ, nyétede áden abé dé mbéb, nyétimɛn Dyǎb ábel bon ábóded nyé mbéb. ²⁰ Nzé nyébeleé nê, né pǎndé épǎ eché Sǎngwéé áhǎǎdté nyé nlém. Ene pǎndé-'áá álǎmǎé nyé Ane-awě-Béwǎgté, nédē Yesuε, awě ápwédte nyé. ²¹ Yesuε atǎngéné asébe dé adyεε ádyǎb kǎǎǎ pǎndé épe eché Dyǎb déhǎnlénné mekan mésyāāl bon métim ekǎǎlé. Nén dǎo Dyǎb dǎmbɛnlé se' bǎǎd áá bekal bé'dǎǎdǎn ábe bésáá béléá bad. ²² Mosεε mwǎn anhǎb áá, 'Sǎngwéé awě adé áden Dyǎb ápwédte nyé nkal é'dǎǎdǎn áfinté e áben bad melemem nēε mε. Nyébel chǎm ésyāāl éche álánge nyé áá nyébel. ²³ Kénzéé awě eewǎgne ane nkal é'dǎǎdǎn, Dyǎb déhǎd mó áfinté e bad bé Dyǎb abóded-te mó.' ²⁴ Bekal bé'dǎǎdǎn ábíníi ámpē bootya Samwεε ne ábe bǎmpǎ ámbíd eché, bǎ moosyāāl bǎnwālǎ nlébtéd, béhǎb-pε mekan míme mébɛnléd mímén mesú. ²⁵ Dyam áde Dyǎb dénhǎbpē mbwiined ne bekal bé'dǎǎdǎn ábédéé áyāl echǎn, nyémpē nyéwǎǎ-'ε akab áyāle melǎ míme Dyǎb démmwǎé ne áben betaa. Dyǎb dénlāā Abrahamε áá, 'Mǎnaméd moonyon asyāāl á nkǎǎsé mbwiined ne mímǎn nchyáátén.' ²⁶ Né-ǎǎ, Dyǎb dǎmpwǎd awě mbǎledε. Ade ápwédte mó, áwǎn dǎo ánsǎbǎé mó álóm ánamed nyé ábel áde ábenlé bon nyétédē mímén mbeltéd mé mbéb.”

4

Kóte ekáádté Petro bǎ Jǎn

¹ Petro bǎ Jǎn bédíi békánlé'áá bad mekan, dǎo nguse é beprise ne mod ambáá a plúse a Ndáb-e-Dyǎb, ne nguse e Besadusia bǎpédé wéε bǎmbǎé. ² Bǎnlǎn áyāle ábê bembapεε bé nlǎmag bébe bǎyǎgté'áá bad bán Yesuε apuúdé, éche élúmte nén bán bad ábe bǎwédé bǎbē á alongé ámpē. ³ Bǎnkǎb Petro bǎ Jǎnε bǎhé bǎ á mbwǎg. Ngáne bǎn bǎmmadté ahín, bǎmbǎ áhed kǎǎǎ ne mbwǎmbwε. ⁴ Kénéé bǎnkǎbpē Petro bǎ Jǎnε, ndun e mod eche enwǎg mam míme békánlé'áá bǎ, endúbe. Mesǎngé mé bad ábe bǎdúbpé mǎnchǎgē mépē dyam e'kálé é' bad é'táan.

⁵ Nēε bǎn é'sǎngé, benkamlεε bé Israel, bad bǎmbáá bé dyad ne bemeléde bé mbéndé bǎnládén áte á Jerusalem. ⁶ Anase awě abédé prise ambáámbáa ambé áhed, ne Kaifase, Jǎnε, Alεsandaa ne bad bǎmpēe ábe bédé á túmbé eché Prisε Ambáámbáa. ⁷ Bǎntíi Petro bǎ Jǎnε áwab e'sǎ-te, bon bǎsǎdté bǎ bǎnken “Chán nyémwédé anén mod awě anwé eped bwám adid? Ngíne ne dǎn áde nzéé nyébénlédé?” ⁸ Héε Edǎǎdǎn éche Ésáá épíídé Petro, élón-ne mó áte. Dǎo áhǎbēé áá, “A-benkamlεε ne bad bǎmbáá bé dyad, ⁹ nyéchǎgé sé hén chíi ákáad sé áyāle mbon míme sébénlé anén mod awě anwé eped ne ngáne ámwédé bwám adyεε. ¹⁰ Nyé bad bé Israel nyébíi-ǎǎ nén bán anén mod awě atyéémé nyé á'sǎ-te adyéé bwám á ngíne e dǎn áde Yesu Krístǎ, mod a Nazaret. Nyémbomé mó á awǎg bon Dyǎb dǎmpuúdté mó. ¹¹ Mó adé ane awě éténlédé á kǎlag e Dyǎb áyāl eché nén bán, 'Aláá áde belǎǎ bé ndáb bǎnchenéé dǎo áfímé aláá dé etógnén.’

¹² “E'sǎǎson bǎesaá ne mod ampée éetómǎé Yesuε, áyāle dǎn dǎmpēe déesaá á nkǎǎsé-te wén áde Dyǎb ábágé moonyon áde atǎngéné syánē asǎn.”

¹³ Bɔɔb-pɔɔ, yǎl enkóm bad bé kóte áte ányín nén bán Petro bó Jɔne béhóbé ésebán mbwóg ké nhóg rídé bó áte. Bénsɔŋtɛn-ne nén bán bédii bad bé ngên ábe béeyágké kálag embáá. Dóo béchéme nén bán bóo bébágé'áá pónde ésyāal ne Yesue. ¹⁴ Bon ngáne bennyinnē nēe mod awě Petro bó Jɔne bēnchoódté átyéémé áhed ne bó, dyaŋ dénkēmbonǵé bó ahób. ¹⁵ Né-ɔɔ, bēnlāā bó bán bēbíd á ndáb e kóte. Bēbídé-'áá bó, bēn ne bēn bébootéd akal, ¹⁶ bésēdté bánken, “Chán débenlé ábén bad? Moosyāal á Jerusalem abíi áá bóo bēbélé enén ndale e menyáké. Deéhēlē-sē dehób bán bēbēlé. ¹⁷ Bon detāŋgéné ábén bad etúu asím áte nén bán bésóg bad akale tāŋgene Yesue, ábel bon nímén nkalaŋ méekanlád se nkag á'sō.” ¹⁸ Dóo béchénlé bó ámbid ámpē bon bésím bó etúu áte bán bēhedéé awóg ámpē mbéd nēe béhóbéé ké'ε bēyágtéé á dīn áde Yesue. ¹⁹ Bon Petro bó Jɔn bēntímtén bó bán, “Nyé bēn nyéhób chǔm-éé étāŋgéné á'sō é' Dyǔb. Awógen nyé káa áwógen Dyǔb? ²⁰ Ayāle sé pēn séhēlē-sē sédīb nsal bán séekanlé mam nime sé bēn sényinné dīd sēwógén-ne etúu.” ²¹ Bad bé kóte bēnlyǵ bésím bó etúu áte ngine ngine. Ámbid enē bēnchené bó, áyāle bēnkényinné nzii eché béhele békógsén bó áyāle bad bésyāal békémté'áá Dyǔb tāŋgene dyaŋ áde ábēnlédé. ²² Mod awě menyáké mēmbēnlédte áyāl bon ádyēē bwām antóm móom mé mwě méniiin.

*Bad ábe bédúbpé békānne bán
Dyǔb ábe bó e'wéd bé nlém*

²³ Ade bad bé kóte bétédte Petro bó Jɔne, bēnkě echoŋ é bad bé Krīsto atán, bēláá bó mam nime beprise bēmbáá ne bad bēmbáá bé kóte bēlāŋgé bó. ²⁴ Ade ábē bad bé Krīsto bēwógé nē, bēnlād nsal ákáne. Bēnlāā Dyǔb bán, “Titéε, wē awě ehágé nkoŋ mí mín ne ní sé, edīb é nkwe ne bwēm é'syāal ábe é'dé bó áte, ²⁵ wenlóm Edāádəŋ éche Esáá wēe echəd sáŋ ambáá Dabide, awōŋ mbaledé wéé ébel áhób ábén e'yale nén áá, ‘Cheé ékás bon bad ábe béesě bad bé Israel béliε' bwāmbwam? Cheé ékás-ε bon bad bēbélé e'háké ngēn? ²⁶ Kāŋ é nkōŋsé élade yǎl, bēnkamlε-ε ámpē békóbe mbom átāŋgen Sāŋ Dyǔb ne Ane-awě-Áwógté.’ ²⁷ Ebēnlédé nē dēn. Hērɔde bó Pontus Payledé bēnkōb mbom á dyad-té hén ne bad ábe béesě bad bé Israel ne belyáged bé bad bé Israel. Bēmbel nē áhage Yesue awōŋ mbaledé awě Asáá awě Ewógté. ²⁸ Bēnkōb mbom ábel mam nime mmōŋ wēmmadté atii ne echoŋ ngine á'sō é' pónde mébēnléd. ²⁹ A-Sāŋ, bɔɔb-pɔɔ, mmōŋ énon akím áde békíméé, ébe sé ábōŋ bēmbaledé nlém ákal échōŋ eyale ésebán sēwóge mbwóg. ³⁰ Lúméd echoŋ ngine édide bad bwām. Ebel-le séhel e'chemléd ne menyáké ábel á dīn áde Yesue, awōŋ mbaledé awě asáá.” ³¹ Bémáá-'áá akáne, hōm áde bēnladénné áte ánəŋned. Bó moosyāal bēnlōn ne Edāádəŋ éche Esáá bébootéd-te eyale é Dyǔb akal ésebán mbwóg rídé bó áte.

Bad ábe bédúbpé bēbele mekan nēe mod nhóg

³² Bad bésyāal ábe bédúbpé bēnwōŋ nlém nhóg ne mewēmtɛn mehóg. Modmod eehóbe'áá áá móo mówōō échén ké'ε échíníi bon bwēm é'syāal bēmbē bó ntéd. ³³ Bembapεε bé nlómag bēmbē bēkalé' ne ngine esyāal nén bán bédé mbōŋ nén bán Dyǔb ápúúdté Sāŋgú Yesue. Dyǔb-pe démbād bó nsimé abe ámīn e nsimé. ³⁴ Modmod eetóge'áá chǔm átínté echáb. Pónde ne pónde té bad ábē bēnwōŋ e'túú ké'ε ndáb bésómé'áá chó, bēpēn nímé mōné, ³⁵ bēbē bembapεε bé nlómag, bó-ε bétédé'áá bēkāb ne mod-téé ngáne ántōgnēnnē. ³⁶ Nē dóo Josebe, mod a túmbé e Levi awě béchyáá á alon á Sayprus ámbēnlé. Bembapεε bé nlómag bēchágé'áá mó bán Banabase, (nédē mod awě awéde

bad nlém á abum.) ³⁷ Ansóm etúú, atéd nímê məné, ábe wée bembapεε bé nlomag.

5

Ananiasε ne Safiraa

¹ Mod nhóg abédé bán Ananiasε, mwaád-te bán Safiraa. Bómpē bénsōm donge á bwēm ádāb. ² Boη ankoó donge á məné ámbīd, mwaád-te ámpē ambīi. Ananiasε ampéén məné níme mēnlyǎg ásē wée bembapεε bé nlomag. ³ Hée Petro álāngéé mó nén aá, “Á-Ananias, cheé ékáá boη ehé Satanε etál wée ásəl wε á nlém-tê. Bəəb-póó, abelé wε ekānlé Edəádəη éche Esáá metóm akoo áde ékóngé epeɗ é məné níme ésómné bwēm. ⁴ Edēháb wě mósōme’ etúú ébédéé échoη, áde émáá-’ε chósóm ámpē, məné níméd nībédéé nímōη. Cheé ékáá boη etíí áwōη nlém-tê wée móbel enén ndín e akan? Saké moonyoη ékánlé metóm boη Dyōb dōó ékánlé metóm!” ⁵ Awóg áde Ananiasε áwógé nén, anhún ásē, awé-’ε. Mbwóg ní ngíne ménkōb bad bésyāāl ábe bēnwōg ádén dyam. ⁶ Kódébad émpě áhed, bétéd mó ndim, békaη mó béke bélime.

⁷ Dyam háwa éláán ámbīd enê, Ananiasε mwaád ampě, enkēmbíí’ε pēn dyam áde ábēnlédé. ⁸ Petro ansedéd mó aá, “Láá mε, məné nisyāāl mén níme nyékúdé áyāl e etúú éche nyé awoη nchóm nyénsōmmē-yε?” Safiraa ankwentén mó aá, “Eε, nisyāāl mē.” ⁹ Dōó Petro álāngéé mó aá, “Cheé ékáá boη nyékəgé’ Edəádəη éche Sāηgwéé? Nəné’, bad ábe béliimmé awoη nchóm bós bédé á mmwε nínií, bétéd-te wémpē ndim hē bəəb.” ¹⁰ Abwōg-ábwōg ane mmwaád anhún ásē á’sō-te wée Petro, awé-’ε. Echē kódébad énsəl á ndáb-te bényín bán amaá awé. Dōó bēbīdné mó ndim á ebwóg béke béliimé á nkəg ní soη wée nchóm. ¹¹ Mbwóg ní ngíne ménkōb mwembé nisyāāl ne bad bésyāāl ábe bēnwōg ádén dyam.

Bad bé nlomag bēbélé menyáké hīin

¹² Bembapεε bé nlomag bēbélé’áá e’chemléd ne menyáké hīin átíntē e bad. Bad ábe bédúbpé-’ε béyógké’áá abom née mod nhóg á Abepé á Solomonε á Ndáb-e-Dyōb. ¹³ Kénéε bad béchágé’áá bó dīn á bwām, bédīi bēbáá’áá bó alaten. ¹⁴ Boη kénê, ekud é bebaád ne baachóm ábe bédúbpé Sāηgú Yesue, bésólé’áá áwāb nlatén, mesoηgé mé bad ábe bédúbpé ríchágke’. ¹⁵ Mekan níme bembapεε bé nlomag bēbélé’áá mēnkəη bad bēpēmē bad bé nkole bēbanné’ bó á nkəg ní nzii á menoη ne á e’búm mīn. Bēbélé’áá nê ne mewēmtēn nén bán, nzé Petro atóme’ ké tómén échē edəádəη éhūn bó á yāl bēdyēē bwām. ¹⁶ Ekud é bad émbīd káəηne á myad níme médé bēnbēn ne dyad á Jerusalem. Bēnwālē ábāb bad bé nkole áyāl ne bad ábe e’dəádəη bé mbéb é’tágté’áá. Bembapεε bé nlomag bēndīd moosyāāl bwām.

Béhédé bembapεε bé nlomag á mbwōg

¹⁷ Ene pónde-’óó prisε ambáámháa ne échē echoη é bad nédē, bad bé epepe é Besadusia bémbē kónjí bwāmbwam ne bembapεε bé nlomag. ¹⁸ Bēnkōb bembapεε bé nlomag, bēhé bó á ndáb e mbwōg níme rídé á dyad tē. ¹⁹ Boη nímê nkuu, ángel e Sāηgú enhyé ekob é mbwōg adibe ebíded-te bó. Enláá bó aá, ²⁰ “Nyékag á ndáb e Dyōb, nyélānge’ bad mam mēsýāāl tāηgene ádén alongé dékōlē.” ²¹ Bembapεε bé nlomag bēnwōgēn ene ángel. Bīn é’sāηgé-’áá, béke bésól á Ndáb-e-Dyōb, bébootéd bad ayáged.

Ene pónde-’áá prisε ambáámháa ne échē echoη é bad, bēnchēlē mbom ní mbwóg níme ménlād belyáged bé Israel bésyāāl. A mbom hē dōó bēlómé nlébtéd á mbwōg nén bán bēpēen bembapεε bé nlomag áwāb. ²² Boη áde sánze épédé á ndáb e mbwōg, bēnkētánné bembapεε bé nlomag áwēd-te.

Né-ɔ́ bɛntĩm ámbĩd, béke bɛláá ábê bad á mbom bán, ²³ “Sêpedé á ndáb e mbwɔg, sêtáné ngáne bépéné ch́ hõm ásyāāl. Bad ábe bɛnɔne’ mbwɔg-ke bó moosyāal bédé wɛɛ mod-té ánɔné mmwɛ mé e’ké. Boŋ ádě sɛdíbpé ekob, sɛetánéé mod ké nhóg áwēd-te.” ²⁴ Ade mod ambáá a plúse é ndáb e Dyõb ne beprise bɛmbáá bɛwógé nê, bényāg, bánken “Chán nén ádíí?” ²⁵ Hê dɔ́ mod nhóg ápedé áhed boŋ álāngē bó aá, “Nyébíi nén bán bad ábe nyéhēē á mbwɔg, bédé á Ndáb-e-Dyõb bɛyāgte’ bad.” ²⁶ Dɔ́ mod ambáá a plúse é Ndáb-e-Dyõb ábíde ne ábē bad, boŋ béke békõbē’ bembapɛɛ bé nlomag, bɛpɛɛné’ bó. Boŋ pɛn bɛnkɛnkóbɛnné bó ewaŋge áyāle bɛbáá’áá bán bad ábe bɛmbē áhed bɛlũm bó meláá.

²⁷ Bɛnsālɛn bó á ndáb-te, bɛtíi bó á’sō é’ mbwóg. Hê dɔ́ prise ambáámbáa ábóótédé bó akáad, álāngé bó nén aá, ²⁸ “Sɛnsím nyé etúu áte nén bán nyéekɛɛné’ ayáge áde anén mod á’sō ámpē. Bɔɔb-pɔ́, Nyɛnɔne’ chõm-ɛɛ nyébélé. Nyêbɛlé moosyāal á Jerusalem awógé ádén ayáge. Nyêhede-’ɛ kwééd eché abán áwɛd nló.” ²⁹ Hɛɛ Petro ne ábínií bembapɛɛ bé nlomag bɛtímtanné bó bán “Dyõb dɔ́ sɛtāŋgéné awógen, saké baányoŋ. ³⁰ Ade nyémáá Yesue abome á awɔg, nyêwúú-’ɛ ḿ, Dyõb áde ábēd betaa, dɛmpuúđ ḿ. ³¹ Dyõb dɛnchāgēđ ḿ, ábānē-’ɛ ḿ á ekáá é mbáá nɛɛ Nlyáged ne Nsoode. Ambɛl nê ábɛl boŋ álúmed bad bé Israel nzii eche bɛchenéé ádab abé dé mbéb boŋ Dyõb álagsén bó. ³² Sɛbɛn sɛnyínné nímén mekan đđ. Edáádəŋ éche Esáá ch́mpɛ ébíde’ mbóŋ. Ch́-’áá édé ndɛ eché Dyõb ábageé bad ábe bɛwógne ḿ.”

Elébé eche Gamaliɛ

³³ Ade mbwóg eche endyéé ásɛ éwógé nê, bɛnliŋ bwāmbwam káəŋ bɛhedé-’ɛ bán bɛwúu bembapɛɛ bé nlomag. ³⁴ Boŋ mod a mbwóg nhóg áfínté echáb, awě bɛchágé’áá bán Gamaliɛ antyéém ámín. Anén mod abédɛɛ Farisia, abé-’ɛ meléede a mbéndé awě bad bɛsyāāl bɛbágé’áá edúbé bwāmbwam. Anhób aá bɛsébe bɛbíden ábê bembapɛɛ bé nlomag á ebwóg. ³⁵ Dɔ́ álāngéé bad bé mbwóg aá, “A-baányoŋ bé Israel, nyétéd pónde ne chõm-ɛɛ nyéhedeé ábén bad abɛl. ³⁶ Eɛchābɛɛ áte áde mod awě bɛchágé’áá bán Tiodasɛ ábídáá dúu, ákumé’ ekáá á tál aá módɛ mod. Bad ábe bɛnhíd ḿ ámbĩd bɛbédé dyam mbwókɛl éniin. Boŋ káəŋ ne á asóg bɛnwūú ḿ, ábê bad-te bɛpántéd áte, éché epepé ch́-’ɛ ébɔ́. ³⁷ Ambĩd e pónde, mod awe bɛchágé’áá bán Judasɛ mod a Galilia ḿmpɛ ámbĩd á pónde e tóŋgé. Ambɛl ndun e mod enhíd ḿmpɛ boŋ káəŋne á asóg bɛnwūú ḿ, ábē bad-te bɛpántéd áte. ³⁸ Bɔɔb-pɔ́, áyāle ádén dyam, nlāŋge nyé nén mɛɛ nyétede ábén bad békag, nyéebɛlɛ bó dyam. Ayāle nzé édé nén bán nímén ntíi ké’ɛ ádén dyam áhúú ne moonyoŋ, né dɛn dɛkwɛ. ³⁹ Boŋ nzé édé bán áhúú ne Dyõb, né nyéehɛnlé bó dyam abɛl, né káəŋne á asóg nyéenyín bán Dyõb dɔ́ nyétāŋganné.”

Bad bé mbwóg bɛnkõb elébé éche Gamaliɛ ⁴⁰ Hɛɛ bɛchɛnlé bembapɛɛ bé nlomag bán bɛsól á ndáb. Bɛnkūdɛ bó, bɛsím-mɛ bó etúu áte bán bɛhɛdɛɛ awóg ámpē nɛɛ bɛtúbɛɛ đđn áde Yesue. Dɔ́ bɛtédte bó bán békag. ⁴¹ Bembapɛɛ bé nlomag bɛnysáá á’sō é’ mbwóg. Bɛmbē menyíŋge ányín nén Dyõb ányíné aá bɛkwógnédé ákud akwáké á đđn áde Yesue. ⁴² Epun ne epun-té bɛkágé’áá á ndáb e Dyõb ne á ndáb é bad, bɛyāgtɛ bad, bɛkale-’ɛ nkalaŋ níme Yesue, Ane-awě-Bɛwógte.

6

Mwembé mépwédé bad saámbé áwóŋgen

¹ Bɔɔb-pɔ́, ngáne mesoŋgé mé bad ábe bɛdúbpe méchágkɛ’áá acháge ne acháge, nswaŋten mémbíđ áfínté e bad bé Israel ábe bɛhóbé’áá ehób é Grikia ne ábe bɛhóbé’áá ehób é dyad. Bad ábe bɛhóbé’áá ehób é Grikia bɛhóbé’áá

bán ábāb bekúd béekudéé akab á mōné áde békábpáá bekúd epun-téé. ² Hée bembapεε bé nlomag dyôm ne bébe béladeé bad ábe bédúbpé bésyāāl áte boŋ bélāngē bó bán, “Eeboo’ é nén bán sétede akal dé eyale é Dyōb ábel boŋ séhíde nkabted mí mōné ámbíd. ³ Né-ɔ́, a-baányan nyépwed bad saámbé átínté echēn, ábe béwóó edúbé, ábe Edāádəŋ éche Esáá élyágtéé, bēbii-’ε akan, ábel nén sébane mímén ntíi áwab mekáá. ⁴ Ene pónde séēbē echēd yāl esyāāl ákáne ne ákal nkalan mí bwām.” ⁵ Moosyāāl anwóg menyinge ne dyam áde bembapεε bé nlomag bēnhōbpē. Né-ɔ́, bēmpwēd Stefanuse. Abédéε mod awē andúbé bwāmbwam. Edāádəŋ éche Esáá-’ε élyāgtē mó. Bēmpwēd káəŋne Filibε, Prokorosε, Nikanɔɔ, Timōne, Pamenasε ne Nikolausε. Nikolausε abédéε mod awē ámbíd á dyad á Antyɔg, eebédéε mod a Israel boŋ antimén adúbe á bad bé Israel. ⁶ Bēmpéén ábén bad á’sō wée bembapεε bé nlomag. Bembapεε bé nlomag bēnkānnēd bó bēbán-ne bó mekáá á nló. ⁷ Né-ɔ́, eyale e Dyōb émbē ékanlád mbwóg áte esyāāl ékäg á’sō. Mesonǵé mé bad ábe bēndúbē á Jerusalem méchágkē’áá acháge ne acháge. Ekud é beprisε chōmpē êmbootéd nkalan mí bwām ahíd.

Békóbe Stefanuse

⁸ Bɔɔb-pɔ́ Stefanuse abédé-éε mod awē áde alongé álúmté’áá nsimé ní Dyōb bwāmbwam. Awóŋ ngíne ábel ndəle é mekan é menyáké átínté e bad. ⁹ Boŋ baahóg bēmbootéd mó apentən. Abē bad bēbédéε bad ábe bēmbíd á echon é bad éche êmmentén ake á ndáb e mekáne eche béchágé’áá bán ndáb e mekáne e betāŋ ábe bēnkēmbé betāŋ ámpē. Abé bad bēbédé bad bé Israel ábe bēmbíd á myad mé Sirinε ne Alesandria. Bóɔbe bad bé Israel bēmpēε ábe bēmbíd á mbwóg e Silisia ne e Esia, bēmbootéd aswanɛn ne Stefanuse. ¹⁰ Boŋ Edāádəŋ éche Esáá émbē mó nyaa e debyéé eche nzé anhób dyam, béehεle’áá dó apεle. ¹¹ Né-ɔ́ bēnsāl baahóg áte bán bēhōb nén bán “Sēwógé née Stefanuse ásyāó’ é Mosεε, ásyāā-’ε Dyōb.” ¹² Né-’áá bēmbenlé boŋ békón bad bé dyad, békón bad bēmbáá bé dyad ne bemeléede bé mbéndé. Hée békóbe Stefanuse boŋ békεεné mó á’sō é’ bad bé mbwóg. ¹³ Hē-’áá bépééne bad ábíd mó mbóŋ é metóm. Abē bad bēnhōb nén bán, “Anén mod ahóbe’ mekan mé mbéb pónde ésyāāl tǵŋgene Ndáb-e-Dyōb echē esáá ne tǵŋgene mbéndé eche Dyōb ábágé syánē. ¹⁴ Sēwógé née áhóbe’ é áne Yesue, mod a Nazaret, āpāŋ Ndáb-e-Dyōb áhəŋlén-ne e’lem ábe Mosεε ályágnédé syánē.” ¹⁵ Bad bésyāāl ábē bēbédé á ndáb e mbom bēnsūm mīd wée Stefanuse. Bēnnyín née e’só é’peneé mó née e’só é’ ángel.

7

Stefanusε abēnlédé myanǵó ní bad bé Israel ákáá

¹ Prisε ambáámbáa ansedéd Stefanuse aáken, “Mmén mekan mésyāāl míme ábén bad bēhóbe wε áyāl, médé mbále-yε?” ² Dó Stefanuse ábótédé bad bé káánsel póle akale. Anhób áá, “A-baányan ne besáá ábēm, nyélám metúu. Dyōb dé ehúmé dēmpií echēd sáŋ Abrahamε áde abédé á mbwóg e Mesopotemia, adēhób áá mókag adyεε á dyad á Haran. ³ Dyōb dénlāā mó áá ‘Tédé echon túmbé, étede-’ε ádōŋ alon ékag á ndɔɔb eche mēlūmēdtē wε.’ ⁴ Né-ɔ́, Abrahamε antédé ndɔɔb e Kaldeya áhyε ádyē á dyad á Haran. Ámbíd e kwééd eche Abrahamε sáá, Dyōb dēmbēl Abrahamε áke ádyē á ndɔɔb eche nyédíi áhed nén bɔɔb. ⁵ Ene pónde Dyōb dénkēmbaá Abrahamε ké abēn á ndɔɔb eche ándāāsēnnē mó. Boŋ pεn Dyōb dēnhób nén áá ene ndɔɔb ésuunéd bó míme mbyaa. Pónde eche Dyōb dénlāá-’é Abrahamε nē, eenkēnwáléé mwǻn ké nhóg. ⁶ Dyōb dénlāā mó nén áá, ‘Mmōŋ mbyaa mébē beken á alon

á bad bémpēe. Awed-taá bébēē betān, békūd-te metuné etūn é pónde éche édé dyam mbwókél é mwě éniin. ⁷ Bon mǝkǝgsēn ádē alon á bad áde bébenléé nēe betān. Ambīd enē, nīmōn mbyaa mébid á alon-tē wē, bétim áyāl e ádén abwóg á hōm, békānnē á dīn ádēm áhed. ⁸ Héε Dyōb ábélé bon Abrahamε ápē á nchemtēn ne mó tǝngene ngáne bégagē bad, nēngáne e'chemléd bé melē nīme Dyōb ámwédé ne ábē bad. Né-ǝǝ, Abrahamε an'yǝg awe mwǝn Aisigε ámbīd e e'pun saámbé áde béchyáá mó. Aisigε mó-'ε an'yǝg awe mwǝn Jakǝbe, Jakǝbe mó-'ε áyǝg ábe bǝn dyōm ne bébe ábe bédé ábēd betaa.

⁹ “Ábē betaa bēnwōōn mwǝnyān nhóg, Josebe kónjī á nlém-tē. Né-ǝǝ, bēnsōm mó nēngáne ntān. Bad ábe bēnsōmmē mó áwāb, bēnkēén mó á alon á Egipto. Bon Dyōb démbē mó ámbīd, ¹⁰ ábēl-le atóm metake mésyāāl áte. Dyōb démbēl Farao kǝn e Egipto anwógén Josebe menyīnge ábē-'ε Josebe debyéé, áde ápédé áwe á'sō. Nēn démbēl Farao ambē Josebe atii á ngómenaá ámīn e alon ne ámīn e ábē bwēm é'syāāl. ¹¹ Ambīd enē, nzaa e ngīne empē á alon á Egipto ne á alon á Kanahan. Ene nzaa empēén metake mé ngīne, ábēd betaa bēnkēnwōn-'áa ndyééd eche bédyágkē. ¹² Né-ǝǝ, áde Jakǝbe áwógé bǝn ndyééd edé á Egipto, anlóm ábe bǝn áwed. Nédē ábēd betaa. Nē dǝǝ ábédé bó ngen e'só áke áwed. ¹³ Ade bǝn ábe Jakǝbe békīí á Egipto ngen éche élónténé ébe, Josebe ampalé yǝl áte wēe baányān. Hē dǝǝ Farao ásónténé tǝngene túmbé echē Josebe. ¹⁴ Né-ǝǝ, Josebe anlyágtén baányān áá béléá sáá Jakǝbe, áhyag ne eche túmbé esyāāl á Egipto. Bó moosyāāl bēbédé móom mé mod saámbé ne bétáan. ¹⁵ Dǝǝ Jakǝbe bó moosyāāl békīí á Egipto. Awed-taá mó ne ábe bǝn, betaa ábe syānē bēndyēé'é kǝǝn bēwé-'ε. ¹⁶ Ambīd e nē, bēntéd bó ndim bēsūēn ámbīd á dyad á Shekem, bélímé mó áwed á ndǝǝb echē Abrahamε ánchanénné mǝné wēe bǝn bé túmbé e Hamǝ.

¹⁷ “Ade pónde ékwógé ape echē Dyōb délōnēdtē dyam áde ánlāā'ε Abrahamε áá móǝbēl, mesōngé nīme ábēd bad ábe bēbédé á Egipto mēmǝd acháge bwāmbwam. ¹⁸ Kǝǝne á asóg, kǝn empēe echē enkēmbíí myāngó nīme Josebe, empē á nkamlēn. ¹⁹ Anwōn akwāb tǝngene ábēd betaa átagté-'ε bó. Ankǝn bētēdē ábab bǝn á ebwóg, ábel bon bēwē. ²⁰ Mmē mesú dǝǝ béchyáá Mosεε. Ábédēε mwǝn awē ambōn bwāmbwam. Bēntǝgén mó á ndáb wēe sáá á etūn é ngǝn éláán. ²¹ Ambīd enē dǝǝ bētēdté mó á ebwóg-te. Héε mwǝn a mmwáád awē Farao ádíbté mó, átēdē mó ngáne awē mwǝn, átgne-'ε mó kǝǝn ákwogé'. ²² Bén'yāgēd Mosεε debyéé á bad bé Egipto ásyāāl kǝǝn abé ndǝle e mod á nhóbtéd ne á mbeltéd.

²³ “Ade Mosεε ápédé móom mé mwě ménīin, mewēmtēn mēmpií mó áke dényīn baányān bé Israel. ²⁴ Antán ngáne mod a Egipto átagtéε mwǝnyān nhóg. Dǝǝ ákīí áhed átimtēn. Anwōngén mó áwúé-'ε ane mod a Egipto. ²⁵ Mosεε anwémtén áá ábē bad béchem nēn bǝn Dyōb áhede mó abenled áhúd bó á mekáá mé bad bé Egipto, bon bēnkēnyīnnē nē. ²⁶ Epun éche ébádténé, antán ábē bad bé Israel bébe bēn ne bēn bēwane'. Anhēd nzii eche áyālēé bó ákóm nsañ. Dǝǝ álāngéé bó áá, 'Eesaá mbále bǝn baányān bóǝ nyédíí-ye? Chán-nō nyé mod-té áhedéé waáb alógen?' ²⁷ Bon ane mod awē ahedé'áá waáb alógen nē, antínéd Mosεε á nkǝg ásedté mó ááken, 'Nzé-módé abagé kunze áá ékamlan ne ákáad sé? ²⁸ Ehede mémpē awúu ngáne éwúú mod a Egipto chǝn-ε?' ²⁹ Awóg áde Mosεε áwógé nē, ansōb ákē á mbwóg e bad bé Midian. Awed-taá ádyéé kǝǝn bon áchyāā ábe bǝn bé baachóm bébe.

³⁰ “Ambīd e móom mé mwě ménīin dǝǝ ángel épíidé Mosεε á ehyānge. Empíí mó a muú-te, nīmé ménkōbēn mwǝ bwel. Nēn ábédé benben ne mbǝǝd e Sinai. ³¹ Ade Mosεε ányíne ádén akan, menyáké ménkōb mó. Ansíde benben áá mótoñ anǝn bwām, dǝǝ áwógé ehób éche Sāngwéé nēn áá, ³² 'Méε ndé

Dyöb áde ábôn betaa, Dyöb áde Abrahamε, Aisigε ne Jaköbe bébénlé'áá.' Ne mbwóg ní ngíne Mosεε enkênchu' é anôn áhed. ³³ Héε Sánḡwéé álânḡéé mó aá 'Húd metámbe á mekuu áyāle abwóg á hóm áde étyéémé nén ádíi hóm áde ásaá. ³⁴ Nnyíné ngáne ábēm bad ábe bédé á alon á Egipto békudéé metake bwámbwam. Nwógé ngáne béwennadté dōō nhyédé bó awōḡḡen. Bōōb-pōō hyāḡ, mēlōm wε á Egipto.' ³⁵ Anén Mosεε móō bad bé Israel bémbāḡḡé á yāl bon bésēdté mó bánken, 'Nzé-módé abagé wε kunze ákamlen ne ákáad sé?' Mós-'aá Dyöb dénlōmmē ákamlen ne áson ábē bad. Nén dēmbenléd áde ángel ēmpíí' é mó áde bwel bēnkōbpē muú. ³⁶ Mosεε awed móō ambídén bad bé Israel á Egipto. Ambēl ne e'chemléd áwed ne á Eyake é edib é nkwé. Ambēl-le menyáké ne e'chemléd áde bébédé á ehyāḡḡe á etūn é móom mé mwé méniiin. ³⁷ Anén Mosεε móō anláá bad bé Israel aá, 'Dyöb délōmē nyé nkal é'daádəḡ awē ábíd áfínté echēn melemlem nēḡḡáne álómé me.' ³⁸ Melemlem mé Mosεε móōbédé nlatén ne ábēd bad á ehyāḡḡe. Abédé áwed ne ábēd betaa áde ángel eche Dyöb dénlōmēnnē nlébtéd á Mbōōd e Sinai énhōbpē áwāb. Mmén nlébtéd míme Mosεε ánkudté wéε ángel móō syánē dédíi déhídéé.

³⁹ "Ábēd betaa bēnkēnwógēnné Mosεε, bon bémbāḡḡ mó á yāl, bétimé béwēmtān átim ámbíd á Egipto. ⁴⁰ Ade Mosεε ályágé adé á mbōōd e Sinai dōō bad bé Israel bēlāḡḡé mwānyan Arōne bán, 'Bélé sé bwēm ábe bēbē nēḡḡáne myöb ábe bélyāḡḡéd sé áyāle séebíi' é dyam áde ábénlédé ne Mosεε awē ambídéd sé á Egipto.' ⁴¹ Héε bébélé chōm éche éwāḡḡé mwān a nyag bon bébootéd e'lém awúu ábe chō mende. Bēmbel káōḡḡe ngande, áwóg menyīḡḡe ne chōm éche bébénlé mímab mekáá. ⁴² Dōō Dyöb ákúnnédé bó mbíd bon áchenné' bó ákānned ngumε éche édé ámīn. Ebénlédé ngáne éténlédé á kálag e bekal bé'daádəḡ nén bán,

'A-bad bé Israel, áde nyémbēē á ehyāḡḡe á etūn é móom mé mwé méniiin saké mēé nyékwénlé'áá káa nyétúmmé'áá e'lém ábe mende. ⁴³ Tēnde echē dyöb áde béchāḡḡé bán Molek móō nyémpēmē.

Ediidingε-'ε éche tintine a dyöb áde béchāḡḡé bán Refan chōō nyéhyómnaá.

Mmén myöb móō nyébénlé mekáá bon nyébwāḡḡkē mebóbōḡ.

Né-ōó, mēbēn nyé, nlóm nyé hóm áde áchābnédé tómaa alon á Babilōn.' "

⁴⁴ Stefanuse ambé abád ámpē aá, "Ade ábēd betaa bébédé á ehyāḡḡe bēnwōḡ Ebem é Dyöb échē élūmte nén bán Dyöb áde ne bó. Bēnlōḡ chō nyaa echē Dyöb dénlāā' é Mosεε aá álōḡ chō. Nsāaned míme Dyöb délūmēdtē Mosεε móō ánhídtē. ⁴⁵ Ambíd e pōndé ábēd betaa bēnkōb ene tēnde á mekáá míme ábab besáá. Bēnwālē chō áyāl áde bóōbe Josua békōbné melon ndōōb echē Dyöb dēnnanéé bó bad áte. Ene tēnde embé ebé áhed káōḡḡe á pōndé echē Dabidε. ⁴⁶ Nsimé ní Dyöb níhídé'áá Dabidε. Né-ōó, anchāḡḡ Dyöb aá ábe mó kunze mólōo Dyöb áde Jaköbe ábénlé'áá ndáb. ⁴⁷ Bon Solomonε, Dabidε mwān, móō antīm Dyöb ene ndáb alóo. ⁴⁸ Bon kénē Dyöb á Ngum éēdyēē' é á ndáb echē baányon bēlōḡḡé mekáá. Edé nén ngáne nkal é'daádəḡ nhōḡ ahóbé aá Dyöb áhóbé aá,

⁴⁹ 'Nkon nímmīn móō níde ádēm atii dé nkamlen,

nkōḡsé-'ε níbé wéε mbanneé mekuu.

Nyaa e ndáb ehéé nyéhēle-se nyēlōó mε?

Ké'ε héé mékōmmēē áte?

⁵⁰ Mmēn meémaa' é ábēn bwēm abel-ε?' "

⁵¹ Stefanuse ambád ahób aá, "Nyédíi bad ábe béwúú nló áte. Nyēlélé nlém á abum. Nyékólé metúu áyāl e eyale é Dyöb. Nyédíi melemlem nēḡḡáne ábēn betaa, nyētāḡḡan Edaádəḡ éche Esáá. ⁵² Nkal é'daádəḡ ké nhōḡ alyāḡé áse awē enkēnkūd metake á mekáá míme áben betaa-yε? Bēnwūū mēsēnze mé Dyöb mésyāḡ míme se' bōōd mēmbēl ehāḡḡé áyāl e epe éche Ane awē abele

mekan níme métánǵéné. Nyé-'ε bɔɔb nyêsómé mós, nyêwúú-'ε mós. ⁵³ Nyé bēn-naá nyêkudé mbéndé éche Dyöb álómé mbwiined ne éche ángel boŋ kéné nyéehídeé chós."

Bélúmé Stefanuse meláá

⁵⁴ Ade bad bé mbwóg béwógé mekan níme Stefanuse áhóbé, bēnlīŋ bwāmbwam kááŋ yǎl ésōgē bó áte. ⁵⁵ Stefanuse-'ε Edáádāŋ éche Esáá énlōn mós áte. Née ánóné ámīn ányīnē' ehúmé é Dyöb, ányīnē' Yesuε ngáne átyéémé Dyöb á ekáá émbáá. ⁵⁶ Dóó áhóbéé aá, "Nyénəne', nnyīne' née dyöb ánédnéde, Mwān-a-Moonyoŋ átyéémé Dyöb é ekáá émbáá." ⁵⁷ Héε bad bé mbwóg béhédeé esaád é ngīne békútén-ne metúu ne mekáá boŋ bó moosyáál bēbōnlād mós. ⁵⁸ Bēndol mós bésyāŋnéd mós á dyad-tē, bébootéd mós meláá álúm. Bad ábe bentyēēm mbóŋ ákógsen Stefanuse bēnhūd nīmāb nkob áyāl béke bēbānē á'sō-te wéε kódemod póg bán Sɔɔle ánəne bó. * ⁵⁹ Ade bélúméé Stefanuse meláá nē, ankáné aá, "A-Sáŋgú Yesu, mmōŋ kōb échēm edáádāŋ." ⁶⁰ Dóó ábwógé mebóbóŋ boŋ ákántē ehób ámīn aá, "A-Sáŋ, lagsén bó nīmén mbéb níme bébeleé." Amaá-aá ahób nē, awé-'ε.

8

¹ Sɔɔle abédé ásē ákwentén-ne aá béwúu Stefanuse.

Metuné mébélé Ebεε épāŋtédé áte

Echē epun chēn mwembé mé Jerusalem mēmbootéd metake mé ngīne akud á mekáá mé bad bé Israel. Bad ábe bédúbpé bésyāál bēmpāŋtéd áte á mbwóg e Judeya né e Samaria ésyāál. Boŋ bembapεε bé nlomag bēnpen-εε bēnlyǵ. ² Nguse é bad ábe bēmbané nīmab nlém nīsyāál ábele Dyöb bēnlīmē Stefanuse. Béchyεε', bélebé-'ε mós. ³ Boŋ Sɔɔle mós-'ε ahedáá mwembé abóded. Ahúé'áá enén ndáb átimé eníníí, ábīdtē bó á ebwóg, bebaád ne baachóm, ahág-ke bó á mbwóg.

Filibε akalé nkalaŋ ní bwām á Samaria

⁴ Bad ábe bédúbpé bēmpāŋtéd áte, békag békalé nkalaŋ ní bwām. ⁵ Filibε mós ankē á dyad ambáá á mbwóg e Samaria ákanlé bad tǵŋgene Ane-awē-Béwógté. ⁶ Ade ndun e mod éwógé mam níme Filibε áhóbéé bényīn-ne e'chemléd bé menyáké ábe ábélé, bēntōŋ metúu atále áte áwóg dyam áde áhóbéé. ⁷ Filibε ambél e'dáádāŋ bé mbéb é'syāŋgé'áá ekud é bad áte ne e'saad é' ngīne, ekud é bad-te ábe yǎl énwēē eped ne ábe bésyágté'áá bēndyεé bwām. ⁸ Nén dēmbél bad bésyāál á dyad-tē wē béwóg menyīŋge bwāmbwam.

⁹ Bɔɔb-pɔɔ, mod nhóg abédé áde dyad áte bán Siməne, akumé'áá ngaŋ eche ekómté'áá bad bé Samaria yǎl áte bwāmbwam. Akumé'áá ekáá á tǵl aá modmod eépedéé mós. ¹⁰ Bad bésyāál á dyad, ndəle é bad ne bekwěkwě bé bad bēmbané nlém áwē, bēhōbē-'ε bán, "Anén mod adíi ngumε e Dyöb echē béchágéé bán, Ngum embáá." ¹¹ Bēmbané nlém áwē áyāle á etūn é pónde ankōŋ bad yǎl akómed áte ne echē ngaŋ echē ákúmé'áá. ¹² Boŋ áde bédúbpé nkalaŋ níme Filibε ánkaleé bó tǵŋgene nkalaŋ ní bwām mé nkamlen ní Dyöb ne tǵŋgene Yesu Krīstəə, bēnkūd edusen, bebaád ne baachóm. ¹³ Siməne mwēn ámpē andúbé, ákūd-te edusen. Ambootéd Filibε ahíd kéhéé áde ákágé'áá. Yǎl enkóm mós áte áde ányīné mbeltéd mmé menyáké níme Filibε ábélé'áá.

¹⁴ Bembapεε bé nlomag bēnwóg á Jerusalem bán bad bé Samaria békóbé eyale é Dyöb, héε bélómé Petro bó Jəne áwed. ¹⁵ Ade bépédé áwed bēnkānnēd bad ábe bédúbpé nén bán békud Edáádāŋ éche Esáá. ¹⁶ Bēnkānnēd bó áyāle

* **7:58** Atínté e bad bé Israel émbē nén bán ábe bébídé mbóŋ bán mod abelé awusé bóó bébágé'áá bad bé'só álúm mós meláá.

bénkɛmpaá Edǎǎdǎɲ éche Esáá akud. Bɛndusén bó dásǎ á dǐn áde Sǎngú Yesue. ¹⁷ Dǎǎ Petro bó Jǎne bɛbáné bó mekáá á nló bó-’ε békudé’ Edǎǎdǎɲ éche Esáá. ¹⁸ Ade Simǎne ányíné aá nzé bembapεε bé nlómag bɛbáné mod ekáá á nló akude’ Edǎǎdǎɲ éche Esáá, ambídéd mǎné áβε Petro bó Jǎn, ¹⁹ áhǎbɛ aá, “Nyébag mémpɛ enén ngíne ábel bon kénzɛé awɛ mǎbáné ekáá á nló akud Edǎǎdǎɲ éche Esáá.” ²⁰ Petro antimtén mó aá, “Nzé ewémtɛné wɛé mǎhɛlɛsɛ mǎchǎnɛn ndɛ e Dyǎb mǎné, nyáábe mǎmǎɲ mǎné nyékag á dü-á-muú. ²¹ Weewóǎ’ é akab ké ahóg áyǎl e mǎmɛd nsǎn áyǎle mǎmǎɲ nlém mééboo’ é áte á’sǎ é’ Dyǎb. ²² Kunnéd-tɛ mbíd étimɛn Dyǎb, áyǎle mǎmɛn mewɛmtɛn mé mbɛb mǎme éwóǎ áte, ékáne’ wɛé Sǎngwɛé álagsɛn wɛ áyǎle awɛmtɛn áde éwémtɛné enén ndín e akan. ²³ Mmaá anyín nén meé, kǎn emaa wɛ akób áte, mbɛb-pɛ rǎhédɛ wɛ á mehanǵɛ-te.” ²⁴ Héε Simǎne álǎngɛé Petro bó Jǎn aá, “Sǎn, nyékǎnned mɛ wɛé Sǎngwɛé, ábel bon mǎmɛn mésyǎǎl mǎme nyéhóbé ké ahóg débɛnlád ne mɛ.”

²⁵ Ade Petro bó Jǎn bémáá mam mésyǎǎl ahób tǎngɛne Yesue, bémǎd-tɛ nkalan mǎme Sǎngwɛé akal, bɛntǐm ámbíd á Jerusalem. A nzii á esú békálé’áá nkalan mǎ bwǎm mǎme Yesue á myad mé mbwóg e Samaria híin.

Filibɛ bó mod e alon dé Etoopia

²⁶ Mmíní mbwɛ ángɛl e Sǎngú enláá Filibɛ aá, “Ladé yǎl, ékag á pɛd e mbǎɲ wɛé nzii echɛ ebíde á Jerusalem áke á Gaza étómɛé” Bɛbɛnládtɛ enén nzii ámpɛ. ²⁷ Filibɛ abǎnsɛné-’aá ákáǵ-ke. Héε ábomné son e mod á nzii ngáne ásúé’ é áwɛ alon. Anén mod abédɛɛ ndǎle e mod awɛ akamlánnáá, áǎné-’é ngáb eche Kandɛsɛ, mmwáád awe akamlánnáá alon dé Etoopia. Ane mod anké á Jerusalem. ²⁸ A ehúu ámbíd échɛ, andyɛé á ebambam. Ngáne ákáǵé’áá, áláá’áá kálag echɛ nkal é’dǎǎdǎɲ Yesayaa. ²⁹ Héε Edǎǎdǎɲ éche Esáá élanǵɛé Filibɛ aá, “Kǎǵ á ebambam hɛ, ébɛ chǎ bɛnbɛn.” ³⁰ Filibɛ annyǎǵéd áhed, dǎǎ áwógé ngáne ane mod áláá’ é kálag e nkal é’dǎǎdǎɲ Yesayaa. Dǎǎ ásedtɛé mó aáken “Esǎɲtan chǎm éche éláá’-yɛ?” ³¹ Ane mod antimén mó aá “Chǎn mǎmwɛé asǎɲtɛn áde mod éétǎnledɛé mɛ áte?” Né-ǎǎ, anchélé Filibɛ aá áchǎǵe á ebambam, bǎmǎ bédyɛɛ áhed. ³² Epɛd éche ane mod ákóǎ’áá alǎn ébédɛɛ nɛn,

“Abédɛɛ nɛngáne rǎdyǎɲ mǎ mbód mǎme békagké awúu, ambé-’ε ngáne mwǎn a rǎdyǎɲ mǎ mbód awɛ bɛsɛlɛé nyon bon eéchyɛɛ’, enkɛnhóbɛ dyamdyam.

³³ “Bɛnsudéd mó edúbé, békǎbɛn-nɛ mó kunze.

Nzé-módé átǎb mǎme nchýáátɛn dǐn

áde édíi bán bɛnhǎd mó ámǐn á nkǎɲsɛ.”

³⁴ Ane mod ansɛdéd Filibɛ aáken, “Nzé-módé ane nkal é’dǎǎdǎɲ áhóbɛé, eche yǎl chɛnɛ ké’ε mod ampɛé?” ³⁵ Héε Filibɛ álǎngɛé mó nkalan mǎ bwǎm mǎme Yesue, átǎnlád mó mekan áte, mbooted ne échɛn epɛd. ³⁶ Ade békagké nɛ, bɛmpɛ hǎm áde mendíb médíi. Héε ane mod áhóbɛé aá, “Mendíb móǎ mɛn. Weédǎsǎnnɛ mɛ ngen pǎǵ-ε?”* ³⁸ Ane mod anhób aá bétii ebambam. Dǎǎ bó Filibɛ bɛsúdɛ áse bɛsól á mendíb-te bon Filibɛ ádusán mó. ³⁹ Bɛbídɛ-’aá á mendíb-te bídɛn, Edǎǎdǎɲ é Sǎngú ékɛɛn-nɛ Filibɛ. Ane mod eenýíne’áá mó ámpɛ bon ambé ákáǵ, alón-nɛ ne menyǎǵɛ. ⁴⁰ Filibɛ annyín yǎl á dyad á Azotus ábooted-tɛ akɛ dyad ne dyad tɛ, ákalé’ nkalan mǎ bwǎm, kǎǎn ápɛ á dyad á Kaisaria.

* **8:36** Donǵe á kálag dé’sǎ ábádɛ nchoo 37: Filibɛ anláá mó aá, “Nɛle rǎdǎsɛn wɛ, nzɛsɛ edúbɛpɛ Yesue ne nlém nhóg.” Ane mod ankwɛntɛn aá, “Ndúbɛpɛ nɛn meé Yesu Krǐstǎ adii Mwǎn a Dyǎb.”

9

Sɔɔɛ atimé Yesuɛ adube
(Mbɛl 22.6-16; 26.12-18)

¹ Bɔɔb-pɔɔ Sɔɔɛ ambé ákīmē' áwúu bembapɛɛ ábe Sánɔwéé. Ankě wée prise ambáambáa, ² aláá mó aá átel kálag échě ábɛé belyáged bé ndáb é mekáne é Damaskɔs, ábel nén áwôɲ kunze echě nzé anyíné bad ké béhéé ábe béhíde' nzii e Yesuɛ áwed, áhan bó, ken bebaád-'é ké'ε baachóm, akób bó, ákēɛn bó á Jerusalem. ³ Dɔɔ Sɔɔɛ áhídté boɲ ákag. A nzii e Damaskɔs wê, áde ádíí benben ne dyad, emwɛdmwɛd émbíd ádyôb, épen mó yál esyáál. ⁴ Anhún á ndɔɔb. Dɔɔ áwógé ehób élāngē mó aá, "A-Sɔɔl, á-Sɔɔl, cheé ékáá boɲ étagté me?" ⁵ Sɔɔɛ anseǎdéd aáken, "A-Sán, nzé-módé ne?" Dɔɔ échě ehób étimtanné mó aá, "Mɛ-éé ndé Yesuɛ awě étagtéé. ⁶ Bɔɔb-pɔɔ, hidé ásē, ékag á dyad-tê, áhed dɔɔ béléā-'é wɛ chòm éche étāngéné abel." ⁷ Bad ábe bóobe Sɔɔɛ bēnwōɲ bēntyéem, dyam déeboo bó ahób. Bēnwōg ehób boɲ bēnkēnyínné mod awě ahóbe'. ⁸ Sɔɔɛ anhidé ásē, ánēdē mǐd áte, boɲ eenyíne'aá ekíde. Né-ɔɔ, bēnchāā mó é ekáá, békēɛn mó á dyad-tê á Damaskɔs. ⁹ Andyéé e'pun é'láán áde eenyíneé ekíde. Ene pónǎde esyáál-le eemwédeé, eedyéde-'áa chōmchōm.

¹⁰ A Damaskɔs mod abédé awě andúbé Yesuɛ, béchágé'áá mó bán, Ananiase. Annyín ndóg. A ndóg-te wê, Sánɔgú Yesuɛ anchəg mó aá, "A-Ananias." Ananiase ankwentén aá "Mɛ nén, a-Sán." ¹¹ Dɔɔ Sánɔwéé álāngéé mó aá, "Boɲsén, éke á nkoɲ ní nzii míme béchəgéé bán Ntyéémé. Wěpě á ndáb wée Judase. Nzé epedé áhed, ésēdéd mod awě abídé á dyad á Tasus, béchəge mó bán Sɔɔɛ. Adé áhed bɔɔb akáanne', ¹² anyíné-'ε ndóg. A ndóg-te wê, anyíné mod awě béchəgéé bán Ananiase, abáné mó mekáá á nló ábel boɲ anyínen ámpē." ¹³ Ananiase antimtén mó aá "A-Sán, nkēnwōg ane mod dúu bwāmbwam ne nhel ní mekan míme ákébenlé ábōɲ bad áyāl á Jerusalem. ¹⁴ Apedé-'ε á Damaskɔs hén ne ngíne echě beprise bémbáá bébágé mó ákób bad bésyāál ábe békāne' á dǐn ádōɲ." ¹⁵ Boɲ Sánɔwéé anláá Ananiase aá, "Kǎg, áyāle nén mpwɛdé anén mod ábele me. Mó áběl bad ábe béesě bad bé Israel, échab kəɲ é bad, ne bad bé Israel bébíí me. ¹⁶ Mmēn mēlūmēd-te mó metake míme ákudté áyāl echēm." ¹⁷ Né-ɔɔ, Ananiase ankě, asól a ndáb echě Sɔɔɛ ámbēé áte, abán mó mekáá á nló, álāngē mó aá, "A-mwānned Sɔɔl, Sánɔwéé mó alómé me, nédē, Yesuɛ mwēn awě ampíí wɛ á pónǎde eche éhyagké wén. Alómé me áwōɲ ábel nén ényínen ámpē élón-ne ne Edáádəɲ éche Esáá." ¹⁸ Abwōg-ábwōg bwēm bēmbíd Sɔɔɛ á mǐd ábe bédé nēngáne e'kíd é' sūu, ábooted-te anyínen. Héé ápádté ásē boɲ bédusán-ne mó. ¹⁹ Andyé ndyééd, amaá-'áa ndyééd adyé boɲ yál étimé mó áte.

Sɔɔɛ akalé eyale é Dyôb á Damaskɔs

Sɔɔɛ andyéé á Damaskɔs nguse é e'pun ne bad ábe béndūbē Yesuɛ. ²⁰ Ankě á ndáb é mekáne ésebán abébite pónǎde ákanle bad tənɔene Yesuɛ, aá mó adé Mwān a Dyôb. ²¹ Yál enkóm mod téé áte awě anwóg mó pále á nsəl. Béseǎté bánken, "Saá anén mod mó awúé'áá bad ábe bétúbé'áá dǐn áde Yesuɛ á Jerusalem-ε? Eesaá mbále nén nzəm echě ápééné hén edii ákób bó átimen-ne bó ámbíd wée beprise bémbáá-yε?" ²² Boɲ Sɔɔɛ ambé akalé' mímé nkalan ákǎg á'sō ngíne ngíne. Metote míme ámbéé álúmed nén bán Yesuɛ mó adé Ane-awě-Béwógté, méntāngēn nyaa echě bad bé Israel ábe bébédé á Damaskɔs bēnkēnwōngé dyamdyam ahób.

²³ Ámbíd e e'pun híin bad bé Israel bēnladén áte áhóge Sɔɔɛ ngáne bēwūū-'é mó. ²⁴ Boɲ Sɔɔɛ anwóg ntíi míme bébélé. Bēnóné'áá mmwɛ mé e'ké ní dyad nkūu ne mǐte ábel bēwúu mó. ²⁵ Boɲ nkūu nhóg Sɔɔɛ ábē bembapɛɛ bēntéd

mó, béhé mó á elon-tê, bébidéd mó á epɔn é eséd bé e'ké ábe bɛnlɔɲned dyad, boɲ bésūdéd mó ámbid e ebwóg.

Sɔɔle atimé ámbid á Jerusalem

²⁶ Sɔɔle ankě á Jerusalem. Ade ápédé áwed, anwanén aá móbê ne bad ábe bédúbpé Yesue boɲ ábê bad bábáá'áá mó áyāle bɛnkɛndúbéé bán mómpé adúbpé Yesue. ²⁷ Héε Banabase áchāngē mó á ekáá boɲ ákɛɛné mó wéε bembapεε bé nlómag. Anchemtéd bó áte ngáne Sɔɔle ányíné Sāngwéé á ndóg-te á nzii ne chōm éche Sāngwéé álāngé mó. Anláá-'ε bó ngáne Sɔɔle álāngé'áá bad mam t̄ɲgɛne Yesue á Damaskos ésebán abáa' dyaɲdyam. ²⁸ Né-ɔɔ, Sɔɔle ambé ne bó, ákag mebwóg mésyā́l á Jerusalem ákalé' nkalaɲ mí bwām á d̄ɲn áde Sāngwéé ésebán abáa' dyaɲdyam. ²⁹ Akānlé'áá kááɲne bad bé Israel ábe béhóbé'áá ehób é Grikiá áswaɲtán-ne ne bó. Dóɔ bábóótédé nzii ahed áwúu mó. ³⁰ Ade bad ábe bédúbpé Yesue bésóɲténé bán béhede Sɔɔle awúu, béntéd mó bésyāgnéd mó á dyad á Kaisaria boɲ bélōmē mó á dyad á Tasus.

³¹ Né-ɔɔ, ene pón dé esyā́l bad ábe béndúbē Yesue á mbwóg e Judeya esyā́l, á Galilia ne á Samaria bémbē ne nsaj, bəwón-'ε mbwóg ní Dyōb áte nē ábēl bəwúú áte, Edáádəɲ éche Esáá éwōɲgān-ne bó.

Petro akii a myad mé Lida ne Jopa

³² Petro akagé'áá mbwóg áte esyā́l. Ebédé pón dé póg eche akíí bad bé Dyōb ábe bábédé á dyad á Lida aleled. ³³ Ade ápédé áwed, antán mod awě béchāgēé bán Aniesε. Esōɲ é mekuu énwē mó, átimɛn ndáb mwě waam. ³⁴ Petro anláá mó aá, “A-Anies, Yesu Kr̄stəə ád̄id wε bwām hén bəɔb. Pádé ásē énaɲe ádoɲ anɔn.” Abwōg-ábwōg Aniesε ampádé ásē. ³⁵ Ade bad bésyā́l ábe bédyēé'áá á Lida ne Sharɔn bényíné néε ane mod ádyéé bwām, bēmbóótéd Sāngú Yesue adúbe.

³⁶ Mwaád nhóg abédé á dyad á Jopa awě béchāgē'áá bán Tabitaa, andúbé Yesue. (D̄ɲn á Tabitaa á ehób é Grikiá ádíi bán Dəkasε nédē e'sél.) A alongé ádē ásyā́l mboɲ mó ne móɔ ábéláá áwōɲgān-ne betóótōkē bé bad. ³⁷ Mmē mesú-ɔɔ, ankwě nkole awé-'ε. Bɛnwobé mó ndim bétéd mó bəbānē á toɲ e ndáb echē ebédé ám̄in. ³⁸ Bəɔb-pɔɔ dyad á Jopa dénkɛnchabnédté dyad á Lida áyāl. Né-ɔɔ, áde bad ábe bédúbpé Yesue bəwógé bán Petro adé á Lida, bənlōm bad bəbe áwē, ne mechāngé nén bán, “Sōn hyāg á mehélé-te.” ³⁹ Né-ɔɔ Petro amboɲsén, bəɔbɔ́ békē-'ε. Ade ápédé áwed, bəchāgnéd mó á toɲ e ndáb eche ebédé ám̄in. Bekúd bé bebaád bɛnlɔɲnéd mó, bəchyεé', bəlūmtē-'ε mó mbóté ne nkobe níme Dəkasε ámbaɲnédté bó áde ábédé á alongé. ⁴⁰ Petro ámbidéd bó moosyā́l á ebwóg, akóg mebóbōɲ ábootéd-te akáne. Dóɔ ákúnné yāl á ndim boɲ áhóbé aá, “A-Tabita, pádē ásē!” Tabitaa andibé m̄id áte. Anyín áde anyíné Petro, ampádé ásē. ⁴¹ Petro ansád ekáá, awóɲgén ányen mó ásē. Dóɔ áchénlé bad ábe béndúbē Yesue, ne bekúd bé bebaád ábe bəmbē áhed, boɲ álūmtē bó Tabitaa áde ádíi á alongé. ⁴² Mmén nkalaɲ mēnkanléd á dyad á Jopa áte ásyā́l a etún é pón dé, ekud é bad édúbé-'ε Sāngú Yesue. ⁴³ Petro andyεé á Jopa nguse é e'pun. Andyεé á ndáb e mod awě abelé'áá nsón mé e'kob é' nyam, awě béchāgē'áá bán Simɔne.

10

Petro akii wéε mod awě eésē mod a Israel

¹ Mod a Roma nhóg abédé á dyad a Kaisaria bán Kɔneliɔsε. Akāmlánnáá echon é mbwókɛl e sánze échē béchāgē'áá bán, “Echon é mbwókɛl e sánze é Italia.” ² Kɔneliɔsε abédé mod awě ahídé'áá mekan mé Dyōb ámbid. Mwɛn ne eche ndáb esyā́l bəbénlé'áá Dyōb. Ansá lé ekáá áte, áwōɲgān betóótōkē bé bad bé Israel, ákānnē-'ε pón dé esyā́l. ³ Ebédé dyaɲ ngāɲ éláán m̄ite

nhóg, anyín ndóg. A ndóg-te wê ankõη ángel e Dyõb anyín. Enchæg mó aá, “A-Kõneliõs.” ⁴ Annõn ángel ne chóõη, ne mbwóg, boη ásɛdté nén aá, “A-Sán, cheé édé?” Ángel enkwentén mó aá “Dyõb áwógé mímõη mekáne, anyíné-’ε ábõη e’boη bé nlém. Adé-’ε mboηsén ákwentɛn wɛ mekáne. ⁵ Bõõb-põó, lóm bad á Jopa, békē béchéle mod nhóg awě ðin áðíí mó bán Simõn awě béchægɛé bán Petro. ⁶ Adé nken á ndáb e mod nhóg awě akínte’ e’kob é’ nyam awe béchægɛé bán, Simõnɛ. Simõnɛ ne adyɛɛ’ á nkæg mé edíb é nkwě.” ⁷ Dõó ángel eched éhídté, boη Kõneliõsɛ áchɛnlē ábē bembaledɛ bé ndáb bébɛ, ne sánze póg eché chõmpē ehídé’áá mekan mé Dyõb ámbid, ebé-’ε sánze eché enõné’áá Kõneliõsɛ. ⁸ Alángé-’aá bó dyam áðě ábénlédé, alóm-mɛ bó á Jopa.

⁹ Ade békagké, née bín é’sánge, áde békwógé apɛ á Jopa, Petro anchágé á ndáb mín ákáne. Nê ábédé dyam kəd. ¹⁰ Nzaa enkób mó, áðñ-’ε ndyééd adyé. Ade béboηsanné ndyééd, anyín ndóg. ¹¹ Anyín ngáne ngob e dyõb énédnédé. Chõm émbid nêngáne sánkalaa a abad, ébē née béchánge dõ mekéb méniin, bésudté dõ ásē. ¹² A abad-tê wê, ndín é nyam ésyāal émbē áwɛd-te; éche ékɛɛne’ mekuu méniin, éche édole abum ásē ne menõn mé ahín. ¹³ Héɛ áwógé ehób élange mó nén “A-Petro, syāá ásē, éwúu échén nyam, édyâg.” ¹⁴ Boη Petro anhób aá, “A-Sán, meéhēlē se m̀bēl ene ndín e dyam. Meédyédéé chõmchõm mbéd éche mbéndé ehóbé aá béedyâg, ké’ε éche éesáa á’sõ é’ Dyõb.” * ¹⁵ Eché ehób émbād mó aláa nén aá, “Weetédé chõm ké ehóg éche Dyõb áhóbé aá ésáá, wɛé éesáa’é.” ¹⁶ Nén dēmbɛnléd ngen éláán. Dõó bétímné áðē abad ámbid ádyõb. ¹⁷ Petro adolé’áá áte ábii chõm éche ene ndóg élúmtɛé. Ene pónde dõ bad ábe Kõneliõsɛ ánlõmmē bédíbté wɛɛ ndáb eche Simõnɛ éðíí. Bentyēem á mmwɛ mé e’ké. ¹⁸ Héɛ bélébpɛé ehób bánken, “Nken adé áte wê awě béchægɛé Simõn Petro-yɛ?” ¹⁹ Ade Petro áðíí adólé áte ásoñtɛn chõm éche ndóg élúmtɛé dõ Edáðdãη éche Esáá elángeé mó aá, “Wóglén! Bad béléáán bépédé, béhɛde wɛ. ²⁰ Né-õó læd yäl, ésud á ndáb mín, weebáá bó ahíd áyāle mɛé nlómé bó.” ²¹ Né-õó, Petro ansúd ásē, áke atán ábē bad, álāngē bó aá, “Mɛé ndé ane mod awě nyéhɛdeé. Cheé épídé nyé hén?” ²² Béntímtén mó bán, “Mod ambáá a sánze, Kõneliõsɛ móo alómé sé. Adíí mod a bwām awě abɛnle Dyõb. Bad bé Israel bésyāal-lɛ bébage mó edúbé éche échábé ámín. Ángel e Dyõb elánge mó nén aá álébe wɛ áwē ndáb, ábɛl nén áwõg dyam áðě étángeéné mó aláa.” ²³ Petro awógé-’aá nê, asóléd bó á ndáb, ábē-’ε bó e’noη.† Boη Petro ansóléd ábē bad á ndáb kénéé béébédéé bad bé Israel. Née bín é’sánge, Petro anlãd yäl, ahíd ábē bad. Nguse é bad ábe bédúbpɛ Yesue á Jopa bómpē bēnwoón bó. ²⁴ Epun ehóg ámbid e nê, Petro bémpe á Kaisaria. Kõneliõsɛ mwɛn, áðē abum á ndáb, ne ábē besón bé echon ábe ánlēbē, bésíné’áá Petro bó. ²⁵ Ade Petro áhɛdeé asól á ndáb, Kõneliõsɛ ankě mó atán, ákwɛ mó á mekuu, ábwāam-mɛ ásē ábɛ mó edúbé. ²⁶ Boη Petro annyɛn mó ásē ahób aá, “Tyéém ámín. Mémpē ndíi moonoyon ngên.” ²⁷ Petro ambé ákanlé Kõneliõsɛ áðě bésóléé á ndáb-te. Antán née ndun e mod éládné á ndáb-te. ²⁸ Héɛ álángeé bó nén aá, “Nyé bēn nyébíi bwām nén bán edé mod a Israel mbéndé áwoon mod awě eésɛ mod a Israel ké’ε ásól áwɛ ndáb. Boη Dyõb álúmté mɛ nén aá meéchāgē modmod mɛé adé mod awě eesáa ké’ε née mod awě adé mbinde á’sõ é’ Dyõb. ²⁹ Né-õó, áde élómé mɛ achæg mɛmpádé ásē ábwāg-ábwāg, menkēnhóbpɛ mɛé méehyaá. Bõõb-põó, nsɛdte wɛ, cheé ékóá boη élõmē mɛ achæg?” ³⁰ Héɛ Kõneliõsɛ ákwentanné mó aá, “Sú éláán chii, née bõõb, nkánné’áá áwɛm ndáb-te á ngāη éláán é’ m̀tɛ. Dõó mod awě awáá mesan mímé mémwaa’ áte átyéémé mɛ á’sõ-te tãléd. ³¹ Boη áhõbē aá, ‘A-Kõneliõs, Dyõb áwógé wɛ mekáne, anyíné-’ε ábõη e’boη bé nlém.

* **10:14** Bad bé Israel bēnwõη mbéndé éche énkēmbě bó kunze ádyé donje á bwɛm. † **10:23** Bad bé Israel bésólte’áá mod awě eésɛ mod a Israel áwab ndáb.

32 Lóm mod á Jopa, áke áchéle Simōne awě béchəgeé bán Petro. Adé nken á ndáb wée mod nhóg awě akínte' e'kob é' nyam awě béchəgeé bán Simōne. Simōne ne adyee' á nkəg mé edíb é nkwě.' 33 Né-ɔ́ menlóm we atéd ábwāg-ábwāg. Ebelé-'ε bwām ngáne épédé. Bɔɔb-pɔ́ sé moosyáál sédé hén, Dyǒb ádé-'ε ne syánē. Sēsine' áwóg dyam ké ahée áde Sáj Dyǒbe álánge we aá élaa sé."

Petro akänlé Kəneliəse nkalanj ní bwām

34 Dɔ́ Petro áhédé póle á nsəl aá, "Bɔɔb dɔ́ míbí mée Dyǒb átédé moosyáál nyaa póg. 35 Akobe kenzéé awě abage mó edúbé awě abele-'ε mekan míme métəngéné, ké alonj áhéé ane mod ábídté. 36 Nyébíí nkalanj míme Dyǒb dénlómē bad bé Israel. Mmē nkalanj míbédeé təngene ákal nkalanj ní bwām mé nsanj míme nípedé mbwiined ne Yesu Krístə. Mó adé Səngwéé á moosyáál. 37 Nyébíí-'ε dyam áde dēmbenléd mbwóg e Judeya áte esyáál mbooted ne á Galilia. Nén démbē áde Jəne ámáá bad aláa təngene edusen. 38 Nyébíí nén bán Dyǒb dénwāgəd Yesue, mod a Nazaret, ábe mó Edəədəj éche Esáá ábē-'ε mó ngíne. Yesue akagé'áá hóm tée ábelé mbonj. Ngáne Dyǒb démbē-'ε aá ne mó, adidé'áá bad bésyāál ábe bémbē ásē e ngíne e Satan bwām. 39 Sé bən sēnyínné mekan mésyāál míme ámbenlé á alonj á bad bé Israel ne á Jerusalem díd. Bénwū mó, abome áde bēmbomeé mó á awəg. 40 Bonj Dyǒb dēmpuúd mó ámbíd e e'pun é'láán, ábel-le bad bényín mó. 41 Saké bad bésyāál bēnyīnne mó. Bad ábe Dyǒb dēmmadté apwəd, bó bēnyín mó. Nédé sé ábe sēndyé ndyééd sēmwe-'ε mmítéd ne mó. 42 Anlyágtén sé aá sékanle bad nkalanj ní bwām, sébíde-'ε mbónj nén bán mó móde Ane awě Dyǒb ápwédé, ákaad bad ábe bédé á alonjé ne ábe bēwédé. 43 Bekal bé'dəədəj bésyāál bēnhəb təngene mó bán, mod ké ahée awě adúbpé mó, Dyǒb délagsén mó mbéb. Nén dēbenléd á ngíne e áde dín."

44 Ade Petro ádíi áhóbéé nē, Edəədəj éche Esáá ənsūd ásē, épí moosyáál awě áwóglánnáá mímé nkalanj. 45 Bad bé Israel ábe béndübē Yesue, ábe bóɔbe Petro bēmbíd á Jopa bēmbē menyáké bwāmbwam ányín nén bán Dyǒb ábágé echē nde e Edəədəj éche Esáá kəəne wée bad ábe béesə bad bé Israel. 46 Bénwəg ngáne bēhóbéé mehəb mémpē, bēbagé-'ε Dyǒb ehúme. Dɔ́ Petro áhóbéé aá, 47 "Ábén bad békúde Edəədəj éche Esáá melemlem ngáne sémpē sēnkudté. Né-ɔ́, nzé-módé ahēle-se ahəb aá bēedusan bó ne mendíb?" 48 Hé-'aá áhóbé aá bēdusen bó á dín á Yesu Krístə. Dɔ́ ábē bad bəlánge mó bán ádyee ne bó nguse é e'pun.

11

Petro ahóbé təngene chəm éche ábélé

1 Bembapεε bé nlomag ne bad bēmpē ábe bédúbpé Yesue á mbwóg e Judeya-té esyáál, bénwəg bán bad ábe béesə bad bé Israel bómpē békóbé eyale é Dyǒb. 2 Ade Petro átimé ámbíd á Jerusalem, bad ábe bēhóbé'áá bán bétəngéné bad ábe béesə bad bé Israel ayag, bēmbootéd mó ahəb bán, 3 "Cheé ékəá bonj ékəg wée bad ábe béesə bad bé Israel, bad ábe béeyagéé bonj nyáábə nyédyāg-ke kəəne ndyééd hóm ahóg?" 4 Hé-'aá Petro áhédé nkalanj á nsəl, aláá bó mekan mésyāál ngáne mēmbenlédte se á mbooted. 5 "Mbédé á mekáne á dyad á Jopa bonj ínnyīnē ndóg. Chəm émbíd á ádyəb nēngáne sánkalaa a abad, ébé nēe béchəngé dó mekéb méniin, bésudté dó ásē. Bēnsudéd dó áwēm e'só-te. 6 Ade ínóné áwəd-te menyín nyam éche édé á abad-té, nyam é mehín, nyam éche édole abum, ne menən mé ahín. 7 Héé íwógé ehəb élánge me nén aá, 'A-Petro, syəó ásē, éwúe' échén nyam, édyāg.' 8 Bonj me-'ε menhəb mée, 'A-Sáj meéhēlē-se míbēl ene ndín e dyam. Chəmchəm

éche mbéndé éhóbé aá béedyāg ké'ε éche éesáa á'sō é' Dyōb éēsālēē με á nsəl mbéd.' ⁹ Ehób émbīd ádyōb ámpē nén 'Weetédé' chōm ké ehóg éche Dyōb áhóbé aá ésáá, wεé éēsāa'ε.' ¹⁰ Nén dēmbenléd ngen éláán. Dóo bétímné chōm ésyāal ádyōb. ¹¹ Ene póndé chēn dóo bad béléán ábe bēbídé á dyad á Kaisaria ábe bélómé áwēm, bēpédé á ndáb echē rídyéé'áá áte. ¹² Edáádəŋ éche Esáá énlāā με áá syāābōō sékag, áá meebáá bó ahíd. Abē bad ntóob ábe bédúbpé Krístəə ábe bēbídé á Jopa bómpē bēnhíd με á Kaisaria. Syāābōō moosyāal sēnkě sēsól á ndáb wεε Kōneliōse. ¹³ Kōneliōse anlāá sé ngáne anyíné ángel etyéémé áwe ndáb boŋ ene ángel elāá mó aá, 'Lóm mod á Jopa áke áchəg mod awē mīn mésyāal médíi bán Simōn Petro. ¹⁴ Nzé apedé ālāā nyé póle eche ēbēl boŋ Dyōb ásōŋ ádōŋ alongé, ásōŋ-ε ádōŋ abum á ndáb.' ¹⁵ Ambīd enē, mboótédé-'áá dyam ahób, Edáádəŋ éche Esáá épiidé bó melemlem nēngáne ēmpíi'ε sé á mbooted. ¹⁶ Dóo ríkamténé dyam áde Sāngwéé ánhōbpē. Anhób aá, 'Jōne adūsánnáá bad ne mendīb boŋ bédusén nyé ne Edáádəŋ éche Esáá.' ¹⁷ Enyínnad nén bán Dyōb ábágé ábén bad ábe béesē bad bé Israel melemlem με ndε míme āmbεé syānē áde dédúbpé Sāngú Yesu Krístəə. Nzéé-ō rídíi ákəŋ ntíi ní Dyōb?" ¹⁸ Ade bēwógé nē, bēnsōg Petro mekan ahób áyāl, bēbootéd Dyōb aken. Béhóbé'áá bán, "Dyōb ábágé káəŋne bad ábe béesē bad bé Israel etál áte de mímab mbéb átimen Dyōb, ákud-te alongé áde déemaá'."

Mwembé mbóótédé á dyad á Antyog

¹⁹ Bōob-pōō, áde bēwúú Stefanuse, bad ábe bēmpāntēd áte áyāle metake míme békúdáá, bó donge á bad bēnkě káəŋse á Fonisia, donge ákē á Saiprus, ábíníi-ε békē á Antyog. Békágé'áá, bēkanlé dásō bad bé Israel bēnpēn nkalan ní bwām. ²⁰ Boŋ bad bēmpēe ábe béndübē Yesue ábe bēmbīd á myad mé Saiprus ne Sirine, bēnkě á Antyog, bēkanlé káəŋne bad bé Grikia, bēlāngē-ε bó nkalan ní bwām tāŋgene Sāngú Yesue. ²¹ Ngíne e Sāngú embé ne bó. Ndun e mod endúbe, étímēn-ne Sāngwéé. ²² Mmē myaŋgó mēmpě á metúu mé bad bé mwembé ní Jerusalem. Né-ōō, bēnlōm Banabase á dyad á Antyog áke dényín bó áwed. ²³ Ade ápédé áwed boŋ anyín ngáne Dyōb ánámte bad, anwóg menyīŋge, ambě-ε bó elébé aá bēhíde' Sāngwéé ne nlém nhóg. ²⁴ Banabase abédéε mod a bwām, Edáádəŋ éche Esáá émbē ne mó, adúbe dénwū-ε mó áte bwāmbwam, ekud é bad-te éndübē. ²⁵ Dóo Banabase ákíi á dyad á Tásus áhəd Sōale. ²⁶ Ade ányíné mó, ampεén mó á Antyog. Né-ōō á etūn é mwě nhóg, bó bad bēbe bēbómé'áá ne bad bé mwembé. Bēn'yāgēd-te ndun e mod. Á Antyog wē dóo bésébpé bad ábe bédúbpé Yesue đin achuu bán Bad bé Krísto.

²⁷ Mmē mesú dēn, donge á bekal bē'dáádəŋ bēnhídé á Jerusalem bēke á Antyog. ²⁸ Bó mod nhóg awē bēchógé'áá bán Agabuse antyéém ámīn. Á ngíne e Edáádəŋ échē Esáá, anhób aá, "Nzaa e ngíne ekwógé apε, ēbē-ε nkōŋsé-te rísyāal." Nén dēmbenléd-te á póndé eche Kladios ábédé á nkamlen. ²⁹ Bembapεε bēntíi nén bán bó mod téé bēlōmē nwōŋgen wεε bad ábe bédúbpé Yesue á mbwóg e Judeya ngáne bó mod téé áhēnlé akud. ³⁰ Nē dēn-naá bēmbenlé. Bēnlād mənē, bēlómén Banabase bó Sōal ábe wεε belyáged bé mwembé.

12

Herode adii apiinad bad ábe bédúbpé metake

¹ Bēnben ne ene póndé chēn, kəŋ Herode ambootéd donge á bad bé mwembé ahé á meséb. ² Ambēl bēnkōb Jemse, Jōne mwānyan, bēwúén mó nkwaté. ³ Ade ányíné nén aá nē áwógté bad bé Israel menyīŋge, ankě á'sō, ábel békób Petro. Nén dēmbenléd á póndé e Ngande e Ewele é Ngēn. ⁴ Ade bémáá Petro akób, anlóm mó á mbwóg. Bēmbané e'choŋ é' sánze é'niin ānən mó. Echoŋ

téé énwōḡ sánze éniin. Herode anwōḡ mewēmtēn âkáad mó á'sō é' mbwōḡ nzé Ngande e Nnyíme ámīn etómé. ⁵ Né-ǝ́ bémpane Petro á mbwōḡ. Boḡ bad békánne'áá Dyōb ngíne ngíne áyāl eché.

Angel ebídté Petro á mbwōḡ

⁶ Herode ahedé'áá Petro apēen á'sō é' bad mbwēmbwē. Mmē nkuu mēn níme Herode ánwōḡḡ mewēmtēn âpēen Petro á'sō é' bad chān ábíníí, Petro akúné'áá áfínté e sánze ébe. Bénhē mó bengōbēngōbē pēd ébe, sánze émpēe ébe énoné mmwē ní ndáb e mbwōḡ. ⁷ Dóo ángel e Sāḡgú ébídé tǎléd, ndáb e mbwōḡ épéné áte. Angel ne enságéd Petro á ekǎgél, ényem mó ásē, élanḡḡ mó áá, “Pádé ásē á mehélé-te.” Abwōḡ-ábwōḡ bengōbēngōbē bēnhunnéd mó á mekáá. ⁸ Dóo ángel élanḡḡé mó áá, “Wéd ngáá atád, étád-te nkōod mé metámbe.” Petro ambēl áned. Dóo ángel élanḡḡé mó áá, “Hé mbóté á yǎl, éhíde me.” ⁹ Petro anhíd chó, bēbíd á ndáb e mbwōḡ. Boḡ kénē enkēmbíí' é ké dyam áde ángel ébēléé dēn ákoo abēnled. Anwémten áá mōnyíne' ndóg. ¹⁰ Béntōm echon e sánze é'só ámīn, bētōm-me éche élónténé é'be kááḡ ne á asóg bēmpē á mmwē mé e'ké bé e'kii nímē mbídé'áá á dyad-té. Nsəl mé e'ké méndibnéd ne mó mwēn. Héé bēbídé boḡ bēhídē nzii. Ade békagké nē dēn dóo ángel ne étédté Petro ábwōḡ-ábwōḡ. ¹¹ Héé debyéé ápédé Petro boḡ áhōbē áá, “Bōob dóo mbíí méé dyam dēn dóo ákoo' abēnled. Sāḡḡwéé alómé eche ángel, asoó-'e me á mekáá níme Herode, abelé-'e mbídé mekan mésyāāl áte níme bad bé Israel bēnwēmtēnnē me abel.” ¹² Achemé'áá dyam áde abēnlad ne mó, dóo ákíí á ndáb wéé Maria, awē achyáá Jōn Makōse. Ndun e mod enladén áhed békāne'. ¹³ Ade Petro ápédé ankūm ekob éche édé á ebwōḡ-te boḡ mbāledé a mmwāád nhóg bán Rodaa, áhye énoné mod awē akume ekob. ¹⁴ Anchem Petro ehób. Dó-'áá ne menyḡḡe mésyāāl áchādtēnē ekob adibe, atóm mehélé ámbíd á ndáb-te boḡ áke aláá bad áá, “Petro atyéémé á ebwōḡ-te.” ¹⁵ Bénlāá mó bán, “Epag mīn!” Boḡ ambé álanḡḡé bó áá chōm éche móhōbēé édé mbāle. Dóo bēhōbēé bán, “Né eche ángel chó edé.” ¹⁶ Ade nímén mésyāāl mébenladté Petro ambé ákumé' ekob. Kááḡne á asóg bēndibé ekob. Bényíné-'áá mó, yǎl ekóm bó áte bwāmbwam. ¹⁷ Ampebtén bó ekáá áá bēlām ehób, boḡ álūmtē bó áte ngáne Sāḡḡwéé ábídté mó á mbwōḡ. Anláá bó áá, “Nyéláa Jemse ne bad ábíníí ábe bómpē bédúbpé Yesue nímén mekan.” Dóo átédté bó boḡ ákag hōm démpēe.

¹⁸ Ade bīn é'sāḡḡé, sánze éche énoné'áá Petro êmpuutéd á mewēmtēn bwāmbwam áyāle bēnkēmbíí' é chōm éche ébenlédé Petro. ¹⁹ Herode anlóm bad áá bēhed mó boḡ bēnkēnhēnlé mó anyín. Héé ákáádté éché sánze boḡ ábagé mbakú áá bēwúu bó. Ade nímén mésyāāl métómé Herode ansyáó á Judeya áke ádyēē á Kaisaria á esōḡ é pónde.

Herode awédé

²⁰ Ene pónde Herode anwóón bad bé myad mé Tirē ne Sidōn melḡḡá níme méchábé ámīn. Né-ǝ́, bad bēmbíd nímē myad mébe áke dényín mó. Mod awē bēnsēbēē áke dētán ábel bóobe kāḡ bétim ásē abédéé Blastuse. Blastuse abédéé mbāledé á ndáb e kāḡ. Bēmbel nē áyāle á alon wéé Herode dóo nímab medyé mébídé'áá. ²¹ Epun éche Herode ántíí' é épédé-'áá áte, awáá megombe mé kāḡ, ádyēē atii dé nkamlēn boḡ ábootéd bó mam aláa. ²² Ade ámáá ahób, ábē bad bēmbootéd abón bán, “Dyōb dēn dóo áhōbe' saké moonyonḡ.” ²³ Abwōḡ-ábwōḡ ángel e Sāḡḡú embēl Herode ankwē nkole áyāle enkēmbáá Dyōb edúbé. E'ken bé abum bēndyē mó áte, awé-'e.

²⁴ Eyale é Dyōb chó-'e émbē ékanláád ékag á'sō.

25 Banabase bó Sɔal bɛmmăd nímab nsón béhídē-ε á Jerusalem. Ade béhidtéé, bɛnwālē Jɔn Makɔse áyāl.

13

*Edăádəŋ éche Esáá épwédé,
bélómé-ε Banabase bó Paale*

¹ A mwembé mé Antyɔg, donge dé bekal bé'dăádəŋ ne bemeléede bɛbédé áwed. Abê bad bɛbédéé Banabase, Simionε (awe béchágé'áá bán Ehíndεε), Lusíase (awe ambíd á Sirinε), Manahεnε (awe bó Ngómenaa Herɔde békwogé hǒm ahóg) ne Sɔalε. ² A pónde echê bɛbɛnleé Sánɔwéé bédidé-ε yǎl nzaa á mekáne-tê, dɔo Edăádəŋ éche Esáá élanɔgεé bó nɛn aá, "Nyébanned me Banabase bó Sɔal ábel boŋ bébele me nsón níme nɔpwédé bó meé bɛbel." ³ Abê bekal bé'dăádəŋ ne bemeléede bɛnkānē, bédid-tε yǎl nzaa á mekáne-tê, bɛbán Banabase bó Sɔal mekáá á nló boŋ bɛlómē bó bán békag.

*Banabase bó Paal bétané
nkum-é-ngan, Elimase*

⁴ Né-ɔó, Edăádəŋ éche Esáá énlóm Banabase bó Paale. Dɔo békíí á dyad á Selusia. Ahed-taá bésyónɔgε boŋ békăg á mbwóg e Saiprus eche mendib méləŋnéde. ⁵ Ade bɛpédé á dyad á Salamis, békálé'áá eyale é Dyɔb á ndáb é mekáne. Bɛnwálé Jɔn Makɔse áyāl áwónɔgen bó. ⁶ Bɛnkĕ áde alon áte áde mendib méləŋnéde káəŋ bɛpē á dyad á Pafɔs. Ade bɛpédé áhed, bɛntān mod a ngan nhóg awé béchágé'áá bán Báá Yesu. Abédéé mod a Israel awé anchəg yǎl aá módíi nkal é'dăádəŋ a Dyɔb. ⁷ Báá Yesuε abédéé nsón a echon awé Segyus Paoluse. Segyus Paoluse mó abédé nkamlɛnε a ene mbwóg echê mendib mɛnləŋnédté. Abédéé mod awé anwón debyéé bwāmbwam. Ane ngómenaa anchélé Banabase bó Sɔal áyale ahédé'áá eyale é Dyɔb awóg. ⁸ Boŋ anɛn mod awé dīn démbɛɛ á ehób é Grikia bán Elimase enkɛnháá bó etál. Ahédé'áá aá nkamlɛnε a mbwóg eedúbpe nkalan nı bwām. ⁹ Dɔo Sɔalε awé béchágé'áá ámpē bán Paale, ngáne ánlonnē ne Edăádəŋ éche Esáá, ánóné ane mod a ngan á mīd-te, ¹⁰ boŋ áhōbē aá, "A-mwān a Satan! Ekɔó dyam ké ahéé áde áde bwām. Mwane mé mbéb mwɛn ne mwɛn-εé nloné wε áte. Pónde ésyāal ebélé éhedé wéé móhəŋlɛn mbále eche Sánɔwéé mótimed chó metóm. ¹¹ Sánɔú Dyɔbe ákōgsɛn wε bɔɔb nɛn dɛn. Wɛkwĕ ndím, wéenyínɛnné-ε á eson é pónde." Abwōg-ábwōg Elimase anwóg nɛŋgáne mbag ékwédé mó á mīd-te, ábootéd-tε ahyóm áhed mod awe áchāā mó á ekáá. ¹² Ade ngómenaa ányíné dyam áde ábɛnlédé, andúbé Yesuε. Yǎl enkóm mó áte bwāmbwam áyāl e ayáge áde Paale bó Banabase bɛyágté'áá tŋɔne Sánɔú Yesuε.

*Paale bó Banabase bɛpédé
á dyad á Antyɔg*

¹³ Paale bɔɔbε baáb bénsāl a Stíma a Pafɔs béke káəŋ bɛpē á dyad á Pega á mbwóg e Pamfilia. Boŋ Jɔn Makɔse anlyóg bó áwed asú mó ambíd á Jerusalem. ¹⁴ Bɛnsyáá á Pega bɛpē á dyad á Antyɔg á alon á Pisidia. A mbwε-mé-nkóme-áte, bɛnkĕ á ndáb e mekáne bɛdyɛɛ áse. ¹⁵ Bɛnwōg nɛε bɛlāá epɛd á kálag e mbéndé eche Mosεε ne á kálag e metelag mé bekal bé'dăádəŋ. Ade bɛmáá alán dɔo belyáged bé ndáb e mekáne bɛlébpeé Paale bó Banabase nɛn bán, "A-baányan, nzé nyéwóó póle echê eéwɛd bad nlém á abum, nyéhób chó." ¹⁶ Dɔo Paale átyéémé ámīn, apebtán bó ekáá aá bɛlām ehób, boŋ abootéd dyam ahób.

Anhób aá, "A-baányan bé Israel ne bad bɛmpēe ábe nyédé hɛn bɔɔb ábe nyɛbɛnle Dyɔb, nyéwóglɛn me. ¹⁷ Dyɔb á bad bé Israel dɛmpwɛd ábɛd betaa ábɛl-lε ábē bad bɛbūū áte á pónde eche bɛbédé nɛε beken á alon á Egipto.

Ambíd enê, ambɛnléd eche ngíne echě echabé ámīn ábided bó a Egipto. ¹⁸ A etún é móom mé mwě méniin, anwesén bó á ehyánge. ¹⁹ Dyöb démbēbēd meloŋ saámbe á ndoob e Kanahan, ábē-’ε echāb ndoob wée ábē bad. ²⁰ Mmén mésyāāl mēmbɛnléd á etún é dyam mbwókel e mwě éniin ne móom mé mwě métáan. Ambíd enén, Dyöb dēmbě bó bad ábe békāadtē káŋne á pónde echě nkal é’dáádəŋ Samwɛɛ. ²¹ Ade bēhédé kāŋ, Dyöb dēmbě bó Səəɛ, mwān awe Kishɛ. Ambíd á túmbé e Benjamin, abédéé kāŋ á etún e móom mé mwě méniin. ²² Dóo Dyöb áhúdé Səəɛ á atii. Ahúde-’aá mó, átīméd Dabidɛ. Anhób tāŋgene Dabidɛ aá, ‘Nkudé nyaa e mod eche rídáá, Dabidɛ, mwān awe Jesɛ. Adii mod awě ábēl mam mésyāāl níme ríhɛdɛé mɛé ábɛl.’ ²³ Yesuɛ mós-’ε awě abidé á nchyaátén níme Dabidɛ mós Dyöb dēmbɛnlé Nsoodɛ a bad bé Israel, ngáne ánhōbpē aá mósōbɛl. ²⁴ Byánán Yesuɛ ábootéd níme nsón, Jɔnɛ áláŋgé’áá bad bé Israel aá békunned mbíd, bétɛde nímaab mbéb, békud-tɛ edusɛn. ²⁵ Ade Jɔnɛ ákwógé níme nsón amad, ansɛdéd bad aáken, ‘Nzé-módé nyéwémténé bán ndé. Saké mɛ ndé ane awě nyésinɛé. Nyénəne’, Ahúé’ ámbíd echém, mmən meékwognedéé áhune mó metámbé á mekuu.’ ”

²⁶ Paalɛ ambád ahób aá, “A-baányan bé mbyaa níme Abrahamɛ ne bad ábe bɛbenle Dyöb hén bəəb, syánē-éé bélómmé nímén nkalaŋ mé e’soósɔŋ. ²⁷ Bad ábe bédyéé’áá á Jerusalem ne ábab belyáged bénkēmbíí’é bán Yesuɛ móo adé Nsoodɛ. Bénkēnsónjén-naá metelag mé bekal bé’dáádəŋ níme béléáá’áá á mbwɛ-mé-nkóme-áte tée. Kénê bēmbɛl mekan níme bekal bé edáádəŋ bēnhōbpē ménlɔn, ahób áde bēnhōbpē bán bɛwúu Yesuɛ. ²⁸ Kénéé bénkēnkudté nzom echě bétōmēdtē mbakú nén bán atāŋgéné awé, bēnlāa Payledɛ bán ábɛl bɛwúu Yesuɛ. ²⁹ Ade bémáá mekan mésyāāl ábɛl ngáne méténlédé á kálag e Dyöb tāŋgene mó, bēnsudéd mó á awəg, bēbānē mó á sɔŋ-tê. ³⁰ Boŋ Dyöb dēmpuúd mó. Ambíd e nê, ³¹ anlúméd yəl ngen ne ngen wée bad ábe bóobō bēnwōŋ bootya á Galilia ápɛ á Jerusalem. Bəəb ábê bad bóo békānle’ bad bé Israel dyam áde bényinnē. ³² Bəəb-pəó nímén nkalaŋ ní bwām móo sépíínédé nyé. Mmē nkalaŋ rídii nén bán dyam áde Dyöb dénhōbpē aá mósōbɛ ábēd betaa alónté dó ne syánē. ³³ Alónté dyam áde ánhōbpē ne syánē awě dedé nchyaátén nímaab, apuud áde ápúúdté Yesuɛ. Né-’aá éténlédé á kálag e Ngəse e Dyöb echě elónténé ébɛ bán,

‘Edii awem mwān,
chii ndii Sóó.’

³⁴ Dyöb dēmpuúd mó ésebán atime ámbíd á ndoob se ábəə. Dyöb dénhōb tāŋgene nê aá,

‘Měbě wɛ nnam ní ngəŋgú, níme méehidte ásɛ, níme ménhōbpē mɛé mēbě kāŋ
Dabidɛ.’

³⁵ Né-’aá áhóbé pɛd empée wée éténlédé bán,

‘Wéekwɛnténné wée awōŋ mbəledɛ awě abɛnle wɛ ne nlém nhóg ábəə á sɔŋ-tê.’

³⁶ Debíí nén bán áde kāŋ Dabidɛ ábédé á alongé, abēnlé’áá Dyöb ngáne Dyöb áhédé’áá. Ambíd e nê, anwé, bélímé mó wée bēnlímēē ábē betaa, ábəə-’ε. ³⁷ Boŋ ane awě Dyöb dēmpuúdté, enkēmbəó-’ε. ³⁸ Bəəb-pəó, a-baányan, nyétāŋgéné abii bwām nén bán, Yesuɛ mó akəá boŋ békānlé nyé bán Dyöb álagsan bad mbéb. ³⁹ Nyébii-’ε nén bán kénzée awě adúbpe mó akōbnédé á’sō é’ Dyöb néɛ mod awě atāŋgéné. Mbéndé e Mosɛ eéhele’áá-sɛ ébɛl ákobnéd. ⁴⁰ Né-óó, nyétéd pónde ábɛl boŋ dyam dé ebébtéd áde bekal bé’dáádəŋ bēnhōbpē déɛɛnláád ne nyé. Bēnhōb bán,

⁴¹ ‘Nəné’, nyé bad ábe nyéwɛle Dyöb! Yəl ékōm nyé áte, nyéwɛ-’ε,
áyāle nén, dyam áde mébɛnlé nímén mesú,
ádii dyam áde nyéedúbéé ké mod anlúméd nyé áte.’ ”

⁴² Póndé echě Paale bó Banabase bébidéé á ndáb e mekáne, bad bɛnlāā bó bán bɛpɛ ámpɛ á mbwɛ-mé-nkóme-áte míme ríhúé' áhyɛ déláa bó míme mekan ámpɛ. ⁴³ Ade bad bémáá ahide á mekáne, bad bé Israel híin ne bad híin bɛmpɛe ábe bɛnwōn adúbe á bad bé Israel bɛnhíd Paale bó Banabase. Paale bó Banabase bɛnkálɛn ábɛ bad, bɛwéd-tɛ bó nlém á abum bán bɛbɛ békude mímén nsimé míme Dyōb ábágé bó.

⁴⁴ A mbwɛ-mé-nkóme-áte míme mémbādtɛn, bɛnbɛn ne baásyāāl ábe bɛbédé á dyad-tɛ wɛ, bɛmmaá ámbíd, áhyɛ déwóg eyale éche Sánɔwéé. ⁴⁵ Ade bad bé Israel bényíne ene ndun e mod, kónjí embé bó áte bwāmbwam. Dyam tée áde Paale áhóbé'áá, bɛhóbé'áá bán ádíi metóm, bɛhōbɛ-'ɛ mó mekan mé mbéb á yāl. ⁴⁶ Paale bó Banabase bɛmbɛ bɛhōbɛ bɔɔb ésebán bɛbáá' dyamdyam. Bɛhóbé'áá nɛn bán, “Nyé bad bé Israel nyéɛ séntāngɛnnɛ eyale é Dyōb asébe dé akale. Bɔn ngáne nyébáá chɔ áyāl, nyéɛtɛde-'áá yāl nɛɛ bad ábe bɛkwógndé ákud alongé áde déemaá', né-ɔɔ, séɛtɛde nyé, séke wɛɛ bad ábe béesɛ bad bé Israel. ⁴⁷ Dyam áde Dyōb áhóbé áá débɛl ádíi, nɛn, ‘Mbānné wɛ nɛɛ e'nyínɛn bé ekide é' bad ábe béesɛ bad bé Israel ábɛl bɔn bad bé nkōnsé bɛsyāāl békud e'soóson áwon mbíd.’ ”

⁴⁸ Ade bad ábe bɛɛbɛde bad bé Israel bɛwógé nɛ, bɛmbɛ menyínɛ, bɛkɛnɛ-'ɛ nkalan míme Sánɔwéé. Bad ábe bɛpwédndé nɛn bán békud alongé áde déemaá' bɛndūbɛ Sánɔgú Yesue. ⁴⁹ Moosyāāl awɛ ambé ene pɛd e mbwóg anwóg nkalan míme Sánɔwéé. ⁵⁰ Bɔn bad bé Israel bɛnkōn baámbáá bé dyad ne bebaád bɛmbáá ábe bɛbɛnlé'áá Dyōb. Bɛchódé-'áá Paale bó Banabase yāl áte, bɛnān-nɛ bó áwab mbwóg. ⁵¹ Ade bɛhɛdɛé akɛ, bɛnkud ebumbú á mekuu álúmed ábɛ bad nɛn bán nkógsɛn ne bó. Ade bémáá ábɛl nɛ bɛnkɛ á dyad á Ekōniom. ⁵² Bad ábe bɛndūbɛ Yesue á dyad á Antyog bɛnlōn ne menyínɛ bɛlōn-nɛ ne Edáɔdɔn éche Esáá.

14

Nkalan mí bwām nɛpédé á dyad dé Ekōniom

¹ Ade Paale bó Banabase bɛpédé á Ekōniom, bɛnkɛ á ndáb e mekáne. Bɛnkál nkalan míme Yesue áwed, nyaa echě bad híin bé Israel ne ábe bɛɛbɛde bad bé Israel bɛndūbɛɛ Yesue. ² Bɔn bad bé Israel ábe bɛnkɛnkobé adúbe, bɛnkōn bad ábe béesɛ bad bé Israel, bɛhé bó mewɛmtɛn mé mbéb áte tāngɛne bad ábe bɛndūbɛ Yesue. ³ Paale bó Banabase bɛmbɛm áhed, bɛkalé nkalan tāngɛne dyam á bwām áde Dyōb ábɛnlé bad ésebán bɛbáá' dyamdyam. Sánɔgú Yesue ambɛl bɛnlūmɛd e'chemléd, bɛbɛl-lɛ menyáké híin, álúmed nɛn bán mam míme ábɛ bɛmbapɛɛ bɛkálé'áá tāngɛne míme nsimé méde mbále. ⁴ Nkábɛn mémbɛ áfíntɛ e bad bé dyad. Donɔge á bad bɛntimɛn bad bé Israel ábíní-'ɛ bɛtimɛn bɛmbapɛɛ bé nlomag. ⁵ Dɔɔ bad ábe béesɛ bad bé Israel ne bad bé Israel nchoo ne ábāb benkamɛnɛ bɛtíídɛ bán bɛtagéd Paale bó Banabase bán bɛlūm-mɛ bó meláá. ⁶ Ade Paale bɛsōntɛné nɛ, bɛnsōb bɛkɛ á mbwóg e Likonia bɛsól á myad mé Listra ne Debɛ ne abwóg áde ábédé bɛnbɛn. ⁷ Bɛkálé'áá nkalan mí bwām míme mebwóg mésyāāl.

Mam míme mébɛnlédé ne Paale bó Banabase

⁸ Mod ábédé á dyad á Listra, mekuu ménwɛ mó. Nɛ dɔɔ bɛnchyāā'ɛ mó, eékíi-'áá mbéd. ⁹ Ade Paale ákalé nkalan mí bwām, ambé áhed áwōglān. Paale annyín áá awóó adúbe áá móhele módyɛɛ bwām, dɔɔ Paale ánóné mó chóon, ¹⁰ bɔn áchāgtɛ ehób ámín áá “Syāá ásɛ, étyéem ámín.” Ane mod ahebé-'áá ámín, ábootéd-tɛ akɛ. ¹¹ Ade ndun e mod echě ebédé áhed ényíne dyam áde Paale ábélɛ, bɛnhɛ e'saad á ehób é Likonia bán, “Myōb mɛsúdɛ ásɛ métímé baányon, áhyɛ dé awōngɛn sé.” ¹² Bɛnchāg Banabase bán mó adé

dyɔb áde béchəgɛé bán Zeuse béchāg-ke Paale bán mó adé dyɔb áde béchəgɛé bán Hɛmɛɛ áyāle mó ahóbpé'áá búmā. ¹³ Abón áde bébénlé'áá dyɔb áde béchəgɛé bán Zeuse áte ábédé ámbíd e dyad. Né-ɔ́, prisɛ awě Zeuse ampɛén nyag ne mbonja á mmwɛ mé e'ké é' dyad. Ambɛl nê, áyāle bóɔbe ene ndun e mod béhédé'áá Paale bó Banabase mɛndɛ abɛ. ¹⁴ Ade Banabase bó Paale béwógé dyam áde ábê bad béhɛdɛé abɛl, bɛnsalted mbóté á yāl, bényāgɛd bésól áfínté e ene ndun e mod bébōnē béhōbē bán, ¹⁵ “Cheé ékás bon nyébelé nɛn? Sɛmpɛ sɛdíi baányon melemlem ngáne nyéɛ nyédíi. Sɛpedé hén, ákale nyé nkalan mí bwām míme Yesue, ábɛl bon nyéchene ábén bwɛm ábe béesɛ dyam dé abɛlɛn, nyéhíde Dyɔb dé alongé áde áhágé nkon mí mín, ní sé ne edib e nkwe ne bwɛm é'syāal ábe é'dé áwɛd-te. ¹⁶ Bɔ́ɔd Dyɔb dɛntɛdé bad bésyāal ábɛl kéchéé éche bédáá. ¹⁷ Bon kénê, alúmte e'chemléd nɛn aá módɛ, abɛl áde ábɛléé mekan mé bwām. Alómme nyé mbúú echɛ ebídé ádyɔb, ábagé-'ɛ nyé mbote á pónde eche etāngɛné. Abage nyé medyé, áwōgtɛ-'ɛ nyé menyīngɛ.” ¹⁸ Ké nɛngáne Paale bó Banabase bɛnhōbpɛ mímén mekan mésyāal, ébédɛé bó mwān e akan ákəŋ bad ábɛ mɛndɛ míme béhédé'áá abɛ.

¹⁹ Donje á bad bé Israel bémbíd á dyad á Antyɔg á mbwóg e Pisidia, bébíd-te á dyad á Ekəniəm bɛpɛ á Listra. Béntɛd ene ndun e mod nlém á abum, bóɔbɔ́ bɛlúm Paale meláá, bédol mó ásɛ, bébided mó á dyad-tê ne mewɛmtɛn nɛn bán awédé. ²⁰ Bon áde bad ábe bédúbpɛ bɛpédé bon bɛlənéd mó, anhidé ásɛ átím ámbíd á dyad-tê. Néɛ bɛn é'sāngé, dɔ́ɔ bó Banabase békíi á dyad á Debɛ.

Paale bó Banabase bétímé ámbíd á Antyɔg

²¹ Paale bó Banabase bɛnkāl nkalan mí bwām á dyad á Debɛ, bɛmbɛl bad híin bétím bɛbé bembapɛɛ ábe Yesue. Ámbíd enê, bɛntím ámbíd á myad mé Listra, Ekəniəm ne Antyɔg á mbwóg e Pisidia. ²² Hóm ké áhéé áde bɛmpɛé, bɛyágtɛ'áá bad ábe bédúbpɛ Yesue béwɛde-'ɛ bó nlém á abum, ábɛl bɛtyéem á adúbe-tê. Bɛyágtɛ'áá bó bán “Detāngɛné metake akud bon dɛésɔl á nkamlɛn ní Dyɔb.” ²³ Mwembé ké níhéé míme bɛmpɛé, bɛpwédáá bad ábe bɛlyágtɛ' míme mwembé. Nzé bɛnkānē, bédíd-te yāl nzaa á mekáne-tê, bɛbɛ belyáged á mekáá míme Sāngwéé awě bésúmɛ nlém á yāl.

²⁴ Ade bɛmádé mbwóg e Pisidia áte, bɛmpɛ á mbwóg e Pamfilia. ²⁵ Bɛnkāl eyale é Dyɔb á dyad á Pɛga, bon bɛsyɔgkɛ á dyad á Atalia. ²⁶ Ahɛd-taá bɛsyāngé bon béchabpɛ edib, bɛtímé ámbíd á Antyɔg, wɛɛ bɛnkānɛdte bó bán nsímɛ ní Dyɔb nílyáged bó áyāle nsón míme bɛmádé bóɔb. ²⁷ Ade bɛpédé á Antyɔg, bɛnlād bad bé mwembé áte, bɛláá bó mekan mésyāal míme Dyɔb ábɛlé mbwiined ne bó. Bɛnlā-'ɛ bó ngáne Dyɔb ánédte nzii echɛ bad ábe béesɛ bad bé Israel bédúbpɛé Yesue. ²⁸ Bɛnkoód-te mwā adyɛɛ áwɛd ne bad ábe bédúbpɛ Yesue.

15

Mbom níkóbté á Jerusalem ámad ehób á mwembé-te

¹ Bad behóg bɛmbíd á mbwóg e Judeya bɛpɛ á Antyɔg. Bɛmbootéd bad ayáged nɛn bán, “Nzé béeyage mod ngáne mbéndé e Mosɛ éhɛdɛé, né éekudtɛ e'soóson.” ² Nɛn dɛmbɛl Paale bó Banabase bɛswāntánnáá ngíne ngíne káŋj bóɔbɔ́ bétíi bán Paale bó Banabase ne nguse é bad émpɛɛ béke á Jerusalem, béke bényín bembapɛɛ bé nlómag ne belyáged bé mwembé tāngɛne áde átón. ³ Bad bé mwembé bɛnlyāgɛd bó á nzii. Bɛmbwɛ á mbwóg é Fonisia ne Samaria bɛlāngé bad ngáne bad ábe béesɛ bad bé Israel bédúbpɛ Dyɔb.

Mmén nkalanj ménwōgēd bad ábe bédúbpé Yesue menyinjé. ⁴ Ade Paale bó Banabase bépédé á Jerusalem, mwembé níme médé áwed, bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé bēnkob bó nken. Paale bó Banabase bēnlāā bó mekan níme Dyōb ábélé mbwiined ne bó. ⁵ Boj donje á bad ábe bédúbpé Yesue ábe bēmbē epepé éche Befarisia béntyēem ámīn, bēhób bán, “Bétánjéné bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédúbpé Yesue ayag, béléáá-ε bó bán bétánjéné mbéndé éche Mosεε ahíd.”

⁶ Dóo bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé békóbe mbom ánon áde akan áte. ⁷ Ade bélébé aswanjten dóo Petro átyéémé ámīn boj áhōbē aá, “A-baányan, édé etún é pónde bóob áde Dyōb ápwédé me áfinté echēn, ákale bad ábe béesě bad bé Israel nkalanj ní bwám ábel nēn bēwōg mō bédúbe-’ε. ⁸ Dyōb áde ábíí-’ε moosyáál nlém áte, álúmté aá móbagé bad ábe béesě bad bé Israel kunze ádúbe, abε áde ábágé bó Edáádəj éche Esáá melemlem ngáne ábágé syánē ámpē. ⁹ Dyōb dénkéntédté bó aá bédé nhəjłn ne syánē ké mwāmpīn. Anlagsén bó mbéb áyāle adúbe áde bēnwālēē. ¹⁰ Bóob-póó, cheé ékóá boj nyéhédé’ Dyōb akəg, ápémed bad ábe bédúbpé Yesue nted níme ábēd betaa bēnkēnhēnlé apém níme ké syánē déehelēé apém? ¹¹ Eeboo’é nē! Dedúbpé dekudé-’ε e’soosəj mbwiined ne nsimé níme Səngú Yesue, melemlem ngáne bómpē békúdé.”

¹² Moosyáál anlám ehób bēwōglān Banabase bó Paal. Banabase bó Paal békánlé’áá bó e’chemléd ne menyáké níme Dyōb ábélé mbwiined ne bó áfinté e bad ábe béesě bad bé Israel. ¹³ Ade bémádné, dóo Jemse áhóbēé aá, “A-baányan, nyéwōglēn me! ¹⁴ Siməne alúmté syánē áte hén bóob ngáne Dyōb ábootédé ábē e’boj bé nlém alúmed wēε bad ábe béesě bad bé Israel, átéd áde átédé bad áfinté echáb ábē ábē bad. ¹⁵ Nēn dēn ábélé e’yale ábē nkal é’daádəj é’lóné. Eténlédé nēn bán,

¹⁶ ‘Me Səngwéé nhóbé mēé, nzé nēn áamáá atóm, mēpě ámpē, mēlōj ndáb echē Dabide ámpē echē empáa.

Mēlōj chōm ésyāāl éche émpānjtēd áte nítimēd-te chó ngáne énsēbēē abé.

¹⁷ Nē débēl bad bé nkōjsé bésyāāl bépě áwēm,

nīpwédé bad ábe béesě bad bé Israel ábē ábēm bad. Me Səngwéé mēé nhóbe.

¹⁸ Mēε mbélé boj nímén mekan mébyéén se’ bóod.’ ”

¹⁹ Dóo Jemse ákagké á’sō aá, “Ne me, nímēm mewēmtēn médé nēn mēé deétagté bad ábe béesě bad bé Israel ábe bétímné Dyōb. ²⁰ Chōm éche détanjéné ábel édii átele bó kálag nēn bán bēēdyāg medyé nímē bēbágé myōb mémpēe nēε mēde, áyāle nímē medyé méēsáa’é, bēēkábē mesón, bēēdyāg nyam echē bēēsēlēē nkāj, bēēdyāg-ke mekií. ²¹ Debíi nēn bán se’ bóod béléáá’áá mbéndé éche Mosεε á ndáb é mekáne á mbwε-mé-nkóme-áte. Békale-’ε ábē e’yale dyad ne dyad tēé.”

Béténlé bad ábe béesě bad bé Israel kálag

²² Dóo bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé, ne bad bé mwembé bésyāāl bényíne nēn bán ébóó bán bēpwēd bad áfinté echáb, bēlóm bó á Antyōg nchoo ne Paale bó Banabase. Bēmpwēd Judase awē bēchágé’áá bán Basabase bó Sailas, bó bad bēbe ábe belyágté’áá áfinté echáb. ²³ Kálag eche bēnlōmēnnē bó á Antyōg, ebédé nēn, “Sé bembapεε bé nlomag, ne belyáged bé mwembé, áben baányan, sēlōmme nyé melēntēn. Nyé ábe nyédé bānned ábe nyéēsě bad bé Israel. Nyé ábe nyēdyεε á dyad á Antyōg ne á mbwōg é Siria ne Silisia. ²⁴ Sēsōnjténé nēn bán bad behóg ábe bēbídé áwēd, bēmpě áwēn, bēpuutád nyé nló áte ne mam níme bēhóbé’áá. Boj nyébii nēn bán sēnkēmbagké bó kunze ábel nē. ²⁵ Né-óó, sēdyéé ásē moosyáál sētíídé nēn bán ébóó sēpwēd donje á bad álóm bó áwēn. Bēwoón Paale bó Banabase ábe sédáá

bwámbwam. ²⁶ Bó bad bébe bébagé yǎl ábele echəd Sáj Yesu Krístəə ésebán bébáa' kwééd. ²⁷ Né-ɔ́, sélomme nyé Judasε bó Sailas, bélāā nyé melemlem mé mekan míme séténlé nyé. ²⁸ Edəádəŋ éche Esáá élyágté sé átii nén séetagté nyé ne mekan mémpēe étōmēé mímén mekan míme médé etognén. ²⁹ Nyéedyág medyé míme bébágé myōb mémpēe néε mendε, nyéedyág mekií, nyéedyág nyam ké póg echě béēsēléé nkəŋ, nyéékābē-ε mesón. Nzé nyéébēlé mímén mekan né ébōŋ. Dényínne' ámpē.”

³⁰ Ade bémáá ene kálag atel, bénylāgēd ábē bad á nzii, béke-ε á Antyɔg. Ade bépédé áwed, bēnlād bad ábe bédúbpé Yesuε bésyāāl áte boŋ bébe bó kálag.

³¹ Ade ábē bad béláá ene kálag, bémbē menyínge bwámbwam áyāle nkalan mé e'wéd bé nlém míme mbédé áwēd-te. ³² Judasε bó Sailas bébédéε bekal bé'dəádəŋ, bēnkálén-ne bó áyāle e etūn é pónDé, bēnhōdēd bó mewēmten bēwéd-te bó nlém á abum. ³³ Ade bélébé mwǎ adyεε áwed, bad ábe bédúbpé Yesuε bénylāgēd bó ne nsaj boŋ bétim ámbíd wéε bad ábe bēnlōm bó.*

³⁵ Paalε bó Banabasε bēndyεé á Antyɔg mwǎ etūn é pónDé. Bényāgtē, bēkalé-ε eyale éche Sájgwéé nlatén ne ekud é bad émpēe.

Paalε bó Banabasε békábné áte

³⁶ Eebeméé áte ámbíd enê, dōo Paalε álāŋgēé Banabasε aá, “Détim ámbíd, déke dénən ábēd baányaj bé Krísto dyad-té áde dékálé nkalan míme Sájgwéé, boŋ déhed-te áte ngáne mekan mékéénéé bó.” ³⁷ Banabasε anwōŋ mewēmten áwále Jōn Makosε áyāl, ³⁸ boŋ Paalε annyín aá éetāŋgenéé, áyāle Jōn Makosε ansébé bó achene á nzii áde béēpídēε nsón á asóg. Antédé bó á dyad á Pamfilia átīm ámbíd. ³⁹ Mpentən ní ngíne mēmpě átínté echáb káəŋ békābēn áte. Banabasε antéd Makosε béchābē edib békē á aloŋ a Saiprus. ⁴⁰ Paalε ámpē ampwēd Sailasε. Baányaj bé Krísto bēnkānnēd bó bán nsimé míme Sájgwéé nlyágté bó. ⁴¹ Paalε ambwēén Sailasε á mbwóg e Siria ne Silisia békag bēwēde mwembé áte.

16

Timotiε awōŋné Paalε bó Sailas

¹ Paalε bēnkě á myad mé Debe ne Listra. Mod nhóg abédé áwed awě béchágé'áá bán Timotiε. Nyaá abédéε mmwaád a Israel, mómpē andúbé Yesuε, boŋ sáá abédéε mod a Grikia. ² Bad ábe bédúbpé Krístəə á myad mé Listra ne Ekōniom bésyāāl bēnhōb mam mé bwām tāŋgene Timotiε. ³ Ngáne Paalε áhédé'áá Timotiε awále áyāl, an'yag mó. Ambel nê áyāle bad bé Israel ábe bédédé míme mebwóg bēmbī bán Timotiε sáá adii mod a Grikia. ⁴ Paalε bó Timoti békágé'áá myad ne myad bēlāŋgē bad ábe bédúbpé Krístəə mekan míme bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé bé Jerusalem bétíídé, bēlāŋgē-ε bó bán bēhíde mímé mekan. ⁵ Né-ɔ́, mwembé nisyāāl mēmbootéd awúu áte á adúbe-té mesonéé mé bad-te méchāgkē epun-téé.

Paalε anyiné ndóg

⁶ Paalε bóobe baáb bēmbwě á mbwóg e Frigia ne Galesia áyāle Edəádəŋ éche Esáá énkēnkwenténné aá bekal nkalan ní bwām á mbwóg e Esia. ⁷ Ade bépédé á nchii ní mbwóg e Mísia bēnwānén asól á mbwóg e Bitinia, boŋ Edəádəŋ éche Yesuε énkēmmwaá aá bésól. ⁸ Né-ɔ́, bēntōm á Mísia, bésyāgē káəŋ bépē á dyad á Troas. ⁹ Mmē nkuu Paalε annyín ndóg. A ndóg-te wē, mod a mbwóg e Masedonia antyéém áchāā mó aá, “Hyāg, á Masedonia, éhye éwōŋgen sé.” ¹⁰ Paalε amaá-áá ndóg anyín, dōo séládé yǎl áke á Masedonia áyāle sēndōl áte nén bán Dyōb áchénlé sé ákal nkalan ní bwām áwāb.

* **15:33** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 34: 'Boŋ Sailasε pen antíí aá mólyāg áhed.'

*Mmwaád nhóg awě béchəgɛ́
b́n Lidia adúbpé*

¹¹ Sênsól á Stíma á Troas, sékē á Samotras ésebán sêtyéeme á nzii. Née b́n é'sángé sétimé' á Niopoli. ¹² Sêbídé-'aá áhed, séke a Filipi. Filipi adí dyad ámbáá á mbwóg e Masedonia. Abédé káəŋne dyad áde mbéndé é Roma chəmpɛn ch́oó b́bénládtaá. Sêdyéé áhed nguse é e'pun. ¹³ A Mbwe-mé-nkóme-áte, sênsyáó á dyad-té sékē á nkin mé edíb. Sênwémtén bán sētān abwóg á hóm áhed wée bad bé Israel békānnéé. Sêndyéé áhed ne bebaád ábe séntānnē née b́lādné áhed, syāābōó sékale'. ¹⁴ Átínté e ábē bebaád mmwaád nhóg abédé áhed awě béchəgɛ́'áá bán Lidia awě ambíd á dyad á Tiatira. Akábé'áá nyongé, ásōmē' mebad míme méyəge' míme mélélé nkun. Ane mmwaád aběnlé'áá Dyōb. Səngwéé ankéléd-te mó nlém á abum áwóglɛn chóm éche Paale áhóbéé. ¹⁵ Bēndusén mwěn ne eche ndáb esyāól. Ambíd enē, anlébé sé áwe ndáb. Anhób áá, "Nzé édé bán nyétédé me nēŋgáne mod awě akóo Yesue adúbe, nyéhye nyédyēē áwēm ndáb." Ambádnén sé káəŋ sékē-'e.

Béhédé Paale b́ Sailas á mbwóg

¹⁶ Epun ehóg-káó, sēnkě á abwóg dé mekáne, d́oó ngəndéɛ e ntān póg étáné sé. Edəádəŋ é mbéb émbē mó áte, ébélé'áá álāŋgē bad mam míme mébenléd á'sō é pónde. Ene ngəŋ échě ákúmé'áá embél bad ábe bēnchan mó ntān békudé ndun e məné. ¹⁷ Hée ábóótédé syāābe Paale ahíd, ábōnē áá, "Abén bad bédii bembəledé ábe Dyōb á Ngum. Béhyédé nyé aláa ngáne nyémwéé e'soosəŋ akud." ¹⁸ Ene ngəndéɛ elébé abel nē, epun ne epun-té. Káəŋne á asóg Paale anlīŋ, d́oó ákúnnédé bon álāŋgē' éché edəádəŋ éche émbē ene ngəndéɛ áá, "A d́n á Yesu Krístəə, nkamlan we nén meé, bíd enén ngəndéɛ áte!" Abwóg-ábwóg échě edəádəŋ émbíd mó áte. ¹⁹ Ade bad ábe bēnchan ene ngəndéɛ ntān, bényíné bán nzii e ngáb ekónlédé b́, bēntōl Paale b́ Sailas bédolé b́, békēēn b́ wée benkamlɛɛ ábe b́bédé átínté e dyad. ²⁰ Bēmpɛén b́ wée benkamlɛɛ bé Roma, b́lāŋgē b́ bán, "Abén bad bédii bad bé Israel, bon b́pédé áwəd hén, b́pééne mpongé. ²¹ B́yágte bad e'lem bé mbéb ábe mbéndé éche syánē éhɛdɛé. Syánē b́n dedii bad bé Roma, né-óó, deéhɛlɛɛ-sɛ dékob nē, deéhɛlɛɛ-'e-sɛ dehíd nē." ²² Amute d́ompē dénsól áte ábónléd Paale b́ Sailas. D́oó benkamlɛɛ bé Roma bésáltédé b́ mbóté b́húd-te b́ ch́ á yál. D́oó b́lómé bad bán béswádted b́ e'təŋgú. ²³ Bémáá-'aá b́ awanɛn bwám bon b́hāg b́ á mbwóg, b́lāá-'e nnəné mbwóg bán eehúde b́ d́d á yál. ²⁴ B́lāŋgé-'aá nnəné mbwóg nē, ahé b́ á ton e ndáb e meláá échě edé áte. Anhé b́ e'pwóg á mekuu.

²⁵ Dyam melúde mé nkúu, Paale b́ Sailas békánné'áá békōnnē-'e Dyōb ngəse. Bad bé mbwóg ábíní b́syāāl b́wóglánnáá b́. ²⁶ Abwóg-ábwóg d́oó ndəəb énáŋnédé ásē ngíne-ngíne. Ndáb e mbwóg énáŋnéd se á mekon. Melemlem mé pónde e'kob é'syāāl b́ndibnéd, bengəbəngəbē ábe b́mbē bad b́syāāl áyāl b́nhunnéd. ²⁷ Ade nnəné mbwóg ápádté ásē bon anyín ngáne e'kob é'syāāl é'nédnédé, anwémtén áá bad bé mbwóg b́syāāl bémáá asob. Hée átédé páá áá ḿsoo' yál. ²⁸ D́oó Paale áchəgté ehób ámín bon áləbpē áá, "Weewúé yál! Sé moosyāál sédé hén!" ²⁹ Hée nnəné mbwóg áhóbé áá b́piined mó etrukāŋ, asól á ndáb-te, ákwē Paale b́ Sailas á mekuu ánəə' ne mbwóg ní ngíne. ³⁰ D́oó ábídne b́ á ebwóg bon áseɛdté b́ aáken, "A besāŋ, cheé rítəŋgéné abel ákud e'soosəŋ?" ³¹ B́nlāā mó bán "Dúbé Səŋgú Yesue, bon ékud e'soosəŋ, ádōŋ abum á ndáb d́ompē dékúđ." ³² B́nkalé mó ne moosyāál awě ambé mó á ndáb nkalan mí bwám míme Səŋgwéé. ³³ Ene pónde chén, míme nkúu, ane nnəné mbwóg antéd b́, áwōbē b́ síi áte. Hē d́n b́ndusén mó ne eche ndáb

esyáál. ³⁴ Dóó ásónlé Paale bó Banabase á ndáb-te bonj ábagé bó ndyééd. Mwën ne ádē abum á ndáb bémbē menyinge áyāle adúbe.

³⁵ Néε bīn é'sángé, benkamlene bénlōm plūse ne nlébtéd nén bán, “Nyéchene ábê bad békag.” ³⁶ Héε nnóné mbwōg álāngéé Paale aá, “Benkamlene bélóme nlébtéd nén bán béchene nyé Sailas. Né-óó, nyébíd nyékag ne nsaj.” ³⁷ Dóó Paale álāngéé éché plūse nén aá, “Béswádtédé sé e'tanḡu á nhéné áde sébeleé dyamdiam, áde sédíí-'aá bad bé alonj á Roma, béhé-'ε sé á mbwōg. Bonj bōob béhéde sé abided á mesōom-tē-yε? Eehelée-sε ébé nê. Abê benkamlene bé Roma bēn bétāngéné apε béhyε bébídéd sé.” ³⁸ Plūse ênkě benkamlene bé Roma aláa ngáne Paale áhóbé. Ade ábê benkamlene béwógé bán Paale bó Sailas bédii bad bé Roma, mbwōg menkób bó. ³⁹ Né-óó, bēnkě Paale bó Sailas achánj, bébídéd bó á mbwōg béláá-'ε bó bán ébonj bán bésyāā áwāb dyad. ⁴⁰ Paale bó Sailas bémbíd á ndáb e mbwōg, békē á ndáb wée Lidia. Ade bépédé áhed, béntān bad ábe bédúbpé Krīstā. Paale bó Sailas bénlāā ábê bad e'yale ábe é'wéde bó nlém á abum. Bémáá-'aá bó aláa bonj bésyāngé.

17

Paale bó Sailas békii á Tesalonika

¹ Paale bó Sailas bēmpōnj á myad mé Amfipolis ne Apolonia, bēpē á dyad á Tesalonika. Ndáb e mekáne e bad bé Israēl embé áhed. ² Paale ammentén ake á ndáb e mekáne, né-óó ankě áwed. Andyéé áwed sōndé éláán. A Mbwe mé Nkóme áte tée, akānlé'áá bad nkalanj ngáne míbídé á kálag e Dyōb. ³ Atógnádtáá bó mam míme ákánlé'áá bó, álūmtē-'ε bó áte nén aá Ane-awē-Béwógté atāngéné néε ákúde metake ápūū-'ε ámbíd e kwééd. Alāngé'áá bó aá “Anén Yesue awē nlanḡéé nyé nén, mó adé Ane-awē-Béwógté.” ⁴ Donḡe á bad béndūbē bán chōm éche Paale áhóbéé édé mbále, né-óó, bēntimén Paale bó Sailas. Bad bé Grikia híin ábe béndūbē Dyōb ne ndāle é bebaád bé dyad híin bōmpē bēntimén Paale bó Sailas. ⁵ Bonj donḡe á bad bé Israēl bésídé'áá Paale bó Sailas. Né-óó, bēnlād donḡe á bad bé mponḡé áte, ábe bēbédé á dyad-tē. Bēmbuú áte bēpēēn-ne etōḡké é ngíne. Bēmpēēn epuutéd dyad áte ásyāāl, béból á ndáb wée Jasene ábel bonj békōb Paale bó Sailas bébídén bó á tāl e ékwée. ⁶ Bonj áde bēnóné Paale bó Sailas bonj béenyíne bó, bēndōl Jasene ne bad bēmpēe ábe bédúbpé Yesue, bēpēēn bó á'sō é benkamlene bé dyad. Bébóné'áá bán, “Abén bad bēpēēné epuutéd hōm ásyāāl. Bōob-pōó, bépédé káāḡne áwe syánē dyad. ⁷ Jasene ákōō-'ε bó áwe ndáb. Bébōo' mbéndé eche Kaisεε. Béhóbe nén bán kāḡ empée edé éché béchāḡéé bán Yesue.” ⁸ Mmēn mekan míme bēnhōbpē mēmběl ene ndun e mod ne benkamlene bé dyad bēpuuted. ⁹ Benkamlene bé dyad bēmběl Jasene ne bad ábe bédúbpé ábe bēnkōbpē, bōōbōó bésábé mōné ábel bétēde bó, bonj bétēdté bó.

Paale bōobe baáb békúde metake á Beria

¹⁰ Bīn é'híné-'aá hínén, bad ábe bédúbpé Yesue bélóme Paale bó Sailas á Beria. Ade bépédé áwed bēnkě á ndáb e mekáne. ¹¹ Bad bé Beria bēnwōnj nlém áwōḡlén eyale é Dyōb tómaa bad bé Tesalonika. Epun-té, béláá'áá kálag e Dyōb ásōḡten ányín ké mekan míme Paale bó Sailas béhóbé'áá médé mbále. ¹² Ekud é bad éndūbē. Ndāle é bebaád bé Grikia híin ne baachóm bé Grikia híin bōmpē béndūbē. ¹³ Bonj áde bad bé Israēl bé Tesalonika béwógé bán Paale akalé eyale é Dyōb káāḡne á Beria, bēmpē áwed, bēbōōtéd ekud é bad asól áte ápēen epuutéd. ¹⁴ Abwōḡ-ábwōḡ dóó bad ábe bédúbpé Yesue bélóme Paale á nkin mé edīb é nkwě, bonj Sailas bó Timoti pēn bēnlyāḡ á Beria. ¹⁵ Bad ábe bēnkě Paale alyāḡed, bēnkēēn mó káāḡ bēpēēn mó á dyad á Atens bonj

bétimé ámbíd á Bɛria. Ade bétiméé ámbíd, Paale anlyógtén bó aá béláa Sailase bó Timoti nén bán béhye bétân mó á Atens ésebán bébébte pónké.

Paale akanlé bad bé Atens

¹⁶ Paale andyě á Atens ásiné' Sailase bó Timoti. Ngáne ásiné'áá bó, nlém mémbēb mó á abum bwâmbwam áyāle annyín nén aá myōb mémpēe míme bébageé edúbé mélóné dyad áte ásyāāl. ¹⁷ Né-ǝ ankě á ndáb é mekáne ákanlé bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel ábe bébage Dyōb edúbé. Akagé'áá káōñe átíntē e dyad epun téé ákanlé kenzéé awě ampě áhed. ¹⁸ Bóǝbe bad ábe bébéde á e'pepé ábe béchágé'áá bán Epikurian ne Stoik bómpē bépéntánnáá. Donje ásédte'áá bán, "Cheé anén mod awě abíde dúu múmó áhóbéé áde éebíí' é dyamyam?" Bémpeé béhóbé'áá bán "Edé kabyánán ahóbe tñgene myōb mémpēe." Béhóbé'áá nê, áyāle álánge'áá bó tñgene Yesue ne mpuu. ¹⁹ Dóǝ bétédé Paale békēēn mó á káánsel e mbwóg eche béchágé'áá bán Ariopagus.* Béhōb bán "Sédáá ádén ayáge dékōōlē áde élángeé bad asōñten. ²⁰ Donje á mam áde éhóbéé áde sé nken á etúu, séēdāñ-'e mó asōñten." ²¹ Bad bé Atens bésyāāl ne beken ábe bébéde áwed, bébébte'áá echab pónké esyāāl ákal ne áwóglen nkalan tñgene dyam dékōōlē-té.

²² Dóǝ Paale átyéémé ámín á'sō é káánsel é Ariopagus boñ áhóbé nén aá, "A-bad bé Atens nnyíne' nén mēé, nyébage myōb edúbé bwâmbwam. ²³ Nhóbe nén áyāle áde rítóméé nyé á dyad-tē, nnōné mebón míme nyébageé myōb edúbé. Nnyíne abwóg ahóg áde nyétélé áhed nén bán, 'Hōm áde dyōb áde déebyéne.' Adé dyōb áde nyébageé edúbé kénéé nyéebíí' é dǝ, dǝ nlangeé nyé bǝǝb. ²⁴ Dyōb áde áhágé nkōñsé ne chōm ésyāāl éche édé áwēd-te, mó adé Sánywéé a nkoñ mí mín ne rísé. Eedyēē' é á ndáb é myōb éche baányonj bélióné mekáá, ²⁵ eéhēdē-'áá chōmchōm éche déhele débē mó abele áde débēnlé mó. Ngáne édíí nén bán mwēn-éé abage alongé, ábage pemē ne kéchéé éche déhedéé. ²⁶ Mod nhóg móǝ ánsēbēē ahəg boñ metúmbé mé nkōñsé mésyāāl mébíd mbwiined ne ane mod nhóg. Abelé bedyēē-'e nkōñsé áte rísyāāl. Adéhób aá móhəge bó ammad pónké atíi ne mebwóg wée bedyéé-'é. ²⁷ Ambel nén, ábel boñ béhed mó, nzé béhéde-'e mó béhele-se bényín mó awóg áde béwógé mó áyāl. Kénê, Dyōb déechabnedéé syánē modmod áyāl. ²⁸ Edé nñgáne mod nhóg áhóbé aá,

'Abé áde dédíí ne mó, dedé á alongé, dekağ,

dedé-'e chōm éche dédíí.'

Edé-'e ámpē ngáne bekal bé ngan béhóbé bán,

'Syánē ámpē dedíí ábe bán.'

²⁹ Ngáne dédíí-'áá bán bé Dyōb, deetñgeneé nēe dékamtanné nén bán Dyōb ádíi nñgáne chōm éche bébēnlé gól, sílva ké'ε aláá áde baányonj bébēnlédé ádab debyéé boñ bélióón mekáá. ³⁰ A pónké eche bad bēnkēmbíí' é Dyōb, Dyōb dénkēntédte mbéb mímab nñgáne dyam. Boñ bǝǝb alánge' moosyāāl hōm-té aá bétéde mímāb mbeltéd mé mbéb. ³¹ Amaá-'ε epun é bín atíi, éche ákaādtē mod-téé nkōñsé áte rísyāāl nyaa echē etñgéné. Apwēdé mod awě ákaād mímé nkáá. Alúmté-'ε moosyāāl aá ane mod akwōgnédé, apuud áde apúúdté mó á kwééd."

³² Ade ábē bad béwógé Paale ahóbé tñgene mpuu, donje á bad béwéláá mó boñ bó donje á bad bēnhōb bán, "Sēhele bán ékale sé mímé nkalanj ámpē."

³³ Ámbíd e nê, Paale anhidé átíntē echáb. ³⁴ Káōñ ne á asóg, nguse é bad éntimén Paale bédúbé-'ε Yesue. Átíntē e ábē bad, mod abédé áhed awě béchágé'áá bán Diōnesiōse. Abédéé mod a káánsel e Ariopagus. Mmwaád ámpē abédé áhed awě béchágé'áá bán Damarise ne bad bémpeé.

* **17:19** Ariopagus: Abédéé káánsel e mbwóg á dyad á Atens.

18

Paale akii á dyad á Kōrinto

¹ Ambíd enê, Paale anhidé á dyad á Atens ákē á dyad á Kōrinto. ² Ade ápedé áwed antán mod a Israel nhóg awě béchágé'áá bán Akwilaa. Bénchyāā mó á Pontus. Mmê mesú mēn dōo bó mwaád, Prisilia bémbid̄tē á Italia. Bémbid̄ á Italia áyāle Kaisēē a Roma, Kladiosē antóméd ehángé aá bad bé Israel bésyāāl bésyāā á dyad á Roma. Paale ankē Akwilaa bó mwaád anyín. ³ Andyēén bó bōōbōō bébele nsón. Bōmpē, bēlóó'áá tēndē ákud mōné nímē bētōgnanné yāl melemlem nēngáne mōmpē ábélé'áá. ⁴ Mbwe mé Nkóme áte tēé, Paale akagé'áá á ndáb e mekáne, ákanlé bad bé Israel ne bad bé Grikia ábel bédúbe mam níme áhóbēé.

⁵ Ade Sailasē bó Timoti bébidé á Masēdonia bonj bétán Paale, ambě eche yāl esyāāl ákal nkalanj mí bwām. Alúmté'áá bad bé Israel áte aá Yesue mó adé Ane-awě-Béwógté. ⁶ Bonj bépéntannáá mó, béhābē-'ε mó mekan mé mbéb áyāl. Nê dēmbēl Paale ankūd ebumbú á yāl álúmed bó nēn aá nkógsen ní Dyōb rísine' bó, aláá-'ε bó aá, “Nzé nyēbōó, né nyēbēn-εé nyēbelé. Meésaá me áte. Bootya bōōb, nkag nkalanj mí bwām akal wēe bad ábe béesē bad bé Israel.” ⁷ Né-ōó Paale antédé bó áke ádyéé' wēe mod nhóg awě béchágé'áá bán Titus Justusē. Titusē abágé'áá Dyōb edúbé, ndáb embē-'ε mó benben ne ndáb e mekáne e bad bé Israel. ⁸ Krispusē awě alyágté'áá ndáb e mekáne mōmpē andúbé Sāngwéé nchoo ne ádē abum á ndáb ásyāāl. Bad híin-ne ábe bémbē á dyad á Kōrinto, bēnwōg nímē nkalanj, bédúbe, békūd-te edusen.

⁹ Ebédé nkuu nhóg Paale annyín ndóg. Á ndóg-te wē, Sāngwéé anláá mó aá “Weebáá', kanlé bó ékag á'sō, weétimné mbíd. ¹⁰ Bíi nēn wēé ndé ne wē, modmod ééhēlēē wē dyamdyam abel, áyāle ábēm bad híin bédé á dyad-té hén.” ¹¹ Né-ōó, Paale andyēé áwed mwě nhóg ne eped, áyāgtē bad eyale é Dyōb.

¹² Ade Kaisēē ábélé Galio nkamlene ambáá á mbwóg e Akaya, bad bé Israel ábe bémbē áwed bēnladén, békób Paale, békēēn mó á kóte. ¹³ Bēnhōb nēn bán “Anén mod atéde bad nlém á abum aá bébenle Dyōb, nyaa echē eetāngene ngáne mbéndé éhóbēé.” ¹⁴ Ade Paale áhóbé aá mōhōb dyam, dōo nkamlene Galio álāngéé bad bé Israel aá, “Nzé ádén akan démbē néē awusé ké'ε dyam dé ebébtéd áde mod ábélé, né nwóó nzom áwóglēn nyé bad bé Israel. ¹⁵ Bonj ngáne édíi bán ádíi dyam dé mpenten tāngene e'yale, mīn ne échen mbéndé, nyēbēn nyémad dō. Meekáádtéé échē ndín é mehób.” ¹⁶ Nēn dēmbēl Galio anan bó á ndáb e kóte. ¹⁷ Héē bó moosyāal bétólé mod awě alyágté'áá ndáb e mekáne awě béchágé'áá bán Sōstenē, bonj bébōmé mó á'sō é' kóte. Bonj nēn dénkēmbenlé Galio dyamdyam.

Paale atimé ámbid á Antyōg

¹⁸ Paale ankoód mwā adyēē á Kōrinto ne bad ábe bédúbpé Krīstā. Dōo átédte bó, bonj asól á stíma, áchabpé edib é nkwě ákäg á mbwóg e Siria. Adēkē, ankē ne Prisilia bó Akwilaa. Adēhidé á dyad á Senkria, ankāón nló áyāle melē níme ámmwēē. * ¹⁹ Bēmpě á Efesus. Ade bépédé áwed, Paale antédé Prisilia bó Akwilaa, ákē á ndáb e mekáne bóōbe bad bé Israel békale'. ²⁰ Abē bad bēnlāā mó bán bóōbōō békood mwā adyēē ámpē, bonj enkēnkwenténné. ²¹ Bonj adé áhídté, anláá bó aá “Nzé ntíi ní Dyōb mōō ndé, né mētīm ámbid áwēn.” Né-ōó, ansól á stíma áhídē-'ε á Efesus. ²² Ade ápedé á dyad á Kaisaria, ankē á Jerusalem, áke álēlēd bad bé mwembé, bonj ákäg á Antyōg. ²³ Ade ákēlēbpē mwā adyēē áwed, anhidé, ákē á mbwóg e Galesia ne Frigia ábagé bad ábe bédúbpé Yesue bésyāāl elébé áwéd bó nlém á abum.

* **18:18** Bad bé Israel bēnwōj elem nēn bán, nzé mod amwédé melē bonj alógté nímē melē atāngéné néē ákōné nló.

*Apolose akalé eyale é Dyöb
á myad mé Efesus ne Kòrinto*

²⁴ Ambìd enê, mod a Israel nhóg awé béchágé'áá bán Apolose awé bényhá'á é á dyad dé Alesandria ampě á Efesus. Anén mod abyéé'áá dyam ahób bwámbwam, ansóntén-ne kálag e Dyöb bwám. ²⁵ An'yágé mekan mé nzii e Sánjú. Akalé'áá, áyágtē-'é bad mekan míme Yesue nyaa eche etáñgéné ne kán esyáál. Bon pɛn edusen éche Jone chěmpɛn chókó ámbíí'é. ²⁶ Ambootéd pále akal á ndáb e mekáne ésebán abáa' dyamdyam. Ade Prisilia bó Akwilaa béwógé mekan míme áhóbéé, béntéd mó, békēēn mó wéé bédyéé'áá. Hé-'áá bélúmté mó mekan mé nzii e Dyöb áte nyaa eché etáñgéné. ²⁷ Apolose antíí aá mókag á alon á Akaya. Né-óó, bad ábe béndübē á Efesus bėnwōngēn mó. Bėntelė bad ábe bėdúbpe Yesue a Akaya nėn bán nzė apedė, bėkob mó nken. Ade ápedé áwed, anwōngėn bad bwámbwam ábe bėndübē Yesue áyāle nsimé ní Dyöb míme bėkúde. ²⁸ Ne mpentėn ngine, antóm bad bé Israel áte áfintė e bad. Abenlád metón míme mébidé á kálag e Dyöb álúmed nėn bán Yesue mó adé Ane-awé-Bėwógtė.

19

Paale akii á Efesus

¹ Apolose ambé abé á Kòrinto, dók Paale ápóó ene pɛd e mbwóg áte bon ápag á Efesus. Antán nguse é bad áwed ábe bėdúbpe Yesue. ² Dók ásedtėé bó aá “Ade nyėndübēē nyėnkúd Edəádəñ eche Esáá-yé?” Bėntimtėn mó bán, “Aáy, séewōgēē ké wógėn bán chóm éde éche bėchəgėé bán Edəádəñ éche Esáá.” ³ Paale ansedéd bó aáken, “Nyaa e edusen ehéé-'ō nyėnkudtė?” Bėnkwentėn bán, “Nyaa e edusen echė Jone áhóbé'áá.” ⁴ Paale anláá bó aá, “Nyaa edusen echė Jone áhóbé'áá ebédėe áyāle bad ábe bėtėdtė abel dé mbėb, Jone álāngē-'é bad bé Israel aá bėdúbe ane awé ápě ámbíd echė, nédė Yesue.” ⁵ Ade ábē bad béwógé chóm éche Paale áhóbé, bėndusėn bó á đın áde Sánjú Yesue. ⁶ Paale ambán bó mekáá á nló, Edəádəñ éche Esáá épíí-'é bó. Dók bėbóótėde mehób mėmpēe ahób míme bad bėesóntanne, bėkalé-'é nkalan ní Dyöb. ⁷ Abé bad bėbėde dyam dyóm ne bėbe.

⁸ Paale andyě áwed dyam ngon éláán. Póndė-tė akagé'áá á ndáb e mekáne, ákanlé bó ésebán abáa' dyamdyam. Bókōbókō bėpėntánnáá, áwané-'é áte ábel bėdúbe nėn bán chóm éche áhóbéé tñngene nkamlėn ní Dyöb éde mbále. ⁹ Bon bó donge á bad bėnwū nló áte, bėekobpe adúbe, bėhōbē-'é mekan mé mbėb tñngene Nzii e Sánjú á'sō é bad bėsyāál. Né-óó, Paale antedé bó, ákēēn bad ábe bėdúbpe. Epun-tė* bókōbókō bėpėntánnáá á ndáb e ayáge echė melėede Tiranuse. ¹⁰ Paale ambel nėn á etún é mwě mbė. Nė dėmběl bad bé Israel ne bad ábe bėesě bad bé Israel ábe bėdyéé'áá á mbwóg e Esia bėnwōg eyale é Dyöb.

*Bán ábe Skeva bėwánné ábided
bad e' dəádəñ bė mbėb áte*

¹¹ Dyöb dėmběl Paale ábelé mam mé menyáké míme bad bėnkėmmentėnné anyín. ¹² Bad bėtėde'áá ké betumbė ké'ė bewāngese ábe Paale ábėnlėde, bėkēēn wéé bad bé nkole, bėbenlád bó ámad bó nkole, bėbídte-'é bó e'dəádəñ bė mbėb áte. ¹³ Donge á bad bé Israel ábe bómpe bėkágé'áá mebwóg ne mebwóg bėbídte bad e'dəádəñ bė mbėb áte, bómpe bėnwanėn ábenled đın áde Sánjú Yesue ábel mímėn nsón. Bėlāngė'áá e'dəádəñ bė mbėb bán, “Nkamlan nyé á đın áde Yesue awě Paale ákanlé bad, nėn meé nyėbíd ane mod áte.” ¹⁴ Prise

* **19:9** Donge á kálag dé'só ábádé nchoo bootya dyóm á ngāñ ne póg e' mbwembwe ápe ngāñ éniin é' ngukél.

ambáambáa a bad bé Israel nhóg abédé awě béchágé'áá bán Skeva. Anchyáá bán bé baachóm saámbé. Abê bán bós bébélé'áá nê. ¹⁵ Bonj pónké póg, edáádəŋ é mbéb énlāá bó nén áá “Mbíí Yesue, mbíí-’ε Paale, benzéé nyé-’ε nyédíí?” ¹⁶ Héε ane mod awě edáádəŋ é mbéb ébédé áte, ábónlédé bó ne ngine esyāál, atóm-mε bó áte. Bédêhób bán bétóme mehélé né amaá bó alógen, ámād-tε bó mbóté anyabted. ¹⁷ Bad bé Israel ne bad ábe béesε bad bé Israel ábe bédyéé'áá á Efesus bēnwōg ádén dyam. Ade bēwógé dós, mbwōg ménkōb bó bwāmbwam. Dín áde Sāngú Yesue dó-’ε dēnkūd edúbé éche échábé ámīn. ¹⁸ Bad híin ábe bēndūbē, bēmpě á nhéné, bēpanlé yāl áte, bēhōbē’ mekan mé mbéb míme békēbenlé. ¹⁹ Bad híin ábe békúmé'áá ngan bēntéd échab kálag éche bēbēnládtáá ákum ngan, bēpēēn chó, bēhyáád chó á nhéné. Kálag ésyāāl éche bēnhyāādtē éhéláá-sε ébε nkun dyam móom mé míliōn métáan. ²⁰ Mmén mekan mésyāāl míme mébenládtáá mēnkəŋ bad híin bēndūbē eyale éche Sāngwéé, míme nkalan ríkanlád-tε ngine ngine.

Mpongé nípédé á dyad dé Efesus

²¹ Ade nímén mekan mémáá abenled, Paale ammād áwē nlém-tē áá mósɔpōŋ á mbwōg é Masedonia ne á Akaya bonj ákag a Jerusalem. Dós áhóbéé áá, “Nzé mbídé á Jerusalem ntāngéné ake á Roma.” ²² Né-ós, anlóm bad béε ábe bēwōngánnáá mós, Timotie bó Erastus á Masedonia, mwēn-nε ályāg á mbwōg e Asia, ádyēē ámpē mwā esóŋ é pónké.

²³ Enén pónké chēn dós mpuuté d n ngine mbédé á Efesus tāngene Nzii e Sāngú echē bad bēhídé'áá. ²⁴ Mod nhóg abédé bán Demetruse. Alúé'áá bwēm bé e'kii. Abelé'áá bwēm ábe bēnwāgēn bwēm é' ndáb e dyōb áde béchágé'áá bán Atemise. Mmén nsón nípíínádtáá ábe bad bé nsón nsyāŋ míme ríchábé ámīn. ²⁵ Anlád ábē bad bé nsón áte ne bad ábe bōmpē bébélé'áá ene ndín e nsón, álāngē bó áá, “Amúē, nyébíí nén bán míme syānē nhon rísyāāl ríhuú ne nímén nsón míme débéléé nén. ²⁶ Bōōb-pós, nyébēn nyēnyíne', nyēwóge-’ε chōm éche anén Paale ábeléé. Ahóbe nén áá myōb míme bēbēnlé mekáá méesaá myōb ne abé dēn. Abelé-’ε bad híin ábe bédé á Efesus ne á mbwōg esyāál e Asia, bédúbpé bán mam míme áhóbéé médé mbále. ²⁷ Né-ós mbáá' nén mēé, nyongé eche syānē ébēb dín. Saá-kaá nê dēmpen, mbáá' mēé káŋne ndáb e ndale e dyōb, Atemise chómpē éebáá dyam dé abelen ámpē. Bad béenyínné mós ámpē néε dyam, áde édíí-'áá bán adíi dyōb áde bad bé Esia bésyāāl ne bad bé nkōŋsé bésyāāl bēbenléé.”

²⁸ Ade ene ndun e mod éwógé nê bēnliŋ bwāmbwam, bébootéd-tε abón bán, “Atemise, dyōb dé Efesus adé ngum tómaa myōb mésyāāl.” ²⁹ Mmē mpuuté d mēnkonnéd dyad áte ásyāāl. Ene ndun e mod entōl Gayōse bó Aristakuse ábe bēmbíd á Masedonia ábe bōōbe Paale bēnwōŋ. Bēntōmēn bó mehélé, békēēn bó á ndáb e mbom e bad bé dyad. ³⁰ Paale mwēn ambonjén ábíd ene ndun e mod á'sō, bonj bad ábe bédúbpé Yesue bēnkēnkwenténné. ³¹ Nguse é bad ábe bēhóbáá mbwōg ábe bōōbe Paale bēwóó'áá, bōmpē bēnlōmē mós nlébtéd, ne mechāngé nén bán eékāgē' áá mókag bad atyéem á'sō wéε bēládné.

³² Ene pónké, epuuté d émpě á mbom-tē. Donje á bad bēbōnē' áyāle dyam ahóg, ábíníí-’ε bēbōnē áyāle ádíníí, áyāle bó bad híin bēnkēmbíí'é ké atón áde áládé bó áhed. ³³ Ngáne édíí nén bán Alesandaa mós bad bé Israel bēntōmēdtē á'sō, bad behóg bēlāngé'áá mós bán mós atāngéné bad mekan alúmed áte. Héε Alesandaa alúmté ekáá áá bad bēlām ehób. Ahédé'áá bad alúmed áte nén áá saké bōōbe ábē bad békáá bonj mpuuté d mbé. ³⁴ Bonj áde bad bēchémé nén bán Alesandaa adíi mod a Israel, bó moosyāál bēmbbootéd abón bán, “Atemise, dyōb dé Efesus adé ngum tómaa myōb mésyāāl.” Bēmbōn nén áyāle háwa

ébe. ³⁵ Káǎne ne á asóg, mod a mbwóg nhóg mó ambéd bad áte. Anhób aá, “A-baányan bé Efesus, moosyáál abíí aá dyad dé Efesus dǎǎ ánǎne ndáb e mekáne eche Atemise, eche syánē ndǎle e dyǎb. Moosyáál abíí-’ε aá ádén dyad dó anǎne káǎne aláá á ngǎngú áde ábídé ámín. ³⁶ Ngáne nyé moosyáál nyébíí-’aá nén bán modmod eéhǎlǎl-εε ahé nímén mekan nswan, éeboo’é bán nyéεεε mponǎgé ké nhóg. ³⁷ Ké nǎngáne nyépééné ábén bad hén, bééchíbeé chǎmchǎm á ndáb é myǎb, bééhóbéé-’ε áded dyǎb mekan mé mbéb áyǎl. ³⁸ Né-ǎǎ, nzé Demetruse ne ábē bad bé nsǎn béwǎǎné mod mehób, bébii nén bán e’pun é’ kóte é’dé, bad bé mbwóg-ke bédé ábe békáadte. Béhele-εε bésómén ane mod áhed. ³⁹ Nzé-’ε chǎm émpǎe édé éche nyékoo’é ahéd né mbom mí bad bé dyad, mǎǎ mǎyǎlǎ, ngáne mbéndé ékaléé. ⁴⁰ Nhóbe nén áyǎle dyam áde ábénlédé chii, ngǎmenaa a Roma áhǎb aá syánē depééné mponǎgé. Nzǎm ké póg eésáá eché débéléé nímén mpuuted rísyǎl. Nzǎm e bwám ké póg-ke eésáá eché dehele débε bó áyǎle nímén mpuuted.” ⁴¹ Ade ámáá ahób nē anlǎá bad aá mod téé asúé’ áwe ndáb.

20

Paale akii á Masedonia ne á Grikiá

¹ Ade mpuuted nímáá bon ekide émad ahǎǎ áte, Paale anlǎd bad ábe bédúbpé Yesue áte, ályǎgtǎn bó ne e’yale ábe é’wéde bó nlém á abum. Ade ámáá bó alyǎgtǎn dǎǎ áhídte, bon ákǎg á Masedonia. ² Akagé’áá éché mbwóg, álanǎgǎ bad nkalanǎ hiin níme ríwéde bó nlém á abum. Dǎǎ ápédé á Akaya. ³ Andyéé-’ε áhed á etún e ngǎn éláán. Abǎǎsǎnnáá áke á alonǎ á Siria, dǎǎ ásǎǎtǎné aá bad bé Israel béhǎgke mó áwúu mó. Héε átíídé aá mǎǎtím ámbíd mǎbwǎ á Masedonia. ⁴ Bad hiin bǎnwoón mó. Bébédeé Sopataa, mwǎn awe Piiruse awǎ ambíd á Beria, Aristakuse bó Sekundus ábe bémǎid á dyad a Tesalonika. Gayǎse awǎ ambíd á dyad a Debe, Timotie, ne Tikikuse bó Trofimus ábe bémǎid á mbwóg e Esia. ⁵ Abén bad bǎnkǎ á’sǎ, bésiné’ sé a dyad á Troas. ⁶ Ade Ngande e Ewele é Ngǎn étómé, sǎnsǎl bǎle á dyad á Filipi, bon ámbíd e e’pun étáan sǎntán bó a Troas.

Paale adǎmténé ake á Troas

⁷ A Sǎtedé ngukǎl,* sǎnladén áte hǎm ahóg ádyé ndyééd álúmed edǎnge é Sǎngú. Paale akǎnlé’áá bó póle. Akaláá akal ne akal, káǎne melúde mé nkuu, ngáne édíí nén bán antǎngén ake néε bǎn é’sǎngé. ⁸ Bǎnchǎd e’trúkǎn hiin á tonǎ ámín wéε sǎnladénné. ⁹ Kǎdemod póg ébédé eché béchǎgé’áá bán Yutikuse andyéé á wínde, e’chá é’kééné’áá mó mwǎtííd tííd ngáne e’chá bémǎéé mó á díd. Achabed áde Paale ánbabédte póle áte, dǎnkǎn ansǎl á e’chóte bwǎmbwam. Dǎǎ ápǎdté á tonǎ ámín á ndǎgke eláán, ahún á ndǎǎb. Békíí-’aá mó atéd, bétǎné amaá awé. ¹⁰ Paale ansǎd á ndáb mín wǎ, akúdén mó ámín bon áseb mó. Dǎǎ álanǎgǎ bad aá “Nyéétǎgǎ áte, eewédeé, adíi adé á alonǎgé.” ¹¹ Dǎǎ Paale átímé ámbíd á ndáb mín, ásǎl ewele áte bon bóǎbe bad ábe bédúbpé Krístǎ bédyǎg. Bǎǎbǎ bǎnkoód adyéε, békálé’ póle káǎn bǎn é’sáa, bon ákag. ¹² Bǎnlyǎgǎd ene kǎdemod á ndáb áde mwǎn ádíí alonǎgé. Abé bad bémǎé menyǎnge bwǎmbwam.

Paale bésyǎngé á Troas, békii á Miletus

¹³ Sǎmbé á’sǎ sǎsǎl á stíma-tǎ, sépǎn á edíb é nkwǎ, séké á dyad á Asǎs. Awed dǎǎ sǎntǎngǎnné Paale apém. Anhób aá sébǎ á’sǎ áyǎle nzii e dyad-tǎ chǎǎ ánkéénné. ¹⁴ Ade átáné sé á dyad á Asǎs, sǎmpém mó á stíma-tǎ bon syǎábǎǎ sékǎg á dyad á Miletus. ¹⁵ Séhídte-’aá hǎ bon néε bǎn é’sǎngé sékag káǎn sépǎg

* **20:7** Donǎe á kǎlag áhéde nén bán: á epun é’sǎ é sǎndé.

á nkin rí dyad á Kios. Bín bán bésāā ámpē é'sáñnéd sé á nkin rí dyad á Samos, epun éche émbātēn sēpǎg á nkin rí dyad á Milētus. ¹⁶ Paalē antíí nén aá sētóm dyad dé Efesus ámin ábel bon sébébté pónde á mbwóg e Esia. Ahédé'áá aá mówāmsen ape á Jerusalem epun é Pentekos édêhób bán chó épag áte.

Paalē alyágténé belyáged bé mwembé bé Efesus

¹⁷ Ade sēpédé á dyad á Milētus, Paalē anlóm nsəl wéε belyáged bé mwembé bé Efesus, aá bétān mó á Milētus. ¹⁸ Bépédé-'áá bon álāngē bó nén aá "Nyébēn nyébíí ngáne nábédé ne nyé bootya epun é'sō áde rísúme mekuu á mbwóg e Esia. ¹⁹ Mbēnlé'áá Sāngwéé ne asuded á yǎl ásyāāl, ríkudé ndutul ne mekágsen áyāle ahoge áde bad bé Israel béhágké'áá me. ²⁰ Nyébēn nyébíí bán áde ríkánlé'áá nyé nkalan mí bwām, rí'yāgtē-'ε nyé á nhéné, ne áwen mendáb, menkēnkongnédté nyé dyamdyam áde déntāngēn nyé awōngēn. ²¹ Melemlem nēngáne ménsimmē bad bé Israel etúu áte nē dō-'áá ménsimmē bad ábe béesē bad bé Israel mēé bétede ádāb ábel dé mbéb, bétimēn Dyōb, bédúbé-'ε awéd Sāngwéé, Yesuε. ²² Bōob-pōó, Edāádān éche Esáá élúmte me áte aá ntāngéné ake á Jerusalem, meebíi-'áá chōm éche ébenléd ne me áwed. ²³ Mbíí pen nén mēé dyad-té áde ríkagké Edāádān éche Esáá émáá me etúu asím áte nén aá mbwóg ne ndutul bóó bésine me. ²⁴ Bon meetédeé ádēm alongé néε dyam, nhede mēé mípid nímēm nsón á asóg, nímād-te nsón míme Sāngú Yesuε ábágé me áte. Mmēm nsón rídii ákal nkalan mí bwām tāngene nsimé míme Dyōb álúmteé baányon.

²⁵ "Mbédé átíntē echēn, ríkanlé nyé nkalan tāngene nkamlen rí Dyōb. Bōob-pōó mbíí nén mēé nyé modmod nyéenyínné me ámpē. ²⁶ Né-óó, nkoo' nyé aláa chii nén mēé, nzé nyé mod ké ahéé abódé ádē alongé, nyébíi nén bán meésaa me áte, ²⁷ áyāle nén dyamdyam déesaá áde mbáá nyé aláa tāngene mekan mésyāāl míme Dyōb átíídé aá móōbēl. ²⁸ Nyétēden yǎl pónde, nyénōne-'ε abem á bad áde Edāádān éche Esáá ébánné ásē echēn, bwām. Nyébē néε benon bé mbód ānōn bad bé Dyōb. Ábelé míme mwembé rídé míme, mbwiined ne kwééd echē Mwān awédé á awōg. ²⁹ Mbíí nén mēé, nzé mmaá ake, bad bēpě átíntē echēn melemlem nēngáne esōb ésóléé á abem á mbód. Béehidé-'áá áde béébēbtéé nyé mwembé. ³⁰ Pónde épě áde bad bēbīdté átíntē echēn dēn, bēnabpé metóm, ábel bad ábe bédúbpé Yesuε béhíde bó. ³¹ Né-óó, nyétéd pónde nyékamtan-ne nén bán rí'yágté'áá nyé moosyāāl nkuu ne mūte á etūn é mwē ríláán á metake-té. ³² Bōob-pōó, nlyáge nyé á mekáá mé Dyōb mēé mwēn ānōne nyé. Nkalan míme rílāngé nyé tāngene nsimé rí Dyōb méwōngēn nyé. Nwóó ngíne áwéd nyé áte, mēbē-'ε nyé nsimé míme Dyōb ákōngédé ábē bad. ³³ Menkēnwōngé nlém áte áted mod silva, ké'ε gól ké'ε mbóté. ³⁴ Nyébēn nyébíí bán míme mekáá mēn móó mbēnlé nsón bon ríkud ngáb eche syāābe ábēm bad ábe sēbelé'áá nsón séchánné'áá kéchéé éche séntōgnēnē. ³⁵ Nlúmté nyé á menzii mésyāāl nén mēé nyéwēd yǎl áte ábel nsón ngáne nábélé'áá, ábel bon nyéwōngan bad bé nkole, nyékamtan-ne e'yale ábe Sāngú Yesu ánhōbpē aá, 'Edé nnam mod ábe tómaa ákob.' "

³⁶ Paalē amaá-'áá ahób nē, bóōbe ábē bad bēbwóg mebóbōn békáne. ³⁷ Bó baasyāāl béchyé'áá áde bóōbōó béhéenēé tǎl bésōmnē-'ε ályágtēn mó. ³⁸ Chōm éche émbud bó ndutul awóged ébédéé ahób áde Paalē ánhōbpē aá béenyínné mó ámpē mbéd. Dóó békíí mó alyáged á stíma.

21

Paalē akii á Jerusalem

1 Sênlyágtén bó sékē-’ε. Sênsól á stíma. Sênchabé edib ésebán sêtyéeme hómhóm kááj sépē á dyad á Kos. Néε bīn é’sánjé, sêmpě á dyad á Rodεs. Sêsyǎngé-’aá hê, sékag á dyad á Patara. 2 Awed dǒǒ sétáné stíma eché ekag á Fonisia. Sêsolé-’aá boj sébwǒgkē’ ekε. 3 Sêmpě á abwǒg á hóm áde sényináá alon á Saiprus áde ádé á mendīb-te. Sêmbamé dǒ sésyǒgké á mbəj sétimé á mbwǒg e Siria. Sênsūd á dyad á Tirε áyāle áhed dǒǒ stíma éntǎngēnnē nted asuded. 4 Sêntán donje á bad áwed ábe bédúbpé Yesuε, sêmbé-’ε ne bó áyāle e’pun saámbé. Edǎádəj éche Esáá ényāgēd bó béléá Paalε bán eékāg á Jerusalem. 5 Boj áde eched pǒndé émáá áte sêntédé bó sékε. Abê bad bésyāāl, ne ábab bebaád bǒǒε bán bēnhyε sé alyáged kááj syáābǒǒ sēbíd á dyad-tē, sépē á nkin mé edíb. Syáābǒǒ moosyāāl sêmbwǒg mebóbǒj, sékánne’.

6 Sêmaá-’aá akáne dǒǒ syáābǒǒ sélyágténé, sésǒlē á stíma boj bó-’ε bétimé ámbíd á ndáb. 7 Sênhidé á dyad á Tirε, sékεεné échēd ekε á’sǒ, sépē á dyad á Tolεma. Ade sépédé áwed, sênleléd bad ábe bédúbpé Yesuε, sédyēē-’ε ne bó epun ehóg. 8 Néε bīn é’sánjé sênhidé á Tolεma sékē á dyad á Kaisaria. Ade sépédé áwed sênkē á ndáb eché nkal-é nkaləj ní bwām nhóg awé béchágé’áá bán Filibε, sédyēē áhed. Filibε abédé nhóg átíntē e bad saámbé ábe bēmpwēdté néε benwǒngεε á mwembé ní Jerusalem. 9 Anchyáá bán bé bebaád bēniin ábe bēnkēmbíí mwεnchóm. Béhóbé’áá mam níme níhúú ne Dyǒb. 10 Ade sédíí áwed, dǒǒ nkal é edǎádəj nhóg awé béchágé’áá bán Akabusε ábídé á mbwǒg e Judeya boj ápε. 11 Apedé-’aá wéε sēmbēē boj átēdē ngǎá awé Paalε, átādnē níme mekuu ne mekáá boj áhǒbē aá, “Edǎádəj éche Esáá éhóbé aá, nén dǒǒ bad bé Israel bétādtē mod awe awóó anén ngǎá á Jerusalem, bēbē-’ε mó á mekáá mé bad ábe béesě bad bé Israel.” 12 Ade séwógé nén, syáābe bad bēmpēe sêncháj Paalε bán eékāg á Jerusalem. 13 Dǒǒ Paalε áhóbéé aá, “Cheé nyébeléé nê, nyéebíí’ é bán nzé nyéchyε’ nyéhúnte me nlém á abum-ε? Saké átád me á Jerusalem dēmpen-εé níbǒjnséné, mbǒjnséné ké awé, abele áde níbenléé Sánjú Yesuε.” 14 Sênkēnhenlé mó nlém ahəjlen á abum, né-ǒǒ sênchené sēhób bán, “Ebenled ngáne Dyǒb átíídé.”

15 Sēndyεé á Kaisaria nguse é e’pun, dǒǒ séládé yǎl boj sékǎg á Jerusalem. 16 Donje á bad ábe bédúbpé Yesuε ábe bēbídé á Kaisaria bómpē bēnwóon sé. Bēnkēén sé á ndáb e mod nhóg wéε sēntǎngēnnē adyεε. Béchágé’áá ane mod bán Naasine. Ámbíd á dyad á Saiprus, abédé-’ε nhóg awé anlyǎg Krístə adúbe.

Paalε akii Jemε anyin

17 Ade sépédé á Jerusalem, bad bé Krísto ábe bédé áwed bēnkob sé nken ne menyinje. 18 Néε bīn é’sánjé syáābe Paalε sênkε Jemε anyín. Belyáged bé mwembé bēbédé áhed. 19 Paalε anléléd bó. Ade ámáá bó aléled, anhídé bó chǒm ésyāāl éche Dyǒb ábélé átíntē e bad ábe béesě bad bé Israel mbwiined ne nsón níme mó Paalε ábélé. 20 Ade bémáá chǒm éche Paalε áhóbé awóg, bēnkεn Dyǒb. Dǒǒ béléngéé Paalε bán, “Mmǒj enyíne’ néε mekan médíí á Jerusalem hén. E’kálé ne e’kálé é’ bad bé Israel bédúbpé Dyǒb bǒǒb. Béhíde-’ε mbéndé e Mosεε ne kán esyāál. 21 Béléngé-’ε bó nén bán eyágte bad bé Israel bésyāāl ábe bédé melonj mémpēe nén wě bēhídē mbéndé e Mosεε. Bán elánje bó wéé béeyagé ábab bán, wéé bēehídē-’ε elem éche syánē. 22 Bétǎngéné-’ε awóg bán epedé. Chán-nǒ débεnlé bǒǒb? 23 Né-ǒǒ, éhíd ngáne sélāā’ é wε. Bad bédé hén bēniin ábe bémwédé melě mé Dyǒb. 24 Wěhíd bó nyáābǒǒ nyéke á nwobe, ésábned-te bó kéchéé éche bēhédné bó. Ene pǒndé dǒǒ béhele békāān nló. Nén débēl moosyāāl ábīí aá dyam ké áhéé áde bēhóbé wε á yǎl déesaá mbále. Bēbīí-’ε bán mmǒj ámpē ebele mekan ngáne mbéndé eche Mosεε éhedéé. 25 Boj

pen sêlómme bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédúbpé Krístəə kálag nén bán béedyág ndyééd echě bébágé myöb mémpēe née mendε, béēmwāg mekií, béedyág nyam eche béesínneé nkəŋ, béékābē-’ε mesón.”²⁶ Né-ɔ́, née bīn é’sángé Paale antéd ábē bad, b́ɔ́bɔ́ békē á nwobe. D́ɔ́ ásólé á Ndáb-e-Dyöb, ahób e’pun é’təŋ nwobe métēdtē bó. Ambīd enê-’ε d́ɔ́ b́ebéé mendε á nló nīme bó mod-té.

Békóbé Paale

²⁷ Ade e’pun saámbe bé nwobe é’kwógé apε á asóg, d́ɔ́ nguse é bad bé Israel ábe bémbīd a mbwóg e Esia bényíné Paale á Ndáb-e-Dyöb. Héε b́epééneé mpuutéđ bon b́esālē bad áte, b́ekóbē Paale.²⁸ B́embootéd abón bán, “Á-bad bé Israel nyéhyag sé hén-ee! Anén mod mó akag hóm-té áyāgtē bad aá bad bé Israel, mbéndé éche Moseε, b́ɔ́bε Ndáb-e-Dyöb, béesaá chómchóm. Ké b́ɔ́b d́en apééneé donje á bad ábe béesě bad bé Israel á Ndáb-e-Dyöb-te, nê ábélé-’ε enén ndáb e Dyöb eesáa’é ámpē.”²⁹ (Chóm éche ênkəŋ bon b́éhóbé nê édīi áyāle bényín Trofimuse, mod a dyad dé Efesus bó Paal b́ewóó á dyad-té. Né-ɔ́, b́enwēmtēn nén bán Paale asónlé mó á Ndáb-e-Dyöb.)

³⁰ Dyad ásyāāl d́empuutéđ áte, bad b́esyāāl b́ebīd áwed b́éhé Paale abum ámīn, b́edolé mó káəŋ b́ebīdén mó á Ndáb-e-Dyöb. Abwōg-ábwōg b́edīb-pe ekob é Ndáb-e-Dyöb.³¹ Ade ábē bad b́ehedéé Paale awúu nê, d́ɔ́ bad behóg b́ekíi mod ambáá a sánze a Roma aláa bán mpuutéđ nídé dyad á Jerusalem áte ásyāāl.³² Abwōg-ábwōg mod ambáá a sánze eebébtéé pónde. Ampwēđ sánze émbáá ne esad ásyōgnéd bó á dyad tē wée bad b́enkaánné. Bad bényíné-’aá ahúene sánze d́ɔ́ b́esógé Paale abómted.³³ D́ɔ́ mod ambáá a sánze asídté wée Paale ábédé akób mó, ahób aá béhaan mó bengóbéngōbē b́ebe. Héε ásedtéé aáken, “Nzé-módé nén? Cheé ábélé?”³⁴ Bad b́embootéd abón. Baahóg b́éhōbē échén, ábíníi b́éhōbē échíníi. Mpuutéđ mbédé nyaa eche mod ambáá a sánze ênkênhenlé chóm éche ékóó abenled ahed áte. Né-ɔ́, anláá ábē bad aá b́ekεen Paale á ndáb e meláá.³⁵ B́enkeén mó káəŋ b́epēēn mó wée mbwóg ébédé á mmwe ń ndáb e meláá. Bon áde b́epédé ásol, b́empēm mó ámīn pémén áyāle amute d́emmāđ ayāg.³⁶ Abē bad b́esyāāl b́ehíidé’áá bó ámbīd, b́ebōnē bán, “B́ewúu mó!”

Paale alúmté áte aá ḿókwedéé nkáá

³⁷ Ade b́éhóbé bán b́ekεene Paale á ndáb e meláá, d́ɔ́ álāŋgeé mod ambáá á sánze nén aá ḿowóó mwă dyam áláa mó. D́ɔ́ ane mod a mbáá a sánze áhóbéé aá, “Nédē ehóbe ehób é Grikiá? ³⁸ Nédē saké wε edé ane mod a Egipto awē ampě hén póndeé póg bon ábootéd mpuutéđ. Anlād e’kálé é sánze é’niin, bad bé ewúen, ákēēn bó á ehýāŋge.”³⁹ Héε Paale álāŋgeé mó aá, “Ndīi mod a Israel awē abídé á dyad á Tasus á mbwóg e Silisia. Mod awē abídé á dyad áde áde etógnén. Sôn émwe níláa ábén bad akan.”⁴⁰ Mod ambáá a sánze ambε mó kunze aá áhōb akan. Né-ɔ́, Paale antyéém á’sō é’ ndáb, alúmed ekáá, ekíde énhō baámm! D́ɔ́ ábóótédé bó akalēn á ehób é Hibru.

22

¹ “A-besán ne baányan ábēm, nyéwóglēn mε. Nhede nyé alúmed áte nén mée meékwedéé nkáá.”² Awóg áde b́ewógé née Paale áhóbné bó ehób é Hibru, b́entōŋ metúu atále áte. Héε Paale ákagké á’sō áhōbē aá,³ “Ndīi mod a Israel. B́echyáá mε á dyad á Tasus á mbwóg e Silisia, bon á dyad á Jerusalem hén d́ɔ́ ńkwógé. Mbédé mwăn a esukéle awē Gamalia. Awe mekáá d́ɔ́ ńtóó mekan mé mbéndé nīme ábēđ betaa b́ehíidé’áá ayāge. Mémpē mbenláá Dyöb ne kán esyāál melemlēn ngáne nyémpē nyébenléé mó.⁴ Bad ábe b́ehíidé’áá Nzii é Krísto menhé bó á meséb, káəŋ donje áwāg. Nkóbé’áá bebaád ne baachóm ńhāg-ke bó á mbwōg.⁵ Prise ambáambáa ne káánsel e bad b́embáá esyāál

béhele bébíd me mbón bán mbále chów níkaléé. Menkob kálag áwāb eché béténlé bānned bé Israel ábe bédé á dyad á Damaskos. Né-ɔ́, menkě áwed ákób ábê bad, áhanj bó, ápɛɛn-ne bó ámbíd á Jerusalem ábel békógsɛn bó.

*Paale ahóbé ngáne ámwédé Yesue adúbe
(Mbɛl 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ “Ade níkagké, née nípédé benben ne dyad á Damaskos, emwɛdmwɛd é ngíne émbíd ámín taléd, épɛn me yǎl esyǎl. Nén dɛmbɛnléd dyam kád é’ mǔte. ⁷ Dóo níhúné á ndɔɔb bonj níwōgɛ ehób élanje me aá ‘A-Sɔɔl, á-Sɔɔl, cheé ékǎá bonj étagté me?’ ⁸ Dóo nísedtɛé mó meé ken ‘Nzɛé édíí A-Sánj?’ Bonj áhōbē aá, ‘Me-éé ndé Yesue á Nazaret awě étagtɛé, awě éhédé á meséb.’ ⁹ Bad ábe syáábɔɔ sêbédé bɛnnyín eché emwɛdmwɛd bonj bɛnkɛnwógkɛ ehób éche mod awě ahóbé’áá áwɛm. ¹⁰ Dóo nísedtɛé meé, ‘A-Sánj cheé nítanjéne ábel?’ Dóo Sánjwéé álanjéé me aá, ‘Hidé ásɛ ékag á dyad tɛ á Damaskos. Nzé epedé áwed bɛlǎá wɛ chǔm ésyǎl éche Dyǔb átíídé aá ébel.’ ¹¹ Eché emwɛdmwɛd é ngíne émbɛl meéhele’áá anyínɛn. Né-ɔ́, bad ábe syáábɔɔ sêbédé bɛnchǎá me á ekáá békɛɛn me á dyad tɛ á Damaskos.

¹² “Mod abédé á Damaskos awě béchágé’áá bán Ananiasɛ. Abédéɛ mod awě abɛnlé’áá Dyǔb, áhídɛ-’ɛ mbéndé éche syánɛ bad bé Israel. Anwónj edúbé bwámbwam átíntɛ e bad bé Israel ábe bédé á Damaskos. ¹³ Ananiasɛ ampɛ áwɛm, atyéem me á nkag, bonj áhōbē aá, ‘A-mwǎnned Sɔɔl, bootéd anyínɛn ámpɛ.’ Abwǔg-ábwǔg membootéd anyínɛn ámpɛ, níɔnɛ-’ɛ mó. ¹⁴ Anhób aá, ‘Dyǔb áde ábɛd betaa ápwédé wɛ ábíi níme ntíi, ányín awě mbɛledɛ awě abele mekan níme métánjéne, áwóg-ke ane mbɛledɛ ehób á nsal. ¹⁵ Wɛ-éé wěbíd mó mbónj áláa bad bésyǎl chǔm éche ényíné ne éche éwógé. ¹⁶ Bɔɔb-pɔɔ, cheé-ɔ́ ésinéé? Pádé ásɛ, ékwɛntɛn wɛé Yesue mó adé wɛ Sánjwéé bédusɛn wɛ. Nén débɛl Dyǔb déwobé nímōn mbéb.’

*Paale aá Dyǔb álómé mó wéɛ
bad ábe béesɛ bad bé Israel*

¹⁷ “Mɛntím ámbíd á Jerusalem. Ade níkǎnnéé á Ndáb-e-Dyǔb mennyín ndóg. ¹⁸ A ndóg-te wɛ mennyín Sánjwéé. Anláá me aá, ‘Bélé mehélé éwamsɛn ahidɛ á Jerusalem áyǎle bad ábe bédé á Jerusalem hén békobpɛ chǔm éche wéhōbpɛ tǎngɛne me.’ ¹⁹ Dóo me-’ɛ níkwɛntanné Sánjwéé nɛn meé, ‘A-Sánj ábɛn bad bɛbíi bwám nɛn bán nkagé’áá á ndáb é mekáne níkōbɛ, níwannɛ-’ɛ bad ábe bédúbɛ wɛ. ²⁰ A pónde eche bɛwúé’ɛ Stefanusɛ awě ahóbé’áá mam tǎngɛne wɛ, mmɛn membé áhed, níkwɛntɛn meé bɛwúu mó, me-’aá menwálé nkobe níme bad ábe bɛnwúu mó.’ ²¹ Dóo Sánjwéé álanjéé me aá, ‘Kǎg, áyǎle mǛlōm wɛ nchabnede, wéɛ bad ábe béesɛ bad bé Israel.’ ”

²² Ábê bad bɛmbɛ bɛwōglǎn Paale kǎñne á pónde eche átúbé dín aá mókag wéɛ bad ábe béesɛ bad bé Israel. Hê dóo ábê bad bɛbóótédé abón bán “Nyémadɛn mó! Nyéwúu mó! Eékwognɛdɛé ábɛ á alonjé.” ²³ Bɛbóné’áá bɛpɛbtɛ mbótɛ ámín, bɛpumtɛ-’ɛ ebumbú ámín. ²⁴ Héɛ mod ambáá a sánze álanjéé éche sánze aá bétɛd Paale békɛɛn mó á ndáb e meláá. Anláá-’ɛ bó aá bɛswádtɛd mó e’tanjú ábel bonj áhōb nzɔm eché ekǎá bonj bad bé Israel bétǎgkɛ mó. ²⁵ Bonj áde bɛháá mó ábel bɛswádtɛd mó e’tanjú, dóo Paale ásedtɛé sánze eché embé mó benben aáken, “Mbéndé ebagé kunze nɛn bán bɛswádtɛd mod awě mbéndé e Roma ébélé mó mod a Roma e’tanjú áde békáadtɛé mó-yɛ?” ²⁶ Ade ene sánze éwógé nê, ankě wéɛ mod ambáá a sánze ásedtɛé mó aáken, “Cheé wɛwɛ ébeléé? Ane mod adíi mod a Roma.” ²⁷ Dóo ane mod ambáá a sánze ákíi wéɛ Paale bonj ásedtɛé mó aáken, “Láá me, mod a Roma móó édíi-yɛ?” Dóo Paale ákwɛntanné aá, “Eɛ.” ²⁸ Héɛ mod ambáá a sánze áhóbɛé aá, “Nsábpɛ nkúú ní mǎné bonj ngómɛnaa a Roma ákwɛntɛn aá níbê mod a Roma.” Dóo

Paale áhóbɛé aá, “Mɛ pɛn ndé mod a Roma se á nchyaátén.” ²⁹ Ade bad ábe béhédé’áá Paale awanɛn béwógé nê, ábwɔ̄g-ábwɔ̄g bɛntédé mós, bésidé ámbíd. Mbwóg ménkōb ane mod ambáá a sánze áde ádíbté nén aá Paale adii mod a Roma aá mōhēdē-’ɛ mós á mehan áde mōnkéntāngénné.

Paale atyéémé á nkáásé á’sō é’ káánsɛl

³⁰ Mod ambáá a sánze ahédé’áá akonj dé ahed áte áson̄tɛn chōm éche bad bé Israel béhóbé bán Paale abelé. Né-ɔ́, nées b̄in é’sángé, anhób aá béhūd Paale bengōbengōbē á mekáá, anlébé-’ɛ beprise bémbáá ne káánsɛl esyáál aá bóōbōo békōb mbom. Dóo átédé Paale bonj áttídé mós á’sō ábāb.

23

¹ Paale annōn ábê bad bé káánsɛl á m̄id mé mbom, bonj áhōbē aá “A-baányan, káájne e’chii, nlém r̄sáá mɛ á abum bwāmbwam nyaa eché ádēm alongé ádíí á’sō é’ Dyōb.” ² Héɛ prise ambáámbáa, Ananiase, álāngɛé bad ábe bébédé benben ne Paale aá bébom mós abén á nsal. ³ Dóo Paale áhóbɛé aá, “Dyōb ámpē débōm wɛ. Ehóhó é chōm chén! Edyɛé hê eɛnlad mbéndé ákáad mɛ, bonj ké nê, mmōn ebóo’ mbéndé ahób áde éhóbé wɛé bébom mɛ.” ⁴ Héɛ bad ábe bémbē benben ne Paale bélāngɛé mós nén bán, “Esyáá’ prise ambáámbáa a Dyōb.” ⁵ Paale ankwentén bó nén aá, “A-baányan, menkēmbíí’ é mɛé mós adé prise ambáámbáa. Eyale e Dyōb éhóbé aá, ‘Mod eetāngɛnɛé mod awē akamlan bad mekan mé mbéɓ ahób áyāl.’ ”

⁶ Ade Paale anyíné aá áttintê e echonj é bad éche ébédé áhed, baahóg bédé bad bé epepé é Sadusia ábíníí-’ɛ bédé bad bé epepé é Farisia, anchágéd ehób aláá bad bé káánsɛl aá, “A-baányan, ndii mod a epepé é Farisia mbé-’ɛ mwān a mod a epepé é Farisia. Ndé á nkáásé hén áyāle nén nsumé nlém nén mɛé bad ábe béwédé bépuú ámpē.” ⁷ Ahób áde áhóbé nê, bad bé epepé é Farisia ne bé epepé é Sadusia bēmbootéd asɛlen. Echonj é bad éche ébédé áhed énkabén áte. ⁸ (Nén dēmbenléd áyāle bad bé epepé e Sadusia béndūbē nén bán nzé mod awédé eépuudéé ámpē, bédúbé bán ángel éesaá, bédúbé-’ɛ nén bán e’dáádəj béesaá. Bonj Befarisia pɛn béndūbē bán m̄m̄én metōn mésyāál méláán médé.) ⁹ Ehób émbē échágké ábê bad ngíne ngíne dóo donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bémbē á epepé é Befarisia bétyéémé ám̄in, bébootéd abón ngíne ngíne bán, “Séenyínnɛé anén mod awusé ké ahóg. Kapóg né edáádəj ké’ɛ ángel ekoó mós dyam aláá!” ¹⁰ Mm̄é mpentɛn ménchāgē nyaa eché nlém r̄húné’áá ane mod ambáá a sánze aá béhele bényāb Paale áte. Né-ɔ́, anláá éche sánze aá béke á amute-tê wê, béhūd Paale á mekáá míme ábê bad bonj békɛɛn mós á ndáb e meláá.

¹¹ Mm̄é nkuu dɛn, Sāngwéé antyéém Paale á nkag, aláá mós aá, “Weebáá’, ngáne ébídé mɛ mbōnj á Jerusalem, wēb̄id mɛ mbōnj ámpē á Roma.”

Béhágké Paale

¹² Nées b̄in é’sángé mbwɛmbwɛ, nguse é bad bé Israel bēmbōm bébel ntii, bémwē melē nén bán béedyáá chōmchōm, béemwáá-’áá chōmchōm kááj ne béwúú Paale. ¹³ Bó bad ábe bēmbel m̄m̄én ntii béntōm móom méniin. ¹⁴ Dóo békíí wéɛ beprise bémbáá ne belyáged bé dyad bonj bélāngɛé bó nén bán, “Sēm wédé melē ne amwé dɛn nén bán séeháá chōmchōm á nsal kááj né sēwúú Paale. ¹⁵ Né-ɔ́, nyáábe bad bé káánsɛl nyélóme mod ambáá a sánze a bad bé Roma nsal nén bán ápiined nyé Paale. Nyébāmtan nén bán nyékoo’ mam mémpēe ahed áte áyāl eché. Bonj sé pɛn séēbē mbon̄sɛn áwúu mós adēhób aá mópag hén.” ¹⁶ Bonj Paale mwānyan a mmwáád mwān anwóg ntii míme bébélé áwúu Paale. Né-ɔ́, ankɛ á ndáb e meláá áke aláá mós. ¹⁷ Dóo Paale áchagɛé sánze póg bonj álāngɛé chó aá, “Kɛɛné’ enén kódemod wéɛ mod ambáá

a sánze awóó dyam áláa mó.” ¹⁸ Hée ene sánze étédé ene kódemod bonj ákɛɛné mó wée mod ambáá a sánze. Hée ene sánze élanjéé mod a mbáá a sánze aá, “Paale awè adé á mbwɔg mó achəgé me aá nɩpɛɛn enén kódemod áwɔŋ áyāle enén kódemod ewóó dyam áláa wɛ.” ¹⁹ Dóo ane mod ambáá a sánze áchónjé mó á ekáá bonj ásidnād mó á nkəg áseɔté mó aá “Cheé éhɛɔéé me aláa?” ²⁰ Dóo ene kódemod élanjéé mó aá, “Bad bémbáá bé Israel bétíídé nén bán béléā wɛ bán épɛɛn Paale á’sō é’ káánsɛl, ne mbámɩɩn nén bán káánsɛl ehɛde mam mémpɛe atónj dé ahɛd áte tɔŋgene Paale. ²¹ Bonj weewóglán bó áyāle bad bédé tómaa móom méniin ábe bésóom ásin mó. Bémwédé melɛ nén bán béedyáá chǒmchǒm béemwáá-’aá chǒmchǒm káəŋ né béwúú mó. Bémáá abonɩsɛn, bésine-’ɛ chǒm éche wéhǒbpɛ.” ²² Dóo ane mod ambáá a sánze álanjéé mó aá, “Weelánjé modmod wɛé mólāŋgɛ me ádén dyam.” Amaá-’aá ahób nê dóo álanjé ene kódemod aá ákag.

Békééné Paale wée nkamlɛɛ, Feligsɛ

²³ Dóo ane mod ambáá a sánze áchénlé éche sánze émbáá émpɛe ébe bonj álanjé bó nén aá, “Nyétéd mbwókɛl é sánze ébe, nyébonɩsɛn chó ákɛ á Kaisaria nchoo ne sánze móom saámbé éche ékɛɛne hósɛ ne mbwókɛl é sánze ébe éche éwanne mekonj. Nyáábɔɔ nyébonɩsɛn nyéhíde dyam ngəŋ abog nkuu. ²⁴ Nyéhɛde-’ɛ Paale hósɛ eche ékɛɛn mó. Nyélyáged mó nyépɛɛn mó wée nkamlɛɛ Feligsɛ ésebán dyam dé mbéb ábenlédé mó.” ²⁵ Bédékɛ antel kálag eche bɛnwālɛɛ echɛ ehóbe nén aá,

²⁶ “Me, Kladios Lisiasɛ me-ɛé ntenle wɛ, nkamlɛɛ a edúbé ambáá, Feligsɛ. Nlɛnté wɛ. ²⁷ Bad bé Israel bɛnkǒb anén mod béhɛdɛ-’ɛ mó awúu. Nsónɩtɛn-’aá meé adii mod a Roma, dóo syáābe échɛm sánze sékíí mó ahúd áwab mekáá. ²⁸ Nhɛdɛ’áá meé nɩbíi chǒm éche béhóbé bán abelɛ. Né-ɔó, menkɛɛn mó á káánsɛl. ²⁹ Nhɛdɛ áte nnyíné nén meé eébeɛé dyam áde álúmte nén bán atəŋjɛné awé ké’ɛ atəŋjɛné akɛ á mbwɔg. Mam mésyāɩ nime béhóbé bán abelɛ médii mam nime ménɔne échab mbéndé. ³⁰ Bəlánjé-’aá me bán bad bé Israel béhəgke mó áwúu mó, dóo nílómé mó áwɔŋ ábwɔg-ábwɔg. Nlánjé-’ɛ bad ábe béhíde mó mekuu meé, béhyɛ béléā wɛ chǒm éche béhóbé bán abelɛ.”

³¹ Echɛ sánze émbɛl ngáne bɛnlāā’ɛ bó bán bɛbɛl. Bɛntéd Paale békɛɛn mó nkuu ne nkuu káəŋ bɛpɛɛn mó á dyad á Antipatris. ³² Néɛ bɩn é’sánjé, sánze éche ékéénáá mekuu éntɩm ámbíd á ndáb e meláá, bétédɛ sánze éche ékééné’áá hósɛ ákɛɛn Paale. ³³ Bɛnkɛɛn mó á dyad á Kaisaria. Ade bɛpédé bɛmbɛ nkamlɛɛ ene kálag bɛbɛ-’ɛ Paale áwe mekáá. ³⁴ Ade ane nkamlɛɛ aláá ene kálag ansɛdéd Paale aáken mbwɔg ehéé ábíde. Ade ásonɩtɛné aá Paale abíde á mbwɔg e Silisia, ³⁵ anhób aá, “Mɛwɔg kéchɛé éche éwóó ahób nzé bad ábe béhíde wɛ mekuu bɛpédé.” Hée álanjé sánze aá békɛɛn Paale á ndáb e kəŋ eche kəŋ Herɔde ánlɔŋgɛ, bɛnɔne-’ɛ mó áhed.

24

Paale atyéémé á nkáásɛ á’sō wée Feligsɛ

¹ Ámbíd e e’pun é’táan, prisɛ ambáámbáa Ananiasɛ, ankɛ á Kaisaria nchoo ne donjɛ á bad bémbáá bé dyad ne mod a mbéndé nhóg awè béchágé’áá bán Tetulusɛ. Bɛmpɛ á’sō wée nkamlɛɛ Feligsɛ, béhób mekan nime béhóbé bán Paale abelɛ. ² Dóo béchágé Tetulusɛ bonj ábootéd Paale mekan ahób á yəl, aá, “A-nkamlɛn Feligs, wɛ awè edúbé échábé ámɩn. Debyéé áde ébenladté ákamlɛn ápéénédé syánɛ nsəŋ á etún é pónɩdɛ. Ebelɛ-’ɛ nhəŋlɛn híin nime nɩpééné mbonj áwɛd alonj-tɛ. ³ Sêkobé-’ɛ nê hǒm ásyāɩ ne pónɩdɛ ésyāɩ. Séságnan-ne wɛ bwāmbwam. ⁴ Meéhɛdɛɛ nén meé nɩbud wɛ pónɩdɛ abébed bonj pɛn ndəó achánj nén meé ébenled ábonj e’bonj bé nɩm, éhɛ sé mwă etál,

éwóglɛn mwǎ dyam awě séwóó ahób. ⁵ Sênyíné nén bán anén mod adé ekun é mbéb áfíntê e bad. Apɛ́ɛ́né epuutéd áfíntê e bad bé Israel nkòŋsé áte rísyā́l, adé-’ɛ nlyáged nhóg a epepé e Naazarin. ⁶ Aponé edúbé é ndáb e Dyòb asuded, dǎ́o sékóbé mǎ. * ⁸ Nzé esědté mǎ, mekan míme álā́’é wɛ mmòŋ wényín nén wɛé chòm éche séhóbɛé édé mbále.” ⁹ Bad bé Israel ábe bémbé áhed, bǎmpɛ́ bɛnsāl áte béhób bán mekan míme Tetuluse áhóbɛé médé mbále.

Paale akáádé nkáá á’sǎ wɛɛ Feligse

¹⁰ Héɛ dǎ́o nkamlɛɛ, Feligse ábágé Paale etál aá áhòb akan, boŋ Paale ábootéd ahób aá, “A-sán, mbíí nén mɛé ekékā́ad nkáásé á alonj tɛ́ hén á etún é pǎndé, né-ǎ́ ndé menyíngɛ ákáa nímɛm nkáá áwonj e’sǎ. ¹¹ Nzé ehɛ́dɛ́ áte, mmòŋ wɛ́enyín nén wɛ́é éétómɛ́ dyòm dé e’pun ne é’bɛ́ áde ríkíí á Jerusalem ábɛ́ Dyòb edúbé. ¹² Ké epun bad bé Israel béetáneé nɛ́e sé mod sépentanné á Ndáb-e-Dyòb, béétāne-’áa nɛ́e mpuutadté bad, ken á ndáb e mekáne ké’ɛ kéhéé á dyad tɛ́. ¹³ Béewóó’é chòmchòm éche élúmte nén bán mam míme béhóbé bán mbɛ́lé médé mbále. ¹⁴ Boŋ nkwentan pɛn nén mɛé, mbɛnle Dyòb áde ábɛ́d betaa bébɛ́nlé’áá, ahíd áde ríhídɛ́ Nzii echɛ́ etǎŋgɛ́né. Ndúbpé kááŋne mam mésyā́l míme méténlédé á mbéndé e Mosɛɛ ne á kálag é bekal bé’dáédəŋ. ¹⁵ Mɛ́mpɛ́ nsumé nlém ne Dyòb melemlem nɛ́e ábén bad bɛ́n ámpɛ́, nén mɛé bad bésyā́l bépuú, bé bwām ne bé mbéb. ¹⁶ Nê dǎ́-’áá ákǎ́o boŋ ríwané áte pǎndé ésyā́l ábɛ́l boŋ nlém rísán mɛ́ á abum á’sǎ é’ Dyòb ne á’sǎ é baányonj. ¹⁷ Mensyǎ́g akɛ́ á Jerusalem nguse é mwě, né-ǎ́ menké áwed áwānled ábɛ́m bad mwǎ mǎné ne ábɛ́ Dyòb mɛ́ndɛ́. ¹⁸ Ade ríhídɛ́é mímén mekan ámbíd, dǎ́o ábén bad bétáné mɛ́ á Ndáb-e-Dyòb, áde mímáá mekún mé nwoɛ́e amad. Ndun e mod eebédɛ́é áhed, mpuutéd-tɛ́ ménkɛ́mbáá. ¹⁹ Boŋ bad bé Israel bébédé áhed ábe bémbíd á mbwǎg e Esia. Ké bad bébágé’áá bɛ́pag áwǎŋ áláa wɛ́ dyam áde mbélé né bǎ́o bɛ́ntǎŋgɛ́n apɛ́, nzé émbɛ́ nén bán membɛ́l dyam. ²⁰ Ké’ɛ́ ábén bad ábe bédé hén, bɛ́n bɛ́lǎa wɛ́ dyam dé mbéb áde mɛ́mbɛ́nlé áde bɛ́nkā́adtɛ́ nímɛm nkáá á’sǎ é’ káánsɛ́l, ²¹ éétómɛ́ dyam ahóg áde mɛ́mbɛ́nlé. Mɛ́chǎ́géd ehób nén mɛé ‘Békáadte mɛ́ chii nén áyā́le ndúbpé nén mɛé bad ábe béwédé bépuú.’ ”

²² Feligse abédɛ́e mod awě ammǎ́d Nzii e mbále asòŋtɛn. Dǎ́-’áá áhúdɛ́ nkáásé ásɛ́. Anláá bó aá, “Nzé nkamlɛɛ Lisiasɛ apɛ́dɛ́, dǎ́o mébídɛ́dtɛ́ mímén nkáá mbakú.” ²³ Hé-’áá álǎ́ngɛ́ sǎnze e mbáá echɛ́ enǎ́né’áá Paale aá átéd Paale, ábɛ́ ánɔ́ne mǎ. Aá, boŋ pɛn ábɛ́ mǎ mwǎ kunze áhé-’ɛ́ etál nén besón ábɛ́ Paale béhyɛnad mǎ kéchéé éche átógnɛ́né.

Paale atyéémé á’sǎ wɛɛ Feligse bó Drusilia

²⁴ Nguse é e’pun ámbíd enê, Feligse ampɛ́ɛ́n mwaád Drusilia. Drusilia abédɛ́e mwǎn a Israel. Feligse anlóm Paale achǎ́g, áwóglɛn nkalanj míme Paale álǎ́ngɛ́é mǎ tǎŋgɛ́ne adúbe á Yesu Krístə́. ²⁵ Paale aboótédé-’áá mǎ akale, álǎ́ngɛ́ mǎ ngáne mod átǎŋgɛ́né abé á bwām awále, ngáne mod átǎŋgɛ́né yǎ́l achǎ́o bwām, ne Epun é nkáá eche éhúé’. Dǎ́o mbwǎg ríkóbé Feligse. Héɛ áhóbɛ́é aá “Sébé ekag bǎ́o. Nzé nkudé etál ámpɛ́ mǎchɛ́lɛ́ wɛ́.” ²⁶ Mewɛ́mtɛn mébédé mǎ ámpɛ́ aá Paale ábɛ́ mǎ mwǎ mǎné ámbíd-ámbíd, nén dɛ́mbɛ́l alómé’áá mǎ achǎ́g pǎndé tɛ́ ákanlé mǎ.

²⁷ Nén dɛ́mbɛ́nléd áyā́le mwě mbɛ́, dǎ́o Pokus Fɛ́stusɛ́ átédé etál éche Feligse nɛ́e nkamlɛɛ. Ngáne Feligse áhédé’áá aá bad bé Israel béwógen mǎ bwām, antédɛ́ Paale á mbwǎg.

* **24:6** Donje á kálag dé’sǎ ébádé nchoo 6b-8a: Sɛ́ntíí bán sékádte mǎ ngáne echɛ́d mbéndé éhóbɛ́é. 7 Boŋ mod ambáá a sǎnze, Lisiasɛ, ampɛ́ ákòbɛ́n sé mǎ ne epamɛ́. 8 Dǎ́o Lisiasɛ áhóbɛ́é aá bad ábe béwógné mǎ dyam bépɛ́ áwǎŋ e’sǎ.

25

Paale aá Kaisere múmó akáad mó

¹ Festuse ampě á mbwóg e Kaisaria átéd atii dé nkamlɛn. E'pun é'láán ámbíd enê, ámbíd á mbwóg e Kaisaria ákē á Jerusalem. ² A Jerusalem wê, beprise bémháá ne bad bémháá bé Israel bɛnlāā Festuse mekan níme béhóbé bán Paale abelé. Bɛnchān Festuse ³ bán áwōngɛn bó ábɛl bɛpɛɛn Paale á Jerusalem. Bɛnlāā mó nê áyāle bɛnhāg áwúu mó á nzii. ⁴ Festuse antimtén bó aá, “Paale adé á mbwóg á Kaisaria, mmɛn-nɛ mɛtɛm ámbíd áwed mwāmpɛn mí pónɔ́dɛ. ⁵ Né-ɔ́, nzé édé nɛn bán Paale abelé dyam dé mbéb, ábɛn bad bémháá bɛhíd mɛ á Kaisaria, bésómɛn mó.”

⁶ Festuse andyɛé á Jerusalem ámpɛ dyam e'pun waam ké'ɛ dyòm bon átimé' á Kaisaria. Néɛ bɛn é'sāngé, andyɛé áse ákáad nkáá. Anhób aá bɛpɛɛn Paale á kóte. ⁷ Ade bɛpɛɛné Paale, bad bé Israel ábe bɛmbíd á Jerusalem bɛntyɛm mó bɛnbɛn bɛbootéd e'bɛbtéd é' mekan ahób, ábe béhóbé bán abelé, bon bɛnkɛnhɛnlé alúmed nɛn bán akoó nímé mekan abɛl. ⁸ Paale anhób aá mekan níme béhóbéé mó áyāl méesaá mbále. Anhób aá, “Meébeleé dyamdiam áde álúmte bán ntāngan mbéndé e bad bé Israel, ké'ɛ Ndáb-e-Dyōb ké'ɛ Kaisere a Roma.” ⁹ Festuse ahɛdɛ'áá aá mókud dɛn á bwām á'sō é' bad bé Israel. Né-ɔ́, ansɛdéd Paale aá, “Ebōhsɛné akɛ á Jerusalem ábɛl nɛn níkáad wɛ áwed tāngɛne nímɛn mam níme béhóbéé wɛ á yāl-ɛ?” ¹⁰ Paale anhób aá, “A kóte eche Kaisere a Roma dōó nítyéémé nɛn, áhed dō'-áá bétāngɛné mɛ akáad. Meébeleé bad bé Israel dyam dé mbéb ké ahóg, mmōn ámpɛ ebíi nê bwām. ¹¹ Nzé édé nɛn bán mbóó mbéndé echɛ ekwōgnédé mbakú e kwééd, né nkwxɛntɛné awé. Bon nzé édé nɛn bán mam níme béhóbéé mɛ áyāl méesaá mbále, né modmod eewóó'ɛ kunze ábe mɛ áwab mekáá. Né-ɔ́, nhóbe nɛn mɛé Kaisere múmó akáad mɛ.” ¹² Dōó Festuse álāntɛné nló ne ábɛ bad ábe bélébé mó, bon ákwɛntán aá, “Ngáne émáá ahób wɛ Kaisere móōkāad wɛ, etāngɛné akɛ wɛé Kaisere.”

Festuse alúmté kān Agripa nkáá níme Paale áte

¹³ Nguse é e'pun ámbíd enê, kān Agripa bó Benise, bɛmpě á Kaisaria ákob Festuse nken. ¹⁴ Ade bémádé áwed nguse é e'pun, Festuse anlúmed kān Agripa ehób eche Paale áte. Anláá mó aá, “Mod adé hɛn awɛ Feligse ānchenéé á mbwóg. ¹⁵ Ade nípédé-ɛ á Jerusalem, beprise bémháá bé Israel ne bad bémháá bé dyad bɛnhōb mam níme béhóbé bán abelé, bɛchān-ɛ mɛ bán nkwid mó nkáá. ¹⁶ Bon mɛ-ɛ menláá bó mɛé bad bé Roma bɛwóó elem nɛn, bɛheléé-sɛ bɛbídéd mbakú nɛn bán mod akwedé nkáá, ésebán asébpé akáádé níme nkáá á'sō wɛɛ bad ábe bésómne mó. Bétāngɛné mó etál abɛ ákáá níme nkáá. ¹⁷ Né-ɔ́, áde bɛpédé hɛn, menkɛmbɛbédte pónɔ́dɛ. Néɛ bɛn é'sāngé sāngɛn, mendyɛ áse á kóte nhób-pɛ mɛé bɛpɛɛn mó. ¹⁸ Bad ábe bésómne mó bɛntyɛm ámin āhób mam níme ábélé, bon bɛnkɛnhóbpe bán abelé dyam dé mbéb ké ahóg áde ménwɛmtɛnnɛ mɛé bɛhōb bán abelé. ¹⁹ Ehób ésyāal ébédéɛ nswān níme bɛnwōngɛ ne Paale tāngɛne adúbe ádāb ne dɛn á mod nhóg awɛ bɛchāgɛé bán Yesue awɛ amaá awé bon Paale ahóbe aá adé á alóngé. ²⁰ Menkɛnkonǵé abii ngáne níhéláá-sɛ níhɛd nímɛn mekan áte, né-ɔ́, mensɛdéd Paale nzé ādān akɛ á Jerusalem ábɛl bon békáad mó áwed tāngɛne mekan níme béhóbé bán abelé. ²¹ Bon Paale anhób aá bɛbê bɛbane mó á mbwóg káān ne á pónɔ́dɛ eche Kaisere ábídeɔ́tɛ níme nkáá mbakú. Né-ɔ́, menhób mɛé sánze ébê éɛne mó káān ne á pónɔ́dɛ eche mɛlōmmɛ mó wɛ Kaisere.” ²² Héɛ kān Agripa álāngɛé Festuse aá, “Mmɛn mɛdān anɛn mod awóglɛn.” Festuse antimtén mó aá, “Wɛwōglɛn mó chān.”

²³ Néɛ bɛn é'sāngé, Agripa bó mwānyān Benise bɛmpě ne edúbé ésyāal ne esímo. Bɛnsāl á ndáb eche mbwóg éladné'áá nchoo ne sánze é mbáábáa ne

bad bémbáá bé dyad. Fɛstusɛ anhób aá béke bétéd Paalɛ bépɛɛn mós. ²⁴ Dóo Fɛstusɛ áhóbɛé aá, “A-k̄ɛn Agripa ne bad bésyāāl ábe syāābōō sêdé hén. Anén mod awě nyényínɛé hén nén, adii mod awě bad bé Israel, ábe bédé wén ne ábe bédé á Jerusalem bépééné ehób áwém bán abele mekan mé mbéb. Béhâg e’saad nén bán eet̄ɛnɛɛ abé á alongé. ²⁵ Bon mmén meenyínɛé dyamdyam áde anén mod ábélé áde át̄ɛnɛɛ kwééd. Ngáne édíí-’aá bán mwèn-ɛé anhób aá Kaisɛɛ mwèn-ɛé ākāād míme nkáá, né-ɔ́, nhóbé mɛé m̄lōm mós áwed. ²⁶ Ké nê, meékoo’ é dyam awóɛn áde mételɛé Kaisɛɛ áyāl echê. Né-ɔ́, mpɛéné mós hén á’sō é’ bad, bwāmbwam á’sō ábôn, a-k̄ɛn Agripa, ábel bon nzé mmaá éche ehób ahɛd áte, n̄wôn chòm éche métenlé. ²⁷ Áyāle nén éebáá bwām mɛ álóm mod á mbwāg ésebán nlúmte áte bwām dyam áde ákóó abel.”

26

Paalɛ akáádé míme nkáá á’sō wéɛ k̄ɛn Agripa

¹ Dóo k̄ɛn Agripa ál̄ɛnɛé Paalɛ aá, “Ewóó kunze bōōb áhób dyam.” Paalɛ ansalé ekáá áte, bon ábootéd akáa. Anhób aá, ² “A-k̄ɛn Agripa, ntédé nén mɛé yāl eboó mɛ áte ányín nén ntyéémé áwɔn e’só chii ákáa áhúd mekan mésyāāl áyāl míme ábén bad bé Israel béhóbɛé bán mbɛlé. ³ Nhóbe nê áyāle nén, mbíí nén mɛé edii mod awě asónténé e’lem é’ bad bé Israel, ne wéɛ nswant̄ɛn mbíídɛé bó. Né-ɔ́ ncháa wɛ nén mɛé éched yāl, éwóglɛn mɛ. ⁴ Abém bad bé Israel bɛbíí alongé ádém se á mwéndemé áde mbédé á Jerusalem. ⁵ Bélyógé mɛ abii. Nzé bédáá-’ɛ, né bèn bɛhɛlé bɛbííd mbón nén bán se á mbooted, mbédé mod a epepé éche éhíde’ mím̄ɛd mekan mé Dyōb ámbíd nyaa echê ewúú áte. Nhíde’ ngáne mod a epepé é Befarisia át̄ɛnɛɛ abel. ⁶ Bōōb-ɔ́, nzé ntyéémé á nkáásé hén chii, né édíí áyāle e’lyág bé nlém ábe n̄wóó nén mɛé Dyōb débɛlé áb̄ɛd betaa chòm éche ánhōbp̄ɛ aá mós̄ɛlé bó. ⁷ Adén dyam dós-’aá mím̄ɛd metúmbé dyóm ne mébe mɛsúmé nlém áyāl bán békūd, abɛ áde bɛbageé Dyōb edúbé nkuu ne m̄tɛ. Bon ábén e’lyág bé nlém bèn-naá é’kás bon bad bé Israel béhōbɛ’ mɛ mam mé mbéb á yāl, a-k̄ɛn. ⁸ Cheé ékás bon nyé bad bé Israel nyééh̄ɛl̄ɛ adúbe nén bán Dyōb ápuudte bad ámbíd e kwééd? ⁹ Mm̄ɛn ámp̄ɛ menwém̄tén mɛé nt̄ɛnɛɛ néɛ n̄hédé nzii ésyāāl ábɛbed d̄ɛn áde Yesue, mod a Nazaret. ¹⁰ Né-’aá mɛmbɛnlé á Jerusalem. Menkūd kunze wéɛ beprise bémáá, nhé-’ɛ bad bé Dyōb híin á mbwāg. Nzé bɛmbíd̄ɛd-tɛ mbakú nén bán bét̄ɛnɛɛ awé, mémp̄ɛ nk̄w̄ɛntánnaá. ¹¹ Memmentén bó akógsɛn á ndáb é mekáne ésyāāl, n̄hɛdɛ nén mɛé béhōb Yesue mam mé mbéb áyāl. Ekan̄ énkōb mɛ áte áyāl echáb nyaa echê nkágé’áá á myad mé melon̄ mémp̄ɛ átaged bó.

Paalɛ ahóbé ngáne ámwédé Yesue atimɛn (Mbɛl 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Enén nzom chós ekás bon nkág á Damaskos ne kunze ne ekag éche beprise bémáá bɛmbɛé mɛ. ¹³ A-k̄ɛn, á nzii wê, dyam k̄ɛd, dós-’aá n̄nyíné e’nyínɛn bé ekíde ábe é’pene’ tómaa enyɛn, é’bíde ám̄ɛn é’l̄ɛnɛd mɛ ne bad ábe syāābōō s̄ɛnwōn. ¹⁴ Sé moosyāāl s̄ɛnhún ás̄ɛ. Héɛ n̄wógé ehób él̄ɛnɛ mɛ á ehób é Hibru aá, ‘A-Sōl, á-Sōl, cheé ékás bon ehé mɛ á meséb. Nzum echê éwannɛé mɛ edii n̄ngáne mwān ákwaglɛé abii ányan. Echê yāl ch̄ɛn-ɛé ábɛléé mbéb.’ ¹⁵ Dóo n̄séd̄tɛ mós mɛé ‘A-Sán, Nzé-módé édíí?’ Dóo S̄ɛngwéé át̄ɛntanné mɛ aá, ‘Mɛ-ɛé ndé Yesue awě éhāgk̄ɛ á meséb. ¹⁶ Bōōb-ɔ́, hidé ás̄ɛ étyéem ám̄ɛn. Mpiídɛ wɛ ápwɛd wɛ n̄ngáne áwém mbɛledɛ. Wɛ-ɛé w̄l̄āā bad ábe bélyógé ás̄ɛ chòm éche ényíné chii ne éche m̄l̄m̄ɛd̄tɛ wɛ á pónde echê ehúé’ á’sō. ¹⁷ M̄s̄ōn ád̄ɔn alongé á mekáá mé bad bé Israel ne á mekáá mé bad ábe béesé bad bé Israel ábe m̄l̄m̄m̄ɛ wɛ áwab. ¹⁸ Wɛ-ɛé w̄ɛnɛdɛ bó m̄ɛd ábel béhíde’ á eh̄ɛnt̄ɛn-t̄ɛ, békud e’nyínɛn bé ekíde, béhíde-’ɛ ás̄ɛ e nkamlɛn n̄ Satan

bétim á nkamlɛn í Dyõb. Nê débɛl békũd alagsɛn dé mbéb, bɛbɛ-'ɛ hõm ahóg ne bad ábe Dyõb ásánté ne adúbe áde bédúbpé mɛ.'

*Paale ahóbé chõm éche ékǎá
boŋ bad bé Israel bésómɛn mǎ*

¹⁹ “Né-ɔ́, a-kâŋ Agripa, ndóg echě ményinnē echě ehúú ádyõb, menkêmbáŋgé chó ahíd. ²⁰ Bootya hê, membootéd nkalaŋ mí bwâm akal, membootéd á dyad á Damaskos, níke á Jerusalem boŋ nítimé' á mbwóg e Israel esyǎál, ne á mbwóg e bad ábe béesě bad bé Israel. Nkǎnlé'áá bó mɛé bétede nímǎb mbéb bétimɛn Dyõb, bɛbɛle-'ɛ mekan níme mélúmte' nén bán bétédte nímab mbéb. ²¹ Akal áde níkalé'áá nímɛn nkalaŋ dǎo dɛnkǎŋ boŋ bad bé Israel békób mɛ áde nábédé á Ndáb-e-Dyõb bépõn-ne mɛ awúu. ²² Boŋ kǎáŋne bǎb, Dyõb dɛn dǎo ákɛwõŋgɛn mɛ. Né-ɔ́, ntyéémé hén ákale nyé moosyǎál mbále. Ken bad ábe bédé etógnén ké'ɛ ábe béesě etógnén. Mekan níme níhóbéé médii melemlɛm mé mekan níme bekal bé'dǎádǎŋ ne Mosɛɛ bɛnhõbpɛ bán mébenléd. ²³ Bɛnhõb bán Ane-awě-Béwógté atǎŋgéné ákũd metake, abé-'ɛ mod a'só ápuu. Akalé bad áá e'nyínɛn bé ekíde é'pente' ábɛd bad bé Israel ekíde bǎb é'penté-'ɛ bad ábe béesě bad bé Israel.”

²⁴ Nyaa eche Paale ánkǎá'ɛ embɛl Fɛstusɛ ankáné mǎ áte áá, “A-Paale weesǎa'-ɛyɛ? Adõŋ ayáge ámbǎá áhede we mǎn apid-ɛ?” ²⁵ Paale ankwɛntén áá, “A-kâŋ e edúbé, meépagké mǎn. Chõm éche níhóbéé édé mbále nhóbne-'ɛ debyéé. ²⁶ Mǎpanléd kâŋ nímɛn mekan mésyǎál áte áyǎle mbíi mɛé asóŋténé nímɛn mekan. Ndúbpé nén mɛé mwɛn asóŋténé akan téé áde ábɛnlédé, áyǎle dyam áde ábɛnlédé déebɛnledéé á e'koŋnéd-te. ²⁷ A-kâŋ Agripa, edúbpé mekan níme bekal bé'dǎádǎŋ bétélé ásɛ-yɛ? Mbíi mɛé edúbpé mǎ.” ²⁸ Agripa antimtén Paale áá, “Ayǎl e anén mwǎ esón á pǎndé dǎo éwɛmténé wɛé móhɛle móbɛl nítimɛn adúbé á Krístǎ?” ²⁹ Paale ankwɛntén áá, “Ebê ké á esón é pǎndé ké'ɛ pǎndé eche echabé áte, nkǎnne' Dyõb nén mɛé, wɛ ne moosyǎál awě awóglan mɛ, ábɛ ngáne nídí. Boŋ pɛn meekǎnnéé mɛé bɛhê nyé bengǎbengǎbɛ ngáne bɛhédé mɛ nén.”

³⁰ Dǎo kâŋ, nkamlɛnɛ Fɛstusɛ, mwǎnyan a kâŋ, Benisɛ ne bad bésyǎál ábe bɛbédé áhed bɛhídté ásɛ áke. ³¹ Bémǎá-'áá abíd, áde békagké nê dǎo bɛbóótédé akal nén bán, “Anén mod eébelɛé dyamdyam áde ákwógnédé áhób bán béwúu mǎ ké'ɛ bɛhê mǎ á mbwǎg.” ³² Hɛɛ Agripa álǎŋgɛé Fɛstusɛ áá, “Nhɛláá-sɛ nítdɛ anén mod nzé enkênhób áá Kaisɛɛ móǎmǎd níme nkǎá.”

27

Paale ahídté áke á Roma

¹ Ade bémǎá atii bán sésól á stíma áke á alon á Italia, bɛmbě Paale ne bad bé mbwǎg bɛmpɛe á mekáá wɛɛ mod a mbǎá a sánze awě bɛchágé'áá bán Julisɛ. Julisɛ akamlánnǎá echon é sánze éche bɛchágé'áá bán “Echon é sánze é Kaisɛɛ.” ² Sɛnsól stíma á dyad á Adramitium. Ene stíma emmǎd abonɛn áke á nkin mé edíb é nkwe á mbwǎg e Esia. Dǎo sébwógké eke. Sédé áke sɛnwálé Aristakusɛ. Aristakusɛ abédéɛ mod a mbwǎg a Masɛdonia, awě ambíd á dyad á Tesalonika. ³ Nɛɛ bɛn é'sǎŋgé, sɛmpě á dyad á Sidon. Julisɛ amboón Paale ním. Antédé áá áke ányín baáb, bɛbe mǎ kéchéé éche átógnéné. ⁴ Sɛnhidé hê, sébwógé eke. Boŋ ngáne edí bán epub é ngíne échómmé'áá sé á'sõ-te, sɛmbamé epub, sébwɛ bɛnɛn ne mbwǎg e Saiprus pɛd eche epub énkɛmbǎá ngíne. Saiprus abédéɛ mbwǎg echě mendíb mɛnlǎŋnédte. ⁵ Hɛɛ sétédte nkin á pɛd e mbwǎg e Silisia ne mbwǎg e Pamfilia boŋ sɛsél á edíb é nkwe-te sɛpǎg á dyad á Mira á mbwǎg e Lisia. ⁶ Awɛd mod ambǎá a sánze annyín stíma eche ebídé á Alesandria etime' á Italia dǎo áhédé sé áwɛd-te. ⁷ Bootya

hê, stíma ekeéné sé mwǎlɛŋlɛŋ e'pun híin bó-'ε é'tóme' sêdêhób bán sêpag á dyad á Sinidus. Ngáne édíí bán epub échómmé'áá sé á'sō-te, sênkênhenlé ake á'sō ene pɛd. Né-ɔ́ sêmbamé sêpōŋ á pɛd e mbəŋ wée epub éebude'áá atóm. Sêntóm á Kep Salmɔn sêpē á mbwóg e Kret echê mendíb méléŋnedé. ⁸ Sêmbamé nkəg mé edíb mèn ne mèn, sêdêhób bán sêpag á hóm áde béchəgɛé bán Sef Habɔs. Adê hóm déechabnedɛé dyad á Lasi áyǎl.

⁹ Sêndyɛé áwed bwâmbwam kááj ényínnéd nén bán nzé sêkií á'sō né dyam dé mbéb áhɛle ábenléd sé, áyǎle ene pónde mwě mêmád apɛ á asóg, Epub é ngande e abɛ dé mendɛ mé Alagsɛn dé mbéb chí-'ε emmad atóm. Né-ɔ́, Paalɛ ambɛ bó elébé áá, ¹⁰ “Amúɛ, nnyíne nén mɛé bootya hén bɔɔb éhɛle ébɛɛn syáné ebébtéd ákɛɛn échén eke á'sō. Nted mébɛb bwâmbwam, stíma ebéb, nló mí bad-te níhɛle rítóm.” ¹¹ Boŋ ane mod a mbáá a sánze andúbé dásō chóm éche mod ambáá a stíma ne mod awě awóó stíma bénhōbpē, enkêndúbéé chóm eche Paalɛ ánhōbpē. ¹² Adê abwóg á hóm áde stíma émbɛé áhed, dénkêmbáá hóm áde mod áhɛle ádyɛɛ á pónde echê ekukud étómɛé. Né-ɔ́, bad ábe bëndəŋ nén bán békag á'sō bəwanɛn bɛpɛ á dyad á Fonis bóɔ bəmbuú áte. Fonis abédɛɛ hóm áde bəbannɛé stíma á mbwóg e Kret áde ánəne' á akuu ne á mbəŋ. Áhed-táá béhélé'áá-sɛ bédyɛ á pónde e ahéb á ngíne.

Ekukud étáné Paalɛ bó á edib é nkwě-te

¹³ Mwǎ epub awě abídé á mbəŋ ambootéd atóm. Dóɔ ábê bad békámténé bán béhɛle békɛɛn mímab ntíi á'sō. Né-ɔ́, bénhūd ekii éche bəbwəgnɛé stíma, boŋ bəbammé' nkin mé edíb mí mbwóg e Kret. ¹⁴ Boŋ bəepedɛé ké ake boŋ epub é ngíne éche béchəgɛé bán “Epub é pɛd e akuu” ébídén ekukud á Kret ébootéd atóm ne ngíne. ¹⁵ Echê epub éntínéd stíma. Nzii enkêmbáá áke á'sō wée epub ébídɛé. Né-ɔ́, sênsóg yǎl awaned áte akɛɛn stíma á'sō, sétédé nén bán epub chíchá ékɛɛne' chí pɛd eche édáá chí akɛɛn. ¹⁶ Ade sêpóó á pɛd e mbəŋ e mwǎ dyad awě adé á mendíb-te awě béchəgɛé bán Kauda, sênkūd mwǎ etál wée epub éebude'áá atóm. Áhed dóɔ séwánné kááj boŋ sənabpé bǎɛ ábe sédólé'áá ámbíd e'dii, ábɛl boŋ béesanlé áte. Sédé amád ábɛl nê chóm émāá sé á yǎl. ¹⁷ Béndöl bǎɛ, bésóléd bó á stíma-tê, bébíd-te nkɔɔd á stíma séwéd bó atád. Bébáá'áá nén bán béhɛle bétómén nló, béhún á nsí-te á nkin mé edíb á alon á Libia, né-ɔ́, bənsudéd abad* ásē áde ábɛle boŋ stíma ékag mehélé, bétédé bán epub chí ne chí ékɛɛn stíma. ¹⁸ Ekukud émbɛ étōmné' ngíne. Bín é'sánjé-'áá boŋ bəbootéd donjɛ dé nted ahúd bəbwēmé' á mendíb-te. ¹⁹ Nɛɛ bín é'sánjé ámpē, bəbootéd donjɛ á bwēm atéd ábe bəbénlé'áá ádol stíma, bəbwémé á edíb-te. Bèn bənkōŋ ábɛl nê. ²⁰ E'pun híin bəntóm ésebán sényíne' enyɛn ké'ε betintine, epub-pɛ émbɛ étóme' ne ngíne esyǎl. Kááj ne á asóg, sênhúd yǎl nlém bán sêmádné.

²¹ Sêmadé e'pun híin ésebán mod ahɛle ké ndyééd adyé. Hê dóɔ Paalɛ átyéémé ámín átíntê e bad bésyǎl boŋ áhōbē áá, “A-baányan, nyêmbé nyêwóglan mɛ áde níhóbé mɛé deéhídté á Kret. Nzé nyênwógén mɛ, né deékudɛé mímén metake ne enén mbólón echê dékúdé nén bɔɔb. ²² Bɔɔb-pɔ́, ncháa nyé nén mɛé nyéwéd nlém á abum, nló mí mod méetómmé, stíma chəmpɛn chíɔ́ ébɛb. ²³ Nhóbe nê áyǎle nén nkuu míme rítómé nén ángɛl e Dyōb áde áwóó mɛ áde níbenle-'áá empií mɛ, eláá mɛ áá, ²⁴ ‘A-Paal, weewógé' mbwóg, etánjéné atyéem á'sō wée Kaiseɛ. Nlém mí bwám míme Dyōb áwónjé-'áá wɛ, níbélé asó alonjé á bad bésyǎl ábe nyáábɔɔ nyédé.’ ²⁵ Né-ɔ́, a-baányan, nyéwéd nlém á abum, áyǎle nén ndúbpé mɛé mekan mésyǎl mébenléd ngáne bəlǎŋgɛ mɛ. ²⁶ Epub étánjéné nɛɛ étínté syáné á nkin.”

* **27:17** Donjɛ á kálag dé'só áwóó, ekii éche ébwogke stíma á mendíb-te.

²⁷ Ambíd e e'pun dyòm ne é'niin nkúu, áde sédíi sédíi á edíb é nkwx̃ é Adria, dɔ́o dyam melúde mé nkúu, bad ábe bédole stíma békámténé bán kapóg syáábɔ́o sêkwogé abíd á nkin. ²⁸ Héε bétédé nkɔ́od míme bétádé chòm eche édélé áyāl boŋ bɛbwēmē á edíb-te ányín ngáne edíb épédé achab ásē. Dɔ́o bédíbté bán e'chε bé edíb ásē é'dé móom mé méta méniin. Mwāmpin ní pónde ámbíd e nê, bɛmbwēm ámpē, bényín bán e'chε bé edíb áse édé móom mé méta meláán. ²⁹ Bévógé'áá mbwóg nén bán stíma ékε ebúl á meláatê, né-ɔ́o, béntéd e'kii ábe bɛbwɔgnadté stíma é'niin, béhūnéd bó ámbíd boŋ bébootéd akáne nén bán b̄in é'sáa mehélé. ³⁰ Héε bad ábe bédole' stíma, bébóótédé nzii ahed ásob. Bênsudéd b̄lε á mendíb-te, bɛbāmtān bán békag ekii eche bɛbwɔgnadté stíma asuded á'sō é' stíma. ³¹ Dɔ́o Paalε álan̄gεé mod ambáá á sánze ne sánze éche élyágé ásē aá, "Nzé ábén bad ábe bédole stíma bées̄ á stíma-tê hén, nyéelyágé nlém nén bán nyéēbē á alongé." ³² Né-ɔ́o, éché sánze éns̄l mímē nkɔ́od míme ménchā́ b̄lε bétédē bó é'hóo'.

³³ Ade b̄in é'kwógé asáa, Paalε anchāŋ bó moosyáál aá bédyē mwā ndyééd. Anláá bó aá, "Nyékedyē bɔ́ob, dyòm dé e'pun ne é'niin, ene pónde esyáál-le nyéedyēdē chòmchòm. ³⁴ Ncháa-ɔ́o nyé nén meé nyedyē ndyééd. Moonyon atán̄géné ndyééd adyé ábē ámin. Ké mbum e esid póg éebóó'é." ³⁵ Ade Paalε amáá ahób nén, antéd ewele á'sō wéε bó moosyáál, aságnén Dyōb, ásāl áte boŋ ábootéd adyé. ³⁶ Nén dénwēd bó nlém á abum, bó mod-téé adyé-ε mwā ndyééd. ³⁷ Mesongé mé bad bésyā́l ábe sēbédé á stíma-tê, mbédé mbwókεl ébe móom saámbé ne ntóób.† ³⁸ Ade moosyáál amáá akód, bēnsyōg ngun éche ébédé á stíma-tê á edíb-te ábel boŋ stíma éhéle áte.

Stíma epángé áte

³⁹ Ade b̄in é'kénl̄é, bad ábe bédole' stíma bénkēnchemmé nkag mé edíb wéε bēbédé. Boŋ bényín nkin wéε stíma éhele etyéem. Dɔ́o bétíidé nén bán nzé stíma ehεle ápē áhed, né béb̄l ákε áson̄ yāl áhed. ⁴⁰ Béns̄l nkɔ́od míme ménchā́ e'kii ábe bɛbwɔgnéé stíma, béhúnéd bó á mendíb-te, béhūnē-ε besāŋkalaa bé e'p̄ed bé mebámbe ábe é'hyōmte stíma. Héε bépódté abad áte á p̄ed e'só e stíma ábel boŋ epub ét̄inte stíma á'sō. Héε sébóótédé akε á nkin. ⁴¹ Boŋ áde sékagké nê, dɔ́o stíma ébómé yāl á akúd dé ns̄í á mendíb sé. Atyág áde p̄ed e'só e stíma étyágé-'aá nê, stíma enkēnh̄nlé akε ámpē, boŋ p̄ed e mbíd embootéd ap̄ant̄ed áte áyāle mendíb méhuéné-'aá ngine mébómé yāl áhed. ⁴² Sánze émbel ntii bán bɛwūū bad bé mbwóg bésyā́l, ábel nén bó modmod béenyalé' á nkin se bésob. ⁴³ Boŋ mod a mbáá a sánze ahédé'áá aá mósōŋ Paalε alongé, né-ɔ́o, anláá sánze aá éebelé nê. Ant̄im aláá moosyáál aá bad ábe béhele anyal bóob bésébe behéb á edíb-te bényal békag á nkin. ⁴⁴ Aá ábe bó-ε belyágé ásē, béch̄h̄ned e'p̄ed é' stíma béhíde bó ámbíd. Né-'aá, sébélé boŋ sé moosyáál sép̄ē á nkin ésebán dyamdyam ábele sé modmod.

28

Paalε bédyēé á Malta

¹ Ade sémáá apε á nkin ésebán dyam dé mbéb ábélé sé modmod, dɔ́o sésón̄téné nén bán ene mbwóg ech̄é edé á edíb-te wéε sébédé, béch̄agεé ch́o bán Malta. ² Bad bé dyad ábe sétané áhed bɛnwōnḡen sé. Mbuú embootéd achó, ahéb-pε ábē, né-ɔ́o, bēnkonéd muú bán séwále', békōb-pε sé nken. ³ Paalε anlād nḡen é lõn áte á mbág. Ade áhāgkē ch́o á d̄ŷ, dɔ́o píi e nyā́ ebíde á mbág ní lõn-tê áde muú r̄náné ch́o, boŋ ekób mó á ekáá etyág-ke áhed. ⁴ Ade ábē bad bé dyad bényiné ene nyā́ ek̄nl̄éné Paalε á ekáá dɔ́o bɛlan̄gεé nhóg ne

† **27:37** Donje á kálag dé'só áwóó mbwókεl ébe móom saámbé ne ntóób, donje-ε móom saámbé ne ntóób donje-ε áwóó mbwókεl ébe móom saámbé ne ntáan.

aníníí bán, “Anén mod adíi mod awě awúe’ bad. Aponé kwééd á edíb-te bon kénê nkáásé ní Dyöb nídíi níkóbé m’.” ⁵ Bon Paale answág ekáá ahúnéd ene nyă á dü-te ésebán ene nyă ebele m’o dyamdyam. ⁶ Bésiné’áá bán ábooted achíd, ké’ε áhún ásē mpátepém awê. Bon née békésinné kááñ ésebán dyamdyam ábenlad m’o, d’óó bēhāñléné mewēmtēn bon bétimé ahób bán, “Anén mod adíi dyöb.”

⁷ Nzag ébédé benben ne wée sémbēē nē. Mod awě anwōñ échē nzag béchágé’áá m’o bán Publiosε. M’o abédé nkamlēne ambáá a ene mbwóg echē ebédé á edíb-te. Ankob sé nken achágéd-te sé bwām. ⁸ Publiosε sáá abédé á anōñ dé nkole, ahéb dēnsog m’o, ekwaglēne’ε akób m’o. Paale ankē áwē ton-tē, akáne’, abán m’o mekáá á nló, ádíid-te m’o bwām. ⁹ Ade bad bēwógé nē bad bé nkole bēmpēe ábe bēbédé á dyad-tē wē, bēmpē wée Paale ádíid-te bó bwām. ¹⁰ Bēmbε sé ndε híin. Ade sébwógké eke, bēnhīi sé bwēm á stíma-tē ábe sébenlédté á nzii.

Paale bēbídé á Malta bēpédé á Roma

¹¹ Sēmadé á mbwóg e Malta ngōn éláán bon sēsōlē stíma echē embíd á Alesandria. Béchágé’áá ene stíma bán, “Myöb míme médé Nhéd.” Sédé asyáé né ene stíma ekédyεé ádé hōm ene pónde e ahéb á ngíne esyáál. ¹² Sēnkē, sēpē á dyad á Sirakus. Sēmmād áwed e’pun é’láán. ¹³ Bootya hē d’óó sékíi bon sēpāg á dyad ámbáá a Regium. Née bīn é’sángé epub ēmbootéd abíd á pēd e mbāñ. Ambíd e e’pun é’be sēmpē á dyad á Putioli. ¹⁴ Sēndibéd bad áwed ábe bédúbpé Krístā. Bēnlā sé bán sébē ne bó sōndé póg. Née sékíi bon sēpag á Roma. ¹⁵ Bāñned ábe bédúbpé Krístā bēnwōg bán sēhúe’, né-óó, bēmpē kááñse á hōm áde béchágé’áá bán Dyōn á Apíōs, donge’ε bésiné sé hōm áde béchágé’áá bán Ndáb é Beken Eláán. Ade Paale ányíné bó, anságnén Dyöb, nlém níwédndé-te m’o á abum.

Paale apedé á Roma

¹⁶ Ade sēpédé á dyad á Roma bēntédé Paale bán ábē ne m’o mwēn bon bēmbané sánze bán éñone m’o.

¹⁷ Ambíd e e’pun é’láán Paale anchélé bad bēmbáá bé Israel ábe bédé á dyad-tē wē á mbom. Ade bēpédé anláá bó áá, “A-baányan bé Israel, menkēmbēnlé ábēd bad dyam dé mbéb ké ahóg, menkēmbēl-laá dyam dé mbéb ké ahóg tñgene e’lem ábe ábesyánē betaa belyággé syánē. Bon kénē, ábēd bad bēnkōb mε á Jerusalem bēbē’ε mε á mekáá mε benkamlēne bé Roma. Né-óó ndé hén née mod a mbwōg. ¹⁸ Ade benkamlēne bé Roma bémáá mε akáad, bēhédé’áá mε achene, áyāle bēnkēnkudté nzōm ké póg echē elūmte nén bán ntāngéné kwééd. ¹⁹ Bon bad bé Israel bēnkēnkwentēnné bán bétēde mε, né-óó, menhób mēé Kaisεε m’o mād mímēm nkáá. Kénē’ε ménkēnwōngé dyamdyam dé mbéb áhób tñgene ábēm bad. ²⁰ Nén d’óó áá akáá bon níchenlé nyé ábel bon syánē dékal. Á mbále ndé mēé nyébíi nén bán nzé bengōbēngōbē bédé mé á mekáá, né édíi áyāle mod awě bad bé Israel bésúmé áyāl bán āpē.” ²¹ Héε ábē belyággé bēlāngéé Paale bán, “Sēekūdēē kálag ké póg echē ebídé á Judeya áyāl echōñ. Mod awe syánē ké nhóg-ke eébidēē áwed se ápēēn nlébtéd ké nhóg ké’ε ehób é mbéb áyāl echōñ. ²² Bon sēēdāñ mímōñ mewēmtēn awóg, áyāle sébíi nén bán hōm-tēé bad bēhóbe mam mé mbéb tñgene echēn epepé éche édíi áte.”

²³ Né-óó, bóobe Paale bēntīi akag áde béhyē m’o awóglēn. Echē epun épédé’áá ndun e mod épē’ε wée Paale ádyéé’áá. Paale ambootéd bó mekan mé nkamlēn ní Dyöb akale bootya mbwēmbwε kááñ ne ngukél. Anwanén ábel bédúbe Yesue. Abēnládtáá e’pēd ábe é’bídé á kálag e mbéndé e Mosε ne á metelag mé bekal bé’dáádāñ ábel bédúbe nén bán Yesue m’o adé Krístā. ²⁴ Bó

donje á bad béndūbē mós, bon donje dénkéndúbéé bán chǝm éche áhóbéé édé mbále. ²⁵ Né-ǝós, bēmbóótéd apentɛn áde békagké. Bédêkě, Paale anláá bós aá, “Edǝǝdǝn éche Esáá éntǝngɛn áde élanǝgé nkal é’ǝǝdǝn Yesayaa mekan aá áláa ábɛn betaa aá,

²⁶ ‘Kǝg, éláa ábê bad wɛé,

nyéɛwǝg nyéwǝg-ke ámpɛ bon nyéésǝntɛnné mbéd,

nyéɛnǝn nyénǝn-ne ámpɛ bon nyéenyínné mbéd.

²⁷ Nhóbe nê áyǝle ábɛn bad bélélé nlém á abum,

békólé nímab metúu,

bédíbé-’ɛ nímab mǝd.

Nzé enkêmbé nê, né nímab mǝd ményínne’

nímab metúu méwǝgne’

nímab nlém-me nǝsǝntɛn.

Né bétimén me

né mǝchoód-te bós.’ ”

²⁸ Héɛ Paale ásǝgtɛé nɛn aá, “Nyébíi-ǝós nɛn bán nkalan mé e’choóchon níme Dyǝb álómé, álómé mós bǝǝb wɛɛ bad ábe béésǝ bad bé Israel. Bévǝglɛn-ne mós.” * ³⁰ Paale andyɛé áwed mwě nǝbe á ndáb echě mwɛn ásápé’áá. Bad bésyǝǝl ábe béhyágé’áá áwɛ akobé’áá-’ɛ bós nken.

³¹ Akalé’áá nkalan mé nkamlɛn ní Dyǝb áyǝgtɛ-’ɛ bad tǝngɛne Sǝngú Yesu Krǝstǝ ésebán abáa’ dyamdyam, modmod enkênkǝn-’áá mós áhób dyam.

---

* **28:28** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 29: Ade Paale áhóbé nɛn bad bé Israel ábe bɛbɛdé áhed, bɛnhídé bɛn ne bɛn, bɛbootéd-te apentɛn bwámbwam.

Kálag echë Paale áténlé Baá Roma Ndibned ní kálag

Kálag echë Paale áténlé bad bé Roma ebédée ábonſen bó áyāl e epe éche ántíí' é âpe á mwembé míme rídé áwed. Enén kálag elúmte chõm éche adúbe á Krísto ne ngáne alongé á bad bé Krísto áténjéné abé. Paale akoó ahób áwēdte aá, “Nkalanj mí bwám rílúmte nyaa eche Dyõb ábeléé bonj bad békobnéd áwe e' só. Adúbe dós ákæá bonj bad békobnéd á'sõ é' Dyõb” (1.17).

Paale alúmté áte aá éhednad bán bad béſyā́l békobnad á'sõ é' Dyõb áyāle bó moosyā́l bédé ásē e ngíne e mbéb. Aá mbwiined ne adúbe áde bédúbpé Yesu Krístæ dós nê ábenladté.

Paale alúmté áte ámpē aá mod akude alongé dékṓlē abé áde ádíí mod nhóg ne Krístæ. Ene ndín e mod abelé abé nſan ne Dyõb, Edáádā́j é Dyõb-pe ébelé éhúd mó ásē e ngíne e mbéb ne e kwééd. Asógté ne elébé éche ábágé bad ne mekenag míme ábágé Dyõb.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ne atón áde kálag ékoo' é ahób 1.1-17

E'soóſonj é'hednad ne moosyā́l 1.18-3.20

Nzii e Dyõb ákud e'soóſonj 3.21-4.25

Alongé dékṓlē abé ne Krístæ 5.1-8.39

Bad bé Israel ne ntíí ní Dyõb 9.1-11.36

Abé á mod a Krísto 12.1-15.13

Nsógtēn ne melentēn 15.14-16.27

Paale alómé melentēn

¹ Mē, Paale, mbæde awē Yesu Krístæ, me-éé ntelé enén kálag. Dyõb ápwédé me ábé awē mbapee a nlómag, ábē-'e me nsón ákal míme nkalanj mí bwám.

² Mmē nkalanj mós Dyõb dénhõbpē á'sõ é' pónde aá mósõbē ábē bad. Anláá bekal bé'dæádā́j mam tñgene míme nkalanj ngáne bétélé mó ásē á Kálag e echë Esáá. ³ Mmén nkalanj rídíi tñgene awe Mwän. A nyaa e moonyonj, ane Mwän anchyáád á mbyaa míme Dabide. ⁴ A nyaa e Edáádā́j, Dyõb dénlúmēd á ngíne e Edáádā́j éche Esáá aá mó adé Mwän a Dyõb, apuud áde ámpuúdté mó. Ane Mwän adíi awed Sånwéé, Yesu Krístæ. ⁵ A dñn áde dós Dyõb ábágé me nsimé ábēl-le me mbapee a nlómag ábel bonj bad ábe béesē bad bé Israel bédúbe, béwógne-'e Krístæ. Nén débēl áde dñn déwõj edúbé. ⁶ Nyémpē ábe nyédé á alonj á Roma, nyédé áfíntē e bad ábe Dyõb ápwédé aá bebē bad ábe Yesu Krístæ.

⁷ Né-óó, ntenle nyé moosyā́l awē adé á Roma. Nyédíi bad ábe Dyõb ádáá, apwedé-'e nyé, ábé ábē bad.

Nsimé ne nſanj míme ríhúú ne Dyõb, Titée awēd ne Sånjú Yesu Krístæ míbē ne nyé.

Paale aságnan Dyõb

⁸ Dyam dé'sõ, nságnan ádēm Dyõb áyāle nyé moosyā́l á dñn áde Yesu Krístæ. Nságnan mó áyāle adúbe áde nyédúbpé Yesu ákanlaad nkõnsé áte ríſyā́l. ⁹ Dyõb áde míbenléé ne nlém nhóg akal áde ríkaléé nkalanj mí bwám tñgene awe Mwän, áde me mbónj nén aá nkamtan nyé akamtēn ne akamtēn, ¹⁰ pónde téé nzé nkánne'. Nkánne' nén meé Dyõb ábel ríhel nyé ahye dényín, nzé nê ábõjnédé mó. ¹¹ Ndæá bwámbwam meé rínyín nyé ábel bonj nzé mpedé, ríwéd nyé áte ne nnam míme Edáádā́j é Dyõb ébágé me. ¹² Dyam áde ríhóbeé

ádíi nén meé, syánē mod-té áwêd nhóg ne aníníi nlém á abum. Adúbe ádēn áwêd me nlém á abum, ádēm-me ámpē áwêd nyé.

¹³ A-baányan, ndəə meé nyébii bán nkénwōŋ mewēmtēn ngen ne ngen áhye dényín nyé, boŋ káəŋ ne bəəb nzii eénédnédéé. Ndəə meé npe wê ábel nsón átíntē echēn míme méchyāā e'pun melemlem ngáne mbélé átíntē e bad ábe béesě bad bé Israel bémpe. ¹⁴ Nsón míme ríwóó rídii ákale bad bésyāā nkalan mí bwām, ken bad bé dyad-ε, ké'ε bad bé ahín. Ntəŋgéné mó akal wéε bad ábe béwóó debyéé ne ábe béewóo. ¹⁵ Nê dó-'aá ákás boŋ nwōŋ nlém bwāmbwam ákale nyémpē ábe nyédé á Roma nkalan mí bwām.

Nkalan mí bwām ríwóó ngíne

¹⁶ Meekwágéé ákal nkalan mí bwām áyāle móó rídé ngíne e Dyöb echē epíinédé moosyāā awē adúbpé mó e'soosōŋ mbooted ne bad bé Israel átimé' wéε bad ábe béesě bad bé Israel. ¹⁷ Mmēn nkalan mí bwām rílúmte' syánē nyaa eche Dyöb ábeléé boŋ bad békobnéd áwe e'só. Bad békobnad á'sō é' Dyöb adúbe áde bédúbpé. Adúbe dóó ákəə' boŋ bad békobnéd á'sō é' Dyöb. Nén áde ne ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Mod awē aköbnédé á'sō é' Dyöb adúbe áde adúbpé, ábē á alongé."

Moonyōŋ asyāā abelé mbéb á'sō é' Dyöb

¹⁸ Dyöb álúmte' míme meliŋgá. Mébidé ádyöb təŋgene mbéltéd mé mbéb míme bad bébeleé ne e'bébtéd é' mekan ábe bad bébeleé. Mmē mbéltéd mé mbéb ríkəə' bad áhíd mbále. ¹⁹ Dyöb álúmte' bó míme meliŋgá áyāle nén bébíi mam mésyāā míme bad bétəŋgéné abii təŋgene Dyöb bwām áyāle Dyöb dēn álúmté bó. ²⁰ Se á mbooted áde Dyöb dēnhəgké nkōŋsé, bwēm ábe áhágé é'lúmte bad bwām nén bán mam mé Dyöb míme mod éēnyínnē dīd médé ne mbále. Enyínnad-te nén bán echē ngum edé á ngíndé ne á ngíndé, adé-ε ámín e bwēm ésyāā. Né-óó béewóó' é mbámten ké nhóg ákud alagsen. ²¹ Kénéé bébíi bán Dyöb ádé, béebagéé mó edúbé néε Dyöb, béēsāgnān-naá mó. Boŋ pēn míma mewēmtēn mēmbootéd mam míme méesě dyamdyam akamten, ehíntēn ékáá-ε bó mewēmtēn. ²² Béhóbe bán béwóó debyéé, boŋ bétímé e'yókél é' bad. ²³ Bésóbé Dyöb áde ádé á ngíndé ne á ngíndé edúbé abε, bétímé bébage bwēm ábe bad béhágné mekáá á nwágén mí bwēm ábe é'wāg, bwēm néε moonyōŋ, menəŋ, nyam ké'ε nyă.

²⁴ Né-óó, Dyöb átédte áá esíi é mekan mé ekob é yāl ékamlan bó ábel mbinde é mekan éche ésudte bó edúbé. ²⁵ Bétédte mbále éche edé təŋgene Dyöb béhíde' metóm. Bétédte ábe Dyöb áde áhágé bwēm ésyāā edúbé, bétímé bébage bwēm ábe áhágé. Dyöb dó-'aá bétəŋgéné mekenag abε á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē. ²⁶ Né-óó, Dyöb áhúdé bó mīd áyā, atédte bó áá béhíde échab esíi ábel mekan mé mbinde. Bebaád bélyáge' bechóm anaŋned, béanaŋnad baachóm bémpe, áde béētəŋgenéé abel nē. ²⁷ Baachóm bómpē bélyáge' bebaád anaŋned ngáne étəŋgéné abé, béwōō' esíi é ngíne anaŋned baáb baachóm. Baachóm bébele mekan mé e'són ne baachóm bémpe. Nē ábele' békudtad yāl nkōgsen míme bétəŋgéné akud áyāle nímén mekan míme bébeleé.

²⁸ Ngáne édíi-'aá nén bán ábén bad béewōŋnéé Dyöb pónde á alongé ádāb, Dyöb áhúdé bó mīd áyā áá békεene míma mewēmtēn mé mbéb á'sō, bébele mam míme béētəŋgenéé abel. ²⁹ Mbéltéd mé mbéb rísyāā ríkáá bó nlém áte. Bébébé nlém, bédé ngoód, bélúmte e'béb bé nlém, bédé kónjí, béwúε bad, bédáá kəkəə, bédáá edogké, bédé akwāb, bédáá bad ahób ámbíd. ³⁰ Bédáá bad mam ahób á yāl ábébed bó dīn, békóó Dyöb, bésyāā bad, bédé epame, bédé kúmbe, bédəə' ebébtéd ahəg, béewōgnēé ábab besáá ne benyaá. ³¹ Bédé eyókél, béēlōntēé akag, béewóó' é edəŋge á nlém-té, béewóo-'áa nlém ní ngəl.

32 Bébíi nén bán Dyöb áhóbé nén aá bad ábe bébele' échê ndín é mekan bétánǵéné awé, boŋ kénê bédíi bébele nímê mekan. Saá-kaá nê dēmpeŋ, békémte bad ábe bébele échê ndín é mekan káǵne kémten.

2

Bad bé Israel béēhidēē mbéndé

1 Né-ɔ́, nyé mod ké ahéé awé akáadte bad bémpēe, ábê kénzée, eewóó'é mbámten ké nhóg ákud alagsen. Ayāle nén nzé ekáadte bad áde mmōn ámpē ébeléé melemlem mé akan míme ékáadteé bó, né ekwide' káǵne ehoŋ yāl nkáá. 2 Debíi nén bán mbakú echē Dyöb ábídteé tǵngene bad ábe bébele' échê ndín é mekan etǵngéné. 3 Bɔɔb-pɔ́, nzé nyé mod ké ahéé abídte mbakú áyāl e mod ampēe, boŋ mwēn abele melemlem mé akan, awémténé aá móhēle móbíd mbakú e Dyöb áte-ye? 4 Ké'ε aboŋ áde Dyöb ábóó nlém bwámbwam, áchábtédé nyé e'kad áte, áwesén-ne nyé, nyéetédéé dó nēe dyam. Nyébíi nén bán e'boŋ bé nlém ábe Dyöb áwánlé áyāl echēn, é'díi ábe nyé etál átede áden abé dé mbéb. 5 Nyélelé nlém á abum, nyéēhēdēē-aá Dyöb atimen, né-ɔ́, nyéladte yāl nkógsen ní Dyöb áte. Akǵgsēn-ne nyé á Epun é nkáásé. Echē Epun Dyöb délūméd nímē meliŋgá, alúméd-te aá mókáadte' nyaa echē etǵngéné. 6 Ásábē mod téé nchoo ne nsón míme ábélé. 7 Bad ábe bépéné mekuu ábel mam míme métǵngéné ne áhed ehúmé ne edúbé, bēbē á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Echē ndín é bad Dyöb débē bó alongé áde déemaá'. 8 Bad bémpēe-ε bédé ábe bétōŋtan dásō échab yāl, béebeléé mam míme métǵngéné, bétímé bébele dásō e'bébtéd é' mekan. Echē ndín é bad, Dyöb délūméd bó nímē meliŋgá akǵgsēn-ne bó. 9 Baásyā́l ábe bébele mbéb, Dyöb débēl bétǵg bwámbwam, bēwóg-ke ndutul, mbooted ne bad bé Israel átimé' wéε bad ábe béesε bad bé Israel. 10 Boŋ ne bad ábe bébele bwám, Dyöb débē bó ehúmé, edúbé ne nsan, mbooted ne bad bé Israel átimé' wéε bad ábe béesε bad bé Israel. 11 Nyébíi nén bán Dyöb déekwognádté modmod.

12 Bad ábe béewóo mbéndé é Mosεε, bébele mbéb. Dyöb dékáād-te bó ésebán abenlad mbéndé, bēbṓ'é. Bad bé Israel-le, bó ábe béwóo mbéndé é Mosε, bébele mbéb, Dyöb débēnléd mbéndé ákáad bó. 13 Saké awóg áde mod áwógé mbéndé dós ákəə' boŋ ákobnéd á'sō é' Dyöb, ahíd áde mod áhídéé échē mbéndé dós ákəə boŋ ákobnéd á'sō é' Dyöb. 14 Bad ábe béesε bad bé Israel, béewóó'é mbéndé, boŋ pónde ké ehéé echē bēbēnlédé nímab mewēmten boŋ bēbel chōm éche mbéndé éhóbé, né bēlūmte nén bán kénεε béewóo'é mbéndé, áwab nlém-tē bēbíi nhǵlén áfintē e mboŋ ne mbéb. 15 Mmāb mbeltéd nlūmte nén bán chōm éche mbéndé éhedéé éténlédé bó á nlém-tē, bēbíi-ε nén bán nímab nlém rílanǵe bó bán édé nē. Mmab nlém rílūmte bó ké dyam áde bēbélé áde mbéb ké'ε ábóó. 16 Né-ɔ́, á Epun é nkáásé, Dyöb dékáād bad bésyā́l nchoo ne chōm éche békámténé ké'ε éche bēbélé ké á kun-tē. Abε Yesuε ene kunze ákáad bad. Adén akan dós rílanǵεé bad nzé nkale' nkalan ní bwám.

Bad bé Israel ne échab mbéndé

17 Bɔɔb-pɔ́, nyé ábe nyéchǵe yāl bán bad bé Israel, nyésumé nlém áyāl e mbéndé éche Mosεε, nyékumé-ε ekáá á tál bán Dyöb ádíi áden Dyöb. 18 Nyébíi chōm éche Dyöb áhedéé aá nyébel, nyébíi-ε nén bán nyétǵngéné nēe nyéhídé chōm éche étǵngéné, ngáne nyéyǵké mbéndé. 19 Nyétédé yāl nén bán nyéē nyélyǵgte bad ábe bēkwédé ndím abíi áde bēbíi'ε Dyöb, nyédúbpé bán nyéē nyédé nēe etrukǵn éche bad ábe bédé á ehíntén-tē. 20 Nyétédé yāl nēe bad ábe bēlébe' e'yókél é' bad. Bán nyé-aá nyéyǵgte' bad ábe bēbíi dyamdyam. Nyétédé yāl nē áyāle nyēwēmtan bán ngáne nyébíi mbéndé é Dyöb bwám,

nyébíi mekan mésyāāl, nyébíi-'ε mbále. ²¹ Bɔɔb-pɔɔ, ngáne édíi bán nyē nyéyágte bad bémpēe, cheé ékás bon nyéeyágté échen yāl? Nyékanle bad bán béechībē', nyé bēn nyéechībēé-yε? ²² Nyé ábe nyélânge bad bán béekābē mesón á ndáb e e'wóngé, nyébēn nyéekābēé mesón-ε? Nyékɔɔ abele á myōb mémpēe, bon nyéekāgkē á mebón mé myōb nyéchībē bwēm-ε? * ²³ Nyékume ekáá á tâl bán nyêwóó mbéndé é Mose, bon nyésudte Dyōb edúbé abóo áde nyébóo' é éche mbéndé. ²⁴ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Bad ábe béesě bad bé Israel béhóbe' Dyōb mam mé mbéb á yāl áyāle mekan níme nyébeleé."

²⁵ Nzé nyéhíde' mbéndé, né ayag áde nyéyagéé bad ákóó etógnén abé á'sō é' Dyōb. Bon nzé nyéehídé mbéndé, né ayag áde béyagéé nyé, déesaá dyamdyam. ²⁶ Bɔɔb-pɔɔ, nzé édé bán mod awě béeyagéé abele ngáne mbéndé éhedeé, né Dyōb dékob mó nēe mod awě béyagé. ²⁷ Né-ɔɔ, bad ábe béhíde mbéndé kénēe béeyagéé bó, bélúmte nyé bad bé Israel bán mekan níme nyébeleé méetāngeneé. Béyagé nyé, nyêwóó-'ε mbéndé éche éténlédé á kálag, bon nyéehídéé chó. ²⁸ Nyébíi-ɔɔ nén bán, saké bad ábe bétōmte' mekún álúmed nén bán bédé bad bé Dyōb bóo békóó bad bé Israel abé. Saá-kaá ayag áde béyagé mod á ekob é yāl éche ényínnad dɔɔ ákəə' bon mod ákōn mod a Israel abé. ²⁹ Bon mod awě akōnté mod a Israel abé adíi mod awě adé mod a Israel á nlém-tê, nédē, mod awě béyagé á nlém-tê. Edaádəŋ é Dyōb chó-'aá ébele nímén nsón, saké ahíd áde mod ahídé mbéndé éche bétélé ásē. Dyōb dɔɔ ákene' ene ndín e mod, saké baányon.

3

Dyōb abele ngáne ahóbé

¹ Nsyāŋ ríhée-ɔ rídé ábé mod a Israel? Ké-'ε nyaa e nsyāŋ ehée edé áyag mod álúmed bán adé mod a Dyōb? ² Nsyāŋ rídé bwāmbwam. Dyam dé'só, áwab mekáá dɔɔ Dyōb dēmbéé échē eyale. ³ Ngáne édíi bán bó bad behóg béebēle'aá ngáne Dyōb dénhābpē aá bēbel, nédē Dyōb dōmpē déebenlé chōm éche ánhābpē aá mósbel-ε? ⁴ Eesaá nê. Kénēe moonyon asyāál adíi nkal a metóm, Dyōb áde mbále pónde ésyāāl. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Nzé ehóbé dyam, bad bétāngéné anyín nén bán dyam áde éhóbé áde mbále. Nzé békáadte wε, ekáá nyaa echē etāngéné."

⁵ Bon nzé édé nén bán mam mé mbéb níme débēleé mélúmte bwām bán Dyōb déekwognádté modmod, chán-nō déhābpē? Nédē dehele dehób nén bán Dyōb ábélé awusé ákógsen syānē áyāle mbéb níme débélé-yε? (Debyéé á moonyon dɔɔ ríhóbneé nén.) ⁶ Eesaá nê. Nzé émbē nén bán nyaa eche Dyōb ákáadté edé awusé, né chán-nō áhele akáád nkōŋsé? ⁷ Bon nzé édé nén bán dyam dé metóm áde ríkálé álúmte ngáne Dyōb ápédé mbále abé nyaa echē bad bébage-'aá mó ehúmé, né cheé-ɔ ékás bon Dyōb ábé ákáadté mε nēe mod awě abélé mbéb? ⁸ Cheé-ɔ syānē déehābēē nén bán, "Syānē débēl mbéb ábel bon mbon rínyínned?" Donje á bad béhóbe syānē mam mé mbéb áyāl bán dehóbé adé akan. Dyōb dékōgsēn ábē bad ábe béhóbe nê nyaa éche etāngéné.

Modmod eébēlēē ngáne Dyōb áhedeé aá débēl

⁹ Chán-nō syānē déhābpē? Nyêwémtné bán syānē bad bé Israel detómé bad ábe béesě bad bé Israel-le? Eesaá nê. Mmaá álúmed nén mεé ngine e mbéb ekamlan bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel nyaa póg. ¹⁰ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

"Modmod eesaá áwe abele ngáne Dyōb áhedeé. Mod ké nhóg eesaá.

¹¹ Mod eesaá awě asóŋténé mbále tāngene Dyōb,

* **2:22** Mebón níme bad bé' bóod mébédéé ndáb éche énwōŋ bwēm áte ábe é'lélé nkun.

modmod eésaá-'aá awě awane áte ábí Dyöb.

¹² Moosyáál abáá Dyöb á yäl.

Bó moosyáál bétímé béwóó abé dé mbéb.

Bó modmod eébēlēē dyam áde átəŋgéné. Bó mod ké nhóg mwən eésaá.

¹³ E'yale ábe é'bíde bó á nsəl é'dii née soŋ echě béēkúteneé.

Bébenlad échab echém é nsəl ádog bad. E'yale ábe é'bíde bó á nsəl é'dii née kem e píi e nyă.

¹⁴ Mbon é mehób ne e'bébtéd bé mehób bən ne bən bóó é'bíde bó á nsəl.

¹⁵ Mekuu méhênle bó ásē ásyog mekií.

¹⁶ Kéhéé áde bétómēé ebébtéd ne metake bóó bélyágēé.

¹⁷ Béēbíi' é nsəŋ.

¹⁸ Béēwóo-'áa mbwóg ní Dyöb ké nhóg áte."

¹⁹ Bəəb-pəó, debíi nén bán mekan míme bétélé á kálag e mbéndé, ménəne bad bésyāäl ábe bēmbēé échē mbéndé. Né-ɔ́ modmod éhēlēē-se ádíbē nsəl áte áhób áá mósuú nɔ́m. Ken mod a Israel, ké'ε mod awě eésē mod a Israel. Moosyáál átyēem á'sō é' Dyöb. ²⁰ Nyébií nén bán modmod éhēlēē-se ákobnéd á'sō é' Dyöb áyāle áhídeé mam míme mbéndé éhóbēé. Mbéndé edíi dásō álúmed bad bán bébélé mbéb.

Adúbe dáo ákəə boŋ bad békobnád á'sō é' Dyöb

²¹ Boŋ bəəb dáo Dyöb álúmté syánē nzii echě bad békobnadté áwe e'só. Ene nzii eewóó' é dyamdyam ábel ne mbéndé é Mosε. Echē mbéndé ne bekal bé'dəədəŋ béhóbé mam təŋgene ene nzii se' bəóđ. ²² Ene nzii edíi nén, mod ké ahéé awě adúbpé Yesu Krístəə, mó akobnad á'sō é' Dyöb. Nhəŋlén ké nhóg méesaá ken mod adé mod a Israel-le, ken mod eésaá. ²³ Moosyáál abelé mbéb, modmod eékwognedēé ákud ehúmé é Dyöb. ²⁴ Nsimé ní Dyöb mbélé Dyöb átéde bad née bad ábe békóbnédé áwe e'só. Abagé míme nsimé ngən. Abelé nē akəde áde Yesu Krístəə ákódté bad ábe bédúbpé mó. ²⁵ Dyöb dēmbě mó née mendε áá áwē áwən nló. Bad béküđ-te alagsen dé mbéb áyāle bédúbpé mó. Dyöb ábélé nē, ákoŋ bad bésyāäl álúmed nén áá móbele mekan nyaa echě etəŋgéné. Ngen e'só Dyöb awésánnáá bad, eekógsan-naá bad ábe bébélé'áá mbéb. ²⁶ Bəəb-pəó enén pónde, álúmté bad áá móbele' mekan nyaa echě etəŋgéné, álúmté-'ε bad áá mókōb kénzēé awě adúbpé Yesuε.

²⁷ Ngáne edíi-'aá nē, cheé-ɔ́ dékumnēé ekáá á təl? Nē déehēdnēé. Mbéndé ehéé ehóbé nē? Dekume' ekáá á təl áyāle déhídeé mbéndé-yε? Aáy. Deékūmēē ekáá á təl áyāle nén, adúbe áde dédúbpé Yesuε dáo ákəə boŋ déküđ e'soósoŋ.

²⁸ Syánē denyíne nén bán mod akobnad á'sō é' Dyöb adúbe áde adúbpé Yesu Krístəə saké áyāle ahíd áde áhídeé mbéndé. ²⁹ Ké-'ε nyēwēmtan nén bán Dyöb ádíi Dyöb á bad bé Israel dēmpen-ε? Saá mó adé káŋne Dyöb á bad ábe béesé bad bé Israel-le? εε, mó adé káŋne Dyöb á bad ábe béesé bad bé Israel. ³⁰ Dyöb ádíi ahóg. Né-ɔ́, átdéd bad ábe báyágé née bad ábe békóbnédé áwe e'só nzé bédúbpé Yesu Krístəə. Melemlem née átdētdē bad ábe béeyagéé nzé bómpē bédúbpé Yesu Krístəə. ³¹ Chán-nō déhōbpē bəəb? Nédē dehóbe nén bán atéd áde Dyöb átédé bad née bad ábe békóbnédé áwe e'só, adúbe áde bédúbpé Yesu Krístəə álúmté nén bán bad béehíde mbéndé ámpē-yε? Aáy, eésaá nē. Boŋ pen chöm éche mbéndé éhóbēé chós syánē débáneé mekáá.

4

Adúbe dáo dēnkəŋ boŋ Dyöb ákob Abrahame

¹ Chán-nō déhōbpē təŋgene taa awēđ, Abrahame? Cheé êmbenléd á pónde eché? ² Nzé ankobnéd á'sō é' Dyöb áyāle mekan míme âmbenlé, né anwón dyam áde ákumnēé ekáá á təl. Boŋ éhēle'aá-se awón dyam ké ahóg áde

ákumneé ekáá á tâl á'sō é' Dyöb. ³ Eéhele'aá abel nê. Kálag e Dyöb ehóbe nén aá "Abrahamε andúbé Dyöb, né-óó, Dyöb déntēd mó née mod awě aköbnédé áwe e'só." ⁴ Nzé mod abelé nsón, bébelé bésábé mó áyāle nsón níme ábélé. Mmē nsábe méēbāgkē ndε. Ndii chōm éche átāngéné akud áyāle ebábé éche ásálté. ⁵ Boη nzé mod eēbēlē nsón boη asumé nlém nén aá adúbe áde módúbpé Dyöb dōó débēl boη mókobnéd á'sō é' Dyöb, né Dyöb áde ábele boη bad ábe bēbélé mbéb békobnéd áwe e'só, déntēd mó née mod awě aköbnédé áwē e'só adúbe áde adúbpé mó. ⁶ Melemlem nê dōó Dabidε ánhōbpē tēngene nnam níme rídé ne bad ábe Dyöb átédé aá békóbnédé áwe e'só, kénée édíí bán béebeléé nsón ké nhóg. ⁷ Dabidε anhób aá, "Nnam ne bad ábe Dyöb álágséné nímab mewusé boη abódéd nímab mbéb. ⁸ Nnam ne mod awě Sāη Dyöbε eetúbpé nímē mbéb dīn ámpē."

⁹ Nédē bad ábe béyágé bēnpēn bōó békūd nímē nnam níme Dabidε áhóbé, ngé bad ábe béeyagéé bōmpē békud mó? Demaá ahób nén bán kálag e Dyöb ehóbe aá, "Abrahamε andúbé Dyöb, né-óó, Dyöb déntēd mó née mod awě aköbnédé áwe e'só." ¹⁰ Póndé ehéé Dyöb dēnchāgkē mó aá adé mod awě aköbnédé áwe e'só? Ade béēyāgēē mó, ngé áde bémáá mó ayag? Nê dēmbēnléd áde béēyāgēē mó. ¹¹ Bēn'yag mó áde Dyöb ámáá mó akob. Ayag áde bēn'yagkē mó démbē e'chemléd ábe é'sógtan nén bán aköbnédé á'sō é' Dyöb adúbe áde adúbpé, kénée édíí bán áde ānkobnédte á'sō é' Dyöb bēnkēn'yagkē mó. Nê ábédé ábel boη Abrahamε ábē sáá a bad bésyāāl ábe béeyagéé, ábe békóbnédé á'sō e' Dyöb adúbe áde bédúbpé Dyöb. ¹² Nê ábédé ámpē ábel ábē-ε sáá a bad ábe béyágé ábe bōmpē bédúbpé Dyöb melemlem ngáne Abrahamε echēd sāη ándūbēē á póndé eche béēyāgēē mó.

*Adúbe dōó ákōá' boη mod
ákud chōm éche Dyöb áhóbé*

¹³ Dyam démpēe áde débíí ádíi nén bán, se' bōód Dyöb dénlāā Abrahamε ne níme nchyaátén aá móōbē nkōηsé áwab mekáá. Dyöb dénkēnhóbpé nén áyāle Abrahamε áhídé'áá éche mbéndé. Dyöb dénhōb nê áyāle Abrahamε andúbé mó, Dyöb átéd-tε mó née mod awě aköbnédé áwe e'só. ¹⁴ Nzé émbē nén bán bad ábe bēhíde mbéndé bōó békūd chōm éche Dyöb áhóbé aá móōbē, né adúbe áde bad bédúbpé Dyöb adé ngēn. Né chōm éche Dyöb áhóbé-ε aá móōbē éesaá dyamyam. ¹⁵ Chōm éche mbéndé ébeléé édíí dāsō āpíined bad melingá mé Dyöb. Boη nzé mbéndé eēsē, abóo á mbéndé déēbāgkē. ¹⁶ Nê dō-'aá ákōá boη Dyöb álāngē dāsō bad ábe bédúbpé mó aá móōbēl dyam áde móhóbé. Abelé nê ábel boη ényīned nén bán nímē nsimé móō ríkōá boη álāngē nchyaátén níme Abrahamε ngen póg ne ngen ésyāāl aá móōbelé bó dyam áde móhóbé. Saké bad ábe bēhíde mbéndé bēnpēn bōó āmbεé akag. Ambε kōāηne bad bésyāāl ábe bédúbpé Dyöb ngáne Abrahamε ándūbēē. Abrahamε adíi sáá awě syānē moosyāál. ¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb dénlāā Abrahamε aá, "Mbélé wε sáá a meloη híin." Né-óó, Abrahamε mó adé syānē sáá á'sō é' Dyöb. Dyöb áde Abrahamε adúbpé dōó adé Dyöb áde ábage bad ábe bēwédé alōngé, dō-'aá áhóbe' boη mekan níme méēsē mébé. ¹⁸ Abrahamε andúbé Dyöb ásūm-mε níme nlém áwē, kénée édíí bán á mīd mé moonyoη, nzōm ké póg enkēmbáá echē elūmte bán mam níme Dyöb dénhōbpē aá mébēnléd mébēnléd-tε. Andúbé aá móōbē "Sáá a meloη híin" ngáne Dyöb dénlāā'é mó aá, "Mmōη nchyaátén mébuú áte née betintine." ¹⁹ Ade Dyöb álāngé Abrahamε nê, ambé dyam mbwókεl e mwě. Ambíí aá móōlyagéé moonyoη ámpē, abíí-ε aá mwaád Seraa adé ekōm. Boη ké nê, adúbe dénkēnsudté mó. ²⁰ Nlém méehúne'aá mó tēngene dyam áde Dyöb dénhōbpē aá móōbelé mó, boη adúbe dénwēd mó áte, ábagé Dyöb ehúmé. ²¹ Ammād áwe nlém-tē nén

aá Dyöb débĕl chö̃m éche áhóbé aá mós̄bĕl. ²² Né-ṵó, adúbe áde Abrahamε dĕnkĕŋ Dyöb déntĕd mós̄ néε mod awĕ abele mekan ngáne Dyöb áhedεé. ²³ Bṵṵb-pṵṵ, e'yale ábe é'ténlédé nĕn bán, "Dyöb déntĕd mós̄ néε mod awĕ abele mekan ngáne áhedεé" béesaá áyāle Abrahamε mwĕmpĕn. ²⁴ Abĕ e'yale é'dé áyāl e syánĕ ámpĕ. Dyöb déntĕd syánĕ ámpĕ ábe dedúbpe néε ábe bad, mós̄ apuúdté Yesu Krĭstĕā, Sāŋgwĕé awĕd. ²⁵ Krĭstĕā mós̄ Dyöb dĕmbεé aá áwĕ áyāle mbĕb nĭmĕd. Dyöb ápuúdté mós̄ ábel bon dékud nzii ákobned á'sō é' Dyöb.

5

Depedé á nchemtĕn ne Dyöb

¹ Né-ṵó, ngáne édĭí bán adúbe áde dedúbpe ábélé Dyöb átédé syánĕ néε bad ábe békóbnédé áwe e'só, syánĕ dedé nsāŋ ne Dyöb. Echĕd Sāŋ, Yesu Krĭstĕā mós̄ akáá bon debé nsāŋ ne Dyöb. ² Mós̄-'aá adĭbnédé syánĕ nzii echĕ adúbe áde dedúbpe ábélé bon syánĕ debĭí nsímé nĭ Dyöb. Né-ṵó, dedé menyĭŋge bwāmbwam áyāle desumé nlém nĕn bán dĕékũd ehúmé é Dyöb. ³ Dedé menyĭŋge ámpĕ áyāl e metake nĭme dékudεé, debĭí nĕn bán metake mépĕεne' e'wĕd bé nlém. ⁴ E'wĕd bé nlém-me é'bele dewōŋ abé áde ákobnad ne Dyöb. Adĕ akobned áde dékobnadté-'ε á'sō é' Dyöb dós̄-'aá ábele bon dewōŋ e'lyág bé nlém nĕn bán Dyöb débĕl chö̃m éche áhóbé aá mós̄bĕlé syánĕ. ⁵ Nzé delyáge-'ε nlém, déebĭdté mekáá mé ngĕn áyāle nĕn, Dyöb álúmté syánĕ ngáne ápédé syánĕ adāŋ abel áde ábélé bon échĕ edāŋge ésól syánĕ á nlém-tĕ. Abélé nĕn abε áde ábágé syánĕ échĕ Edāádāŋ éche Esáá.

⁶ Ade dĕnkĕnwōŋgé ngĭne ké póg áwōŋgen éche syánĕ yāl, Krĭstĕā anwé á nló nĭmĕd, bebĕl bé mbĕb á póndé eche Dyöb déntĭí'ĕ. ⁷ Elélé áte mod áwé á nló mĭ mod awĕ abεε' mekan nĭme métāŋgéné á'sō é' Dyöb. Kapóg-ke mod ahele ákwĕntĕn áwé á nló mĭ mod a bwām. ⁸ Bon Dyöb álúmté syánĕ aá mós̄dā syánĕ áyāle nĕn ambĕl aá Krĭstĕā áwĕ á nló nĭmĕd áde dédĭí débédé bebĕl bé mbĕb. ⁹ Dekóbnédé á'sō é' Dyöb áyāle mekií nĭme Yesuε nĭme mésyógké á nló nĭmĕd. Nzé mekií nĭme Yesuε nĭme mésyógké á nló nĭmĕd mébélé dekóbnédé á'sō e' Dyöb, nĕn déĕlúmtĕē syánĕ bán Krĭstĕā ātōm syánĕ asōŋ nĕ áse e melĭŋgá mé Dyöb-ε? ¹⁰ Ade débédé bad bé ekōyĭ bé Dyöb, kwééd echĕ awe Mwān áwédé embĕl dépĕ á nchemtĕn ne mós̄. Ngáne édĭí-'aá bán depedé á nchemtĕn ne Dyöb, abé áde awe Mwān ádĭí á alōŋgé, á asóg, āsōŋ syánĕ. ¹¹ Saá-kaá nĕ dĕmpĕn, bon dewóge menyĭŋge áyāle Dyöb ábélé syánĕ dedé ábĕ bad, mbwiined ne echĕd Sāŋ Yesu Krĭstĕā, mós̄ awĕ akáá bon debé á nchemtĕn ne Dyöb.

Nhāŋlĕn nĭme rĭdĕ átĭntĕ e Adamε bós̄ Krĭstĕā

¹² Mod nhóg mós̄ ambĕl bon mbĕb nĭpe á nkōŋsé-te, mbĕb mós̄-'aá nĭpĕéné kwééd. Né-ṵó, moosyāál awág áyāle moonyōŋ asyāál abélé mbĕb. ¹³ Dyöb ádĕhób aá mós̄bage bad mbéndé, né bad bébele mbĕb á nkōŋsé-te. Bon kĕhéé wĕε mbéndé éesaá, modmod éĕhĕlĕē-se ahób aá mod abós̄ mbéndé. ¹⁴ Bon kĕnĕ, bootya á póndé eche Adamε āpe á póndé eche Mosεε, póndé eche Dyöb ábágé mbéndé, kwééd enwōŋ ngĭne ámĭn e moonyōŋ asyāál. Bad béwágáá kĕnĕ bĕnkĕmbóó'ĕ mbéndé e Dyöb melemlĕm ngáne Adamε ámbōō'ĕ.

Adamε abédé á nwágĕn nĭme ane awĕ antāŋgén āpe, nĕdĕ Krĭstĕā. ¹⁵ Abĕ bad bébe béesaá nyaa póg, áyāle nĕn ndε echĕ Dyöb ábágé bad ngĕn, eche Yesu Krĭstĕā ápĕéné, éesaá melemlĕm nĕŋgáne dyam áde mbĕb nĭme Adamε mémpĕénné. Edé mbále bán bad hĭin béwédé áyāle mbĕb nĭme mod nhóg ábélé. Bon nsímé nĭ Dyöb rĭchábé ámĭn bwāmbwam tómaa nĭmé mbĕb. Bad hĭin békúdé ndε e Dyöb ngĕn nyaa echĕ echabé ámĭn, ámbĭd e mod nhóg, Yesu Krĭstĕā. ¹⁶ Ndε e Dyöb-pe ámpĕ eesaá melemlĕm néε dyam áde mbĕb nĭme

Adame âmbenlé dêmpéenné. Mmê mbéb nhóg míme Adame ríkáá moosyáál akwedé nkáá á'sō é' Dyöb. Boŋ ene nde ekáá Dyöb átédé bad née bad ábe békóbnédé awě e'só, kénéé édíí bán bad bébele mbéb abel ne abel. ¹⁷ Edé mbále bán mbéb míme mod nhóg Adame âmbenlé, ríbéle bad bésyāāl bédé ásē e ngíne e kwééd. Boŋ akan áde aníníí mod nhóg, Yesu Krístāā ábéle, átómténé ngíne abé. Nén débēl bad bésyāāl ábe békúde nsimé rí Dyöb míme ríchábé ámín békobnéd-te áwe e'só békūd alongé áde déemaá', bėwōŋ ngíne ámín e chōm esyāāl. ¹⁸ Né-ǎǎ, mímē mbéb nhóg míme Adame âmbenlé, mēmbēl Dyöb dênkwid baasyāāl nkáá. Melemlem nê dōo dyam á bwām ahóg áde Krístāā ábéle dêmbenlé bad bésyāāl békobnéd á'sō é' Dyöb, békūd-te alongé. ¹⁹ Awógen áde mod nhóg, Adame, énkênwógénné Dyöb dêmbēl moonyon asyāāl ambé mod a mbéb. Melemlem nê dōo awógen áde mod nhóg, Krístāā áwógné Dyöb, ábéle bad híin békóbnédé á'sō é' Dyöb. ²⁰ Dyöb dêmpéén mbéndé ábel abel dé mbéb ákag á'sō. Boŋ kéhéé wée abel dé mbéb ákagké á'sō, nsimé rí Dyöb mbelé ríkag á'sō tómaa nê. ²¹ Né-ǎǎ, ngáne mbéb ríwóo ngíne ápen kwééd, nê dōo nsimé rí Dyöb mómpē ríwóo ngíne ábel boŋ bad békobnéd á'sō é' Dyöb, békud alongé áde déemaá' mbwiined ne Yesu Krístāā, Sāngwée awēd.

6

Mbéb ríwúú syánē boŋ Yesu apuúdté syánē

¹ Chán-nō déhōbpē bōob? Edé bán débē débēle mbéb ábel boŋ nsimé rí Dyöb ríchágke-ε? ² Aáy éesaá nê. Syāā dewédé, deewóó'ε dyamdyam abel ne mbéb ámpē. Chán-nō déhele debé débēlé' mbéb? ³ Nyéebíí'ε nén bán áde dékúde edusen boŋ debé mod nhóg ne Krístāā denwé ne mó-yε? ⁴ Edusen éche syánē dênkudté, élūmte' bán syánē dewédé, bélímé-ε syánē ne mó. Nén dêmbenléd ábel boŋ déwōŋ abé dékōlē. Nén áde melemlem ne ngáne Titée apúúdté Krístāā ne éche ehúmé á alongé dékōlē. ⁵ Nzé syánē dedé nhóg ne mó áyāl e eche kwééd né syánē débē nhóg ámpē ne mó áde apuú'ε. ⁶ Debíí bán áde bēmboméé Krístāā á awōg, bēmbomnéd mó abé áde dénwōŋgē bōod. Abel boŋ ngíne echē áde abé dé' bōod áde ábéltaá syánē mbéb ébōo ne abōo ásyāāl. Nén débēl mbéb méetédte syánē ntāŋ ámpē. ⁷ Nzé mod awédé, mbéb méekamlánné mó ámpē. ⁸ Bōob-pōo, ngáne déwédé ne Krístāā, dedúbpē bán débē á alongé ne mó. ⁹ Syánē dedúbpē nê áyāle debíí bán Krístāā apuúde, éewáá-'áá ámpē. Kwééd eewóó-'áá ngíne ké póg ámín echē ámpē. ¹⁰ Awé áde awédé, mbéb méewóó'ε dyam ké ahóg abel ne mó ámpē. Alongé áde ádíí-ε áte bōob ádíí alongé áde ádíí ne Dyöb. ¹¹ Melemlem nê dōo nyémpē nyétāŋgéné yāl anyín née bad ábe bėwédé, ábel boŋ mbéb méekamlán nyé ámpē. Nyényín-ne yāl née bad ábe bédé á alongé ne Dyöb mbwiined ne Yesu Krístāā.

¹² Né-ǎǎ, nyéēmwāg se mbéb ríkamlán echen yāl e moonyon echē éwāg. Nê débēl nyéhídéé mekan mé esíí mé ekob é yāl ámpē. ¹³ Nyéetāŋgené-ε née nyétédte echēn pēd e yāl ké póg á mbéb-te se nyébenléd chó ábel mekan mé mbéb. Boŋ pen, nyébe yāl wée Dyöb née bad ábe bėbídté á kwééd-te, boŋ bébe bó alongé dékōlē. Nyébe echen yāl esyāāl á mekáá mé Dyöb ábel boŋ ábenlad nyé ábel mekan míme métāŋgéné á'sō é' Dyöb. ¹⁴ Mbéb méetāŋgené née ríkamléné nyé. Nyéesaá ásē e mbéndé boŋ nyédé ásē e nsimé rí Dyöb.

Débē betāŋ ábel mekan ngáne Dyöb áhedé

¹⁵ Chán-nō déhōbpē bōob? Ngáne dédíí ásē e nsimé rí Dyöb, nédē débē débēle mbéb áyāle deesaá ásē e mbéndé ámpē-yε? Aáy, éesaá nê. ¹⁶ Nyéebíí'ε bán nzé mod abagé yāl née ntāŋ ásē e mod ampée, ábel kéchéé éche ane mod áhóbeé, né ádíí ntāŋ awě ane mod-ε? Bad ábe bėbágé yāl ábel mekan mé mbéb, chōm

éche békudεé édíi kwééd. Boη mod awě abagé yǎl âbel ngáne Dyöb áhedεé, abâg mod awě abele mekan míme métánǵéné á'sō é' Dyöb. ¹⁷ Nsáǵnen míbê ne Dyöb. Nyé ábe nyêmbé betâη ásē e mbéb, nyêtimé nyéhíde mbále e mekan mésyāāl míme béyáǵté nyé ne nlém nhóg. ¹⁸ Bǎǎb-pε áde Dyöb áhúde nyé ásē e ngíne e mbéb nyêtime betâη, âbel mekan ngáne Dyöb áhedεé. ¹⁹ Nhóbe mímén mésyāāl á nyaa e moonyon ayāle nén nyé nêǵáne baányon, nsôηten méechabεé nyé ámín. Ngen e'só, nyêmbě echen yǎl esyāál néε betâη, nyébelé mbinde é mekan ne e'bébtéd é mekan, nyébelé-ε ebébtéd chēn ne chēn, nyékag á'sō. Bǎǎb-pǎǎ nyétánǵéné echen yǎl esyāál abε néε betâη, âbel mekan ngáne Dyöb áhedεé, nén débēl alongé ádēn désāη. ²⁰ Ngen e'só áde nyébéde betâη ásē e mbéb, nyênkênwóngé dyam abelen mekan míme Dyöb áhedεé aá nyébel. ²¹ Nsyáη nhéé nyênkudté áde nyébéláá mekan míme mékwáǵte nyé bǎǎb. Chǒm éche mímê mekan mépεεεé édíi kwééd. ²² Boη bǎǎb, Dyöb áhúde nyé ásē e ngíne e mbéb, betâη bé Dyöb-paá nyédíi. Nsyáη míme nyékudεé nídíi nén bán Dyöb ábélé nyésáá ngáne ábē bad bétánǵéné asáη. Nê débēl nyééküd alongé áde déemaá'. ²³ Nyébíi nén bán nsábe míme mbéb mípεεεé nídíi kwééd. Boη ndε echē Dyöb ábagεé bad ngên edíi alongé áde déemaá'. Dekude dó, abé áde dédíi ne Yesu Krístǎ, Sáǵgwéé awêd.

7

Bad bé Krísto béesaá ásē e mbéndé ámpē

¹ A-baányan, nyédíi bad ábe bebíi mbéndé. Nyéebíi' é bán mbéndé ekamlan mod dásǎ á pónde eche ádíi á alongé-ye? ² Détêd eláǵsén ayāl e ehób é e'wóngé. Nzé mmwaád awóó nchóm, mbéndé ehóbe nén bán atánǵéné abé ne nchóm pónde esyāál eche nchóm ádíi á alongé. Boη nzé nchóm awédé, mbéndé e e'wóngé eekóbéé mó ámpē. ³ Né-ǎǎ, nzé adyεéne mod ampée áde nchóm ádíi ádíi á alongé né béchǵ mó bán adíi nkáb-a-meson. Boη nzé nchóm awédé né awóó kunze á'sō é' mbéndé, nzé awóó-ε nchóm ampée, ene pónde, né eekábεé asón. ⁴ A-baányan, nê dǎǎ édíi ne nyémpē. Mbéndé eekamlánné nyé ámpē ayāle awé áde Yesuε áwédé, nyémpē nyéwédé. Bǎǎb-pǎǎ, nyédíi bad ábe mod ampée, Yesuε awě Dyöb ápúúdté, âbel boη nyébele Dyöb bwám. ⁵ Ayāle á pónde eche áded abé á moonyon ákamlánnáá syánē, mbéndé epuúdté'áá syánē esíi é mekan mé ekob é yǎl áte. Nén ábéláá débélé' mekan mé mbéb míme mépεεεe' kwééd. ⁶ Boη bǎǎb dehídté ásē e mbéndé, awé áde déwédé. Né-ǎǎ, mbéndé echē ekámlánnáá syánē néε betâη eekamlánné ne syánē ámpē. Nén ábélé dehíde dásǎ nzii ekóólé bǎǎb ábele Dyöb. Debenle mó nyaa echē Edǎǎdǎη é Dyöb éláǵεé syánē, saké nhídtēn ne mbéndé éche bétélé ásē.

Mbéndé e Dyöb chǎ elúmte' syánē nímed mbéb

⁷ Chán-nǎ déhǎbpē bǎǎb? Nédē déhǎb bán mbéndé edé mbéb-ε? Aáy, deéhēlē-sε dehób nê. Boη mbéndé chǎ ekǎǎ boη mbíi chǒm éche mbéb nídíi. Nzé mbéndé enkênhób aá mod eesíidé chǒm é mod, né meebíi' é nén mεé ásíi chǒm é mod áde mbéb. ⁸ Boη ene mbéndé ennyēm mε mewēmtēn mé mbéb ásē, ébel míbootéd bwēm é' bad asíi nyaa ne nyaa. Nzé mbéndé eésě, né mbéb méesaá dyamdyam. ⁹ Pónde ebédé echē ménkēmbíi' é mbéndé. Boη á pónde echē níbíi mbéndé, esíi é abel dé mbéb êmpuú mε áte, nwé-ε. ¹⁰ Mbéndé eche Dyöb ábágé aá chǎǎ epεεεε alongé chǎchǎ étim mε awúu. ¹¹ Mbéb mēnkud etál ámbíd e mbéndé, nídog mε, níbel mbéb. Né-ǎǎ mbéb móǎ níwúu mε.

¹² Né-ǎǎ, denyíne nén bán mbéndé chēn esáá, chǒm-εε mbéndé ehóbεé esáá, étánǵéné, édé-ε bwám. ¹³ Nédē nê álúmte nén bán chǒm éche édé bwám étimé mε nê kwééd apiined-ε? Aáy, éesaá nê. Saké mbéndé chǎ epíínédé mε kwééd, mbéb móǎ nípóǎ ámbíd e mbéndé, chǒm echē edé bwám, ápiined mε kwééd.

Nén dēmbenléd ábel nén bad bényín ngáne mbéb rídíí. Né-ǎǎ, mbéndé e Dyöb ebele' mbéb ríúmte eche ngíne bwámbwam.

Nzum echë ewante' moonyon áte

¹⁴ Debíí nén bán mbéndé eche déhóbeé edíi chöm é edáádəŋ. Boŋ ndíi moonyon a ekob. Ndíi née mod awě bésómé ásē e mbéb née ntāŋ. ¹⁵ Meesónŋtánné mbeltéd rímēm. Mam ríme ríhedeé abel, meébēlēē mó. Mam ríme ríkóó móó rítiméé abel. ¹⁶ Bǎǎb-pǎǎ, abel áde ríbeleé chöm éche méehedeé abel, nén álúmte bán nkwěnténé mée mbéndé edé bwám. ¹⁷ Boŋ á mbále saké mměn nkoo' abel, mbéb ríme rídé me áte móó ríbelte me nē. ¹⁸ Mbíí mée dyam á bwám ké ahóg déesaá me áte, nédē, ne nlém mí moonyon ríme ríwóó, kénéé edíí bán nlém rídé me áte ábel dyam á bwám, méehēlēē dó abel. ¹⁹ Meébēlēē dyam á bwám áde rídáá abel, boŋ dyam dé mbéb áde méehedeé abel, dóó rítiméé abel. ²⁰ Bǎǎb-pǎǎ abel áde ríbeleé dyam áde méehedeé abel, nén alúmte nén bán saké mměn nkoo' rímē mam abel ámpē. Boŋ mbéb ríme rídé me áte móó ríbelte me mó.

²¹ Né-ǎǎ, nnyíne nén mée mbéndé edé echë ekamlan me. Póndé téé áde ríhedeé dyam á bwám abel, mbéb móó ríwámsan me ekáá apē. ²² Awēm nlém-tē, mbéndé e Dyöb chóó rídáá ahíd ne nlém rísyāā. ²³ Boŋ nnyíne nén mée mbéndé empée edé echë ekamlan échēm ekob é yāl, echë ewane nzum ne mbéndé echë rímēm nlém rídáá. Ene mbéndé ehaá me, ebelé-'e ndé ntāŋ a mbéb. Mmē mbéb mó-'aá nkamlan échēm ekob é yāl. ²⁴ Ebál é etyəg éche étané me! Nzé-módé əsəŋ me á mekáá mé échén ekob é yāl, éche épiinad me kwééd? ²⁵ Nsáŋŋen mbê ne Dyöb. Asoó ádēm alongé mbwiined ne Mwän, awed Sánŋwéé, Yesu Krístəə. Né-ǎǎ, mměmpen ndé mbíd ébe, rímēm nlém rílanŋe me ahíd mbéndé é Dyöb boŋ échēm ekob é yāl éhíde mbéb ríme rídé me áte.

8

Alongé áde Edáádəŋ é Dyöb ébagéé

¹ Bǎǎb-pǎǎ, Dyöb déekwidéé modmod nkáá awé adé nhóg ne Yesu Krístəə. ² Mbéndé e Edáádəŋ echë epiinad syánē alongé, abé áde dédíí ne Yesu Krístəə, ehúde me á mehaŋ mé mbéndé e mbéb ne á mekáá mé kwééd. ³ Mbéndé enkēnhenlé mbéb amad áyāle nén baányon bēnkēnwónŋé ngíne ahíd chó. Né-ǎǎ, Dyöb ábelé dyam áde mbéndé énkēnhenlé abel. Anlóm awe Mwän ne ekob é yāl e moonyon éche ébele mbéb, ábóded ngíne e mbéb. Abel áde Dyöb dēmbenlé nén démbōdēd ngíne e mbéb ámīn e moonyon a ekob. ⁴ Dyöb dēmbel nē ábel boŋ bad ábe béhídē mam ne ngíne e moonyon boŋ bétimé' béhídē mekan ne ngíne e Edáádəŋ é Dyöb, bébel mekan nyaa echë etāŋŋéné melemlem ngáne mbéndé ehóbeé aá bébel. ⁵ Bad ábe bébele mekan ngáne échāb ekob é yāl élanŋéé bó, bébelé bésom rímab nlém áyāl e mekan mé ekob é yāl. Boŋ bad ábe bébele mekan ngáne Edáádəŋ é Dyöb élanŋéé bó, bébelé bésom rímab nlém áyāl e Edáádəŋ é Dyöb. ⁶ Nzé mod asúme nlém áyāl e mekan mé ekob é yāl, né əwē. Boŋ nzé mod asúme nlém áyāl e mekan mé Edáádəŋ né Dyöb débe mó alongé áde déemaá' ne nsəŋ. ⁷ Nzé mekan mé ekob é yāl mékamlan mod, ane mod abelé ákǎǎ Dyöb áyāle eehídéé mbéndé é Dyöb, eéhēlē-'aá chó ahíd ne ahíd dēn. ⁸ Nén álúmte bán bad ábe béhíde échab esíí é mekan mé ekob é yāl, béeheléé Dyöb menyīŋe awóged.

⁹ Boŋ ne nyé, nyéebēlēē mekan ngáne ekob é yāl éhedeé aá nyébel. Nyébele' dásō ngáne Edáádəŋ éhedeé aá nyébel, nzé édé bán ne mbále Edáádəŋ é Dyöb édé nyé áte. Kénzéé awě Edáádəŋ éche Krístəə éesaá áte, né éesaá ne Krístəə. ¹⁰ Boŋ nzé Krístəə adé nyé áte, nyédé á alongé áyāle Krístəə abelé nyékōbnédé

á'sō é' Dyõb kénéé édíí bán échēn ekob é yāl éwē áyāle mbéb míme nyébélé.
¹¹ Nzé Edǎádǎŋ éche Dyõb áde dēmpuúd Yesuε édé nyé áte, né ké échēn ekob é yāl éche éwāg êmmad awé, né Dyõb áde ápúúdté Krístǎa dépuúd chó. Abel nēn á ngíne e Edǎádǎŋ éche édé nyé áte.

¹² Né-ǎǎ, A-baányan, dyam áde áde détǎŋgéné ahíd déesaá dyam dé ekob é yāl, saké ábē ngáne ekob é yāl éhedeé. ¹³ Ayāle nzé nyēbele ngáne ekob é yāl éhedeé né nyéēwē. Boŋ nzé á ngíne e Edǎádǎŋ é Dyõb nyēwúú mbeltéd mé mbéb míme nyébeleé, né nyéékúđ alongé. ¹⁴ Dyam áde áde ádíi nēn, bad bésyāal ábe Edǎádǎŋ é Dyõb élyágtéé, bédíi bán bé Dyõb. ¹⁵ Edǎádǎŋ éche Dyõb ábágé nyé ébeleé-se nyébé néε betāŋ, nyébé á mbwǎg-te. Boŋ pen Edǎádǎŋ é Dyõb ébélé nyékoó bán bé Dyõb abé. Ngíne echē échē Edǎádǎŋ chǎ-'áa ekǎá boŋ délēbpē Dyõb bán, "A-Tê! Echem Sǎŋ!" ¹⁶ Edǎádǎŋ é Dyõb ébélé syánē debíí á nlém-tē nēn bán dedíi bán bé Dyõb. ¹⁷ Bǎǎb-pǎǎ, ngáne dédíí ábe bán, deékúđ nnam míme Dyõb ákǎŋnéde ábe bán, syánē deékúđ-te bwēm ábe Dyõb ákǎŋnéde mó, nzé ne mbále syánē dekwēténé átag ne Krístǎa ábel syánē ámpē dékúđ ehúmé éche Dyõb débéé mó.

Ehúmé éche bad bé Dyõb békúdté

¹⁸ Nnyíne' nēn mǎé, metake míme dékudeé bǎǎb méesaá dyamdyam nzé behágténé mó ne ehúmé éche bélúmēdtē syánē á pǎndé echē ehúε á'sō.
¹⁹ Bwēm ábe Dyõb áhágé á nkǎŋsé é'sine' ne e'lyág bé nlém, pǎndé echē Dyõb délúmtēnnē ábe bán. Abēl nē ne ehúmé ésyāal. ²⁰ Embē nēn bán bwēm ábe behágé é'díi ehóhó ngēn. Saké ábē bwēm bēn bǎǎ bēntíi bán ébē nē boŋ Dyõb dǎǎ déntíi. Ambel nē ne e'lyág bé nlém áá epun épě éche ²¹ mǎhúdtē ábē bwēm bēn á mehan mé ngíne echē ebǎǎdte bwēm, bǎmpē békúđ-te kunze ákúđ melemlém mé ehúmé éche Dyõb ábagéé ábē bán. ²² Debíí nēn bán kǎáŋ ne' bǎǎb, bwēm é'syāal é'kǎne' ne e'wε ábe bǎwǎgεé ábe é'dé nēŋgáne e'wε bé achád. ²³ Boŋ saké nhágtéd mwēmpen ríkǎne'. Syánē bēn awē dewóó Edǎádǎŋ éche Dyõb ábágé syánē nēŋgáne nde e'só, syánē ámpē dekáne' á nlém-tē. Debǎnné nlém nǎsyāal ásin pǎndé echē Dyõb débēnlé boŋ dékǎŋ ábe bán abé, ahúd syánē yāl esyāal á mehan-tē, ábe syánē yāl ékǎǎlé. ²⁴ Taase dekude e'soosǎŋ delyágé nlém bán deékúđ chǎm éche Dyõb áhóbé áá mǎǎbēl. Boŋ pen nzé denyíne chǎm éche délyágé nlém bán deékúđ, né saké e'lyág bé nlém bǎǎ é'kóó abé nē. Nzé-módé ahele alyág nlém áyāl e chǎm éche ámáá akúđ? ²⁵ Boŋ, dechedé yāl ásin chǎm éche déenyínēē, dekoó-'ε chǎ asin.

²⁶ Melemlém nē dǎǎ Edǎádǎŋ é Dyõb éwǎŋganné syánē áyāle deewóó'ε ngíne. Deebíí'ε ngáne détǎŋgéné akáne boŋ Edǎádǎŋ chēn chǎǎ ékǎnnad syánē ne nheemed míme rítómé e'yale bé nsal. ²⁷ Dyõb ánǎne syánē nlém áte, abíí-'ε mewēmtēn mé Edǎádǎŋ áyāle Edǎádǎŋ ékǎnnad bad bé Dyõb nyaa eche áhedeé. ²⁸ Debíí nēn bán dyam-té áde ábenlad Dyõb ábele dǎ á mboŋ mí bad ábe bédǎǎ mó,* ábe áchénlé ábel ngáne áhedeé. ²⁹ Dyõb dēmmad atíi nēn áá bad ábe mǎmmadté apwēd ádǎb abé ábē nēŋgáne abé áde awe Mwǎn ábel boŋ ane Mwǎn ábē Mwǎn á'sō átíntē e baányan. ³⁰ Né-ǎǎ, bad ábe Dyõb dēmmadté apwēd, anchélé bó ábē ábē bad. Abe áchénlé-'ε ahóbé áá békǎbnédé áwe e'só, ábe bó-'ε békǎbnédé áwe e'só, abagé bó éche ehúmé.

Dyõb ádáǎ syánē mbwiined ne Yesu Krístǎa

³¹ Nzé denǎné mímén mekan mésyāal áte, cheé déhele dehób? Nzé Dyõb áde ne syánē, né nzé ahele atǎŋgén syánē? ³² Néε Dyõb déebǎŋnéé ké awe Mwǎn. Antéd mó, ábe mó áá áwē á nló míme syánē moosyāal, né éebaá syánē kéchéé

* **8:28** Dyam-té áde ábenlad Dyõb ábele dǎ á mboŋ mí bad ábe bédǎǎ mó; donge á kálag áwóó mam mésyāal mébenlad á mboŋ míme bad ábe bédǎǎ Dyõb.

émpēe éche déhédné mó-ye? ³³ Nzé-módé áhōb aá bad ábe Dyōb ápwédé békwdé nkáá? Dyōb dēn dōo áhōbē nēn aá dedii bad ábe békōbnédé áwē e'só. ³⁴ Nzé-módé-ō áhōb aá dekwédé nkáá? Yesu Krīstā awédé, ápuu, adyē-é á ekáá émbáá é Dyōb, áhed-taá ákānnadté syánē. ³⁵ Nzé-ō ahēle ábēl boŋ Krīstā asóg syánē adəŋ? Mekan nīme mélénlédé syánē áte, ké'ε ndutul, káa ahé áde bad bēhāgkē syánē á meséb? Nzaa, káa awōŋ áde déwō'é mbóté? Nzé-ε akīme áde bad békímméé syánē? Ké'ε awúu áde bad bēhédéé syánē awúu? ³⁶ Kálag e Dyōb ehóbé aá, “Póndé téé bad bēwúε sé áyāl echōŋ.

Bényīne sé nēŋgáne nídyōŋ ní mbód nīme békagké awúu.”

³⁷ Mmēn mekan mésyāāl mébenlad boŋ detómé mó áte, mbwiined ne Krīstā, mó awē adəá syánē boŋ áwōŋgān-ne syánē. ³⁸ Mbíi bwām nēn méé chōmchōm éesaá éche éhēle-se épāŋ edəŋge éche Krīstā ádáá syánē. Ken kwéed-ε, ké'ε alongé. Ken ángel-ε, ké'ε benkamlεε, ké'ε ngīne éche édé ádyōb. Ken póndé eche dédíi áte nēn, ké'ε póndé echē ehúε. ³⁹ Ké ngīne e nkoŋ nīmín, ké'ε e nkoŋ nísé, chōmchōm éesaá átínté e nhəgtéd nīsyāāl éche éhēle épāŋ edəŋge éche Dyōb áwōŋné syánē mbwiined ne Yesu Krīstā, awed Sāŋgwéé.

9

Dyōb ne ábē bad bé Israel

¹ Nkale' mbále nēŋgáne mod awē adúbpe Krīstā, meékālēē metóm. Mmēm nlém nīme Edəádəŋ éche Esáá élyágtéé, nílanŋe me nēn aá chōm éche níhóbéé édé mbále. ² Ndulul e ngīne ne metake mé ngīne bédé me á nlém-té ³ áyāl e ábēm bad, ábēm baányāŋ ábe syáábōo sédé mekií mehóg. Ayāl echáb nhēde' nēn méé né Dyōb dēmbē me ebómán, ábēl-le meebág ne Krīstā. ⁴ Abēm bad bédii bad bé Israel. Dyōb áhóbé aá mótdē bó nēe ábē bān, alúmté-ε bó éche ehúmé. Dyōb dēmpē á nchemtεn ne bó, ábe-ε bó mbéndé. Anlúmed bó ngáne bétāŋgéné mó edúbé abε, bó-'aá ánlāā'ε aá móōbelé chōm éche ánhōbpē aá móōbēl. ⁵ Bédii bad bé mbyaa nīme ábēd betaa ábe bēmbē se á mbooted. Ade Krīstā áchyáádté-'aá, mómpē nēe moonyōŋ, áwāb mbyaa dōo ámbídtē. Mekεnag mébē ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé, mó awē ákamlan chōm ásyāāl. Ebē nē.

⁶ Meehóbéé nēn méé Dyōb déebenlé chōm éche ánhōbpē aá móōbēl. Edé bán saké bad bésyāāl ábe bēbídé á mbyaa ní Israel bédé bad bé Dyōb. ⁷ Saá-kaá bān bésyāāl ábe Abrahamε bédé bān bé Dyōb. Dyōb dénlāā Abrahamε aá, “A mbyaa nīme awōŋ mwān Aisige dōo bān ábe níhóbé méé mēbē wε bēbídte.” ⁸ Nēn álúmte nēn bán bán ábe béchyáá á nyaa e moonyōŋ béesaá bán bé Dyōb. Boŋ bán ábe bēnchyāā'ε nhídtεn ne ngáne Dyōb dénlāā'ε Abrahamε aá móōbēl, bóo békoo'ε atōŋ nēŋgáne bán bé mbyaa nīme Abrahamε. ⁹ Ade Dyōb dénlāā'ε Abrahamε aá móōbelé mó dyam áde móhóbé, Dyōb dénhōb aá, “Mētīm ámbíd á póndé eche nífídé. Ene póndé Seraa áwālē mwān a mwεnchóm.” ¹⁰ Saá-kaá nē dēmpεn. Sáá nhóg móo Rebekaa ábe bán bé baachóm bēbe bēnwōŋgē. Ane sáá abédéε awesyánē taa, Aisige. ¹¹⁻¹² A póndé éche bēechyāā'ε ábē bán, áde bēébīi'ε ábel dé mbéb ké'ε mboŋ, Dyōb dénlāā Rebekaa aá, “Mwān ambáá ábē mbēledε awe mwān asad.” Dyōb dēmbēl nēn ábel ényínned nēn bán nīmē mewēmtεn móō ámbenlédte ábel mwān nhóg ábe ásē e aníní. Emboŋnéd mó ápwed mod awē ádáá apwed, saké áyāle dyam áde ane mod ábélé. ¹³ Eténlédé á kálag e Dyōb ngáne Dyōb áhóbé aá, “Mendəŋ Jakōbe boŋ níkōō Esao.”

¹⁴ Chán-nō déhōbpē bōob? Nédé déhōb bán Dyōb ákwognad baahóg-ε? Aáy, éesaá nē. ¹⁵ Se' bōód, Dyōb dénlāā Mosεε aá, “Mēwōg kēnzéé ngol awē nídáá

ngol awóg, mǎlūmēd-te e'boŋ bé nlém wée kénzée awě rídáá alúmed.”¹⁶ Né-ɔ́, mpwɛdtéd ní Dyöb méewóó'é dyaṃdyam ábɛl ne chǒm éche bad béhɛdɛé bán ébɛnlɛd ké'ɛ éche bébɛlɛé. Dyöb dóo ábɛnlad ábē e'boŋ bé nlém ábɛl kéchéé éche áwémténé abɛl.¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb dénlāá Farao aá, “Mpɛwɛde wɛ kǎŋ ábɛl boŋ níbɛnlɛd wɛ álúmed echem ngíne ne ábɛl boŋ ádɛm dín ákanlɛd nkǒŋsé áte nísyāál.”¹⁸ Né-ɔ́, Dyöb álúmtɛ' ábɛ e'boŋ bé nlém wée kénzée awě ápwédé, áwēdē-'ɛ kénzée nló áte awě ápwédé aá áwúu nló áte.

Meliŋgá mé Dyöb ne e'boŋ bé nlém é' Dyöb

¹⁹ Kapóg nyé mod nhóg nyéɛsɛdéd mɛ bánken, “Nzé nê dóo édíí, cheé ékǎá boŋ Dyöb ábɛ áhǎbē' aá bad bébélɛ mewusé? Debíí bán modmod éhɛlɛɛ-sɛ áhób aá mǎɔbɛnlɛ dyaṃ áde Dyöb áhóbɛ aá ábɛl.”²⁰ Boŋ wɛ moonyoŋ, nzé-módé édíí ásɛded Dyöb dyaṃ? Mbeé e mǎg éhɛlɛɛ-sɛ éɛdte' mod awě abɛlé chǒ aá, “Cheé ékǎá boŋ éhǎgɛ mɛ nyaa echě éhǎgɛ mɛ?”²¹ Nyébíí nén bán ntumé-mbeé, awóó kunze ábɛlɛn hyǎg ábɛ ábɛnlɛé mbeé nyaa echě ádáá. Nzé adǎá, ahɛlɛsɛ atéd hyǎg ábɛlɛn mbeé ébɛ; póg ebé mbeé e edúbé, eníníí-'ɛ ebé mbeé echě bébɛnladté pǒndé ésyāál.

²² Kapóg Dyöb áhédé'aá mímē meliŋgá alúmed, áhɛdɛ-'ɛ aá bad bényín eche ngíne. Boŋ anched yǎl bwámbwam áwɛsɛn bad ábɛ bɛmbɛl boŋ áliŋ. Abe bad bɛntǎŋgɛn-ne nkógsɛn akud.²³ Kapóg-ke Dyöb dénwɛmtɛn-ne álúmed éche ehúmé é ngíne ámín e bad ábɛ álúmtɛ e'boŋ bé nlém. Amaá ábɛ bad aboŋsɛn ákud éche ehúmé.²⁴ Syánē dedé-'ɛ átíntɛ e ábɛ bad ábɛ áchénlɛ. Saá-kaá átíntɛ e bad bé Israel dɛmpɛn dóo áchénlɛ syánē. Achénlɛ syánē donge á bad kǎáŋne átíntɛ e bad ábɛ béesɛ bad bé Israel.²⁵ A kálag e Hoseya, Dyöb áhóbɛ nén aá,

“Bad ábɛ bɛnkɛmbé ábɛm bad,
mɛchǎg bó mɛé bédé 'Ábɛm bad.'

Aloŋ áde ménkɛndǎŋgɛ mɛchǎg dó mɛé ádíí 'Aloŋ áde rídáá.'

²⁶ Melemlem mé hǒm wée ménlāá-'aá bó mɛé 'Nyéesaá ábɛm bad', áhɛd-taá méchǎgké bó mɛé bédíí ábɛm bán, bán bé Dyöb áde ábage' alongé.”

²⁷ Nkal é'dǎádǎŋ Yesayaa anhǎád tǎŋgene bad bé Israel aá, “Ké mesoŋgɛ mé bad bé Israel mɛmbuú áte née nsíí mímě rídé á nkǎg mé edib é nkwě, nguse chɛmpɛn chǎá ékúð e'soósoŋ.²⁸ Sǎŋgwéé éebébédté pǒndé ábɛl mekan mésyāál mímě átómtɛ mbakú aá mǎɔbɛl á nkǒŋsé.”²⁹ Nén áde nɛŋgáne Yesayaa ánhǎbpɛ aá, “Nzé Sǎŋ Dyöb á Ngumɛ enkɛnlyágnéd syánē donge dé nchyaátén, né debágáá née myad mé Sodom ne Gomora.”

Paalɛ akánnédé bad bé Israel

³⁰ Chán-nǎ déhǎbpɛ bǎɔb? Bad ábɛ béesɛ bad bé Israel bétímé békóbnédé á'sǎ é' Dyöb mbwiined ne adúbe áde bédúbpɛ Krístǎ, kénɛɛ édíí bán béewane'aá áte ákobned á'sǎ é' Dyöb.³¹ Boŋ bad bé Israel bɛwáné'aá áte béhɛdɛ bán béhíd mbéndé ábɛl boŋ békobned á'sǎ é' Dyöb, boŋ bɛnkɛnhɛnlɛ.

³² Cheé ékǎá boŋ bɛnkɛnhɛl? Bɛnkɛnhɛnlɛ áyǎle nén bɛwáné'aá áte ákobned á'sǎ é' Dyöb áyǎle nsón míme bɛn bébélɛ saké áyǎle adúbe áde bédúbpɛ Dyöb. Bɛnkǎd ekuu á aláá áde bad békɔdɛé ekuu, békwe-'ɛ.³³ Eténlédé á kálag e Dyöb tǎŋgene nê, nén bán,

“Nyénǎne', mbanne aláá á Zayɔn

áde débɛl boŋ bad békɔdɛ ekuu,

aláá áde débɛl boŋ bad békweg.

Boŋ kénzée awě adúbpɛ mó éehúú'ɛ ne mekáá mé ngɛn.”

10

¹ A-baányan, ndə́ ne nímēm nlém rísyā́l nén meé ábēm bad bé Israel békud e'soóson, nkánnad-te bó meé nê abenled. ² Mbíde bó mbón nén meé bédáó Dyöb abele ne nlém rísyā́l. Bon békoo' é asónten ngáne bétánjéné mó abele. ³ Béēsōntēnēē ngáne Dyöb ábeleé bon bad békobnéd áwe e'só. Bétímé béhede nzii echáb chēn echē ēbēl bon békobnéd á'sō é' Dyöb. Né-óó, béesudtéé yál áhíd nzii echē Dyöb átíídé ábel bad békobnéd áwē e'só. ⁴ Krístəə abelé nsón míme mbéndé éntāngēnnē abel, né-óó, kénzéé awē adúbpé mó, akobnad á'sō é' Dyöb.

E'soóson é' bágndé ne metúmbé mésyā́l

⁵ Se' bód, Mosē antēl tāngene akobnéd áde mod ákobnadté á'sō e' Dyöb áyāle áhídeé mbéndé. Anhób aá, “Kénzéé awē abele chōm ésyā́l éche mbéndé éhóbéé, ákūd alongé áde déemaá'.” ⁶ Bon éténlédé á kálag e Dyöb bán nyaa eche adúbe ábeleé bon mod ákobnéd á'sō é' Dyöb edii, “Weehóbé áwonj nlém-tē nén wéé, nzé-módé ákē ámín, ádyöb.” (Nédē, áhúd Krístəə ámín, ásuded mó ásē.) ⁷ Ké-é “Nzé-módé ákē ásē á echóg éche éewóo asóg?” (Nédē áhúd Krístəə á echóg éche éewóo asóg ápēen mó ámbíd á alongé.) ⁸ Chōm-éé kálag e Dyöb éhóbé edii nén aá “Eyale é Dyöb édé wē benben. Edé ekale chó, édé-é wē á nlém-tē.” Mmē nkalanj rídii nkalanj míme sékalé nén bán nyétāngéné adúbe awónj. ⁹ Nzé ehóbné nsəl nén wéé, Yesue adii Sāngwéé, edúbpé-é awónj nlém-tē nén wē Dyöb dēmpuúd mó, né wēkūd e'soóson. ¹⁰ Ayāle nén nzé edúbpé á nlém-tē, Dyöb ábele' ékobnéd áwe é'sō. Nzé ehóbné nsəl ne wéé módúbpé, ebelé ékūd e'soóson. ¹¹ Kálag e Dyöb ehóbé nén aá “Kénzéé awē adúbpé mó, éehúú' é ne mekáá mé ngēn.” ¹² Nén adé ne moosyā́l, ken mod adé mod a Israel, ken mod eésaá mod a Israel. Dyöb ádii Sāngwéé a moosyā́l nyaa póg, abude-é kénzéé anamed awē ahēdné mó nwōngēn. ¹³ Kálag e Dyöb ehóbe aá, “Kénzéé awē achəgé dīn áde Sāngwéé aá ásonj mó, ákūd e'soóson.”

¹⁴ Bon chán béhele béchəg mó bán ásonj ádāb alongé áde béedúbpéé mó? Chán-ne béhele bédúbé mó, nzé béewóge míme nkalanj? Chán-nō béhele béwóg míme nkalanj nzé bad béekanle bó mó? ¹⁵ Chán-ne bad béhele béke békánlé bad míme nkalanj áde mod éelóméé bó? Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Nzé mod apééné nkalanj mí bwām, ébelé épēēn enyiŋge.” ¹⁶ Bon saké moosyā́l akobé nkalanj mí bwām. Nkal é'də́ádəŋ Yesayaa mwēn anhób tāngene nē aá, “A-Sāŋ, bó ahéé adúbpé nkalanj míme sékálé?” ¹⁷ Né-óó, adúbe ápag ne awóg áde mod áwógé nkalanj, bad bétāngéné-é nkalanj míme Krístəə akal bon bad bédúbé mó. ¹⁸ Bon ndə́ asēded nén meé ken, édé mbále nén bán bénkēnwógké míme nkalanj-é? Bénwóg mó bwām. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Ehób éche bad ábe békálé'áá míme nkalanj énwōgnēd nkōŋsé áte rísyā́l. Ábāb e'yale bēmpě mesóg mé nkōŋsé áte mésyā́l.”

¹⁹ Ndə́ asēded nén meé ken, bad bé Israel bénkēnsōntēnné míme nkalanj-é? Mosē móó asébpé ahób nén aá Dyöb áhóbé aá,

“Měnaméd bad ábe békoo along abé, ábel bon nyéwóon bó kónjí.

Méenaméd bad ábe bédé eyókél ábel bon nyélinj.”

²⁰ Nkal é'də́ádəŋ Yesayaa mómpē ankwentén ahób ngáne Dyöb dénhōbpē. Anhób á təl e ékwéé aá,

“Bad ábe béehede'aá me bényíné me.

Menlúméd yál wéé bad ábe béesēdte'aá me.”

²¹ Bon Yesayaa anhób tāngene bad bé Israel aá Dyöb áhóbé aá, “Bootyaa mbwembwē káəŋ ne ngukél, nlyágé mekáá meé ábēm bad bétim ámbíd áwēm, bon béwúú nló áte, béewógné-'áá me.”

11

Dyöb déebáa'é ábê bad bé Israel á yäl ne abáñ ásyāāl

¹ Bɔɔb-pɔɔ, ndə́á asɛded nɛ́n mɛ́eken, Dyöb ábáá ábê bad áyāl-ε? Eesaá nê. Mmɛ́n ndii mod a Israel awě abídé á mbyaa míme Abrahamε, á túmbé e Benjamin. ² Dyöb déebáa'é ábê bad áyāl. Bédii bad ábe ápwédé se á mbooted. Nyébíí chõm éche éténlédé á kálag e Dyöb ngáne Elaijaa ácháá'áá Dyöb, álāngē mó mekan míme bad bé Israel bébélé'áá. ³ Anláá Dyöb aá, “A-Sáñ, ábén bad béwúú ábonj bekal bé'də́ədəñ bésyāāl, bépáñtéd-te mímõñ menyán mé mendε. Mmɛ́mpɛn-εé nlyəgé, béhεde-'ε mémpē awúú.” ⁴ Chán Dyöb dɛ́nkwɛnténné mó? Ankwɛntén mó aá, “Mbánné bad ekálé saámbé ábê ábêm bad. Bédii bad ábe béebagé Baalε, dyöb dé metóm, edúbé.” ⁵ Nê dɔɔ édii kóáñ ne bɔɔb. Nguse é bad bé Israel édii édé ábe Dyöb ápwédé ne mímē nsimé. ⁶ Apwɛd áde ápwédé bó ádii áyāle mímē nsimé saké áyāle mekan míme bébélé. Nzé émbē nɛ́n bán dyam áde bad bébélé dɔɔ ákəə bonj Dyöb ápwɛd bó, nédē né saké nsimé mɔ́w ápwédné bó. ⁷ Cheé-ɔ́ nɛ́n álúmtéé? Bad bé Israel bɛ́nkɛnkudté chõm éche békóó ahɛd. Bad ábe Dyöb ápwédé bɛ́nkúð chõm éche béhédé'áá, bonj ábíníí, nlém mɛ́nlɛ́l bó á abum. ⁸ Eténlédé á kálag e Dyöb nɛ́n bán “Dyöb dɛ́mbɛl bó edimdim.

Kááñne e'chii, béenyínnē, béewógné-'aá.”

⁹ Dabidε mómpe anhób aá,

“Nkánne' nɛ́n mɛ́é ébɛl bwɛm ábe é'wógte bó menyinje, bó bó é'bê bó nɛ́e melám.

Nkánne nɛ́n mɛ́é, békwe, Dyöb ákógsɛn-ne bó, áyāle mekan míme bébéléé.

¹⁰ Nkánne nɛ́n mɛ́é Dyöb ákwid bó ndím ábɛl bonj béehelé anyínɛn.

Nkánne nɛ́n mɛ́é ápɛ́mted-te bó nted míme rídélé míme ményəg bó mbíd pónde ésyāāl.”

¹¹ Né-ɔɔ, nsɛdte nɛ́n mɛ́é ken áde bad bé Israel bɛ́nkɔ́dté ekuu bonj békwe, bɛ́nkwe ne akwe ásyāāl-ε? Aáy éesaá nê. Abel áde bɛ́mbɛnlé mbéb dɛ́mbɛ́l Dyöb dɛ́mbɛ́ bad ábe béesɛ́ bad bé Israel etál ákud e'soóson, ábɛl bonj bad bé Israel bébê kónjí. ¹² Akwe áde bad bé Israel bɛ́nkweé, ápínédé bad bé nkõñsé ábíníí bésyāāl nsimé híin. Abé-'ε áde bad bé Israel bɛ́mbē atóg áyāl e mekan mé edə́ədəñ dɛ́mpiinéd bad ábe béesɛ́ bad bé Israel nsimé rí Dyöb. Nzé Dyöb áhɛle ápɛ́ bad ábe béesɛ́ bad bé Israel anamed nê, áde bad bé Israel bébélé mbéb, né chán-nɔ́ nnam mépéé abé míme ábɛé áde bad bé Israel bésyāāl békudté e'soóson.

Bad ábe béesɛ́ bad bé Israel béebāg kúmbɛ áyāle békúde e'soóson

¹³ Chõm éche ríhɛdéé ahób nɛ́n bɔɔb, nyé bad ábe nyéesɛ́ bad bé Israel, nyéé rílángeé. Ndii mbapɛɛ a nlómag a bad ábe béesɛ́ bad bé Israel, né-ɔɔ mbage' mímɛm nsón edúbé ésyāāl. ¹⁴ Kapóg nhɛlé mɛ́bɛ́l bānned bé Israel bébê kónjí bó donje á bad bómpē békud e'soóson. ¹⁵ Abáñ áde Dyöb dɛ́mbāngē bad bé Israel á yäl dɛ́mbɛ́l Dyöb dɛ́ntím ásɛ́ ne bad bé nkõñsé bésyāāl. Bɔɔb-pɔɔ, chán-nɔ́ ébēé áde Dyöb dékóbpé bad bé Israel ámbíd ámpē nɛ́e ábê bad? Ebē byánán bad ábe béwédé bépúúde ámbíd. ¹⁶ Nzé bébágé Dyöb epɛd é ewɛle é'so nɛ́e mendε, nê álúmtɛ bán échê ewɛle ésyāāl édii échē. Nzé bébágé-'ε Dyöb nkan ní bwɛl, né ngen chómpe edii échē.

¹⁷ Bépákgé donje á ngen á bwɛl é menzab ábe béwéné, bɛ́bádtɛ á ngen é bwɛl é menzab ábe é'kwoge' á ahín-tê. Nyé bad ábe nyéesɛ́ bad bé Israel nyédii nɛ́ngáne échê ngen é bwɛl bé ahín éche chómpe ekude mendíb míme mébídé á nkan ní bwɛl é' bwám. ¹⁸ Ngáne édii-'aá nê, nyéetāngɛnɛ́e nɛ́e nyédii

kúmbe se nyénəné échiníí ngen éche bésélé, nkóntéd. Nzé nyédé kúmbe nyéēchatán nén bán saké nyé nyéchəngé nkan bon nkan mós ríchəngé nyé. ¹⁹ Nyéhele nyékume' ekáá á tâl bán bəhúdé éché ngen ábel bon bəbáde nyé áhed. ²⁰ Nê adé mbále. Bəhúdé bó áhed áyāle bənkəndúbéé, nyé-'ε bétímté nyé áhed áyāle nyédúbpé. Bon nyéebág kúmbe. Bon pen nyébê mbwóg. ²¹ Néε Dyöb dénkəmbəngé bad bé Israel akógsen, bó ábe bédé nēngáne ngen éche énsébē abé, nyéwəmtan bán ábān nyé akógsen-ne? ²² Nyényíne nén bán, ped póg Dyöb ábóó nlém, ped eníní-'ε alélé áte. Alélé áte wéε bad ábe bépáné nzii bon aböñné nyé nlém nzé nyédé nyéhíde' eche nzii. Bon nzé nyéehídé chó, né áhūd nyémpē. ²³ Nzé bad bé Israel ámpē bétédte ábab e'wúu bé nló áte bon bétímné Dyöb, Dyöb détdé bó ámbíd ámpē. Awóó ngíne ábel nê. ²⁴ Nyé bad ábe béesě bad bé Israel, nyé ábe nyédé nēngáne ngen e bwel bé ahín-tê, néε Dyöb áhéle nyé ahúd á bwel bé ahín-tê, abádé nyé á bwel ábe bəwéné, nyéwəmtan bán éhēlēε-se atéd bad bé Israel átiméd bó ámbíd áhed ámpē-ye? Bad bé Israel bóó bédé nēngáne ngen e bwel echě énsébē abé áyāl e ábê bwel.

Dyöb áwóge' moosyāal ngəl

²⁵ A-baányan, nhede mée nyésōnten dyan áde káəñne bəəb modmod éésōntēnēε, ábel bon nyéewəmtán bán nyétómténé debyéé awón. Nhede mée nyésōnten bán e'lel bé nlém á abum ábe donge á bad bé Israel bēbē káəñ né bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédúbē bésyāāl, bédúbpé. ²⁶ Nén débēnléd ábel bon bad bé Israel bésyāāl békud e'soóson. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Nsoode ábid a Zayən.

Abōdéd abé dé mbéb áde mbyaa míme Jakəbe ríwóó.

²⁷ A pónde echě mébōdēdté mímab mbéb dōó mépéé á nchemten ne bó.”

²⁸ Bad bé Israel bédé bad bé ekəyí bé Dyöb bəəb áyāle bédúbpéé nkalān mí bwām, nén ábēnlédé ábel bon nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel nyékud e'soóson. Kénéε édíí nê Dyöb ápwédé bad bé Israel, adíi adəá-'ε bó áyāle melě míme ámmwēε ne ábāb betaa. ²⁹ Nén adé áyāle nzé Dyöb apwédé mod bon anāmté mós, né apwédé, anāmté-'ε mós. ³⁰ Bōód, nyéε nyénwúén Dyöb nló áte, bon bəəb awúen áde bad bé Israel bəwúéné Dyöb nló áte, ábélé Dyöb áwóge nyé ngəl, awóngén-ne nyé áwógen mós. ³¹ Né-əó bəəb, bad bé Israel híin bəwúéné Dyöb nló áte. Dyöb déwōg bó ngəl, awóngén-ne bó áwógen mómpē. Ábel nê ábel bon áwóg bómpē ngəl melemlem ngáne ánwōgkē nyé bad ábe béesě bad bé Israel. ³² Dyöb ábélé e'wúu bé nló áte é' bad é'dé néε é'hédé bó á mbwōg ábel bon áwóg bó baásyāāl ngəl.

Bad bēbe Dyöb mekenag

³³ Nyénəne' ngáne Dyöb ápédé nhən abé! Nyénəne' ngáne abíí mam mésyāāl, awón-'ε debyéé áde áchábé ámín. Modmod éhēlēε-se asóntén ngáne Dyöb ábeléé mam. Modmod éhēlēε-se asóntén-ne nyaa eche Dyöb ábeléé mam. ³⁴ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán

“Nzé-módé ahele se abíí mewəmten mé Dyöb.

Nzé-módé ahele aléb Dyöb.

³⁵ Nzé-módé akébě Dyöb chōm

ábel bon Dyöb ásábe mós ámbíd.”

³⁶ Dyöb dōó áhágé bwēm ésyāāl. Mós akəá bon ábê bwēm é'syāāl é'bé. Mós-'aa awóó ábê bwēm é'syāāl. Ehúmé ébê ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

12

Nyaa echë éhɛdnadté bán alongé á bad bé Krísto ábê

¹ Né-ɔ́, a-baányaŋ, ngáne Dyöb áwógé syánē ngəl bwâmbwam, ncháa' nyé mɛé nyébê née mende míme médé á alongé. Mmê mende mésân, mékobned-tɛ ne Dyöb. Nén dɔ́ adé nyaa echë éhɛdnadté bán nyébage Dyöb edúbé.

² Nyéehídé' mbeltéd mí bad bé nköŋsé. Boŋ nyémwe Dyöb áhəŋɛn nyé nlém á abum, ábel nén nyéwōŋ abé dékɔ́lê. Nê débɛl nyéēsōŋtɛn nyéhídé-'ɛ mam ngáne Dyöb áhɛdɛé. Nyéɛbī mboŋ, nyébíí mam míme méwógte Dyöb menyinje, nyébíí-'ɛ mam míme métəŋgéné.

³ Ne nsimé míme Dyöb ábágé mɛ, nlänge nyé nén mɛé, nyé modmod eenyíne yəl aá mótōmtɛnē abé tómaa ngáne módíí. Boŋ mod-té ányín yəl ngáne ákóó abé. Mod-té ányín yəl nchoo ne ndɛ echë Dyöb ábágé mɔ́ née mod awě adúbpé. ⁴ Yəl e moonyoŋ edii póg, ewóó pág ne pág, pág tée-'ɛ ewóó míme nsón.

⁵ Melemlem nê dɔ́ édíí ne syáá bad bé Krísto. Debuú áte boŋ dedíí yəl póg ne Krístə, syáá modmod eesaá ne mɔ́ mwɛn. ⁶ Dyöb ábénlé míme nsimé ábe syánē mod té echë ndɛ, ékábné-'ɛ áte. Nzé Dyöb ábágé mod ndɛ áhób mekan á dīn á Dyöb, ane mod áhōbē' míme mekan nchoo ne adúbe áde áwóó. ⁷ Nzé mod awóó ndɛ ábele bad, ábenle bó. Mod awe mɔ́-'ɛ awóó ndɛ áyáged, áyágte bad. ⁸ Mod awě awóó ndɛ áwéd bad nlém á abum, áwéde bó nlém á abum. Mod awě awóó ndɛ ábided chōm á ekáá áwōŋɛn bad, áwōŋgan bad, eénōnē ámbíd. Awě awóó ndɛ ályáged bad, ályágte bad nyaa echë etəŋgéné. Mod awě mɔ́-'ɛ awóó ndɛ áwóg bad ngəl, áwóge bad ngəl ne menyinje.

⁹ Mod tée ákoŋ bad adəŋ. Mod tée ákɔ́ ebébtéd. Mod tée ásum mekuu ábel dyam á bwâm. ¹⁰ Mod tée ádəŋ mwănyaŋ ne nlém rísyā́l. Mod tée ábage waáb edúbé tómaa ngáne ábageé eche yəl. ¹¹ Mod eéchédé yəl ábel nsón. Mod tée áwéd mekáá áte, ábenle-'ɛ Səŋgwéé ne nlém rísyā́l. ¹² E'lyág bé nlém ábe mod tée awóó ábén bó menyinje. Mod tée áched yəl á metake-tê. Mod tée áwesɛn-ne á mekáne-tê. ¹³ Atíntê e nyé bad bé Krísto, nzé nyé mod nhóg atógé chōm, waáb awě awóó chó awōŋgéné mɔ́. Kénzée awě apedé áwɛn, nyékōb mɔ́ nken bwâm.

¹⁴ Nyékānne nén bán Dyöb ánamed bad ábe béhédé nyé á meséb. Nyéekánné nén bán békud ebómán, nyékānne dásō bán Dyöb ánamed bó.

¹⁵ Nyéwóg menyinje ne bad ábe béwógé menyinje, nyéleb-pɛ ne bad ábe bélebe'. ¹⁶ Nyébê nsəl nhóg ne nhóg ne aníníí. Nyéenyēnē dúu ámín. Nyébê echoŋ ne bad ábe béesə dyamdyam. Mod eewémtán aá mótōmtɛnē debyéé awóŋ.

¹⁷ Nzé mod abelé wɛ mbéb weétimtán mɔ́ mbéb. Boŋ pɛn etəŋgéné éwémtán ábel mboŋ á'sō é' bad bésyā́l. ¹⁸ Mod tée áhed nzii ábé nsəŋ ne moosyā́l. ¹⁹ A-baányaŋ, nzé mod abelé nyé dyam dé mbéb, nyé bɛn nyéētimtán mɔ́. Nyétéde Dyöb dɛn ákógsɛn mɔ́. Nhóbe nén áyāle, éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, Dyöb áhōbē aá, "Mɛ-ɛé ntímtan mbéb ké ríhéé míme mod ábélé. Mɛ Səŋgwéé mɛ-ɛé nhóbe'." ²⁰ Eténlédé á kálag e Dyöb hōm démpɛe pɛn bán, "Nzé nzaa ewag ábōŋ bad bé ekoyí, ehé bó ndyééd, nzé píde ekóbé bó, ébe bó chōm éche bémwákē. Nzé ebélé nê, ekwágte bó, béhɛdɛ-'ɛ nzii eche béhəŋlanné." ²¹ Mod eémwāg-sɛ mbéb ríkamlán mɔ́. Boŋ míme mboŋ rítōm mbéb áte.

13

Nyébage benkamɛnɛ edúbé

¹ Mod téé áwógne benkamlɛɛ ábe békamlan mó. Ayāle nkamlɛn ké nhóg méesaá níme Dyöb déetiídéé. Dyöb dó-'áá ábánné benkamlɛɛ bésyāāl á atii. ² Né-ɔ́, kénzée awě eewógné' mod awě akamlan mó, né eewógnéé ntii ní Dyöb. Bad ábe bébele nê, béhɛdte yāl nkógsɛn. ³ Bad ábe bébele bwám, béewōgēē benkamlɛɛ mbwóg. Bon bad ábe bébele ebébtéd bóó béwóge benkamlɛɛ mbwóg. Nzé weéhēdē wɛé móbān nkamlɛɛ, ébelé mekan mé bwám. Nzé ebelé nê, né ākēmtē wɛ. ⁴ Nkamlɛɛ adii mbāledɛ a Dyöb awě Dyöb ábánné áwōngɛn wɛ. Bon nzé ebele mekan mé mbéb étāngéné mó abān, ayāle ngine echē áwóó ākógsɛn bad eesaá ngēn. Adii mbāledɛ a Dyöb awě Dyöb ábánné ākógsɛn bad ábe bébele mekan mé mbéb. ⁵ Né-ɔ́, mod atāngéné benkamlɛɛ awógen, saké ayāle ábáá'é nkógsɛn dēmpɛn, bon káāne ayāle ábíi nén aá níme nlém rílánge mó aá mótāngēnē abel nê.

⁶ Né-'áá, nyétāngéné tááse ámpē asaa, ayāle Dyöb dóó bad ábe básante tááse bébenléé. ⁷ Nyésábpɛ mod téé chōm éche nyétāngéné mó asábe. Ken tááse-yɛ, ké'ɛ mōné ké nhéé níme bélāngé nyé bán nyésábe ayāle bwēm ábe nyéwóó. Nyébáa bad ábe nyétāngéné abān, nyébage-'ɛ bad edúbé ábe nyétāngéné edúbé abɛ.

Nyédān nhóg ne aníní

⁸ Mod eewánlé modmod alúm. Alúm áde nyé mod téé átāngéné awále adii ādān nhóg ne aníní. Kénzée awě adāá waáb, né alónté mbéndé esyāāl. ⁹ Mbéndé édé nén bán, “Mod eekábé asón á ndáb e e'wōngé. Mod eewúé mod, mod eechíbé. Mod eesíídé chōm é mod.” Echēn mbéndé ne échíní ésyāāl chóó éládné bon ébé mbéndé póg. Ene mbéndé edii nén bán, “Dān mwānyon ngāne édāá echoŋ yāl.” ¹⁰ Nzé mod adāá mwānyan eébēlēé mó mbéb. Né-ɔ́, edāngɛ élōnte mbéndé ésyāāl.

¹¹ Ngāne nyébí-'ɛ nén bán pōndé emaa apɛ echē nyétāngéné akábned, nyétāngéné akábned, ayāle pōndé e e'sooson eche syānē edé benben tómaa ngāne énsēbēē abé áde dédúbpé Krístāá dúbpén. ¹² Ehintén emáá apɛ, bin é'kwógé asáa. Né-ɔ́, détedɛ mbéltéd mé mbéb níme débélé'áá. Déwāa bwēm é' nzum āwan nzum e e'nyínɛn bé ekíde. ¹³ Déwále abé á bwám nēe bad ábe bédé á e'nyínɛn bé ekíde. Nyéekāg á ngande éche bad bémwākē mīm bon mékōbē bó, nyéekábé mesón. Nyéebēlē-'ɛ e'tongé é' mekan. Nyéēsɛnlé', nyéebāg-ke kónjí. ¹⁴ Bon nyéwōn abé áde Sāngú Yesu Krístāá. Nyéebāgɛ mekan mé esíi mé ekob é yāl etál, nyéebēlē ngāne échɛn ekob é yāl éche ébelte nyé mbéb éhɛdɛé aá nyébel.

14

Mod eekáádté waáb

¹ Nyékobe bad ábe adab adúbe déewúu' é áte. Nyéēpētān-ne tāngɛne mam níme béwémtné nén bán bétāngéné abel, ké'ɛ béetāngɛnɛé abel. ² Adúbe áde donge á bad ábágé bó etál ádyé kéchéé bon bad ábe adúbe déewúu' é áte, béedyākē donge á bwēm. ³ Bad ábe bedyāg kéchéé béēnyīnē bad ábe béedyāg donge á bwēm nkóntéd. Bad ábe bó-'ɛ béedyāg donge á bwēm béekāádté bad ábe bedyāg kéchéé ayāle bó moosyāāl békóbnédé ne Dyöb. ⁴ Nzé-módé edíi ákáad mbāledɛ a mod ampée? Eche Sān chēn chóó étāngéné ahób aá dyaan áde ábélé áde bwám ké'ɛ déesaá bwám. Bon Sāngwéé eche ngine ēwōngɛn ane mbāledɛ ábel dyaan á bwám. ⁵ Bad behóg bétédé donge dé e'pun bán áde etógnén tómaa ábíníi e'pun. Bad behóg-ke bétédé nén bán e'pun é'syāāl é'díi nyaa póg. Mod-té átéd nén aá kéchéé éche mōwémtné, étāngéné ne mó. ⁶ Bad ábe bétédé bán epun ehóg édé etógnén tómaa ábíníi e'pun, bébele nê ábe Sāngwéé edúbé. Bad ábe bó-'ɛ ámpē bedyāg kéchéé, bómpē bébele nê

ábe Sǎngwéé edúbé áyāle bésǎgnan Dyöb áyāl e ene ndyééd. Bad ábe bó-’ε béedyāg donge á bwēm, bǎmpē bébele nê ábe Sǎngwéé edúbé, bésǎgnan-ne Dyöb. ⁷ Syánē modmod eésáá á alongé ne mó mwën, modmod eewág-kaá ne mó mwën. ⁸ Nzé dedé á alongé, né dedé á alongé ábel ngáne Sǎngwéé áhedeé. Nzé dewédé-’ε né dewédé áwóged Sǎngwéé menyinge. Né-’ó, ken dedé á alongé, ké’ε dewédé, á mekáá míme Sǎngwéé dǎo dédíí. ⁹ Nzom eché ekáá bon Krístæ awé, ápū-’ε, abé á alongé, edíí ábel bon ábê Sǎngwéé awé bad ábe bédé ne ábe bédé á alongé. ¹⁰ Cheé-’ε ékáá bon ékáadtē mwǎnyon? Ké’ε, cheé ékáá bon ényinē’ mwǎnyon nkóntéd? Ebíi nén wéé syánē moosyáál deétyēem á nkáásé á’sō é’ Dyöb. ¹¹ Eténlédé á kálag e Dyöb bán, “Dyöb áhóbé aá, ngáne rídíí á alongé, moosyáál atǎngéné me mebóbón abwóge, moosyáál ákēnē-’ε me aá me-εé ndé Dyöb.” ¹² Né-’ó, syánē mod téé deétyēem á’sō é’ Dyöb, áláa mó chǒm té eche débélé.

Mod eébelté mwǎnyan mbéb

¹³ Né-’ó, syánē modmod eekáádté waáb, bon pen mod téé ámad áwē nlém-tē aá móatǎngeneé dyam ábel mbéd áde débél bon mwǎnyan ákǎd ekuu káa ahún á mbéb-te. ¹⁴ Abé áde rídíí mod nhóg ne Sǎngú Yesue, ábelé nkoó abíi nén meé ndyééd ké póg eésáá eché eesáa á’sō é’ Dyöb. Bon nzé mod adúbpé aá ndyééd edé eché eesáa á’sō é’ Dyöb, eedyág chǒ. ¹⁵ Nzé edyág chǒm ké éhéé bon nê ábele’ mwǎnyon aníníí ebébtéd, né weewánlεneé mwǎnyon edǎnge. Weémwāg-se chǒm éche édyāgkē ébébed alongé áde mod awé Krístæ áwédé áwé nló. ¹⁶ Weémwāg-se kunze eche éwóó néε mod awe adúbe áwúú áte, ébél mod ábel mbéb, ábel bon bad béhǎbē’ wε mekan mé mbéb áyāl. ¹⁷ Saké adyé á ndyééd ne amwé á mím dǎo áde etógnén á nkamlεn í Dyöb. Mekan míme médé etógnén médíí áwón abé áde átǎngéné á’sō é’ Dyöb, ábé nsañ ne ábé menyinge míme ríhúú ne Edáádǎñ éche Esáá. ¹⁸ Kénzée awé abenle Krístæ nê, akobnad á’sō é’ Dyöb, bad ámpē bébelé béhób bán ábele dyam á bwām.

¹⁹ Né-’ó syánē déwéd yǎl áte débéle mekan míme mépεene nsañ, ne míme méwōngan syánē áwéd nhóg ne aníníí áte. ²⁰ Ehób é ndyééd éebelé-se nyébébed nsón míme Dyöb ábelé. Ndyééd ésyāál ésaá á’sō é’ Dyöb. Bon édé awusé ádyé kéchéé eche ébél bon mod ampée ákwε. ²¹ Ebóó mod eébelé’ chǒm éche éhele-se ébél bon mwǎnyan ákǎd ekuu. Ken ádyé nyam-ε, ké’ε ámwé mím, ké’ε ádyé kéchéé émpē. ²² Kéchéé éche édúbpé tǎngene mímán mekan, edíí áfinté e nyé Dyöb. Nnam ne mod awé abíí aá móabeleé dyam áde áde mbéb tǎngene dyam áde áamá alúmed aá ábóó. ²³ Bon kénzée awé nlém ríkǎgladté á abum nén aá móatǎngeneé nyaa e ndyééd póg adyé bon átim chǒ adyé, né Dyöb déhǎb aá ábelé mbéb áyāle eébenledé áde adúbe ábel chǒm éche átǎngéné ábel. Nzé mod ábelé dyam áde nlém ríkǎgladté mó á abum aá átǎngéné káa déetǎngeneé, né ábelé mbéb.

15

Awoged bad menyinge, saké échéd yǎl

¹ Syánē awe adúbe áwúú áte, detǎngéné néε déwōngéné bad ábe adúbe déewúú’ é áte. Deébelé mekan dásǎ nyaa eché ebǎnédeé syánē bën. ² Syánē mod téé atǎngéné néε ábeleé mam nyaa eché ewógte mwǎnyan menyinge, áwéd mó adúbe áte. ³ Ké Krístæ mwën eébele’ aá mam dásǎ nyaa eché ewógte’ mwën menyinge. Bon ábelé’ áá ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán “Nzyǎñ ésyāál éche bad bésyáá’ áá wε, étímnédé me.” ⁴ Mam mésyāál míme bēntenlé á kálag e Dyöb se’ bǎod, bēntel mó áyáged syánē. Nê démbē ábel déwōñ e’lyág

bé nlém ábe é'húú ne eyale é Dyöb éche ébele bon déwesán, éwēdē-'ε syánē nlém á abum. ⁵ Nkânne nén mēé Dyöb áde ábele bon déwesán, áde áwēde-'ε syánē nlém á abum, ábel nyébê á nchemtēn ne nhóg ne aníní ngáne nyéhídéé Yesu Krístəə, ⁶ ábel bon nlatén míme nyédíí mbél nyébê nsəl nhóg áken Dyöb, Sáá awē awēd Sánjú Yesu Krístəə.

Nyékob nhóg ne aníní

⁷ Né-óó nyékob nhóg ne aníní melemlem ngáne Krístəə ákóbé nyé ábel bon bad békene Dyöb. ⁸ Nlânge nyé nén mēé Krístəə atimé mbəlede a bad bé Israel, ábel bon álóned akag áde Dyöb dēmbēé betaa. Nê dénlūmēd-tē nén bán Dyöb ákale mbále. ⁹ Ampě-'ε ábel bon bad ábe béesě bad bé Israel, bébe Dyöb mekenag áyāle ngəl eche awógé bó. Né-'áá éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Né-óó mēkēn wē átíntē e bad ábe béesě bad bé Israel, mēkōn-ne nkāngé áken ádon dīn.”

¹⁰ Eténlédé ámpē nén bán,

“Nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel, nyéwógen bad bé Dyöb menyinge.”

¹¹ Eténlédé-'ε ámpē bán,

“Nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel, nyékene' Dyöb, bad bé nkōnsé bésyāal-le békene mó.”

¹² Nkal é'dəədəŋ Yesayaa mómpē ahóbé ngáne éténlédé bán,

“Mod ábíd á nchyaátén míme Jesē awē ápě ákamlen bad ábe béesě bad bé Israel.

Awē-'áá bad ábe béesě bad bé Israel bésummé nlém.”

¹³ Nkânne nén mēé, Dyöb áde ábage' e'lyág bé nlém ábel nyélōn ne menyinge mésyāal nyébé-'ε nsəŋ áyāle adúbe áde nyédúbpe. Nê débēl ngine e Edəədəŋ éche Esáá ēbēl áden adúbe dékwogé' akwog ne akwog.

Nzəm echē ekáá bon Paale átelé' enén kálag

¹⁴ A-baányan, mmēn mbíí bwām nén mēé nyé bēn nyēwóó nlém mí bwām ábel mam míme Dyöb áhedéé áá nyébel, nyēsōnténé-'ε mam bwām, nyékwognéd-tē áyáged nhóg ne aníní. ¹⁵ Bon kénē, donge á mekan áde áde ríténlé nyé á kálag-tē wén. Ntelé mó, ákamtēn nyé mímén mekan mésyāal ésebán mbáa' dyamdyam. Nsimé míme Dyöb ábágé me móó mbéle bon rítelé mímén mekan. ¹⁶ Dyöb ábágé me mímé nsimé ábé mbəlede awe Yesu Krístəə, ákale bad ábe béesě bad bé Israel nkalan mí bwām. Mbele mímén nsón néε prisē ákal nkalan mí bwām míme ríhúú ne Dyöb, ábel nén bad ábe béesě bad bé Israel bébē mendē míme mbágé bon mékobnéd á'sō é' Dyöb. Dyöb dékob bó áyāle Edəədəŋ éche Esáá ébéle bésáá á'sō é' Dyöb. ¹⁷ Né-óó, ngáne rídí ne Yesu Krístəə, nwóó nzəm ákum ekáá á tál áyāle nsón míme mbēnléé Dyöb.

¹⁸ Méēhēlē-sē nhób dyamdyam démpēe éetóméé áhób tēngene nsón míme Krístəə ábéle bon ríhēl abel, ábel bad ábe béesě bad bé Israel bébele ngáne Dyöb áhedéé áá bébel. Mekan míme ríhóbé ne míme mbéle móó médé mekan míme bétāngéné ahób míme bétāngéné-'ε abel. ¹⁹ Membēl mímé mam á ngine e e'chemléd ne menyáké, ne á ngine e Edəədəŋ é Dyöb. Nén dēmbēl menkál Nkalan mí Bwām míme Krístəə bwām ngáne ríkágé'áá bootya á Jerusalem ápe á mbwóg e Ilirikum. ²⁰ Nkénwōŋ nlém ákal Nkalan mí Bwām mebwóg míme modmod éēpēdēē mbéd átúb dīn áde Krístəə. Membēl nē ábel bon meékāg wēε mod ampēe ámaa nsón abooted. ²¹ Nén áde ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Bad ábe béewógé néε béhóbé áyāl echē, bényín, ábe bó-'ε béewógē áyāl echē mbéd, bésōntēn.”

Paale abelé ntii áke á dyad á Roma

22 Mmén meke míme nkágé'áá mósó mékээ bonj meéhēlē aɓe áwēn. 23 Bonj bɔɔb, ngáne nímádé nsón échén pɛd é mbwóg, nwóó nlém áte bwâmbwam aɓe áwēn, ngáne nkénwōngē mwě ne mwě. 24 Měbwě áwēn nzé nkag á alonj á Spen. Nwóó mewēmtɛn meé mēnyīn nyé nzé nkag, meé nyéewōngēn-ne me áke áwed. Bonj pɛn, mēdyé ne nyé mwāmpīn, dehódéd nhóg ne aníníí nlém, bonj nkag. 25 Bonj bɔɔb, ndé á nzii áke á Jerusalem áke déwōngɛn bad bé Dyōb ábe bédé áwed. 26 Bad bé Krīsto ábe bédé á mbwóg e Masɛdonia ne á mbwóg e Akaya bényíné nén bán ébōj bán bɛlad mənɛ bɛlómɛ betóótókē bé bad ábe bédé átínté e bad bé Dyōb ábe bédé á Jerusalem. 27 Bényíné nén bán ébóó bɛbɛl nê, bán bétāngéné bó áwōngɛn. Ngáne édíí bán nnam míme Dyōb ábágé bad bé Israel, bɛbɛnɛlad mós ne bad ábe béesě bad bé Israel, ébóó bán bad ábe béesě bad bé Israel bómpɛ bɛwōngɛn bad bé Israel bwēm nēngáne medyé, mənɛ ne mbóté. 28 Nzé nímádé nímén nsón á Jerusalem, áde nímáá bó mənɛ abɛ míme bɛládte bó, mēhidé áke á alonj á Spen. Ene pónde dós-áá métyēmmē ānyīn nyé. 29 Mbíí-'ɛ meé nzé mpedé, échém epɛ ébɛl nyéékūd nnam míme Krīstəə míme nloné mbon.

30 A-bānned, á dīn áde Sāngú Yesu Krīstəə, ne áyāle edəngɛ éche éhuú ne échē Edəádəj, ncháa nyé nén meé syánɛ délad mekáá déwéd me akānned nén bán Dyōb áwōngɛn me. 31 Nyékānne nén bán Dyōb ánɔn me ábɛl nén bad ábe bɛédúbpe Krīstəə bɛbɛlé me dyam dé mbéb ké ahóg nzé ndé á Judeya. Nyékānne-'ɛ nén bán mənɛ míme mékiinédte betóótókē bé bad átínté e bad bé Dyōb á Jerusalem, békob mós. 32 Ambíd enê dós mépɛé áwēn ne menyīngɛ, nzé Dyōb áhɛde áá ébê áned, ábɛl bonj nkóme áte nzé ndé ne nyé. 33 Dyōb dé nsaj ábê ne nyé moosyáál. Ebê nê.

16

Paale alómmé baáb melɛntɛn

1 Ndəə meé nyébíí bán awe syánɛ mwānyaj a mmwaád Fibii, awě awōngan ábɛl nsón á mwembé míme ndé á dyad á Sɛnkria, abɛle nsón mí bwām. 2 Nzé apedé áwēn nyékob mós nken á dīn á Sāngú ngáne bad bé Dyōb bétāngéné ábɛl. Nyébe-'ɛ mós nwōngɛn ké n̄hée míme áhédné nyé. Nyébíí bán bómpɛ akéwōngɛn ekud é bad, awōngén-ne me ámpɛ.

3 Nyéɛnted me Priskaa bó nchóm Akwilaa ábe syáábɔ́ sɛbɛlé' nsón míme Yesu Krīstəə. 4 Bɛnkwentén awé á nló nímɛm. Nságnan bó. Saá-kaá mwēmpɛn nságnan bó, bonj káájne mwembé nímé bad ábe béesě bad bé Israel n̄syāál, bómpɛ béságnan bó. 5 Nyéɛnted me káájne bad bé mwembé míme n̄bome' áwab ndáb.

Nyéɛnted me awem nsón-a-nlém, Epanetuse, adíi mod awě abédé mod a'só ádube Krīstəə á mbwóg e Esia. 6 Nyéɛnted me Maria, akébel nsón bwâmbwam átínté echên. 7 Nyéɛnted me káájne Andronikuse bó Junia, ábe syáábɔ́ sêde bad bé Israel, bɛmbɛ-'ɛ á mbwɔg ne me. Bɛbyééné bwām átínté e bembapɛɛ bé nlómag, bɛndúbɛ-'ɛ Krīstəə bonj médúbɛ.

8 Nyéɛnted me Amplatuse, adíi mod awě adé awem nsón-a-nlém awě n̄dээ á dīn á Sāngú. 9 Nyéɛnted me káájne Ubanuse awě syáábɔ́ sɛbɛnle' Krīstəə nsón. Nyéɛnted me káájne Stakise, awem nsón-a-nlém. 10 Nyéɛnted me Apɛɛsɛ, awě nímɛ mbɛltéd mí bwām n̄nyínnédé nén bán nkóbnédé ne Krīstəə. Nyéɛnted me káájne bad bé abum á ndáb áde Aristobulusɛ. 11 Nyéɛnted me Herodyɔne, awě adé awem mwānyaj a Israel. Bad ábe bédé abum á ndáb áde Nasisuse ábe bɛdúbpe Krīstəə, nyéɛnted me bó á dīn á Sāngú. 12 Nyéɛnted me Trifane bó Trifosa, bebaád ábe bɛbɛnle' Sāngwéé nsón. Nyéɛnted me Pesisɛ awem nsón-a-nlém, awě akébel nsón bwâmbwam á dīn áde Sāngwéé.

¹³ Nyéɛnted me Rufuse, awě Sǎngwěé ǎpwédé ǎbele mó. Nyéɛnted me kǎǎne nyaá, atédé me née awe mwǎn. ¹⁴ Nyéɛnted me Asinkrituse, Flégone, Hemece, Patrobase, Hemece, bǎnned bé Krǐsto ǎbe bǎbǎwé bábome'. ¹⁵ Nyéɛnted me Filologuse bǎ Julia. Nyéɛnted-te me bǎnned bé Krǐsto bé baachóm, Olimpase bǎ Nerius ne mwǎnyan a mmwaád ne bad bé Dyǒb bésyǎǎl ǎbe bédé ne bǎ.

¹⁶ Nyéhê nhóg ne aníní tǎl ne edǎnge é Krǐstǎ. Mwembé ńsyǎǎl ńlómme nyé melenten.

Nlyágtén mé asóg

¹⁷ A-baányan, ncháa nyé me-éé nyétêd pǎndé ne bad ǎbe bépene' nkabén ǎtinté echén, ǎbe bépante bad nzii. Býágte nyé ayáge ǎde ǎpentan ayáge ǎde nyénsébēē ayáge. Nyéehídé ǎbê bad. ¹⁸ Nyéehídé bǎ ǎyǎle saké awed Sǎngú Krǐstǎ bébenléé bon pen mam míme mébǎǎnéde bèn mówé bébeleé. Bényinte' nsǎl ǎte, béhóbé-'e mekan ǎtéd bad ǎbe béēsǎntǎn bwám nlém á abum. ¹⁹ Bad bésyǎǎl bǎwógé nyaa eche nyésúmé mekuu ǎhíd nkalan mí bwám. Né-wó, mbééné nyé menyinje. Bon nhede nén meé nyébii ǎbel mekan mé bwám, ńhede-'e nén meé nyéebíē' dyamdyam tǎngene ǎbel dé mbéb. ²⁰ Dyǒb dé nsan ǎkwógé Satan ǎhinten ǎwēn ekuu-sé. Nsimé míme awed Sǎngwěé, Yesu Krǐstǎ ńbê ne nyé.

²¹ Timotie awé súmǎ sébele nsón, alómme nyé melenten. Lusioce, Jasene, ne Sosipataa, bǎnned bé Israel bǎmpē bǎlómme nyé melenten. ²² Me, Tetius awé ntenle' Paale enén kǎlag, mémpē nlómme' nyé melenten née awen mwǎnyan a Krǐsto. ²³ Gayose alómme nyé melenten. Awe ndáb dǎw sédíí, ǎhed-taá mwembé mbomeé. Erastuse, nkoó-mǎné a dyad, ne Kwatusce, awed mwǎnyan bǎmpē bǎlénté nyé. *

Mekáne mé asóg

²⁵ Syǎnē débé Dyǒb ehúmé ǎyǎle nén ǎwóó ngine ǎwéd nyé adúbe ǎte. Nê dǎw-ǎá ménlǎā'é nyé ǎde ńkǎnlé nyé Nkalan mí Bwám tǎngene Yesu Krǐstǎ. Mmê nkalan ńdíí mbále eché Dyǒb dǎnkoó'é se etún, ekǎnlúmédte bad. ²⁶ Bon bǎb alúmté syǎnē. ǎbídte mó ǎwed bǎb ne mekan míme bekal bé'dǎdǎn bǎntenlé á kǎlag e Dyǒb. ǎbelé nê ǎbel bon bad bé melon mésyǎǎl bǎwógne mó. Nén ǎbénléde ngáne Dyǒb dǎnhǎbpē ǎá ébenléde. Mó ǎde á ngíndé ne á ngíndé. ²⁷ Dyǒb dǎmpen dǎw ǎwóó debyéé ǎsyǎǎl. Débé mó mekenag ǎyǎle chǎm éche Yesu Krǐstǎ ǎbélé, á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.†

* **16:23** Donje á kǎlag dé'só ǎbádé nchoo 24: Nê, nsimé míme awed Sǎngú Yesu Krǐstǎ ńbê ne nyé baásyǎǎl. Ebê nê. Kǎlag émpēé ébádé mímén nchoo ǎmbíd e nchoo 27. † **16:27** Donje á kǎlag ǎwóó nchoo 25-27 hén ne ǎmbíd e nchoo 14.23; émpēé éwóó mó ǎmbíd e mímén nchoo mwǎmpen 14.23; donje ǎwóó mó ǎmbíd e nchoo 15.33.

Kálag e'só echë Paalε áténlé Baá Kōrinto Ndibned n kálag

Kálag e'só eche Paalε átélé, bad bé Krīsto ábe bédé á mwembé n Kōrinto bōo ántelée chō. Paalε átélé enén kálag tângene ndutul éche bad bé mwembé békúdáá á alongé ádab, békudé-'ε ndutul tângene ádab adúbe. Póndé echë Paalε átélé enén kálag, dyad á Kōrinto dōo ábédé nló n dyad á mbwóg e Akaya á póndé e nkamlen e bad bé Roma. Adê dyad démbyēēn bwāmbwam áyāl e mekan nêngáne nyongé echë etómndtáá áwed, mekan mé mbwóg nímāb bémbyēēn mó kúmbe, abel dé mekan mé mbinde déntōm áte áwed, bébénlé'áá-'ε myōb híin.

Mekan míme Paalε ákóó awéd áte médii nkabén ne mbinde e mekan éche édé á mwembé-te. Ahóbe káōne tângene nyaa echë bad bēnōnēé e'wóngé, nlém míme bad bētāngéné awōn átii ké dyam ábóó káa déeboó'ε, nyaa echë Edāádān éche Esáá ébageé bad ndε ne tângene mpuu. Akoó alúmed áte chōm éche nkalan n bwām nhóbēé tângene nímén mekan.

A eped dyōm ne é'láán Paalε ahóbe tângene edānge. Echë eped chō-'aá bad bétómténé abii áfinté e enén kálag esyāál.

Nkabted n kálag

Ndibned 1.1-9

Nkabén míme nídé a mwembé-te 1.10-4.21

Mekan mé mbinde ne alongé á túmbé 5.1-7.40

Mbēltéd mí Bad bé Krīsto ne bad ábe béedúbpe Krīstā 8.1-11.1

Alongé á mwembé ne abele á Dyōb 11.2-14.40

Mpuu míme Krīstā ne mí bad bé Krīsto 15.1-58

Ndε eche beládté bad bé Krīsto bé Jerusalem 16.1-4

Mekan míme ménōne bad bēn ne nsógtēn 16.5-24

¹ Mε Paalε, awē Dyōb ápwédé ábé mbapεε a nlomag awē Yesu Krīstā ngáne Yesu Krīstā apwédé mε ábé awē mbapεε ngáne Dyōb déntīí'ε, mε ne Sōstene, awe syánē mwānyān, séē sētēnlé nyé enén kálag. ² Mwembé mí bad bé Dyōb ábe bédé á dyad á Kōrinto, nyēē ntenléé enén kálag. Dyōb áchénlé nyé ábé ábē bad ábe bésáá. Asānté-'ε nyé abé áde nyédíí ne Yesu Krīstā. Melemlem nê dōo ápwédé bad bēmpēe ábe bédé hōm-téé, ábe bēbenlad dīn áde awe syánē Sāngwéé, Yesu Krīstā. Adii awab Sāngwéé, abé-'ε awe syánē. ³ Nsimé ne nsān míme nhúú ne Dyōb, Titéε awêd ne míme Sāngú Yesu Krīstā, mibē ne nyé.

Paalε aságnan Dyōb áyāl e mwembé n Kōrinto

⁴ Nságnan Dyōb póndé téé áyāl echēn, áyāle nsimé míme ábágé nyé mbwined ne Yesu Krīstā. ⁵ Abé áde nyédíí mod nhóg ne Yesu Krīstā ábélé Dyōb ábágé nyé chōm esyāál nyaa echë elóné mbon. Abelé nyékale míme nkalan nyaa eche ehēdnad, nyēsōnténé-'ε mam mésyāál bwām tângene nímē mekan. ⁶ Nén álúmte bán nkalan tângene Yesu Krīstā míme sékánlé nyé ríkoó nyé asól á nlém-té. ⁷ Né-óó, nyéetógéé ndε ké póg ábele Dyōb, ngáne nyésinéé póndé eche Sāngú Yesu Krīstā álūmēdtē yāl. ⁸ Sāngú Yesu Krīstā mwēn-εé ábēl adúbe áwúú nyé áte káōne á asóg dé nkōnsé ábel nēn á epun éche ápéé ákáad bad, bad bēēhōbē bán dyam dé mbéb ké ahóg áde áde nyébélé. ⁹ Dyōb ábele' ngáne ahóbé áá móōbēl, mó apwédé-'ε nyé ábé mod nhóg ne awe Mwān, Yesu Krīstā.

Paale aá nkabén méebāg átínté e bad bé Dyöb

¹⁰ A-baányan, ncháa' nyé á ðin áde Sāngú Yesu Krīstəə nén meé, nyé moosyáál nyépe á nchemtēn áyāl e kéchéé éche nyéhóbeé ábel boŋ nkabén méebāg átínté echēn. Boŋ pen nyébē mod nhóg á mewēmtēn ne áyāl e kéchéé éche nyéhóbeé bán nyēbele'. ¹¹ A-baányan, nhóbe nén áyāle bad ábe Kloo bēlāngé me bán nyé bēn ne bēn nyēsēnle'. ¹² Chōm éche rihóbeé édií nén, átínté echēn, baahóg bēhóbe' bán "Ndii mod awě ahíde ayáge áde Paale", donge bán, "Ndii mod awě ahíde ayáge áde Apolose", ábiníí bán, "Nhíde ayáge áde Petro", bēmpēe-'ε bán "Ndii mod awě ahíde ayáge áde Krīstəə." ¹³ Nédē nyēhede ahób bán Krīstəə akābné áte-yε? Me Paale-εé bēmboméé á awog á nló mīmēn'ε? Ké'ε á ðin ádēm, me Paale, dōo bēndusēnné nyé? ¹⁴ Nságnan Dyöb nén meé menkēndusēnné nyé modmod éetóméé Krispuse bó Gayos. ¹⁵ Né-óó, nyé modmod nyéēhēlē se nyéhób bán nyékudé edusen á ðin ádēm. ¹⁶ (Mendusén káōne abum á ndáb áde Stefanuse. Méekāmtānnē pen me ndūséné mod ampée.) ¹⁷ Krīstəə enkēnlómmé me ádusen bad. Boŋ pen anlóm me ákal nkalan mí bwām, menkāl-le mó ésebán mbenlad e'yale ábe é'lūmte debyéé á moonyon. Nzé mbenléd e'yale ábe é'lūmte debyéé á moonyon né nkalan tāngene kwééd eche Yesue áwédé á awog, méebáá dyamdyam.

Paale aá Krīstəə adii ngine ne debyéé á Dyöb

¹⁸ Dyam áde rihóbeé ádií nén, nkalan tāngene kwééd eche Krīstəə áwédé á awog rídii chōm éche édé eyókéł wée bad ábe békě á dü á muú. Boŋ ne syānē bad ábe békūd e'soosō, mímē nkalan rídii ngine e Dyöb. ¹⁹ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb áhóbeé aá, "Mēbel debyéé áde bad ábe bēwēmtan bán bēwóó debyéé ányínnēd nén déesaá dyamdyam, mélūmēd-te nén meé bad ábe bēwēmtan bán bēbíí dyam, bēebíí'ε dyamdyam."

²⁰ Né-óó, élúmté nén bán mod a debyéé eesaá dyamdyam, meléede a mbéndé a bad bé Israel eesaá dyamdyam. Bad ábe bēlānge bad mekan ne debyéé enén pónde béesaá dyamdyam. Dyöb álúmté aá debyéé dé nkōnsé ádií eyókéł ngēn.

²¹ Ngáne édií bán Dyöb ábenlédé áde debyéé ábel boŋ bad bé nkōnsé bēbenlād ádab debyéé ábíí mó, mó Dyöb amaá atíí aá mósōsō alonjé á bad ngáne bédúbpé nkalan míme sékaleé tāngene Krīstəə. Kénéε bad ábe bēebíí Dyöb bétédé nén bán póle e e'yókéł é' bad chōo sékaleé. ²² Bad bé Israel bédəə bán bényín e'chemléd é' menyáké boŋ bédúbē, bad bé Grikia-'ε bēhede debyéé áde áchábé ámín. ²³ Boŋ sé pen, sékale nén bán Krīstəə, Ane-awě-Béwógté, anwé á awog. Ne bad bé Israel, mímē nkalan rídii dyam áde bēnkēndāngé awóg ne awóg dēn, ne bad ábe bó-'ε béesě bad bé Israel, mímē nkalan rídii eyókéł ngēn. ²⁴ Boŋ Dyöb áchénlé donge á bad ábē ábē bad. Bó donge á bad bédíí bad bé Israel, ábiníí-'ε bad bé Grikia. Ne áben bad mímē nkalan míme sékaleé rídii Krīstəə, mó adé ngine e Dyöb, mó-'aá adé debyéé á Dyöb. ²⁵ Chōm éche ényínnad néε eyókéł é Dyöb étómé debyéé á moonyon. Eche chō-'ε ényínnad néε ewōmwōm é Dyöb, étómé ngine e moonyon.

²⁶ A-baányan, nyékamten nyaa é bad éche nyébédé á pónde eche Dyöb áchénlé nyé ábē ábē bad. Bad bé nkōnsé bēnyín nyé nguse é bad néε bad ábe bēwóó debyéé. Nyé nguse é bad nyébédé benkamlēnε. Nyé nguse é bad nyēmbíd á túmbé é benkamlēnε. ²⁷ Boŋ Dyöb ápwédé bad ábe bad bé nkōnsé bēntēdtē néε e'yókéł é' bad. Abelé nē ákwáged bad ábe bēchágé yāl á nkōnsé-te nén bán bēwóó debyéé. Dyöb dēmpwēd-te bad ábe nkōnsé ményínnē néε bad ábe béesě etógnēn. Ambel nē ákwáged benkamlēnε. ²⁸ Dyöb dēmpwēd

bad ábe bad bé nkõjsé bényinnē bán bédé nkõjtéd, ápwēd ábe bényinnē bán béesaá dyamdyam, bad ábe bényinnē bán béesaá dyam dé abelen. Dyõb dêmbel nê álúmed nén aá mam míme bad bé nkõjsé bényínεé bán médé etógnén, méesaá chõmchõm. ²⁹ Ambël nê ábel bon modmod eékũmē' ekáá á tâl á'sõ é' Dyõb. ³⁰ Chõm éche ábénlé nyé chõw ekáá bon nyébé mod nhóg ne Yesu Krístæ. Mekan míme Yesu Krístæ ámbenlé, ne syánē, debíi bán ádíi debyéé á Dyõb. Nédē, Yesu Krístæ mó abelé bon syánē débélé mekan míme métãngéné, debé bad ábe bésáá, mó-'aá akõdté syánē á mbéb-te. ³¹ Né-õ, éténlédé á kálag e Dyõb nén bán "Kénzée awé akume ekáá á tâl, akume' ekáá á tâl dásõ áyãle dyam áde Sãngwéeé ábénlé mó."

2

Paale abènlédé ngíne e Dyõb ákal nkalan tãngene kwééd eche Yesu

¹ A-baányan, áde nípédé áwēn ákale nyé nkalan míme ríhóbe mam tãngene Dyõb,* meébenlád-taá e'yale é'mbáá ké'ε debyéé ámbáá. ² Membel nén áyãle áde mbédé átínté echên memmãd á nlém-tê nén mεé méebenlé dyam démpēe éetóméé ákal nkalan tãngene Yesu Krístæ ne kwééd echē áwédé á awõg. ³ Áde mbédé ne nyé menkênkwognédté mmên ábel nsón, mbwõg mbédé me áte, nlém ríhünē-'ε me á abum. ⁴ Áde n'yágté'áá nyé, ríkanlé-'ε nyé, póle echē rílangé'áá nyé eebédeé póle echē etéde bad nlém á abum echē edé debyéé ámbáá áte. Meékanle'aá-'ε nyé ne debyéé ámbáá ábel nén nyédúbe chõm éche rílangéé nyé. Bon pen áde ríkanlé'áá nyé nkalan rí Dyõb, mekan míme ríhóbé'áá mélúmté'áá bán ngíne e Edãdãng é Dyõb edé áwēd-te. ⁵ Meéhede'aá mεé nyédúbe nkalan rí Dyõb áyãle mod ábénlédé debyéé ámbáá ákale nyé mó. Bon nhedáá mεé nyédúbe míme nkalan ngáne Dyõb dên ábénlédé eche ngíne ábel nyédúbe.

Debyéé áde áhúú ne Dyõb

⁶ Kénê-'ε ámpē, nzé sêdé ne bad ábe bémáá awúu áte á adúbe-tê, sêbelé sêbenlád debyéé nzé sêkanle bó póle. Adé debyéé pen déebãgkē debyéé áde mod a nkõjsé ábenladté. Déesaá-'aá debyéé áde ké benkamlenε bé nkõjsé bé' chii bébenladté. Abé benkamlenε bédíi bad ábe mímab nkamlen mébēē á esõj é pondé. ⁷ Debyéé áde sêbenladté ádíi debyéé áde Dyõb ábágé sé. Sêkale ntíi rí kun míme Dyõb ábénlédé áde debyéé abel. Ngen e'só Dyõb dénkênlúmedté modmod mímén ntíi áte. Mmên ntíi míme Dyõb átíídé ahóbé aá syánē ámpē dēbē áse e éche ehúmé á pónde echē ehúé'. Dyõb déntíi aá mósõbelé syánē nê se áde éehãgēē nkõjsé. ⁸ Nkamlenε a nkõjsé ké nhóg enkênsonjténné ádén debyéé á Dyõb. Áyãle nzé bénsõntēn chõm éche Dyõb ábéláá, né bénkênwúú'ε Sãngwéeé a edúbé abome áde bēmboméé mó á awõg. ⁹ Bon kénê-'ε ámpē, éténlédé á kálag e Dyõb nén bán, "Mam míme Dyõb ábõjséné ábele ábē bad ábe bédáá mó, médíi mam míme modmod éēnyínēē mbéd, míme modmod éēwõgēē mbéd, míme modmod éékãmtēnēē-'aá áwe nlém-tê mbéd."

¹⁰ Mmên mekan mósõ Dyõb álúmté syánē. Echē edãdãng chõw ánlõmmē álúmed syánē mímén mekan. Edãdãng éne mekan mésyãl áte, ébíi-'ε mekan mésyãl, káõne mekan mé Dyõb míme mod éehelée-se awámsén asõntēn. ¹¹ Modmod eebýéé'ε mewēmtēn mé mod ampée. Edãdãng éche édé mod áte chõw ébyéé' míme mewēmtēn. Melemlem nê dõw modmod éebíi'ε

* 2:1 Mam tãngene Dyõb; donje á kálag dé'só áwóó: mam tãngene mekan mé e'konédé mé Dyõb.

mewēmten mé Dyöb, étōmé Edǎádǎn é Dyöb. ¹² Edǎádǎn éche syánē déwóó éhúú ne Dyöb. Deewóó' é edǎádǎn é nkõnsé. Dyöb ábágé syánē échên Edǎádǎn ábel désõnten mam mésyā́l míme ábééné syánē míme nsimé.

¹³ Né-ǎó, séebēnladtē e'yale ábe moonyon ábenladté áde debyéé áyáged bad. Boñ sébenlad e'yale ábe Edǎádǎn é Dyöb élyágtéé sé áhób. Sébenlad e'yale ábe Edǎádǎn élanḡéé sé tãḡene míme mekan. ¹⁴ Mod awě eewóó Edǎádǎn é Dyöb áte eedúbpéé mekan míme Edǎádǎn é Dyöb élanḡéé bad áyāle anyíne mó eyókél. Eéhēlē-é mó asõnten áyāle Edǎádǎn éche Esáá chēmpen chóó éwõḡan bad ádol mekan mé Dyöb áte bwám. ¹⁵ Mod awě awóó Edǎádǎn áte ádol mekan mésyā́l áte bwám. Boñ modmod eéhēlē-se asõntén mewēmten míme ane mod. ¹⁶ Edé nén ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Nzé-móde abíi mewēmten míme Sǎḡwéé? Nzé-móde ahele se aléb-pe mó?” Boñ syánē dewóó mewēmten míme Krístǎ.

3

Paale aá bembaledé bé Dyöb bóó bó moosyá́l bédii

¹ A-baányan bé Krísto, meéhele'aá sé nláá nyé mekan ngáne rílanḡéé bad ábe adúbe ádáb áwúú áte áyāl e mekan mé Dyöb. Boñ nlanḡé'aá nyé mam ngáne rílanḡéé bad ábe béwóó mewēmten mé moonyon a ekob. Nyébédé néé nkáál, mentéd nyé néé bad ábe bēmbóted ábé mod nhóg ne Krístǎ. ² Abíi dóó nkáál mímwáá' é, eedyáḡké ndyééd eché elélé. Né-'aá me-'é mēmbótedté nyé mam míme méelēle áte tãḡene nkalan rí Dyöb ayáged. Menkényáḡédté nyé mam míme méwúú áte, áyāle ene pónde nyenkēnkwoḡké ákob mó. Ké bóob-pe nyéekwõḡē ákob mó. ³ Ayāle nyédii nyéhíde' mekan mé ekob é yāl, nyēwánléné nhóg ne aníní kónjí, nyé bēn ne bēn nyéswanḡán-ne. Bóob áde nyédii nyébeleé mímén mekan éélumtē bán nyédii nyéhíde échēn esíí é mekan mé ekob é yāl-é? A mbále, nyébeleé néé bad ábe béwóó dásõ nsõnten mí moonyon. ⁴ Chõm éche ékás boñ ríhõbē nén édii nén, átíntē echēn bad behóg béhóbe bán, “Ndíi mod awě ahíde ayáge áde Paale,” ábiníí-é bán, “Ndíi mod awě ahíde ayáge áde Apolose.” Enén ndín e mbeltéd elumte' bán nyēwóó dásõ nsõnten mí moonyon.

⁵ Bóob-póó, nzéé Apolose adíí? Nzéé me, Paale-é rídíí? Bembaledé bé Dyöb ngēn bóó sédíí. Séwõḡéné nyé ádúbe Krístǎ. Sé mod téé abele nsón míme Sǎḡwéé ábágé mó aá ábel. ⁶ Ndíi mod awě awéné mbál-e-bũ, Apolose-é mó adé mod awě asyóḡé'aá ene mbál mendíb áyāl, boñ Dyöb dóó dēmbēl boñ mbál ríkwoge' saké sé. ⁷ Né-ǎó, mod awě awéné ne mod awě asyóḡé mendíb bó modmod béesaá etógnén. Mod awě adé etógnén adíi Dyöb. Mó abele boñ mbál ríkwoge'. ⁸ Mod awě awéné ne mod awě asyóḡé mendíb bébeleé nsón nhóg, Dyöb désábē-é bó mod téé nchoo ne nsón míme ábéle. ⁹ Bembaledé bé Dyöb ábe bébele nsón nhóg bóó sédíí. Nyé bad ábe nyédúbpé-é nyédii nēḡáne nzag eché Dyöb áwóó. Nhele ríhãḡtén-ne nyēmpē ábé nēḡáne ndáb eché Dyöb álóó' é.

¹⁰ Mbēnlédé nsimé míme Dyöb ábágé me ábel nsón nēḡáne nlóó-ndáb awě awóó debyéé álõḡ ndáb. Mensáá nsón rí Dyöb átíntē echēn, bembaledé bēmpēe békéne nsón míme rísáádé á'sõ. Boñ kenzéé awě álóó' atãḡéné atéd pónde ngáne álóó' é ámín e nsón míme bémáá asáa. ¹¹ Ayāle modmod eéhēlē-se ábel nsáaned mémpēe éetómé míme mímáá ábel. Mmē nsáaned rídii ayáge áde rí'yágté nyé tãḡene Yesu Krístǎ nén méé, Dyöb ásoo' áded alonḡé mbwiined ne Yesu Krístǎ. ¹² Donḡe dé bembaledé bébenlad bwēm nēḡáne ḡól, sílva ne meláá mé etógnén ákéen míme nsón á'sõ. Bembaledé

bémpēe-’ε bébenlad bwēm bé nsón bémpēe ábe é’bídé áyāl e mel, ne ábe é’dé byaá, ákεεn nsón á’sō míme básáádé. ¹³ Póndé ěpě echē moosyā́l ányĩnnē nyaa e nsón echē mod téé ápédé abel. Ayāle á epun éche Yesuε ápεé ábídéd mam mésyā́l áwed. Ebē nēngáne mod awě ahédé bwēm á dù, bonj muú míbēl anyín éche éhεle-se éhyán ne eche éehéle-se éhyán. ¹⁴ Nzé nsón míme mbaledε ábélé ámĩn e nsón míme bémáá asáa méehyáa, né ákud nsábe. ¹⁵ Bonj nzé nsón míme mbaledε ábélé ámĩn e nsón míme bémáá asáa níhyáa, ane mbaledε éekudté chómchóm, bonj kénê, mwēn ádíi abé mod nhóg ne Krístəə. Bonj pən ábē nēngáne mod awě abídné mehélé á ndáb-te echē ehýáa. Adíi abé á alongé bonj chóm ésyā́l éche áwóó émad ahyán.

¹⁶ Ndúbpé mεé nyébíi bán nyédii abón áde Dyöb ádyεε’é áte. Edəádəŋ é Dyöb édé átínté echên. ¹⁷ Kénzée awě abé bte abón á Dyöb, Dyöb débēbéd ane mod, áyāle nén wεε Dyöb ádyεε’é ádíi hóm áde ádé ngəŋgú. Nyébēn-naá nyédé ádé hóm áde ádé ngəŋgú.

¹⁸ Modmod eédōgē yāl. Kénzée awě awémténé átínté echên áá mówōō debyée á nkōŋsé-te wén, átímed yāl eyókél é mod ábel bonj ákoŋ debyée awóŋ. ¹⁹ Nlānge nyé nén áyāle, dyam áde bad bé nkōŋsé bényíneé bán áde debyée dōō Dyöb ányíneé nēe eyókél é akan. Debíi bán nén ádé mbále áyāle éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Bad bēwēmtan bán bēwóó debyée bonj Dyöb ábenlad ádab debyée dēn ákób ádab akwáb.” ²⁰ Eténlédé ámpē nén bán, “Sāŋgwée abíi áá bad ábe bēwēmtan bán bēwóó debyée ádab debyée déesaá dyamdyam.” ²¹ Né-óó, modmod eékūmnē baányoŋ ekáá á tâl, áyāle nyēē Dyöb ábágé bwēm é’syā́l. ²² Dyöb álómé mε, Apolose ne Petro áwōŋgen nyé. Bwēm é’syā́l ábe Dyöb áhágé á nkōŋsé, abagé nyé bó ábenled. Ké nyébé á alongé ké’ε nyēwé, Dyöb ábélé nē á mbonj nímēn. Mekan-ne míme mébenlad ne nyé bōōb ne míme mébenléd ne nyé á póndé eche ehúε’ á’sō, médii á mbonj nímēn. Abén bad bésyā́l ne abén bwēm é’syā́l Dyöb ábágé nyé bó. ²³ Nyédii bad ábe Krístəə, Krístəə mó-’ε abé ane awě Dyöb áwóó.

4

Paale áá Dyöb ápwédé bó ábele Krístəə

¹ Nyétéd sé nēngáne bad ábe bébenle Krístəə, ábe Dyöb ábélé áá bēlānge bad mekan mé e’koŋnéd. ² Chóm éche éhədnad bán échē ndín é bembaledε bébel édíi ábel nsón bwām míme echab sán ábágé bó áá bébel. ³ Bonj mε meewóó’ε póndé ábel ne kéchéé éche nyé ké’ε mod ampée áwóó áhób tāŋgene nsón míme Dyöb ábágé mε áá míbel. Ké mmēn meehóbée tāŋgene nsón míme míbeléé, ké míbóó ké’ε mééboó’ε. ⁴ Meenyíneé awusé ké ahóg áyāl e nsón míme míbeléé bonj nē déélūmtēē nén bán chóm ésyā́l éche míbeléé étāŋgéné. Sāŋgwée mwēmpən mó abíi nsón míme míbeléé, ké nítāŋgéné ké’ε méētāŋgenεé. ⁵ Né-óó, nyéehóbé bán mod abelé nsón mí bwām ké’ε abelé nsón mé mbéb áde póndé éépédēē ábel nē. Ene póndé ěpě áde Sāŋgú Yesu Krístəə ápεé. Ade ápεé, ábídéd bwēm ábe é’bédé á ehíntén-tē á e’nyínen bé ekíde abídné-te bad mewēmtən áwed míme modmod énkēmbíi’ε. Ene póndé dō-’áá Dyöb dékēnné mod téé ngáne ápédé nsón abel.

⁶ A-baányan bé Krísto, nhóbe’ nímēn mésyā́l áyāl echēm ne Apolose áwōŋgen nyé ásōŋten. Ntéde sé bad bébe nēngáne eláŋsén ábel nyéyáge e’yale ábe bēhóbée nén bán “Mod ábele dásō mekan míme méténlédé.” Modmod ekumné mod nhóg ekáá á tâl se ányíneé aníníi nkóŋtéd. ⁷ Dyöb áhágé mod nhóg etógnén tómaa aníníi-yε? Cheé mod ádíi éche Dyöb déebeléé bonj abé? Cheé-ō mod ákuménne ekáá á tâl, áde édíi bán kéchéé éche mod ádíi Dyöb dōó ábélé mó?

⁸ Bɔɔb nɛn nyɛlɔmte byánán nyɛwóó chɔm ɛsyāal ɛche nyétógnéné. Nyɛlɔmte byánán nyɛsudé nhɔn. Nyɛtɛdté sé bembaledɛ, nyɛ bɛn nyɛwɛmtan bán nyɛdíi kɛn. Mendɔn nɛn mɛé nyɛkɔn kɛn abɛ ábɛl boŋ sɛmpɛ sékamlan ne nyɛ. ⁹ Nwɛmtan nɛn mɛé Dyɔb ábɛlé aá sé bembapɛɛ bé nlomag sɛbɛ nɛngáne bad ábɛ béesɛ etógnɛn átíntɛ e bad. Sɛdíi nɛngáne bad ábɛ bétómtɛ mbakú bán bɛwɛ. Nhóbe nɛn áyāle bad bɛsyāal bɛnɔne sé ányín chɔm ɛche ɛbɛnlad ne sé. Saá-kaá bad bɛnpɛn boŋ káá ne ángɛl ɛnɔne sé. ¹⁰ Bad bényíne sé nɛɛ e'yókél é' bad áyāle sɛbɛnlɛé Krístə. Boŋ nyɛpɛn nyɛwɛmtan bán nyɛwóó debyɛé áyāle nyɛdíi nhóg ne Krístə. Bad bɛwɛmtan bán sɛewóó'ɛ ngíne ábɛl dyaɔmɔm boŋ nyɛwɛmtan bán nyɛwóó ngíne echɛ ehúú ne Dyɔb. Bad bɛɛbagɛé sé edúbɛ boŋ bɛbage nyɛ edúbɛ. ¹¹ Káá ne ne bɔɔb, sɛewóó'ɛ chɔm ɛche sɛdyáɔgkɛ ne ɛche sɛmwáɔgkɛ. Sɛewóó'ɛ mbótɛ ɛche ɛkwógɛ sé ahé. Sɛyáɔgkɛ mbɛte akud á mekáá mé bad. Sɛewóó'ɛ wɛɛ sɛdyɛɛ'ɛ. ¹² Sɛbɛle ntú ní ngíne ábɛl boŋ sɛkud chɔm ɛche sɛwɔnganné ɛchɛd yál. Nzé bad bɛsyáá' sé sɛlɔnge bó bán mekan mébɛɛn bó bwám. Nzé bad bɛbɛle sɛkude metake, sɛwɛsan. ¹³ Nzé bad bɛhóbe sé mekan mé mbɛb áyāl, sɛhóbe bó mekan mé bwám áyāl. Ké bɔɔb bad bɛdíi bényíne sé mbinde áwab díd-te. Sɛesaá dyaɔm dé abɛlɛn áwáb.

¹⁴ Ntele nɛn saké áwóged nyɛ e'sɔn boŋ ntenle nyɛ álɛb nyɛ tɔngɛne mekan níme nyétɔngɛné abii. Áyāle nyɛdíi nɛngáne ábɛm bán ábɛ nídáá. ¹⁵ Kɛnɛɛ ɛdíi bán nyɛwóó bemelɛede bé Krísto híin, mod nhóg mwɛmpɛn mó adé nɛngáne sáá awɛn. Apɛɛn áde nípiínédé nyɛ nkalan ní bwám ábɛlé ndii nɛngáne sáá awɛn a Krístə. ¹⁶ Né-ɔó, ncháa nyɛ nɛn mɛé nyɛbɛle mekan níme mémpɛ níbɛlɛé. ¹⁷ Nɛn dɔɔ ákás boŋ nílɔmɛ Timotie áwɛn. Adii nɛngáne awɛm mwán á dín á Sɔngú. Ndáá mó, ayáɔgkɛ'ɛ mekan abɛl ngáne ɛhɛdnadtɛ. Nzé apɛdɛ ákamtɛn nyɛ nyaa e alɔngɛ eche níwóó nɛngáne mod a Krísto. Ene nyaa e alɔngɛ edé nchoo ne chɔm ɛche ní'yáɔtɛɛ mwembé ké níhɛé níme níkagkɛ áte áyáged. ¹⁸ Nyɛ donge á bad nyɛdé kúmbe, nyɛwɛmtan bán méepaá áwɛn. ¹⁹ Boŋ nzé Sɔngwɛé akwɛntɛné, nkwoɔgɛ apɛ áwɛn. Ene pónde-'aá méhɛdtɛ áte ábii chɔm ɛche ábɛ bad ábɛ bɛdé kúmbe békoo'ɛ abɛl. Mébɛí ké békɔntɛ ngíne awɔn echɛ ehúú ne Dyɔb ké'ɛ nsal ngɛn móó bɛbɛlɛé áte. ²⁰ Nkamlɛn ní Dyɔb méesaá chɔm ɛche ɛdé á nhóbtɛd, boŋ nídíi ngíne echɛ elúmte' á mbɛltɛd. ²¹ Ahéé abɔɔnédé nyɛ, nyɛdɔá bán nzé mpedé áwɛn níkɔgsan nyɛ áyāl e kúmbe eche nyɛdíi ké'ɛ nyɛdɔá bán nzé mpedé nílúmed nyɛ nlém mé edɔnge, níchedne nyɛ yál?

5

Paale ahóbe tɔngɛne akáb dé mesón á mwembé ní Kōrinto

¹ Nwógɛ nɛn bán mod nhóg átíntɛ echɛn akábe asón, nyaa e asón echɛ ké bad ábɛ bɛɛbii Dyɔb bɛehɛlɛé se békáb. Chɔm ɛche níhóbeɛ ɛdíi nɛn mɛé, mod nhóg átíntɛ echɛn akábe asón ne sáá mwaád. ² Chán-nɔ nyɛhɛle nyɛbé kúmbe áde ɛdíi bán ane mod níme mbɛb ní tɔngɛné nyɛ dásɔ ndutul awóged. Mó awɛ abɛle enɛn ndín e dyaɔm, nyɛtɔngɛné nɛɛ nyɛnáné mó átíntɛ echɛn. ³ Nhóbe mɛé nyɛbɛl nɛ áyāle kɛnɛɛ méesaá ne nyɛ, nkamtan nyɛ pónde tɛé. Nhóbe byánán ndé ne nyɛ nɛn mɛé mmaá mbakú atómed, ⁴ ne kunze eche Sɔngú Yesu Krístə ábágɛ mɛ, nhóbe nɛn mɛé nyɛkɔgsɛn ane mod awɛ abɛlé níme mbɛb. Nzé nyɛlɔdné, ɛbɛ byánán ndé ne nyɛ, awɛd Sɔngú Yesu Krístə ábɛ nyɛ ngíne ábɛl kéchéé ɛche nyɛwɛmtɛné abɛl. ⁵ Nhɛde mɛé nyɛbɛ ane mod á mekáá níme Satanɛ ábɛl boŋ Satanɛ ábɛbed ɛchɛ ekob é yál. Kɛnɛɛ ɛdíi bán

Satanε äbēbēd échē ekob é yäl, Yesuε äsōη échē edäädəη á epun éche ápéé ákáad.

⁶ Nyéetāηγεεé kúmbe abé. Nyébíi nén bán mbumé ní ngun risonle' nze béhédé mwä esulten áwēd-te, melemlem nê dáo ane mod awē abelé mímé mbéb áhēle ábel bad bémpēe bēbel mbéb. ⁷ Nyéhūd esulten é nchun ésyāäl, ábel boη nyébē nēηgáne mbumé mékōälē míme méēwóo esulten, né-'aá nyékóó abé. Nyédé nén áyāle Krístə anwé á nló mímēd. Mó ambé née Mwān-a-Ndyəη mí mbód awē bēmbéé née mendε mé ngande e Nnyíme-ámín, áyāl e mbéb mí bad. ⁸ Né-óó, nyéwōg menyīηge ne ene ngande, esulten é nchun éēbāg ámpē. Abé ádēd ábē pónde ésyāäl nēηgáne abé á bad bé Dyöb, deébēlē e'bébtéd é' mekan, deebébé-'ε nlém á abum. Boη pen déwōη abé dékōälē, déhíde Krístə ne nlém nhóg, dékale-'ε mbále.

⁹ Kálag echē mēntelée nyé menláá nyé mēé nyéēhoηné' bad ábe békábe mesón. ¹⁰ Saké bad ábe béedúbpe Dyöb bóo ríhóbaá, kénéé edíi bán bó donje á bad békábe mesón, bédé ngoód, bédé bechíib, donje ábenlé-'ε myöb mé metóm. Weéhēlēε-se ebāη échén ndín é bad á yäl káāη né ehídté á nkōηsé. ¹¹ Boη bad ábe mēntelée nyé mēé nyéēhōηnē bédíi bad ábe béchágé yäl bán bédíi bad bé Krísto boη békābē mesón, bēbé ngoód, bēbagé myöb mé metóm edúbé, béhōbē bad mekan mé mbéb á yäl, bémwāg míim bwāmbwam mékōbē bó, bēbé-'ε bad ábe béchíbe'. Nyéedyág ké ndyéed ne échén ndín é bad. ¹² Meewóo'ε kunze ké póg áhób mēé békógsen bad ábe béesē bad bé Dyöb. Bad ábe bédé á mwembé-te bóo nyétāηgéné akógsen. ¹³ Dyöb dáo dékāād bad ábe béesē á mwembé-te. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Nyéhūd mod awē abele mbéb átínté echēn."

6

Mod eesōmné mwānyəη wée bad ábe béedúbpe Krístə

¹ Nzé nyé mod ké ahée awánléné mwānyəη a Krísto dya, éēkāg wée mod awē eedúbpe Krístə aá ákáad bó. Boη pen áke wée bad bé Dyöb ábel bétimed bó áse. ² Nyébíi nén bán bad bé Dyöb bóo békāād bad bé nkōηsé. Né-óó, ngáne edíi bán nyéēkāād bad bé nkōηsé, nyétāηgéné née nyékáadtée mpíntéd mé mekan. ³ Nyébíi bán syánē-εé dékāād ángel. Née edíi-'aá nê, chán-nō déehelée baá mam ábe bétoge mbóó átínté echēn mbwε-tée amad? ⁴ Né-óó, nze échē ndín é mam épédé átínté echēn, nyéētīm chó née atéd, nyékēēn wée bad ábe mwembé méētēdēē née dya bán bóobó bemade nyé chó-yε? ⁵ E'sōn ne nyé. Nédē modmod eesaá átínté echēn awē awóo debyée ákóm nsaη átínté e mod bó mwānyəη ábe bēwánléné-yε? ⁶ Boη mod atime mwānyəη akεen á kóte, bad ábe béedúbpe Dyöb békáadte-'ε búmō.

⁷ Asómēn áde nyésōmnée nhóg ne aníníi á kóte álúmte bán nyékwédé ne akwε dēn. Edé mboη mwānyəη ápanen wε tómaa wε ákεen mó á kóte. ⁸ Boη nyétíme nyēpanne, nyédoge-'ε nhóg ne aníníi, nyébele nê káāηne wée baányoη bé Krísto. ⁹ Nyébíi nén bán bad ábe bébele e'bébtéd é' mekan béebáá á nkamlen ní Dyöb. Modmod eédōgē nyé. Bad ábe békábe mesón, bad ábe bēbenle myöb mé metóm, bad ábe békábe mesón á ndáb e e'wōngé, baachóm ábe bēnaηnad baáb baachóm bémpēe, ábēn bad bésyāäl bó modmod béebáá á nkamlen ní Dyöb. ¹⁰ Bad ábe béchíbe', bad ábe bédé ngoód, bad ábe bēbágé yäl á amwé á míim, bad ábe béhóbe bad mekan mé mbéb á yäl ne bad ábe bédumne bad bwēm bó modmod béebáá á nkamlen ní Dyöb. ¹¹ Nyé donje á bad nyébeláá échén ndín é mekan. Boη á dīn áde Sáηgú Yesu Krístə ne á Edäädəη éche ádēd Dyöb, béhúdé nyé mímén mbéb á yäl, nyédé bad ábe bésáá, Dyöb ábánné nyé née bad ábe bésáá, nyékōbnédé-'ε á'sō é' Dyöb.

Nyébenlad échen yäl ábe Dyöb edúbé

¹² Nyé mod nhóg ahele ahób aá, “Nwóó kunze ábel kéchéé éche rídáá abel.” Nê adé mbále. Bon pen saké chöm ésyāal éche mod ábeléé éwōngan. Mod ahele ahób aá “Nwóó kunze ábel kéchéé éche rídáá abel.” Bon chöm ké éhéé éetāngeneé nēe étedeé me ntān. ¹³ Mod ampée ahele ahób aá “Bébélé ndyééd áyāle abum, bébēl-le abum áyāle ndyééd.” Nê adé mbále. Bon Dyöb débēl ábē bwēm bēpě á asóg. Dyöb déebeléé alongé á moonyon aá bébenle mbinde é mekan bon abelé dó aá bébenle Sāngwéé, Sāngwéé mó-’aá atagne yäl e moonyon. ¹⁴ Dyöb dēmpuúd Sāngwéé, nē dó-’aá ábenlédté eche ngine āpuud syānē. ¹⁵ Nyéebii’ é nēn bán échen yäl chōó édé pág éche ébélé yäl eche Yesue-yē? Né-ōó, nhele ntéd pág é yäl éche Krīstəə bon nke rīlatén ne yäl e akwalē-yē? Eetāngeneé abé nē mbéd! ¹⁶ Ké’ é nyéebii’ é bán mod awě atédé eche yäl bon álatén yäl e akwalē abelé búmō bétímé yäl póg-ε? Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán, “Échē yäl ébe étim yäl póg.” ¹⁷ Bon mod awě mó-’ε adé nhóg ne Sāngwéé abele átim mod nhóg ne mó á edāədəñ. ¹⁸ Nyéewóó’ é dyam dé abel ne mbinde é mekan. Mbéb ké ríhéé mémpēe míme mod ábeléé méenōnéé eche yäl. Mod awě akábé asón abelé mbéb tāngene eche yäl. ¹⁹ Nyéebii’ é bán échen yäl édii abón áde Edāədəñ éche Esáá édyē’ é áte-yē? Dyöb dóó ábágé nyé échen yäl. Saké nyé nyéwóó chō, Dyöb dóó áwóó nyé. ²⁰ Dyöb ácháné nyé ne nkun míme ríchábé ámīn. Né-ōó, nyébenled échen yäl ábe Dyöb edúbé.

7*Paale alébe bad tāngene e’wōngé*

¹ Bōōb-pōó, mēlāā nyé tāngene mekan míme nyétélé á kálag echē nyéténlé me. Ebóó bán mod eewóó’ mmwaád.* ² Bon ngáne édii bán akáb dé mesón ábúú áte bwāmbwam, ébóó bán mwēnchóm téé áwōñ awě mmwaád, mmwaád téé-’ε awōñ awe nchóm. ³ Mwēnchóm téé atāngéné abelé’ mekan míme mwēnchóm atāngéné mwaád abele, mmwaád téé-’ε atāngéné abelé mekan míme mmwaád atāngéné nchóm abele. ⁴ Mmwaád mwēn eékamlánne eche yäl, nchóm mó akamlan mó, melemlen nē dóó mwēnchóm eékamlánne eche yäl, mwaád mó akamlan mó. ⁵ Nyé ábe nyéwōñné, mod ké nhóg eebāñné waáb e’noñ é’sē, éetóméé né nyé bēn nyēchēmténé bán nyébel nē á esōñ é pōndé, ábel bon nyéwōñ pōndé e bwām ákáne. Bon pen ámbid e nē nyétāngéné abé ampē ngáne nyénsēbēē abé, ábel bon Satane eépiinád nyé mekəgsen ákáb asón. ⁶ Meehóbéé nēn méé nnyágte nyé ábel nē, bon nhóbe méé nē dóó ébóó bán nyébel. ⁷ Mendāñ pen méé bad bésyāal bebē áde béewōñnéé nēe me. Bon mod téé awóó nde eche Dyöb ábágé mó. Abelé donge á bad aá béwōñ mewēmtēn áwōñ mmwaád ké’ ε nchóm, ábēl-le ábíníí aá béewōó’.

⁸ Bōōb-pōó nlānge nyé bad ábe béewōó bebaád ké’ ε bechóm ne ábe bédé bekúd méé, ébóó bán nyéewóó bebaád ké’ ε bechóm ngáne me-’ε méewóó’ é. ⁹ Bon pen, nzé nyéehel yäl akób, mod-téé awōñ mmwaád ké’ ε nchóm. Nhóbe nēn áyāle édé mbon mod áwōñ mmwaád ké’ ε mmwaád áwōñ nchóm, tómaa áwōñ esíí é ngine áte wéé né móōnwōñ áde wéewóó’ é.

¹⁰ Bōōb-pōó, ne bad ábe béwóó bebaád ké’ ε bechóm, saké me nhóbe’ pen, Sāngú Yesue mó ahóbe’. Ahóbe nēn aá mmwaád eetāngeneé nchóm atede. ¹¹ Bon nzé édé bán atēdté nchóm, atāngéné adyēe ésebán awóó’ nchóm ampée, ké’ ε bó nchóm bétim ásē. Mwēnchóm-me eetāngeneé nēe ánáné mwaád á e’wōngé.

* **7:1** Eewóó’ mmwaád, donge á kálag áwóó: eénañnád mmwaád.

¹² Βοῶb-πῶό, ne nyé bad ábe nyēlyagé ásē, με-εέ nhóbe' saké Sǎngú Yesue. Nhóbe nén meé, mod awě adúbpé awě awóó mmwaád awě eedúbpe bon ákwentén aá búmō bédyεε, ane mod eénānē' ene ndín e mmwaád á e'wóngé. ¹³ Nzé mmwaád, awě mō-'ε adúbpé awóó mod awě eedúbpe awě akwenténé mō awón, ane mmwaád eetǎngεε ane mod atεde. ¹⁴ Nhóbe nē áyāle nzé mod awě eedúbpe awóó mmwaád awě adúbpé, ákobnéd á'sō é' Dyöb, abé áde ádí mod nhóg ne mmwaád awě adúbpé. Melemlem, nzé mmwaád awě eedúbpe awóó mod awě adúbpé, ane mmwaád ákobnéd á'sō é' Dyöb abé áde ádí nhóg ne mod awě adúbpé. Nzé énkembé nē, né bǎn ábe ábén bad béchyáa' é béekobnádté á'sō é' Dyöb. Bon édé nén bán békobnad á'sō é' Dyöb. ¹⁵ Bon pen nzé mod awě adúbpé awóó mod awě eedúbpe, bon awě eedúbpe ahóbe aá e'wóngé é'maa nyétēdē, é'maa. Nzé nē ábénlédé, mod awě adúbpé awóó kunze ádyεε nē ésebán bényágte mō ádyεε á ndáb e e'wóngé. Dyöb áhede aá syánē débē nsaη ne nhóg ne aníní. ¹⁶ Wε, mmwaád awě adúbpé Yesue, kapóg ehεle ésōη alongé áde awonη nchóm awě eedúbpe. Melemlem ne wε mwεnchóm awě edúbpé, kapóg ehεle ésōη alongé áde awonη mmwaád awě eedúbpe.

Paale aá bad bebê ngáne Dyöb dempwεdté bó

¹⁷ Bon pen Sǎngú Yesue amaá atii ngáne alongé áde syánē mod té átǎngéné abé. Né-óó, syánē mod téé ábē nyaa echē ámbēē áde Dyöb dempwεdté syánē aá débē ábē bad. Adén dyam dōó rǎlǎngéé mwembé té. ¹⁸ Nzé edé mod awě bēmmadté ayag bon ámbíd e pónde Dyöb ápwēd wε, weétimē e'chemléd ahúd ábe é'lúmte nén bán bēn'yǎg wε. Melemlem, nzé edé mod awě bēnkēn'yagké bon Dyöb ápwēd wε, weémwāg-sε báyāg wε. ¹⁹ Ké báyagé mod ké'ε béeyagéé mō, nē déesaá etógnén. Chóm éche édé etógnén édii áhíd mbéndé é Dyöb. ²⁰ Mod téé ábē nyaa echē ámbēē áde Dyöb dempwεdté mō. ²¹ Nzé wembé ntǎη á pónde echē Dyöb dempwεdté wε, nén déetagté wε. Bon nzé echon sǎη ahóbe aá wéebáá ntǎη ámpē, ékōb áned. ²² Mod awě ámbé ntǎη Dyöb ádēhób aá mópwεde mō adii néε kunze áyāle Sǎngú Yesue ahúde mō á mehaη. Melemlem ne mod awě énkembé ntǎη Dyöb ádēhób aá mópwεde mō. Apwēd áde Dyöb ápwédé mō ábélé adii ntǎη awě Krístə. ²³ Dyöb ácháné nyé ne nkun níme ríchábé ámín. Né-óó, nyéewóglán bad ábe bélǎnge nyé mekan níme nyétǎngéné abel. ²⁴ A-baányan, nhede meé mod téé áwōη alongé áde ánwōngē áde Dyöb ápwédé mō.

*Paale ahóbe tǎngene bekúd
ne bad ábe béewóo bebaád ké'ε bechóm*

²⁵ Βοῶb-πῶό, tǎngene bad ábe béewóo bebaád ké'ε bechóm, Sǎngú Yesue eelǎngéé me chóm éche rítǎngéné nyé aláa tǎngene ádén atón. Bon ké nē, awóηgen áde Sǎngwéé áwóngéné me ábē mod awě bad bésúmé nlém áyāl, mēlāā nyé dyam áde míbii meé átǎngéné. ²⁶ Nnyíné nén meé ngáne ndutul édii enén pónde, ébóó bán mod adyεε ésebán awóó' mmwaád ké'ε nchóm. ²⁷ Nzé mod amaá mmwaád awón, eétēdtē mō. Nzé mod eewóo mmwaád, eéhēdē mmwaád awě áwóó'ε. ²⁸ Bon nzé mod awóó mmwaád, eébeleé mbéb. Nzé mmwaád-te awóó nchóm eébeleé mbéb. Ké nē-'ε bad ábe béwóo bebaád ne bebaád ábe béwóo bechóm békudé metake híin á alongé ádáb. Nzom eché ekáá bon ríhǎbē nē edii, nhede meé béekudé nímén metake.

²⁹ A-baányan, chóm éche ríwémténé nyé aláa edii nén, pónde echē déwóo á nkōjsé edé esón. Né-óó, bootya βοῶb mod awě awóó mmwaád ábii nén aá mmwaád eesaá chóm éche étómténé etógnén abé áwē alongé. ³⁰ Melemlem ne bad ábe bésudne', béētédé nē néε dyam áde átómténé etógnén abé. Ábe bō-'ε bédé menyinge, béētédé nē néε dyam áde átómténé etógnén abé. Bad

ábe béchane bwēm béētédé bán bwēm ábe béchanéé bōó é'tómténé etógnén abé á alongé ádāb. ³¹ Bad ábe béhíde mekan mé nkōḡsé ámbīd, béebanné nlém á yāl e nímē mekan. Ayāle mekan mésyāāl míme débēléé á nkōḡsé-te chii, mépě á asóg. ³² Nhede méé dyamdyam déetagté nyé nlém á abum. Mod awě eewóo mmwaád, Sāḡgwéé móó ákamtanné pónde ésyāāl, ngáne ábenlé-’ε boḡ awóged Sāḡgwéé menyiḡge. ³³ Boḡ mod awě awóo mmwaád mekan mé nkōḡsé mwēn ne mwēn móó ákamtanné pónde ésyāāl. Pónde téé akamtan ngáne átāḡgéné mwaád menyiḡge awóged. ³⁴ Né-óó, akamtan mekan mébe akamtan ahóg. Mmwaád-te awě eewóo nchóm, ké’ε mwān a mwaád awě eébbí mwēnchóm, Sāḡgwéé móó ákamtanné ne ngáne ábeléé mó. Mekan mésyāāl míme ábeléé míme nlém nisyāāl nábāg áhed ábel ásan á’sō é’ Dyōb. Boḡ mmwaád awě awóo nchóm mekan mé nkōḡsé mwēn ne mwēn móó ákamtanné. Pónde téé akamtan ngáne átāḡgéné nchóm menyiḡge awóged. ³⁵ Nhóbe nímén mekan mésyāāl ábel boḡ méwōḡḡen nyé. Meehóbéé méé nyētāḡgéné mó ahíd. Boḡ nhede méé nīwōḡḡen nyé áhíd chóm éche étāḡgéné ábel boḡ nyébenle Sāḡgwéé ne nlém nhóg.

³⁶ Nzé mod anyíne aá móchēnlé yāl akób ásin káḡḡ mōwōḡ mmwaád awě áhóbé aá mówōó’, ákag á’sō áwōḡ mó ngáne nímē mewēmtan melāḡḡé mó. Né déesaá mbéb. ³⁷ Boḡ nzé mod amaá atii áwe nlém-tē, áde béēnyāḡtéé mó boḡ akóbé yāl, amadé-’ε á nlém-tē aá mówōḡḡé ane mmwaád awě áhóbé aá mówōḡḡ, né ábelé dyam áde áde bwām. ³⁸ Né-óó, nzé mod awóo mmwaád né ábelé dyam á bwām. Mod awě mó-’ε akóbé yāl boḡ eewóo mmwaád ábelé dyam áde ábóó bwāmbwam.

³⁹ Mmwaád awě awóo nchóm atāḡgéné abé ne nchóm á alongé áde ásyāāl. Boḡ pen nzé nchóm awédé, awóo kunze áwōḡḡ mod awě ádāó. Ane mod pen átāḡgéné abé mod awě adúbpe Sāḡgwéé. ⁴⁰ Boḡ ne me, nnyíne méé mmwaád awě nchóm awédé, ábē menyiḡge nzé adyéé nē áde éewóo-’ε nchóm ampée. Mbíí nēn méé Edāádāḡ é Dyōb chōó élyāḡte me áhób nímén mekan.

8

Paale ahóbé tāḡḡene medyé míme bébageé e’diidinge

¹ Bōób-pōó, nhóbe tāḡḡene medyé míme bad bébageé e’diidinge née mende. Edé mbále ngáne éhóbnédé nēn bán “Syānē moosyāāl debíí dyam.” Ene ndín e e’bii bé akan ebele mod abāḡ kúmbe. Boḡ edāḡḡe éwéde syānē áte. ² Nzé mod awēmtan aá móbbí dyam, ane mod eébbí’ε dyam ngáne átāḡgéné abíí. ³ Boḡ nzé mod adāó Dyōb, Dyōb ábelé abíí mó.

⁴ Bōób-pōó, nīhāb tāḡḡene adyé dé medyé míme bébageé ediidinge née mende. Debíí nēn bán e’diidinge, nédē myōb míme bébenlé mekáá, méesaá dyamdyam. Dyōb ahóg dēmpen dōó áde. ⁵ Bad béhóbé bán myōb mémpēe míme béchāḡéé bán myōb médé á nkoḡ mí mín ké’ε á nkoḡ nísé. Edé-’ε mbále bán myōb míme bad bēn bébenlé mekáá ne besāḡgwéé bé nkōḡsé híin bédé. ⁶ Boḡ kēnē debíí bán Dyōb ahóg dōó áde. Mó adé Titēe awě ahāḡé chóm ésyāāl, mó akāá-’ε boḡ debé á alongé. Sāḡgwéé nhóg mwēmpen-naá adé. Mó adé Yesu Krístā. Mbwiined ne mó dōó béchāḡé chóm ésyāāl. Mbwiined ne mó dō-’áá dédíí á nkōḡsé. ⁷ Boḡ saké moosyāāl abíí nímén mekan. Donḡe á bad pen béménténé ábē e’diidinge edúbé abe nyaa eche káḡḡ ne chii nzé bēdyāḡ medyé, bédíí bēwēmtan bán bébage míme myōb edúbé. Nlém méewúú’ε bó á abum, né-óó bēwēmtan bán míme medyé mébele béesāā-’ε á’sō é’ Dyōb. ⁸ Ndyééd éhēlēē-se ébēl bad bésāḡ á’sō é’ Dyōb. Deéhēlēē-se debé bad bé mbéb nzé dedyéde chōó ké’ε debé bad bé bwām áde déedyédeé chōó. ⁹ Nyétéd

póndé pen ngáne nyébenladté kunze echē ebāgnédé nyé bad bé Krīsto. Nyébenlad chó nyaa eche nyéēbenlé se áben baányan bé Krīsto ábe nímab nlém méēwúú'é á abum béhún á mbéb-te. ¹⁰ Nzé mod awě nlém méēwúú'é á abum anyíné nyé ábe nyéhóbé bán nyébíi akan nyedyág medyé á abón áde nímē myōb, nyéebíi'é bán nén dētēd mó nlém á abum ádyé medyé níme bébágé ábē e'díidinge née mende-yē? ¹¹ Né-ōó, wē awě echagé yāl wēé mod awě abíi akan, ehede wēé mwānyon awě Krīstəə áwédé áwe nló áwē áyāle ábōn e'bíi bé akan-ē? ¹² Nzé ebelé mbéb wēé mwānyon, né Krīstəə móó ébélé mbéb áyāle ebelé mwānyon a Krīsto ebébtéd, ebébté-'é mó nlém á abum. ¹³ Né-ōó, nzé ndyééd eche rídyáγκē ebele mwānned a Krīsto ahúne' á mbéb-te, né méedyáá ene ndyééd ámpē mbēd, ábel bon, éēbēlē se mwānned ahún á mbéb-te.

9

Kunze e bembapεε bé nlomag ne nsón níme bétāngéné abel

¹ Με, Paale ndíi mod awě awóó kunze nēngáne bad bémpee ábe bédúbpé. Ndíi mbapεε a nlomag. Nnyíné Yesue, Sāngwéé awēd. Nyéē nyédé nēngáne mbakú áyāl e nsón níme Sāngwéé ábélé mbwiined ne με. ² Ké bad bémpee béēnyínē με nēngáne mbapεε a nlomag, nyépen nyékobé με nén bán ndíi mbapεε a nlomag. Abé áde nyédíi ne Sāngwéé nyé bēn nyédé née e'chem ábe é'lúmte bán ndíi mbapεε a nlomag.

³ Mekan níme nibelé rílanḡe bad ábe béhōbe με mam áyāl médíi nén: ⁴ Séewóó'é kunze bad ábe sé ndyééd ne mmítéd áyāl e nsón níme sébeléé-yē? ⁵ Séewóó'é kunze átéd mmwaád awě adúbpé Krīstəə áhoon sé áke meke melemem ngáne ábíníi bembapεε bé nlomag bébeléé-yē? Saá nē dōó Sāngwéé baányan ne Petro bébeléé-yē? ⁶ Sé Banabase bēnpēn-εé sētāngéné nsón abel átōgen échēd yāl-le? ⁷ Sānze ehéé ēbelé nsón bon mwēn átōgné eche yāl? Nzé-módé áwōn nzag e besabé bon eedyág ké epum é sabé ehóg? Nzé-módé adé awě abōnge nyag ésebán aminε' chó mebíi ákud mílíg?

⁸ Saké á nsōnjen mí moonyon dēmpēn ríhōbéé nímēn mam, mbéndé e Mose chómpē ehóbé melemem. ⁹ Ehōbe nén aá, "Weetádé nyag nsāl eche esálte ngun." Bōōb-pōó, nén álúmte nén bán Dyōb átédé nyag etógnēn-ε? ¹⁰ Saá syānē bēn-εé ákōnτεé ahōb-ε? Syānē bēn-εé dekəá bon átélé nē. Mod awě akwēle nzag abele aá móōkūd mbote, mod awě mó-'ε asálte ngun abele nsón aá móōkūd ngun. ¹¹ Sé bembapεε bé nlomag sēwéné mekan mé e'dəádən áfintē echēn. Edé mbéb nzé sēhēdné nyé mekan mé nkōnsé-yē? ¹² Nzé bad bémpee béwóó kunze áhēden nyé bwēm, né séwóó'é kunze áhēden nyé bwēm tómaa bó-yē?

Bon séēbenledéé enén kunze. Sēkwēnténé metake mésyāāl, ábel bon nén déēkāā' akal dé nkalan mí bwām níme sékaleé tāngene Krīstəə. ¹³ Nyébíi bwām bán bad ábe bébele nsón á Ndáb-e-Dyōb, áhed dōó bó-'ε békudéé echab ndyééd. Melemem nē dōó bad ábe bébele nsón ábe mende á menyán mé mende, áhed dōó bébelé békud akab dé mende. ¹⁴ Melemem nē dōó Sāngwéé áhóbé aá bad ábe békale nkalan mí bwām békud ntōgēn wēé bad ábe bēkanléé nímē nkalan.

¹⁵ Kénéé édíi nē, meēbenledéé enén kunze ké póg. Saá-kaá nē ákáá bon rítel' enén kálag ábel bon bébenle με nímēn mésyāāl. Mēkwēntén áwé tómaa mod ábel meewóó' nzm ákum ekáá á tál tāngene nímēm nsón. ¹⁶ Meewóó'é kunze ákum ekáá á tál áyāle nkalan mí bwām níme ríkaleé. Dyōb dēn dōó áhóbé aá nibel nímēn nsón. Medim ne με nzé meékale nkalan mí bwām. ¹⁷ Nzé mmēn-εé mempweđ nímēn nsón níme nibeléé, né nsine nsábe. Bon

ngáne méepwεδεέ mós, Dyōb dēn dōo ábágé με mós aá mbel. ¹⁸ Nsábe rnhée-’s rnkudεε? Nsábe míme rnkudεε rdii nēn, nzé nkale nkalanj ní bwām meéhεdné bad nsábe, meébēnlādtē kunze echē rítānjgéné abenled akal áde rnkaleε nkalanj ní bwām.

¹⁹ Ndé ne mmēn, meésaá ásē e mod. Boj mbelé yāl ntān a bad bésyāāl ábel boj bad híin bétim bad ábe Krīsto. ²⁰ Ade mbelεé nsón ne bad bé Israel, mbele mam néε mod a Israel ábel boj bétim bad bé Krīsto. Kénεε edíi bán mmēn meésaá ásē e mbéndé éche Mosεε, ndé byánán nhíde chós áde mbelεé nsón átíntē e bad ábe behíde chós. Mbele nēn ábel boj bétimεn Krīstəə. ²¹ Melemlem nzé mbele nsón átíntē e bad ábe béesē ásē e mbéndé é Mosε, mbelé mbelé’ mam néε bó. Mbele nēn ábel boj bétimεn Krīstəə. Nēn déesaá bán meehídεé mbéndé é Dyōb. Mmēn nkoó abé ásē e mbéndé e Krīsto. ²² Nzé ndé ne bad ábe ádab adúbe déewúu’ é áte, mbelé mbé néε bó ábel boj bétimεn Krīstəə. Né-’s, ntimé abé ngáne ébojnédte mod téé. Mbenlad nzii ké ehée ábel boj rison alongé áde bó donje á bad.

²³ Mbele mímén mésyāāl áyāle nhede meé nkalanj ní bwām rkanlad, ábel boj rnkud nnam míme mímé nkalanj nípeεnεé. ²⁴ Nyébíi bán bad híin bényagte mehélé boj mod nhóg abelé atóm baáb, ákūd-te nsábe. Né-’s, nyényagte ábel boj nyékud nsábe. ²⁵ Mod ké ahée awē abojsan ányaged mehélé abelé ásūdēd yāl. Abele nēn ábel boj béwáad mós ekóté é edúbé é mbonja. Echē ekóté éebemεé, ébēb. Boj nsón míme sébelé, sébele mós ákud nsábe míme mébē á ngíndé ne á ngíndé. ²⁶ Nē ákáká meényagtéé kéchán, meelúméε-’ε ábēm e’chog kéchán. ²⁷ Né-’s, nwéde yāl áte, nsudte-’ε chós ábel boj ébel kéchéé éche rnhεdeε με ébel. Mbele nēn ábel boj meémāā bad bémpeε nkalanj ní bwām akale boj mmēn meékūdē nsábe.

10

Paale aá bad bébenlad myōb mé metóm

¹ A-baányan, ndəə meé nyékamten ábēd betaa ábe Mosεε ályágté’áá áde bebíde á Egipto. Dyōb dénlōmē bó mbag echē elyágté’áá bó. Bós moosyāāl bēmpōn á edíb é nkwx te ésebán behóo’. ² Aponj áde bēmpōngé á edíb é nkwx-te ne abé áde bēmbēē ásē e mbag dēmbēl bēnkūd edusen, behíde-’ε Mosεε. ³ Bós moosyāāl bēndyε ndyéed e edəəđənj eche Dyōb dénlōmēε bó mbwiined ne menyáké. ⁴ Melemlem bēmmwε-’ε mmítéd mé edəəđənj míme Dyōb dénlōmēε bó mbwiined ne menyáké. Bēmmwε mendíb míme Dyōb dēmbenlé boj mébid á ndim e aláá-te echē embé ne bó. Ene ndim e aláá ebédεε Krīstəə. * ⁵ Boj kénē Dyōb dénkēnwógénné bó bad híin menyinje. Nē dénkānj anwúu bó, ndim rnhentéd bó áte á ehyanje.

⁶ Bəəb-pəə, mímén mekan mésyāāl médii nēngáne elánsén ásim syánē etúu áte, nēn deewós nlém ábel mbéb ngáne bebélé’áá. ⁷ Nyéēbenlé myōb mémpēε ngáne bó donje á bad bebēnlé’áá. Eténlédé á kálag e Dyōb nēn bán, “Ábē bad bēndyεé ásē, bēdyāg bwēm, bēmwāg mīm, bebélé-’ε mbinde é mekan.” ⁸ Syánē deekábé mesón ngáne bó donje á bad bebélé’áá. Nēn dēmbēl Dyōb dénkāgsēn bó, bó bad móom mé e’kálé mébe ne e’kálé é’láán bēwé epun ehóg. ⁹ Syánē deekāgē Sāngwéé ngáne ábēd betaa bēmbenlé boj nyā éwúu bó. ¹⁰ Syánē deenyōnjád Dyōb áte ngáne bó donje á bad bebélé’áá. Dyōb dénlōm ángel e kwéed éwúu bó. ¹¹ Mmēn mam mésyāāl mēmbenléd ábel mébē nēngáne elánsén wéε bad bémpeε, bēntél-le mós ásē ásim syánē etúu áte. Syánē dedé bəəb á pónde echē nkōjsé rkwógé apε á asóg. ¹² Né-’s, mod

* **10:4** Ene ndim e aláá ebédεε Krīstəə: Bad bé Israel bebíi bán ndim e aláá embé ne bó ngáne békágé’áá á ehyanje. Paale aá ene ndim e aláá ebédεε Krīstəə, Krīstəə-’ε abédé ne bó.

a Krīsto ké ahéé awě awémténé aá mótyēēmē á adúbe-tē átēd póndé ábēl boŋ eékwāg. ¹³ Mekəgsen ké méhéé nīme métáné wε, médii nyaa e mekəgsen echē etáne bad bémpēe. Boŋ Dyōb áwóó nlém nīmē bad béhēle-se bésúm mó nlém á yāl, éemwaa'áa-'ε aá ékud mekəgsen nīme métómé wε. Póndé echē mekəgsen mépēé, ábēl ebíd mó áte, abε áde ábēé wε ngíne átóm mó áte.

*Paale ad bad béetāngeneé
ake á ngande é myōb mémpēe*

¹⁴Né-ṵó, a-baányan, nyéēbenlé myōb mé metóm. ¹⁵Nhóbe áwēn néε bad ábe nībíi méé béwóó debyéé. Nyéběn nyédol áte chōm éche nílanγγéé nyé. ¹⁶Póndé eche syánē ábe dedúbpe démiidéé mbwendé ní mīm nhóg, debage Dyōb nságnén nīme Krīstəə. Melemlem ne ewele éche débēlé délādné ádyé, debēlé dedyé yāl echē Krīstəə. ¹⁷Ngáne édii bán ewele édii ehóg, kénéε syánē débúú áte, dedii yāl póg, áyāle melemlem mé ewele móo dédyáγκē. ¹⁸Nyénəne bad bé Israel, bad ábe bédyāg medyé nīme bēbágé nēngáne mende á menyán, bómpē bēlatan á menyán mé mende áβε Dyōb edúbé. ¹⁹Cheé ríkoo'é ahób hén? Nhóbé méé e'diidinge ábe bad bēbageé mende, ne nīmē mende nīme bēbageé, bédé dyam-ε? ²⁰Aáy, chōm éche níhóbeé édii nén méé, mende nīme bēbageé á menyán nīme bad ábe bēédúbpe Dyōb, saké Dyōb dōo bēbageé mó, e'dəádəŋ bé mbéb bōo bēbageé. Meéhēdēε méé nyéwōŋ dyamdyam abel ne e'dəádəŋ bé mbéb. ²¹Nyéēhēlēε-se nyémīidē mbwendé nīme Sāngwéé nyémīidē-'ε nīme e'dəádəŋ bé mbéb. Nyéēhēlēε-se nyéladné' ádyé ndyééd á menyán mé mende nīme Sāngwéé, nyéladné-'ε ádyé á menyán mé e'dəádəŋ bé mbéb. ²²Dehede Dyōb kónjí ahé áte-yε? Dewēmtan bán dedé ngíne tómaa mó-yε?

Kéchéé éche débēlé débēl chó áβε Dyōb edúbé

²³Bad bēhóbe nén bán “Dewóó kunze ábel kéchéé éche dédáá abel.” Nē áde mbále, boŋ saké chōm ésyāāl ébóó abel. “Dewóó kunze ábel kéchéé éche dédáá abel”, boŋ saké chōm ésyāāl épεene nsyāŋ. ²⁴Nyé modmod eéhēde chōm éche épiinad mwēmpen bwám boŋ nyéhede chōm éche éwōŋgan bad bémpēe. ²⁵Nyéwóó kunze ádyé kéchéé éche nyécháné á dyon-tē áde nyéesedtéé dyam áde débēl boŋ nlém níkəgléd nyé á abum tāngene éche chōm éche nyécháné. ²⁶Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Nkōŋsé ne chōm ésyāāl éche édé áwēd-te bédii ábe Sāngwéé.” ²⁷Nzé mod awě eedúbpe Dyōb alébpé wε áhye dé ádyé ndyééd, boŋ etíidé wéé mókag, edyé kéchéé éche ábágé wε ésebán esedte mó dyamdyam tāngene ene ndyééd. Nlém méekəglád wε á abum áseded dyam tāngene ene ndyééd. ²⁸Boŋ nzé mod alángé wε aá “Enén ndyééd bēmbε chó néε mende wéε e'diidinge,” weedyág chó áyāl echē ne ábel boŋ nlém méekəglád modmod á abum. ²⁹Nédē, saké ngáne nē débēnlé boŋ nlém níkəgléd wε á abum boŋ bwāmbwam ngáne nē débēnlé boŋ aníníi mod átagé áte á nlém-tē. Cheé ékəŋ boŋ nlém nīmē níkəglád mod ampée á abum mbēl boŋ meébenlad kunze echē ebāgnédé mε? ³⁰Nzé mbagé Dyōb meságnen áyāle ndyééd echē ábágé mε, chán édii bán mod ampée ahele áhōbē mε mam mé mbéb áyāl, áyāle mbágé meságnen. ³¹Né-ṵó, kéchéé éche mod ábēléé, ké ádyāg ké ámwāg, ábele chó ésyāāl nyaa echē ebage Dyōb edúbé. ³²Nyébele chōm téé nyaa echē éepεénné mpuutéđ, ken wéε bad bé Israel, bad ábe béesē bad bé Israel, ké'ε mwembé ní Dyōb. ³³Nyébele mam melemlem ngáne mbēléé. Nwane áte áwóged mod asyāāl menyīŋge áyāl e chōm téé éche mbēléé. Meébēlēε chōm éche ébōŋnéde mε boŋ mbele chōm éche ébōŋnéde moosyāál, ábel boŋ Dyōb áson alonģé á moosyāál.

11

¹Né-ṵó, nyéhíde' nīmēm mbeltéd ngáne mε-'ε níhídeé mbeltéd nīme Krīstəə.

Paale ahóbe tâṅgene akúten dé nló á mwembé-te

² Bɔɔb-pɔɔ, nkene nyé áyāle nyékamtan me pónde ésyāāl, nyéhíde-'e elem éche mén'yāgēdtē nyé. ³ Boṅ ndáá meé nyésōṅten nén bán Krístāá mó adé nló ámīn e baachóm bésyāāl, mwENCHÓM-me abé nló ámīn e mwaád. Dyöb dó-'aá adé nló ámīn e Krístāá. ⁴ MwENCHÓM ké ahéé awě akānne' ké'ε ahóbe mekan á ðīn á Dyöb boṅ akútén nló, awógte Krístāá awě adé nló ámīn eché e'són. ⁵ Mmwaád-te awě akānne' ké'ε ahóbe mekan á ðīn á Dyöb boṅ eekútene nló, awógte nchóm awě adé nló ámīn eché e'són. Nhəṅlən ké nhóg méesaá átíntē ene ndín e mmwaád ne mmwaád awě akəṅné nló. ⁶ Mmwaád awě eekútán nló, émbē mboṅ né ankəṅ mó ngen póg. Ngáne édíí-'aá dyaam dé akwágké mmwaád ákəən nló ké'ε áselen nyon, bebaád békútan nímab nló. ⁷ MwENCHÓM eetāṅgenéé nló akúten ngáne édíí bán ahəg áde Dyöb áhágé mó á nwágén míme álúmtē éche edúbé. Boṅ ahágé mmwaád álúmed edúbé é mwENCHÓM. ⁸ Dyöb dénkēnhəgēnné mwENCHÓM mmwaád, boṅ anhəgén mmwaád mwENCHÓM. ⁹ Saá-kaá mmwaád ankəṅ boṅ Dyöb áhágé mwENCHÓM boṅ mwENCHÓM mó ankəṅ boṅ Dyöb áhágé mmwaád. ¹⁰ Ayāl e enén nzəm mmwaád átāṅgénéé néε áwóó e'chem á nló ábel boṅ ángel ényín. ¹¹ Kénê-'ε, ngáne dédíí nhóg ne Sāṅgwéé, mmwaád éēhēlēē-se abé ésebán mwENCHÓM, mwENCHÓM-me éēhēlēē-se abé ésebán mmwaád. ¹² Edé nē áyāle Dyöb dēnhəgén mmwaád mwENCHÓM, nē dó-'aá mmwaád-te áchyáá'ε mwENCHÓM. Boṅ bwēm é'syāāl é'húú ne Dyöb. ¹³ Nyébēn nyénən áte, mmwaád átāṅgénéé akáne á elad é bad bé Dyöb áde éēkuteneéé nló-ye? ¹⁴ Nyaa eche Dyöb áhágé bad chēn eelúmtéé nén bán édé akwágké mwENCHÓM áte de esid ékwog mó á nló bwāmbwam-ε? ¹⁵ Boṅ nzé esid échábé mmwaád ébele áboṅ. Dyöb ábágé mó esid néε ekúten é nló. ¹⁶ Nzé mod ahede ádén dyaam apentən, chóm ésyāāl éche níwóó ahób édii nén meé, syánē ne mwembé ní Dyöb nísyāāl, deewóó'ε nyaa empée eche débéléé nímén mekan, mwembé ní Dyöb-pe méewóó'ε.

Ndyééd e Sāṅgú

(Mat 26.26-29; Mak 14.22-25; Luk 22.14-20)

¹⁷ Boṅ tâṅgene nímén mekan míme rílāṅgēé nyé bɔɔb, méēhēlēē-se níkené nyé áyāle nzé nyébomé ábele Dyöb, mekan mé mbéb móo nyébeleé saké mé bwām. ¹⁸ Dyaam dé'sō, nwógé bán nzé nyébomé néε mwembé, nkabén míbelé mbé átíntē echēn, ndúbpé-'ε nén meé kapóg nē adé mbále. ¹⁹ Nkabén rítāṅgénéé abé átíntē echēn pen, ábel boṅ bad ábe békoo Dyöb ahíd bényínned. ²⁰ Né-ɔɔ nzé nyébomé nēṅgáne elad é bad bé Dyöb, saké Ndyééd e Sāṅgú nyédyágkē. ²¹ Ayāle nzé nyébomé ádyé Ndyééd e Sāṅgú, mod téé adyāg eche ndyééd ésebán asine waáb, nē ábele baahóg bébāg nzaa, ábíníí-'ε mīm mékób bó. ²² Nédē édé nén bán nyéewóó'ε nímēn mendáb míme nyétāṅgénéé medyé adyé nyémwāg-ke mīm áte-ye? Ké'ε nyényíne' bán mwembé ní Dyöb méesaá dyaamdyaam, nyékwāgtē-'ε bad ábe béewóó chóm éche bédyágkē? Cheé nyéhedeé bán rílāa nyé tâṅgene ádén akan? Nyéhede bán níkené nyé-ye? Méēhēlēē-se míbel nē.

²³ Nhóbe nén áyāle chóm éche Sāṅgwéé án'yāgēdtē me chóo me-'ε rílāṅgé nyé nén, nímē nkuu dēn áde békíí Sāṅgú Yesue ntúré, antéd ewele, ²⁴ aságnén Dyöb, ákāb chó áte, áhābē aá, “Echem yāl nén, ebāgnédé áyāl echēn. Nyébele nén ákamten me.” ²⁵ Ade bémáá ndyééd adyé ambēl melemlem ne mbwendé ní mīm. Anhób aá, “Mmén mbwendé ní mīm ndii melē mékōlē mé Dyöb míme nímēm mekií mésógténé. Nyébele nén pónde téé ákamten me.” ²⁶ Nén álúmtē nén bán pónde téé eché nyédyágkē échén ewele nyémwāg-ke nímén mīm, nyékale kwééd eche Sāṅgwéé káṅṅ ne á pónde eche ápéé.

²⁷ Né-ɔ́, kénzée awě adyâg échén ewele, ámwāg-ke nímén mǐm nyaa eche éēbāgē Sāngwée edúbé né abelé mbéb t̃ngene yǎl ne mekií míme Sāngwée. ²⁸ Né-ɔ́, mod téé ásebe ásimen yǎl bonj ádyê ewele, ámwê-’e mǐm míme Sāngwée. ²⁹ Nyébel nê áyāle kénzée awě adyâg échê ewele ámwāg-ke nímé mǐm, bonj eékoo ahé á nlém-tê aá yǎl eche Sāngwée ch́ edé, ákudtéd yǎl nkógsen adyé áde ádyágkē échê ewele, ámwāg-ke nímé mǐm. ³⁰ Nê d́ɔ́ akáá bonj nyé bad híin nyéchiitéd, nyékonlé-’e, donje-’e béwédé. ³¹ Bonj nzé syánē desébpé yǎl akáad, né Dyõb déekógsénné syánē. ³² Bonj Sāngwée akáadte, akógsanne syánē áyāle mewusé míme débélé ábel bonj eebáá syánē áyāl áde akáadtē nkõnsé. ³³ Né-ɔ́, a-baányan, nzé nyêlādné ádyé ndyééd e Sāngú, désinē nhóg ne aníní. ³⁴ Nyé ké ahée awě nzaa ékóbé, adyé ndyééd á ndáb, ábel bonj nzé nyêlādné weébēlē akan áde débēl bonj Dyõb akáad wε. T̃ngene mekan mémpēe, nzé mpedé, d́ɔ́ mélā’é nyé ngáne nyét̃ngéné abel.

12

Nde éche éhúú ne Edáád̃añ éche Esáá

¹ Bɔɔb-pɔɔ a-baányan, ndáá méé nyébíi mbále t̃ngene nde éche Edáád̃añ éche Esáá ébageé. ² Nyébíi nén bán áde nyénkembíi’é Dyõb, béntéd nyé nlém á ábum, bepānéd nyé nzii ábele myõb míme méehōbē akan. ³ Né-ɔ́, ndáá méé nyébíi nén bán modmod awě Edáád̃añ é Dyõb élyágtéé, éēhēlē-se ahób aá, “Ebómán ne Yesue.” Nê d́-’aá modmod éēhēlē-se ahób aá, “Yesue adíi Sāngwée,” étōméé nê Edáád̃añ éche Esáá élyágté ḿ.

⁴ Nde édé nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Edáád̃añ ḿɔ́ mébage échê nde. ⁵ Nyaa éche déhele débēl nsón rí Dyõb édé nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Dyõb ḿɔ́ bébenléé. ⁶ Ngude eche débēnléé nsón edé nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Dyõb ḿɔ́ débēnladté ádē debyée ábel nsón. ⁷ Mod-téé akudé ch̃m éche Edáád̃añ élyágtéé ḿ abel, nê áde-’e á mbonj rí moosyál. ⁸ Edáád̃añ élyágté mod nhóg áhób d̃yam ne debyée, melemlem mé Edáád̃añ mélyágté aníní mod áyáged bad ne debyée. ⁹ Melemlem mé Edáád̃añ míme mébele bonj mod nhóg awón adúbe aá Dyõb débēl d̃yam áde áhóbé aá ábel bɔɔb ábēl-’e d́, nímé melemlem mé Edáád̃añ ḿɔ́ mébage aníní mod ngíne áhood bad. ¹⁰ Echê Edáád̃añ ébage mod nhóg ngíne ábel mekan mé menyáké, ábēl-le aníní álāngē bad mekan á d̃in á Dyõb. Ch́ɔ́ ébágé-’e bad bémpēe debyée ásoñten ké ch̃m éche mod áhóbéé ké’e ábeléé éhúú ne Edáád̃añ é Dyõb ké’e éhúú’é. Melemlem mé Edáád̃añ mébage mod nhóg debyée áhób mehób mémpēe, ábē-’e aníní debyée átóge mehób míme ábē bad béhóbéé. ¹¹ Melemlem mé Edáád̃añ ḿɔ́ mébele nímén mekan mésyāál, abage mod téé echê nde ngáne ád́ɔ́.

Elad é bad bé Dyõb edii néé yǎl pág eche ewóó pág híin

¹² Yǎl edii pág bonj ewóó pág híin. Kénée edíi-’aá bán yǎl edé pág ne pág, edii yǎl pág. Melemlem nê d́ɔ́ edíi ne Krístā. ¹³ Melemlem nê d́ɔ́ syánē moosyál, bad bé Israel ne bad ábe béesē bad bé Israel, betán ne kunze, Edáád̃añ ehóg ébélé dekudé edusen bonj debé pág éche ébélé ene yǎl pág. Dyõb áhédé-’e syánē melemlem mé Edáád̃añ á nlém-tê.

¹⁴ Saké pág pág ch́ ebelé yǎl e moonyon, bonj pág híin. ¹⁵ Nzé ekuu éhele-se éhób aá, “Áyāle nén méesaá ekáá, méesaá á yǎl e moonyon,” nén déelúmtéé bán eesaá á yǎl e moonyon. ¹⁶ Nzé etúu-’e éhele-se éhób aá “Áyāle méesaá d̃id, méesaá á yǎl e moonyon,” nén déehelée-se álūmēd bán eesaá áyāl e ene yǎl. ¹⁷ Nzé yǎl esyál embé d̃id d̃empen, né chán ámwagké d̃yam awóg? Nzé yǎl esyál embé etúu ch̃empen, né chán ámwagké ch̃m elod awóg? ¹⁸ Bonj

édé nén bán Dyōb ábánné pág téé á yǎl e moonyon ngáne ádáá. ¹⁹ Nzé pág póg chǎo yǎl e moonyon émbēē, ne béechǎgkǎ chǎo bán yǎl. ²⁰ Edé nén bán pág édé híin bon yǎl póg chǎo éwóó chǎo. ²¹ Né-ǎǎ, dǐd déehelée-se aláá ekáá aá, “Meetógneneé we.” Nlǎo-é méehelée-se níláá mekuu aá, “Meetógneneé we.” ²² Etímé anyínned pen nén bán pág é yǎl éche dényíneé bán éesaá dyamdyam chǎo étómténé etógnén abé. ²³ Pág é yǎl-le éche dényíneé bán éewóó-é edúbé chǎo débageé edúbé bwámbwam. Eche dényíneé-é bán éeboó-é alúmtēn, chǎo dékoo-é anǎn. ²⁴ Pág éché ébóó alúmtēn chǎo-é étógneneé échén pág. Dyōb ábélé yǎl e moonyon nyaa eché pág éche ényínnad byánán éesaá etógnén, chǎo débageé edúbé bwámbwam. ²⁵ Abelé nē ábel bon nkabén méēbāg á yǎl e moonyon, bon pen pág téé éwōngan waáb. ²⁶ Nzé pág e yǎl póg etage, échíníí ésyāāl chǎmpē ébelé étage’. Nzé pág póg ekudé mekenag, échíníí ámpē ébelé éwógén mó menyinge.

²⁷ Né-ǎǎ, nyé moosyāāl nyédíi yǎl eché Krístǎa, nyé mod téé-é nyédíi pág eché ene yǎl. ²⁸ Dyōb ábágé bad nsón á mwembé-te nyaa ne nyaa. Asébpé abelé baahóg bembapēé bé nlomag, ámbíd enē, ápwēdé bekal bé dǎádǎn bon ápwēdé-é bemeléede. Ápwēd-te bad ábe ámbéé ngíne ábel menyáké, ápwēd bad ábe ábágé ngíne áhood bad, ápwēd bad ábe béwōngan bad, ápwēd bad ábe ábágé debyéé ályáged bad, ápwēd-te bad ábe ábágé debyéé áhób mehób mé bad bémpeé. ²⁹ Saké bad bésyāāl bédé bembapēé bé nlomag, saké bad bésyāāl bédé bekal bé dǎádǎn, saké bad bésyāāl bédé bemeléede, saké bad bésyāāl bédé bebel bé menyáké. ³⁰ Saké bad bésyāāl Dyōb ábágé ngíne áhood bad, saké bad bésyāāl Dyōb ábágé debyéé áhób mehób mémpeé. Saké bad bésyāāl Dyōb ábágé debyéé átóge mehób mémpeé. ³¹ Nyébane nlém áyǎl e nde éche étómténé etógnén abé.

Kénê-é mēédíi nlúméd nyé nzii empée eché étómténé abon tómaa échíníí.

13

Edé etógnén ádǎn bad

¹ Nzé nhóbe mehób mé baányon ne mé ángel bon meédǎa baányon, ehób échém édíi née nkǎn níme níbele ntǎgag ké-é ngǎn eché békuméé. ² Nzé mbyéé nkalan ní Dyōb akal, nzé nsōntan mekan mé e’konéd mésyāāl, nwóó debyéé ásyāāl, nwóó-é adúbe áde níhēle-se nhób mēé mbǎǎd éhǎnlen e’dii, bon meédǎa bad, né meésaá dyamdyam. ³ Nzé mbage bad chǎm ésyāāl éche níwóó, nkwǎnténé-é ábe echem yǎl mēé béhyád, áde meédǎa-é baányon, bwám é’héé nē ábélé mé? ⁴ Mod awé adǎǎ bad, abelé áwesán, álúmtē-é e’bon bé nlém. Eesíídéé bad, éesaá kúmbe. ⁵ Mod awé adǎǎ bad, eebágkǎ ewanǎge, eéhǎdtēē eche yǎl chǎmpēn bwám, eewámsánné aliǎ, eékonǎgǎé-é mekan mé mbéb á nlém-té. ⁶ Mod awé adǎǎ bad, eewógnéé mekan mé mbéb menyinge, mekan níme métǎngéné móó áwógnéé menyinge. ⁷ Mod awé adǎǎ bad, akobe mekan mésyāāl, adúbpe mekan mésyāāl, awóó’ e’lyág bé nlém pǎndé ésyāāl, ákaá-é nlém pǎndé ésyāāl. ⁸ Edǎnge éewóó-é asóg. Ahób dé mehób á dǐn á Dyōb dépǎ á asóg, ahób dé mehób mémpeé, ámaa, debyéé-é áde mod áwóó-é, ápē á asóg. ⁹ E’bíi bé akan ábesyáné béélónéé mbon, akal áde sékaléé nkalan ní Dyōb, séelónéé mbon. ¹⁰ Bon áde mekan níme mélóné mbon mǎpéé, mekan níme méelone mbon mǎpǎ á asóg. ¹¹ Ade níbédé mwéndem nhóbé’áá née mwéndem, nímmēm mewémtēn mémbeē mewémtēn mé mwéndem, ndolé-é akan áte née mwéndem. Bon bǎǎb áde nídíi mod ambáá, ntǎdté abé á mwéndem. ¹² Denyíne chǎm bǎǎb nǎngáne á ebudbud-té á dyenē-te. Bon ámbíd e pǎndé, syáné déenyín Dyōb, syáné ne mó dénǎnné-é e’só ne e’só. Meébudéé Dyōb asōntēn bǎǎb bwám, bon pǎndé eche ehúé’ mēsōntēn mó

melemlem ngáne mómpē ásōntēnnē με bwām. ¹³ Né-ῶ, metote meláán médé; ἄωῶν adúbe, ἄωῶν e'lyág bé nlém ne ἄωῶν edəŋge. Boŋ atote áde átómténé etógnén abé átíntē e nímén meláán, ádíi ἄωῶν edəŋge.

14

Nde émpēe éche éhuú ne Edáádəŋ

¹ Nyéwan áte ádəŋ bad, nyéwōŋ-’ε nlém áte ákud mende míme Edáádəŋ ébagéé nyé, bwāmbwam áláa bad mekan á dīn á Dyōb. ² Mod awě ahóbe mehób mémpēe eehóbéé wée bad boŋ wée Dyōb dῶo áhóbéé. A mbále, modmod eesōntánné dyam áde áhóbéé. Kénée ngíne e Edáádəŋ élyágtéé mó áhób mekan, bad ábe álāŋgéé nímē mekan, ne bó, nímē mekan médii mekan míme mod éēsōntānnē. ³ Mod awě ahóbe mekan á dīn á Dyōb, ahóbe mó áwōŋgen bad áwúu áte, áwéd bad nlém á abum ne áhódéd bad nlém á abum. ⁴ Bad ábe behóbe mehób mémpēe béwōŋgan échab yál boŋ bad ábe behóbe mekan á dīn á Dyōb behóbe mó áwōŋgen mwembé ísyāál. ⁵ Ndáó méé nyé moosyāál nyéhóbe mehób mémpēe, boŋ métómtēn adəŋ méé nyéhóbe mekan á dīn á Dyōb. Mod awě ahóbe mekan á dīn á Dyōb, atómé mod awě ahóbe mehób mémpēe, éetóméé né atógke’ chōm éche áhóbéé ábel boŋ áwōŋgen mwembé.

⁶ Né-ῶ, a-baányan, nzé mpedé áwēn boŋ nhóbe mehób mémpēe, né chán méwōŋgēnnē nyé? Meéhēlēē-se nwōŋgén nyé ké mwātiíd, nzé meépeene dyam áde Dyōb álúmté με, ké’ε dyam áde núbíi, ké’ε áhób mekan á dīn á Dyōb, ké’ε dyam áde méyāgēdtē nyé.

⁷ Détéd elon ne ndiŋgé, bwēm ábe béesě á alongé ábe bébenladté ákum mesíke. Chán mod ahele se abíi nkāŋgé míme békónéé nzé béekumé mó bwām. ⁸ Nzé mod ahele elon atón éche élād bad áke á bel, boŋ eetóo chó bwām, né chán áhele ábēl boŋ bébōŋsēn áke á bel? ⁹ Nē dῶo édíi ne nyé ámpē. Nzé nyēhele mehób mémpēe ahób boŋ nyéhóbe mekan míme méēwōo nsōŋten, nzé mod eebii dyam áde nyéhóbeé, né nyéhóbe nēŋgáne epub éche étóme’. ¹⁰ Mehób médé á nkōŋsé-te nyaa ne nyaa, ké ehóg-ke éesaá éche éewóo nsōŋten. ¹¹ Boŋ nzé meebii ehób éche mod áhóbéé, mod awě ahóbe chó ábē nken áwēm, με-’ε mbé nken áwē. ¹² Ngáne nyēheleé bán nyébele mekan míme Edáádəŋ é Dyōb élyágtéé nyé ábel, nyéwane áte nyébele’ míme mébele boŋ mwembé íkwogé bwām.

¹³ Né-ῶ, mod awě ahóbe mehób mémpēe atāŋgéné akáne ábel boŋ Dyōb ábel mó átóge chōm éche áhóbéé. ¹⁴ Ayāle nzé nkānne’ ne ehób émpēe, échēm edáádəŋ chῶo ékānne, boŋ mmēn meebyéé’ε chōm éche ríhóbéé. ¹⁵ Cheé-ῶ rítāŋgéné ábel? Ntāŋgéné akáne ne échēm edáádəŋ, nkáne-’ε ne nímēm nlém. Mēkōnē nkāŋgé ne échēm edáádəŋ, ríkōnē-’ε ne nímēm nlém. ¹⁶ Nzé ebeŋlad échōŋ edáádəŋ ábe Dyōb mekenag, chán mod a ngēn awě adé ásē, áhōbpē aá, “ébē nē” áde éēsōŋtenéé dyam áde éhóbéé. ¹⁷ Ehele-se ékené Dyōb bwām boŋ dyam áde éhóbéé déēwōŋgān mod awě alyāgé ásē ne awōŋgen dēn. ¹⁸ Nságnan Dyōb nēn méé nhóbe mehób mémpēe tómaa nyé bad bésyāál, ¹⁹ boŋ kénē, nzé dedé á mwembé-te, mēdāŋ méé ríhób metote métaan míme méwōŋ nsōŋten, ábel boŋ bad béyāge, tómaa áhób metote ekálé dyóm míme méēwōo nsōŋten.

²⁰ A-baányan, nyéewóo’ mewēmtēn mé bēndem. Nyébē pen néé bēndem ábe béebii chōm éche mbéb rídíi. Boŋ á mewēmtēn nyébē néé bad ábe békwogé. ²¹ Eténlédé á kálag e Dyōb nēn bán με Sáŋgwéé nhóbe nēn méé, “Mēbelén bad ábe behóbe mehób mémpēe áhób wée ábēm bad. Mēbelén e’bēb é’ beken bé bad, boŋ ké ábēm bad béewógēnné με.”

22 Né-ɔ́, ahóǒ dé mehóǒ mémpēe ádíi e'chemléd ne bad ábe béedúbpe, saké ne bad ábe bédúǒpé. Ahóǒ-pe mekan á ðĩn á Dyǒb ádíi e'chemléd ne bad ábe bédúǒpé, saké ne bad ábe béedúbpe. 23 Nzé bad bésyā́l béhóǒbe mehóǒ mémpēe áde bédíi á mwembé-te, boŋ donje á bad ábe béesòŋtene mekan mé Dyǒb ké'ε bad ábe béedúbpe Krístə́ bésólé, béehóǒpé bán nyēpag mĩn-ε? 24 Boŋ nzé bad bésyā́l béhóǒbe mekan á ðĩn á Dyǒb, boŋ donje á bad ábe béesòŋtene chǒm éche béhóǒbé ké'ε bad ábe béedúbpe Krístə́ bésólé, awóg áde béwǒgkē nkalan ŋí Dyǒb, débēl bēbíi bán bébele mbéǒ, békwdé nkáá á'sǒ é Dyǒb. 25 Mmē nkalan méhūd bó mekan míme bēnkoo'é á nlém-tē. Békwdé-ε ásē, bēbagé Dyǒb edúbé béhóǒbē nén bán, "Ne mbále, Dyǒb áde átĩntē echēn."

Paale ad mpuutéǒ mébāǒ á mwembé-te

26 A-baányan, chǒm éche ŋkoo'é ahóǒ édíi nén, nzé nyéláǒné á mwembé-te, mod nhóg abelé awóŋ nkángé, ampée-ε awóŋ chǒm éche áyágtéé, ampée awóŋ dyam áde Dyǒb álúmté mǒ, ampée awóŋ dyam áde áhóǒpé á ehóǒ émpēe, ampée-ε abé awé atógke mehóǒ mémpēe. Nyébele mímén mésyā́l áwóŋgen mwembé. 27 Nzé bad béhóǒbe mehóǒ mémpēe, bad béehóǒbē tómaa beláán, bó mod téé áhóǒbé ámbíǒ eche waáb ámaá ahóǒ. Mod-te atánǒné abé awé atógke chǒm éche béhóǒbé. 28 Boŋ nzé mod eésē awé atógke, mod awé ahóǒbe mehóǒ mémpēe, atánǒné néé ádíǒbe nsal, áhóǒbé áwe nlém-tē ne wée Dyǒb. 29 Ade bad béǒ ké'ε beláán belánǒgé bad mekan á ðĩn á Dyǒb, ábíńí bad bétánǒné béwǒglān ábíi ké chǒm éche béhóǒbé étánǒné. 30 Boŋ nzé mod adé á mwembé-te awé akudé nkalan míme Dyǒb álúmté mǒ, mod awé ahóǒbe akan ásóg ahóǒ. 31 Nyé moosyā́l nyélánǒge bad mekan á ðĩn á Dyǒb nhógē-nhógē ábēl boŋ mod téé áyáǒge, nē áwéde-ε mod téé nlém á abum. 32 Nde echē Edáǒdāŋ ébagé bad áláa bad mekan á ðĩn á Dyǒb, edíi nde éche mod awé ahóǒbé mímé mekan áhēleε ákamlēn. 33 Dyǒb déesaá Dyǒb áde ápeene mpuutéǒ, nsan mǒǒ ápeeneé.

A mwembé mí bad bé Dyǒb ŋsyā́l, 34 bebaád bédib nsal nzé bédé á mwembé-te, bétánǒné abé ásē e baachóm ngáne mbéndé e Mose éhóǒbé. 35 Nzé dyam adé áde bédáǒ abíi, bésēdēd ábab bechóm á ndáb. Ayāle edé akwáǒké mmwaád áhóǒ dyam á mwembé-te. 36 Nyé bad bé Kōrinto, áwēn dǒǒ eyale é Dyǒb émbíǒtē-yε? Áwēn dēmpēn-εé eyale é Dyǒb émpēé-yε?

37 Nzé mod anyíne yǎl áá módē mod awé alánǒge bad mekan á ðĩn á Dyǒb, ké'ε áá mǒwǒǒ nde echē ehúú ne Edáǒdāŋ, atánǒné abíi áá dyam áde nítenléé nyé ádíi dyam áde Sánǒwéé áhóǒbé áá nyéǒl. 38 Boŋ nzé ahóǒbe áá mǒǒhíǒté mímén mekan nyéhúd mǒ míǒ áyā́l. 39 Né-ɔ́, a-baányan, nyébane nlém áláa bad mekan á ðĩn á Dyǒb, boŋ nyéekáǒ bad áhóǒ mehóǒ mémpēe. 40 Nyébele mekan mésyā́l bwám, nyébele-ε mǒ nyaa echē étánǒné.

15

Mpuu míme Yesu Krístə́

1 Bǒǒb-pǒǒ, a-baányan, nkamtan nyé nkalan mí bwám míme mēnkaleé nyé. Nyēnkob mǒ, míbélé-ε nyēsūmnédé áyā́l e adúbe áde nyéwóǒ. 2 Nzé nyédíi nyēchánǒdédé áyā́l e mímé nkalan míme edíi bán mǒǒ mpeene e'soóŋ, né nyéékūǒ e'soóŋ, éetóméé né adúbe áde nyédúǒpé Krístə́, dǒ-ε adé ngēn. 3 Menkalé nyé nkalan míme mēnkudté, mǒ-áá rítómténé etóǒgnén abé. Mmē nkalan, ŋíde nén bán Krístə́ anwé á nlǒ míméǒ ngáne éténlédé á kálag e Dyǒb. 4 Eténlédé nén bán bēnlímē mǒ, áǒū ámbíǒ e'e'pun é'láán. 5 Anlúméd Petro yǎl, boŋ ámbíǒ e pǒndé anlúméd-te ábíńí bembapee yǎl. 6 Ámbíǒ enē, tómaa mbwǒkēl é bad étáan ábe béhíǒd'áá mǒ anlúméd bó yǎl alúmed ahóg. Abé bad

hiiin bédii bédé á alongé chii, donge-’ε bémáá awé. ⁷ Ambiid e pónké anlúmed Jemse yāl, bon alúmed-te ábíníi bembapεε bé nlomag bésyāāl yāl. ⁸ Kááηne á asóg anlúmed mémpē yāl, kénéε édii bán ndii mod awē bēnchyāā’ε á pónké echē bad bēnkēmbíi’ε bán bēchyāa. ⁹ Nhóbe nēn áyāle átintē e bembapεε bé nlomag bésyāāl, méε ndé mbapεε awē éesē etógnēn. Meékwognedεé áchagned ké néε mbapεε a nlomag áyāle menhé bad bé mwembé ní Dyōb á meséb. ¹⁰ Bon nsimé ní Dyōb mbélé ndé chōm éche nídi. Mmē nsimé míme Dyōb ábagé-’ε me, méesaá ngēn. Bon pen mbélé nsón tómaa ábíníi bembapεε bé nlomag, kénéε édii bán saké mmēn mbélé’áá míme nsón, nsimé ní Dyōb mósó mbédé ne me. ¹¹ Né-óó, ké émbē bán meé nkanlé nyé nímén nkalan, ké’ε bembapεε bé nlomag ábíníi bósó békálé mósó, chōm ehóg chósó syāābōó moosyāāl sékaléé, mósó’á nyédúbpé.

*Paale áá ngáne Dyōb dēmpuúdté Krístāa,
bad bé Krísto bōmpē bēpuú*

¹² Bōób áde sékale-’áa nēn bán Krístāa apuúdé, chán-nō nyé donge á bad nyéhεle nyéhōbē bán bad ábe bēwédé béepuú’ε? ¹³ Nzé ahób áde nyéhóbεé nēn bán mpuu méesaá ámbiid e kwééd ádé mbále, né élúmte bán Krístāa enkēmpuu’ε. ¹⁴ Nzé Krístāa enkēmpuu-’ε, né nkalan míme sékanléé nyé méesaá dyamdiam, né áden adúbe ámpē déesaá dyamdiam. ¹⁵ Né nē álúmte nēn bán sékale Dyōb metóm áyāl ahób áde séhóbεé bán apuúdté Krístāa. Bon nzé édé mbále nēn bán bad béepuudéé nzé bēwédé, né Dyōb dēnkēmpuúdté Krístāa. ¹⁶ Nzé bad ábe bēwédé béepuudé, né kááηne Krístāa eépuudéé. ¹⁷ Nzé Dyōb dēnkēmpuúdté Krístāa, né adúbe áden déesaá dyamdiam, né nyédii nyédé-’ε á mbéb te. ¹⁸ Né élúmmed-te bán bad ábe bédúbpé Krístāa ábe bēwédé, bēbós-’ε. ¹⁹ Nzé e’lyág bé nlém ábe séwóó áyāl wéε Krístāa é’sógé áyāl e áden alongé dēmpen, né bad bétāngéné se ngól atōmtēn dé awóg tómaa nyaa echē béhεle bēwóg bad bēmpēe.

²⁰ Bon édé mbále nēn bán Dyōb apuúdté Krístāa. Mósó abédé mod a’só apuu átintē e bad ábe bēwédé. ²¹ Dyam áde mod nhóg ábélé dósó ákáá bon bad bēwāg. Melemlem nē dósó dyam áde mod nhóg ábélé ákáá bon bad bépuudé’. ²² Bad bésyāāl bēwē abé áde bédii mod nhóg ne Adamε, melemlem nē dósó Dyōb débenlé bad bésyāāl bēpuu abé áde bédii mod nhóg ne Krístāa. ²³ Mod téé apuú eche pónké echē átāngéné apuu. Krístāa, mósó awē adé mod a’só apuu, áde ápéé ámpē, bad ábe bédé ábe Krísto bōmpē bēpuú. ²⁴ Ambiid enē, asóg dépē. Ene pónké e’dáádāη ábe é’kamlan, benkamlεε ne ngíne é nkōηsé, Krístāa āmād echab ngíne. Dósó’áá ábεé nkamlεn wéε Dyōb Titéε. ²⁵ Krístāa ábē á nkamlεn kááη Dyōb ábēl atóm ábē bad bé ekōyí áte, ábānē-’ε bósó áse echē. ²⁶ Mod a ekōyí awē ádimtēnné atóm áte adii kwééd. ²⁷ Edé nēngáne éténlédé á kálag e Dyōb nēn bán, “Dyōb ábánné mekan mésyāāl áse echē.” Elúmte bwām pen nēn bán mekan mésyāāl míme Dyōb áhóbé áá móbānné áse e Krístāa, Dyōb dēn déesaá áwēd-te. ²⁸ Ade bwēm ésyāāl bémadté abé áse e nkamlεn míme Krístāa, mwēnne Mwān a Dyōb, ábē áse e Dyōb. Dyōb dósó’áá ábánné bwēm é’syāāl áse echē, ábēl bon mwēn Dyōb-pe ákamlεn bwēm é’syāāl ngen póg ne ngen ésyāāl.

²⁹ Bōób-pósó, chán-nō déhōbpē áyāl e bad ábe békúde edusen á nló mí bad ábe bémáá awé? Nzé bad ábe bēwédé béetōgné apuu, cheé ékáá bon bédusan bad á nló mí bad ábe bémáá awé? ³⁰ Cheé-ō ékáá bon sébāg á nsəl ní kwééd pónké téé? ³¹ A-baányan, mbāg á nsəl ní kwééd epun téé. Kúmbe eche mbééné nyé abé áde dēdií mod nhóg ne Yesu Krístāa, Sāngwéé awēd, chó ekāá bon ríhōbē nēn. ³² Nzé nnōné chó á nyaa e moonyon, nsyāη ké nhóg méesaá né nzum éche syāābe e’loo nyam séwánáá á Efesus. Bon nzé édé nēn bán bad ábe bēwédé béepuú’ε, né dééhōb bán, “Dedyāg, démwāg-ke, áyāle chán mod áwē.”

³³ Nyéedōgnād, “E’chon bé mbéb é’bébte abé á bwâm.” ³⁴ Nyéewóó mewēmten ámpē néε e’yókél é’ bad, nyésóg-ke mbéb abel. Nyé donje á bad nyéebíí’ε Dyōb. Ngáne níhóbεé nén, nén átánjéne nyé akwágké akóbed.

Ngáne bad ábe bēwédé bēpuú’ε

³⁵ Bon mod ásedéd aáken, “Chán Dyōb áhele ápuūd bad ábe bémáá awé? Yál ehéé bēwōngē?” ³⁶ Eyókél é chōm, nzé ewené mbál-e-bū éēbēlēε-se ewé bon ekág-ε? ³⁷ Chōm éche bēhágkē á ndōob édii mbál ngên, saké alín á bwel ásyāāl áde ákwoge’ bēwénéε, bon mbum, kapóg mbum e ngun ké’ε mbum empée. ³⁸ Dyōb dēn dōo ábele’ ngáne adáá bon mbál téé níwōn yál eche níwóó. Abage mbál téé yál eche etánjéne. ³⁹ Yál é bwēm é’syāāl ábe é’dé á alongé éesaá nyaa póg. Baányon bēwóó echab ndín e yál, nyam éwóó echáb, menon méwóó echáb, súu-’ε éwóó echáb. ⁴⁰ Bwēm é’dé ábe é’dé á nkon nímin, é’bé-’ε ábe é’dé á nkon níse. Bwēm bé nkon ní mín é’wóó ábāb e’bon ábe bwēm bé nkon níse bēewóó’ε. Bwēm bé nkon nsé-’ε é’wóó ábāb e’bon ábe bwēm bé nkon ní mín bēewóó’ε. ⁴¹ Etondeε awóó ábē e’bon, ngon ewóó ábē, betintine-’ε bēwóó echáb nyaa e e’bon. Káñne átinté e betintine, e’bon ábe bēwóó é’dé nyaa ne nyaa.

⁴² Nén dōo ébēε ne bad ábe bēpuú. Yál eché bēlímmeé edii yál eche ebébe’, eché Dyōb ápuudteé edii yál eché eebébé’ ámpē. ⁴³ Yál eche bēlímmeé eebágké elóon, eewúε-’áá áte. Nzé Dyōb ápuúdté chό eboo’ elóon bwāmbwam, ewúε-’ε áte. ⁴⁴ Ade bēlímmeé chό ebágkē yál e ekob, bon nzé Dyōb ápuúdté chό ebágke yál e edáádān. Yál e ekob edé, yál e edáádān-’ε ámpē edé. ⁴⁵ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán “Mod a e’só, Adamε, Dyōb dēnhæg mó abé nhəgtéd níme níwóó alongé.” Bon Adamε a ndimten adii Edáádān éche ébage alongé. ⁴⁶ Saké mod a edáádān mó asébpé abé. Mod a ekob mó asébpé abé bon mod a edáádān mó-’ε ábāg. ⁴⁷ Mod a’só ambíd á nkōnsé, bēnhəgén mó ndōob. Awe mó-’ε ampē ámpē, ádyōb dōo abídé. ⁴⁸ Bad ábe bédé á nkōnsé te, bédé nēngáne Adamε awē bēnhəgēnnē ndōob. Abe bό-’ε bédé bé dyōb, bédé nēngáne ane awē abídé ádyōb. ⁴⁹ Ngáne déwāgné mod awē bēhəgné ndōob, melelem nē dōo déwāgēnnē ane awē abídé ádyōb.

⁵⁰ A-baányan, chōm éche níhóbεé édii nén, chōm éche édé á nhəgtéd ní yál e ekob ne mekií éheléε-se ékūd bwēm bé nkamlen ní Dyōb. Eche chό-’ε éebé abé ne abé éheléε-se ékūd bwēm ábe bēbē abé ne abé. ⁵¹ Nyélám metúu nyéwōg dyam áde nílanjéé nyé áde bad bēebíí’ε. Syánē bad bésyāāl déewáá’, bon pen Dyōb déhənlén syánē baásyāāl ⁵² á esón é pónké. Mmē nhənlén mébē á mehélé-te, nēngáne mod áheleεε ápēbéd díd. Nén débēnléd áde bétōngē elon é asóg. Ade bétōngē elon, bad ábe bēwédé bēpuú, bēewáá ámpē, Dyōb déhənlén-ne syánē baásyāāl. ⁵³ Ene yál eche ebōode’ éttim yál eche éebōó ámpē, yál eche chό-’ε ewág éttim yál eche eewág ámpē. ⁵⁴ Pónké eche yál eché ebōode’ étimmé yál eché éebōōdē’, ne áde yál eche ewág étimmé yál eché eewág, élōn ngáne éténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

“Kwééd eesaá ámpē ne abé dēn, Dyōb átómé chό áte.”

⁵⁵ “A-kwééd, héé echon ngíne átóm mod áte edíí? A-kwééd, héé echon ngíne áwóged mod e’wε edíí?”

⁵⁶ Mbéb móo níkáá bon kwééd ewón ngíne áwóged mod e’wε, ngíne e mbépe ehúú ne mbéndé. ⁵⁷ Bon sēságnan Dyōb, mó abelé bon sétóm mbéb áte mbwiined ne echéd Sán, Yesu Krístā.

⁵⁸ Né-óó, a-baányan bé edənge, nyésumen bwām, dyamdyam déēhōbtē nyé mekuu ásē. Nyébē nyékeεne nsón níme nyébēnléé Sánjwéé á’sō. Nyébíí nén bán nsón níme nyébēnléé Sánjwéé ké nhóg méesaá ngên.

16

Bésáŋgé mənḗ áwōŋgen bad

¹ Bḗb-ḗ, ríláa nyé t̄ŋgene mənḗ míme nyēnladté áwōŋgen bad bé Dyōb. Ngáne ménlāá'ḗ mwembé míme rídé á Galesia mḗé bḗbel, melemlem nḗ dḗo nyémpḗ nyétāŋgéné abel. ² Sōndé téé nyé mod téé áhūd mwā mənḗ ákoo. Nén ábḗ nchoo ne mod téé míme nkudág. Nzé nyébelé nḗn, nḗ débḗl nzé mpedé, nyéetōgḗnné mənḗ asaa ámpḗ. ³ Nzé mpedé, bad ábe nyépwédé, mḗlōmḗn bó kálag ákḗen míme mənḗ míme nyéládé á Jerusalem. ⁴ Nzé ébḗo bán mémpḗ ríke, né bḗwoón me.

Ntii míme Paale ábélé

⁵ Mḗpḗ áwḗn nzé mmaá atóm á mbwóg e Masḗdonia, áyāle nwóo mewḗmtḗn átóm á mbwóg e Masḗdonia. ⁶ Kapóg mḗdyé ne nyé, nḗle mbé-'ḗ ne nyé pḗndé esyāal échḗ ahéb ábágkḗ ngíne, ábel boŋ nyéwōŋgen me ákḗen échḗm eke á'sō hōm ké áhéé áde ríkagké. ⁷ Meédḗ'ḗ mḗé dényínḗn ámín-ámín. Nwóo mewḗmtḗn ábḗ ne nyé mwā etūn é pḗndé nzé Sáŋgwḗé akwḗntḗné. ⁸ Mḗdyé á Efesus hén kḗōŋ ne á pḗndé e ngande e Pentekḗs. ⁹ Nzii enḗdnédé me hén ábel kḗse e nsón, kénḗé édíí bán bad hiin bédé ábe bḗtāŋgan me.

¹⁰ Nzé Timotiḗ apedé áwḗn, nyényín bán nyékobé mḗ nken áyāle melemlem mé nsón míme Sáŋgwḗé míme ábeleé, mḗo mémpḗ ríbeleé. ¹¹ Modmod eenyíné mḗ nkōŋtéd. Nyéwōŋgen mḗ ákḗen échḗ eke á'sō ne nsāŋ ábel boŋ bḗbḗe bad bé Krīsto bḗmpḗe ábe rísineé, bḗtān me hén.

¹² Bḗb-ḗ, t̄ŋgene awesyānḗ mwānyāŋ Apolose, menwéd mḗ nlém á abum bwāmbwam áhye dé anḗn nyé nchoo ne bad bé Krīsto bḗmpḗe, boŋ pen eewóo'ḗ nlém ápe bḗbḗ. Nzé etál ébágnédé mḗ, ḗpḗ.

Melḗntḗn mé asóg

¹³ Nyétéd pḗndé, nyésumḗn á adúbe-tḗ. Nyéwúu nlém á abum, nyéwúu áte. ¹⁴ Kéchḗé éche nyébeleé, nyélúmed bán nyédḗá nhóg ne aníníí.

¹⁵ Bḗb-ḗ a-baányāŋ, nyḗbíí nḗn bán abum á ndáb áde Stefanuse dḗo ábédé dé'só á mbwóg e Akaya ádúbe Krīstḗ, bḗbágé-'ḗ echab yāl ábele bad bé Dyōb. Ncháa nyé nḗn mḗé, ¹⁶ nyébé áse e ndín é bad nḗe échḗn, ne áse e mod ké ahéé ampḗe awḗ abele nsón nḗe mímén. ¹⁷ Ndé menyínge ne epe éche Stefanase, Fḗtunatusḗ ne Akaikuse. Bḗpédé áyāle bḗbélé nsón míme nyéntāŋgḗnnḗ abel. ¹⁸ Bḗwédé me nlém á abum ngáne bḗnwḗdtḗ nyémpḗ nlém á abum. Kéchḗé éche échḗn ndín é bad éhḗbḗé, nyétāŋgéné bó edúbé abe. ¹⁹ Mwembé míme rídé á mbwóg e Esia rílómmé nyé melḗntḗn. Akwilaa bó Prisilia ne mwembé míme mḗbome áwab ndáb, bḗlōmme nyé melḗntḗn ne nlém nhóg á dīn áde Sáŋgwḗé. ²⁰ Abḗd baányāŋ bé Krīsto ábe bédé hén bḗlómmé nyé melḗntḗn.

Nyéhḗ nhóg ne aníníí t̄l. ²¹ Me Paale, mḗenlad échḗm ekáá átele nyé mímén melḗntḗn. ²² Kénzḗé awḗ eédḗ Sáŋgwḗé ebómán ne mḗ. A-Sáŋgú awḗd, hyág! ²³ Nsimé míme Sáŋgú Yesuse mḗbḗ ne nyé. ²⁴ Ndḗo nyé bad bḗsyāal á dīn áde Yesu Krīstḗ.

Kálag echě elónténé éβε echě Paale áténlé

Baá Kōrinto Ndibned n kálag

Enén kálag chó edé kálag echě elónténé éβε, echě Paale áténlé bad bé dyad á Kōrinto áde ábédé á Masedonia. Paale antěl chó á pónde echě mam méekage'áá bóbβε mwembé nime mbédé á Kōrinto. Bad behóg átíntē e nímē mwembé bēnhōb Paale mekan mé mbéb á yǎl, bon kénē Paale anwónj nlém bwámbwam áá bóbβōó bétim ásē. Ade bēntimmé-'ε ásē, Paale anwóg menyinje bwámbwam. A kálag-tē wén, Paale ahóbé ngáne bóbβε bad bé mwembé bé Kōrinto bēmbēē. Áwēd-te ahóbé nzəm echě ekáá bon átélé' enén kálag ne e'yale ábe é'wúú áte tǎngene nzyǎj éche ákúdé ne atyéemen áde baahóg átíntē e mwembé bētyéémánnáá mó. Alúmté-'ε nímē menyinje ngáne nyaa echě átélé enén kálag, ébélé bad bétédte abel dé mbéb bon bóbβōó bétim-me ásē. Acháa-'ε mwembé áá bésaa mǎné ne nlém nhóg áwónjen betóótōkē bé bad bé Krīsto ábe bēbédé á mbwóg e Judeya. A kálag-tē wē ámpē, Paale ahóbe mekan álúmed áá móbēdē mbapεε a nlómag a mbále awě Yesu Krīstəə. Ambel nén áyāle nguse é bad ébédé á Kōrinto échě ênchəg yǎl bán bembapεε bé nlómag bé mbále ábe Krīstəə, bán Paale-'ε adé mbapεε a nlómag a metóm.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-11

Paale ne mwembé n dyad á Kōrinto 1.12-7.16

Asarjed bad bé Krīsto á mbwóg e Judeya mǎné 8.1-9.15

Paale mbapεε a nlómag a mbále awě Krīstəə 10.1-13.10

Melentən mé asóg 13.11-13

¹ Mε Paale, mbapεε a nlómag awě Yesu Krīstəə ngáne Dyōb átíídé, mε-éé ntelé enén kálag. Mε ne awed mwǎnyan a Krīsto, Timotiε, sélómme' nyé elad e bad bé Dyōb ábe bédé á dyad á Kōrinto ne bad bé Dyōb bésyāál ábe bédé á mbwóg e Akaya, melentən. ² Nsimé ne nsarj n Dyōb Titée awēd ne Sǎngú Yesu Krīstəə, mbē ne nyé.

Dyōb áwéde' moosyáál nlém á abum

³ Syánē déken Dyōb, Sáá awě awed Sǎngwéé, Yesu Krīstəə. Mó adé Titée awě awóge moosyáál ngǎl, abé-'ε Dyōb áde áwéde' moosyáál nlém á abum. ⁴ Awéde' syánē nlém á abum áyāle ndutul ésyāál eche dékudeé, ábel bon syánē ámpē déhel bad nlém awéd á abum ábe bómpē békude nyaa e ndutul ké ehéé. Déwēd bó nlém á abum melemlem ngáne Dyōb áwédeé syánē nlém á abum. ⁵ Ngáne Krīstəə ákúdé'áá metake, néε syánē ámpē dékudeé metake áyāl eché. Né-ǎó, abé áde dédíi ne Yesu Krīstəə, Dyōb déwēd syánē ámpē nlém á abum bwámbwam. ⁶ Nzé sékude metake édíi awéd nyé nlém á abum ne áwónjen nyé ákud e'sóosoj. Nzé sékudé e'wéd bé nlém á abum né nyémpē nyéékúd e'wéd bé nlém á abum, nyékūd-te ngíne áwesen melemlem mé metake ne e'kanj bé nlém ngáne sémpē séwéséné. ⁷ Sésumé nlém áwēn bwámbwam. Sébíi nén bán nzé nyékude' metake melemlem ngáne sémpē sékudeé, Dyōb déwēd nyé nlém á abum melemlem ngáne áwéde-'ε sé.

⁸ A-baányan, sédǎó bán nyésōntən nyaa e metake echě sékúdé á mbwóg e Esia. Metake nime sēnkudté mēndenléd sé nyaa echě sēnwēmtēnnē bán séebáá á alongé. ⁹ Sēnwémtén nén bán bēbídté mbakú bán bēwúu sé. Bon sékudé'áá nímén metake ábel séésūmē' nlém áwēd yǎl, bon pen sésum wée

Dyöb, mó awě apuudte bad. ¹⁰ Kénée édíí bán sêmbé á nsəl ní kwééd, ansöŋ sé. Nzé sêdé á ndutul-tê, Dyöb débē áson sé. Sêsumé-'ε nlém nén bán äbē áson sé pónDé téé eche sêbēē á ndutul ámpē. ¹¹ Áson sé akänned áde nyékännadté sé. Bad híin bēlad mekáá ákänned sé, Dyöb-pe dénaméd sé. Nén débēl bad híin bēsāgnēn Dyöb áson áde ásóó sé.

Paale ahúde eke ásē

¹² Dyam áde áde ábélé sêdé kúmbe. Nlém níkenlé sé á abum nén bán, abé áde séwóó á nkōŋsé-te wén, tanġe nyaa eche sédíí ne nyé, ne nlém míme rísáá ne nlém nhóg, ádíí nyaa eche Dyöb ábélé aá ébê. Adén abé dénkēmbáá ne debyéé á moonyon bon débē ne nsimé ní Dyöb. ¹³ Chöm éche sétenléé nyé édíí éche nyéhēnlé alán, nyēsōŋtēn-ne. Nsumé nlém meé nyēsōŋtēn mímén mekan pónDé ésyāäl. ¹⁴ Ngáne nyémáá donġe á mekan tēŋġene sé asōŋten, ndúbpe nén meé nyéēkon sé asōŋten bwām. Nén débēl á pónDé eche Sāŋgú Yesue ápéé, nyéēhel ahób bán nyéde kúmbe ne sé melemlēn ngáne sémpē séhēnlé ahób bán sêdé kúmbe ne nyé.

¹⁵ Adúbe áde méndübēē meé nén áde mbále mentíi meé mésēbē ape áwēn ábel bon nyétombwēn ngen éche élónténé ébe. ¹⁶ Mentíi meé mēhyē áwēn nzé nkag á mbwóg e Masēdonia, mentíi-'ε ámpē meé á ehúu métyēēm áwēn ábel bon nyéwōŋġen me áke á mbwóg e Judeya. ¹⁷ Ade mēmbēnlé mímén ntíi, énkēmbáá éche níheláá-se níhēŋlén nlém á abum. Meébēlēē mímēm ntíi á nyaa e moonyon. Meésáá née mod awě akwēntan aá, “Eε, mēbēl.” Bon ámbíd e pónDé átim ahób aá, “Aáy, mébēnlé.” ¹⁸ A'sō é' Dyöb áde ábele ngáne ahóbé aá móšbēl, nzé sēlāŋgé nyé bán séēbēl dyam, sēbélé sēbēl-le dó. ¹⁹ Nzom echē ekáá bon nén ábe edíi áyāle nkalan ní bwām tēŋġene Mwān a Dyöb, Yesu Krístā, míme me, Sailasē ne Timotiē sékánlé'áá nyé. Yesue eehóbéé aá móšbēl dyam bon eétimē dó ábel. Yesu Krístā ábele dyam áde ahóbé aá móšbēl. ²⁰ Chöm ésyāäl éche Dyöb ahóbé aá móšbēl, ábelé mébenlad ábel áde ábélé bon debé ne Krístā. Nén dóo ákás bon áyāle mekan míme Yesue ábeléé syánē déhōbē bán, “Ebē nē” ábel bon Dyöb ákud edúbé. ²¹ Dyöb dóo ábélé bon syánē debé dédūbpē Krístā. Dyöb dēn dóo áwógté syánē ábē ne Krístā. ²² Ahédé-'ε syánē ábē e'chem ábe é'lúmte bán syánē dedé ábē bad, ahé-'ε syánē éche Edáádāŋ éche Esáá á nlém-tē álúmed nén bán deéküd bwēm é'syāäl ábe ahóbé aá móšbē syánē.

²³ Dyöb áde me mbón nén aá chöm éche níhóbeé édé mbále. Nzom echē enkāŋ bon menkēntím ámbíd á dyad á Kōrinto, edíi áyāle meéhēde'aá meé níwóged nyé ndutul. ²⁴ Séēhēdēē bán ébē byánán sēnyágté nyé adúbe kéchéé. Bon pēn sēbele nsón ne nyé, ábel bon nyébē menyīŋġe áyāle nyēsūmné á adúbe-tē.

2

¹ Né-ōó, memmād á nlém-tē nén meé méehyaá nyé anyín ámpē. Nzé mempē níwógté'áá nyé ndutul. ² Nzé níwógté nyé ndutul, mod éebáá awě áwōgēd me menyīŋġe, áyāle níwógté bad ndutul ábe bēmbē bēwógté' me menyīŋġe. ³ Nén dóo dénkāŋ bon nítelé nyé enén ndín e kálag. Meéhēde'aá meé nzé mpedé áwēn, nyé bad ábe nyéwógté' me menyīŋġe, nyéwóged me ndutul. Ndúbpe nén meé nzé ndé menyīŋġe, né nyé moosyāäl nyéēbē menyīŋġe. ⁴ Ntēnlé nyé enén kálag nyaa eche nítelé áyāle membé ndutul, metake mébé me á nlém-tē, nítelé-'ε chó ne mēsōd. Menkēntelēé nyé chó ábel bon nyéwógté ndutul, bon mentelé nyé chó ábel nyébíi ngáne nídáá nyé bwāmbwam.

*Paale ad bad bé Kōrinto
bēlāġsēn mod awě ábelé mbēb*

⁵ Nzé mod abelé dyam áde áwógté bad ndutul, saké áwēm dēmpen dóo ábélé dó, né abelé dó wée nyé moosyā́l ámpē. Boŋ ádén dyam ádíí dyam áde méēhōbēē bwāmbwam. ⁶ Nkógsen míme bad híin átínté echên bébágé ene ndín e mod, ríkwógnédé mó. ⁷ Boŋ nyētāngéné néē nyélaǵséné mó nyēwéd-te mó nlém á abum, ábel ndutul eche ákúdé eetómtán mó adenled. ⁸ Né-óó, ncháa nyé mée nyélúmed mó bán nyédíí nyédáá mó. ⁹ Nzom echē enkāŋ boŋ rítēlē nyé enén kálag edíí ábíí nzé nyéēbēl mam mésyā́l míme ríhóbé mée nyébel. ¹⁰ Kénzēé awē nyélaǵséné, mémpē nlaǵséné mó. Dyam áde rílaǵséné, nzé édé bán nlaǵséné dó, né nlagsan dó áyāl echên. Krístāē abelé abíí-ε áá nlaǵséné dó. ¹¹ Debele nē ábel boŋ Satanε eetómé' syánē áte, éesaá bán syánē deebíí'ε mwane míme Satanε.

Békale nkalaŋ t̄ngene melē mékōlē

¹² Ade nípédé á dyad á Troas, ákal nkalaŋ ní bwām míme Krístāē, Dyōb dēnnednéd me nzii ábel míme nsón. ¹³ Boŋ nlém ménkēmbáá me bwām á abum áyāle menkēntánné Tituse, mwānned a Krístāē awē sūmō sēbele nsón. Né-óó, menlyágtén bó, ríkāg-ke me á mbwóg e Masēdonia.

¹⁴ Nságnan Dyōb áyāle ayōgkē ábel syāá dehele' míme nkalaŋ akal. Abé áde dédíí ne Krístāē ábélé dedé nēngáne bad ábe Dyōb ákóbé boŋ ályāgtē áke dé akal nkalaŋ ní bwām mebwóg mésyā́l. Dyōb ábélé bad bébyēe Yesu Krístāē áyāle míme nkalaŋ míme syāá dékaléé. Mmē nkalaŋ ríkag átínté e bad ngáne elod é bwām. ¹⁵ Elod é bwām, elod é Krísto, chōó dédíí á'sō é' Dyōb. Nzé dekale nkalaŋ t̄ngene Krístāē, bad bésyā́l ábe bédúbpé míme nkalaŋ míme dékalé, Dyōb ásoo' ádāb alongé. Boŋ bad bésyā́l ábe bédúbpé míme nkalaŋ, Dyōb déesoó'ε ádāb alongé. ¹⁶ Ne bad ábe bédé á nzii echē epágnédé Dyōb á yāl, nkalaŋ ní bwām míme syāá dékanléé bó rídé áwāb nēngáne ebébtéd é elod éche éwúe' bó. Abíníí-ε ábe bédé á nzii áke wée Dyōb nkalaŋ ní bwām míme syāá dékanléé bó, rídíí nēngáne elod é bwām áyāle syāá delānge bó bán bēbē á alongé ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé. Nzé-óó adé awē ahēlese ábel enén nyaa e nsón? ¹⁷ Séesaá ngáne bad ábíníí híin ábe békale eyale é Dyōb ábel boŋ békud nsyāŋ. Ne sé séēbēlēē nē, áyāle Dyōb álómé sé ákal nkalaŋ ní bwām, míme nkalaŋ sēkale' mó ne nlém nhóg abé áde sédíí mod nhóg ne Krístāē, debíí-ε nén bán Dyōb dóo álómé syánē ábel míme nsón.

3

Bekal bé nkalaŋ mé melē mékōlē

¹ Nyēwémtné bán sēhóbe' mekan mé bwām t̄ngene échēd yāl ámpē-ye? Nyēwémtné bán séēbe nyé kálag kéε sēhēd kálag áwēn, álúmed nén bán sēkwognédé ábel nsón átínté echên, ngáne bad bēmpēe bēbeléé-ye? Séebenlé nē. ² Nyédíí sé á nlém-tē nēngáne kálag echē bétélé boŋ bad bésyā́l bēlāá ábíí chōm eche édé áwēd-te. ³ Nyélúmte' bán nyédíí kálag echē Krístāē átélé boŋ alómén sé. Enén kálag éesaá kálag echē béténlé ínke boŋ edíí echē Edáádāŋ é Dyōb áde ábage alongé étélé. Bénkēntenlé enén kálag á meláa mín, míme métánlé, boŋ bēntel chó á nlém ní baányoŋ. ⁴ Sēhóbe nén áyāle sēsumé nlém ne Dyōb abé áde sédíí ne Krístāē. ⁵ Sé bēn séēhēlēē-se sēhób bán sēhele-se sébēl mímén nsón. Sé bēn séēhēlēē-se sébēl mó. Dyōb dóo ábélé boŋ séhēl mó ábel. ⁶ Abelé sēkwognédé ákal míme nkalaŋ mé melē mékōlē. Méesaá nkalaŋ áhíd mbéndé é melē mé nchun. Bad ábe bēhíde ene mbéndé bēwāg, bēēbāg-kaá ne Dyōb. Nkalaŋ áhíd melē mékōlē míme séyágtēé, rídé nén bán Dyōb ábage bad Edáádāŋ eche Esáá, ébele-ε bēbē ne mó á ngíndé ne á ngíndé.

⁷ Bōob-póó, Mosēε an'yágéd bad áhíd mbéndé é Dyōb é melē mé nchun. Dyōb déntēl échén mbéndé ámín e meláá míme métánlé boŋ ábe Mosēε áá

áyágte bad. Ade Dyöb dēmbēé Mosēé échē mbéndé, ambēl e'só é'pēné' Mosēé féréd, álúmed bán échē mbéndé édii échē. E'só é'pēné'áá Mosēé nyaa echē bad bé Israel béehēle'áá mó anōn á'sō. Boŋ kénēé é'pēné'áá bwāmbwam, nímē mwayé mēmbōotéd asud mwāmpīn mpīn. Bad ábe bēnhīd melē mé nchun bēnwē, bēnkēmbáá-'aá ne Dyöb. ⁸ Né-óó, nzé séyágte bad nkalan t̄ngene Edāádāŋ é Dyöb, Dyöb délūmēd bad nēn áá nímē nkalan rítómténé etógnén abé á alonǵé á bad. ⁹ Dyöb dénlūmēd áá módē ngum áde āmbēé Mosēé mbéndé. Echē mbéndé ēmbēl bad bēbíí bán ākōgsēn bó áyāle mbéb nímē bēbélé. Boŋ anabpé echē ngum alúmed abel áde ábélé boŋ sékalé' nímē nkalan nímē rílūmte ngáne bad békobnadté áwe e'só. ¹⁰ Mbéndé éche Mosēé áyágté'áá bad bōóđ áhīd mbéndé é Dyöb émbē etógnén. Ayáged áde séyágtéé bad bōób bán Dyöb délagsén bó mbéb, bēbélé-'ε ngáne áhēdēé, dōó átómténé etógnén abé. ¹¹ Kénēé édii bán Dyöb dénlūmēd ngáne ádíí etógnén áde ábélé melē mé nchun, melē nímē mēmbē á esōŋ é pónde, alúmté áá mótōmtēnē etógnén abé abel áde ábélé melē méékōōlē. Mmēn melē méékōōlē móó méhōŋléné alonǵé á bad, mébē-'ε abé ne abé.

¹² Né-óó ngáne sésúmé nlém bán nkalan nímē sékaléé rídé etógnén bwāmbwam, sékale mó ésebán sēbáá'. ¹³ Séēsaá nēngáne Mosēé. Mosēé ankúdtén e'só ábel boŋ bad bé Israel béēnyíné ngáne e'só ábe é'pēné'áá mó é'díméé. ¹⁴ Boŋ bēnkēnsōŋténé. A mbále, bootyaa ene pónde ápe chii, béehelēé asōŋtén nēn bán apen áde e'só é'pēné'áá Mosēé, nímē mpentéd rísúde. Pónde ké ehéé nzé bad bēwógé mod aláá kálag e melē mé nchun, béēsōŋtānē chōm éche bēwógé. Edé nēngáne abad ákúténé bó mewēmtēn. Nzé mod adé ne Krīstāā dēmpēn dōó ásōŋtānné. ¹⁵ A mbále, bootyaa ene pónde ápe chii, pónde ké ehéé echē bēláá mbéndé é Mosēé, ébelé ébé byánán abad ákúténé bó nsōŋtēn nyaa eche béehelēé chōm éche bēláá'ε abii. ¹⁶ Boŋ nzé bó ké ahéé adúbpe Sāŋgú Yesue, chōm éche ébāg nēngáne abad éche ékutan bó nsōŋtēn ébelé éhide. ¹⁷ Bōób-pōó, Sāŋgwéé adii Edāádāŋ. Kéhéé áde Edāádāŋ éche Sāŋgwéé édii, bad bēēbāgkē á mehaŋ-tē. ¹⁸ Syánē ábe Dyöb áhúde abad áde dénkūtēn syánē e'só, abé ádēd ábele' bad bēbíí ngáne ehúmé éche Sāŋgwéé épédé abé. Bényíné' bán abelé syánē ngáne bad ábe bébele ngáne Dyöb áhēdēé. Edāádāŋ éche Esáá éhōŋlan syánē ahōŋlen ne ahōŋlen abé ngáne Yesue ábel bad bényín ngáne ápédé ngine abé. Sāŋgwéé, mó awē adé Edāádāŋ, mó abele nímēn mekan.

4

Yesue alúmté syánē ngáne Dyöb ápédé abé

¹ Ngol echē Dyöb ádíí chó ekōó boŋ sékalé' nímēn nkalan. Né-óó, séedonlé mekuu ámbid ákal mó. ² Séebēnlé mekan mé e'sōn nímē bad bēbéléé á mesōom-tē. Séēdōgnēē nyé ehób é nsal, séēhōŋlān-naá eyale é Dyöb ádog nyé. Boŋ pen, séyágte' bad eyale é Dyöb nyaa echē bad bēsōŋtēnē chó. Ngáne séyágtéé eyale é Dyöb ne nlém nhóg, modmod eéhēlēē-se ahób á nlém-tē áá sēdōge mó. Sēbíí bán Dyöb abii kéchéé éche sébeléé. ³ Nzé donge á bad béehēle nkalan mí bwām nímē séyágtéé asōŋtēn, né édii wēé ábē bad bēedúbpeé mó. Ngáne bēedúbpēē Dyöb bēebáá ne mó. ⁴ Satanē, nkamlēne a nkōŋsé, akamlan mewēmtēn nímē bad ábe bēedúbpe Krīstāā. Béehelēé-se bēsōŋtén bán nkalan mí bwām rílūmte ngáne Krīstāā ápédé etógnén abé. Krīstāā adii néé Dyöb dēn. ⁵ Né dōó ákōó boŋ séēkālē t̄ngene échēd yāl. Boŋ sékanle nyé bán Yesue mó adé Sāŋgwéé. Sēdíí bembōledē ábēn áyāl e Yesue. ⁶ Dyöb áde dénhōb áá, “E'nyínēn bé ekide é'bē wēé ehintén énsēbēē abé,” mó abelé nímē nkalan t̄ngene Yesue ábe nēngáne e'nyínēn bé ekide ábe é'pēne' syánē á nlém-tē. Syánē baásyāāl

ábe dedúbpé Yesue bɔ́ɔ Dyɔ̀b ábénlé nê. Dyɔ̀b ábélé nê ábel boŋ bad bébii nén bán módé etógnén abii áde bad bébii' é bán Yesu Krístəə adíi nées mó.

⁷ Boŋ nkalaŋ míme Dyɔ̀b ábágé sé ákal, ńdíi chòm éche étómténé etógnén abé. Sédii nêŋgáne mbeé e maŋ eché chòm edíi áte. Nén ábénlédé ábel boŋ bad bébii nén bán ngíne eché echabé ámín ehúú ne Dyɔ̀b saké ne sé. ⁸ Sèkude nyaa é ndutul híin boŋ séelyāgēē áwēd-te. Donŋe á pónde séebyéé' é dyam áde sébeléé, boŋ séehóbéé nén bán Dyɔ̀b déelúmédté se chòm éche sétāŋgéné abel. ⁹ Bad bétagte se pónde té boŋ Dyɔ̀b déetēdté sé. Bélógne sé, boŋ Dyɔ̀b déekwētánne aá béwúu sé. ¹⁰ Kéhéé áde sékagké ákal nkalaŋ mí bwām séhédé á nlém-tê nén bán bad béhede' sé awúu ngáne bēnwū- 'é Yesue, boŋ bad bébii bán Yesue adé á alongé, mó-'aá ahāg sé ngíne áte abé áde sédíi á alongé. ¹¹ Sēbii nén bán kénée sédíi á alongé bɔ́ɔb, séde benben ne kwééd pónde té áyāle sēbenle Yesue. Nén adé ábel boŋ bébii bán Yesue adé á alongé, mó-'aá ahāg sé ngíne áte abé áde sédíi á alongé. ¹² Né-ɔ́, sēkwēténé kwééd ábel boŋ nyékud alongé áde déemaá'.

¹³ Sédii melemlen ngáne mod awē ahóbé ngáne éténlédé á kálag e Dyɔ̀b nén bán “Ndúbpé wē, né-ɔ́, nkale' tāŋgene wē.” Melemlen ngáne ane mod ándūbē Dyɔ̀b, sémpē sédúbpé Dyɔ̀b, sémpē sédíi sékale-'e tāŋgene mó. ¹⁴ Sēbii bán Dyɔ̀b áde ápuúdté Sāŋgú Yesue dépuúd-te sémpē ábē á alongé ámpē ne Yesue. Dyɔ̀b dépēn-ne sé ne nyé wée adíi. ¹⁵ Metake mésyāāl míme sékudéé médii áwōŋgen nyé, ábel boŋ nzé bad híin béwógé eyale é Dyɔ̀b, nsimé ń Dyɔ̀b mébēl békūd alagsen dé mbéb, bēbūd-te mó asāgnén. Nén débēl bad híin békéné' Dyɔ̀b.

¹⁶ Né-ɔ́, séedonlé mekuu ámbid ákal nkalaŋ mí bwām, kénée edíi bán ngíne esude' sé á yāl, kénē Dyɔ̀b áwede' sé nlém á abum, áhāg-ke sé ngíne áte mbwe té. ¹⁷ Baá metake ábe sékudéé bɔ́ɔb béesaá ábe sétagteé nlém á abum. Sèkude metake bɔ́ɔb boŋ ehúmé éche ébē ne sé échāb ámín nyaa eché séekamténné metake míme sékudé á nkōŋsé wén, ébē-'e ne sé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁸ Nê dɔ́ akáá boŋ séenyíné' metake míme sékudéé bɔ́ɔb nées dyam. Boŋ sēbānné nlém áyāl e bwēm ábe Dyɔ̀b akōŋnéde sé, kénée edíi bán séenyínéé bó. Bwēm ábe sényínéé bɔ́ɔb é'dé dásɔ́ áyāl e esōŋ é pónde, boŋ bwēm ábe séeheléé-se sēnyín bɔ́ɔb, bēbē á ngíndé ne á ngíndé.

5

Déékūd yāl ékɔ́lē ádyōb

¹ Sēbii nén bán échēd yāl éche sébééné á nkōŋsé edii nées e'bem ábe sédyēé' é áte. Nzé bépáá ábē e'bem, sēbii nén bán sēwóó ndáb ádyōb eché moonyon éelóó' é. Dyɔ̀b dɔ́ álóó' chɔ́, ébē-'e á ngíndé ne á ngíndé. ² Sēkɔ́mad áte bɔ́ɔb á ebem-tē wén, sēwane áte bán ene ndáb eché ebíde' ádyōb ékútēn sé ngáne mbóté ékútánné mod. ³ Nzé séde ene ndáb áte, séebáá nêŋgáne mod awē adé nsōb. ⁴ Abēen áde sébééné enén yāl á nkōŋsé te wén, sékɔ́mad áte adenled áde nén adénlédé sé. Eesaá nén bán séhede enén yāl e nkōŋsé ahúd, boŋ séhede yāl ékɔ́lē eche edé ádyōb, ábel enén yāl e nkōŋsé eché ewāg émaa, étim yāl eché ébē á alongé. ⁵ Dyɔ̀b dɔ́ ábōŋséné syānē ákud mímén nhāŋlén alómmé-'e syānē échē Edə́dəŋ éche Esáá álúmed nén aá adén akan débēnléd.

⁶ Né-ɔ́, pónde téé desume' nlém nén bán abé áde dédíi ne échén yāl á nkōŋsé, deesaá hōm ahóg ne Sāŋgwéé. ⁷ Séde á alongé á nkōŋsé ne échén yāl, áyāle sédúbpé mó saké ngáne sényínéé mó. ⁸ Sēsúme nlém nén bán ábe syānē yāl ékɔ́lē, séhede-'e échēd yāl é nkōŋsé atēde áke débé ne Sāŋgú Yesue. ⁹ Né-ɔ́, mímēd nlém ńsyāāl ńtāŋgéné abé áwóged Yesue menyiŋge áyāl e kéchéé éche débēléé, ké ébé bán séde ne échēd yāl á nkōŋsé, ké' e séesaá ne chɔ́. ¹⁰ Syānē

mod tée ätyēem á nkáásé á'sō ábe Yesu Krīstəə epun éche ákāādtē moosyāál, t̄ngene mekan míme ábélé á pón dé echē ábédé á nkōnsé. Mod té äkūd nsábe t̄ngene mekan mé bwám ké'ε mé mbéb míme ábélé.

Abé á nchemten ne Dyöb

¹¹ Ngáne sébíí bán Sāngwéé äkāād bad, sébagé-ε mó edúbé, sēwane' áte nén bán bad bésōnten nén bán nkalan míme sékaléé rídé mbále. Dyöb ábíí nyaa é bad éche sédíí, mbíí-ε méé nyémpē nyēbíí nyaa é bad éche sédíí, ndúbépé-ε méé nyēbíí-ε bán sékale mbále. ¹² Séehóbéé mekan mé bwám t̄ngene échəd yāl ámpē. Bon pen sēhede bán nyéwōn n̄zom ábéen sé kúmbe, ábel bon nyéwōn dyam áláa bad ábe bédé kúmbe áyāl e mekan míme bébeléé míme bad bényíneé, saké áyāl e mekan míme médé bó á nlém-tē. ¹³ Donje á bad béhóbe bán sēhóbe mekan néé bad ábe nló méēsáa' é áte. Nzé nē ádé mbále, né Dyöb dōó sébagéé edúbé. Nzé sēhóbe mekan néé bad ábe nló rísáá áte, né áwōngēn nyé dōó séhóbéé. ¹⁴ Edənge éche Krīstəə chōó étédé sé nlém á abum ábel mekan míme sébeléé, áyāle sēmadé á nlém-tē nén bán Krīstəə awédé á nló ní moosyāál. Né-ɔ́, édé n̄ngáne moosyāál áwédé. ¹⁵ Anwé á nló mí moosyāál ábel bon bad ábe bédé á alongé, alongé ádāb déēlūmtē bán bédé á alongé áyāl echāb dēmpen. Bon pen bédé á alongé áyāl e Krīstəə, mó awē anwé, bon Dyöb ápūūd-te mó á nló mímāb.

¹⁶ Né-ɔ́, bootya bōob, déēnōnē mod nyaa eche moonyon ánōneé. Kénéé édíí bán sēnōné'áá Krīstəə á nyaa e moonyon, séēnōnēé mó nē ámpē. ¹⁷ Né-ɔ́, kenzéé awē adé mod nhóg ne Krīstəə, adíí nhəgtéd mékōōlē. Mmē mbeltéd mé nchun r̄syāāl mímáá atóm awóó-ε mbeltéd mékōōlē r̄syāāl bōob. ¹⁸ Mmēn mbeltéd mékōōlē níhuú ne Dyöb. Abelé syánē detimé ásē ne Krīstəə, abagé-ε syánē nsón ákale bad nén bán béhele bébē nsan ne Dyöb. ¹⁹ Chōm éche r̄hóbéé édíí áyāl e kwééd echē Krīstəə áwédé á awōg. Dyöb ábélé bad bépédé á nchemten ne mó. Dyöb déētóó'áa mbéb míme bad bébélé, abagé-ε syánē nsón ákale bad nén bán béhele bébē nsan ne Dyöb. ²⁰ Aláa áde Dyöb álāngéé sé mekan áláa bad sédíí bad ábe béhóbpe Krīstəə. Sésime nyé etúu áte á d̄n á Krīstəə nén nyépe á nchemten ne Dyöb. ²¹ Dyöb dēmpwəd Yesuε átag áyāl e mbéb r̄syāāl míme syánē débélé. Yesuε enkēmbenlé mbéb ké nhóg, bon kéné ankwen̄tén atag áwəd nló. Dyöb álágséné syánē mbéb ahóbe-ε áá déēbēlēé mbéb ámpē melemlen ngáne mómpē éebeléé mbéb.

6

¹ Né-ɔ́, sé ábe sébele' nsón ní Dyöb ne Dyöb, sēcháa nyé nén bán nsimé ní Dyöb míme nyékudéé méebāg ngēn. ² Dyöb áhóbé ngáne éténlédé nén áá, “Áde pón dé épédé echē etāngéné, menwóg chōm éche nyéhóbé.

Áde epun é e'soóson-ε épédé, menwōngén nyé.”

Nyénōne' pón dé nén bōob echē etāngéné, eche nyétāngéné nsimé ní Dyöb akud. Nyénōne', epun épédé éche nyéhele nyékud e'soóson.

³ Séekáá'ε modmod nzii, ábel bon awusé déēnyinnād áyāl e nsón míme sébeléé. ⁴ Bon pen, n̄ngáne bembəledε bé Dyöb, sēlūmtē' yāl nyaa ésyāāl ábe bad ábe bébele' mekan míme métāngéné. Sēwánlé e'kan bé nlém é' ngine t̄ngene metake míme sékudéé, t̄ngene alongé áde álenlad sé áte, ne ndutul éche étáne sé. ⁵ Sēkude mbéte, béhāg sé á mbwōg, ndun e mod empēēn epuutéd béchodé sé yāl áte, sébele ntū ní ngine, sēnāngé' e'pin, sédyé-ε nzaa. ⁶ Sēlūmtē' ámpē bán sédíí bembəledε bé Dyöb ábel áde sébeléé mekan mé bwám ne e'sān bé nlém, ábe áde Dyöb ábágé sé nsōnten ábíí alongé áde sétāngéné awōn, awesēn áde séwesanné, ne awóon áde séwōngné bad bémpēe nlém mí bwám. Edāádəng éche Esáá chōó élyágte sé, sédāá-ε moosyāál ne

nlém nhóg. ⁷ Nkalanj míme sékaléé ndíi nkalanj ní mbále, ngíne e Dyöb chó-
'aá sébenladté ákal mó. Abel áde sébeléé mekan míme métánjéné ábélé bad
béewóó'é dyam dé mbéb ké ahóg ábán sé á yál. ⁸ Séēbē sébenlé Dyöb ké béken
sé, ké'ε béekene' sé. Ké bad béhōbē sé mekan mé mbéb áyāl ké'ε mekan mé
bwám. Bad béhōbe bán sélúmté bán sédé ndín é bad éche séesaá, bonj sēdii
bad ábe séhōbé bán sédé. ⁹ Bad bébii sé bwám bonj bémpēe bényíne' sé bán
sēdii bad ábe béesē dyam dé abelen. Bad béwēmtan bán séebáá á alongé
bonj kénē sēdii sédé á alongé. Sēkude metake á mekáá mé bad bonj kénē,
béewúú'é sé. ¹⁰ Sédé á ndutul tē, bonj kénē, sēwóge menyinje pónde ésyāāl.
Kénéε édii bán séebudéé chōm awónj, bonj kénē nsón míme sébeléé níbéle bad
híin bédúbpe Dyöb. Né-óó nē ábélé bébúdeé bwēm awónj bōob. Kénéε séewóó'é
chōmchōm, nhon ní Dyöb ndíi mímēd.

¹¹ A-bad bé dyad á Kōrinto, sētēnlé nyé chōm ésyāāl ésebán sēkonjad nyé
dyamdyam. Sélúmtē-ε ngáne nlém ndíi sé áte áyāl echēn. ¹² Sēdāá nyé,
séebáá-'aá alúmed bán sēdāá nyé. Nyé pen nyélúmtē sé nén nyéēdāá'é sé.
¹³ Nhóbe áwēn bōob néε ábēm bán. Nyémpē nyédəj sé ngáne sémpē sēdāá
nyé.

*Nyéēbēlē' mekan míme bad
ábe bēédúbpe Krístəə bébeléé*

¹⁴ Nyéebág nlatén ne bad ábe bēédúbpe Krístəə. Nhóbe nén áyāle bad ábe
bétánjéné á'sō é' Dyöb, béewóó'é dyam abelen mekan míme e'bébtéd é' bad
bébeléé. E'nyínen bé e'kíde béewóó'é dyam abelen ehíntén. ¹⁵ Krístəə eewóó'é
dyam abel ne Satanε. Mod awē adúbpe Krístəə eewóó'é dyam dé abelen
mod awē eedúbpe. ¹⁶ Ndáb-e-Dyöb eewóó'é dyam dé abelen ndáb echē bad
bébenléé myöb mémpēe. Nhóbe nén áyāle dedii ndáb e Dyöb, Dyöb áde ádé á
alongé. Edé nén ngáne éténlédé bán Dyöb áhóbe áá,
“Mébē ne ábēm bad, ndyēē-ε áwāb.

Bébeléé mε nēngáne ádad Dyöb, mε-ε métēd bó nēngáne ábēm bad.”

¹⁷ Sánjwéé alánje ábē bad áá,

“Né-óó, nyéte, nyéebág-kε ne bad ábe bēédúbpe mε.

Nyéewóó' dyam abel ne e'bébtéd é mekan míme bébeléé.

Mékōb-pe nyé néε ábēm bán.

¹⁸ Mébē nyé sáá,

nyé-ε nyéēbē ábēm bán.

Mε Dyöb á Ngum mε-εé nhóbe'.”

7

¹ A-baányanj bé edənge, ngáne Dyöb áhóbe áá módii awesyánē Sáá, syánē-ε
debé ábe bán, déte,de mekan míme méwógte syánē mbinde á ekob é yál ne á
edəəđəj. Syánē débe Dyöb edúbé, déwōn-ε alongé áde ásáá, nē débēl débagé
Dyöb edúbé ngáne éhēdnadté.

Paale adé menyinje

² Nhede mēé nyédəj sé ne nlém nsyāāl. Séēpānnēē modmod, séēbēltēē
modmod mbéb, séēdōgēē-ε modmod. ³ Meehóbéé nén áhób nyé. Mensébé
nyé atele nén mēé, sēdāá nyé bwāmbwam, ké á kwééd ké'ε á alongé, dēbē debé
mod nhóg. ⁴ Nkumne nyé ekáá á tál. Mbééné nyé kúmbe. Nyéwédé mε nlém á
abum bwāmbwam nyaa echē nótómténé menyinje abé kénéε sékudéé metake
bwāmbwam.

⁵ Ade sépédé á mbwóg e Masēdonia, sēnkēnkóméé áte. Sēkudé'áá metake
nyaa ne nyaa. Bad bēpentánnáá ne sé mbwóg-kε níbé sé áte áyāle
sékāmtánnáá nyé. ⁶ Bonj Dyöb áde áwéde bad ábe béewóó e'lyág bé nlém,

nlém á abum, dénwēd syánē nlém á abum alóm áde ánlōmmē Tituse áwesyanē. ⁷ Saá-kaá échē επε χῆμπεν êmbel sêwóg menyinge, boŋ awéd áde nyénwēdtē mó nlém á abum dénwōgēd sé menyinge. Anláá sé ngáne nyédáá με anyín bwâmbwam, aláá-'ε sé ngáne nyénwōgkē pél áyāle ndutul eche ebédé nyé á nlém-tê ngáne nyénkênwógédte με menyinge. Anláá-'ε με ngáne nyéwóó nlém áte ábē με ámbíd. Ade Tituse álángé sé nímén mekan, membé menyinge bwâmbwam.

⁸ Kénée édíí bán ene kálag echē mēntelée nyé enwógéd nyé ndutul, meésáá ngol nén με nténlé nyé chó. Kénée édíí nén bán membé ngol atel áde mēntenlé chó, nnyíné nén μεέ echem kálag echē ríténlé nyé ewiídé nyé nê á esōŋ é pónDé. ⁹ Boŋ βοοβ ndé menyinge, saké áyāle ménwōgēdtē nyé ndutul, boŋ áyāle ndutul eche nyénwōgkē ebelé nyêhñléné áden abé dé mbéb nyébele' ngáne Dyōb áhedeé. Nyénwóg ndutul ngáne Dyōb áhédé'áá aá nyéwóg. Né-σο, ndutul ké ehéé echē sēmbenlé boŋ nyéwóg, enkēmbébénne nyé. ¹⁰ Nzé ndutul edé mod á nlém-tê ngáne Dyōb áhedeé, ane mod abelé ahñlén áde abé dé mbéb ábelé' ngáne Dyōb áhedeé. Nén ábele' ane mod ákūd e'soóson, nê déewiídé modmod ámpē. Boŋ bad ábe bédúbpé Dyōb, ndutul echē edé bó á nlém-tê áyāle bédíí baányoŋ ebele' bēwág á edaðəŋ. ¹¹ Boŋ ndutul embé nyé á nlém-tê ngáne Dyōb áhedeé aá ébê. Né-σο, nyénəne' chōm éche nê ápiínédé nyé. Nyêhédé'áá bán nībii nén μεέ nyéwane áte álúmed bad nén bán nyéebēlēē awusé ké ahóg βοοβ. Melingá mémbe nyé áte nén bán ábē bad bēbélé awusé á etún é pónDé nyédé ahób bán nyélänge bó bán bésōg mbéb abel. Nyénwóg mbwóg nén bán Dyōb dékōgsēn nyé nzé nyédé nyébele échén ndín é mekan. Nyéndəŋ με anyín bwâmbwam, nyénwōŋ nlém ábē με ámbíd, nyékōgsān-ne bad ábe bébele mbéb. Abel áde nyébéle nímén mésyāāl, álúmté sé nén bán nyéebēlēē mekan mé mbéb. ¹² Né-σο, kénée rítélé ene kálag, menkēntenlé chó áyāle mod awē abelé epanDé ké'ε mod awē bépánne boŋ ntelé chó ábel boŋ nyébíi á'sō é' Dyōb nén bán nyékoó sé adəŋ. ¹³ Nê dōo ákás boŋ nyéwēdē sé nlém á abum.

Saá-kaá e'wéd bé nlém á abum bēnpen, boŋ sēmbé menyinge bwâmbwam anyín áde sennyinnē Tituse adé menyinge áde ápédé. Anláá sé ngáne nyébéle boŋ asóg atag áte. ¹⁴ Membé kúmbe áláa Tituse ngáne nyédíí bad bé bwám, nyénkênwógéd-taá με e'sōn áyāle nyénlúmed nén bán mekan míme ménlāā'é mó médé mbále, ngáne mekan mésyāāl míme sénlāā'é nyé médíí mbále. ¹⁵ Nê ábéle míme nlém nítimé' áwēn tómaa ké ngen e'só, akamtēn áde ákamtanné ngáne nyé moosyāāl nyénwōngē nlém ábel mekan míme ánlāā'é nyé aá nyébel. Nlém nítimé mó áwēn ámpē nzé akāmténé ngáne nyénkōbpé mó ne edúbé, nyéwōngén-ne mó ne nlém nhóg. ¹⁶ Ndé menyinge áyāle nsumé nlém nisyāāl áwēn.

8

Bad bé Krīsto bétāngéné bad ábe bétógnéné awōŋgen

¹ Βοοβ-ποό a-baányan, sēhede bán nyébíi nén bán Dyōb ábágé nímē nsimé wée bad bé Dyōb ábe bédé á mwembé míme rídé á mbwóg e Masedonia ábel boŋ bésále ekáá áte. ² Békúdé metake mé ngine míme mékage bó áte bwâmbwam. Kénée édíí bán bédé atóg bwâmbwam, bésánlé ekáá áte bwâmbwam, bédé-'ε menyinge. ³ Ndé mbōŋ nén μεέ, bēmbē chōm éche bēnwōngē, bēntōmtēn-ne abe tómaa chōm éche bēmbēē bēbage'. Bébágé'áá-'ε ngáne nlém nímāb ménlāā'é bó. ⁴ Bēnchāŋ syánē bwâmbwam ábē menyinge áwōŋgen bad bé Dyōb bé Jerusalem ngáne bómpē bébeleé. ⁵ Bēmbēl tómaa

ngáne sēnwēmtēnnē. Bēnsēbē ádāb alongé abε á mekáá míme Sǎngwéé. Ambíd enê bēmbě ádāb alongé áwεd mekáá ngáne Dyōb áhεdεé aá bēbel. ⁶ Né-ᵛó, sēcháa' Titusε awě ambootéd mímén nsón ne nyé nén bán ádíi áwōngan nyé, mímén nsón míme nyésánlé ekáá áte, nyébāgē-'ε bad kéchéé éche bétógnéné ne nlém nhóg, nyépid mó á asóg. ⁷ Bᵛᵛb-pᵛó, nyébele bwām á menzii mésyāāl. Adúbe áwúú nyé áte. Nyékale' nkalanj ní bwām, nyébíi mekan mé Dyōb, nyéwóó nlém áwōngan bad nyédáá-'ε sé bwāmbwam. Né-ᵛó, sēhεde bán nyébele bwām, káájne ásale ekáá áte, nyébage-'ε bad kéchéé éche bétógnéné.

⁸ Meékamlánné nyé ábel nén. Bonj ngáne rínyiné bad ábe bédúbpé bēwōngan bad bēmpēe, nhεde mεé nyémpē nyélúmed ngáne nyédáá bad bēmpēe. ⁹ Nyébíi ngáne echεd Sǎj, Yesu Krīstəá áwōnganné nyé ásale ekáá áte. Kéchéé éche Dyōb áwóó mó awóó. Bonj kénê á etútú échēn antεdé mímē nhən rīsyāāl ádyōb ápē á nkōjsé abé néε ntógetōke ní mod. Amběl nê ábel bonj nyékud nnam míme Dyōb ábageé bad.

¹⁰ Mbage nyé elébé nén mεé, mwě míme rítómé nyēmbé bad bé e'só áwōnj nlém áwōngan bad, nyēmbé-'ε bad bé e'só ábootéd bad awōngan. ¹¹ Bᵛᵛb-pᵛó, nyétánjéné nsón míme nyéboótédé amad. Nê déběl bad bēbíi nén bán nyédé mbonjsén ábe ngáne nyéwóó ápid-tε nê á asóg melemlem ngáne nyēmbonjsénné ábootéd nê. ¹² Nzé ewóó mímē nlém ábe mod chōm ngáne éwóó chó, ébelé ékobnéd ne Dyōb. Dyōb déehεdεé aá mod ábe tómaa chōm éche áwóó.

¹³ Meehóbéé mεé nwōngan míme nyébageé bad ríwōngan bó bonj nyé bēn nyébê á metake-té, bonj nhεde mεé nyé moosyāāl melemlem, nyéwōnj chōm éche ékwógnédé nyé mod-téé. ¹⁴ Bᵛᵛb-pᵛó abud áde nyébúdé bwēm awōnj, nyéwōngan bad ábe bédíi bēhεde', ábel bonj á pónédé eche nyémpē nyétōgnēnnē bómpē bēwōngēn nyé. Nê déběl mod téé áwōnj. ¹⁵ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Mod awě ambud awōnj, enkēnwōngé tómaa ngáne ántōgnēnnē, awe mó-'ε enkēmbud awōnj, andíi anwōnj ngáne ántōgnēnnē."

Bélómé Titusε bó á Kōrinto

¹⁶ Nságnan Dyōb abε áde ábágé Titusε ámpē nlém áwōngan nyé melemlem ngáne ábágé mε. ¹⁷ Titusε eépāgkē áwēn áyāle sélāngē mó bán apε, bonj apag kááj ne áyāle awóó mímē nlém ápε, apag áyāle mwēn adáá apε. ¹⁸ Sélómne mó mwānned a Krīsto ampée. Anén mwānned a Krīsto, abyééné átínté e mwembé rīsyāāl akal áde ákaléé nkalanj ní bwām. ¹⁹ Saké alóm áde sélóméé mó dēmpen, mwembé mēmpwεd mó áhoon sé ngáne sébeléé nsón áwōngan bad ábel bonj edúbé éche Sǎngwéé ényínned ne álúmed nén bán sēwóó mímē nlém áwōngan bó.

²⁰ Séehēdēē bán modmod áhâb dyan dé mbéb tǎngene mímén nsón mé asále dé ekáá áte míme sébeléé. ²¹ Sēwóó nlém ábel dyan áde átánjéné saké á'sō ábe Sǎngwéé dēmpen bonj káájne á'sō é' baányonj.

²² Sélómé' mwānned a Krīsto áwēn nchoo ne Titusε bó. Alúmté sé á menzii híin aá mówóó nlém áte áwōngan nyé. Bᵛᵛb-pε áde ályágé nlém áwēn, anábpé nlém awōnj áwōngan nyé. ²³ Titusε mó ne mó ayōgkē mε ahoon ábel nsón áwōngan nyé. Abíníi bānned bé Krīsto ábe békag ne Titusε bédíi bad ábe mwembé mélómé á díin ádāb, kéhéé-'ε wéé békíi mam míme bēbeléé mépiinad Krīstəá edúbé. ²⁴ Né-ᵛó, nyélúmed ábén bad nén bán nyédáá bó. Ábel áde nyébenlé nê, mwembé míme rílómé bó mēsōjtēn nén bán nén dᵛó ákáá bonj sékumné nyé ekáá á tǎl.

9

*Békag bad bé Krīsto bé
Jerusalem mōné asaṅned*

¹ Bōōb-pōō, éesaá etógnén me átele nyé tâṅgene nsón míme séwōṅganné bad bé Dyōb. ² Mbíí nlém míme nyéwóó áte áwōṅgen bó, mbééné-’ε nyé kúmbe awōṅ áde nyéwóó nlém áwōṅgen bad ábe bédé á mbwóg e Masēdonia. Menláá bó nén meé, “Nyé ábe nyédé á mbwóg e Akaya, nyēmbé mboṅsén se mpú-mwě ábe bó mōné.” Nlém míme nyéwóó áwōṅgen bad rítédé bó bad híin nlém á abum ábel melemlem. ³ Bōōb-pōō, nlóme’ ábén bānned bé Krīsto áwēn, ábel boṅ ahób áde séhóbéé bán sēkumne nyé ekaá á tâl déēbāg bán sēkale metóm. Boṅ ébē bán ngáne rílánjé bó meé nyéēbē mboṅsén ábe bó mōné, nyéēbē-’ε nê dēn. ⁴ Né-ōó, nzé mpedé áde bad bé Masēdonia bépédé ne me boṅ ntáné nyé áde nyéēboṅsenéé, séēkwāg bwāmbwam, nyé-’ε ámpē nyékwág. ⁵ Né-ōó, nê dōó ákáá boṅ rídōl áte nén meé édé etógnén álóm ábed bānned bé Krīsto á’sō, ábel nyémad nwōṅgen míme ríchábé ámín míme nyéhóbé bán nyéēbe bó, aboṅsen. Nzé nyébelé nê, né nwōṅgen rísyāal mébē mboṅsén nzé mpedé. Nén délūmēd nén bán nyēbage ne nlém nhóg saké áyāle sényágté nyé.

⁶ Nyébíi nén bán mod awě eébude awén, éebudté ahúd, awe mó-’ε abudé awén ábüd-te ahúd. ⁷ Nyé mod té ábe mōné ngáne míme nlém rílánjé mó. Mod éēbāgē sé nlém ríkōglád mó á abum ké’ε ébē byánán bényágté mod. Dyōb ádáá mod awě abage ne e’sāṅ bé nlém. ⁸ Dyōb débē nyé kéchéé éche nyétógnéné ábel boṅ nyéwōṅ chōm ésyāal éche ékwógnédé nyé ásále ekaá áte ábe bad bēmpēe. Nén débēl nyéēbude’ bad mekan mé bwām abele. ⁹ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

“Asánlé ekaá áte ábe betóótōkē bé bad nwōṅgen,
bad bēchaténné ábē e’boṅ bé nlém.”

¹⁰ Dyōb dōó ábage bad bwēm ábe bēwénéé, ábagé-’ε bad chōm éche bēdyákē. Ábe nyé bwēm ésyāal ábe nyétógnéné áwén, ábēl é’kwōg é’chyaá mbote eche ebuú áte bwāmbwam. Ábel nén áyāl e e’boṅ bé nlém ábe nyéwóó. ¹¹ Dyōb débēl nyébé nhōn áyāl e chōm ésyāal, ábel boṅ nyésále ekaá áte. Nén débēl bad híin bésāgnēn Dyōb áyāle nwōṅgen míme nyébageé bó míme ríhúú ne sé.

¹² Ábel áde nyébeleé nén, déesaá áwōṅgen bad bé Dyōb dēmpēn, boṅ áde káōṅne álúmed bán bad híin bésāgnan Dyōb bwāmbwam. ¹³ Mekan míme nímén nsón míme nyébeleé nén mébídēdtē áwed, mébēl bad híin bēbage Dyōb edúbé áyāle nyébele ngáne nkalan mí bwām míme Krīstāā ríhóbéé, nyélūmtē-’ε ábēn e’boṅ bé nlém wéé bad bé Dyōb ábe bédé á Jerusalem, nyélūmtē-’ε wéé bad bé Dyōb bēmpēe. ¹⁴ Bēwóó nlém ányín nyé, békānnād-te nyé áyāle nsimé rí Dyōb rídé ne nyé. Mmē nsimé ríchábé ámín bwāmbwam. ¹⁵ Nsāgnēn míbē ne Dyōb áyāle abagé syánē nsimé míme rílélé ahəgtēn.

10

*Paale alánjé bad bé Kōrinto
ad nímē nsón rítāṅjéné*

¹ Me Paale, me awě mpwiítédé nsudte-’ε yāl nēṅgáne Krīstāā, ncháa nyé. Baahóg bēhóbe’ nén bán nzé ndé ne nyé mbelé ríwógé mbwóg. Bán boṅ nzé meésē ne nyé, mbelé rítenlé nyé kálag éche éwúú áte. ² Ncháa nyé nén meé nyéēbēlē’ ngáne ábē bad bēbeleé ábel boṅ nzé mpedé áwēn, ríhóben nyé ésebán mbáa’ dyamdyam. Bad ábe méhōbēnnē bédíi bad ábe bēhóbe bán sēbele nsón ngáne bad bé nkōṅsé bēbeleé. ³ Kénéé edíi bán sēdé á nkōṅsé-te, séēwānēē nzum ngáne bad bé nkōṅsé bēwanéé. ⁴ Bwēm ábe séwannéé nzum béesaá melemlem ngáne ábe bad bé nkōṅsé bēwannéé. Boṅ bwēm e’

nzum é' ngine é' Dyöb bõó sébenladté ábébed mebwóg mé ngine míme ábēd bad bé ekáá. Abén bwēm é' nzum bõó sébenladté ásuded mpentēn ké ríhée míme bad bépēēnéé míme méesē mbále. ⁵ Sébenlad bó ámpē ámad mehób mé kúmbe míme béhóbéé míme mébele' bon bad béēbyē' Dyöb. Sébele' bad béhəŋlan nímab mewēmtēn ábel nímab mewēmtēn mésyāāl mébē nyaa éche Krístā áhedeé aá mébē. ⁶ A pónde échē nyébenlé ngáne Krístā áhedeé ne nlém rísyāāl, dõó sébonşenné ákõgsen kénzēé awē alúmté aá móóbenlé ngáne Krístā áhedeé.

⁷ Nyénəne' chõm éche édé nyé á'sõ-te. Mod ké ahée awē asumé nlém ne Krístā ábíi aá ngáne módíí, nē dõó sémpē sédíí ne Krístā. ⁸ Ké menkūm ké ekáá á tâl áyāle ngine éche Sāngwéé ábágé me tómaa ngáne níkuméé bõob, méewógké e'sõn. Abagé me ene ngine áwéd nyé áte saké ásuded nyé adúbe. ⁹ Meéhēdēē meé ényíned nén bán kálag éche rítenléé nyé édíi áwóged nyé mbwóg. ¹⁰ Nhóbe nén áyāle bad béhəbe bán kálag éche rítenléé nyé éwúú áte, éwóó'-e, e'yale bé mbéb áte. Béhəbe'-e ámpē bán bon nzé mmēn ndé, meewóó'-é ngine, kéchéé éche ríhóbéé'-e éewóó'-é ngine ké póg. ¹¹ Bad ábe béhəbe nē bébíi nén bán kéchéé éche rítélé á kálag, nzé meesé ne nyé, mébel chó nzé ndé ne nyé.

¹² Séehēlēē-se séhób mbēd bán séhəgtan yāl, ké'e sé bán sēdé nyaa póg ne bad ábe béhəbe' mekan mé bwām áyāl echáb. Bon ngáne bēn ne bēn béhəgtanné yāl, béhəbē'-e bán bēn ne bēn bétómné, bédé eyóké. ¹³ Bon sé pen séekūmēē ekáá á tâl tómaa ngáne sétəngéné akum. Hõm áde Dyöb álómé sé aá sébel nsón dõó sébéēnéé kúmbe. Nsón míme sébeleé áfíntē echēn mómpē ríde nsón míme sébéēnéé kúmbe. ¹⁴ Séekūmēē ekáá á tâl ábel nsón hõm áde Dyöb dénkenlómme sé nsón abel. Sé-'aá sébédé bad bé'sõ ábíid nchabnede áhye dé akale nyé nkalan mí bwām míme Krístā. ¹⁵ Séekūmēē ekáá á tâl tómaa ngáne sétəngéné akum, nédē séekūmēē ekáá á tâl áyāl e nsón míme bad bémpēe bébélé. Bon pen sēsumé nlém nén bán ngáne áden adúbe ákwogéé, nē dõó nsón míme sébeleé mékwogéé bwāmbwam mebwóg míme sébeleé nsón. ¹⁶ Nén débēl séēkäg mebwóg mémpēe míme méchābnédé, sékale' Nkalan mí bwām, ésebán sékume' ekáá á tâl áyāle nsón míme bad bémpēe bébélé mebwóg mémpēe.

¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Kénzēé awē akume' ekáá á tâl, atəngéné akum ekáá á tâl, áyāle chõm éche Sāngwéé ábénlé mó." ¹⁸ Saké ahób áde mod áhóbéé yāl mekan mé bwām á yāl dõó álúmté' bán akõbnédé nēe mbapēe a nlomag, bon mod a mbále awē Dyöb áhóbéé mekan mé bwām á yāl mó adé mod awē akõbnédé.

11

Paale ne bembapēe bé nlomag bé metóm

¹ Ncháa nyé nén meé nyémwē rílaa nyé mwā a akan ké nnyínnéd ké eyóké. Nyébān metúu. ² Nsíide' nyé nyaa échē Dyöb áhele asíí nyé. Nyédíi nēngáne ngən e mmwaád échē eebíi mwēnchóm. Ane mmwaád móó ríhóbé meé mod nhóg áwõŋ, ane mod adíi'-e Yesu Krístā. ³ Bon ké nē, ndé mbwóg nén meé ngáne Satanē ámpõngé Ife nló áte ne nímē mwane, melemlem nē dõó bépõngé nyémpē nló áte nyaa échē nyéesummé mímen nlém rísyāāl ámpē wéē Yesu Krístā nyéebeléé'-e mó ne nlém rísyāāl. ⁴ Nhóbe nén áyāle nzé mod apedé bon akānlé nyé nkalan míme méesē nkalan míme Yesu míme sēnkaléé nyé, nyébelé nyésēbēn mó tâl. Ké'e nzé akānlé nyé təngene edāádəŋ éche éesē edāádəŋ éche sēnkaléé nyé, nyébelé nyékob. Ké'-e nzé mod akānlé nyé nkalan mí bwām míme méesē nkalan mí bwām míme sékānlé nyé, nyébelé nyékõbēn mó mekáá mébe.

⁵ Meedúbpeé meé ábén bad ábe béchágé yǎl bán bédé bembapee bé nlómag bémbáá betómé me áyāl e nsón míme bébeleé, nzé nhǎgténé syáābō. ⁶ Nhele se meebyéé' dyam ahób átínté e bad ngáne behóbeé, boŋ nwóó nsōŋten tǎŋgene dyam áde ríhóbeé. Sêkélūmēd nyé mímén mekan áte híin míme sébeleé.

⁷ Ade ríkánlé'áá nyé nkalan ní bwám míme ríhuú ne Dyöb, menkênhóbpé meé nyésábe me. Mensudéd echem yǎl ábel boŋ nyéwōŋ edúbé. Ade mēmbenlé nén, dyam dé mbéb dōō mēmbenlé-ye? ⁸ Mběnlé'áá nyé, mwembé mémpēe mēsābpē me, né-ōó, ébédéé byánán ndoge' mímē mwembé áwōŋgen nyé. ⁹ Ade mēmbēē-ε ne nyé donge á pónde meewóó'áá chōmchōm boŋ meétagte'áá nyé, áyāle kéchéé éche méntōgnēnnē ábēm baányan bé Krísto ábe bémbíd á Masēdonia bébágé'áá me. Ngáne ménkēntagédte nyé ngen e'só, méetagéd-taá nyé pónde ké póg. ¹⁰ Ngáne ríkaleé mbále née mod a Krísto, modmod á mbwóg e Akaya eéhēlē-se ábēl se nsóg ekáá akum á tâl akob áde méekobéé nsábe áwēn. ¹¹ Nyéwémténé bán ahób áde ríhóbe meé méetagédte nyé ákob chōm áwēn ádíi áyāle méedā'ε nyé-ye? Dyöb ábíi áá ndáó nyé.

¹² Adén akan áde mbelēé bōōb, mēbē mbelēé dó, ábel boŋ méēbāgē bembapee bé nlómag bé metóm etál áwōŋ nzōm ákum ekáá á tâl áhób nén bán bébele nsón melelem ngáne sémpē sébeleé. ¹³ Echē ndín é bad éche ékume' ekáá á tâl, bédíi bembapee bé nlómag bé metóm. Bédoge bad áyāl e nsón míme bébeleé, alúmed áde bélūmteé yǎl byánán bédíi bembapee bé nlómag ábe Krístā. ¹⁴ Nén déēkōmtēē me yǎl áte, áyāle nén ké Satanē mómpē alūmte yǎl byánán ádíi ángel e Dyöb echē esáá. ¹⁵ Né-ōó, éesaá me menyáké nzé bembaledé ábe Satanē bómpē bélūmte yǎl byánán bédíi bembaledé ábe býágte' bad ábel mekan míme métāŋgéné ngáne Dyöb áhēdēé. Káōŋne á asóg, nkóŋgen míme békudté métāŋgēn mímāb mbēltéd.

*Metake míme Paale ákúde
néē Mbapee a nlómag*

¹⁶ Nhóbe ámpē nén meé, modmod eewémtán áá ndé eyókél. Boŋ nzé nyéwémténé bán ndé eyókél, nyéwōg-kóó chōm éche rílangeé nyé ábel boŋ mémpē ríkum ekáá á tâl mwāmpin. ¹⁷ Kéchéé éche ríhóbeé bōōb éesaá chōm éche Sǎŋgwéé áhóbeé áá ríhób. Nzé nkume' ekáá á tâl áhób kéchéé bōōb, né nhóbe nēŋgáne eyókél é mod. ¹⁸ Ngáne édíi bán bad híin békume ekáá á tâl née bad bé nkōŋsé, mémpē mēbēl melelem. ¹⁹ Nyébēn nyéhóbeé bán debyéé dēn-éé nyékúde, nē ábēlé nyékobe ne menyīŋge kéchéé éche e'yókél é' bad éhóbeé. ²⁰ Ké mod átímté' nyé nēŋgáne ntāŋ, ké ádyāg nyé bwēm áyāl, ké'ε ádogé nyé, ké'ε áchāgtē yǎl ámín, ké'ε ábōm nyé abén á'sō, nyékobe mó. ²¹ Akwágké ákóbe me nén, sēnkēnwōŋgé ene ndín e nlém ábel nyé échē ndín é mekan á yǎl.

Nhóbe bōōb nēŋgáne eyókél é mod. Mēbē kúmbē, ríkumé-ε ekáá á tâl áyāl e mekan míme mbelēé melelem nēŋgáne bembapee bé nlómag bé metóm bébeleé. ²² Bélángeé nyé bán bédíi bad bé Hibru bēn, mémpē ndii mod a Hibru. Béhóbe bán bédíi bad bé Israel, mod a Israel móó mémpē rídii. Béhóbe bán bédíi bad bé mbyaa míme Abrahamē, mod a mbyaa míme Abrahamē móó mémpē rídii. ²³ Béhóbe bán bédíi bembaledé ábe Yesu Krístā, mémpē nlāŋge nyé meé mbelēé nsón tómaa bó. Nhóbe' bōōb nēŋgáne mod awē nló méēsáá'ε áte. Mbēlé ntū ní ngíne tómaa bó, nkénkě á mbwōg ngen ne ngen tómaa bó, nkénkūd mbéte é ngíne tómaa bó, nkémbē-ε á nsəl ní soŋ ngen ne ngen tómaa bó. ²⁴ Bad bé Israel békébōm me e'tanǵú móom méláán ne abog, ngen étáan. ²⁵ Bad bé Roma békébōmēn me ntōŋ ngen éláán. Ngen póg bad bēmpēe békébōmēn me meláá káōŋ bēpōn me awúu. Stíma ékékunnéd sé á edíb é nkwe-te ngen eláán. Pónde póg nhóó'áá á edíb é nkwe, nén dēmbenléd áyāl e epun ehóg ésyāāl, nkuu ne múte. ²⁶ Nkénkě meke bwāmbwam. A meke-té

wê, e'díb é'képõn me ahóod. Mponé alongé abód á mekáá mé bechíb, á mekáá míme ábêm bad bé Israel ne á mekáá míme bad ábe béesě bad bé Israel. Mponé alongé abód á dyad á mbáá, m̀põn alongé abód á ehyáŋge, m̀põn alongé abód á edíb é nkwě te, m̀põn-ne alongé abód á mekáá mé bad ábe béhóbe bán bédé bad bé Krísto áde béesaá. ²⁷ Mbelé ntũ ní ngíne, nnãŋgé epin ngen ne ngen. Donge á pónde meewóo'áá chõm éche ndyágkē ké'ε ké chõm éche nímwágkē, meéyãgkē'áá-ε pónde awõŋ ádyé ndyééd. Donge á pónde ahéb ábágáá me á yãl bwãmbwam meewóo'áá-ε chõm éche rihágkē á yãl. ²⁸ Amín e nímén mésyãl, nwóó míme nlém áte mbwε-té ânõn mwembé nisyãl míme ndé áse echêm bwãm. ²⁹ Nzé mod eewúu áte áyãl e mekan mé Dyõb, mbelé nwóg yãl áte melelem ngáne mómpē áwógεε. Nzé bébélté mod mbéb, mbelé nwóg ndutul bwãmbwam.

³⁰ Nzé nítãŋgéné ekáá akum á tâl, né chõm éche nítãŋgéné ekáá akumén á tâl édii mekan míme mébele' boŋ bad bényín me nêŋgáne mod awé eewóo ngíne. ³¹ Dyõb, Sáá awě Sãŋgú Yesue, abíi áá meékãlēē metóm. Mekenag mébê ne mó á ngíndé ne á ngíndé. ³² Ade mbédé á dyad á Damaskõs, nkamlene awé ambé áse e kãŋ Aretase ambané sãnze ânõn nsal mé e'ké ní dyad nisyãl ábel boŋ békõb me. ³³ Bad bēnhē me á elõŋ-tê, bēbídéd me á wíndε eché ebédé á eséd éche ênlãŋnéd dyad, bésüdéd me á ndõõb, dõõ rínyágté boŋ ríkē-ε.

12

Dyõb álúmté Paalε mekan á ndóg-te

¹ Mēbē nkumé ekáá á tâl. Kénεé edíi bán nē déewõŋgãnnē. Boŋ mēkě á'sõ áláa nyé tãŋgene ndóg éche rínyiné ne mekan míme Sãŋgwéé álúmté me. ² Mbíi dyam áde dēmbenléd ne mod awé adúbpe Krístæ nhóg. Dyõm á mwě ne níniin áde átómé ámbíd, Dyõb dēnsog mó ákēēn mó ádyõb á ndágke eché etómténé achab amín. Meebíi'ε ké ankě áwed á ekob é yãl ké'ε á edãádãŋ, Dyõb dõõ ábíi. ³ Mbíi-ε chõm éche ébēnlédé ane mod áwed, kénεε méebíi'ε ké á ekob é yãl dõõ ábédé ké'ε á edãádãŋ, Dyõb dõõ ábíi. ⁴ Krístæ ansog mó, ákēēn mó á Paradis. Ahed Dyõb dénlãā mó mekan míme éemwagké áá moonyon a ekob é yãl áhãb wéε bad bēmpēe. ⁵ Ayãl e ene ndín e mod dõõ mékummé ekáá á tâl saké áyãl echêm chēn. Chõm éche mékuménne ekáá á tâl édii mekan míme mélúmté' bán nwóó yãl e moonyon. ⁶ Boŋ ké mendãŋ ké ekáá akum á tâl, méenyínédte nēe eyókél é mod áyãle mbále chõõ mékanlé. Méekuménne eché ndín é mekan ekáá á tâl ábel boŋ nyéebãgē me edúbé áyãle eché ndín é mekan. Boŋ pen ndãá meé nyétéd me ngáne ndíi áyãl e mekan míme mbéleé ne míme ní'yágtéε nyé. ⁷ Boŋ ábel boŋ meebág kúmbe áyãl e nímé mekan mé menyáké míme Dyõb álúmté me, boŋ ábēl-le nwóg, Dyõb dēmbēl áá ríwõŋ nkole á yãl míme mbéle'áá me ríwógé e'wε bwãmbwam. Mmén nkole mbédeé nēe mésénze míme Satanε álómé átaged me ábel boŋ meebág kúmbe. ⁸ Nkãnné wéε Sãŋgwéé ngen éláán, níchãā mó meé ákobēn me nímén metake. ⁹ Boŋ chõm éche ánlãā'ε me ébédéε áá, "Nsimé míme mbágé wε ríkwógé wε. Nwédé wε áte nyaa eché étóméε metake mésyãl áte míme éwóó. Ayãle á pónde eché ngíne éebãgkē mod áte dõõ echem ngíne éwõŋganné mó áwéd mó áte." Bõõb-põõ, mébē menyĩŋge ákum ekáá á tâl áyãl e mekan míme mélúmté' bán ndii moonyon a ekob, ábel boŋ bad bényín nēn bán ngíne eché Krístæ édé me áte, chõ-áá ewéde me áte. ¹⁰ Né-õõ, á yãl e Krísto, mbelé mbé menyĩŋge ké áde méewúu'ε áte, ké áde bad bésyãá'ε me, ké áde mekan mélénlédé me áte, ké áde bad bétagtéε me ké'ε áde ndíi á ndutul tē. Nhóbe nēn áyãle pónde ké ehéé áde méewóo'ε ngíne, Krístæ ábelé ábē me ngíne.

Paalε atõŋtan mwembé míme ndé á Kōrinto

11 Nhóbe née eyókél é mod boŋ nyéē nyêkəá boŋ ríhōbē nê. Nyêmbé née nyéhóbéé me mekan mé bwám áyāl. Ké émbē bán meésaa dyaŋ, boŋ pɛn bad ábe nyéchaḡéé bán bembapɛɛ bé nlómag bémbáá, béētōmɛé me áyāl e chōmchōm. 12 Ade níbéde ne nyé, menwɛsɛn álúmed nyé e'chemléd ne ábel menyáké mé ngíne álúmed nɛn bán ndii mbapɛɛ a nlómag awé Dyōb álómé. 13 Etōmɛé abele áde níbénlé nyé boŋ meékwɛntɛne mɛé nyésábe me, nyélaa me nyaa empée echē rítédé bad bé mwembé míminíí mɛé bédé me etógnɛn tómaa nyé. Nzé édé nɛn bán nê áde awusé, nyélagɛn me.

14 Bɔɔb ndé mboŋsɛn ápe áwɛn ngen éche élóntɛné élaán boŋ pɛn méetagédte nyé. Méepāgkē ábel boŋ nyébage me bwɛm boŋ nyébɛn-ɛé nyêkəá boŋ mípag. Nyétāngɛné abíi nɛn bán besáá ne benyaá bé bán bóɔ bétāngɛné ábab bán atɔgen saké bán bétagné benyaá ne besáá. 15 Měbē menyinḡe ábenled kéchéé éche ríwóó káŋne yāl echɛm, áwōngɛn nyé. Nzé ndəá nyé bwámbwam, nédé nyémpē nyéetāngɛnɛé me adəŋ bwámbwam-ɛ? 16 Nyébɛn nyébíí nɛn bán menkɛntagédte nyé, boŋ mod ampée ahóbé áá membé akwáb, rídogne-'ɛ nyé metóm. 17 Chán méndogké nyé? Bad ábe ménlōmmé áwɛn menláá bó mɛé bédog nyé-yɛ? 18 Menchán Titusɛ mɛé ápe áwɛn, nlómɛn-ne mó aníníí mwānned á Krísto. Nédé nyéehōb bán áde Titusɛ ápédé áwɛn, andog nyé-yɛ? Eesaá mbále nɛn bán sé Titus sêwóó mewɛmtɛn mehóg-ɛ?

19 Kapóg enén pónde esyáál nyêwɛmtan bán sêhede éched yāl nzom asuud ahób áde séhóbéé bán sêkánlé nyé mbále. Eesaá nê, kéchéé éche sélāngɛé nyé sélāngɛ nyé chó née bad ábe Krístəá ályágtɛé, Dyōb-pe áwóge' chōm éche séhóbéé. A-baányan bé edəngɛ, kéchéé éche sébɛlɛé, sébɛle chó áwéd nyé áte. 20 Mbáá' nɛn mɛé áde mɛpɛé áwɛn mɛtān née nyébelɛé mekan míme méedəá'ɛ, me-'ɛ ámpē mɛbɛl mekan míme nyéedəngɛ. Mbáá' nɛn mɛé áde mɛpɛé, mɛtān ngáne nyébɛn ne bɛn nyésɛnlɛé, nyésíidɛé nhóg ne aníníí, nyélinɛé nhóg ne aníníí, née nyéedəá'ɛ bán mod ampée awóŋ edúbé, née nyésyāngɛé, nyéhóbéé nhóg ne aníníí ámbíd, née nyédíí kúmbe, née nyébelɛé-'ɛ mam mé epuutéd. 21 Mbáá' nɛn mɛé áde mɛpɛé áwɛn ámpē, Dyōb déwōgɛd me e'són áwɛn é'sō. Mɛsudɛn-ne áyāle bad híin átínté echɛn bédíi bébele' mekan mé mbéb míme bébélé'áá bɔɔb, ésebán béhəŋlan ádab abé dé mbéb ábel ngáne Dyōb áhedɛé. Bébele' mekan mé mbinde, békábe mesón, bébele-'ɛ mekan míme mbinde míme méwógte bó e'són.

13

Paale abagɛ elébé é asóg

1 Nɛn délōntɛn ngen élaán áde mípagké áwɛn. Eténlédé á kálag e Dyōb nɛn bán, “Nzé békáadte mod bétāngɛné awóg wɛé mbón ébe ké'ɛ élaán.” 2 Ade mémpɛé áwɛn ngen éche énlōntɛn ébe, menláá nyé mɛé mékōgsɛn bad ábe bébele' mbéb átínté echɛn. Ndii nlāngɛ-'ɛ bó bɔɔb, nlāngɛ-'ɛ bad bémpɛé ábe bómpē bébele' mbéb, ké bɔɔb áde méesaá ne nyé. Ade mɛpɛé ámpē, méewógké modmod ngɔl. 3 Ene pónde dɔɔ nyébíí'ɛ bán kéchéé éche ríhóbéé éhúú ne Krístəá. Eesaá nɛn bán Krístəá eewú'ɛ áte áyāl e chōm ésyāal eche ábɛlɛé, boŋ álúmtɛ' eche ngíne átínté echɛn. 4 Edé mbále nɛn bán Krístəá nɛngáne moonyon, enkɛnwóngɛ ngíne áde bɛmbomɛé mó á awəg. Boŋ kɛnɛ, adé á alongé bɔɔb, áyāle Dyōb dɛmbɛnléd eche ngíne ábane mó á alongé ámpē. Abé áde sédíí mod nhóg ne Krístəá, sémpē nɛngáne baányon séewú'ɛ áte. Boŋ sémpē séɛbɛ á alongé ne Krístəá á ngíne e Dyōb, sébɛlɛ-'ɛ nyé chōm ésyāal éche sétāngɛné nyé abele.

⁵ Nyé mod téé mwën átôn yǎl asimɛn, ábíi ké alongé ádēn ádé nēngáne alongé á bad ábe bédúbpé. Ndúbpé mɛé nyé mod téé abíi nén aá Yesu Krístəə adé mó áte. Nzé nyé mod téé asimné yǎl né nyéəbīi nén bán á mbále nyédé ne Krístəə. ⁶ Ndúbpé mɛé nyéchemé nén bán nsón míme sébɛɛɛ rílúmte nén bán sɛdii bembapɛɛ bé nlomag bé mbále. ⁷ Sêkánne Dyöb nén bán nyéəbɛɛlɛ' awusé ké ahóg. Séekánnéé nê abel boŋ bad bényín bán sɛdii bembapɛɛ bé nlomag ábe bébele mímb nsón bwám. Boŋ pɛn, sêkánne' nén bán, nyébele mekan nyaa eché etáŋgéné kénéé édii bán donge á bad béhōb bán séelúmteé chōmchōm éche élúmte' bán sɛdii bembapɛɛ bé nlomag ábe bébele nsón bwám. ⁸ Edé nén áyāle séehɛɛɛ-sɛ sébɛɛl dyamdyam áde átəŋgan nkalaŋ mí bwám mí mbále. Boŋ pɛn chōm éche sébɛɛɛ édii áwóŋgen bad ábíi ne ábel ngáne nkalaŋ mí bwám ríhóbéé. ⁹ Sébɛɛ sébé menyinge nzé sényíné nyébele mekan míme mélúmte nén bán adúbe áwúú nyé áte, ké sépɛn sényínnéd bán séewúú' é áte áyāle séenyinéé nzəm ké póg ákógsɛn nyé. Sêkánne' nén bán Dyöb áwóŋgen nyé mímb n mbɛltéd míbê bwám ne abé dɛn. ¹⁰ Nén dɔɔ ákás boŋ rítelɛ' mímb n mekan, kénéé édii bán meésaá ne nyé. Ntenle nyé ábel boŋ nzé mpedé áwɛn meébnlād ngíne eche Səŋgwéé ábágé mɛ ákáne nyé áte. Kunze eche Səŋgwéé ábágé mɛ edii ábel boŋ ríwóŋgen nyé áwéd nyé áte saké ábel boŋ míbenled chó ášuded nyé.

Melɛntɛn mé asóg

¹¹ Asóged enén kálag, a-baányan, nyébê menyinge. Nlānge nyé mɛé nyéhəŋlɛn, ádɛn abé ábê bwám ne abé dɛn. Nhɛde mɛé nyéwōg échém elébé. Nyéwōŋ mewɛmtɛn mehóg. Nyébê nsan ne nhóg ne aníní. Nzé nyébéɛɛ mímb n mekan mésyāɛl, Dyöb áde ábɛɛɛ boŋ nyédəən, nyébé-'ɛ nsan ne nhóg ne aníní, dénaméd nyé. ¹² Nyéhê nhóg ne aníní tâl á đín á Yesu. Bad bé Dyöb bésyāɛl bélómmé nyé melɛntɛn.

¹³ Nkánne' nén mɛé nsimé míme Səŋgú Yesu Krístəə, edəŋge é Dyöb, ne nlatén míme Edəəðəŋ éche Esáá épɛɛnɛé, bɛbê ne nyé.

Kálag echë Paalε áténlé Baá Galesia Ndibned n kálag

Békálé'áá nkalanj mí bwâm tângene Yesue átíntê e bad ábe béesë bad bé Israel, bad bēnkōb-pe mó. Atate démbid áyāl e nímén nkalanj áde áhóbe ké mod atánjéné mbéndé e Mosεε ahíd ábel boj ákonj mod a Krīsto abé. Paalε alúmté áte nén aá chōm éche ékəə' boj mod ákud alongé áde Krīstəə ábageé édii adúbe áde áwóó. Boj átíntê e mwembé níme mbédé a dyad á Galesia, dyad á mbwóg e Roma e Esia Mainə, bad bébédé ábe bétánjannáa ayáge áde Paalε, bēhōbē nén bán mod atánjéné ahíd mbéndé e Mosεε ábel boj ákobned á'sō é' Dyōb.

Kálag echë Paalε áténlé mwembé n Galesia ebédé ábel boj bad ábe bēhídé'áá adúbe áde déetánjene bétim ámbid bēhíde adúbe á mbále.

Paalε aboótédé enén kálag álumed bad áte kunze echë awóó ábē mbapεε a nlómag awë Yesu Krīstəə. Alúmté áte nén aá abé áde módíi mbapεε a nlómag áhúú ne Dyōb saké ne moonjon. Alúmté-'ε áte nén aá níme nsón menkonj abé abel nsón átíntê e bad bé Israel. Ahóbé-'ε ámpē nén aá adúbe dēmpen dōó ákəə' boj bad békobned á'sō é' Dyōb. Asóged enén kálag, Paalε alúmté áte nén aá abé á mod a Krīsto ákag ne edənge éche ehúú mó á nlém tē, adúbe áde adúbpe Krīstəə.

Nkabted n kálag

Ndibned n kálag 1.1-10

Kunze echë Paalε áwóó ábē mbapεε a nlómag 1.11-2.21

Nkalanj mí bwâm mé nsimé n Dyōb 3.1-4.31

Kunze e mod a Krīsto ne chōm éche átánjéné abel 5.1-6.10

Nsótgen 6.11-18

Paalε alómé melentēn

¹ Me Paalε, mbapεε a nlómag nhóg, me-εé ntelé enén kálag. Saké baányonj bēpwédé me ábē mbapεε a nlómag. Meébēnlád-taá kunze e moonjon. Boj nímēm mpwēdtéd ríhúú ne Yesu Krīstəə bó Dyōb Titée, awë apuúdté mó.

² Mmēn ne bad bé Krīsto bésyāāl ábe bédé ne me hén, sélōmme' mwembé rísyāāl níme rídé á Galesia melentēn. ³ Nsimé ne nsanj n Dyōb Titée awēd bó Sánjgú Yesu Krīstəə mbē ne nyé. ⁴ Nyébíi bán Yesu Krīstəə abagé eche yāl áwé áyāl e níméd mbéb ábel boj áhūd syánē á mbeltéd mé mbéb níme rídé á nkōnsé-te chii. Abelé nē áyāle nē dōó Dyōb Titée ántíi'ε. ⁵ Mekenag mébē ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

Nkalanj mí bwâm mémpēe méesaá

⁶ Dyōb ápwédé nyé ábē ábē bad ámbid e nsimé níme Yesu Krīstəə ábénlé nyé. Boj édé me e'kōmtēn é' yāl-áte ányín nén bán nyēwámséné Dyōb atede, nyéhíde ayáge dēmpēe áde nyéwémténé bán áde nkalanj mí bwâm. ⁷ Nkalanj mí bwâm mémpēe méesaá. Baahóg bédé ábe bēpuutad nyé. Béhede nkalanj mí bwâm níme Yesu Krīstəə ahənjlen. ⁸ Boj níláa nyé nén meé, nzé ké sé, ké'ε ángel ehúú ádyōb boj ekānlé nyé nkalanj mí bwâm níme rídé nhənjlen ne níme sēnkaleé nyé, e'dim é'bē ne mó. ⁹ Sēmmād nyé aláa, nlánje-'ε nyēmpē meé, kēnzéé awë akānlé nyé nkalanj mí bwâm níme rídé nhənjlen ne níme sēnkaleé nyé, boj nyékōb-pe, e'dim é'bē ne ane mod. ¹⁰ Ngáne ríhóbeé nén, nyéewémtán nén bán nhede' meé baányonj bēchəge' me đin á bwâm. Meéhədēē nē. Dyōb dōó ríhedeé meé áchəge' me đin á bwâm. Nzé émbē nén

bán ndíi nhede meé baányonj béchəge' me đin á bwâm, né meésaá mbəlede awě Krīstəə.

Nkalanj míme Paale ríhúú ne Krīstəə

¹¹ A-baányan, nhede' meé nyébíi nén bán nkalanj mí bwâm míme ríkanlé nyé, méēhūu'é ne moonyonj. ¹² Moonyonj ké nhóg eelángeé me rímē nkalanj, modmod eeyəgte'áa me. Boj Yesu Krīstəə mwēn mósó alúmté me rímē mekan áte. ¹³ Nyēwógé ngáne ádēm alongé démbēē ngen e'só ádē ríhídé'áá mbeltéd mí bad bé Israel. Nyēwógé nén bán ntagtē'áá bad bé Krīsto ne nhel rísyāāl. Nhédé'áá meé rímad bósó moosyāāl. ¹⁴ Nhídé'áá ayáge á bad bé Israel tómaa bēd bésyāāl ábe syāābōō sēbédé kōd. Menwónj-'e kán áte bwāmbwam áhíd elem éche ábēd betaa. ¹⁵ Boj kénēē ébédé nē, Dyōb démmāđ me apwēd né béēchyáá'é me. Anchélé me ne rímē nsimé, ábele mós. ¹⁶ Anlúmed me awe Mwān ábel boj ríkanle bad ábe béesě bad bé Israel nkalanj mí bwâm míme ane Mwān. Ade ábélé nē, menkēntánné modmod meé ayáged me dyam áde rítángeéné abel. ¹⁷ Boj ábwōg-ábwōg menkě á mbwóg e Arebia. Ambíd e pónde, mentim ámbíd á dyad á Damaskos. Menkēnkaá-'áá ké á Jerusalem áke dényín bad ábe bēnsēbē bembapēē bé nlomag abé. ¹⁸ Ambíd e mwě rílaán dósó nkíi á Jerusalem ányín Petro.* Membé ne mósó áwed dyōm dé e'pun ne é'taan. ¹⁹ Menkēnyínné mbapēē a nlomag ampée ké nhóg ésebé Jemse, Sánjú Yesue mwānyan. ²⁰ Mam míme rítenléé nyé médé mbále. Dyōb ábíi áá saké metóm mósó ríkaléé. ²¹ Ade ríhúú á Jerusalem, menkě á mbwóg e Siria ne á mbwóg e Silisia. ²² Ene pónde né bad bé Krīsto bé mwembé mé myad mé mbwóg e Judeya béebíi'é me. ²³ Bēwógé'áá wógén bán, "mod awě ahágé'áá bad bé Krīsto á meséb mwēn atimé bōōb akanle bad áá bad bédúbe Yesu Krīstəə, melemlem mé adúbe míme áhédé'áá abóded." ²⁴ Dyam áde Dyōb ábēnlé me démbēl békéné'áá Dyōb.

2

Bembapēē bé nlomag ábinií béchéme nsón míme Paale

¹ Ambíd e dyōm á mwě ne ríniin, menkě á Jerusalem ámpē. Ene pónde menkě áwed ne Banabase, menwálé-'e Tituse áyāl. ² Menkě áwed áyāle Dyōb dénhōb áá ríke. Ade ríbéde áwed, syāābe belyáged bé mwembé sēnkě kun. Mentánléd bósó nkalanj mí bwâm míme mēnkaleé bad ábe béesě bad bé Israel. Membel nē ábán nén nsón míme ríbéle, ne míme rídíi mbele', méēbōō' ngēn. ³ Bēnkōb dyam áde ménlāā'é bós. Ké Tituse awě ambé mod a lonj á Grikia awě abédé ne me, bēnkēnyágédté mósó nén bán bétángeéné mósó ayag. ⁴ Kénē, donje á bad bé metóm ábe bēnsōl átíntē e bad bé Krīsto byánán bōmpē bédé bad bé Krīsto bēhédé'áá bán bēyag mós. Abé bad bēnsōl átíntē echēd á mesōm-tē ábel bényín ngáne débēléé mekan ne kunze esyāāl áyāle syānē dedé ne Yesue. Bēhédé'áá bán débē betān, déhíde' mbéndé e bad bé Israel. ⁵ Boj sēnkēnháá bósó etál ké mwāmpin, áyāle sēhédé'áá nén bán nyébē nyébíi ngáne mbále e nkalanj mí bwâm ékóó abé.

⁶ Bad-te ámpē ábe bēbédé áhed nēē belyáged bé mwembé, bēnkēnwóngé dyamdiam ábád ámin e mam míme rí'yágté. Ké né-'e, abé áde bēmbēē belyáged dénkēnwóngé dyamdiam abel ne me áyāle moosyāāl adíi nyaa póg á'só é' Dyōb. ⁷ Boj bēntim anyín nén bán Dyōb ábágé me ekag ákale bad ábe béesě bad bé Israel nkalanj mí bwâm. ⁸ Edé nén bán, Dyōb ádē ápwédé Petro ábe mbapēē a nlomag wée bad bé Israel, dósó-'áá ápwédé mémpē ábe mbapēē a

* **1:18** Petro: Kálag é'só éwóó Sepase. Adé đin adíi melemlem nēē Petro.

nlomag wée bad ábe béesě bad bé Israel. ⁹ Ade Jemse, Petro ne Jone ábe bad bémbii' é née mekon mé mwembé bényíne bán Dyöb ábágé me míme nsimé ábe mbapere a nlmag, bēnhē sé Banabase ekáá-áte, álúmed nēn bán békóbe sé née bad ábe bóbōo bebele' nsón nhóg. Syābōo sēntii nēn bán, sébē sékanle bad ábe béesě bad bé Israel nkalanj ní bwám, bó-'e bébē bēkanle bad bé Israel. ¹⁰ Bénlāā sé pen bán, séēchatán betóótōkē bé bad awōngēn. Nē dō-'áá ábédé dyan áde mēndəŋ' é abel bwāmbwam.

Paale akánné Petro áte á dyad á Antyog

¹¹ Ade Petro ápedé á Antyog, menkáné mó áte áfintē e bad áyāle abel'áá dyan áde déebo. ¹² Ade ápedé áwed pēn, ammentén ndyéed adyé ne bad bé Krīsto ábe béesě bad bé Israel. Bonj áde donje á bad bé Israel bébidé wée Jemse á Jerusalem bonj bēpe á Antyog, Petro ambootéd mekuu adol ámbid. Eedyáge'áá ndyéed ámpē ne ábē bad ábe béesě bad bé Israel. Ambel nē áyāle abáá'áá epepé é bad ábe bēhóbē'áá bán bētāngéné bad ábe béesě bad bé Israel ayag. ¹³ Nē dēmbēl bad bé Israel ábe bémbē bad bé Krīsto bōmpē bēmbootéd mekuu adol ámbid. Káōne Banabase mómpē anhíd bō ábel áde awusé. ¹⁴ Ade rínyíne nēn mēé bébeleé mam ngáne nkalanj ní bwám ríhóbéé áá bébel, menlāá Petro á'sō wée bō moosyál mēé, "Kénée édíí mod a Israel, etědté mbeltéd ní bad bé Israel, ebele mam bōob née bad ábe béesě bad bé Israel. Chán-nō éhele ényāgtē' bad ábe béesě bad bé Israel áhíd mbeltéd ní bad bé Israel?"

¹⁵ Sōo bēn awē dedé bán bé Israel se á nchyaátén, deesaá née bad ábe béesě bad bé Israel ábe débíí nēn bán béebii' é mbéndé é Dyöb. ¹⁶ Bonj kénē, debíí nēn bán Dyöb déekobéé mod née mod awē asáá áyāle áhídeé mbéndé. Adúbe áde mod adúbpé Yesu Krīstə dōo ábele' bonj Dyöb ákōb mod. Né-óó ké syānē ámpē dedúbpé Yesu Krīstə ábel bonj Dyöb ákob syānē áyāle adúbe áde dedúbpé Yesu saké áyāle dehíde mbéndé. Dyöb déekobéé modmod áyāle áhídeé mbéndé. ¹⁷ Ahed áde déhedé bán désāŋ á'sō é' Dyöb áyāle adúbe áde dedúbpé Krīstə, ábele donje á bad bé Israel bényíne' syānē née bebel bé mbéb áyāle deehídeé mbéndé é bad bé Israel ámpē. Nédē élúmte' bán Krīstə móo abelte' syānē mbéb-ε? Ááy, nē déheléé-se ábé. ¹⁸ Bonj nzé ntimé ámbid ámpē bonj nhíde' mbéndé éche mēmmadté atēde, né nkwedé mbéndé. ¹⁹ Nzé bēhíde mbéndé chó ne chó, né nwédé. Né mbéndé chēn-naá ewúú me. Bonj Yesu Krīstə anhúd me á mbéndé-te, ábel ríhel Dyöb ábele. ²⁰ Awé áde Yesu ánwēé á awog áde nēn bán mémpē menwé. Meesaá á alongé ámpē. Krīstə mó adé me áte. Né-óó, kéchéé éche mbeléé á nkōŋsé-te wén bōob, mbele' chó ne adúbe áde rdúbpé Mwān a Dyöb awē adáá me, bonj awé-'e á nló míme. ²¹ Meesaá nhóg awē ahele ahób nēn áá nsimé ní Dyöb méesaá dyan dyan. Áyāle nēn, nzé émbē nēn bán Dyöb áhelese ákōb mod áyāle ahíde mbéndé, nédē né Yesu awédé á awog ngēn.

3

Mbéndé káa adúbe

¹ E'yókél é' bad bé Galesia. Nlem áhéé adyédé nyé nēn? Nyēkamtánné ngáne ménlūmedtē nyé áte nēn mēé, Yesu awédé á awog á nló míme nyé moosyál-ε? ² Ndáá mēé ríseded nyé dyan ahóg. Póndé echē nyékudé Edáádəŋ éche Esáá, áyāle nyéhíde'áá mbéndé e bad bé Israel dōo nyēnkudtē chó-ye? Ngé áyāle nyéndūbēē nkalanj ní bwám míme nyénwōgkē? ³ Chán nyédíí eyókél nēn? Née nyémáá abooted dé abel ngáne Edáádəŋ é Dyöb éhedéé, mbeltéd míme ríhedé atim á asóg hén bōob ngáne mewēmtēn mé baányonj ríhedéé-ye? ⁴ Nyékudé metake áde nyédúbpé Krīstə. Nédē míme metake médé ngēn-ε?

⁵ Dyöb dêmbě nyé Edəádəŋ éche Esáá, ábēl-le menyáké átíntê echên. Ayāle nyéhídé'áá mbéndé dáo dênkəŋ boŋ ábélé né-ye? Aáy, saké nê dênkəŋ. Nkalanŋ mí bwám míme nyéndübēē móo mênkəŋ boŋ ábél nê. ⁶ Nyénəne mod née Abrahamε. Eténlédé nén bán, “Andúbé Dyöb. Nê dêmběl, Dyöb dênkob móo née mod awě asáá.” ⁷ Nyésōŋten-nəó nén bán bad bésyāāl ábe bédúbpé Dyöb ngáne Abrahamε ándübēē bóo békóó bán ábe Abrahamε abé. ⁸ Eyale é Dyöb énhōb á'sō e' pónde nén bán Dyöb dékōb bad ábe béesě bad bé Israel née ábē bad áyāle bédúbpé mó. Nén démbyēēn bootya pónde eche Dyöb dénláá-'é Abrahamε áá, “Méenaméd melonŋ mé nkōŋsé mésyāāl ámbíd echōŋ.” ⁹ Né-óó Dyöb dénaméd moosyāāl awě adúbpé mó melemlem ngáne ánnamédte Abrahamε. ¹⁰ Nyébii-'ε nén bán e'dim é'dé ne baásyāāl ábe bébánné nlém nén bán ahíd á mbéndé dáo déběl boŋ Dyöb ákob bó. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “E'dim ne kénzée awě eehídé' mbéndé ésyāāl éche éténlédé á kálag e Dyöb.” ¹¹ Bəəb-pəó élúmte nén bán modmod eekobnádté á'sō é' Dyöb áyāle áhídéé chōm-éε mbéndé éhédeé. Nhóbe nê áyāle éténlédé nén bán, “Bad ábe békóbnédé á'sō é' Dyöb áyāle bédúbpé, békúd alongé áde déemaá.” ¹² Mbéndé eewóó-'é dyamdyam ábél ne adúbe. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Nzé mod ahíde' mbéndé ákud alongé, atəŋgéné mbéndé ésyāāl ahíd.” ¹³ Boŋ Krístəə ahúde syánē á e'dim ábe dékúde á mbéndé-te. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “E'dim ne kénzée awe bébómmé á awəg.” Né-óó, áde bébómmé Krístəə á awəg, ampém e'dim áyāle mbéb mímed. ¹⁴ Yesu Krístəə ampém e'dim ábél nén, bad ábe béesě bad bé Israel békud nnam míme Dyöb dénhōbpē áá, Abrahamε ákúd. Nê ákəá adúbe áde dédúbpé mó, ábélé syánē ámpē dékúde Edəádəŋ éche ánhōbpē áá móəbě syánē.

Mbéndé ne dyam áde Dyöb dénhōbpē áá móəběl

¹⁵ A-baányanŋ, ndəə méé rítéd nhəgtén ne mekan míme mébenlad epun téé. Nzé bad bébe bétéde nsəl, boŋ bétíde dyam, bépéde-'ε á nchemten, modmod éehēlē-se ahúd dó ásē. ¹⁶ Dyöb dêmbě Abrahamε ne mwän akag. Kálag e Dyöb eehóbeé nén áá, “bán” byánán bad bébúú áte. Ehóbe nén áá “mwän.” Krístəə mó-'áá adé ane Mwän. ¹⁷ Chōm éche ríkoo-'é ahób édii nén Dyöb démwē melě ne Abrahamε Dyöb áhób-pe áá móəlōnéd áde akag. Mbwákel é mwě éniin ne móom mé mwě méláán, ámbíd e nê, dáo Dyöb ábágé Mosεε mbéndé. Echē mbéndé éheléé-se ébóó mímé melě, se éhúd dyam áde Dyöb áhóbé ásē. ¹⁸ Nzé émbē nén bán, Dyöb ábage' nyé kéchéé éche átəŋgéné ábē bán abe áyāle nyéhídéé mbéndé, né mímé nnam míme ábageé nyé méesaá ámpē áyāle dyam áde ánhōbpē áá móəbelé Abrahamε. ¹⁹ Cheé-ə émbē nzəm eché Dyöb ábágné mbéndé? Ambě chó álúmed bad chōm-éε abél dé mbéb ákóó abé. Ene mbéndé entəŋgéné-ne abé káəŋ ne pónde eche mwän a mbyaa míme Abrahamε awě Dyöb dêmbénné akag ántəŋgēnē apε. Dyöb dêmbě mbéndé wéε ángel ábe Mosεε. Mosεε mó abéde mod-a-tíntê a baányonŋ ne Dyöb. ²⁰ Bəəb-pəó mod-a-tíntê ahednad nzé bad bédé mbíd ébe. Boŋ Dyöb dêmbě Abrahamε akag ne mó mwən, áde mod-a-tíntê éesaá.

Nsón míme mbéndé éwóó

²¹ Nédē nén álúmte bán mbéndé epentan akag á Dyöb-ε? Aáy, éesaá nê mbéd. Nzé émbē nén bán mbéndé embé echē ebage alongé áde déemaá', né desáá á'sō é' Dyöb ahíd áde déhídéé chó. ²² Boŋ kálag e Dyöb ehóbe nén áá, mbéb ríháá nkōŋsé rísyāāl. Né-óó ndε eché Dyöb dénhōbpē áá móəbě, abagé chó wéε bad ábe bédúbpé Yesu Krístəə. ²³ Á pónde eche Krístəə éépēdēē, mbéndé enhanŋ syánē, dembé-'ε ásē e mbéndé káəŋ ne á pónde eche Dyöb dénlūmédte nén áá bad bésun nlém wéε Krístəə. ²⁴ Né-óó mbéndé chó

enəné'áá sé káəŋ ne pónđé eche Krístəə ápédé ábel nén Dyöb ákob sé áyāle adúbe áde sédúbpé Krístəə. ²⁵ Bəəb áde pónđé épédé echě détəŋgené nlem asum wée Krístəə, chöm éetəŋgené abé éche énəne' sémpē. ²⁶ Nyé moosyāal nyédii bán bé Dyöb áyāle adúbe áde nyédúbpé Yesu Krístəə. ²⁷ Nyékudé edusen, né-əó, nyédé mod nhóg bəəb ne Krístəə, nyéwóó-'ε kunze bəəb née mó. ²⁸ Né-əó nhəŋlén méesaá ken mod adé mod a Israel, ken mod eésaá mod a Israel, ken mod adé ntəŋ ké'ε kunze, ken mmwaád-ε ké'ε mwəŋchóm. Nyé moosyāal nyédii mod nhóg áyāle nyédúbpé Yesu Krístəə. ²⁹ Ngáne nyédii bad bé Krísto, nyédii bán ábe Abrahamε, nyéékúd-tε nnam míme Dyöb dénhəbpé áá móəbě Abrahamε.

4

¹ Chöm-ée ríhóbéé édé nén, mwän awě sáá átíídé áá móədyé eche mbwóg, nzé adii adé mwəndem, abelé abé née mbəledε, kénée édii nén bán mó akoó ene mbwóg awón. ² Ene pónđé, abelé awón bad ábe bélyágnédé mó ne ábe bənəne' mó ene mbwóg káəŋ né pónđé eche sáá átíídé epedé. ³ Melemlem nê dáo syánē démbēé née bəndem áde Krístəə éepēdē. Pónđé eched, ngine é nköŋsé éntēd syánē ntəŋ. ⁴ Bəŋ áde pónđé eche Dyöb déntii'ε épédé, Dyöb dénlóm awe Mwän á nköŋsé-te. Ane Mwän ambíd á abum dé mmwaád, ákwōg-kε ásē e mbéndé. ⁵ Dyöb dénlóm mó ákəde syánē á mehaŋ mé mbéndé, ábel bəŋ syánē détim bán bé Dyöb. ⁶ Abé áde nyédii-'áá bán bé Dyöb, ábéle Dyöb álómé Edəədəŋ é Mwän áwesyanē nlem-té. Echě Edəədəŋ ébéle bəəb, dechəge Dyöb bán, "A-Tê." ⁷ Né-əó nyéesaá betəŋ ámpē. Nyédii bán bé Dyöb. Abé áde nyédii-'áá bán bé Dyöb, Dyöb débě nyé kéchéé éche átəŋgené ábe bán abε.

⁸ Ngen e'só, áde nyénkəmbíí'ε Dyöb, nyébédé betəŋ ásē e myöb míme méesě dyamdyam. ⁹ Bəŋ bəəb áde nyébíí Dyöb, ké'ε ríhəb meé bəəb áde Dyöb ábíí nyé, cheé ékáá bəŋ nyéhédé mbíd atimən ábé betəŋ ámpē ásē e ngine é nköŋsé? ¹⁰ Nyéhíde donge dé e'pun née bín é'mbáá, nyéhíde-'ε donge á ngən, donge á pónđé áyāle mwě, ne donge á mwě née bín é' mbáá byánán Dyöb dáo nyé bənleé. ¹¹ Nê ábele' ndé mbwóg nén meé mbébté pónđé áyāle nsón rísyāal míme mbéle áyāle echən.

¹² A-baányan, ncháa' nyé meé, nyébê née me, áyāle mémpē ndé bəəb née nyé. Méesaá ásē e mbéndé ámpē. Nyéəbelé-'ε me dyam dé mbéb ké ahóg. ¹³ Nyébíí nén bán áde rísébpé nyé nkalaŋ ní bwám akale, ndyééné'áá nyé áyāle menkəndyé'ε bwám. ¹⁴ Kénée nímməm nkole ríhélé'áá mbél nyébán me áyāl, nyéekəmbán'ε me áyāl, nyéekənnən-naá me. Nyenkəb me byánán ángel e Dyöb cháo rídíí, ké'ε byánán Yesu Krístəə rídíí. ¹⁵ Ene pónđé nyébé menyinge bwám bwam. Héé nímmé menyinge médíí bəəb? Mmən mbide nyé mbón nén meé, á pónđé eched, nyéndəŋ me nyaa echě, nzé émbē nén bán mod ahelé'áá-se ahúd míd ábe waáb, áá ábenlad, né nyénhúd mímmen míd nyébē me. ¹⁶ Nédē ntimé mod a ekəyí awe nyé bəəb áyāle ríkánlé nyé mbále təŋgene nkalaŋ ní bwám-ε? ¹⁷ Abé bad ábe báyagte nyé ayáge démpē, bəwóó nlem nén bán nyétimən bó, bəŋ béewōŋnéé nyé nlem ní bwám. Béhede bán nyéebág ne me ábel bəŋ nyéwōŋ nlem ábé ne bó. ¹⁸ Ebóó áwón nlem ábel dyam, nzése nímmé nlem rídé ábel dyam á bwám. Ebóó áwón nlem ábel dyam pónđé ésyāal, saké nzé nyédé ne me dėmpən. ¹⁹ A-bán bé nlem ábēm, nwóge' e'wε bəəb áyāl echən, melemlem ngáne mmwaád áwógeé e'wε bé achád. Mééwōg-kε ábé e'wε káəŋ né abé á Krísto ásólé nyé áte bwám. ²⁰ Mendəŋ meé mbé ne nyé bəəb ábel mbíí ngáne ríhóbéé áwən áyāle nyéhóódté me yál áte.

Eləŋsén éche Hagaa ne Seraa

²¹ Nyé ábe nyêhede abé ásē e mbéndé, ndəə nyé aseded meéken nyébíí chòm-ée mbéndé ékoo'é ahób-ε? ²² Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Abrahamε anchyáá bán bé baachóm bébé, nhóg ne mmwaád a ntân, aníní-'ε ne mmwaád a kunze. ²³ Mwän awě mmwaád a ntân ánychyāā'é, anchyáá mó nyaa eche moonyon áchyáa'é mwän. Bon akag áde Dyöb dêmbéé Abrahamε dáo dênkǎñ bon mmwaád a kunze achyáá mwän. ²⁴ Abén bebaád bébé, dehele déhəgtén bó ne melě mé Dyöb mébé. Hagaa adé nhəgtén ne melě míme Dyöb démwēē ne bad bé Israel á mbəəd e Sinai á pónde eche ábágé Mosεε mbéndé. Bad bésyāāl ábe bédé ásē e míme melě bédíi betân. ²⁵ Hagaa adíi nēngáne melě míme Dyöb démwēē ne Mosεε á mbəəd e Sinai, á alon á Arebia. Bad bé Jerusalem bómpē bédíi bəəb née Hagaa áyāle bó moosyāāl bédíi betân. ²⁶ Bon mmwaád a kunze, adé nhəgtén ne Jerusalem awě adé ámín. Ane mmwaád mós'áá adé nyaá awesyánē. ²⁷ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “A-ekəm é mmwaád, wε awě weechyáá’, hé esaád é menyinje. Wε awě weéwōgē e'wε é' mwän mbéd, wóg menyinje áyāle,

we awě awon nchóm ántedéé, echyáá bán bəəb tómaa mmwaád awě nchóm adíi á ndáb.”

²⁸ Bəəb-pós a-baányan, akag áde Dyöb dêmbéé Abrahamε ábéle bəəb nyédíi bán bé Dyöb melemlen née Aisige. ²⁹ Ene pónde, ébéde nén bán, mwän awe bényyāā'é nyaa eché moonyon áchyáa'é, atəgté'áá mwän awě bényyāā á ngine e Edəədəñ é Dyöb. Melemlen nê dáo edíi kóñ ne chii. ³⁰ Bon chán kálag e Dyöb éhóbé tñgene nê? Kálag e Dyöb ehóbe' nén áá, “Nán mmwaád a ntân bó mwän. Mwän awě mmwaád a ntân áchyáá eetñgenéé mbwóg eche sáá adyé nchoo ne mwän awě mmwaád a kunze áchyáá.” ³¹ Né-ós a-baányan, deesaá bán bé mmwaád a ntân. Dedíi bán bé mmwaád a kunze.

5

Séesaá á mehan-tê ámpē

¹ A mehan-tê dáo Krístəə áhúde syánē ábel bon syánē deebág née betân ámpē. Né-ós nyéwéd mekuu ásē, nyéēmwāg-ke se modmod ahé nyé á mehan-tê ámpē.

² Nyéwóglen mε. Mε Paale, nlänge nyé nén meé nzé nyéwémténé nén bán nzé béyagé nyé, né nê débĭl Dyöb ákob nyé née bad ábe básáá, né nsón míme Krístəə ábéle méeheléé-se íwóngén nyé mbéd. ³ Nsimé nyé etúu áte ámpē nén meé, kénzée awě akwěnténé áá béyag mó ábel bon Dyöb ákob mó, atəngéné mbéndé ésyāāl ahíd. ⁴ Nyé ké ahée awě awémténé áá mótəngēnē mbéndé ahíd ábel bon Dyöb ákob mó, asénlédé ne Yesuε, ahúde-'ε yāl á nsimé ní Dyöb-te. ⁵ Sé ne sé, Edəədəñ é Dyöb ébéle sélyagé nlém nén bán Dyöb dékob sé nēngáne bad ábe básáá áyāle sédúbpé Krístəə. ⁶ Ken béyagé mod-ε, ken béeyagé mod-ε, nê déewóó'é dyamdyam ábel ne abé áde dedíi ne Yesu Krístəə. Chóm éche édé etógnén edíi, ádube Krístəə. Adé adúbe átəngéné anyinned ne edəñge éche déwónné nhóg ne aníníí.

⁷ Ngen e'só, nyékeéné'áá mekan bwām. Nzé-módé ahəñléné nyé nlém á abum áá nyéehíde' mbále e nkalan mí bwām ámpē? ⁸ Ahəñlen áde nyéhəñléné nlém á abum déeheléé-se áhúú ne Dyöb, áyāle Dyöb dēn dáo ápwédé nyé ábe ábe bán. ⁹ Mod nhóg awě adé mbéb áfínté echēn, mó abéhte' baáb ábíníí básyāāl, nēngáne mbumé ní ngun ísonléé nzé béhédé mwă esulten áwēd-te. ¹⁰ Bon pen ndúbpé nén meé, Dyöb débĭl nyéehídté ayáge á bad bémpēe bon nyééhíd ádēm. Dyöb dékōgsen mod ké ahée awě apuutad nyé, ábē kénzée.

¹¹ A-baányan, nzé émbē nén bán ndii nkale nén mēé bétāngéné mod ayag bon Dyōb dékob mó nēe mod awē asáá ngáne baá Israel bédúbpé, né cheé ékáá bon béhé mē á meséb? Nzé nkalé'áá nén mēé bétāngéné bad ayag bon meékale'áá kwééd eche Krīstā áwédé á awōg, né nē déelīnséé bad bé Israel. ¹² Ndáá nén mēé ábē bad ábe bépuutad nyé nló áte, békag á'sō, béke bésēlen yāl e mwēnchóm esyāál.

¹³ A-baányan Dyōb dénchēlē nyé áhide á mehan-tē. Bon abé áde nyéesaá á mehan-tē ámpē déebageé nyé kunze ábel kéchéé éche échēn ekob é yāl éhēdēé. Bon pen, nyémod-téé ábenle waáb á edānge-tē. ¹⁴ Nyébele' nē áyāle nzé bēládé mbéndé ésyāál, chōm éche éhóbēé édīi nén, "Edān mwānyon ngáne édáá echoŋ yāl." ¹⁵ Bon nzé nyētímé nyékwaglan, nyēwanne-'ε nhóg ne aníní nēe nyam é mehín, nyētéd pónDé. Nzé nyéetédé pónDé, ne nyéwū nhóg ne aníní ne awúu ásyāál.

Edáádān é Dyōb ne ekob é yāl

¹⁶ Né-óó, nlébe nyé nén mēé nyémwē Edáádān é Dyōb élyágte nyé. Nē débēl nyéebeléé mekan mē mbéb nīme ekob é yāl éhēdēé. ¹⁷ Mam nīme ekob é yāl édáá, méekagké ne mam nīme Edáádān édáá. Mam-mē nīme Edáádān édáá méekagké ne mam nīme ekob é yāl édáá. Echén ngīne ébe éwane'. Nē ábele' nyéēhēlēē dyam ábel áde nyédáá ábel. ¹⁸ Bon pen nzé Edáádān é Dyōb élyágte nyé, né nyéesaá ásē e mbéndé ámpē.

¹⁹ Mbēltéd mé ekob é yāl méēyāgtādtēd. Ndii mbēltéd nēe akáb dé mesón, ábel dé mekan mé mbinde, akáb dé akwalēē. ²⁰ Ábele á myōb mémpēe, alem, ekoyí, nselag, kónjí, melīngá, abun dé e'tál, ngabén, nkabén, ²¹ asíi á bad, sógké e mīm, epuutéd ne mbēltéd mé mbéb mémpēe nēe nīmén. Nsimé nyé etúu áte ngáne ménsīm-maá bōód nén mēé, bad ábe bēbele' éché ndín é mekan béekudté nnam mé nkamlēn rí Dyōb.

²² Bon nzé Edáádān éche Esáá édé mod áte, chōó ébele bon ábelé mam ne edānge, ne menyīnge, ne nsan, ne nwēsen, ne e'bon bé nlém, ne abé á bwám, abé-'ε mod awē bad béhele bésūm nlém áyāl. ²³ Edáádān chō-'áá ébele' bon mod ásudté yāl, achóá-'ε yāl bwám. Mbéndé éewóó'ε dyam ábelēn nén. ²⁴ Bad ábe bédé ne Yesu Krīstā béesaá ásē e nkamlēn mī mam mé ekob é yāl ámpē. Ebelé ebé byánán bēbómmé échab esíi é mam mé ekob é yāl á awōg, éwédé-'ε áhed. ²⁵ Ngáne Edáádān é Dyōb ébágé syānē alongé dékōlē, démwē éché Edáádān chēn élyágte syānē áyāle chōm ké ehéé éche débēléé. ²⁶ Deenyēnē yāl ámīn, déelīnsé nhóg ne aníní, deesíídé-'ε nhóg ne aníní.

6

Kéchéé éche mod áwéné chōó áhūdte

¹ A-baányan, nzé nyé mod nhóg nyéhúné á mbéb-te, nyé ábe nyédīi nyébele' mekan nīme Edáádān é Dyōb éhēdēé, nyētāngéné nēe nyéwōngéné mó áhúd mó á mbéb-te. Nzé nyéwōngan mó, nyéchédēn mó yāl. Bon pen, nyētéd pónDé ábel nén nyébēn ámpē nyéehúné' á mekagsēn-tē ábel nīmē mbéb. ² Nyéwōngan nhóg ne aníní áhide á ndutul-tē. Nzé nyébele nē, ne nyéhíde' ngáne mbéndé e Krīstā éhēdēé. ³ Kénzēé awē awémténé áá mótōmtēnē abé, adoge yāl. Ene ndín e mod eésaá dyamyam. ⁴ Mod téé átōŋ yāl asimēn. Nzé mod ábelé nsón mī bwám, né áwōgēn yāl menyīnge. Né éhāgtán-áá yāl ne bad bēmpēe. ⁵ Nhóbe nē áyāle mbēltéd nīmé mod téé rīnāne' mēn.

⁶ Kénzēé awē bēyāgteé Eyale é Dyōb, atāngéné nēe áhāgké mod awē ayágte' mó chōm é bwám ké ehéé éche áwóó, áwōngēn mó.

⁷ Mod eédōgē yāl. Mod eewémtán-ne áá móhele módog Dyōb. Kéchéé éche mod áwéné, chōó áhūdte. ⁸ Kénzēé awē ábele mam mé mbéb nīme ekob é

yǎl éhɛdɛé, ábíi aá nímê mam mën mépiinéd mós kwééd. Boŋ kénzɛé awe mós-é abele' mekan mé bwâm ngáne Edəəðəŋ é Dyöb éhɛdɛé, ábíi aá nímê mam mébɛl mósəküð alongé áde déemaá'. ⁹ Deekómé bwâm abel. Nzé deéɛdnede ábel bwâm, né deéküð nnam á pónde echě etəŋgéné. ¹⁰ Né-ɔ́ pónde téé eche etál ébágnédé syánē ábel bwâm, débel bwâm wéé moosyáál, tanje wéé bǎnned bé Krísto.

Elébé ne melɛntɛn mé asóg

¹¹ Nyébën nyényín mbónj mé e'yale ábë míbénlédé átele nyé enén kálag ne échɛm ekáá. ¹² Bad ábe béhɛde nyé anyáged nén bán bétəŋgéné nyé ayag, bébele nê álúmtɛn yǎl, ábel boŋ békud ðín á bwâm á'sō é' bad. Bébáa' bán bad béehāg bó á meséb nén bán bétúmé akal nén bán, kwééd eche Yesuɛ áwédé á awɔg chɛnpɛn chɔ́ ekəə boŋ mod ákūð e'choóchɔŋ. ¹³ Ké bad ábe báyágé bën béehídɛɛ mbéndé, boŋ béhɛde bán báyag nyé ábel békume ekáá á tál nén bán nyékwɛnténé nén bán báyag nyé. ¹⁴ Dyam áde mɛ pɛn mékuménné ekáá á tál ádíi kwééd echě awesyánē Səŋgwéé, Yesu Krístəə áwédé á awɔg áwɛd nló. Eche kwééd ebelé mam mé nkõŋsé méesaá mɛ dyamdyam á ðíd-te, meewóo-'áa dyam ábelɛn nkõŋsé. ¹⁵ Ken báyágé mod, ken béeyagé mod-ɛ, nê déewóo'é dyamdyam ábel. Dyam áde áde etógnén ádíi Dyöb átimed mod ekóólé. ¹⁶ Nsaŋ ne ngəl e Dyöb ébê ne bad bésyáál ábe béhíde ádén ayáge. Abê bad bóó bédé bad ábe Dyöb ápwédé.

¹⁷ Asóged enén kálag, nlāŋge nyé nén mɛé, modmod eétagtán mɛ nímén mekan áyāle mebaŋ médé mɛ á yǎl hén nímé mélúmtɛ nén bán mbenle Yesuɛ.

¹⁸ A-baányəŋ, nsimé nímé Səŋgú Yesu Krístəə míbê ne nyé moosyáál. Ebê nê.

Kálag echë Paale áténlé Baá Efesus Ndibned n kálag

Kálag echë Paale áténlé bad bé Efesus ehóbe' tãngene ntii ní Dyõb, ápeen nímē nhægtéd rísyāāl, nímē rídé á nkõñsé ne nímē rídé ámín hõm ahóg. Krístæa mós'áá adé nló ámín e nímē nhægtéd rísyāāl (1.10). Ehóbe-'ε ámpē ngáne bad bé Dyõb bétãngéné abé nêngáne mod nhóg abé áde bédíí ne Yesu Krístæa.

A mbooted, enén kálag ehóbe' tãngene abé áde bad bé Dyõb bétãngéné abé nêngáne mod nhóg. Ngáne Dyõb ápwédé ábē bad, álagsén bós, ahúd-te bós á mbéb-te, mbwiined ne awe Mwän Yesu Krístæa. Ehóbe-'ε ámpē ngáne Edædãñ éche Esáá élúmtéé aá dyam áde Dyõb áhóbé aá mósõbël, débēnléd. Asóged, Paale alébé bad bé Dyõb bé Efesus ngáne abé ádãb átãngéné abé nêngáne bad ábe bédé mod nhóg á ðín á Krísto. Paale abēnlédé ngan híin álúmed ngáne bad bé Dyõb bétãngéné abe abé áde bédíí mod nhóg ne Krístæa.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Krístæa ne mwembé mí bad bé Krísto 1.3-3.21

Alonjë dékõālē ábē ne Krístæa 4.1-6.20

Nsógten 6.21-24

Paale alómme' bad melenten

¹ Mē Paale, mbapεε a nlómag awē Yesu Krístæa ngáne Dyõb áhédé'áá, mε-εé ntenle nyé enén kálag. Ntenle nyé bad bé Dyõb ábe nyédé á dyad dé Efesus. Nyédé mod nhóg ne Yesu Krístæa nyéhíde-'ε mós ne nlém nhóg. ² Nsimé ne nsañ ní Dyõb Titée awéd ne nímē Sánjú Yesu Krístæa mbê ne nyé.

Nnam nímē bad ábe bédé nhóg ne Krístæa békúdé

³ Débe Dyõb mekenag. Mós adé Dyõb áde awεd Sánjwéé, Yesu Krístæa, abé-'ε mós Sáá. Dyõb dós ánámte syánē abε áde ábágé syánē bwēm é'syāāl ábe é'bídé áwē nkamlen mí mín. Abelé nén abé áde dédíí mod nhóg ne Krístæa. ⁴ Byánán Dyõb déhãg nkõñsé, ampwéd syánē ábē ábē bad, abel áde ámbēnlé bon desãñ, deewóó-'ε atón dé mbéb ké ahóg áwe e'só. Adãñ áde Dyõb ádáá syánē, ⁵ dēmbël antíí se' bõd aá débê ábe bán mbwiined ne nsón nímē Yesu Krístæa ámbelée syánē. Dyõb dēmbel nén áyāle nén dós antíí'ε aá mósõbël ngáne ébõñnéde mós. ⁶ Abelé aá débê ábe bán ábel bon dékene mós áyāle mekan mé bwám nímē ábélé. Abagé syánē echë ndāle e nsimé ngên. Dekúdé nímē nsimé abé áde dédíí mod nhóg ne awe Mwän awē ádáá bwámbwam. ⁷ Abé áde dédíí mod nhóg ne Krístæa ne asyõg áde ásyógé nímē mekií áwesyánē nló, dós ákás bon ákõdē syánē alagsen áde álãgsēnē syánē mbéb. Abel áde Dyõb ábélé nén álúmte syánē bán nímē nsimé rídé kãse e nsimé. ⁸ Abagé-'ε syánē mós nyaa echë elóné mbon, ábūd-te syánē debyéé abε, ábēl-le desõñtén mekan mésyāāl. ⁹ Abelé mekan mésyāāl ngáne áhédé'áá aá móbel. Abelé syánē debíí mekan nímē káñ ne bõb modmod éesõñténéé. Mmén mekan médíí mekan nímē ámbēnlé mbwiined ne Krístæa. ¹⁰ Dyõb átíídé aá mósõbël nímén mekan mésyāāl á pónde echë etãngéné. Ene pónde álad bwēm é'syāāl ábe é'dé á nkon mí mín ne rísé, bēbē ásē e Yesu Krístæa mós awē adé nêngáne nló. ¹¹ Dyõb ápwédé sé ábē ábē bad abel áde ábélé bon debé mod nhóg ne Krístæa. Ámbel nén áyāle ammad atíí se' bõd. Ábele mam mésyāāl mébēnlad ngáne átíídé. ¹² Ámbel nén ábel sé ábe sēbédé bad bé e'só ásum nlém wéε Yesu Krístæa séwále abé áde dékãñ bon bad bēmpēe békēn mós áyāl e echë ngumε echë echabé ámín.

¹³ Nyémpē nyēnwóg nkalan ní mbále. Mmê nkalan ní mbále nídii nkalan ní bwám míme nípiínédé nyé e'soóson. Nyēndúbé Krístəə, nyēbé-'ε mod nhóg ne mó. Nén dēmbēl Dyöb dēmbě nyé Edəádəŋ éche Esáá éche ánhəbpē aá mósəbě ábē bad. Echē Edəádəŋ édii nēŋgáne e'chem ábe é'lúmte bán nyédii bad bé Dyöb. ¹⁴ Echē Edəádəŋ chós é'lúmte syánē nén bán deéküd bwēm ábe Dyöb áhóbé aá mósəbě syánē. Deéküd ábén bwēm á pónde eche Dyöb déhüdtē syánē ábe dedé ábe bad á mehan-tê. Nén débēl bad békene Dyöb áyāle echē ngume echabé ámin.

Mekáne míme Paale

¹⁵ Nwógé bán nyédúbpé Sánjú Yesuε, nwógé-'ε bán nyédəə bad bé Dyöb bésyāəl. Né-əs, ¹⁶ nságnan Dyöb pónde téé áyāl echēn, nzé nkānnad nyé. ¹⁷ Nkānne-'ε mée, Dyöb áde echəd Sán, Yesu Krístəə, Titéε a ehúmé ábe nyé Edəádəŋ é debyéé ne é nsōŋten mé mekan mé e'koŋned ábel boŋ nyébii mó bwám. ¹⁸ Nkānne-'ε ámpē nén Dyöb ákéled nyé nlém á abum, ábel nén nyébii bwēm é' bwám ábe nyésummé nlém áyāl, áyāle apwédé nyé. Nkānne-'ε nén mée nyésōŋten ngáne nnam míme áhóbé aá mósəbě ábē bad nípedé achab ámin. ¹⁹ Nkānnad-te nyémpē nén mée nyébii eche ngine. Ene ngine etómé bwēm é'syāəl, chó-'aá ewōŋgan syánē ábe dedúbpé mó. Mmén melelem mé ngine eche echabé ámin, ²⁰ chós ámbenlédte áde ámpuúdté Yesuε, ábēl-le ádyéé mó á ekáá émbáá áwē nkamlen ní mín. ²¹ Ahed-taá Krístəə ákamlanné ngume ne benkamlene bésyāəl. Ade dīn-ne áde ngine tómaa mín mé benkamlene bésyāəl, ábe bédé bəəb ne ábe bēbē á pónde echē ehúé'. ²² Dyöb ábágé Krístəə nkamlen ámin é chōm ésyāəl, abelé-'ε mó awē akamlan chōm ésyāəl, ábé nló, mé elad é bad ábe bédúbpé. ²³ Echē elad é bad ábe bédúbpé bédii née yāl echē Krístəə. Echē elad é bad élgte Krístəə mbom, Krístəə mó-'aá alógte chōm ésyāəl eche édé kéhéé mbom.

2

Dedé á alongé abé áde dedii mod nhóg ne Krístəə

¹ Ngen e e'só, nyēmbé nēŋgáne bad ábe bēwédé áyāle nyéēbele'aá mekan míme Dyöb áhóbé'aá aá nyébel, nyébeláá-'ε mbéb. ² Ene pónde nyéhídé'aá mbeltéd mé mbéb ní bad bé nkōŋsé. Nyēwógné'aá nkamlene awē akamlan e'dəádəŋ bé mbéb ábe é'dé á peme-tê. Káəŋne chii échē edəádəŋ édii élyágte' bad ábe béebelé' ngáne Dyöb áhedéé. ³ Syánē moosyāəl debédé née bós, dékōdtē esíí é mekan mé ekob é yāl. Debélé'aá ngáne mekan mé mbéb mé ekob é yāl méhédé'aá aá débēl, déhídē-'ε mekan míme mewēmtēn mélángé'aá syánē aá débēl. Mmén mbéb míme débélé'aá mēmbēl Dyöb déntāŋgēn syánē ámpē akógsen melelem ngáne ántāŋgēnnē moosyāəl akógsen. ⁴ Boŋ ngáne Dyöb átómténé ngəl abé ádāŋ-'ε syánē bwāmbwam, ⁵ abelé syánē dedé á alongé abé áde dedii ne Krístəə, kénéé édii bán dembé née bad ábe bēwédé áyāle deébele'aá mekan míme Dyöb dénhəbpē aá débēl. Nsimé ní Dyöb mós níkáá boŋ nyéküd e'soóson. ⁶ Abé áde dedii-'aá ne Krístəə, Dyöb apúúdté syánē ne mós, adidé-'ε syánē hōm ahóg ne Krístəə á nkoŋ nímin. ⁷ Ambel nén álúmed syánē ábē e'boŋ bé nlém mbwiined ne Yesuε Krístəə ábel boŋ á pónde echē ehúé', bad bényín ngáne míme nsimé nípedé nhon abé nítom-me chōm ésyāəl. ⁸ Nsimé ní Dyöb mós níkáá boŋ nyéküd e'soóson. Adúbe áde nyédúbpé Krístəə dós ákáá boŋ nyéküd ábē e'soóson. Saké mekan míme nyébéle mékáá boŋ nyéküd e'soóson. E'soóson ábe nyékúdé é'dii nde e Dyöb. ⁹ Saké mekan mé bwám míme nyébéle mékáá boŋ nyéküd e'soóson. Né-əs, nzəm ké póg eesaá eche mod átāŋgéné ekáá akum átəl. ¹⁰ Syánē dedii ekáá é nsón é Dyöb. Abé áde

dédíí mod nhóg ne Yesu Krístəə, ábágé syánē alongé ábel bonj débēle mekan mé bwám. Nén dǒǒ Dyǒb déntíí' é se' bǒǒd aá déwōŋ ene nyaa e abé á alongé.

Abé nhóg ne Krístəə

¹¹ Nyé ábe nyéēsě bad bé Israel nyéēchatán ngáne nyémbēē bǒǒd. Bad bé Israel ábe béchágé yǎl bán, “bad ábe béyágé,” béchəge nyé bán, “bad ábe béeyagéé.” Bonj nímén meyagag mé ekob é yǎl médíí chǒm éche moonyonj ábenléé mekáá. ¹² Nyéēchatán bán ene pǒndé nyénkēmbíí' é Krístəə. Nyénkēmbáá nlatén ne echonj é bad bé Israel, bad ábe Dyǒb ápwédé. Nyénkēnwǒngé dyam ábel ne melě míme Dyǒb démmwēē míme rílúmté' chǒm éche Dyǒb dénhǒbpē aá mǒǒbēl. Abé áde nyémbēē á nkǒŋsé-te, nyénkēnwǒngé e'lyǒg bé nlém hǒmhǒm, nyénkēmbíí-'aá Dyǒb. ¹³ Bǒǒd nyénchabnéd Dyǒb á yǎl. Bonj bǒǒb abé áde nyédíí nhóg ne Yesu Krístəə, apééné nyé benben ne Dyǒb asyǒg áde ásyǒgé míme mekií áwen nló. ¹⁴ Krístəə mwēn mó apiínédé syánē nsan. Abelé bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel bédé mod nhóg. Kwééd eche áwédé ehúdé ekǒyí éche ébédé átínté echéd. Eché ekǒyí ébédéé nēe ekǎŋned éche ênkab syánē áte. ¹⁵ Abelé mbéndé é bad bé Israel ênkēnwǒngé ngíne ámpē. Ambel nén ábel bonj álad bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel bēbē nēe mod ekǒlé nhóg awě bǒǒbǒ bēbē mod nhóg ne mó mwēn Krístəə. Né-ǒǒ, abel áde ábélé nén ápééné nsan átínté e bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel. ¹⁶ Awé áde áwédé á awǒg, ábélé syánē dedé mod nhóg ne Dyǒb, átínté-'e syánē ásē ne Dyǒb. Né-ǒǒ, amadé ekǒyí éche ébédé átínté e' syánē. ¹⁷ Krístəə ampě ákanlé nyé ábe nyéēsě bad bé Israel, nyé ábe nyénchabnéd Dyǒb á yǎl nkalanj mé nsan, ankalé-'e bad bé Israel, bó ábe bēmbē Dyǒb benben. ¹⁸ Mekan míme Krístəə ábélé, mébélé syánē moosyǎl dekudé nzii ápe á'sǒ wēe Titée. Melemlem mé Edǎǎdǎŋ ehóg chǒǒ éwōŋgan syánē ábel nē. ¹⁹ Né-ǒǒ, nyé bad ábe béesě bad bé Israel nyéesaá beken ámpē nyéesaá-'aá bad ábe bēbídé etún. Bonj pen nyáabe bad bé Dyǒb nyédíí bad ábe bēbídé hǒm ahóg. Nyé moosyǎl nyédíí nēe bad ábe bédé á túmbé e Dyǒb. ²⁰ Nyédíí nēe bwēm ábe bélǒŋnéé ndáb. Bembapεε bé nlómag ne bekal bé é'dǎǎdǎŋ bǒǒ bédé nsáaned ní ndáb. Yesu Krístəə mwēn-naá adé akon dé nchóméé. ²¹ Mó akǎǎ bonj ene ndáb etyéem, ékwogé', épε-'e ndáb eche Esáá eche Sǎŋgwéé. ²² Abé áde nyédíí mod nhóg ne Krístəə, aladé nyé ne bad bé Krístəə bēmpēe. Abé áde nyédíí-'aá bǒǒb nyédíí nēe ndáb eché Dyǒb ádyεε' é áte. Dyǒb áde áde nēŋgáne Edǎǎdǎŋ.

3

Paale akǎnlé bad ábe béesě bad bé Israel nkalanj ní bwám

¹ Enén nzǎm chǒ ekǎǎ bonj níkǎnnád nyé. Abele áde míbenléé Yesu Krístəə ne akale áde níkanléé nyé dǒǒ ákǎǎ bonj mbé mod a mbwǒg. ² Ndúbpé meé nyéwǒgé bán Dyǒb ápwédé me ákale nyé nkalanj ní bwám tǎŋgene míme nsimé. ³ Dyǒb ábágé me nsǒŋten mé mekan mé e'kǒŋnéd míme míbélé mbíí mekan míme kǎǎŋne bǒǒb modmod éesǒŋtenéé. Mmaá nyé nguse é e'yale atele tǎŋgene nén. ⁴ Nzé nyéláá mam míme rítélé, nyéēchēm mímem nsǒŋten áyǎl e mekan míme kǎǎŋne bǒǒb modmod éesǒŋténéé tǎŋgene Krístəə. ⁵ Bǒǒd, Dyǒb dénkēnlúmedté baányonj nímén mekan míme kǎǎŋne bǒǒb modmod éesǒŋténéé. Bonj bǒǒb abēnlédé échē Edǎǎdǎŋ álúmed bekal bé'dǎǎdǎŋ ne bembapεε bé nlómag ábe bédé ábele Dyǒb, mímen mekan. ⁶ Mmén mekan míme moonyonj enkēmbíí' é médíí nén: Bad ábe béesě bad bé Israel, bómpē békúde nnam míme Dyǒb áhǒbē aá mǒǒbē melemlem nēŋgáne bad bé Israel

békúdé. Bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel bédé mod nhóg. Dyamme áde Dyöb áhóbé aá mósbelé bad bé Israel, bad ábe béesě bad bé Israel bómpē bétombwén dó áyāle bédé mod nhóg ne Yesu Krístəə. Nkalanj ní bwām mós ríkás bonj nímén mekan mésyāāl mébenléd. ⁷ Mmén nkalanj ní bwām mós ríkaleé. Dyöb ábenlédé nímē nsimé, abagé me nímén nsón. Mbele mó á nwōngene mé eche ngíne. ⁸ Kénée méetagneé etógnén abé átinté e bad bé Dyöb, Dyöb dēmbě me nímén nsimé, ákale bad ábe béesě bad bé Israel tñngene nnam míme Krístəə ábagéé. Moonyonj eéhēlē-se abíi ngáne nímén nnam ndíí. ⁹ Dyöb dēmběl mentánléd bad bésyāāl nyaa echē ápidé míme ntíi mé mekan á asóg míme káñne bōob modmod éesōñténéé. Dyöb áde áhágé chōm ésyāāl, dénkēnlúmédte modmod nímén ntíi bōód. ¹⁰ Dyöb dēmběl nē, ábel nēn benkamlene ne ngume echē édé á nkoj nímín, bényín ngáne ápedé debyéé awóg áyāl e chōm ésyāāl éche ábeleé bōob, mbwiined ne elad é bad bé Dyöb. ¹¹ Se' bōód, byánán Dyöb déhəg nkōñsé, ammad atíi aá nímén mekan mós móbenlé. Bōob-pe, abelé nímén mekan mébenlédé mbwiined ne mam míme Yesu Krístəə, echəd Sánj ábélé. ¹² Adúbe áde dédúbpé Krístəə debé-'e mod nhóg ne mó, dóo adíbnédé syánē nzii ápé benben ne Dyöb ne e'sum bé nlém é'syāāl ésebán debáa' dyamdyam. ¹³ Né-óó, ncháa' nyé nēn meé nyéētinné mbíd áyāle metake míme ríkudéé áyāl echēn, médíi míme rípiinad nyé bwām.

Paale akánnédé bad bé Efesus

¹⁴ Enén nzom chós ekás bonj níbwōgē' mebóbónj á'sō wée Titée akánned nyé. ¹⁵ Mó adé Titée a metúmbé mésyāāl, áwē dóo mīn mé metúmbé mé nkoj ríse ne mé nkoj ní mín mébíde. ¹⁶ Ngáne nímē nhōn míme ákōñnéde nyé ríchábé ámín, nkānne nēn meé échē Edəədəñ ébe nyé ngíne ábel bonj nlém ríwúu nyé á abum. ¹⁷ Nkānne-'e ámpē ábel nēn adúbe áde nyédúbpé Krístəə ábel ásumen nyé á nlém-té. Nkānne-'e meé nyédəñ Dyöb, nyédəñ-'e nhóg ne aníníí. Nzé nyébele nē, né nyéēbē nēngáne alín á bwel áde míme nkanj ríkíí ásē bwām, nyébé-'e nēe ndáb éche esūmnédé ásē bwām. ¹⁸ Nkānne' nēn meé nyé ne bad bé Dyöb bésyāāl nyébíi bán Krístəə adəá syánē bwāmbwam, échē edəñge éewóo-'aá asóg. ¹⁹ Nkānne' ámpē nēn meé kénée edíí bán modmod eéhēlē-se ákoñ abíi ngáne Krístəə ápedé nyé adəñ, Dyöb ábel nyésōñten. Nkānne' nē ábel bonj abé ádēn ábē nēe áde Dyöb.

²⁰ Dyöb áwóó ngíne ábel mekan míme méchábé ámín bwāmbwam tómaa mekan míme déhédné mó. Abele mekan tómaa ké ngáne déhele dewémtén bán áběl. Eche ngíne eche edé-'e syánē áte chós ábenladte ábel nímén mekan. ²¹ Mekenag mébē ne mó áyāle ndale é mekan éche ábélé, éche ényínnédé átinté e elad é bad bé Dyöb, ényínnéd-te áyāl e mekan míme Krístəə ábélé. Mekenag mébē ne mó pónde ésyāāl, á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

4

Bad ábe bédúbpé Krístəə bédé mod nhóg ne mó

¹ Né-óó, me nēngáne mod a mbwōg áyāle nsón míme níbenléé Sāngwéé, ncháa' nēn meé, abé ádēn ábē abé á bwām ngáne Dyöb áhedéé, apwed áde ápwédé nyé. ² Kéchéé éche nyébeleé nyésuded yāl, nyébē bad ábe bēpwídtédé, nyéwesane ne nhóg ne aníníí. Nyélúmed edəñge awesen áde nyéwesanné nhóg ne aníníí. ³ Edəədəñ éche Esáá ébéle nyédé mod nhóg. Né-óó, nyéwan áte ábē nsanj ne nhóg ne aníníí, ábel nēn nyédíi nyébē mod nhóg. ⁴ Syánē baásyāāl dedíi yāl póg, melemlem mé Edəədəñ ehóg chós syánē dékúde. E'lyóg bé nlém e'hóg bó-'aá déwóó áyāl e melemlem mé nnam míme Dyöb dénhōbpē aá mósbe syánē áde ámpwedte syánē. ⁵ Sāngwéé nhóg mós syánē baásyāāl déwóó'.

Adúbe ahóg dǎo syāā baásyāāl déwóó dékūd-te melemlem mé edusen. ⁶ Dyöb ahóg dǎo syánē baásyāāl débēnléé, mǎ-’aá adé Titéε awe syánē moosyāál. Mó akamlan syánē baásyāāl. Abele’ syánē moosyāál debēle kéchéé éche áhedeé aá débēl, adé-’ε syánē moosyāál áte ne éché Edáádəŋ.

⁷ Syánē mod té dekudé nsimé á nhəgtéd níme Krīstəə ábágé. Boŋ nímé nsimé méesaá nyaa póg. ⁸ Nê dǎo ákǎá boŋ étenléd á kálag e Dyöb nén bán, “Ankě á hǎm áde áchábé ámīn.

Áde ákagké, ankéén ábē bad bé ekoyí ábe ántōmmē áte, ábē-’ε ábē bad echē ndε.”

⁹ Ngáne étenlédé nén bán, “Ankě á hǎm áde áchábé ámīn.” Chán nê adíí? Nê alúmte nén bán ansébé aεe a hǎm áde adé se ásē, nédē á nkǎŋsé wén. ¹⁰ Mó awě ampě a nkǎŋsé mó adé melemlem me mod awě ankě á hǎm áde áchábé ámīn tómaa mebwóg mésyāāl. Ankě ámīn ábēl chǎm ésyāāl elǎn mbom. ¹¹ Mó mwěn mó abagé bad ndε. Abélé donge á bad ábē bembapεε bé nlomag, donge ábē bekal bé’ dǎádəŋ, ábēl donge ákal nkalaní mǎ bwám, ábēl donge ábē belyáged bé bad ábe bédúbpé, ábēl-le donge ábē bemeléede áyáged bad ábe bédúbpé. ¹² Ambě ábē bad éché nđe áboŋsen bad bé Dyöb ábēle mó. Ambel nê ábēl boŋ bad ábe bédúbpé bó ábe bédé nēŋgáne yǎl eche Krīstəə béwúu áte. ¹³ Nén débē kǎáŋne á pǎndé eche syánē débēē mod nhóg, adúbe áde dédúbēē Mwǎn a Dyöb, debíí-’ε mó. Nzé dedé nê, nê débēl deélǎn mbon, debé nēŋgáne Krīstəə awě alóné mbon. ¹⁴ Né déebáá nēŋgáne bēndem ámpē. Nén débēl bad bé akwáb ábe báyagte’ ayáge dé metóm, béehenlé syánē adog, béehēl-laá ábēl se dedúbé mekan níme méetǎŋεene. Déebáá nēŋgáne bǎle ábe epub é ngíne éhuεnéé pǎd e mendíb póg étimné’ eníní. ¹⁵ Déebáá nê, boŋ pεn dékale mbále délúmte-’ε edəŋge ne nhóg ne aníní. Débēle nê ábēl boŋ dékwog á menzii mésyāāl débē nēŋgáne Yesu Krīstəə awě adé nló. ¹⁶ Krīstəə aladé ábē bad hǎm ahóg, ngáne mebóŋ mé yǎl méladéé yǎl e moonyon. Nzé pǎd e yǎl téé ebēle níme nsón ngáne étǎŋgéné ábēl, ne yǎl esyāál ékwogé’, ewúú-’ε áte. Nê dǎo édíí kǎáŋne á elad é bad bé Dyöb, nzé mod-té adǎó mwǎnyan.

Alonjé dékǎālē á mod a Krīsto

¹⁷ Né-ǎó, nkoo’ nyé aláa á dīn á Sǎngú nén meé abé ádēn déēbǎg nēŋgáne abé áde bad ábe béebíí Dyöb. Mekan níme békamtanné médií mekan níme méesě dyam dé abelen, méehéléé-’ε se méwǎŋgén bó. ¹⁸ Ayāle míma b mewēmtεn médé mewēmtεn mé mbéb, béhídēē nyaa e Dyöb. Béewóó’ é alonjé áde Dyöb ábagéé áyāle béwúú nló áte béebíí-’áa nyaa e Dyöb. ¹⁹ Nzé bébélé dyam dé mbéb, akwágké déekóbéé bó. Bébágé yǎl ábēl mekan níme échǎb ekob é yǎl éhedeé. Béwóó nlém áte pǎndé ésyāāl ábēl mekan mé mbinde. ²⁰ Boŋ nyé, áde bēn’yǎgēdtē nyé tǎŋεene Krīstəə, saké ene ndín e abé bēnlǎā-’ε nyé bán nyétǎŋgéné awóŋ. ²¹ Ndúbpé nén meé nyēnwóg mam mé mbále tǎŋεene Yesuε. Abé áde nyēmbēē-’ε mod nhóg ne mó bēnlǎā nyé mam áyāl echē. ²² Bēn’yǎgēd nyé bán nyéte abé dé nchun áde nyēnsēbēē awóŋ. Ene pǎndé ádēn alonjé démbēb áyāle nyēnwóŋ nlém dásǎ ábēl mekan mé mbéb. Mmē nlém níme nyéwóó’ áá-’ε ábēl mekan mé mbéb mǎpánté’ áá nyé nzii. ²³ Bēn’yǎgēd nyé nén bán nyémwε Dyöb áhəŋlen nyé nlém á abum ábēl boŋ nyéwóŋ mewēmtεn mékǎālē. ²⁴ Dyöb ábágé nyé abé dékǎālē áde adé nēŋgáne áde abé. Né-ǎó, abé ádēn ábē nēŋgáne ádē abé dékǎālē. Adén abé dékǎālē adíí abé dékǎālē á mbále ngáne Dyöb áhedeé ásǎŋ-’ε.

²⁵ Né-ǎó, modmod eékālē metóm ámpē. Syánē mod-té ákanle mwǎnyan mbále, áyāle syánē moosyāál dedíí néε bad ábe bēlǎdné boŋ bēbēl yǎl póg. ²⁶ Nzé nyélíí, nyéēm wǎg-sε meliŋgá mébēléd nyé mbéb. Nyéēm wǎg-sε mímēn meliŋgá métom epun é bīn. ²⁷ Nyéēbǎgē Satanε yǎl ádog nyé. ²⁸ Bad ábe

béchibe' bésôg achíb. Boŋ pen bébenlad nímbab mekáá ábel nsón ne nlém nhóg ábel boŋ békud chóm, béwôŋgen-ne betóótókē bé bad. ²⁹ Eyale é ebébtéd ké ehóg éebídé modmod á nsál. Boŋ pen nyébenlad e'yale é' bwám ábe béwôŋgēn bad áwúu áte á adúbe tē. Nyébenlad e'yale á pónde eche ehédnad, ábel é'wôŋgen bad ábe béwóglan nyé. ³⁰ Nyéebēlē mam míme méwōgēd Edáádəŋ éche Esáá ndutul. Edáádəŋ éche Esáá chóó édé nēŋgáne e'chem ábe Dyöb áhédé nyé ásin pónde eche ákədəé nyé ne akəde ásyāāl. ³¹ Nyéhūd mewēmten mé mbéb mésyāāl á nlém-tē, nyéchene-'e ekan é ngíne ne meliŋgá. Nyéēsēnlé', nyéesyáá-'e bad ahób áde nyéhóbe' bó mekan á yāl. Nyéelúmté' e'béb bé nlém wéé modmod. ³² Nyélúmed e'boŋ bé nlém wéé nhóg ne aníníí, nyéwôŋge nlém ní ngəl. Nyélagsan nhóg ne aníníí melemlen ngáne Dyöb álágséné nyé áyāle Krístəə.

5

Abé áde bad bé Krístə bétəŋgéné awóŋ

¹ Nyéwále abé áde áde nēŋgáne abé á Dyöb, áyāle nyédii ábe bán ábe ádáá bwámbwam. ² Nyédəŋ bad bémpee, melemlen ngáne Krístəə ádáá nyé boŋ awé-'e á nló míme syánē. Ambě yāl wéé Dyöb néé mende ne nde echē enwógéd Dyöb menyiŋge bwámbwam. ³ Ngáne édii bán nyédii bad bé Dyöb, éeboó' é bán nyékábe' mesón, ké' e nyébele mekan mé mbinde ké' e nyébē ngoód. Echén ndín é mekan éeboó' é ké awógned átintē echēn. ⁴ Eeboó' é bán nyéhóbe' mbinde ne e'nyōgléd bé mehób, ké' e nyébele' e'kúkú bé ngwēl. Boŋ pen nyéságnan Dyöb. ⁵ Nyébii nén bán kenzéé awē akábe mesón ké' e awē abele mbinde é mekan ké' e awē adé ngoód, éesónlé á nkamlen míme Krístəə ne míme Dyöb, éekud-taá bwēm é' bwám ábe Dyöb áhóbé aá mósəbě. Mod awē adé ngoód adii néé mod awē abenle' myöb mémpēe.

⁶ Nyéēmwāg-se mod ádōgēn nyé e'yókél é' mehób. Dyöb dékōgsēn bad ábe béebelé' ngáne áhédé boŋ bébelé échén ndín é e'bébtéd é' mekan. ⁷ Né-óó, nyéelatán ne bad ábe bébele' échén ndín é e'bébtéd é' mekan. ⁸ Ngen e'só nyémbé á ehintén-tē, boŋ bəəb abé áde nyédii ne Sāŋgwéé ábélé nyédé á e'nyínen bé ekide tē. Né-óó, abé áden ábē ngáne abé á bad ábe bédé á e'nyínen bé ekide. ⁹ Nhóbe nén áyāle bad ábe bédé á e'nyínen bé ekide tē bébele mekan mé bwám, bébelé mekan míme métəŋgéné ne mekan míme médé mbále. ¹⁰ Né-óó, nyéwanen ábii mekan míme méwógte Sāŋgwéé bwám. ¹¹ Nyéewóó dyam ábel ne mbéltéd míme méeboó míme bad ábe bédé á ehintén tē bébelé. Boŋ pen nyélúmed bad nén bán échē ndín é mbéltéd éeboó' é. ¹² Edé e'són átúb échē ndín é mekan dín éche bad bémpee bébelé á mesəmtē. ¹³ Nzé mod abídté échē ndín é mekan áwed bad bényin ngáne mēn mékóó abé. ¹⁴ E'nyínen bé ekide bóó é'koo mekan mé mbéb abided áwed. Nē dóó ákáá boŋ ehóbnéd nén bán,

“Wé awē ekúne' kábnéd,

puú, weebág néé mod awē awédé.

E'nyínen bé ekide ábe Krístəə-'e é'pen wé á yāl.”

¹⁵ Né-óó, nyétéd pónde ne nyaa e abé echē nyéwoo' é. Aden abé déēbāg nēŋgáne abé áde e'yókél é' bad boŋ ábē nēŋgáne abé áde bad ábe béwóó debyéé. ¹⁶ Pónde ké ehéé eche etál ébágnédé nyé ábel bwám, nyébel. Ayāle mbéb rítomé áte enén pónde. ¹⁷ Né-óó, nyéebág nēŋgáne bad ábe bédé eyókél. Boŋ pen nyésōŋtēn chóm éche Sāŋgwéé áhédé aá nyébel, nyébel-le chó. ¹⁸ Nyéēmwāg mīm se mékōbē nyé áyāle nén nē áwógte mod e'són. Boŋ pen Edáádəŋ éche Esáá cháchá ébē nyé áte. ¹⁹ Nyékōnne' nhóg ne aníníí ngəse é Dyöb áwéd nhóg ne aníníí nlém á abum. Nyékōne' ngəse éche ébídé á kálag e

Dyöb, nyékóne' ngase éche ékene Dyöb ne Krístæ, nyékóne-'ε nkánge ké ríhée míme ríhuú ne Edáádəŋ Eche Esáá, áken Dyöb. ²⁰ Nyéságnan Dyöb, Titée awêd pónde ésyā́l áyāl e kéchéé éche ébenlad. Nyéságnan mó á dīn áde echen Sán Yesu Krístæ.

Paale alébe' baachóm ne ábāb bebaád

²¹ Mod téé abele ngáne waáb áhedeé áyāle edúbé éche nyébageé Krístæ. ²² Mmwaád-téé áwógne nchóm melemlen ngáne áwógnεé Sánḡwéé. ²³ Mwenchóm té awóó nkamlen ámīn e mmwaád, melemlen ngáne Krístæ áwóó nkamlen ámīn e elad é bad bé Dyöb. Chó-'aá édé nēŋgáne eche yāl mó-'aá abage chó e'soóson. ²⁴ Né-óó, mmwaád-téé atəŋgénεé áwógnē nchóm áyāl e mam mésyā́l, melemlen ngáne elad é bad bé Dyöb éwógnεé Krístæ. ²⁵ Nyé baachóm ábe béwóó bebaád, mod téé ádəŋ mwaád, melemlen ngáne Krístæ ádáá elad é bad bé Dyöb boŋ ábē-'ε ádē alongé áwé áwab nló. ²⁶ Anwé á nló nímāb ábel boŋ bésāŋ. Ambenléd mendīb ne échē eyale ásaad bó. ²⁷ Ambel nēn ábel boŋ elad é bad éboŋ áwe e'só. Ahedeé'áá aá mópεen éché elad é bad áwē, ésebān atōn á mbinde ké ehóg, ké'ε aban, ké'ε dyam dé mbéb ábāḡ bó áyāl. Boŋ pεn bésāŋ, béewōō-'ε dyam dé mbéb ké ahóg áde mod ahele ahób bó áyāl. ²⁸ Melemlen nē dōo baachóm bétəŋgénεé ábab bebaád adəŋ ngáne bédáá échab yāl. Mwenchóm kéhéé awē adəá mwaád, adəá eche yāl. ²⁹ Modmod eékōō'ε yāl, boŋ abelé átəgné chó ánəné-'ε chó bwām. Melemlen nē dōo Krístæ ábeléé elad é bad bé Dyöb. ³⁰ Syánē dedé bad ábe bébélé eche yāl. ³¹ Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán, “Enén nzom chó ekəá boŋ mwenchóm átedé sáá ne nyan, abé ne mwaád, boŋ búmō bad bébe bétīm mod nhóg.” ³² Adén dyam ádíi ndəle e dyam eche modmod éēhēlēē-se asōŋten. Boŋ ndúbpe méé nímēn mekan méhóbe təŋgenε Krístæ ne elad é bad bé Dyöb. ³³ Né-óó, mwenchóm téé awē awóó mmwaád, adəŋ mwaád ngáne ádáá eche yāl. Mmwaád a nchóm téé-'ε atəŋgénε nchóm edúbé abε.

6

Paale alébe' bānbān ne ábāb besáá ne benyaá

¹ Nyé bānbān, nyéwógne' áben besáá ne benyaá ngáne bad ábe bédé ne Sánḡwéé bétəŋgénε abel. ² Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán, “Nyéwógne' áben besáá ne benyaá.” Atínté e mbéndé éche Dyöb ábágé, enén mbéndé chó ebédé mbéndé e'só eche Dyöb dénhōbēnnē dyam. ³ Dyam áde ánhóbpé ádíi nēn bán, “Nzé nyéwógne' áben besáá ne benyaá, né mekan mébēēn nyé bwām, né alongé ádēn-ne déchāb áte.”

⁴ Besáá bé bán-ne, nyéeliŋsé áben bán. Boŋ pεn nyénəne bó, nyélébe bó, nyéyágte-'ε bó nyaa eche Sánḡwéé áhedeé.

Paale alébe betāŋ ne bewóŋ bé betāŋ

⁵ Nyé betāŋ nyéwógne' áben bewóŋ. Nyébage bó edúbé nyéwógne-'ε bó ne nlém nhóg, melemlen ngáne nyéwógnεé Krístæ. ⁶ Nyéēbenlé bó dāsō á pónde échē bényínεé nyé ábel békémed nyé. Boŋ nyé, nēŋgáne betāŋ ábe Krístæ, abele áde nyébenléé Dyöb ábíđ nyé á nlém-té. ⁷ Nsón ké ríhée míme nyébeléé, nyébel mó ne kán esyā́l. Nyébele mó byánán Dyöb dōo nyébenléé saké baányon. ⁸ Nyébii nēn bán mod téé ákud nsábe áyāle nsón mí bwām ké ríhée míme ábélé. Abé ké ntāŋ ké'ε kunze.

⁹ Nyé bad-te ábe nyéwóó betāŋ ásē echēn, nyéchəá áben betāŋ bwām. Nyéekímmé bó bán bétāḡ. Nyébii nēn bán nyáábōo moosyā́l nyédé ásē e Sánḡwéé, nhóg awē adé ámīn, eékwōgnāđ-taá modmod.

*Ngáne bad ábe bédúbpé
bétáŋgéné Satanε atáŋgen*

¹⁰ Asóged, nlánge nyé nén mée; Nyébê nyébê ne Sánḡwéé ábel bon eche ngíne eche ewúú áte ewêd nyé nlém á abum. ¹¹ Nyétêd bwëm é' nzum é'syāā́l ábe Dyöb ábágé nyé ábel bon nyéhél akwáb áde Satanε atóm áte. ¹² Nzum eché déwanεé eésaá nzum eche déwanεé ne baányon. Bon ngumε, ngíne, ábāb benkamlenε ábe békamlan nkōŋsé mé ehíntén ne ngíne é ebébtéd éche edé ámín, bóo déwannεé nzum. ¹³ Né-óó, nyétêd bwëm é' nzum é'syāā́l ábe Dyöb ábágé nyé ábel bon nzé pónde e ebébtéd epedé, nyéhél bó atyéemεn. Nyéēwān nzum nyépid á asóg nyélyæg nyésūmēn ngáne nyémbēē.

¹⁴ Né-óó, nyébonŋsen nyékale mbále pónde ésyāā́l. Nzé nyébelé nê, ébê nêŋgáne mod awě awáá ngáá á nkog awě abōŋséné ábel dyam. Nyébele mam míme métáŋgéné, áyāle ábel mekan míme métáŋgéné ádíi nêŋgáne mod awě ahédé mbóté eche bébénlé e'kii ákútén yāl á pónde e nzum. ¹⁵ Nyébê nyékale' nkalan mí bwām. Mósó mípεene' nsaŋ. Nzé nyébelé nê, né ébē byánán nyéhédé metámbe á mekuu, mébēl nyésūmēn bwām. ¹⁶ Amín e mímén mésyāā́l, nyébê nyédúbpε Yesu Krístā. Adúbe ádēn débē nêŋgáne ekáŋgé éche ékáá nyé ábel bon mekon mé muú míme Satanε álōmmεé nyé méebelé nyé dyamdyam. ¹⁷ Nzé nyékag awan nyébii nén bán nyékudé e'soóson á mekáá mé Dyöb, modmod éehēl-laá nyé dyamdyam ábel. Nyéēbē nêŋgáne nwan-é nzum awě ahédé ekóté éche bébénlé ekii. Nzé nyékag-kε nyétáŋgéné nēe nyéwánlé nkwáté míme Edāádāŋ éche Esáá ébágé nyé. Mmē nkwáté ndé nêŋgáne eyale é Dyöb. ¹⁸ Nyékānne' pónde ésyāā́l ngáne Edāádāŋ éche Esáá élyágtéé nyé. Nyéláa Dyöb bán áwōŋgan nyé áyāl e kéchéé éche nyébeléé. Nyétêd pónde, nyékānne' pónde ésyāā́l ésebán nyékóme'. Nyékānnad-tε bad bé Dyöb bésyāā́l. ¹⁹ Nyékānnad mémpē, nén bán pónde kéhéé nzé nhóbe mée nhóbe dyam, Dyöb débē mε e'yale ábe é'táŋgéné. Nén débēl méhēl bad nkalan mí bwām míme bad bénkēnsóŋtēnné aláa, ésebán mbáa' dyamdyam. ²⁰ Yesu Krístā apwédé mε ábé míme mésénze, ákal mímén nkalan mí bwām, ene nzom chó-'aá ekáá bon mbé bóob nēe mod a mbwæg. Né-óó nyékānnad mε nén bán Dyöb áwêd mε nlém á abum níkal mímén nkalan mí bwām ésebán mbáa dyamdyam.

Paale aá Dyöb ánamed bad ábe bédúbpé

²¹ Tikikuse, awesyánē mwānyan a Krísto awě dédáá, abenle Sánḡwéé ne nlém nhóg. Mó ālāā́ nyé mekan táŋgene mε. Nén débēl nyébii ngáne nídíi ne chōm éche míbeléé. ²² Nlóme mó áwēn ábel bon aláa nyé mam míme mébenlad ne sé, áwêd-te nyé nlém á abum.

²³ Nsaŋ míme Dyöb Titéε awêd, ne echéd Sán Yesu Krístā, mbê ne nyé, bad ábe bédúbpé. Bébel nyébê nyédāŋ nhóg ne aníní, nyébê nyédúbe-'ε Krístā. ²⁴ Dyöb álúmed míme nsímé ne moosyāā́l awě adáá awéd Sánḡú Yesu Krístā, edāŋge éche ébē abé ne abé.

Kálag echë Paalε áténlé Baá Filipi Ndibned n kálag

Paalε mó aténlé mwembé míme rídé á Filipi enén kálag áde ábédé á mbwɔg. Abédé ndutul ne ayáge áde déetânge áde bad bémpēe býágté'áá. Kénε nímén mekan mébénládtáá, Paalε ambé menyinge, ásūm-me nlém áyāl e adúbe áde adúbpé Yesu Krístə.

Nzɔm eche ekəá bon Paalε átēl enén kálag edii áságnen bad bé Krísto bé Filipi áyāle nwōngen míme bēmbéé mó á pónde eche antōgnēnē nwōngen. Awédé bó nlém á abum, aláá-'ε bó aá bēbē bésūm mekuu. Acháa bó aá bēwōng asuded á yāl áde Yesuε, ésebán bēmwag bán mekan mé esíí mé ekob é yāl mékamlan bó. Akamtan bó aá abé áde bédíí mod nhóg ne Krístə adíi nsimé n Dyōb, aá Dyōb débēl-le bēbē menyinge bēbē-'ε nsan ábe áde bédíí mod nhóg ne Krístə.

Nkabted n kálag

Paalε alēnté, aságnéné, akánnéd-te mwembé n Filipi 1.1-11

Paalε aá abé á nkōnsé adíi ábele Krístə, áwé-'ε débonéd mó 1.12-30

Paalε aá abé á bad bé Krísto ábē ngáne áde Krístə 2.1-11

Paalε aá bad bé Krísto bēbē á nkōnsé née tintinε 2.12-18

Paalε akené Timotiε bó Epafroditus 2.19-30

Paalε aá mod awē adúbpé Krístə ákobnéd á'sō é' Dyōb 3.1-11

Paalε aá mod téé áwan áte ápid mam á asóg bwām 3.12-21

Paalε alébe bad bé Krísto 4.1-9

Paalε aságnan mwembé n Filipi 4.10-20

Melēnten mé asóg 4.21-23

Paalε alómmé bad melēnten

¹ Mε Paalε, nchoo ne Timotiε, με-εé ntenle nyé enén kálag. Sēdii bembəledε ábe Yesu Krístə. Ntenle bad bé Dyōb, bad ábe bédé mod nhóg ne Yesu Krístə ábe bédé á Filipi, nchoo ne belyáged ne bad ábe bēwōngan ákεen nsón n Dyōb á'sō. ² Nsimé ne nsan míme ríhúú ne Dyōb awēd Titée, ne Sánjú Yesu Krístə mibē ne nyé.

Meságnen ne mekáne míme Paalε

³ Nságnan Dyōb áde mibenléé, pónde téé nzé nkāmténé nyé. ⁴ Mbélé mbé menyinge pónde téé nzé nkānnad nyé moosyáál. ⁵ Mbélé mbagé nságnen áyāle nwōngen míme nyékébéé με ákal nkalan n bwām, bootya á pónde eché nyéwógé mó, bon nyédúbe-'ε, ápe bəəb. ⁶ Ndúbpé méé Dyōb áde ábótédé nímén nsón n bwām áfinté echēn, dékēén mó á'sō káəng ápēēn mó á asóg á Epun éche Yesu Krístə ápéé. ⁷ Ntāngéné enén ndín e mewēmtēn awōng áyāl e nyé baásyāál áyāle nyédé με á nlém-tē. Ké áde rídíí á mbwɔg, ne áde ríhóbéé mam tāngene nkalan n bwām, nhóbe méé nímén nkalan méesaá metóm, rídé mbále. Dyōb álúmté syánē moosyáál nímē nsimé ngáne débēnléé mó. ⁸ Dyōb áde με mbóng nēn aá nlém míme ríwōngé nyé áte, rídé melemlen ne nlém míme Yesu Krístə áwōngé nyé. ⁹ Nkānne-'ε nēn méé, edəngε éche nyéwōngé Dyōb ne éche nyéwóó ne nhóg ne aníníí ébē ékag á'sō. Nkānne-'ε méé nyébíi mekan mé Dyōb, nyésōngēn-ne nhənglén áfinté e mekan mé bwām ne mekan míme méesē mekan mé bwām. ¹⁰ Nēn débēl nyéēhēl mekan míme métómténé abon abii. Nēn débēl nyéēsāng-'ε á'sō é' Dyōb, bēekóbēn-naá nyé awusé ké ahóg á Epun éche Krístə ápéé ámpē. ¹¹ Nēn débēl abé á bwām ádēn áde áhúú ne

Yesu Krístəa dényinnēd áyāl e mekan mé bwám mésyāāl níme nyébeléé, ábel boŋ Dyōb ákud ehúmé ne mekenag.

Paale ad abé á nkōŋsé adii ábele Krístəa, awé-'e déboŋnéd mó

¹² A-baányan, ndə́a méé nyébií nén bán mekan níme mébénlédé ne me hén, níkóó awōŋgen ábel boŋ nkalan ní bwám níkanlad níkag á'sō. ¹³ Nén ábélé sónze ésyāāl éche éne eyáde éche mod ambáá ne bad bémpēe bésyāāl hén, bēbíí nén bán ndé á mbwōg áyāle rídíí mbaledé awē Krístəa. ¹⁴ Abé adé rídíí-'e á mbwōg, áwédé ekud é bad ábe bédúbpé nlém á abum, bénábpé nlém awōŋ ákal eyale é Dyōb ésebán bēbáa' dyaandyam.

¹⁵ Edé mbále nén bán bó baahóg bēwōŋné me kónjí, béhede-'e alúmed bán bédé etógnén tómaa me. Boŋ pen, bó baahóg-ke békale níme nkalan ne mewēmtən mé bwám. ¹⁶ Bad ábe békale mó ne mewēmtən mé bwám, békale mó áyāle bédáá me, bēbíí-'e nén bán Dyōb ákwénténé aá níbê á mbwōg hén ábel boŋ níhōb méé nkalan ní bwám méesaá metóm, rídé mbále. ¹⁷ Abé ábe bēwōŋné me kónjí bēekaléé nkalan ní bwám ne mewēmtən mé bwám, békale mó áhede échab yál chēn bwēm. Bébele nē, ne mewēmtən nén bán níwōg ndutul abé áde rídíí á mbwōg.

¹⁸ Boŋ nén déēwóo'ē dyaam dé abel. Ayāl e níme menzii mésyāāl, nkalan níme Krístəa móo békaleé, ké bēbenlád mewēmtən mé bwám, ké'ē mewēmtən mé mbéb, ákal mó. Né-óó, áyāle nē, mēbē menyinje. ¹⁹ Mēbē mbé menyinje áyāle mbíí nén méé mekáne níme nyékānnadté me ne nwōŋgen níme Edə́ádəŋ éche Yesu Krístəa ébageé me, bēbēl níkúđ e'soóson. ²⁰ Nwóó nlém áte ne menyinje mésyāāl, nlyágé-'e nlém méé méewógké e'són, boŋ méwōŋ e'wéd bé nlém á abum pónde ésyāāl, tanje bōob, ábel boŋ kéchéé éche níbeléé ébel ehúmé éche Krístəa ényinned, ké ndé á alongé ké'ē nwédé. ²¹ Ne me, abé áde rídíí á alongé adii ábele Krístəa, nzé nwédé-'e éboŋnéd me. ²² Nzé édé bán ndé á alongé mēbē níbelé nsón níme ndé etógnén. Bōob-póó, meebíí'ē ped eche nítāŋgéné atéd. ²³ Mmén mekan mébe métyéémé me á'sō-te, étómé me áte éche nítāŋgéné apwed. Ndə́a méé nítede hén níbê ne Krístəa, áyāle nén ábóó tómaa ábē á nkōŋsé wén. ²⁴ Boŋ áyāl echēn, édé etógnén bán rídíí níbê á alongé. ²⁵ Ndúbpé nén, mbíí-'e méé mēbē mbé á alongé, mēbē mbé-'e ne nyé moosyāál ábel boŋ adúbe áde nyédúbpé Krístəa ákwōge, nyébé-'e menyinje áyāle nyédúbpé mó. ²⁶ Nén débēl abé adé mébēē ne nyé ámpē, nyéēnabé nzom awōŋ ábe Krístəa mekenag áyāl echēm.

²⁷ Bōob-póó, abé adēn átāŋgéné ábē ngáne Krístəa áhóbeé áwē nkalan ní bwám. Nén débēl ké mpedé ányín nyé ké'ē meépede, mēbēl nén méé nyésumé mekuu nēŋgáne mod nhóg, nyēwóó-'e mewēmtən mehóg áwan áte ákəə chōm éche nyédúbpé. ²⁸ Nyéebáá' bad ábe bētāŋgan nyé. Nlém níwúu nyé á abum pónde ésyāāl. Nén délūmēd nén bán bēekudté e'soóson boŋ nyéēkúđ. Dyōb dō-'aá átíide nímén mésyāāl. ²⁹ Dyōb ábénlédé ábē e'boŋ bé nlém áwēn, saké adúbe Krístəa dēmpən, boŋ káəŋ ne ákud metake áyāl e Krístəa. ³⁰ Syánē dewane nzum á yál e nkalan ní bwám bōob. Melemlem mé nzum níme nyénnyinnē nwané' móo rídíí níwanéé bōob.

2

Paale ad abé adēd abē nēŋgáne adē Krístəa

¹ Abé áde nyédíí nhóg ne Krístəa áwédé nyé nlém á abum, échē edəŋge-'e épwiitad nyé nlém á abum. Nyédé nlatén ne Edə́ádəŋ éche Esáá. Nyélúmtē' e'boŋ bé nlém, nyēwóó-'e nlém ní ngəl ne nhóg ne aníníí. ² Mmém menyinje mélon mbon nzé nyēwóó mewēmtən mehóg, nyélúmté melemlem mé edəŋge

ne nhóg ne aníníí, nyêwóó nlém nhóg, nyêdé-'ε nêngáne mod nhóg áyāl e kéchéé éche nyébeleé. ³ Nyéēbēlē mekan níme mélúmte bán échen yāl chèn chów nyéhēdteé bwâm. Nyéēbēlē mekan níme mélúmte nén bán nyêdé kúmbe. Boḡ ne asuded á yāl, nyényín bad bémpēe etógnén tómaa échen yāl. ⁴ Nyéēbēlē mekan níme mépiinad nyé bēn pēn nsyáḡ, boḡ pēn nyébele kááḡ ne mekan níme méwōḡgan kááḡ ne bad bémpēe. ⁵ Mewēmtēn nímmēn mébē nêngáne níme Yesu Krístāa mémbeē.

⁶ Abédé nyaa eche Dyōb adíí,

boḡ kénē, enkēnwōḡgé mewēmtēn nén aá móchagned nén móō bó Dyōb bétáá.

⁷ Enkēntédte yāl etógnén,

boḡ ambēl eche yāl nêngáne mbaledε,

bénchyāā-'ε mó nēε moonyoḡ.

⁸ Ade ábédé néε moonyoḡ, ansudéd eche yāl, ákwentén-ne awé.

Ankwentén áwé kááḡ ne kwééd e awōḡ.

⁹ Né-ōó, Dyōb dēmbē mó etál éche étómténé achab ámín,

ábē-'ε mó dīn áde átómé mīn mésyāāl.

¹⁰ Dyōb dēmbēl nén ábel boḡ á dīn áde Yesuε,

nhāgtéd ísyāāl mībwōḡ mebóbóḡ,

ké nhāgtéd níme rídé á nkoḡ nímmín, á nkōḡ rísé, ké'ε á mbwōḡ e baásē.

¹¹ Moosyāál áhōb aá Yesu Krístāa mó adé Sāḡwéé,

ábel Dyōb Titéε ákud edúbé.

Nyébē átíntē e bad ngáne tintine

¹² A-baányan bé edāḡe, ngáne nyéyóḡké'áá mekan ábel níme Dyōb áhóbé aá nyébel áde níbédé ne nyé, édé etógnén bwāmbwam bán nyébel mekan níme áhóbé aá nyébel, bōōb áde méesaá ne nyé. Nyéwōḡ mbwōḡ rí Dyōb áte nyésuded-te yāl á'sō é' Dyōb. Nyéwan áte bwāmbwam ábel mekan níme Dyōb áhēdéé, ábel boḡ e'soosōḡ ábe nyékúdé, é'lón mbon. ¹³ Nyébel nê áyāle Dyōb áde ne nyé pōndé ésyāāl, ábel nyéwōḡ nlém ábel mekan mé bwâm níme áhēdéé aá nyébel, nyébenle-'ε mó. ¹⁴ Nyébele' chōm ésyāāl ésebán nyényoḡḡe áte, nyēpentan-ne. ¹⁵ Nyébele nén ábel boḡ modmod eehóbé' aá nyéwóó atón dé mbéb ké á hóg á yāl, nyésāḡ-'ε. Nén débēl nyéēbē bán bé Dyōb ábe béewóó atón dé mbéb ké á hóg á yāl, ábe bédé átíntē e bad bé mbéb ábe bēbele mbéb pōndé ésyāāl. Nyêdé átíntē echáb á nkōḡsé-te nêngáne betintine ábe bēpene'.

¹⁶ Nyébele nén akal áde nyékaléé nkalaḡ nímmé nípēene' alongé áde déemaá'. Nzé nyébele nén mēbē kúmbe ne nyé á epun éche Krístāa ápéé áyāle nén délūmēd bán awan áde níwáné'áá áte ne ntũ níme níbélé, béebōó'ε. ¹⁷ Mēbē nêngáne nzōm e mīn echē bésyóḡé ámín e nsón níme nyébeleé, nêngáne mēde, áyāle adúbe áde nyédúbpé. Nhele-se níkūd metake, nwé-'ε áyāle nkale' nkalaḡ ní bwâm melemlēm ngáne nyémpē áyāle nyédúbpé nímmé nkalaḡ ní bwâm. Boḡ kénē ndé menyīḡḡe mēwōḡēn-ne nyé moosyāál menyīḡḡe. ¹⁸ Melemlēm nê dōó nyémpē nyétāḡḡéné menyīḡḡe awōḡ, nyéwōḡḡēn-ne mémpē menyīḡḡe.

Paale atelé tāḡḡene Timotiε bó Epafroditus

¹⁹ Nzé édé á ntii níme Sāḡḡú Yesuε, nwóó nlém álóm Timotiε áwēn mwāmpīn ní pōndé, ábel boḡ pále éche méwōḡḡé áyāl echēn, éwēd mē nlém á abum. ²⁰ Meewóó'ε modmod ampēe néε mó awē akoó nímmé nlém awōḡ adāḡ dé ábii ngáne nyédíí. ²¹ Nhóbe nén áyāle bad ábe belyáḡé ásē échab yāl chów bétōḡtanné, béebeléé ngáne Yesu Krístāa áhēdéé aá bēbel. ²² Nyé bēn nyébíí ngáne Timotiε álúmté aá móbele nsón bwâm. Ábelé nsón ne mē akal nkalaḡ ní bwâm ngáne mwān ábeléé nsón ne sáá. ²³ Né-ōó, nlyáḡé nlém mēé mēlōm mó áwēn áde ményīnnē ngáne mekan mébēēnnē mē.

²⁴ Ndúbpé-’ε nén mεέ Sǎngwéé ǎbĕl mwǎmpĭn ní pǒndé mmĕn ámpĕ mépĕ áwĕn.

²⁵ Nnyíné nén mεé édé etógnén mε álóm awed mwǎnyan Epafroditus áwĕn. Abele nsón míme Krĭstǎe ne mε, awǒngan-ne átǎngen bad ábe bétǎngan nkalan ní bwám, mǒ-’áá abédé nĕngáne mészēze míme nyélómé áwǒngen mε. ²⁶ Awóó nlém áte bwámbwam ányĭn nyé moosyǎl, anwóg-ke ndutul áde áwógé bán nyĕwógé bán mǎnkolé. ²⁷ Edé mbále bán ankolé, ápǒn-ne kǎǎng ne awé. Bon Dyǒb dénwǒg mǒ ngǎl, saá-kaá mwĕmpĕn, Dyǒb dénwǒg mémpĕ ngǎl. Enkĕnkwĕnténné áá áwĕ ábel bon meénabpĕ abé á ndutul-tĕ. ²⁸ Né-ǒó, nwóó nlém áte bwámbwam álóm mǒ áwĕn ábel bon nyĕwǒg menyĭnge ányĭn mǒ ámpĕ, mε-’ε ámpĕ meébūdĕ atag áte áyǎl echĕn. ²⁹ Né-ǒó, nyébĕ menyĭnge ákob mǒ nken áyǎle adúbpĕ Sǎngwéé ngáne nyĕmpĕ nyédúbpĕ, nyébage-’ε bad nĕngáne mǒ edúbé. ³⁰ Nyébage mǒ edúbé áyǎle ampon awé, abé-’ε á nsǎl ní son abele áde ábenléé Krĭstǎe. Ambel nén ábel bon áwǒngen mε ábel nsón míme nyébĕn nyéehĕle’áá-se nyébel.

3

Bad ábe bédúbpĕ Yesu bǒó bĕkobnad á’sǒ é’ Dyǒb

¹ Asóged a-baányan, nyébĕ menyĭnge abé áde nyédíí mod nhóg ne Sǎngwéé. Eetagtéé mε átele nyé mekan míme mészēbĕé nyé atele. Nén ádíí ákǎe nyé. ² Nyétéd pǒndé ne ábĕ e’bĕbtéd é’ bad. Echĕ mbwé, bad ábe bĕhóbe bán bétǎngéné mod ayag. ³ Syánĕ-éé béyágé nyaa echĕ etǎngéné. Edǎdǎng éwǒngan syánĕ ábe Dyǒb edúbé ngáne débĕnléé mǒ. Syánĕ dedé menyĭnge ngáne dedíí ne Yesu Krĭstǎe. Debíí bán baányon bĕehelĕé-se béwǒngĕn syánĕ. ⁴ Kénĕ mmĕn nwóó nzǎm ályág nlém á yǎl e mekan mé moonyon. Kénzĕé átĭntĕ echĕn awĕ awémténé áá mǒwóó nzǎm ásum nlém á yǎl e mekan mé moonyon né nwóó nzǎm tǒmaa nĕ. ⁵ Ade béchyáá mε bĕn’yǎg mε ámbĭd e epun saámbĕ. Ndíí mod a Israel awĕ abídé á túmbé e Benjamin. Echem sǎng ne nyan bĕbédĕe bad bé Hĭbru. Mbédĕe mod a Farisia, níhĭdĕ mbéndé ngáne éhóbĕé. ⁶ Menwǒng kǎn áte bwámbwam nyaa echĕ nĕ dĕmbĕnlé nítagté elad é bad bé Krĭsto. Modmod éhĕle’áá-se ahób áá nwóó atón dé mbĕb ké ahóg áyǎl, áyǎle nhídé’áá mbéndé é bad bé Israel ésyǎl. ⁷ Bon ábĕ bwĕm é’syǎl ábe nínyíné’áá nĕe nsyǎng béesaá dyan dé abelen bǒob, áyǎle chǒm éche Krĭstǎe ábĕnlé mε. ⁸ Saké nĕ dĕmpĕn, nnyíne chǒm ésyǎl mεé éesaá dyan dyan nze nhǎgténé chǒ ne ndǎle e dyan echĕ edé ábíí Yesu Krĭstǎe, awem Sǎngwéé. Ayǎl echĕ chǒm ésyǎl éesaá dyan dé abelen, nnyíne-’ε chǒ nĕngáne mbinde ábel bon níbíí Krĭstǎe, ⁹ níbĕ-’ε mod nhóg ne mǒ. Saké ahíd á mbéndé dǒó ákǎá bon níkobnéd á’sǒ é’ Dyǒb. Bon níkobnéd á’sǒ é’ Dyǒb áyǎle ndúbpĕ Krĭstǎe. Dyǒb-paá ábĕlé bon níkobnéd áwe e’sǒ áyǎle ndúbpĕ Krĭstǎe. ¹⁰ Ndǎó mεé níbíí Krĭstǎe níwǒng-’ε ngĭne echĕ ánwǒngĕ áde ámpuú’ĕ. Ndǎó mεé níbĕ níkude metake melemlen ngáne ánkudté. Ndǎó-’ε mεé níkud metake ngáne ánkudté kǎǎng béwúu mε ngáne bĕnwúú’ĕ mǒ. ¹¹ Nlyágé nlém nén mεé nímén mésyǎl mébĕnléd ábel bon Dyǒb ápuud mε ámbĭd e kwééd echĕm.

Paale áá mǒwane áte ápĭd mam á asóg bwám

¹² Meehóbĕé nén mεé mmaá nímén mekan amad ké’ε mεé mmaá atyéem á menzii mésyǎl. Bon ndíí nwane áte ábĕ nyaa e mod echĕ Yesu Krĭstǎe áhédé’áá áá níbĕ áde ápwédé mε. ¹³ A-baányan, meehóbĕé nén mεé mmadé chǒm ésyǎl. Bon dyan ahóg áde níbĕléé ádíí, áchaten mekan míme métómé ámbĭd ne áwan áte áhíd mekan míme méhúé’ á’sǒ. ¹⁴ Ndíí nwane áte áke á’sǒ

kááñ n̄p̄e w̄eε r̄t̄ānḡéné asóg ábel boñ r̄kud nsábe n̄ime Dyöb ábánnédé me ádyöb. Achênle me aá r̄ke ádyöb mbwiined ne Yesu Kr̄st̄ä.

¹⁵ Syánē moosyāal awē demaá akwōg á adúbe tē déwále n̄imén melemlem mé mewēmt̄en t̄ānḡene n̄imén mekan. Boñ nzé édé bán nyēwóó mewēmt̄en mémpēe t̄ānḡene n̄imén mekan, né Dyöb déwōnḡen nyé ásoñt̄en mó bwám.

¹⁶ Kénê-’ε det̄ānḡéné déhídē mekan n̄ime syánē demáá abii.

¹⁷ A-baányañ, nyéladt̄en nyébê nyéhíde n̄imēm mekuu, nyén̄one-’ε bad ábe bébele ngáne nyényinnē ngáne sébéláá. ¹⁸ Nkänlé’áá nyé ngen ne ngen, b̄ōb-p̄e ámp̄ē nl̄ānḡe nyé ne mésōd t̄ānḡene bad híin ábe n̄imāb mb̄eltéd r̄l̄úmt̄éé n̄én bán bédé bad bé ek̄oyí t̄ānḡene nkalañ n̄ime r̄hóbe kwééd eche Kr̄st̄ä áwédé á awōg. ¹⁹ Echén ndín é bad ádab asóg ádíi dū á muú. Ch̄m éche ékamlan bó édii mekan mé esíí mé ekob é ȳl. Bédáá ábel mekan n̄ime bet̄ānḡéné bék̄wāgne. Mekan mé nkōñsé m̄ēmp̄en-naá békamtanné. ²⁰ Boñ syánē p̄en dedii bad ábe echab mbwóg édii ádyöb. Desine-’ε awesyánē Nsoode, Sāngú Yesu Kr̄st̄ä bán áb̄id ádyöb át̄im ámb̄id á nkōñsé. ²¹ Ab̄enléd eche ngíne eche áb̄enladt̄é ákamlan ch̄m ésyāal, áh̄añl̄en échesyánē ȳl é nkōñsé, ȳl éche éewóo ngíne, ábel boñ dékud nd̄ale é ȳl ngáne ánkudt̄é áde Dyöb d̄ēmp̄uúdt̄é mó.

4

Paale abagé elébé

¹ A-baányañ, nd̄áá nyé anyín ámp̄ē áyāle nd̄áá nyé bwāmbwam. Nyébele ndé menyin̄ge nyédé-’ε n̄ēngáne nsábe n̄imēm áyāl e nsón n̄ime n̄ibélé. Né-óó, a-baányañ bé ed̄ānḡe, nyébê nyésun mekuu t̄ānḡene adúbe áde nyédúb̄p̄é Sāngwéé.

² Ncháa n̄én meé Yudia bó Sintik̄e bébê á nchemt̄en áyāle bó bad bébe bédii baányañ bé Kr̄sto. ³ Nl̄ānḡe w̄ēmp̄ē, awem nsón a nsón awē r̄lyágé nl̄ém áyāl, nh̄ede meé éwōnḡen áb̄en bebaád áb̄e nsañ. Ab̄en bebaád bébe, Kl̄em̄ene ne bad bé nsón b̄ēmp̄ēe b̄ebédé me b̄enb̄en. Syáāb̄ōó sébelé nt̄ū ábel boñ r̄h̄el nkalañ mí bwám akal. Mmab m̄ñn m̄esyāal médé á kálag e alongé. ⁴ Nyébê menyin̄ge p̄ondé ésyāal áyāle nyédii bad ábe Sāngwéé. Nhóbe ámp̄ē, nyébê menyin̄ge. ⁵ Abé ád̄en álúmed á’sō é’ bad b̄esyāal n̄én bán nyéchedne bad ȳl. Sāngwéé akwogé ap̄e. ⁶ Nyéētāgē áte áyāl e dyamdyam. Boñ p̄en áyāl e kéchéé éche étáné nyé nyékāne Dyöb n̄én bán ábe nyé ch̄m éche nyétógn̄éné. Nzé nyékāne-’ε nyésāgn̄ān mó. ⁷ Nzé nyébelé-’ε n̄ē, Dyöb déb̄el nyéb̄e nsañ, nsañ n̄ime r̄chábé ám̄in tómaa ngáne baányañ béhele b̄esōñt̄en. Mm̄én nsañ m̄éwōnḡen nyé ábel boñ nyéētāgē áte abé áde nyédii bad ábe Yesu Kr̄st̄ä.

⁸ Asóged a-baányañ, nyékamtan áb̄en bwēm p̄ondé ésyāal. Nyékamtan kéchéé éche édé mbále, kéchéé éche ékwógn̄édé ch̄m éche ebóó, kéchéé éche étānḡéné, kéchéé éche éewóo at̄ón dé mb̄eb áyāl, kéchéé éche bad bet̄ānḡéné ad̄añ ne kéchéé éche nyényíné bán éb̄ōñnéde nyé. Nyékamtan mekan n̄ime mébóó bwāmbwam ne n̄ime bad b̄éhóbeé bán mébóó. Echén ndín é mam ch̄ōó nyétānḡéné ahé á mewēmt̄en-tē p̄ondé ésyāal. ⁹ Kéchéé éche n̄’yágt̄é nyé boñ nyékōb-p̄e ne kéchéé éche nyéwógé áwēm ne éche nyényíné néé n̄ibélé, nyébele ch̄ó. Nzé nyébele n̄én, Dyöb, mó awē abage nsañ, áb̄e ne nyé.

Paale aságn̄éné nwōnḡen n̄ime akúde

¹⁰ Abé áde r̄díi mod awe Sāngwéé, áb̄elé ndé menyin̄ge bwāmbwam, áyāle kááñne á asóg nyélúmt̄é bán nyébōnḡe me. Mb̄íi n̄én meé nyēwóó mewēmt̄en áb̄óo me p̄ondé ésyāal, boñ et̄al éebagn̄ed̄é nyé ábel áned. ¹¹ Meehóbeé n̄én áyāle nt̄óge’ ch̄m. N’yágb̄é ákob kéchéé éche étáné me á alongé. ¹² Mb̄íi

ngáne mod ábágkē ésebán awóó chǒm éche átógnéné, mbíí-'ε ngáne ébāgkē mod ábud dé awón chǒm éche átógnéné. Mmǎnténé ákob kéchéé éche étáne με. Mmǎnténé abé áde mbúde chǒm éche rídyágkē awón, mímentén-ne ádyεε nzaa. Mmǎnténé ábē áde níwóó tómaa ngáne rítógnéné, mímentén-ne abé áde méewóó'é chǒm éche rítógnéné. ¹³ Kéchéé éche étáne με, ngíne eche Krístəə ábaggé με ébēl métóm chó áte.

¹⁴ Nyébelé bwām áwónge με áyāl e mímm metake. ¹⁵ Nyé bad bé Filipi nyébíí bwām nén bán áde mbóótédé nkalan mí bwām akal áde mbíde á Masedonia, nyé bēnpεn-εé nyébédé mwembé míme ménwōngēn με. ¹⁶ Ké áde mémbeē á dyad á Tesalonika, nyēnlómé με nwōngεn ngen ne ngen. ¹⁷ Meehóbéé nén áyāle nhede μεé nyélómme με ndε. Bōn nhede μεé rínyíne' ngáne Dyǒb ánamtεé nyé anamed ne anamed. ¹⁸ Nkudé chǒm ésyāāl éche nyékélómēē με, ríkūd-tε ké tómaa nê. Epafroditusε ampiinéd με bwēm ábe nyēnlómēē με. Edii byánán nyébagé Dyǒb ndε eche ewóó elod é bwām. Dyǒb ákóbé mímmé mendε, mébógnédé-'ε mó. ¹⁹ Adēm Dyǒb débě-'ε nyé kéchéé éche nyétógnéné áfíntê e mímm nkúú mé nhən, mbwiined ne Yesu Krístəə. ²⁰ Ehúmé ébê ne áded Dyǒb, awêd Titéε á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

Melεnten mé asóg

²¹ Nyéleled bad bé Dyǒb básyāāl ábe bédúbpé Yesu Krístəə. Abesyánē baányan ábe bédé ne με bélómmé nyé melεnten. ²² Bad bé Krísto básyāāl bélómmé nyé melεnten, bwāmbwam abum á ndáb áde Kaisεε. ²³ Nsimé míme Sájú Yesu Krístəə mbê ne nyé moosyāál.

Kálag echë Paalε áténlé Baá Kolose Ndibned n kálag

Paalε, mbapεε a nlomag nhóg awe Yesu Krĭstəə mós antël enén kálag áde ádíí á mbwəg á dyad á Roma. Antelé bad bé dyad á Kolose. Saké Paalε andibé mwembé míme mbédé á Kolose. Epafrasε mós andibé mwembé míme mbédé áwed. Epafrasε ambé á dyad á Efesus. Anwóg eyale é Dyöb áwed, adúbe-'ε Yesu Krĭstəə. Anhidnéd échē eyale, áke ákal chó á Kolose, ádíbē-'ε mwembé áwed. Ambíd e pónde, Paalε anwóg nén bán bemeléede bé metóm bépééné ayáge áde déeboó á mwembé-te wê. Abê bemeléede béyágté'áá nén bán, kénzéé awē ahede' Dyöb abii, awē ahede-'ε e'sooson akud, atáŋgéné néε ábagéé ngíne ne benkamlεε bé nköŋsé edúbé. Bán mod atáŋgéné-'ε néε áhídéé mbéndé néε áyag mod ne áhíd mbéndé émpēe tŋgεne ndyééd échē mod éētŋgεnεé adyé, ne ekud é mam émpēe. Mmén mekan mésyāāl-lóó mós ménkŋ bon Paalε áténlé bad bé mwembé mé Kolose enén kálag, áleb bó ábel bébii mbále tŋgεne Yesu Krĭstəə ákamlεn bad bésyāāl ne ákamlεn ngíne é nköŋ rísé ne mímin. Mwēnpεn-naá ahεle ahúd syánē á mbéb-te.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-8

Nsón míme Krĭstəə 1.9-2.19

Alongé dékōālē ábe ne Krĭstəə 2.20-4.6

Nsógten 4.7-18

Paalε alómmé bad melεnten

¹ Mε Paalε, mbapεε a nlomag nhóg awē Yesu Krĭstəə, ngáne Dyöb átíídé mε-εé ntenlé nyé enén kálag. Se Timoti, awesyánē mwānyan a Krĭsto, sélomme nyé melεnten. ² Ntenle nyé bad bé Dyöb ábe nyédé á dyad á Kolose. Nyédé ne Krĭstəə, nyéhíde-'ε mó ne nlém nhóg. Nsimé ne nsan n Dyöb Titée awéd mbé ne nyé.

Paalε aságnéné Dyöb á mekáne-té

³ Pónde téé sēkānnad nyé, sēsāgnān Dyöb, Sáá awē awed Sāŋgwéé, Yesu Krĭstəə. ⁴ Sēsāgnan Dyöb áyāle sēwógé bán nyédúbpé Yesu Krĭstəə, nyédáá-'ε bad bé Dyöb bésyāāl. ⁵ Sébíí nén bán nyébele' nē áyāle nyésumé nlém nén bán nyéēkūd nnam míme Dyöb ákóŋnéde nyé ámin. Nyēmād mam awóg tŋgεne míme nnam áde bésébpé nyé nkalan n bwām n mbále akale. ⁶ Mmén nkalan n bwām mé nsimé n Dyöb nkanlad mebwóg ne mebwóg ríkag á'sō. Epun e é'só éche nyéwógé nyénsóŋtén bán Dyöb ákóŋté nlém n bwām awón ne bad bé mbéb. ⁷ Epafrasε, mbaledε awe Yesu Krĭstəə mós ankalé nyé míme nkalan. Adíí mod awē syāābōō sēbele' nsón, sēdāá-'ε mó bwāmbwam. Abenle' Yesu Krĭstəə ne nlém nhóg. Abé áde ádíí-'ε ne nyé, nsón míme séntŋgēnnē abel mós ábeléé. ⁸ Mós aláŋgé-'ε sé aá Edāádŋ é Dyöb ébéle nyédáá bad bé Dyöb.

⁹ Né-óó, bootya pónde echē séwógé mímén mam, sēkānnad nyé pónde téé. Sékāne nén bán Dyöb ábel nyékon chōm éche áhedeé áá nyébel asōŋten. Sékāne nén bán Dyöb ábe nyé debyéé ne nsōŋten ábel nyésōŋten mam mé Edāádŋ bwām. ¹⁰ Nē débēl ádēn alongé débē ngáne alongé áde bad bé Dyöb atáŋgéné abé. Nyéēbele' mam míme méwógte mó menyinge. Mekan mé bwām mó ne mó-'éé nyébeléé. Nyaa echē nyésōŋtēn-naá Dyöb, échāgkē acháge ne acháge. ¹¹ Sékāne-'ε ámpē nén bán, Dyöb ábē áwéd nyé áte ne echē ngum echē echabé ámin, ábel nén nyéhel awεsen, nyékan nlm, nyébé-'ε menyinge

áyāl e mam méšyāāl. ¹² Nyéēsāgnēn Titée áyāle chōm éšyāāl. Mós-'aá abelé bon nyékwognéd ábē bad ábe békobe akab á bwēm ábe ákōñnéde ábē bad hōm áde e'nyīnen bé ekide é'díí. ¹³ Ahúde syánē ásē e ngīne e nkamlēne a ehíntén, apééné syánē ásē e nkamlēn míme awe Mwän a nlém. ¹⁴ Dyōb álágséné syánē nímēd mbéb akāde áde ákódté syánē ne mekií míme awe Mwän ásyógé á awōg.

¹⁵ Modmod eenyínnéé Dyōb díd. Bon bad bénsōñtēn ngáne Dyōb ádíí áde bényíne Krístā áyāle adíí nwágén ní Dyōb. ¹⁶ Edé nē áyāle, mbwiined ne Krístā dōo Dyōb áhágé bwēm é'syāāl á nkoñ ní mín ne rísé. Ahágé bwēm ábē bényínnéé díd ne ábē béenyínnéé díd. Mós ahágé benkamlēne, ne ngīne éšyāāl. Dyōb áhágé bwēm é'syāāl mbwiined ne mós, mós-'aá Dyōb áhágké ábē bwēm é'syāāl. ¹⁷ Bédēhób bán bēhage' kéchéé á nkōñsé-te né Krístā adé alongé. Mós-'aá akáá bon bwēm é'syāāl ébē á e'díí. ¹⁸ Mós adé nló míme bad ábe bédúbpé mós, bós-'aá bédé nēngáne eche yāl. Mós abage ábē bad alongé áyāle mós adé mod a'só awē Dyōb ápúúdté awē ábē-'e abé ne abé. Nén dēmbēnléd ábēl nēn ábē nkamlēne ámín mekan méšyāāl. ¹⁹ Mmēn mekan médé nē áyāle nēn Dyōb dēn-éé ádē. ²⁰ Dyōb dēmbēl nēn aá chōm éšyāāl étim ásē ne mós Dyōb mbwiined ne Krístā. Abén bwēm é'bédé bwēm bé nkoñ rísé ne bwēm bé nkoñ ní mín áyāle asyōg ádē awe Mwän ásyógé mekií á awōg. Bōob-pōó, chōm éšyāāl éhele ébē nsañ ne Dyōb.

²¹ Nyé ne nyé nyēmbé nchabned ne Dyōb, nyáábe Dyōb nyéebédéé áyāle mewēmtēn mé mbéb míme nyénwōñ' é ne mbéltéd mé mbéb míme nyébélé'áá. ²² Bon bōob, Dyōb ábélé nyétimé ásē ne mós, awé áde awe Mwän Krístā awē abédé moonyōñ áwédé á awōg. Dyōb dēmbēl nē ábēl nēn nyébē wéé módíí, nyébē bad ábe bésáá, nyéewóó atón dé mbéb ké ahóg á yāl, béekōbnē-'e nyé awusé ké ahóg. ²³ Ebē nēn bán ádēn adúbe adíí awúú áte nyéehúde-'e mekuu ásē ne asum áde nyésumé nlém áyāl e nkalañ ní bwām míme nyéwógé. Mmē nkalañ ní bwām míme nyémáá awóg, rídíí nkalañ míme níkánlédé nkōñsé áte rísyāāl mós-'aá me Paale, rítimé mbāledē a Dyōb ákal.

Nsón míme Paale

²⁴ Ndé menyīñge bōob ne metake míme níkudéé áyāl echēn. Ngáne níkudéé nímēn metake, mmade metake míme Yesue nímē rítāñgéné abé, áyāl eche yāl, nédē bad ábe bédúbpé mós. ²⁵ Dyōb ábélé me mbāledē ábēle bad ábe bédúbpé Krístā. Alómé me aá ríkoñ nyé échē eyale akale bwām. ²⁶ Bōód, échē eyale émbē dyam ádē bad bēnkēnsōñtēnné. Bon bōob abele ábē bad bēbíí chō. ²⁷ Dyōb áhēde' nēn aá ábē bad bēbíí nēn bán nhōn ne ehúmé éche Krístā édé káōñne ne bad ábe béesé bad bé Israel. Kun eché edé áwēd-te edíí nēn bán, nyésum nlém nēn bán nyéekūd ehúmé éche Dyōb áhóbé aá mósōbē ábē bad. ²⁸ Né-'aá ákáá bon sēlāngē bad tēngene Krístā kéhéé wéé sékagké. Sēlébe', séyāgtē-'e bós ne debyéé ásyāāl áde Dyōb ábágé sé. Sēbēle nē áyāle sēhēde nēn bán békobned á'sō é' Dyōb nēngáne bad ábe mekuu mémáá awédned ásē á adúbe-tē. ²⁹ Bon nwane áte bwāmbwam. Ngum eché Krístā eche edé me áte, chō-'e ebage me ngīne áwan áte.

2

¹ Ndáá méé nyébíí ngáne níkémpéé awan áte áyāl echēn, ne áyāl e bad bé dyad á Laudesia, nyébíí-'e ngáne níkémpéé awan áte áyāl e bad bémpēe ábe béenyínnē me díd. ² Mbēle nē áwéd bós nlém á abum ábēl bon edāñge éche édé átínté echēn ébēl nyébē mod nhóg. Nhēde me nyáábōo nyésum nlém ne asum ásyāāl néé bad ábe bésōñténé dyam á Dyōb áde bad bēnkēnsōñtēnné. Adé dyam-me adíí Krístā mwēn. ³ Krístā mós ahēle ábēl bon nyéwōñ debyéé ásōñtēn mekan mé Dyōb. Mmē mekan médé etógnén bwāmbwam. ⁴ Nlāñge

nyé nén âbel bon mod eédogné nyé e'nyin bé nsal áte se nyêwémtén nén bán dyam áde álângeé nyé átângeé. ⁵ Ndáá meé nyébíi nén bán kénéé mmèn méesaá ne nyé, ndé ne nyé é edáádān. Kénéé méesaá-'áá ne nyé, ndé menyinje nén adúbe áde nyédúbpé Krístāá ályágé áde ngíne.

Bad bé Krísto béesaá ásē e mbéndé é nkōnsé ámpē

⁶ Né-ǎǎ, ngáne nyékóbé Krístāá néē Sāngwéé awên, nyébê nyébele' ngáne áhedeé. ⁷ Adúbe áde nyédúbpé chōm-éē ábēn bemeléede béyágté nyé édē mbále. Nyéságnan-ne Dyōb pōndé té áyāle chōm ésyāāl. ⁸ Nyéēmwāg-se mod atéd nyé ntān áhíd e'hóhó bé áyáge dé metóm áde béyágté. Áyáge áde béyágté nyé ádíi ayáge áde békóbé wēē ábāb betaa ne áde áhíde mbéndé é mekan mé nkōnsé. Áde ayáge ádíi ayáge áde áhúú ne baányon ngên déēhúú'ē ne Krístāá. ⁹ Nyéēmwāg-se ábē bemeléede bé metóm bédog nyé áyāle nén ngíne ne abé á Dyōb áde yāl e moonyon echē Krístāá áte. ¹⁰ Né-ǎǎ, nyélóné mbon áyāle nén nyédé ne Krístāá, Mó-'áá akamlan ngíne ne benkamlan bésyāāl. ¹¹ Abé áde nyédíi ne Krístāá, Krístāá ayagé nyé. Eesaá nēngáne moonyon ayagé mod. Krístāá mó ayagé nyé é edáádān-tē. Ahúde áden abé dé mbéb. ¹² Ade bēndusénné nyé, édé néē nyēnwé, bélímé nyé, Dyōb ápuūd-te nyé ne Krístāá. Nén dēmbenléd ne nyé áyāle nyēndúbé nén bán ngíne e Dyōb echē epuúdté Krístāá epuúdté nyémpē. ¹³ Ngen e'só nyēmbé byánán nyéwédé áyāle nyébóó'áá mbéndé é Dyōb. Ene pōndé-'ē né Krístāá éēhūdēē nyé abé dé mbéb áyāl. Bon bāb, Dyōb ábágé nyé alongé dékōlē apuud áde ápuúdté syánē ne Krístāá. Alāgséné syánē nímēd mbéb nisyāāl. ¹⁴ Edé nēngáne apínné mbéb nímē syánē wēē ántenlé mó. Nédē nímē mbéb méesaá ámpē. Dyōb ábómmé nímē mbéb á awāg abome áde bēbómmé Krístāá á awāg bon awé-'ē. ¹⁵ Dyōb déntōm ngíne ne benkamlan bé nkōnsé áte. Atóm áde ántōmmē bó, dényínnēd ne moosyāāl ne awé áde Krístāá ánwēē á awāg.

¹⁶ Né-ǎǎ, nyéēmwāg-se bad bēlāngē nyé bán nyébelé awusé áyāle nyédyákgē donje dé medyé, ké'ē áyāle nyémwákgē donje dé mmíítéd, ké'ē áyāle nyéebāgkē donje á ngande ásē, ké'ē ngande echē ebāg nzé ngān étúbé túbén, ké'ē ngande e Epun é Nkóme áte. ¹⁷ Echē mbéndé ésyāāl ébédé-'ē néē e'díidínge ábē é'lúmté'áá mam mé bwām nímē Dyōb déntāngēnnē alóm. Krístāá mó-'áá alónté nímē mam mésyāāl. ¹⁸ Nyéēmwāg-se mod anyágéd nyé áá nyétāngéné yāl asuded. Nyéēmwāg-ke se mod anyágéd nyé nén áá nyétāngéné ángel edúbé abe ngáne ábageé. Nzé nyébelé nē né nyéēbōd nde echē Dyōb áhóbé áá mōbē nyé. Kénzēé awē ayágté' nē, ahóbe' áá mōnyīnē á ndóg-te. Ene ndín e mod edé kúmbe ngên ne mekan mé mbéb nímē mbíde' mó á nlém-tē, bon eewóó'ē nzām ké póg ábē. ¹⁹ Ene ndín e mod esógé Krístāá awē adé nló mí bad ábe bédúbpé adúbe. Ngáne nló ríkamlanné yāl esyāāl, melemlem nē dōo Krístāá ákamlanné bad ábe bédúbpé mó bésyāāl ábel bēbē mod nhóg. Ngáne nsid ríladé mebón mé yāl mé mod bon abé mod nhóg, nē dōo Krístāá áladé bad ábe bédúbpé mó ábē mod nhóg ásē echē. Mmē nlatén ríkwoge-'ē ngáne Dyōb átíídé.

Awé ne ábē á alongé ne Krístāá

²⁰ Edé bāb byánán awé áde Krístāá áwédé, nyéwédé ne mó. Né-ǎǎ nyéesaá ásē e mbéndé é nkōnsé ámpē. Cheé-ǎ ékás bon nyébé nyéhíde' echē mbéndé byánán nkōnsé ndíi ríkamlan nyé? ²¹ Abē bemeléede bé metóm bēlānge nyé nén bán, “Nyéechāngé échén, nyéewóglán échíníi á nsal, nyéēsítán échē.” ²² Echē mbéndé ésyāāl éñone' bwēm ábē bēēbāg dyamdyam ámpē nzé mod amaá bó abenled. Echē mbéndé édíi mbéndé ne ayáge áde bad bēn bēhāgné nló. ²³ Echē mbéndé ébelé ényínnāād byánán édé debyéé áte bwāmbwam

áyāle nén, éyágte bad nén bán bën bétāngéné née béwóó nlém ábel mekan níme mékámé abel, álu-med nén bán békoo Dyöb ahíd. Eyágte bad bán bésuded yäl, bébane-'ε yäl á metake-té bwāmbwam. Boη ké bad bēnhūū échē mbéndé ahíd, échéléé bó awōngēn á sóg mewēmtēn mé mbéb awōη.

3

¹ Edé bōōb byánán apuud áde Dyöb ápuúdté Krístā, nyémpē nyēpuúdé ne mós. Né-óó, nyébē nyōngé áyāl e mam mé mīn, wée Krístā ádíí á nkamlēn á ekáá émbáá é Dyöb. ² Nyébē nyésūm nlém áyāl e mam mé mīn, nyéēsūmē nlém áyāl e mam mé nkōηsé. ³ Nyébíí nén bán, awé áde Krístā áwédé, édé nēngáne nyémpē nyéwédé. ⁴ Krístā mós ádé alongé ádēd, áde áπε-ε á nkōηséte wén nyémpē nyéēbē ne mós ne ehúmé ésyāāl.

Alongé dé nchun ne alongé dékōālē

⁵ Né-óó, nyéhūd mekan mé ekob é yäl nlém ne ahúd ásyāāl. Nyéhūd nlém áyāl e mam nēngáne, akáb dé mesón, mbinde é mekan, esíí é mam mé ekob é yäl, áwōη mewēmtēn mé mbéb ne ngoód. Nzé nyédé ngoód né édé nēngáne nyébage Dyöb démpēe edúbé. ⁶ Dyöb dékōgsēn bad bésyāāl ábē bébele' échēn ndín e mekan. Echén ndín é mekan éliηse' Dyöb, né-óó, ákōgsēn bad ábe bébele chó hēén. ⁷ Echén ndín é mekan chóo nyébéláá ngen e e'só, áde esíí é mekan mé nkōηsé ékámánnáá nyé. ⁸ Boη bōōb mekan nēngáne melingá, pél, ekoyí, ábébed mod dīn, ne ábéb nsal áte, nyétāngéné mós asóg dé abel. ⁹ Nyéekanlé' nhóg ne aníníí metóm. Nyéēbēlē' nímmēn mekan ngáne édíí bán nyēmaá áden abé dé mbeltéd mé mbéb atēde. ¹⁰ Bōōb-pōō nyēmaá nkob mékōālē ahé. Dyöb áhédé nyé áden alongé dékōālē áte, akwogte-'ε dós ábel nyébē née mós, nyékoη-'ε mós awē ahégé nyé abíí bwām. Awōη áde nyéwóó áden alongé dékōālē ábélé ¹¹ nhəηlén méesaá átínté e mod awē adé mod a Israel ne awē eésē, ké'ε mod awē béyágé ne awē béeyagé. Ken mod adé mod a nken-ε, ken mod e ahín-tē-yε, ken ntāη-ε, ken kunze-yε. Krístā mós adé dyam ásyāāl adé-'ε bó mod asyāāl áte.

¹² Né-óó, nyétāngéné nlém ní ngəl awōη, nyétāngéné nlém aboη, nyétāngéné-'ε yäl asuded. Nyétāngéné apwiited, nyétāngéné-'ε awεsen. ¹³ Nyétāngéné nhóg ne aníníí awεsen. Nzé mod bó waáb békúú waáb álagsén mós. Ngáne Sāηgwéé álagséné nyé, nyémpē nyétāngéné nyélagsén nhóg ne aníníí. ¹⁴ Amīn e nímmēn mésyāāl, nyédəη nhóg ne aníníí. Edəηge chóo élade' chōm ésyāāl. ¹⁵ Krístā abelé nyédé nsəη ne nhóg ne aníníí. Né-óó nímmē nsəη rítāngéné chōm ésyāāl échē nyébeleé alyáged. Nyétāngéné nyésāgnēn-ne Dyöb póndé ésyāāl. ¹⁶ Eyale éche Krístā ébē nyé á nlém-té bwām abé ne abé. Nyébenlad échē eyale ne debyéé ásyāāl áyáged ne áléb nhóg ne aníníí. Nyékōnne' Dyöb ngəse éche édé á kálag e Dyöb. Nyékōnne' Dyöb ngəse éche ékēmtē' Dyöb ne Krístā, ne nkāηgé ké níhée níme nípíídé nyé ákémed Dyöb. Nyékōnne' mós ásāηnen mós ne nlém rísyāāl. ¹⁷ Kéchéé échē nyéhóβεé, ké'ε échē nyébeleé, nyébele chó á dīn áde Sāηgú Yesuε. Nyésāgnan Dyöb Titée á dīn á Yesu.

Alongé dékōālē áde nyétāngéné awōη

¹⁸ Nyé bebaád bé bechóm, nyéwógne áben bechóm. Nē dós bad ábē bédúbpé Sāηgwéé bétāngéné abel. ¹⁹ Nyé baachóm ábe nyéwóó bebaád, nyédəη ábēn bebaád, nyéētagté-'ε bó ngēn.

²⁰ Nyé bānbān, nyéwógne áben bésáá ne benyaá áyāl e kéchéé échē nyébeleé. Nē dós Sāηgwéé ádáá aá nyébel. ²¹ Nyé bésáá bé bán, nyéēkanṭé áben bán. Nzé nyékanṭe' bó, né nyésūnte bó yäl áte. ²² Nyé betāη, nyéwógne áben bewōη póndé ésyāāl. Nyéēbenlé bó nsón dásō póndé échē bényínéé nyé ábel

békemed nyé. Bon nyébenle bó ne nlém nhóg áyāle nén Sāngwéé mós nyébagé edúbé. ²³ Nsón ké ríhéé mímě nyébeleé, nyébele' mós ne nlém rísyāal. Nyébele mós, nyébii-'ε nén bán Dyōb dōo nyébenléé saké baányon. ²⁴ Nyébíi nén bán nyéékūd nsábe míme Sāngwéé ákōñédé ábē bad. Krístəə mós adé mod awě nyékoo'é abele. ²⁵ Dyōb dékōgsēn kénzēé awě abelé mbéb áyāl e mbéb míme ábélé. Dyōb déekwognádté modmod.

4

¹ Nyé bad ábe nyēwóó betāñ ásē echēn nyéwáale áben betāñ nyaa echě Dyōb áhedeé, nyéchəə-'ε bó bwām. Nyébíi nén bán nyémpē nyēwóó mod ámín awě nyédíi ásē echē.

Paale awéde' bad nlém á abum

² Nyébē nyéwēd yāl áte á mekáne-té. Nzé nyékānne-'ε nyébānē nlém ne kéchéé éche nyélāngéé Dyōb, nyésāgnēn-ne mós. ³ Nyékānne-tε sémpē ábel nén Dyōb ánedned sé nzii ákal nkalan tñgene Krístəə míme bad békēnsóñtēnné bōód. Mmē nkalan míme ríkaleé mós ríkás bon mbé á mbwōg. ⁴ Nyékānne' nén bán ríkale mós bwām nyaa echě rítāngéné abel. ⁵ Nyébíi ngáne nyébeleé mekan nzé nyédé ne bad ábe bēdúbpe Krístəə. Póndé téé eche etál ébāgné ne nyé, nyébenle' bó mekan mε bwām. ⁶ Nzé nyāābōo nyékale', nyéched ehób á nsəl, nyékale póle éche ébonje bad nlém á abum. Nzé nyébele' nē, né nyéēbñi ngáne nyékwentanné kénzēé awě asēdté nyé dyam.

Melēnten mé asóg

⁷ Tikikuse, mwānned a nlém a Krísto ālāā nyé mam míme mébenlad ne mε hén. Mómpe adii mbəlede awě abenle Sāngwéé ne nlém nhóg nchoo ne me. ⁸ Nlómé' mós áwēn ábel bon áláa nyé ngáne sédíi, áwēd-tε nyé nlém á abum. ⁹ Nlómé' bó Onesimus. Onesimuse mómpe adii mwānned a Krísto awesyānē awě dédáá. Mómpe abenle Krístəə ne nlém nhóg. Adii mod awě abídé áwēn dyad. Bó Tikikuse bēlāā nyé mam míme mébenlad hén.

¹⁰ Aristakuse awě sūmō bedé á mbwōg hén alēnté nyé. Banabase mwānyan mómpe alēnté nyé. Memād nyé aláa tñgene Makəse. Nzé apedé, nyékob mós nken. ¹¹ Yesuε awě béchəgēé bán Justuse, mómpe alente' nyé. Abén bad bēlāán bēnpen bóo bédé bad bé Israel ábe bēdúbpe Krístəə, ábe syāābōo debele' nsón ákal nkalan tñgene nkamlen ní Dyōb. Békéwēd mε nlém abum bwāmbwam. ¹² Epafrase mómpe alēnté nyé. Mómpe adii mod awě abídé áwēn dyad, abé-'ε mbəlede awe Yesu Krístəə. Akānnad nyé póndé téé. Aá Dyōb dēn ábel nyékon chōm éche áhedeé aá nyébel abíi, nyébel-le chó. ¹³ Mmēn mbíde' mós mbón nén mēé abelé nsón bwāmbwam áyāle echēn ne áyāl e bad bé Krísto ábe bédé á Laudesia ne á Hirapōlis. ¹⁴ Lukase, dógtεε awě dédáá bó Demase, bómpe bēlómme nyé melēnten. ¹⁵ Nyélentēd mε bānned bé Krísto ábe bédé á Laudesia. Nyélentēd-tε mε Nimfaa, ne bad ábe bēdúbpe bésyāal ábe bēbome' áwe ndáb. ¹⁶ Nzé nyēmaá enén kálag alán, nyélóm chó á Laudesia ábel bómpe belāñ chó. Nyémpē nyényín nén bán nyéláá kálag echě rílómmé bad bé Laudesia. ¹⁷ Nyéláa Achipuse bán ányín nén aá mómadé nsón míme Sāngwéé ábágé mós aá ábel.

¹⁸ Mε Paale mmēn-εé mbēnlédé échēm ekáá átele nyé mímēn melēnten. Nyéchatán nén bán ndé á mbwōg. Nsimé ní Dyōb mbē ne nyé.

Kálag e'só echè Paalε áténlé Baá Tesalonika Ndibned n kálag

Dyad á Tesalonika dóo ábédé nló mé alonj á mbwóg e Masedonia. Ade Paale ábídé á dyad á Filipi, ankě á Tesalonika ádíbē mwembé áwed. Ambíd e póndé, Paale anhidé á Tesalonika áke á dyad á Beria. Anhidé áwed ámpē ákē á dyad á Kōrinto, áwed-taá ákúdé kálag echè mod awě búmō bēbēle nsón, Timotiε, álómmé mós, áláa mós t̄ngene mekan míme mébenlad á mwembé míme ndé á Tesalonika.

Paale antelé mwembé míme ndé á Tesalonika, enén kálag e'só áwéd bó nlém á abum t̄ngene adúbe áde bédúbpé S̄ngwéé bédāη-ε mós. Áwēd-te, ankamt̄n bó nyaa e alonjé echè ánwōngē áde ábédé ne bó, ákōη-ε bó mekan alúmed áte t̄ngene epe éche Kr̄st̄aá ápēé ámpē, éche êmpēén mpuutéđ át̄ntē e mwembé míme ndé á Tesalonika. Anlúmed bó áte ngáne áwóó nlém áte átim ámbíd áwāb ábel bonj áwēd bó nlém á abum t̄ngene mam mémpēe míme ménōne' ádab adúbe. Anláá bó mekan míme bét̄ngéné ábel áwóged Dyōb menyinje ne ngáne alonjé ádāb át̄ngéné abé asin áde bésinεé epe éche S̄ngwéé.

Nkabtéđ n kálag

Ndibned n kálag 1.1

Meságn̄n ne mekenag 1.2-3.13

Elébé t̄ngene abé á bad bé Kr̄sto 4.1-12

Elébé t̄ngene epe éche Kr̄st̄aá 4.13-5.11

Elébé é asóg 5.12-22

Nsót̄n n kálag 5.23-28

¹ Mε Paale, nchoo ne Sailase bó Timotiε, με-εé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bédé á mwembé míme ndé á dyad á Tesalonika, nyé ábe nyéde bad ábe Dyōb Titée, nyébē-ε bad ábe S̄ngú Yesu Kr̄st̄aá.

Nsimé ne nsanj míme Dyōb mbē ne nyé.

Paale aságnan áyāle adúbe áde bad bé Tesalonika bēwóó

² Sēságnan Dyōb áyāl e nyé moosyáal póndé té, séhāg nyé á mekáne pónde-té nzé sékāne'. ³ Nzé sékāne' ádeđ Dyōb echēđ S̄n, sébelé sékamt̄n nsón míme nyébeléé áyāle adúbé áde nyédúbpé. Sékamtan ngáne ed̄nge éche nyéwōñné bad bēmpēe ébélé nyébele ntū áwōñgen bó, nēngáne alyóg áde nyélyógé nlém áyāl e epe éche awesyánē S̄ngwéé, Yesu Kr̄st̄aá, ábélé mekuu méwúú nyé ásē. ⁴ A-baányan, sébíí nēn bán Dyōb ádáá nyé apwēde-ε nyé ábē ábē bad. ⁵ Sébíí nēn áyāle áde sēmpēé áwēn bonj sékanlé nyé nkalanj ní bwām, saké e'yale bēnp̄n bóo sēmpēénné. Bonj ngine e Edááđanj éche Esáá chó emb̄l bonj sékalé nkalanj ne ngine, sēnkōη-ε adúbe nēn bán kéchéé éche séhóbēé édé mbále. Nyébíí ngáne abé ádeđ démbēē áde sémbēē ne nyé. Chōm éche ênk̄ñ bonj abé nē édíí áwōñgen nyé. ⁶ Ne nyé, nyéhíde'áá nyaa e abé echè sénwōngē, nyéhíde-ε abé áde S̄ngwéé. Edááđanj éche Esáá emb̄l nyéwóg menyinje akob áde nyénkōbpé nkalanj míme sēmpēénné áwēn. ⁷ Né-óó, abé ádeđ démbē nēngáne elánsén át̄ntē e bad ábe bédúbpé, ábe bédé á mbwóg é Masedonia ne Akaya. ⁸ Nyéē nyékáá bonj nkalanj míme S̄ngwéé n̄wógnéd mebwóg mémpēe. Saké á mbwóg é Masedonia ne á Akaya dēmp̄n-ε n̄wógnédé. Bonj adúbe áde nyédúbpé Dyōb dómpē áwógnédé hōm ásyāal. Né-óó, nzom ké póg eesaá echè séhóbēé ádeđn akan ámpē t̄ngene nyé. ⁹ Abé bad

bën bóó bétime ahób ngáne nyênkobpé sé nken áde sépédé áwēn. Béhóbe-’ε ngáne nyétímné Dyöb, nyétēdē-’ε abele á myöb mé metóm bon nyébenlé Dyöb dēn áde áde á alongé. ¹⁰ Béhóbe-’ε ngáne nyésinéε επε éche Mwän a Dyöb awē abíde ádyöb. Ane Mwän a Dyöb, Yesuε, awē asoo’ syánē ásē e nkógsen ní Dyöb míme ríhúε’, móö Dyöb dēmpuúdté.

2

Paale abelé nsón á Tesalonika

¹ A-baányan, nyé bēn nyēbíí bán επε éche sēmpεé áwēn, énkēmbáá ngēn. ² Nyé bēn nyēbíí ngáne sēnkudté metake béwógéd-tε sé e’són á dyad á Filipi. Bon ádesyánē Dyöb dēnwēd sé nlém á abum, ákale nyé míme Nkalan mí bwám. Sékalé’áá mó kénεε édíí bán bad híin bétyéémánáá sé bwám bwam áyāle béhede’áá bán sékale mó. ³ Chöm éche sélángé’áá nyé bán nyébel, énkēmbáá nēn bán sēnwón mewēmtεn mé mbéb, káa bán ébédé chöm éche sēnkētánngénne abel ké-’ε ádog nyé. ⁴ Bon πεν sélángé’áá nyé mó, néε bad ábe Dyöb ápwédé ákwognd dé akal míme nkalan. Né-óó, sékale míme nkalan mí bwám saké áwóged moonyon menyinge bon áwóged Dyöb áde ábíí sé nlém áte menyinge. ⁵ Nyēbíí bán áde sémbεε ne nyé séebon’te’áá nsal áte, ngoód-tε eebédeε sé áte. Dyöb áde sé mbón áyāl e nē. ⁶ Séhede’áá nēn bán nyé ké’ε bad bēmpēε békene’ sé. ⁷ Kénεε édíí bán sé nēngáne bembapεε bé nlómag ábe Krístæ, sēnwón kunze ápemed nyé nted, sēnkēmpémtédté nyé, bon πεν sēmpwiitéd átínté echēn ngáne nyéε-mwän átagnεé ábe bán. ⁸ Sēdæ nyé bwám bwam, saké ákale nyé nkalan mí bwám ní Dyöb mēmpen, bon káñne ábel nyaa echē séhεle sēwóngén nyé, áyāle sēdæ nyé bwám bwam. ⁹ A-baányan bé Krísto, ndúbpe méε nyēkamtan nsón ne ntü ní ngine míme sébélé. Ade sékánlé’áá nyé Nkalan mí bwám ní Dyöb, sébelé’áá nsón nkuu ne müte ábel bon séētagté nyé modmod.

¹⁰ Nyédé sé mbón, Dyöb-πε ámpē áde sé mbón nēn, áde sébédé átínté echēn, nyé ábe nyédúbpe, abé dénsān sé, sébelé’áá mekan míme métánngéné, sēnkēnwón-’áá awusé ké ahóg á yāl. ¹¹ Nyēbíí nēn bán sēncháá nyé mod téε ngáne sáá-a-mwän áchñngεé ábe bán. ¹² Séwédé’áá nyé nlém á abum, sésimē-’ε nyé etúu áte áwón abé áde áwógte Dyöb menyinge. Dyöb dóó áchénlé nyé ábē átínté e ábē bad ábe ákamlanné ne ábē ásē e éche ehúme.

¹³ Nzom empée edé echē ekáá bon sébagé Dyöb meságnεn pónde ésyāāl. Ade sēmpεénné eyale é Dyöb áwēn, nyēnwóg chó, nyékōb-πε chó. Nyēnkēnkobpé chó nēngáne eyale éche éhúú ne moonyon bon nyēnkob chó nēngáne eyale éche éhúú ne Dyöb, ngáne chēn-ne ékónté abé. Echē eyale chó-’áá Dyöb ábenladté átínté echēn, nyé ábe nyédúbpe, áwóngεn nyé. ¹⁴ A-baányan, melemem mé mam míme mēmbenléd ne mwembé mí bad bé Dyöb ábe bédúbpe Yesu Krístæ ábe bédé á Judeya, móö mébenlédé ne nyēmpē. Nyékudé metake á mekáá míme ábēn bad melemem ngáne bómpē bēnkudté metake á mekáá mé bad bé Israel. ¹⁵ Abē bad bé Israel bó donge bēnwū Sánjú Yesuε, bēmpēε-’ε bēwúú bekal bé’dædæ. Abē bad bé Israel-’ε bó donge-’áá bēnnān sé áwāb dyad-tē. Béwógtéé Dyöb menyinge, bétyéeman-ne moosyāāl. ¹⁶ Bébele nē ábel bon sékanlé bad ábe béεε bad bé Israel eyale é Dyöb, ábel bon béekudé e’sóson. Bébáde mbéb ámín e mbéb pónde ésyāāl, káñne á asóg-ke, Dyöb átánngéné bó akógsen.

Paale awóó nlém áte anyín bad bé Dyöb bé Tesalonika

¹⁷ A-baányan, sēhóbe nēn bán sēpágnédé nyé á yāl á esón é pónde. Kénεε séesaá hóm ahóg ne nyé, sédii sēkamtan nyé. Ngáne sēnwóngē mewēmtεn

bwâmbwam ânyín nyé, sênwän áte bwâmbwam ânyín nyé ámpē. ¹⁸ Nén ábédé áyāle sêhedé'áá ape áwēn. Mmën Paale, nwané áte ngen ne ngen ápe bon Satanε enkênháá sé etál. ¹⁹ Nyéē nyékáá bon sêwón e'lyág bé nlém, nyéē nyékáá bon sêbé menyinje, nyéē nyékáá-ε bon sékumé ekáá á tâl, áyāle nsábe míme sênōnéé á'sō ákud á póndé echē Sánjú Yesue ápéé. Nyébēn-εé nyékáá. ²⁰ Ne mbále, nyéē nyékáá bon sékumé' ekáá á tâl, bon sêbé-ε menyinje.

3

¹ Né-óó, áde sênkênhenlé adyεε ésebán sêdé ne nyé, sêntíi nén bán séēdyéé ne sé bēn á dyad á Atens. ² Sênlóm Timotiε, awesyánē mwānyan áwēn. Syáābōō sêbele nsón í Dyōb ákal nkalan í bwâm tângene Krístā. Sênlóm mó áwēn áwōnggen nyé áwéd nyé áte á adúbe-tē ne áwéd nyé nlém á abum. ³ Sêhede bán áwéd nyé nlém á abum ábel bon mímén metake méebelé'-se nyétímēn mbíd. Nyébēn nyébíi bwâm nén bán Dyōb áamá atii nén áá syāā baasyāāl deékūd mímén metake míme nyékudéé. ⁴ Nyébíi nén bán áde sêbéde ne nyé, sênláá nyé á'sō é' póndé nén bán séēkūd metake. Nyé bēn nyébíi-ε bán nén dēn-εé ébēnlédé. ⁵ Nén dōō dēnkān bon nlóm Timotiε. Menkênhenlé nlém akan ámpē, né-óó, menlóm mó áhye dé ahead áte ngáne adúbe ádíi nyé. Membel nē áyāle mbáá'áá méé ane awē abele' bon bad bēhún á mekagsen-tē, ahele ahúnéd nyé á mekagsen-tē. Nén délūméd bán sêbelé nsón ngēn.

⁶ Bōōb-pōō, Timotiε abíde áwēn apedé ámbíd áwēd, alángé-ε sé kase e nkalan, áá nyédii nyédúbpé, nyédii nyédáá-ε nhóg ne aníníi. Alángé-ε sé áá nyédii nyékamtan sé ne nlém í bwâm, áá nyédii nyédáá sé anyín ngáne sémpē sédáá nyé anyín. ⁷ Né-óó, a-baányan, átíntē e échēd ndutul ne metake mésyāāl, nlém íwúú sé á abum áyāl echēn. Aden adúbe dōō áwédé sé nlém á abum. ⁸ Bōōb-pōō, séēbē menyinje abé áde sédíi ámín, ngáne mekuu méwúú nyé ásē áyāle adúbe áde nyédúbpé Sánjúwéé. ⁹ Bōōb sêhele sēságnén Dyōb áyāl echēn. Sēságnan mó áyāle menyinje míme sédíi áyāl echēn áwe e'só. ¹⁰ Sêkāne' nkuu ne múte, bwâmbwam nén bán sêhel ape áwēn ámpē, ábel bon dényínen, séwōnggen-ne nyé ábel adúbe áwúu nyé áte.

¹¹ Nhede méé ádesyánē Dyōb, Titée ne awesyánē Sánjú Yesue bélúmed syánē nzii sêhel ape áwēn ámpē. ¹² Nhede méé Sánjúwéé ábel edange éche nyéwōnné nhóg ne aníníi ne bad bēmpēe ékwōg akwōg ne akwōg melemlem ngáne edange éche séwōnné nyé ékwōgéé akwōg ne akwōg. ¹³ Sêkāne' nén ábel bon Sánjúwéé áwéd nyé nlém á abum ábel nén nyéewóó' atón dé mbéb ké ahóg á yāl, nyésān-ε á'sō ábe ádesyánē Dyōb Titée, áde awesyánē Sánjú Yesue ápéé ne ábē bad.

4

Nyéwōn abé áde áwōgte Dyōb menyinje

¹ A-baányan sêhóbe ámpē nén bán, nyēn'yágé áwēd nyaa e abé echē nyétāngéné awón, ábel bon nyéwóged Dyōb menyinje. Enén ndín e abé chō-'áá nyéwóó. Bōōb-pōō, sêcháá', sêlānge-ε nyé á dín á Sánjú Yesu nén bán, nyébē nyékεεne' enén ndín e abé á'sō. ² Nyébēn nyébíi mam míme sēn'yāgēdtē nyé, sé nēngáne bad ábe Sánjú Yesue ábágé kunze. ³ Dyōb áhede áá nyébē nēngáne bad ábe bésáá. Nyéekábé mesón. ⁴ Nyé mod-tē ábíi ngáne ákóbéé eche yāl.* Nyébele nē nyaa echē etāngéné, ne nyaa echē nē débéé nyé edúbé átíntē e bad. ⁵ Yāl échēn éēbāg yāl éche éwóó' esíi bwâmbwam áyāl e mekan mé ekob é yāl ngáne bad ábe bēbíi Dyōb bēwóó'ε. ⁶ Áyāle ádén dyam,

* **4:4** Nyé mod-tē ábíi ngáne ákóbéé eche yāl; Donje á kálag áwóó Nyé mod té ábíi ngáne áchāngéé mwaád.

modmod eebēnlē mwānyan epandé atéd-te chōm éche édé échē. Sēnláá nyé nímén mekan ngen e'só sēsím-me nyé etúu áte nén bán Dyōb dékōgsēn bad ábe bébele nē. ⁷ Dyōb dénkēmpwēdté syánē áwōn abé á mbinde, bon ampwēd syánē áwōn abé áde ásaá. ⁸ Kénzēé awē eékobe ayáge áde séyágté mós, saké moonyon mós ábáá á yāl, bon Dyōb dós ábáá á yāl. Dyōb dós-ε ábage' nyé échē Edādān éche Esáá. ⁹ Nzom ké póg éesaá echē nitenléé nyé ngáne nyé mod téé átāngéné mwānyan adān, áyāle Dyōb dēn ámaá nyé ayáged ngáne nyé mod téé átāngéné mwānyan adān. ¹⁰ Á mbále nē dēn-naá nyédáá áben baányan bé Krīsto bésyāā abe bédé á mbwóg e Masēdonia esyāā. Kénē, a-baányan, sécháa nyé nén bán nyédān bós tómaa nē pónde ésyāā. ¹¹ Sécháa nyé ámpē nén bán mod téé áwōn alonjé áde ápwítédé, modmod eēnōnē chōm éche waáb ábeleé, mod téé ábele-ε míme nsón. Nén dós sēnlāā'ε nyé bán nyébele'. ¹² Ábel áde nyébenlé nén, bad ábe béédúbpe, bébéé nyé edúbé, nyé mod téé ábōngē-ε eche yāl.

Sánjwéé āpě táléd

¹³ A-baányan, sēhede bán nyébíi mbále tāngene bad ábe béwédé, ábel bon nyéelēbē nēngáne bad ábe béewóo e'lyág bé nlém. ¹⁴ Ngáne sēdúbpe nén bán Yesue anwé, ápūū-ε, sēbíi nén bán áde Yesue ápéé, Dyōb débēl bad ábe bédúbpe ábe béwédé, bépuú, bébé ne Yesue.

¹⁵ Ayáge áde séyágtéé nyé bōob ádíi ayáge áde Sánjwéé. Adē ayáge ádíi nén bán, syánē ábe déēbē á alonjé epun éche Sánjwéé ápéé, déebáá á'sō se bad ábe béwédé bébé ámbíd. ¹⁶ Sánjwéé mwēn ábíid ámín, esaád é ngíne éwōgnēd, ehób éche ángel embáá éwōgnēd, esaád é elonjé é Dyōb-pe éwōgnēd. Ene pónde dyam dé'só, bad ábe bēndúbē Krīstā, bépuú. ¹⁷ Ámbíd enē syāā ábe dedé á alonjé ábe dedé á nkōjsé, déelatén ne bós, déké ámín á mbag-tē átān Sánjwéé á pemε-tē. Né-'aá débēē ne Sánjwéé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁸ Né-ós, nyébenled ádén ayáge áwéd nhóg ne aníníi nlém á abum.

5

Nyébé mbojsén dyāl e epε éche Sánjwéé

¹ Bōob-pós a-baányan bé Krīsto, nzom ké póg éesaá átele nyé áláa nyé pónde ne epun echē nímén mekan mébenlédté. ² Áyāle nyé bēn nyébíi bwām nén bán epun éche Sánjwéé ápagké, āpě táléd, melemlem nēngáne nchíb ápagké nkúu áde mod éesinéé mós. ³ Áde bad béhóbéé nén bán, “Nsanj rídé, dyamdyam déesaá áde sébáá'ε,” dós ebébtéd épií'ε bós táléd. Ebē melemlem ngáne e'we bé achád é'piidéé mmwaád awē adé nkog. Modmod éebíd-tāá échēn ebébtéd áte. ⁴ Bon a-baányan, nyé pen nyéesaá bad bé mbéb ngáne bad ábe bédé á ehíntén-tē. Né-ós, epun éche Sánjwéé ápagké éētānē nyé táléd melemlem ngáne nchíb ápagké táléd. ⁵ Nyé baásyāā nyédíi bad bé e'nyínen bé ekíde, nyébé bad bé bín ábe é'kénlé. Syánē déesaá bad bé nkúu ké'ε bad bé ehíntén. ⁶ Né-ós, deebág néε bad ábe bédé nēngáne békúne'. Bon syánē détéd pónde décháa-ε éche syánē yāl. ⁷ Nkúu dós bad békunεé, bad ábe mím mós-ε mékōbεé, nkúu dós bémwákē mím bonjé mékōbē bós. ⁸ Bon ngáne syánē dédíi bad bé bín ábe é'kénlé, syánē décháa échēd yāl. Adúbe ne edānge éche édé syánē áte bébé nēngáne mod ahédé mbóté echē bēbénlé e'kii ákúten tál á pónde e nzum. E'lyág bé nlém-ε ábe nyéwóo áyāl e e'soosonjé ábe nyékudté é'bē nēngáne mod awē ahédé ekóté éche bēbénlé e'kii. ⁹ Dyōb déntíi áá mósōn syánē mbwiined ne awesyánē Sánjwéé, Yesu Krīstā. Enkēntíi'ε áá mímē melingá mépii syánē. ¹⁰ Yesue anwé á nló mímēd ábel bonjé ké nzé édé bán syánē dedé á alonjé, ké'ε

dewédé, dĕbē ne mós. ¹¹ Né-ᵛós, nyéwêd nhóg ne aníníí nlém á abum, nyéwéd-tē nhóg ne aníníí áte ngáne nyébélé'áá bósód.

Elébé ne melentēn mé asóg

¹² A-baányan, sêcháa nyé ábe edúbé bwâmbwam wée bad ábe béwôᵅgan nyé. Bós bélyágte nyé, béyāgtē-ε nyé ngáne alongé ádēn átāᵅgéné abé nēᵅgáne bad bé Krīsto. ¹³ Nyécháa bós ne edúbé éche échábé ámīn, nyédāᵅ-ε bós áyāle nsón nīme bébeléé. Nyébê nsaᵅ ne nhóg ne aníníí. ¹⁴ A-baányan, sêlāᵅge nyé nēn bán, nyélēb bad ábe béebelé chōmchōm. Nyéwêd bad ábe béwóó mbwóg áte, nlém á abum. Nyéwôᵅgen bad ábe béewúu áte, nyéwēsēn-ne nhóg ne aníníí. ¹⁵ Nyényīn nēn bán modmod éētīmtēē mbéb áyāl e mbéb. Boᵅ pēn nyéwane áte pón dé ésyāᵅl áwōᵅ nlém nībwām wée nhóg ne aníníí ne wée bad bésyāᵅl.

¹⁶ Nyébāᵅ menyīᵅge pón dé ésyāᵅl. ¹⁷ Nyékānne' pón dé ésyāᵅl. ¹⁸ Kéchéé éche ébēnlédé ne nyé, nyésāgnan Dyōb. Mmēn mekan mós Dyōb áhēdēé áá nyébele' abé áde nyédíí mod nhóg ne Yesu Krīstā. ¹⁹ Nyéētīmtē Edāádāᵅ éche Esáá áte áyāle nsón nīme ébeléé. ²⁰ Nyéebáá' nkalaᵅ á yāl nīme Dyōb áhóbé áá nyékal. ²¹ Boᵅ pēn nyékāᵅ mam mésyāᵅl nīme béhóbéé. Nyéchāᵅned mam nīme béhóbéé nīme métāᵅgéné. ²² Nyéewóó' dyaᵅ ábel ne mam nīme béhóbéé nīme méētāᵅᵅne.

²³ Dyōb dēn, mós awē abage syānē nsaᵅ ábel nyésāᵅ áyāl e mam mésyāᵅl. Nyébane edāádāᵅ ne yāl échēn ésyāᵅl bwām, éewóó' atōn dé mbéb ké ahóg á yāl kóᵅᵅne á pón dé echē awesyānē Sāᵅᵅú Yesu Krīstā ápēé. ²⁴ Dyōb áde áchēnlé nyé ábele' ngáne áhóbé, ābēl-le áned.

²⁵ A-baányan, nyékānnad sé.

²⁶ Nyélentad sé ábesyānē baányan bésyāᵅl, nyéhê bós tâl.

²⁷ Nlāᵅge nyé á dīn áde Sāᵅᵅwēé nēn mēé nyélāᵅ enēn kálag wée ábesyānē baányan bésyāᵅl.

²⁸ Nsimé nīme awesyānē Sāᵅᵅwēé, Yesu Krīstā nībê ne nyé.

Kálag echë elónténé éβε echë Paale áténlé Baá Tesalonika Ndibned n kálag

Kálag echë elónténé éβε echë Paale ântelé bad bé mwembé míme rídé á Tesalonika, ehóbe tângene adúbe áde bad bënwōngē nén bán epe éche Krístə ápeé ámpē, é máá ape áte. Paale antelé bad bé Krísto enén kálag átii bó nsōntēn míme bënwōngē tângene mímén mekan. Mmén mewēmtēn míme baahóg á mwembé-te bënwōngē, mēmbēl bó donge á bad bēnkwan mekáá áte, bēnkētéd-taá e'boŋ bé nlém ábe donge á bad bé Krísto bélúmté'áá néε dyam. Paale anlúmed bó áte nén aá, Krístə ádēhób aá mópag ámpē, ebébtéd ne mod-e-ebébtéd bó bésēbē ape. Ane mod e ebébtéd mó átāngēn Krístə, alúmed-te kóāne lúmtén aá mó mwēn-éé módē Dyōb. Paale ansím bó etúu áte aá bédii bēwēd ádab adúbe áte kénéε békudε ndutul ne metake. Ansím-me bó etúu áte ámpē aá béekwanē mekáá áte boŋ bó mod téé ábele nsón ábel boŋ áhel eche yāl atōgen, melelem ngáne mó Paale ne bad ábe bódbō bébele nsón.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Mekenag ne e'wéd bé nlém á abum 1.3-12

Elébé tângene epe éche Krístə 2.1-17

Elébé tângene abé á bad bé Krísto 3.1-15

Nsōgtēn n kálag 3.16-18

¹ Me Paale, nchoo ne Sailase bó Timotiε, me-éé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bédé á mwembé míme rídé á dyad á Tesalonika, nyé ábe nyédé bad ábe Dyōb Titée awêd, nyébé-'ε bad ábe Sánjú Yesu Krístə. ² Nsimé ne nsan míme Dyōb Titée ne míme Sánjú Yesu Krístə mbê ne nyé.

Dyōb dékāād bad nyaa echë etāngéné

³ A-baányan sētāngéné néε sésāgnanné Dyōb áyāl echēn pōndé téé. Etāngéné bán sébel nē áyāle adúbe ádēn ákwōge, ákwōg ne ákwōg, edānge-'ε éche nyéwōŋné nhóg ne aníní chό-'ε ékwōge'. ⁴ Né-ōó, átíntē e mwembé n Dyōb, sébēn sēkumne nyé ekáá á tâl tângene awesen áde nyéwéséné ne adúbe áde nyéwóó, ataged áde bétagtéé nyé ne metake mésyāal míme nyékudéé.

⁵ Mmén mekan mésyāal mēlúmtē' nén bán nyaa eche Dyōb ákáadté etāngéné. Mmén mésyāal mó-'aá mékāŋ boŋ Dyōb átéd nyé néε bad ábe bēkwōgnédé ábe áwē nkamlēn. Mmē nkamlēn móó ríkáá boŋ nyékudé metake. ⁶ Dyōb ábele mekan nyaa echë etāngéné. Bad ábe bébele' boŋ nyékudé' metake, Dyōb dépiinéd bó metake. ⁷ Dyōb débēl nyéekudté metake ámpē, ábēl-le sé-'ε ámpē séekudté. Nén débēnléd áde Sánjú Yesuε ábidtē ádyōb ne éche ángel é ngíne, muú míme níchodne-'ε mēlāgnéd bó. ⁸ Akōgsēn bad ábe bēbáá Dyōb á yāl bēbán-'ε áhíd nkalan m bwām míme ríhóbe tângene awesyānē Sánjú Yesuε. ⁹ Akōgsēn bó ne metake míme mébē á ngíndé ne á ngíndé. Béebáá wéε Sángwéé ádíí, béenyín-naá ngáne éche ehúmé épédé achab ámín. ¹⁰ Ade ápeé échē epun, bad bé Dyōb béβε mó mekenag, bad ábe bēédúbpe bésyāal-le, bēnyāg bwāmbwam. Nyémpē nyéēbē átíntē e ábēn bad áyāle nyéndúbé nkalan míme sénlāá' é nyé.

¹¹ Abé áde mímén mekan mésyāal médíí sé á nlém-tē dōó ákáá boŋ sékānnād nyé. Sékánne bán áded Dyōb ábel nyékwogned ákud bwēm é' bwām ábe áhedéé nyé ábele apwēd áde ápwédé nyé ábe ábē bad. Sékánne-'ε bán ábēnlēd

eche ngine ábel bon mekan mé bwám mésyāāl níme nyéhēdeé, adúbe áde nyédúbpé Krístəə nyékud mó. ¹² Sēkānne nēn ábel bon đin áde awesyānē Sāngú Yesu Krístəə áwōn edúbé áfintē echēn, nyé-'ε ámpē nyēkūd edúbé áyāl echē. Nsimé níme ádeD Dyōb ne níme Sāngú Yesu Krístəə, mōó mébēl bon nēn ábenled.

2

Mod-e-ebébtéd āpě

¹ Bōōb-pōó a-baányan, sētenle nyé tñgene epe éche awesyānē Sāngwéé, Yesu Krístəə ápēé ámpē ne aladen áde déladnéé ábé ne mó. Ncháa nyé nēn mēé, ² nyéewámsán apuudted á mewēmtēn, ké'ε nyéetédnad áte ahób áde bad bēhóbéé bán Epun éche Sāngwéé émáá ape. Kapóg bad bēwēmtan bán sēnhób ádēn akan áde séhóbé'áá mam níme Edəádəñ élyágté'áá sé áá séhōb, ké'ε áde sékánlé'áá nyé nkalan mí bwám ké'ε bán sēntelé nyé mó á kálag-tē. Bon sēnkēmbēnlé nē. ³ Nyéēmwāg-se mod ábenléd nzii ké póg ádog nyé. Ayāle Epun éche Sāngwéé ápēé éepaá káñne á pōndé echē mpuuted rí ngine mēpēé á nkōñsé, mod awē mō-'ε adé ebébtéd anyinned. Dyōb ámáá atíí áá ane mod ákě á ehyāñ é muú. ⁴ Atyēēmēn kéchéé éche bad bēchəgēé bán dyōb ké'ε kéchéé éche bad bēbageé edúbé, ábānē-'ε eche yāl ámīn echāb. Ásōl, ádyēē-'ε ásē káñne á ndáb e Dyōb, áchəgē-'ε yāl áá mōó módē Dyōb. ⁵ Nyéechatán nēn bán áde nībédé ne nyé menláá nyé nímēn mekan. ⁶ Nyébíí dyam áde áchāngé ane mod bon eépédé bōōb. Adé dyam áchāngé mó ábel ápe á pōndé echē etāngéné. ⁷ Mekan mé' ekoñéd mé ebébtéd mémáá abooted dé abenled. Ane awē achāngé nímēn mekan ábel bon méebenlád bōōb, mō ábē acháá mō káñne á pōndé echē Dyōb débēnle bon áhide. ⁸ Ene pōndé-'áá mod a ebébtéd anyinnēdtē. Adíí mod awē Sāngú Yesuε áwūū'ε ne echē pemε e nsəl, abébed-tε mō apen áde yāl épenne mō áde ápēé. ⁹ Mod-e-ebébtéd āpě ne ngine eche Satanε. Ábelé nsón mé edogké álúmed eche ngine, ábelé' e'chemléd ne menyáké nyaa ne nyaa. ¹⁰ Ábenléd-tε medogké mé ebébtéd nyaa ne nyaa wēé bad ábe ádāb alonjé débōō'é. Adāb alonjé débōō áyāle bēmbāñ mbále akob, ábel bon békud e'soóson. ¹¹ Né-ōó, Dyōb dēmbēl bēwōñ mewēmtēn mé mewusé mé ngine ábel bon bédúbe metóm. ¹² Nēn débēl bad ábe bēedúbpe mbále bon bétimé' bēwógé menyinje ábel mbéb, békūd nkógsen.

Dyōb ápwédé nyé ákud e'soóson

¹³ A-baányan, nyé ábe Sāngú Yesuε ádáá, sētāngéné sēsāgnān Dyōb pōndé tēé áyāl echēn. Sēsāgnan mō áyāle apwədə nyé bad bé Tesalonika ábé bad bé'só ákud e'soóson á ngine e Edəádəñ éche Esáá ábel bon nyébē ábē bad ábe bésáá. Ambēl-le nyékūd e'soóson adúbe áde nyédúbpé mbále. ¹⁴ Apwədə nyé ákud e'soóson mbwiined ne nkalan mí bwám níme sékánlé nyé. Ábelé nēn ábel bon nyémpē nyébē ásē e ehúmé éche awesyānē Sāngú Yesu Krístəə. ¹⁵ Né-ōó, a-baányan, mekuu méwúu nyé ásē nyéhíde-'ε ayáge áde sékúdé, bon sémpē sēyáged nyé. Sēyágté'áá nyé akale áde sékánlé'áá nyé ne atele áde séténlé'áá nyé kálag. ¹⁶ Awesyānē Sāngwéé, Yesu Krístəə mwēn ne Dyōb Titēε awēd, mō awē adəó syānē abēnlédé nímē nsimé ábe syānē e'wéd bé nlém á abum ábe béemaá', ábē-'ε syānē e'lyág bé nlém ályág nlém áyāl e mam mé bwám. ¹⁷ Awēd nyé nlém á abum awéd-tε nyé áte pōndé ésyāāl ábel ne áhób mekan mé bwám.

3

Paale áá bad bé Krísto békānnad bó

¹ A-baányan, t̄ngene mekan mémpēe, nhóbe nén meé nyébê nyékánnad sé nén bán nkalan̄ mí bwám míme S̄ngwéé m̄bê r̄kanlad át̄nt̄e e bad bémpēe r̄kag á'sō, bad békob-p̄e mó ne edúbé melemlem ngáne émbēē ne nyé. ² Nyékánnē-’ε ámpē nén bán Dyōb áson̄ sé á mekáá mé bad ábe bēbébé nlém ne á mekáá mé e’bēbtéd é’ bad, áyāle saké bad bésyāal ábe bēwóge nkalan̄ mí bwám bédúbpe mó. ³ Boṅ S̄ngwéé abele’ ngáne áhóbé aá mós̄b̄l, āwēd nyé áte ák̄ā-’ε nyé ábel boṅ Satanε éēbēl̄e nyé ebēbtéd. ⁴ S̄sumé nlém nén bán S̄ngwéé āb̄l nyéb̄l kéchéé éche s̄l̄ngé nyé bán nyébel, nyéēb̄e nyébelé-’ε ch̄ó. ⁵ S̄ngú Yesu Kr̄st̄ā mw̄n̄ ábel nyésōṅten ngáne Dyōb ápédé nyé ad̄an̄, nyéw̄s̄en-ne melemlem ngáne ānw̄s̄ēnné.

Paale ad mod at̄ngéné ns̄on abel

⁶ A-baányan, s̄s̄ime nyé etúu áte á d̄in áde S̄ngú Yesu Kr̄st̄ā, nén bán nyéēdōl̄e bad bé Kr̄sto á yāl ábe békwané mekáá áte béēh̄idē-’ε ayáge áde séyágté nyé. ⁷ Nyé b̄en nyéb̄í bán séē nyét̄ngéné ah̄an̄ten. S̄enk̄kwánné mekáá áte áde sébédé ne nyé. ⁸ S̄enk̄dyáá ch̄m̄ é mod éche séēsábp̄é, boṅ p̄en sébelé’áá ns̄on ne nt̄ú r̄i ngine, nkuu ne m̄te ábel boṅ séēt̄agt̄e nyé modmod. ⁹ Sébelé’áá nén saké nén bán s̄enk̄wōngé kunze áláa nyé nén bán nyéwōnḡen sé. Boṅ sébelé’áá ábel boṅ kéchéé éche sébeléé éb̄e n̄ngáne el̄ans̄en éche nyémp̄e nyét̄ngéné ah̄id. ¹⁰ Ade sébédé ne nyé, séyōgk̄é’áá nyé etúu as̄im áte nén bán, “Mod aw̄e abáá ns̄on abel, béebagé mó ch̄m̄ éche ádyēē.” ¹¹ S̄éhóbe nén áyāle séwóge nén bán donge á bad bédé át̄nt̄e ech̄en ábe békwané mekáá áte, béebeléé ch̄m̄ch̄m̄, béh̄ag-ke ns̄al áyāl e mekan mé bad. ¹² Ech̄en nd̄in é bad s̄s̄ime bó etúu áte, s̄l̄ngé-’ε bó á d̄in áde S̄ngú Yesu Kr̄st̄ā nén bán bēbwōg yāl, bébele m̄mab ns̄on ākud ndyēéd e epun é b̄in. ¹³ A-baányan, nyéekómé’ ábel mboṅ. ¹⁴ Nzé mod abáá ch̄m̄ éche sétélé á k̄alag-t̄e w̄en ah̄id, nyébane mó m̄id á yāl. Nyéewóó’ dyam ábel ne mó ábel boṅ ákwāg. ¹⁵ Kén̄e, nyéetédé mó n̄e mod a ek̄ȳí. Boṅ p̄en n̄ngáne aw̄en mw̄anyan̄ a Kr̄sto, nyéláa mó bán át̄ed p̄ondé.

Mel̄nten mé asóg

¹⁶ S̄ngú Yesuε mw̄n̄, mó aw̄e abage syánē ns̄an̄, ábe nyé ns̄an̄ p̄ondé ésyāal ne á menzii mésyāal. S̄ek̄anne-’ε bán mw̄n̄ áb̄e ne nyé moosyāal.

¹⁷ M̄e Paale, mm̄en-εé ntelé m̄m̄en mel̄nten ne éch̄em ek̄áá. Nén d̄óo áde n̄ngáne e’chem áyāl e éch̄em k̄alag ésyāal. N̄e d̄óo r̄itelé k̄alag. ¹⁸ Nsimé míme awesyané S̄ngwéé, Yesu Kr̄st̄ā, m̄b̄e ne nyé moosyāal.

Kálag e'só echë Paalε áténlé Timotiε Ndibned n kálag

Timotiε abédé kódemod echë endúbé Krīstæ. Ambíd á Esia Mainα. Nyaa abédéε mmwaád a Israel, sáá-'ε mod a Griikia. Ahōñné'áá Paalε ábelé-'ε nsón n Dyöb ne m. Kálag e'só echë Paalε áténlé Timotiε ekoo' metón meláán ahób.

Dyam dé'só, ene kálag esíme bad etúu áte átéd pónde ne ayáge dé metóm áde abédé á mwembé-te. Adén ayáge dēnladtén mekan míme bad bé Israel behídé'áá ne míme bad ábe béesë bad bé Israel behídé'áá. Adé ayáge abédé nén bán nkōñsé míme bad bédíí áte rídé ebébtéd, bán nzé mod ákūd-te e'soosōñ atāñgéné abíí mekan mé e'koñnéd ábelé-'ε mekan nēñgáne ákii donje á ndyééd ne ádyεε ésebán mod awóo' mmwaád ké'ε mmwaád awóo' nchóm. Enén kálag ehóbe ámpē ngáne bad bétāñgéné mwembé alyáged, ngáne bétāñgéné Dyöb edúbé abε, ne nyaa e abé echë bad ábe bélyágte mwembé ne ábe béwōñgan á mwembé-te bétāñgéné awóñ. Asóged, Paalε alébe Timotiε ngáne átāñgéné mbaledε awe Yesu Krīstæ a bwām abé ne nsón míme átāñgéné abel áfinté e bad ábe bédúbpé Krīstæ.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Elébé tñngene mwembé ne bad ábe bélyágte m 1.3-3.16

Timotiε akudé elébé tñngene míme nsón 4.1-6.21

Paalε alómmé Timotiε melentεn

¹ Mε Paalε, mε-εé ntelé enén kálag. Ndíi mbapεε a nlómag awë Yesu Krīstæ. Ndake echë nkúde ábel mímé nsón ehúú ne Dyöb, mó awë asó syánē áyāl e mbéb, ehúú-'ε ne Yesu Krīstæ, mó awë adé syánē e'lyág bé nlém. ² A-Timoti, wε-εé rítenléé enén kálag. Edíi nēñgáne awem mwān mwēn, adúbe áde édúbpé Krīstæ. Nsimé, ngāl ne nsañ míme ríhúú ne Dyöb Titée awêd ne Yesu Krīstæ, Sāñgwéé awêd mibê ne wε.

Paalε alébe Timotiε tñngene bemeléde bé metóm

³ Ade nkágé'áá á mbwóg e Masεdonia menláá wε mée élyag hē á dyad dé Efesus ábel boñ weémwāg wée donje á bad béyágte' ayáge áde déetāngene. ⁴ Weémwāg-kε-se ábê bad bébēbtē pónde ákal póle éche éesë mbále ne póle éche ehóbe tñngene ábāb betaa ábe mod éehelée-se atóñ. Nzé béyágte échē ndín é póle épεene mpentεn, éēwōñgānnē bad áwóñ alongé áde álúmte bán bédúbpé Dyöb. ⁵ Nzom echë enkāñ boñ nláá wε mée éyágte bad ayáge áde átāñgéné edíi ábel boñ bad bédāñ nhóg ne aníníí. Etāñgéné edāñge awóñ éche ébide' á nlém míme rísáá, nlém míme mbíí dyam áde átāñgéné ne áde déetāngene, mbíí-'ε adúbe áde áde mbále. ⁶ Donje á bad béēhídēē mímén mekan, nē ábelé bépáné nzii ahób áde behóbeé e'kúkú é' mekan. ⁷ Abê bad béwóo nlém áte ábē bemeléde ábe béyágte mbéndé é Dyöb boñ béēsōñtεnεé mekan míme bélāngεé bad, béēsōñtεnεé-'ε mekan míme behóbeé bán békóo abíi.

⁸ Debíí nén bán mbéndé eboó nzé bad bébenlad chó ngáne éhednad-té. ⁹ Debíí'ε nén bán Dyöb déebeléé mbéndé áyāle bad ábe bébele' ngáne áhedεé. Boñ Dyöb ábelé mbéndé áyāle bad ábe béēhídē mbéndé ne bad ábe béebelé' ngáne áhedεé. Abelé mbéndé áyāle bad ábe béewóo Edáádañ é Dyöb áte, ne bad ábe bébele mbéb. Bébélé mbéndé áyāle bad ábe béewóo mbwóg n Dyöb

áte, ne ábe béhóbe Dyöb mekan mé mbéb áyāl. Dyöb ábélé mbéndé áyāle bad ábe béwúe' ábab besáá ne benyaá, ne bad ábe béwúe' bad bémpēe. ¹⁰ Bébélé mbéndé áyāle bad ábe békábe mesón, baachóm ábe bénañnad baachóm bémpēe, bad ábe békóbe bad boñ bésóm bó née betāñ, bad ábe békale metóm, bad ábe bémwāg melě mé metóm á póndé e nkáásé ne bad ábe bébele' kéchéé éche éesě nchoo ne ngáne ayáge á bwām áhóbεé. ¹¹ Adē ayáge adé nchoo ne nkalanñ mí bwām míme Dyöb ábágé με ákale bad. Mmē nkalanñ mí bwām ríhuú ne Dyöb dé ehúmé áde bad béκεεé.

Nságnen áyāle ngəl e Dyöb

¹² Nságnan Yesu Krístəə, Sánḡwéé awêd, mó abage με ngíne ábel nímēm nsón. Nságnan mó áyāle anyín áde anyíné aá mēbēl mó nyaa eche etāñgéné, ápwēd-τε με ábele mó. ¹³ Ambel nē, kénεε édíi bán ngen e'só nhóbé'áá mó mam mé mbéb áyāl, rítagté bad ábe bédúbpe mó, mbenlád-τε e'yale bé mbéb áyāl eché. Boñ Yesu Krístəə anwóg με ngəl áyāle menkēmpaá adúbe awón, menkēmbíi-'áá chóm éche mbεεé. ¹⁴ Sánḡwéé ambě με nímē nsimé míme méesě ahəgten, ábēl ndúbé Krístəə, ábēl-'ε aá rílúmed bad bémpēe edəñge áyāle dedé nhóg ne Yesu Krístəə. ¹⁵ Yesu Krístəə ampě a nkōñsé áson bebel bé mbéb. Mmēn-ne mbédé mod awě atómtánnáá mbéb ábel tómaa moosyáál. Enén póle edé mbále detāñgéné-'ε chó akonñ dé adúbe. ¹⁶ Boñ Dyöb dénwōg με ngəl áyāle ahedé'áá aá Yesu Krístəə álúmed aá nímē nwesen méewoo'ε asóg áyāl e με awě ntómtánnáá mbéb ábel tómaa moosyáál. Nén dēmbenléd nēñgáne eláñsén wée bad ábe bédübē, békūd-τε alongé áde déemaá'. ¹⁷ Ehúmé ne edúbé bébē ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Mó adé kñ eché edé á ngíndé ne á ngíndé. Mó-'áá adé ane awě bad béēnyínnēē díd awě eewág-κε. Mwēmpen-εé áde Dyöb. Ebē nē.

¹⁸ A awem mwān Timoti, mekan míme rílánḡεé we μεé ébel, médíi mekan míme Dyöb dénlaā'ε bad aá béhób bán mébenléd áyāl echōñ. Abē e'yale é'wēd we áte. Abenléd áde ébenladte ayáge á mbále é'bel we ébē nēñgáne mod awě awane nzum bwām. ¹⁹ Enyín-ne nén weé móchəñnēdē ne adúbe adé edúbpe Krístəə, ébele-'ε mekan bwām ngáne nlém rílánḡε we. Doñge á bad béebeléé ngáne nímab nlém nlánḡε bó. Nén ákáá béchénné ádab adúbe béebíi'ε wée békagké. ²⁰ Atínté e bad ábe ríhóbεé nē, nhóg adé bán Himenosε, aníníi-'ε bán Alesandaa. Abén bad ntědté bó á mekáá míme Satanε ábel boñ bébii nén bán éeboo'ε áhób Dyöb mekan mé mbéb á yāl.

2

Elébé tñḡene ábe Dyöb edúbé

¹ Dyam dé'só, nwéde we aláa nén μεé nyékānnad moosyáál. Nyékānnad bad bémpēe. Nyékānne nén bán Dyöb álóme nyé bwēm ábe nyétógnéné, nyéságnan-ne mó áyāle mboñ míme ábenléé nyé ne bad bésyāál. ² Nyékānnad kñ é bad ne bad bésyāál ábe bédé á nkamlen. Nén débēl alongé áde syánē débē nsañ ésebán mehób médé, débélé ngáne Dyöb áhedeé, débagé-'ε mó edúbé á menzii mésyāál. ³ Akānned bad ábóó. Nén áwógte Dyöb adé ásóó syánē menyñge. ⁴ Dyöb áhede aá moosyáál ákud e'soóson bésōñten-ne mbále eché Eyale é Dyöb ékaléé. ⁵ Ebyééné nén bán Dyöb ahóg dēmpen dōó adé. Mod nhóg mwēmpen-naá adé awě apεene Dyöb ne baányonñ á nchemtēn. Ane mod adíi Yesu Krístəə. ⁶ Ambě adé alongé áwé á nló mí moosyáál. Ene kwééd eché awédé a nló mí moosyáál enlúmed á póndé eché etāñgéné nén bán Dyöb áhede aá moosyáál ákud e'soóson. ⁷ Ayāle nén dōó ákáá boñ Krístəə álōmē με née mbapεε a nlomag áke dé akal nímē nkalanñ tñḡene adúbe á Krísto ne mbále,

wée bad ábe béesě bad bé Israel. Dyam áde ríhóbéé ádé mbále. Meékālē metóm.

⁸ Né-óó hóm ké áhéé adé bad bé Krīsto bēladnēé, nhede nēn mēé baachóm ábe bēbágé échab yāl ábele Dyōb bényene mekáá ámín bēbage mekáne. Abē bad bēētāngeneé melingá ahé á nlém káa bēētāngeneé bad abé ábe bésenle’.

⁹ Nhede-’ε ámpē nēn mēé bebaád bēhāg mesan rímé bad bényinnē nēn bán métāngéné. Mmāb mesan métāngéné bó yāl akúten bwām ésebán métēde baachóm nlém á abum. Béenabpé esid é nló nyaa echě etómé áte, bēchāg bwēm é’ gól, bēewāā’ nsān nime bēbēnlé bán bé meláá mé etógnén, bēchāg-ke mbóté éche étómténé nkun abé. ¹⁰ Bon pen rímāb mbeltéd mí bwām rílúmed nēn bán bédii bebaád ábe bébenle Dyōb. ¹¹ Mmwaád atāngéné ádyēē piíb, ásūdēd yāl bon áwōglān ngāne baachóm bēyágtēé. ¹² Meehóbéé nēn mēé mmwaád awóó kunze áyáged káa ákamlēn baachóm. Mmwaád atāngéné ádyēē piíb. ¹³ Nhóbé nēn áyāle Dyōb dēnsēbē Adamε ahag bon áhagé’ Ifε. ¹⁴ Ebyééné-’ε nēn bán mmwaád móó Satanε ándogké bon abóó mbéndé, saké Adamε. Né-óó mmwaád móó ambóó mbéndé. ¹⁵ Bon Dyōb dēsōn alongé dé mmwaád á pónde e achád nzé adii asumé nlém wée Krīstə alúmté-’ε edānge ne bad bēmpēe, eewóo-’ε atón dé mbéb ké ahóg áyāl.

3

Paale atēnlé Timotiε tāngene belyáged bé mwembé

¹ Nzé mod ahede aá móbē nlyáged a mwembé, né apwēdé kase e nsón. Enén póle edé mbále. ² Bōob-pōó, mod awe alyágte mwembé, atāngéné abé mod awě bad bēchōbēē mekan mé mbéb á yāl, atāngéné-’ε dásō mmwaád nhóg awonj.* Abé mod awě akóbe yāl, abé mod awě adole dyam áte bwām, abé mod awě adēlté yāl áte, abé mod awě akobe beken, abé-’ε mod awě abíe bad ayáged. ³ Eebág mod awě abagé yāl á amwé á mīm, káa mod awě apεene epuuté. Bon abē mod awě apwiítédé, abē-’ε mod awě eésenlé’. Eebág mod awě atómténé mōné adān. ⁴ Atāngéné abé mod awě achāngé eche ndáb bwām, ábōngē-’ε ábe bán nyaa echě bēwōgneé mó bēbage-’ε mó edúbé á menzii mésyāāl. ⁵ Nhóbe nē áyāle nzé mod eéhele eche ndáb akamlēn, chán-nō áhenlé mwembé ní Dyōb akamlēn? ⁶ Eetāngeneé se abé mod awě adúbpé Krīstə ekóólé ekóólé. Esebé nē, né ábē kúmbe, chó ēbēl ákwε, ákūd-te nkógsen melemlem ngāne Satanε ánkwéé bon ákūd-te nkógsen. ⁷ Abád ámpē, ane mod atāngéné abé mod awě kááne bad ábe béesě á mwembé bēbageé edúbé. Nēn débēl éekudté akwágké éehūn-naá melám nime Satanε áhínédé mó.

⁸ Bad ábe bēwōngan ábel nsón á mwembé, ebē melemlem nēe bó. Bētāngéné abé á bwām awónj, bēbē-’ε bad ábe bēhóbe dyam ne nlém nhóg. Bēētāngeneé bad ábe abē bēbágé yāl á amwé á mīm, káa bad ábe bédé metog áyāle mōné.

⁹ Bētāngéné bēhíd mbále echě Dyōb ábeléé bon bad bēbíí tāngene mewēmten nime áhedéé aá bēwōn ne abé áde áhedéé aá bēwōn. Bētāngéné bēbel nē ne nlém nime mībíi chóm éche étāngéné. ¹⁰ Belyáged bédēhób bán bēpwēde bad ábe bēwōngan á mwembé-te, bētāngéné bad ábe bēhedéé apwēd asebe dé asimēn. Nzé bényíné nēn bán mod awě bésímné eewóo’ε awusé ké ahóg á yāl nē ane mod akwōgnédé ábel nímé nsón. ¹¹ Kááne abāb bebaád bētāngéné abé á bwām awónj. Bēebāg bebaád ábe bēhóbe bad ámbíd, bēbē bebaád ábe békóbe yāl, bēbē-’ε bebaád ábe bad bēhele-se bēsūm nlém á yāl ne kéchéé éche bēbeléé. ¹² Mod awě awōngan ábel nsón á mwembé atāngéné dásō mmwaád nhóg awónj. Atāngéné abé mod awě abōnge ábe bán ne bad bēmpēe ábe

* **3:2** Atāngéné-’ε dásō mmwaád nhóg awónj káa atāngéné dásō mwaád awonj ngen póg ne ngen ésyāāl káa mod atāngéné dásō mwaád mwēmpen anānjed.

bédé áwe ndáb bwám. ¹³ Nhóbe nê áyāle nzé bad ábe béwōngan ábel nsón á mwembé bébele nsón bwám, bad bébe bó edúbé. Nén débēl béwōng nlem áhób tângene adúbe áde béwóó ne Yesu Krístā.

Dyam dé e'koñéd áde dēntim abyên

¹⁴ A Timoti, kénéé édíi bán nwóó nlem ápe áwōng mwāmpin pón dé, ndíi ntenle we enén kálag. ¹⁵ Ntenle we nímén mekan níme étāngéné abel ábel nén ké meélyoge ape, ehēle ebíi nyaa e abé echē bad bé Dyōb bétāngéné awáale. Bad bé Dyōb bóó bédé mwembé ní Dyōb, Dyōb áde-'e á alongé. Mmē mwembé móó rídé nēngāne akon ne nsāaned níme ríchāngé mbáale Eyale é Dyōb bwám. Ahed dós-'aá ene mbáale ébwógnédé. ¹⁶ Dyōb ábélé syāá debíi nén bán nímē nkalan ndé etógnén bwāmbwam. Ndé nén bán:

Krístā ampē, abé-'e moonyon,

Edāádāng éche Esáá énlūmēd sé nén bán adíi Mwān a Dyōb,

ángel-le énnýin mó.

Bēnkale bad bé nkōñsé bésyāāl, bēndūbē-'e mó.

Dyōb dēmpuúd mó ákē-'e ádyōb ne ehúmé ésyāāl.

4

Paale alébé Timotiē tângene bemeléede bé metóm

¹ Edāádāng éche Esáá énhōb bwám nén aá, nímén mesú donge á bad bétéde adúbe á mbáale ádāb, bédūbpē bad ábe báyágte ayáge dé metóm. Adén ayáge dós e'dāádāng bé mbéb é'hedéé aá bédúbe. ² Abén bad bébele' byánán békale mbáale bon metóm móó békaleé. Nzé báyágte chōm éche éetāngene bēlūmte nén bán béebíi' é nhānglén átíntē chōm éche étāngéné ne éche éetāngene. ³ Abén bemeléede bé metóm, báyágte bad bán béewōngné, bán bad béedyāg-ke donge dé medyé. Dyōb dēnhāg nímē medyé ábel nén bad bedyāg mó. Bad ábe bēbii nkalan ní bwám, bédūbpé mó, bésāgnanne Dyōb áyāle nímē medyé. ⁴ Abé bemeléede béetāngeneé, áyāle kéchéé éche Dyōb áhágé ébóó. Nzom ké póg eésaá abāng donge dé medyé. Né-óó, désāngnen Dyōb akud áde dékudéé abén bwēm. ⁵ Mod eékiē ndyééd, áyāle Eyale é Dyōb ne mekáne bébele chó ébon adyé.

Paale alāngé Timotiē ngāne dtāngéné mbālede a bwām awe Krístā abé

⁶ Nzé eyágte bad ábe bédūbpé Yesu nímén mekan né wēbē mbālede a bwām awe Yesu Krístā. Wēwēdnēd-te áte á edāádāng-tē áyāl e nkalan níme édūbpé ne áyāle ayáge dé eyale é Dyōb áde éhídeé ámbíd. ⁷ Weewóó dyam dé abelen ne póle éche élūmte bán bad bēdūbpéé Dyōb, ne e'yókél é' póle. Bon pen éyágke' pón dé té ábel ngāne Dyōb áhedéé aá ébel. ⁸ Edé etógnén mod áyáged yāl e nkōñsé, áwéd chó áte. Bon étómténé etógnén abé nzé mod awédé yāl áte ábel ngāne Dyōb áhedéé áyāl e chōm ésyāāl. Débēl ngāne Dyōb áhedéé áyāle, Dyōb áhóbé aá móóbē syānē alongé áde déemaá', bóob ne á pón dé echē ehúé'. ⁹ Adén dyam áde ríhóbé nén áde mbáale. Nyētāngéné dós adúbe. ¹⁰ Né-óó, nén dós ákás bon dēnyóde, déwanté-'e yāl áte áyāle delyáge nlem ne Dyōb áde áde á alongé. Mó abage baásyāāl e'soóson, bwāmbwam bad ábe bédūbpé mó.

¹¹ Nyín nén wēé mólāngē bad ábe bédūbpé nímén mekan, wēé móyāgte-'e bó mó. ¹² Weémwāg-se modmod anyín we nkōntéd áyāle édíi kódemod. Bon pen lūmed bad ábe bédūbpé abé a bwām ábel bon bómpē bébel melemlem. Nyaa echē éhóbéé dyam, abé áde éwóó, nyaa echē édás bad, nyaa éche édūbpé Dyōb ne abel áde wēbeléé mekan mé mbinde ábē néé elānsén wēé bad ábe

bédúbpé. ¹³ Enyín nén wεé mólāa' Eyale é Dyöb nzé bad béléádné á mwembé-te. Elánge bó chöm éche échê Eyale é Dyöb éhóbeé, éyágte-'ε bó kááj né mpedé. ¹⁴ Weéεdté nsón míme Dyöb ábágé wε née ndε, áláa bad mekan míme Dyöb dénhōbpē aá éláa bó á pónde eche belyáged bé mwembé bémbānnē wε mekáá á nló. ¹⁵ Belé nímén mekan ne nlém nhóg ábel bon baásyāal bényín nén bán ebele mó bwām, ekεεne-'ε mó á'sō. ¹⁶ Etōj yāl acháa bwām ne kéchéé éche éyágteé bad. Keené' nê á'sō, ábel bon Dyöb ásonj wε alongé, ásōj-'ε alongé á bad ábe éyágteé.

5

Paale alángé Timotie ngáne dtánjéné donje á bad acháa á mwembé-te

¹ Weekánné mod a mbáá áte. Cháá mó melemlem ngáne ehεle-se echáá sóo mwēn. Cháá bad ábe béepede wε kōd née baányonj bé baachóm. ² Cháá bebaád bémbáá nēngáne éhεlé-se echáá nyoó mwēn. Echáa-'ε ngōndére née baányonj bé bebaád. Weewōjné bó mekan mé mesón á mewēmtēn.

³ Bekúd ábe béewóo bad ábe bēnōne bó éwōngan bó. ⁴ Bonj nzé nkúd achyáá bān káa bān ábe ábē bān, bétánjéné mó atōgen. Nén ádé dyam dé'só áde bad ábe bébele ngáne Dyöb áhedéé bétánjéné ábel. Abāb benyáá ne besáá bēntōgén bó, bómpē bétánjéné bó atōgen. Nén áwógte Dyöb menyínge. ⁵ Nkúd awē ádé mwēmpēn bonj eewóo mod awē awōngan mó, wéε Dyöb dēmpēn dōo ályágeé nlém. Abē ákāne', áhedne-'ε mó nwōngēn nkuu ne müte. ⁶ Bonj nkúd awē asólté yāl á mekan mé nkōjsé, awédé á edāádēn, kénéε ádíí á alongé. ⁷ Láá bad bé mwembé nímén mekan ábel bonj mod eehóbe bó mekan mé mbéb á yāl. ⁸ Nzé mod a Krīsto eétagné bad bé túmbé ábē, bwāmbwam áde abum a ndáb, né alúmte nén aá móódúbpéé Krīstā. Ene ndín e mod nímē mbeltéd rílúmte nén bán adii mod awē ábelé mbéb tómaa mod awē eedúbpe Krīstā.

⁹ Nkúd awē éhεle-se etōj wεé atánjéné nwōngēn akud, adii nkúd awē atómé móom mé mwē ntóob. Atánjéné abé-'ε nkúd awē a nwōj nchóm nhóg mwēmpēn. ¹⁰ Ane nkúd atánjéné abé mmwaád awē bad bényíné bán míme mbeltéd mbóo. Atánjéné abé mmwaád awē apééné bān ámīn bwām, abé mmwaád awē akobe beken awe ndáb bwām, abé mmwaád awē asudte yāl, ábenlé bad bé Dyöb nyaa echē áwóbpé'áá bó mekuu. Atánjéné mmwaád abé awē awōngéné bad ábe bémbē á ndutul-tê, ábē-'ε eche yāl ábel mekan mé bwām. ¹¹ Bonj weetóo bekúd ábe bédé etum nēngáne bekúd ábe békud nwōngēn. Weetóo bó áyāle nzé béwóo esíí áwōj bechóm ámpē béebeléé Krīstā ngáne éhēdnadté. ¹² Nzé béwóo-'ε bechóm bémpēe né békwognédé ákud nkōgsēn, áyāle béelōntéé akag áde bēnhēē nén bán bébelé Krīstā. ¹³ Saákaá nē dēmpēn, béwóo abé áde béebeléé chōm, béhyóme ndáb ne ndáb. Amīn enē bēhóbe bad ámbíd, bēhāg nsāl áyāl e mekan mé bad, bēhóbe-'ε mekan míme bēnkētánjénné ahób. ¹⁴ Né-óó, ndáa méé e'tum bé bekúd béwōj bechóm, béchyáa bān, bēbōnge-'ε échāb ndáb. Nén débēl bébeleé mekan nímé bad ábe békóó syānē bēhōbēē syānē mekan mé mbéb á yāl. ¹⁵ Nhóbe nén áyāle ábén bekúd donje bébóótédé mekan ábel míme Satane áhedéé aá bébel. ¹⁶ Mmwaád ké ahéé awē adúbpe Krīstā awē awóo bekúd áwē abum á ndáb, atánjéné bó atōgen, saké nén bán ápēmted mwembé nímē nted. Nén débē mwembé etál ábóo bekúd ábe béewóo bad ábe bēbōnge bó.

¹⁷ Mwembé mbe bad bémbáá ábe belyágte bó bwām edúbé ne nsábe, bwāmbwam ábē belyáged ábe bébele nsón mé akal ne áyáged Eyale é Dyöb. ¹⁸ Edé nē áyāle éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Weetádé nyag nsāl eche esálte ngun.” Eténlédé ámpē nén bán, “Bebel bé nsón bétánjéné nímab nsábe

akúd.”¹⁹ Weedúbpé mekan níme bad béhóbéé belyáged bé mwembé áyāl, éetóméé né mbónj ébe káa éláán étyéémé nén bán nê áde mbále.²⁰ Nzé mod ámbáá a mwembé abelé mbéb, káné mó áte á'sō é' mwembé ábel bonj bad bémbáá bémpēe bébânj mbéb abel.²¹ Nlángé wε á'sō é Dyöb ne Yesu Krístæ ne á'sō é ángel éche épwédnéde méé ébel chöm eche étánjéné abel, ésebán ekwognad modmod. Weétimē-ε modmod ambíd.²² Weewámsán mod mekáá abán á yäl áwóged mó mod a mbáá a mwembé. Nzé ebelé nê bonj ane mod atímé mbéb abel, ne wémpē ebelé mbéb. Mmōnj weébēlē mekan mé mbinde.²³ Weemwág mendíb mwēmpēn ámpē. Mwág mwă mīm ábel nén abum áde ákwaglan wε áte pónde ésyāāl ámaa.

²⁴ Donje á bad bébele mbéb á nhéné níme moosyāāl ábíí, békāād-τε bó. Abíníí-ε bébele mbéb á mesōm-tē níme bad béēbíí'ε kááj né béhéde áte.²⁵ Melemlem nê dōō donje á bad bébeleé mbonj níme mbyééné ne moosyāāl. Bémpēe-ε bébele mbonj a mesōm-tē níme bad béēbíí'ε kááj né béhéde áte.

6

¹ Bad ábe bédé betānj bésyāāl betánjéné bébage bad ábe bédíí ásē echáb edúbé ábel bonj modmod eehóbé Dyöb mekan mé mbéb áyāl, eehóbé-ε ayáge ádeēd mam mé mbéb áyāl.² Betānj ábe bédé ásē e bad ábe bédúbpé Krístæ béēwēmtān bán ngáne ábab besáá bédíí bad ábe bédúbpé, béetānjeneé bó edúbé abe. Bétánjéné bó abele tómaa ngáne béhéle'áá-sε bébēlē bad ábe béedúbpé Krístæ. Bétánjéné abel nê áyāle ábab besáá ábe bébenléé bédíí bad ábe bédúbpé Krístæ bébé-ε bad ábe ábāb bembāledε bédáá-ε.

Paale ahóbe tñjene ayáge dé metóm ne nhon níme ntánjéné

Eyágte bad nímén mekan éwēd-τε bó nlém á abum áhíd mó.³ Donje á bad bédé ábe béyágte' ayáge áde déetānjene. Adab ayáge déesaá melemlem ne ayáge áde awed Sánjú Yesu Krístæ áde ayágte bad ábel ngáne Dyöb áhedeé.⁴ Abē bad bélóné ne kúmbe, béēbíí-aá dyamdyam. Nyaa echē ábē bad bédáá mpentēn mé e'yale ne nselag edíí bó néε nkole. Nén ápenee kónjí átintē echáb, ápeneé mehób átintē echáb, bad béhōbē-ε baáb mehób mé mbéb áyāl, béwōnjnē nhóg ne aníníí mewēmtēn mé mbéb.⁵ Nén ábele-ε bēpentan pónde té nyaa echē béehelée-sε bébíí chöm éche étánjéné. Béehelée-sε bēsōntēn chöm éche éde mbále ne éche éesē mbále. Béwēmtan bán nzé bébenle Dyöb, né bēbē nhon.⁶ Bonj mod ábē menyinje bwāmbwam nzé abele' ngáne Dyöb áhedeé nzé atéde-ε áá kéchéé éche mówóó ékwógnéde mó.⁷ Depedé á nkōjsé, deépeneé chōmchōm, nzé dewéde-ε, déeswéēnné chōmchōm.⁸ Né-ōó, nzé dewóó ndyééd eche dédyāgkē ne chöm éche déhāgkē á yäl, né nê ákwógnéde syānē.⁹ Bonj bad ábe béhede nhon asud, bébelé bhún á mekágsen-tē, bébé ngáne bad ábe békwdé melám. Bébelé bhéde mekan abel híin níme mééboo ne mekan híin níme méébonje bó. Nén ábele bétage bwāmbwam.¹⁰ Mod ké ahéé awē awóó nlém áte bwāmbwam ábud mōné awónj, abelé ábelé' e'bébtéd é' mekan ákud nímé mōné. Nê ábelé donje á bad bétédte ádúbe Krístæ, békúde-ε ndutul híin á nlém tē.

Paale abagé Timoti elébé

¹¹ Bonj wε, á-Timoti, mod a Dyöb, bán ábē e'bébtéd é' mekan. Nané mekan ambíd níme métánjéné á'sō é' Dyöb, édānj bad, éwesān pónde ésyāāl, épwiited-τε.¹² Wéd yäl áte ébē ésum nlém wεε Dyöb ébenle-ε mó. Alonjé áde déemaá' áde Dyöb ábágé wε, wéd dō achānjed. Dyöb dēmbē wε áde alonjé áde wénhābpē á'sō é' bad híin wεé módūbpē Krístæ.¹³ Á'sō é' Dyöb, mó awē abage bwēm ésyāāl alonjé, ne á'sō ábe Yesu Krístæ, mó awē ankal mbále

á'sō wée Pontus Payledε, nlânge we nén mée, ¹⁴ ébele chõm ésyāāl ngáne Dyõb áhóbé aá ébel, kááhne pónde eche awed Sáṅgwée, Yesu Krīstāā ápεé. ¹⁵ Apě á epun éche Dyõb Titée átíídé aá ápε, Dyõb ane awě ábē bad bébageé mekenag. Mwěmpen-naá adé Nkamlεε a mbáá a nkõṅsé rīsyāāl. Mó adé Kāṅ e kāṅ ésyāāl abé-'ε Sáṅgwée a besáṅgwée bésyāāl. ¹⁶ Mwěmpen-εé awóó ngine ábē á alongé á ngíndé ne á ngíndé, adé-'ε á e'nyínεn bé ekíde ábe é'pεne bwāmbwam nyaa echě modmod éehelée-se ápē benben. Mó adé ane awě modmod éēnyīnēē mbêd, modmod ééhēlē-'ε-se anyín mó. Edúbé ébê ne mó, ābē-'ε á nkamlεn á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

¹⁷ Síṁ bad ábe bédé nhõn etúu áte nén wée béekumé ekáá á tâl, béesumé-'ε nlém áyāl e nímāb nhõn, bwēm ábe é'maa', boṅ bésun nímāb nlém wée Dyõb. Mó adé ane awě abage syánē chõm é'syāāl éche détógnéné ábel boṅ débê menyīnge. ¹⁸ Láá bó wée bébele mboṅ áwõṅgen bad, ngáne bad ábe bébúde mōné awõṅ bébágkē nhõn, mekan mé bwām níme bébeleé nímê nímāb nhõn, béwõṅ-'ε nlém áwõṅgen bad ne kéchéé éche Dyõb ábágé bó. ¹⁹ Nzé bad bébele nén ébē nēṅgáne békõṅgé nímāb nhõn ádyõb. Nén débē nēṅgáne nsáaned níme rīsúmnédé bwām ábel boṅ rīsõgtεn mekan níme méhúε' á'sō ábel békud alongé dēn áde ákõṅté alongé abé.

²⁰ A-Timoti, nsón níme Dyõb ábagé we tõṅ mó acháā. Weewóó pónde ne mehób níme bad béhóbéé níme méēwõṅgān ábe Dyõb edúbé, ne mehób níme donṅe á bad béhóbéé bán chõm ehóg édé mbále, bad bémpēe-'ε béhābē bán chõm émpēe chõó édé mbále. Boṅ bó moosyāāl bébele awusé nzé béhóbē bán, “Mε-εé ndé mod awe abíí.” ²¹ Donṅe á bad ábe béwēmtan bán bébíí mam níme médé, boṅ bēn béekoó'ε adúbe áde Dyõb á mbále ahíd.

Nsimé rí Dyõb nímê ne nyé moosyāál.

Kálag eche elónténé ébε echě Paalε áténlé Timotiε Ndibned n kálag

Kálag eche Paalε áténlé Timotiε eche elónténé ébε échěbe bwámbwam tângene elébé éche ábageé Timotiε née mod awě búmō bébele nsón ní Dyōb ne awě awōngan mó. Dyam áde Paalε ákóó ahób áwēd-te ádíi nwesen. Alébe Timotiε awéde-’ε mó nlém á abum aá ábê ábenle’ Yesu Krístæ ne nlém nhóg. Paalε akoo Timotiε etúu asím áte aá átéd pónde ne mpenten mé eyókél míme méēwōngān bad boŋ nítimé mípuutád bad. Amín e mímén mésyāāl Paalε akamtan Timotiε áyāl e ádē alongé, mó Paalε nyaa eche adúbpé Krístæ, awesen áde awesanné, edaŋge éche álúmté wée bad ne metake míme ákudéé akal áde ákaléé Eyale é Dyōb.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Mekenag ne elébé 1.3-2.13

Elébé ne asím dé etúu áte 2.14-4.5

Paalε ahóbé tângene eche nyaa 4.6-18

Nsógtēn 4.19-22

Paalε alómmé Timotiε melenten

¹ Mε Paalε, mbapεε a nlomag awě Yesu Krístæ me-εé ntelé enén kálag. Dyōb áhede aá nkal nkalanj tângene alongé áde ahóbé aá dekadé abé áde dédíi nhóg ne Yesu Krístæ.

² A-Timoti, wε-εé nítenléé enén kálag. Edíi awem mwān a nlém. Nsimé, e’boŋ bé nlém ne nsanj míme níhúú ne Dyōb Titíε ne Yesu Krístæ awesyánē Sánḡwéé, mbê ne nyé.

Paalε aságnéné Dyōb, awéde-’ε Timotiε nlém á abum

³ Nságnan Dyōb áde níbenléé ne nlém nhóg melemlem ngáne ábēm betaa bébénlé’áá mó. Nságnan mó pónde té áyāl echōŋ nzé nkānne’, nkuu ne mūte. ⁴ Nzé nkāmténé ngáne wēnsudénné boŋ échii, mbelé rídāŋ wε anyín bwámbwam, ábel boŋ rílōn ne menyīŋge. ⁵ Nkamtan nén meé ekoó Yesu Krístæ adúbe, míme melemlem mé adúbe móo nyoó ambáá, Laise, ne nyoó, Yunise, bómpe bēnwōngē. Bōob-pōó, mbíi meé ádê adúbe dōo wēmpē éwóó. ⁶ Enén nzōm chó ekáá boŋ níkamtán wε nén meé nde echě Dyōb dēmbéé wε áde mémbānnē wε mekáá á nló, ébê ébenlad chó. ⁷ Dyōb déebeléé aá syánē déwōŋ mbwóg áte ábele mó. Boŋ pen échē Edáádāŋ ébage syánē ngíne ábele mó, ébele delúmtē bad edaŋge, ébele-’ε dechāŋge échesyánē yāl.

⁸ Né-ṵó, weewógé e’sōn álāa bad tângene awesyánē Sánḡwéé, Yesu Krístæ. Weewógé-’ε e’sōn áyāl echēm kénéé rídíi mod a mbwōg áyāl echě Krístæ. Boŋ pen ne ngíne echě Dyōb ábágé wε, kwentén ákud metake ne me akal áde dékaléé nkalanj ní bwām. ⁹ Dyōb dōo ásóó syánē, achélé-’ε syánē ábē ábē bad. Abelé nén saké áyāle dyam áde débélé boŋ áyāle míme ntíi mēn míme ámbenlé nkōŋsé rídēhób bán mbootad. Abage syánē míme nsimé alóm áde alómé Yesu Krístæ á nkōŋsé áyāl e syánē. ¹⁰ Bōob-pe, Dyōb álúmté syánē nsimé ape adé Yesu Krístæ, Nsoode awēd ápédé. Abódté ngíne e kwééd, abēnlédé-’ε nkalanj ní bwām álúmed syánē alongé áde déemaá’.

¹¹ Dyōb ápwédé me nēŋgáne mbapεε a nlomag ne meléede ákal míme nkalanj ní bwām. ¹² Enén nzōm chó-’aá ekáá boŋ níkudé mímén metake. Boŋ meewógéé akwágké ké ahóg áyāle mbíi ane awě nísumé nlém áyāl. Mbíi-’ε nén meé

ákáá chõm éche ábágé áwëm mekáá káõηne á epun é nkáásé. ¹³ Ayáge áde átãηgéné áde ní'yágté wε, ékonj dó acháa. Ábê nêηgáne elãnsén éche étãηgéné ahíd. Edúbe Yesu Krĩstaa, édãη-'ε bad bémpēe abé áde édíí mod nhóg ne Yesu Krĩstaa. ¹⁴ Edáádãη éche Esáá édé syánē áte, chõw éwõηgan wε ábel bonj nkalanj ní bwãm níme Dyõb ábágé áwõη mekáá écháa mó bwãm.

¹⁵ Ebíí wεé bad bé Krĩsto bésyãl bémbãη me á yãl áde mbédé á mbwõg e Esia. Faygeduse bó Hemogenes bómpē bémbē átíntē e bad ábe bémbãη me á yãl. ¹⁶ Nkãñne' nén meé Dyõb álúmed ndáb echē Onesiforuse ábē e'bonj bé nlém áyãle awédé'áá me nlém á abum pónde té. Enkênkwágénné me áá ndé á mbwõg. ¹⁷ Ade ápedé á Roma pēén, ambootéd me ahed káõη anyín-ne me. ¹⁸ Nkãñne meé Dyõb álúmed mó ábē e'bonj bé nlém á Epun é nkáásé. Mmõη ebíí-'ε bwãm nwõηgen níme ábágé'áá me á dyad dé Efesus.

2

Paale ad Timotiã atãηgéné abé sãnze e bwãm eche Yesu Krĩstaa

¹ Bõab-põó á awem mwãñ Timoti, nsimé níme Yesu Krĩstaa ábágé wε, mbê níwede wε áte. ² Mekan níme wénwõgkē néé ní'yágtéé ekud é bad tãηgene Krĩstaa, wémpē yágéd bad mó ábe bédé bad ábe bómpē béhēle béyágéd bad bémpēe. Bébé bad ábe béyãgéd-te bó. ³ Wémpē ékwentēn ákud metake, ébê ngáne sãnze eche Yesu Krĩstaa. ⁴ Sãnze echē edé á nsón, ebelé éhédé áá mówóged awē mod ambáá menyĩnge, né-õó eesóléé mekan áte níme bad ábe béesē sãnze bébeléé. ⁵ Nyaa empée eche éhēle ébēlē Krĩstaa edé nêηgáne mod awē anyãgte mehélé ne bad bémpēe. Eéhēlēē-se ákud nsábe éetóméé né ahídé mbéndé éche betíídé anyãged mehélé. ⁶ Mbelé-nzag awē abelé ntũ móõ atãηgéné mod a e'só abé ákud mbote. ⁷ Dõl mekan áte níme níhóbé áyãle Sãηgwéé ábēl esõñtén mó mésyãl.

⁸ Kamtén nén wεé Yesu Krĩstaa ambíd á mbyaa níme Dabide, Dyõb dẽmpuú-d-te mó áde awédé. Mmén nkalanj ní bwãm móõ níkanléé bad. ⁹ Akal áde níkaléé nímén nkalanj ní bwãm dóõ ákásá bonj níkudé metake káõη béhãg-kε me á mehanj nêηgáne mod awe abóõ mbéndé. Bonj modmod ééhēlēē-se ahé Eyale é Dyõb bengõbéngõbē. ¹⁰ Né-õó, nwēséné metake níme níkudé ábel bad ábe Dyõb ápwédé, bómpē békud e'soósonj ábe Yesu Krĩstaa ábéé bó, bébé-'ε áse e ehúmé éche ébé á ngíndé ne á ngíndé. ¹¹ Enén póle edé mbále, edé nén bán, “Nzé syánē dewédé ne Krĩstaa, né syánē dεébē-'ε á alongé, ne mó.

¹² Nzé dedé dewesan mekan ne mó, dεéklámén ne mó, nzé debáá mó á yãl né mó-'ε ábãñ syánē áyãl.

¹³ Nzé déébēlē' ngáne Krĩstaa áhēdεé áá débēl, mópen ábē ábel chõm ésyãl éche áhóbé áá móõbēl, áyãle ééhēlēē-se abãñ eche yãl á yãl.”

Paale ad Timotiã abé mbélé-nsón a bwãm

¹⁴ Ebē ébēle bad ábe bédúbpé békamtan nímén mekan. Esím bó etúu áte á'sõ é' Dyõb wεé béepentán nhóg ne aníní tãηgene e'yale. Ene ndín e ntãñtén eewõngánné bonj pen ebépte adúbe áde bad ábe béwóglan. ¹⁵ Wéd yãl áte ábel Dyõb anyín nén áá edé mod a nsón awē eékwágé ábel nsón níme ábeléé, ébé-'ε mod awē ayãgte nkalanj ní mbále nyaa echē étãηgéné. ¹⁶ Weewóõ dyam ábel ne e'kúkú é' mehób, ne mehób níme méesē etógnén áyãle nzé bad béhóbé échē ndín é mehób, né débēl bẽnabpé mekan ábel níme Dyõb déehédéé áá

bébel. ¹⁷ Donje á bad ábe béhabe échén ndín é mehób bédii Himenose bó Filetus. Mmab mehób médii nêngáne sii eche edyâg mod áte ésebán emaa'. ¹⁸ Bétédte adúbe áde átânjéné, bétímé béyágte bán syánē ábe dedúbpé, Dyöb áamáá syánē apuud. Enén ndín e ayáge ebépte donje á bad adúbe. ¹⁹ Bon kénê, mekan míme Dyöb áamáá anabe, méehañlanné. Awedé mín-naá e'yale éténlédé nén bán, "Sánjwéé abíi bad ábe bédé ábē bad," éténlédé-'e nén bán, "Bad bésyāāl ábe béhabe bán bédé ne Sánjwéé, bétânjéné bésóg mbéb abel." ²⁰ A ndáb e mod ambáá, donje á mīse áde áde bēbēnlé gōl, donje sílva, donje-'e áde áde bēpódé ne áde bēbēnlé hyæg. Bēbenlad donje nzé dyaam dé edúbé áde, donje-'e bēbenlād pōndé kēhéé. ²¹ Nzé mod ké ahéé asógé mekan mé mbinde abel, ābē nēngáne mīse míme bēbenladtē nzé dyaam dé edúbé áde. Ane mod abelé asāj, eche Sāñ-'e abenlad mó. Ane mod abāg mbonjsén ābel dyaam á bwām ké áhéé.

²² A-Timoti, weébēlē mekan mé mbéb míme kódebad ébeleé. Bon pen éwane áte ébele mekan míme métânjéné, ébē édúbe Krīstā, édāñ bad bēmpēe, ébē-'e nsañ ne bad. Ehíde nímén mekan nchoo ne bad bēmpēe ábe békāne Dyöb ne nlém nhóg. ²³ Weewóo dyaam ābel ne e'yókél bé mpenten mmé méewóo-'e nwōngēn ké nhóg áyāl e mod. Ebíi wēé mpenten nīpēene nselag. ²⁴ Syánē ábe dedé-'e bembāledē bé Dyöb deésēnlé. Bon pen, detânjéné débōñ nlém ne mod ké ahéé, detânjéné déyāgtē bad bwām déwesán-ne bad. ²⁵ Déyāgte bad ábe bētyéeman syánē ābel bon bēbīi bán mam míme béhábēé syánē á yāl méesaá mbáale. Déchedēn bó yāl nzé debele nē. Délyāg nlém nén bán Dyöb débēl bēchēm ádāb awusé béhāñlén, bēsōñtēn-ne mbáale eche eyale é Dyöb ékaléé. ²⁶ Nén débēl debyéé dépē bó á nló-te, bēbíd-te Devāle á melám tē. Devāle ammad bó akób ádogé-'e bó ābel mekan míme áhédé'áá aá bēbel.

3

Paale ahóbé tñgēne ebébtéd eche ébē á e'pun bé asóg

¹ A-Timoti, nhede mēé ebíi nén wēé á e'pun bé asóg, mekan mébē ebébtéd. ² Ene pōndé bad bēbē ábe bédáá chōm, ábe bédáá mōné, ábe bédé kúmbe, ábe bédé epame, ábe bēbébé nsal áte, ábe bēewógné ábab besáá ne benyaá, ábe bēebagé mesāgnēn áyāl e chōmchōm, ábe bēebelé ngáne Dyöb áhedéé. ³ Bad bēbē-'e ábe bēlūmtē bad bēmpēe edāñge, ábe bēewóo nlém ní ngōl, ábe békale bad metóm áyāl, ábe bēehelé yāl akób, ábe bédé ekan, ábe bēedā bwām. ⁴ Bēbē ábe bēkag bad ntúrē, ábe bēwóo ehóhó é abé, ábe bēwēmtan bán bétómténé abé, bēbē ábe bédáá menyīnge mé nkōñsé, bēedáá' Dyöb. ⁵ Bad bēbē ábe bēlūmtē byánán bēbele ngáne Dyöb áhedéé bon bēemwāá bán ngīne e Dyöb éhāñlén ádāb alōngé. Weékāg échén ndín é bad benben. ⁶ Abén bad donje áde áde ádoge bad, bésól áwab mendáb bédoge bebaád ábe bēewóo debyéé ábe bēdyēē áwēd-te. Abē bebaád bēbélé mbéb bwāmbwam nyaa eche nímē mbéb nídēnlédé bó nēē nted. Mewēmtēn mé mbéb mó ne mōō rīkamlan bó. ⁷ Bēwóglan meyāge nyaa ne nyaa bon bēeheléé ayáge á Dyöb á mbáale abii. ⁸ Ngáne Janēse bó Jambres bētāñgēnnē Mosēe bōód, melemlem nē dōó ábē bemelēede bé metóm bētāñganné ayáge á mbáale. Mewēmtēn mé mbéb mōó bēwóo. Dyöb ábáá bó á yāl áyāle bēetāgnēé adúbe awōñ. ⁹ Bon bédōg bad dāsō á esōñ é pōndé áyāle bad bēchēm échab edimdim, melemlem ngáne ēmbēnlédte ne Janēse bó Jambres.

Paale adii alébe' Timotiē

¹⁰ Bon wēe a-Timoti, ehíde ayáge áde n'yágtē bad bwām, ehíde abé áde rīwóo, ehíde-'e chōm éche rīhedéé abel áwēm alōngé. Ebíi wēé ndúbpé Dyöb, ebíi

awesɛn áde níwɛsanné, edəŋge éche nílúmteé bad. Ebíí ngáne níkáá nlém áyāl e nsón míme mbéleé. ¹¹ Ebíí ngáne bad bétagtéé me, ebíí-’ε metake míme níkudéé áyāl enê. Ebíí ndín é mekan éche ébénlédé me á myad mé Antyog, Ekoniom ne á Listra. Ebíí ngáne mênkangé nlém áyāl e metake míme mênkudté áwed. Boŋ Sánjú Yesuε ansōŋ ádêm alongé ásē e níme metake mésyāāl. ¹² Ne mbále mod ké ahéé awě abele mekan ngáne Dyöb áhedéé abé áde ádíí ne Yesu Krístəə, atəŋgéné ákud metake á mekáá mé bad. ¹³ Boŋ e’bébtéd é’ bad ne bad ábe bédoge’ échab yāl, bénabpé mekan abel míme métómténé ebébtéd abé, bédogé bad, bad bémpeé-’ε bédogé bó. ¹⁴ Wε pen a-Timoti, ébê ébele mekan míme éyáɡké míme ebíí-’ε nén wεé médé mbále, áyāle ebíí bad ábe báyágté wε mó. ¹⁵ Ebíí-’ε wεé se ámwéndemé móbīi chöm éche eyale é Dyöb édíí. Echén eyale é Dyöb chóə ébáɡé wε debyéé ášōŋten nén wεé Dyöb ásóó wε áyāle édúbpé Yesu Krístəə. ¹⁶ Chöm ésyāāl éche bétélé á kálag e Dyöb ehúú ne Dyöb. Ewōŋgan áyáged bad, éwōŋgān aláa bad míma b mewusé, éwōŋgān bad áti mewusé míme bébélé, élanɡē-’ε bad ábel mekan míme métəŋgéné. ¹⁷ Eyale é Dyöb éwōŋgan ábel boŋ mod awě abenle Dyöb ábê mboŋsén ákwogned-ε ábel nsón ní bwām nísyāāl.

4

¹ A-Timoti, á’sō é’ Dyöb ne Yesu Krístəə, mó awě ákáād bad ábe bėwédé ne ábe bédé á alongé, á dīn áde mó awě ápě ámbīd abé-’ε nkamlɛnɛ a moosyāāl, nkoo wε mímén mekan aláa méé: ² Ekale’ nkalan mí bwām ké áde bad bédáá mó awóg ké’ε áde bėedəə’é. Ebel bėbīi bán chöm éche éhóbeé édé mbále, ébel bésóg mewusé abel, éwéde-’ε bó nlém á abum, éyáɡte-’ε bad mímén mekan ne nwɛsɛn nísyāāl. ³ Póndé épě eché bad bėehədté bán bėwóg ayáge áde átəŋgéné, boŋ pen bėbelé’ mekan míme míma b nlém nílanɡé bó aá bėbel. Bemelėede-’ε ábe bédáá bán bėlanɡe bó mekan míme bédáá awóɡlɛn bėn ne bėn-naá bėwóɡlānnē. ⁴ Bad bėbāŋ mbále e Dyöb awóɡlɛn, bėbāɡ metúu áwóg póle é metóm. ⁵ Boŋ wε a-Timoti, échəə echon yāl bwām póndé ésyāāl. Ewɛsɛn metake, ébele nsón mí mod awě akanle bad eyale é Dyöb ébele-’ε nsón nísyāāl míme Dyöb ábáɡé wε aá ébel.

⁶ Mε pen, póndé emaa mé ape eché bėbėé me ngáne nde, póndé emaa mé abé benben áte de ádén alongé. ⁷ Néε mod a nsón awě Krístəə, nwané nzum e bwām, mmadé nsón míme Krístəə ámbéé me aá mbéle mó. Nhídé-’ε adúbe nyaa eché etəŋgéné. ⁸ Bəəb-pe, nsábe ní sine me, míme nílúmte nén bán mbéle nsón míme ní təŋgéné ngáne Dyöb áhedéé. Mmé nsábe móə Sánɡwéé, mó awě akáadte bad nyaa eché etəŋgéné ábéé me á epun é nkáásé. Saá-kaá mməmpɛn ábéé mó boŋ ábē káŋne bad bėsyāāl ábe bė sine’ échē epɛ.

Paale alébe Timoti

⁹ A-Timoti, éwan áte éwámsɛn ape áwēm. ¹⁰ Nhóbe nén áyāle Demasε abáá me áyāl akíí á dyad á Tesalonika áyāle adəə mekan mé nkōŋsé. Kresɛnsɛ akíí á mbwóg e Galesia, Titusε mó-’ε ákē á dyad á Dalmatia. ¹¹ Lukasε mwəmpɛn mó adé ne me. Nzé epag, épēēn Makosε áyāle áwōŋgēn me áyāl e nsón míme níwóó. ¹² Nlómé Tikikusε á Efesus. ¹³ Nzé epag, épiinéd me echem kóte. Mentédé chó á dyad a Troas á ndáb wéε Kaapusε. Epiinéd-ε me nhíbe ní kálag, bwāmbwam ní ngob é nyam. ¹⁴ Alesandaa awe alúε e’kii abelé me ebébtéd bwāmbwam. Sánjú Yesuε ákəgsɛn mó áyāle mbéb míme ábélé. ¹⁵ Wémpē étédɛn mó póndé áyāle antyéémén sé bwāmbwam áyāle nkalan míme sékalé.

¹⁶ Ngen e’só eche nítyéémé a nkáásé modmod enkēnkwoɡnédte me. Moosyāāl ambāŋ me á yāl. Nkāne nén méé Dyöb álagsɛn bó. ¹⁷ Kénê Sánɡwéé ambé ne me, ábē-’ε me ngíne. Nén dēmbēl menhēl nkalan mí bwām akal nyaa

echě bad ábe béesě bad bé Israel bėnwōgkē mō. Sāngwéé anhúd-te me á nsəl ní ngii. ¹⁸ Sāngwéé āsōŋ me alongé áyāl e ebébtéd ké éhéé éche étán me ākēn-ne me áwē nkamlēn ní mín ne nsāŋ. Edúbé ébê ne mō á ngíndé ne á ngíndé.

Melēnten mé asóg

¹⁹ Lēntéd me Priskaa bó Akwilaa, élēnted-te me abum á ndáb áde Onesiforusē. ²⁰ Erastusē anlyōg á dyad á Kōrinto, nítdē-’ē Trofimusē á dyad á Miletus, áyāle akōnlé’áá. ²¹ Ewan áte ényín nén wēé mōpedé áwēm, ahéb á ngíne ádēhób bán ápag. Yubulusē, Pudensē, Laynusē, Klodia ne bānned bé Krīsto ábíníí bésyāāl bélénté wē.

²² Sāngwéé ábê ne wē. Nsimé ní Dyōb níbê ne wē.

Kálag eche Paale áténlé Tituse Ndibned n kálag

Tituse eebédéé mod a Israel bon antim mod a Krīsto, áwōngān Paale, búmō bébelé nsón n Dyōb. Paale antelé Tituse enén kálag alyág áde ánlyāgkē mō á mbwóg é Kret ānān nsón mí mwembé. Enén kálag ekoo' metote meláán anān á dīd.

Dyam dé'só, Paale akamtan Tituse nyaa e abé echē belyáged bé mwembé bétāngéné awōn, tanje ngáne bad bé Kret bēnwōngē abe dé mbéb. Paale alébe-'ε Tituse ngáne átāngéné bad nyaa ne nyaa aléb á mwembé-te. Abén bad bédii bechun bé bad, kódebad ne ngāndérε, ne betān. Asóged, Paale alébe Tituse ngáne abé á mod a Krīsto átāngéné abé bwāmbwam ābé nsañ ne nhóg ne aníní, ābel ekōyí éēbāg, mpentēn méēbāg, nkabén-ne méēbāg á mwembé-te.

Nkabted n kálag

Ndibned n kálag 1.1-4

Belyáged bé mwembé 1.5-16

Nsón míme bad téé bétāngéné abel á mwembé te 2.1-15

Elébé ne asím dé etúu áte 3.1-11

Nsógten 3.12-15

Paale alómmé Tituse melēnten

¹ Me Paale, mbālede a Dyōb ne mbapeε a nlomag awē Yesu Krīstā, me-éé ntelé enén kálag.

Yesue ampwēd me, alóm-me me ābel bon adúbe áde bad ábe Dyōb ápwédé ákag á'sō ne ābel bon bēbii mbále tāngene Yesue, bébele' ngáne Dyōb áhedéé.

² Nén ábele bad bé Krīsto bēwōn e'lyág bé nlém ákud alongé áde déemaá', dōo Dyōb, mō awē eekālē metóm ánhōbpē aá mōōbē, nkōnsé rídēhób bán míbootad.

³ A pōndé eche etāngéné-'ε Dyōb dēmbel aá bad bēbii míme nkalan. Dyōb dēmbē míme nkalan áwēm mekáá, me-'ε ríkāl mō ne kunze eche mō Dyōb, awesyānē Nsoode āmbéé me.

⁴ Ntenle wε, Tituse, awem mwān a mbále á adúbe áde syānē moosyāál déwóó. Nsimé ne nsañ míme rihúú ne Dyōb Titée ne Yesu Krīstā awēd Nsoode, mībē ne wε.

Paale ahóbé tāngene nsón míme Tituse ábenlé á mbwóg e Kret

⁵ Mentédé wε á Kret, mbwóg eche mendíb melānédé ābel bon étii mekan míme méhednad abel, épwēd belyáged bé mwembé dyad té. Ekamtēn ngáne ménlāā'ε wε meé ébel. ⁶ Nlyáged atāngéné abé mod awē béheléé sé békóbén awusé. Atāngéné awōn dāsō mmwāád nhóg, ábe bán-ne bétāngéné bédúbé Yesue. Bétāngéné abé awōn áde modmod éēhēlē-se ahób aá bēwúú nló áte ké'ε aá bédé epuuté. ⁷ Nlyáged a mwembé nēngáne mod awē ahíde nsón n Dyōb ámbid, eetāngeneé néé áwóó awusé á yāl. Eetāngeneé epame abé, ké'ε abé mod awē awāmsan alinj. Eetāngeneé-se abé mod awē abagé yāl á amwé á míim káa mod awē apeene epuuté. Eetāngeneé-'ε se abé metog. ⁸ Bon pen atāngéné abé mod awē akobe beken abé-'ε mod awē adāá akan á bwām. Atāngéné abé mod awē abíε' dyam abel, abé mod awē ábele mekan míme métāngéné, abé mod awē asáá, abé-'ε mod awē akóbe eche yāl. ⁹ Atāngéné abé mod awē akoó nkalan mí bwām, nkalan míme bad bétāngéné nlém asum áyāl adúbe ngáne

béyágté mós. Nén débēl āhēl bad bémpēe ahébe āhíd nkalanj ní bwām nyaa eche etāngéné āhēl-le mewusé níme bad ábe bétāngan nímē nkalanj abided áwed.

¹⁰ Nhóbe nén áyāle bad híin béekwēntēē āhíd nkamlēn níme belyáged bé mwembé. Bédii bad ábe béhóbe e'yale ábe béewóo nsōhtēn bédoge-'e bad. Bad híin ábe béyágte enén ndín e ayáge bédii bad ábe bédé á epepé éche éhóbe nén bán bétāngéné bad ayag. ¹¹ Weémwāg se ábē bad béyágte áyāle bébébte bad bé Krīsto híin ndáb áte ayáged áde béyágtēé mekan níme béewóo'ē kunze áyáged. Béyágte' échē ndín e mekan ábel békud mōné. ¹² Mod nhóg awē ambíd á Krēt se' bōód awē abédé mod a debyéé, anhób aá, "Bad bé Krēt békale metóm pōndé ésyāā. Bébébé nlém á abum, bédii bad ábe béehēle nsón, bedyāg-ke ndyééd bwāmbwam." ¹³ Abē e'yale ábe ane mod ānhōbpē áyāl e ábē bad é'dé mbále. Né-ōó, bad ábe bédúbpē Yesuē bonj béhíde ádé ayáge dé metóm, ékonj bós nímāb mewusé aláa ábel bédúbe ayáge áde átāngéné. ¹⁴ Nén débēl bédúbéé póle é metóm éche bad bé Israel, béehíd-taá mekan níme bad ábe bébáá ayáge á mbále áyāl béhóbeé. ¹⁵ Ne mod awē asáá, chōm ésyāāl ésáá bonj ne mod awē eekēnle áte ne awē eedúbpe, chōmchōm áyāle níma b mewēmtēn ne nlém méekēnleé áte. ¹⁶ Bad ábe béyágte ádé ayáge dé metóm béhóbe nén bán bēbii Dyōb, bonj nímāb mbeltéd nílúmtē nén bán bēebii'ē mós. Bébele mam níme bad békós, béebeléé-'e ngáne Dyōb áhēdeé, béehelēé dyam á bwām ké ahóg ábel.

2

Paale ad Tituse áyágte ayáge áde átāngéné

¹ A-Titus, éyágte bad ayáge áde átāngéné. ² Eyáged baachóm bémbáá wēé béchyáá échab yāl bwām, bébele mam nyaa echē bad bébagéé bós edúbé bébē-'e bad ábe bébyéé' mam ábel. Békag á'sō bédúbpe Krīstā, békag á'sō bédā bad bémpēe, békag-ke á'sō béwesān metake níme békudeé áyāl e adúbe áde bédúbpē. ³ Eyáged-te bebaád bémbáá wēé nímāb mbeltéd nílúmed nén bán bébage Dyōb edúbé. Eláa bós wēé béehōbē nhóg ne aníní mam áyāl ábébed bós dīn, bébage-'e échab yāl á amwé á mīm. Bonj eláa bós wēé béyágte bad mam níme métāngéné. ⁴ Bébele nímén mekan ábel bonj béhel e'tum é' bebaád ayáged ngáne bétāngéné ábab bechóm ne ábab bán adā. ⁵ Béyáged bós bán bébē bebaád bé e'wóngé bé bwām. Bésūm nlém wēé ábab bechóm bēnpēn, béyáged-te bós nyaa eche bétāngéné níma b mendáb abóo bwām, nyaa eche bébē bebaád ábe bésúdtē yāl ásē e ábab bechóm. Nzé bebaád bébele nímén mekan mésyāā, bad béehōbpē nkalanj níme Dyōb ábágé bad dyam dé mbéb áyāl.

⁶ Melemlem ébel kódebad échā yāl. ⁷ A mbeltéd nímōh-'e nísyāā, ébele mekan mé bwām nyaa eche bad béhídtē nímōh mekuu. Nzé eyágte, chōm éche éyágtēé étāngéné ébé mbále, ébē-'e mod awē ahíde mekan ámbíd bwām. ⁸ Enyín nén wēé ayáge ádōh átāngéné ngáne bad béekudté etál áhób wē mam mé mbéb áyāl. Nén débēl bad ábe bétāngan wē békwāg áyāle nén béekudté nzii áhób syánē dyam dé mbéb á yāl.

⁹ Eyáged betān nén wēé béwōgne ábab besáá á menzii mésyāā, bébele-'e mam níme méwōgtē bós menyīnge. Béetāngēnēé nēé bēpentanné bós. ¹⁰ Béechībē-'e bós. Bonj pēn bétāngéné alúmed bán ábab besáá béhēle bésūm bós nlém áyāl. Nén débēl bad béwōh mewēmtēn mé bwām tēngēne nkalanj níme Dyōb, awesyānē Nsoode, níme déyágtēé.

¹¹ Dyōb álómé níme nsímé átíntē e syánē ábel áde ábélé nzii eche moosyāál áhēle ákūd e'soósonj. ¹² Abē e'bonj bé nlém é' Dyōb é'yágte syánē áchene

mekan níme Dyöb déhedéé aá débél ne ásóg esí awónj ábel mekan níme bad bé nkönsé ábe béebíi Dyöb bébeléé. Eyágte syánē ábel mekan nēngáne bad ábe bébyéé' mam abel, ábel mekan níme métəngéné ne ábel mekan níme Dyöb áhedéé á nkönsé wén. ¹³ Debele nén ngáne désinéé ne e'lyág bé nlém mam níme mépě échē epun áde áded Dyöb, mó awě adé Ngum ne awéd Nsoode, Yesu Krístəá ápéé ne éche ehúmé. ¹⁴ Yesue ambě eche yǎl ákəde syánē ásē e mbéb rísyāal ábēl-le syánē debé bad ábe bésáá, debé-'ε ábē bad bēnpən, ábe bėwóó nlém áte ábel mekan mé bwām. ¹⁵ Eyágte bad nímén mekan. Ebeñlad kunze eche Dyöb ábágé wε, áwéd bad nlém á abum ne áláa bad nímāb mewusé ábel béhəñlən. Weémwāg-se modmod anyín wε nkóntéd.

3

Paale ahóbé ngáne abé á bad bé Krísto átəngéné abé

¹ Nlānge wε mée ékamten bad ábe éyágtéé wée bésuded yǎl ásē e benkamlene ne ásē e bad bėmbáá. Wée bėwógne bó bébé-'ε mbonśén ábel dyaam a bwām ké ahéé. ² Eláa bó wée béēhābē modmod dyaam dé mbéb á yǎl, bėbáa' mpentən, bėpwiited, bécheden-ne moosyāal yǎl. ³ Ngen e'só syánē bēn ámpē debédé eyókél, deewógne'aá Dyöb, dempān nzii, debédéé nēe betāñ awónj áde déwóó'aá esíi áyāl e mekan mé nkönsé, déhedé-'ε menyinje mé nkönsé. Dekónáá bad, désíidē-'ε bad alongé áded ásyāal. Bad bēnkəó syánē, syánē bēn-ne dékəó nhóg ne aníníi. ⁴ Bonj Dyöb, awéd Nsoode, anlúmed syánē ábē e'bonj bé nlém ne échē edənge. ⁵ Ansōñ ádesyánē alongé. Saké nsón mí bwām níme syánē dēmbenlé mēmbēl bonj ábēl nē, bonj ambel nē áyāle níme nlém ní ngəl. Anlóm Edəádəñ éche Esáá áwobe syánē mbéb ábel nén déchyáad ekóólé. ⁶ Dyöb ábúdé syánē Edəádəñ éche Esáá abε mbwiined ne Yesu Krístəá, awesyánē Nsoode. ⁷ Dyöb abélé nē, ábel bonj nímē nsimé mbél dékobned áwe e'só bonj syánē ámpē déwōñ e'lyág bé nlém nén bán deékūd alongé áde déemaá'. ⁸ Enén póle echē nhóbéé edé mbále.

Nhede mée níkonj nyé nímén mekan aláa ábel bonj bad ábe bédúbpé Dyöb bébii ngáne bébeléé mekan mé bwām. Nén dōó ébóó bán débēle', nē dō-'aá dépiinéd moosyāal nsyāñ. ⁹ Bonj nyétede e'kúkú bé mpentən, akal á póle tēngene ngáne mbyaa mēmbóótédte. Nyétede-'ε ngabén ne ntāñten tēngene mbéndé é bad bé Israel. Abén bwēm béepēenée nsyāñ, béesaá-'aá dyaam dé abelen. ¹⁰ Mod té awě apεene ngabén átínté e bad bé Krísto, nzé ebagé mó elébé ngen póg ne ngen ébe bonj eewóge wε, weewóó dyaam ábel ne mó. ¹¹ Ebíi nén wée ene ndín e mod abébé abele-'ε mbéb. Mbéb níme abélé rílumte bán akwíde eche yǎl nkáásé.

Elébé ne melənten mé asóg

¹² Nzé nlómé Atemase ké'ε Tikikuse bó mod nhóg áwōñ, éwān áte áhye dényín me á dyad á Nikopolis áyāle áwed dōó nítíidé mée mēbē á pónde e ahéb á ngíne. ¹³ Ewan áte ábel bonj Zenase, mod a mbéndé bó Apolos béhide áke eke eche béhedéé áke. Nyín nén wée mówōngēnē bó nyaa eche béetógké chōmchōm éche bēbenlédté áke. ¹⁴ Ebel-le ábesóo bad bėyáge ábel mekan mé bwām. Bėwōngən ábel mekan níme méhedne bán mod ábel. Bébelé mekan níme méesé dyaam dé abelen.

¹⁵ Bad ábe bédé ne me bėsyāal bélénté wε. Ləntéd me ábesyánē baányanj bé Krísto bėsyāal ábe bédáá sé.

Nsimé ní Dyöb mbē ne nyé moosyāal.

Kálag echë Paalε áténlé Filemōne Ndibned ní kálag

Filemōne abédé mod awë andúbé Krístə abé-ε mod awë awóó edúbe bwámbwam á mwembé-te. Kapóg abédé á mwembé míme rídé á Kolose. Anwón ntān awë béchágé'áá bán Onesimuse. Ane ntān ansöb wée Filemōne dó-'áá ámbíd e pónde ábómne Paale. Paale abédé á mbwəg ene pónde. Paale mó ankəñ bon Onesimuse abé mod a Krísto. Kálag echë Paale áténlé Filemōne, antel chó áá Filemōne bó awe ntān bétim ásē, áá mó Paale mólōme' awe ntān ámbíd, nēn Filemōne akob mó ámbíd saké áyāle ádíi awe ntān dēmpen bon akob mó nēngáne mwānyan á Krísto.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1-3

Paale akené Filemōne 4-7

Paale acháá' Filemōne átéd Onesimuse ámbíd 8-22

Nsógten 23-25

Paale alómmé bad melenten

¹ Me Paale, awë adé á mbwəg á dīn á Yesu Krístə, me-εé ntelé enén kálag. Sé Timoti, mwānyan a Krísto awêd, sélōmme nyé melenten. Sélente' we Filemōne, nsón e echon awêd awë mómpē abele' nsón míme sébelé. ² Sélente' káəñne Afia, awed mwānyan a mmwaád a Krísto. Sélente' Achipuse awë mómpē akale' nkalan mí bwām ne ngíne esyāal ngáne sémpē sékalé. Sélente-ε bānned bé mwembé ábe bébome' áwon ndáb. ³ Nsimé ne nsañ ní Dyöb Titée awêd ne Sāngú Yesu Krístə, mbê ne nyé.

Edənge ne adúbe áde Filemōne

⁴ A-Filemōn pónde téé nzé nkāne', mbelé nsāgnān Dyöb áyāl echōñ. ⁵ Nsāgnan Dyöb áyāle nwógé nēn bán edəá bad bé Dyöb bésyāal, esumé-ε nlém wée Sāngú Yesu Krístə. ⁶ Nkāne' nēn meé, nlatén míme syāné déwóó nēngáne bad ábe bédúbpé Krístə, mbel nyékon mekan mé bwām mésyāal nímé Dyöb ábágé syāné asōñten. Nēn débēl ehúmé éche Krístə ényínned. ⁷ A-mwānyan, edənge éche éwōñné bad ábe bédúbpé Krístə, éwógté me menyīnge bwámbwam éwéde-ε me nlém á abum. Éwógté bad bé Dyöb menyīnge.

Paale ad Filemōne ákob Onesimuse

⁸ Né-óó, kénéé edíi bán nwóó kunze ákamlen we á dīn á Krísto ábel dyam áde étəngéné abel, ⁹ edənge éche níwānléné we ébéle ncháa' we cháán. Me Paale, nhóbe nēn nēngáne nchun mí mod míme rídé-ε á mbwəg bəəb á dīn á Krísto. ¹⁰ Ncháa we á nló míme Onesimuse. Adíi bəəb nēngáne awem mwān. Me-εé nkəə bon adúbé Krístə áde abédé á mbwəg hén ne me. ¹¹ Ngen e'só, enkēmbáá we etógnén. Bon bəəb adé sóo etógnén. ¹² Nlōme' mó ámbíd áwōñ bəəb, adíi mod awë rídáá bwámbwam. ¹³ Mendəñ meé ábê ábê ne me ábel bon áwōñgen me á etál échōñ bəəb áde rídíi á mbwəg hén á dīn dé nkalan mí bwām. ¹⁴ Kénê, meédəə'ε meé rínyáged we áwógen me. Bon pen mēdəñ meé éwōñgen me áyāle mmōn edəá me awōñgen. Né-óó, meéhēlē-ε mbēl dyamdyam ésebán mmōn ekwēnténé. ¹⁵ Kapóg Dyöb dóo dēmbēl áá Onesimuse ápágned we á yāl é esón é pónde, ábel bon nzé atimé ámbíd áwōñ ábē ne we ne abé ásyāal. ¹⁶ Bootya bəəb, saké ntān ngēn adíi. Adíi awed mwānned a Krísto. Ndəá mó bwámbwam, we-ε ámpē étəngéné mó adəñ ké

tómaa ngáne rídáá mó. Etàngéné mó adəŋ ngáne ntāŋ awōŋ, édəŋ-’ε mó née awoŋ mwǎnyaŋ a Krīsto.

¹⁷ Né-ɔ́, nzé etédé me nêŋgáne mod awě nyúmō nyêbele nsón, etàngéné mó akob melemem nêŋgáne wékobpé me. ¹⁸ Nzé édé nén bán aběnlé we epandé, ké’ε awánlé we alúm, né mēsābē we. ¹⁹ Me Paale, mměn-εé ntelé nén ne échēm ekáá. Mēsābē we. Boŋ pen, weéchatán nén wεé Abel áde ríbélé boŋ ékud alongé dékōlē, édé nêŋgáne wémpē ewanlé me alúm. ²⁰ Né-ɔ́, a-mwǎnyaŋ, ncháa’ nén mée éwōŋgen me á dīn á Sǎngú. Wógéd me menyinje á dīn á Krīsto.

²¹ Atel áde rítélé enén kálag ábélé nsumé nlém nén mée, wěbelé me kéchéé éche rílangé we mée ébele me. Mbíi mée wěběl-le ké tómaa ngáne ríhóbé mée ébel. ²² Dyam démpēe áde ríhóbé mée rílaa we ádíi nén mée, é nabned me toŋ áwoŋ ndáb áyāle ndúbpe nén mée Dyōb déwōg nyé mekáne, abídéd me á mbwōg, ntán nyé ámpē.

²³ Epafraε, awě súmō sédé á mbwōg á dīn á Yesu Krīsto, mómpē alómme nyé melentē. ²⁴ Káŋne Makase, Aristakuse, Demase, ne Lukase ábe syáábō sēbele nsón bómpē bélénté nyé.

²⁵ Nsimé míme Yesu Krīstəə ríbê ne nyé moosyál.

Kálag e Hibru Ndibned n kálag

Mod awě atelé enén kálag antel chó âwéd bad bé Krīsto nlém a abum áyāl e metake míme bó donje á bad békúdé'áá adúbe áde béndūbēē Yesue. Alúmté áte nén aá melě míme Yesue ápééné métómé melě míme ménsēbē abé. Alúmté- 'e áte ámpē nén aá béēhūntē nlém nén bán Dyöb déelónédte akag áde ábágé. A melě mé'sō míme Dyöb démwēē ne ábē bad mbwiined ne Mosεε, beprise bóó bēbágé'áá Dyöb mendε á nló mí bad. Boη bóob, Yesue mó adé mod a tīntē a bad ne Dyöb abé-'e prise ambáámbáa awe atómé bekal bé'dáádəη bé' bóód, atóm ángel, atóm-mε kóηne Mosεε, áyāle eche yāl chēn chóó ámbéé nēe mendε, ngen póg ne ngen ésyāāl. Höm áde ádíí Atómténé Asáη tómaa höm áde beprise bé' bóód bēbágé'áá mendε á nló mí bad, mendε míme ábágé-'e mékwógnédé.

Nkabtéd n kálag

Krīstəə mó alúmté bad ngáne Dyöb ákóó abé 1.1-3

Krīstəə atómé ángel 1.4-2.18

Krīstəə atómé Mosεε bó Josua 3.1-4.13

Krīstəə adé prise awě atómé beprise bésyāāl á mbyaa míme Levi 4.14-7.28

Melě míme Krīstəə rítómé melě mé'sō 8.1-9.28

Mendε míme Krīstəə ábágé rítómé mendε míme beprise bēbágé'áá bóód 10.1-39

Adúbe atómé chōm ésyāāl 11.1-12.29

Abé áde áwógte Dyöb menyīnge 13.1-19

Mekáne mé asóg 13.20-21

Melentεn mé asóg 13.22-25

Dyöb áhóbé wée bad mbwiined ne Mwän

¹ Se' bóód, Dyöb dénhōb wée ábēd betaa, anláá bekal bé'dáádəη mam áláa bó. Anhób áwāb ngen ne ngen, ábenléd-te menzii hiin áhób áwāb. ² Boη á e'pun bé asóg hén, ahóbe wée syánē, álanjē awe Mwän mam áláa syánē. Wée ane Mwän dōo Dyöb ápóó boη áhagé' nkoη mí mín ne ní sé. Mó-'áá Dyöb átíídé aá mó awóó nhəgtéd rīsyāāl. ³ Ane mwän móo adé e'kin-áte bé ehúmé é Dyöb, mó-'áá alúmté syánē ngáne Dyöb ákóó abé. Adíí melemlen nēe Dyöb-pe ádíí. Ngíne e eyale é nsəl échē ane Mwän ebelé mekan mésyāāl mékag á'sō ngáne métəngéné abé. Ahúd áde áhúdé syánē á mbéb-te, abelé syáné moosyāāl desáá. Ámbíd e nê, andyεé Dyöb á Ngum é ekáá é mbáá ádyōb.

Mwän a Dyöb atómé ángel

⁴ Né-óó, Mwän a Dyöb atómé ángel. Melemlen nê dōo dīn áde Dyöb áchagé mó aá, "Mwän" atómé dīn ádāb á "ángel." ⁵ Dyöb déēhōbēē wée ángel ké póg mbéd aá,

"Edíí awem Mwän,
chii, ndíí sóó."

Dyöb déēhōbē'áá wée ángel ké póg aá,

"Měbē Sáá,

mó-'e abé awem Mwän."

⁶ Boη Dyöb áđēhób aá mólōme' awe Mwän á'só á nkōjsé-te, anhób ámpē aá, "Ángel échēm ésyāāl étəngéné mó edúbé abε."

⁷ Anhób tēngene ángel pεn aá,

"Abelé éche ángel édé nēe epub.

Echê Angɛl éche édé ábē bembəledɛ,
abelé édii née muú míme ríchodne’.”

⁸ Bon Dyöb dénhōb tângene Mwän aá,
“A-Dyöb,

wéékamlén á ngíndé ne á ngíndé.

Wéékamlén ábōn bad nyaa echê etāngéné.

⁹ Edəá mam míme métāngéné, ékōō-’ε mam míme mééboo.

Né-’aá ákáá bon Dyöb, ádon Dyöb,

áp̄wēd wε ábé etógnén tómaa baásyāāl ábe nyāābōō nyêdé,

áp̄wēd-τε wε ábé menyiŋge tómaa baásyāāl ábe nyāābōō nyêdé.”

¹⁰ Dyöb áhóbé ámpē aá,

“A-Sáj wε-εé ehágé nkōŋsé se á mbooted,

nkōn mí mín-ne ndii abwóg áde éhágné échon ekáá.

¹¹ Abé bwēm é’syāāl bépě á asóg, bon wε pen wéébē abé ne abé.

Abé bwēm é’syāāl bémaá ásē née mbóté.

¹² Wéenyag bó áte ngáne bényagéé mbóté,

wéehəŋlén-ne bó áte ngáne béhəŋlanné mbóté.

Bon wε pen wěbē ebé melelem, ádon alonjé-’ε déewōngé asóg.”

¹³ Dyöb déēlāngēē ángel ké póg mbéd aá,

“Dyéé me é ekáá émbáá hén

kááj ne á póndé eche mébenlé

bon ékōgtéd ábōn bad bé ekoyí ámín ne mekuu.”

¹⁴ Cheé-ō ángel édii? Edii e’daádəŋ ábē é’benle Dyöb. Dyöb álóme-’ε bó áwōngən bad ábe békūd e’soóson.

2

¹ Né-ōó ngáne débii mímén mekan, detāngéné kéchéé éche déwógé nlém asum áyāl ábel bon deépānē’ nzii. ² Mekan míme Dyöb dénlāā’ε ángel aá éláa ábēd betaa ménwōn ngine. Bad bésyāāl ábe bénkēnhíd mímé mekan, ábe bénkēmbēl-le ngáne mímé mekan méhóbé’áá, bēnkūd nkógsen míme bēntāngēnnē akud. ³ Chán-nō nyéwémtné bán dehele debíd mímén nkógsen áte nzé deewōŋne nkalan mí bwām póndé? Mmē nkalan mó-’aá nípeene’ enén ndín e e’soóson. Sāngú Yesue mwēn mó asébpé bad akale tângene ábén e’soóson. Bad ábe bēnwōg-ke mam mímé ánhōbpē, bēmbēl syāné denyín nén bán médé mbále. ⁴ Dyöb dōmpē dénlūmēd syāné áte nén aá mímé nkalan rídé mbále. Ambel nē alúmed áde álúmté e’chemléd, mekan mé menyáké ne menyáké híin. Anlúmed nē ámpē ne mekan mímé bad bēbélé’áá á ngine e Edaádəŋ éche Esáá éche Dyöb démbéé bó. Dyöb dēmbē bad Edaádəŋ éche Esáá ngáne ébonnéde mó.

Ane awě alyágte syānē akud e’soóson

⁵ Saké ángel chōō Dyöb ábánné aá ékamlén nkōŋsé mékōōlē mímé séhóbéé bán mépě. ⁶ Bon étēnlédé hōm ahóg á kálag e Dyöb pen nén bán,

“A-Dyöb, cheé moonyon adii awě éwōŋné póndé?

Cheé mwän a moonyon adii éche ékáá bon énoné mó?

⁷ Ayāl e esōŋ é póndé, wembēl enkēmpaá ángel. Wembané mó á atii dé ehúmé ne edúbé.

⁸ Wembē mó ngine ákamlén chōm ésyāāl.”

Abε adé ébágé mó ngine ákamlén chōm ésyāāl, álúmté bán chōmchōm éesaá éche éesě ásē e nkamlén mímé. Kénéé édii-’aá nē, deenyínéé bōōb nén bán chōm ésyāāl édé ásē echê. ⁹ Bon denyíne’ ngáne Yesue adii. Ayāle esōŋ é póndé Dyöb dēmbēl enkēmpaá ángel. Bōōb, Dyöb ábágé mó ehúmé ne edúbé née kəŋ ayāle

metake míme ákúdé ne kwééd eche áwédé. Dyöb álúmté syánē míme nsimé awé áde Yesue áwédé á nló mí bad bésyāāl.

¹⁰ Bwēm é'syāāl é'díi é' Dyöb, m-áa anone' bó. Ngáne édíi nén bán Dyöb áhede' aá bad híin békud etál ábé ábe bán, békud-te ehúmé, émbē mbonj nén bán ábel mod awé ásalé bó nzii ákud metake. Nê débēl ákwognéd ábé mod awé ábēl bonj bad békūd e'soosoj. ¹¹ Yesue awé abele' bonj bad bésán, ne bad ábe bésáá, bó moosyāāl bédíi bán bé Sáá nhóg. Né-'aá ákáá bonj Yesue eekwágé' áchag bó aá baányan. ¹² Etenlédé nén bán anláá Dyöb aá, "Meélāā ábēm baányan ngáne ádonj đin ápédé abé. Měkēn wε nzé syāābōō sēlādné hōm ahóg."

¹³ Anhób ámpē aá,

"Meésūm mímēm nlém ne Dyöb."

Anhób-pe ámpē aá,

"Me nén, syāābe bán ábe Dyöb ábágé me."

¹⁴ Ngáne édíi nén bán ábé bán bé Dyöb bédíi baányonj ábe bėwóó ekob é yāl ne mekií, Yesue ámpē antéd yāl e moonyonj née bó. Ambel nē ábel bonj kwééd eche ánwēē ébóded ngíne eche Satane awé abele' bonj bad bėwág. ¹⁵ Awé áde ánwēē áhúdé bad á mehanj ábe bėmbē betān á alongé ádāb ásyāāl áyāle mbwóg ní kwééd. ¹⁶ Enyínnédé bwām nén bán saké ángel ánhyéé awōngēn. Bonj ampě áwōngēn bad bé mbyaa míme Abrahamε. ¹⁷ Né-ōó éhédnādtáá nén bán Yesue ábē melelem née baányonj á menzii mésyāāl ábel bonj ábē prise ambáámbáa awé awóó nlém ní ngal, abé-'ε mod awé bėhele bėsum nlém áyāl. Abele áde ábenléé Dyöb, ábélé Dyöb álagsan bad mbéb. ¹⁸ Ngáne édíi-'aá bán mwēn antāg, ákūd-te mekəgsen, awōngan bad nzé bédé á mekəgsen-tē.

3

Yesue atómé Mosεε

¹ Né-ōó a-baányan, nyé ábe Dyöb áchénlé ábé ábē bad, nyénone' Yesue. Mó adé mbapεε awé Dyöb álómé, abé-'ε Prise ambáámbáa a mekan míme séhóbé bán sēdúbpe. ² Dyöb dēmpwēd m-á, ábenlé-'ε Dyöb ne nlém nhóg melelem ngáne Mosεε ábenlé'áá Dyöb ne nlém nhóg á abum á ndáb á Dyöb. ³ Mod awé alóó ndáb, bėbelé bėbe mó edúbé tómaa ndáb eche alóó. Melelem nē dōó Yesue ákwógnédé ákud edúbé éche étómé edúbé éche Mosεε. ⁴ Ndáb tēé ewóó mod awé alóó ch-ó. Bonj Dyöb dōó alóó chōm ésyāāl. ⁵ Mosεε abédé mbaledε á abum á ndáb á Dyöb, awé abēnlé'áá Dyöb ne nlém nhóg, álúmté' bad mam á'sō é' pónde míme Dyöb débēnlé. ⁶ Yesu Krístəə pen abédéε Mwān a Dyöb, ákamlán-ne abum á ndáb á Dyöb ne nlém nhóg. Syánē ámpē dedíi bad bé abum á ndáb á Dyöb nzé édé nén bán dedé déchāhnedé, desumé-'ε nlém ne chōm éche débēné kúmbe, éche désúme-'ε nlém áyāl.

Elébé ne bad ábe bėedúbpe

⁷ Né-ōó, nyéwōg chōm-éε Edəəđəŋ éche Esáá éhóbé. Ehóbé aá, "Chii nén nzé nyéwógé ehób é Dyöb,

⁸ nyéewúéné' Dyöb nló áte ngáne ábēn betaa bėnwūēnnē Dyöb nló áte á pónde echē bėnkunnénnē Dyöb yāl.

Bėnkunnén mó yāl

á pónde eche bėkágé mó é ehyānge.

⁹ A ehyānge wē, bėnkāg me,

bėnyín-ne mam míme míbélé é etūn é móom mé mwě méniin.

¹⁰ Nē dōó dēnkāŋ bonj rífiin ene nyonjel e bad bonj nhób meé,

'Awab nlém-tē, bėtamnad,

bėehídē-'aá nzii echēm.'

11 Né-ɔ́, menlīn, mmwé-'ε melě mεé

'Béesónlé áwēm abwóg dé nkóme-áte mbéd.' "

12 A-baányan nyétéd pónde ábel boŋ nyéētεdté Dyöb áde ádé á alongé. 13 Boŋ pen nyéwéde' nhóg ne aníníí nlém á abum epun téé, ngáne échē epun échágnédé bán "Chii", ábel boŋ mbéb méedogé nyé modmod áwúεn Dyöb nló-áte. 14 Syánē dedíi mod nhóg ne Yesu Krístæ, nzése delyægé dechágnédé kááŋ ne á asóg ne mekan míme désébpé adúbe tŋgεne Dyöb. 15 Demaá anyín nén bán éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

"Nzé nyéwógé ehób é Dyöb,

nyéewúéné' Dyöb nló áte

ngáne ábēn betaa bēnwūēnnē Dyöb nló áte á pónde eche bēnkunnēnnē Dyöb yäl."

16 Benzébádé bēnwōg ehób é Dyöb boŋ békunnén Dyöb yäl? Abé bad bésyāāl, saá bad ábe Moseε ámbīdēnnē á Egipto bēbédé-yε? 17 Benzébádé Dyöb dēnliín-naá é etūn e móom mé mwé méniin? Saá bad ábe bēmbel mbéb bóo bēnnaá ndim é ehyáŋge-yε? 18 Benzébádé Dyöb démwēē melě áá béesónlé áwe abwóg dé nkóme-áte mbéd? Saá bad ábe békēmbēl ngáne áhédé'áá-yε?

19 Né-ɔ́, denyíne' nén bán, bēnkēnhēnlé asól áyāle bēnkēndúbéé Dyöb.

4

Nkóme áte míme bad bé Dyöb békudté

1 Ahób áde Dyöb dénhōbpē áá syánē dēsōl áwe abwóg dé nkóme-áte ádíi étyéémé. Né-ɔ́ déttéd pónde ábel boŋ nyé modmod eebóó' asól áhed. 2 Syánē ámpē dewógé nkalaŋ mí bwám melemlen ngáne bómpē bēnwōgkē. Bēnwōg míme nkalaŋ mí bwám boŋ ménkēnwōŋgēnnē bó ne awōŋgen dēn áyāle nén, bēnkēndúbéé mó. 3 Bōob-póó, syánē ábe dedúbpe míme nkalaŋ, desóle' áde abwóg dé nkóme-áte. Boŋ ne bad ábe bēdúbpe pen, Dyöb dénhōb áá,

"Menlīn, mmwé-'ε melě nén mεé,

'Béesónlé áwēm abwóg dé nkóme áte mbéd.' "

Anhób nē, kénéε edíi bán ammad míme nsón amad se áde áhágé nkōŋsé, abwóg dé nkóme áte dēmmād-tε abé. 4 Eténlédé á kálag e Dyöb tŋgεne epun éche élónténé epun saámbé nén bán, "Dyöb dēmmād míme nsón. Né-ɔ́ ankómé áte epun éche élónténé epun saámbé." 5 Eténlédé á kálag-tē wē ámpē bán Dyöb áhóbé áá,

"Béesónlé áwēm abwóg dé nkóme-áte mbéd."

6 Né-ɔ́, etál edíi ébágnédé donje á bad ásól á hōm dé nkóme-áte. Boŋ bad ábe bēnwōg nkalaŋ mí bwám se' bóód, bēkēnhēnlé asól, áyāle nén bēkēmbēnlé mekan míme Dyöb dénlā' é bó áá bēbel. 7 Nē dēmbēl, Dyöb dēmpwēd epun émpēe, áchāg-kε chó áá "Chii." Anhób nē etūn é pónde ámbīd echē ábēd betaa bēnkēmbēnlé ngáne ánhōbpē áá bēbel. Anhób nē mbwiined ne e'yale ábe Dabidε ábe mímáá nyé atele nén mεé,

"Chii nzé nyéwógé ehób é Dyöb,

nyéewúéné' Dyöb nló-áte."

8 Nzé émbē nén bán hōm áde Josua ánkεénnē bad dáo dēnkōŋ hōm dé nkóme-áte abé, né ámbīd e pónde Dyöb dénkēnhōbpē tŋgεne epun émpēe. 9 Né-ɔ́ hōm dé nkóme-áte áde ádé nēngáne nkóme-áte míme Dyöb dénkōmēē áte áde ámáá nkōŋsé ahāg ályágé ásine ábē bad. 10 Kénzēé awē asólé á abwóg dé nkóme-áte á Dyöb, akōmme áte áyāle amadé míme nsón, melemlen ngáne Dyöb dénkōmēē áte áde ámáá nkōŋsé ahāg. 11 Né-ɔ́ syánē déwan áte dēsōl áde abwóg dé nkóme-áte, ábel boŋ syánē modmod deebóó asól áhed. Deehídé'

mekuu míme bad ábe bénkêmbël ngáne Dyöb dénhōbpē. ¹² Debíi nén bán Eyale éche éhúú ne Dyöb, édé alongé, édé-’ε ngíne. Ekóbpe’ tómaa páá e nsəl míbe. Esóle’ mod áte kááj se á mbom ní ngob e yäl ne edáádəŋ. Esóle-’ε mod kááj se á meboŋ mé yäl ne á e’hid-tê. Echê eyale écheme’ mewêmtən mé mod ne kéchéé éche mod áhedé abel. ¹³ A e’só é’ Dyöb, chōmchōm éesaá á e’koŋnéd. Chōm ésyāäl édé á tâl e ékwéε. Dyöb dó-’aá détāŋgéné mekan mésyāäl mímé débεεé aláa.

Yesuε adii ndəle e prisε ambáámbáa

¹⁴ Né-óó, ngáne déwóó Prisε Ambáámbáa, Yesuε Mwän a Dyöb, awě akií ámīn á’sō é’ Dyöb, déchəŋned adúbe áde désúmé nlém áyäl. ¹⁵ Awesyánε Prisε Ambáámbáa asóŋténé mechínzé mímé, áyāle nén mómpē ankūd melemlen mé mekəgsen míme dékudéé á menzii mésyāäl, boŋ kénê, enkēnbenlé mbéb. ¹⁶ Né-óó ne e’sum bé nlém désíde benben ne atii dé nkamlən á Dyöb áde ábage nsimé. Deewógé mbwóg ké nhóg. Débεl nê ábel boŋ Dyöb áwóg syánē ngəl, ábāg-ke syánē nsimé mímé méwōŋgān syánē pōndé téé eche détógnéné nwōŋgen.

5

¹ Prisε ambáámbáa téé awě Dyöb ápwédé átíntê e bad, ápwede mó ábele mó á dīn áde ábê bad. Ane prisε móó akobe’ mende wéε bad boŋ ábagé mó wéε Dyöb née ndε ne mende ábel boŋ Dyöb álagsen bad mbéb. ² Ahεle bad yäl acheden ábe bépane’ nzii áyāle béebíi’ é chōm éche bébεεé áyāle nén mwēn ámpē adii moonyoŋ awě awóó mechínzé mé ngob e yäl. ³ Nê ábélé atāŋgéné née ábagéε mende káájne áyäl e míme mbéb mēn, ábagé-’ε áyāle mbéb ní bad. ⁴ Modmod mwēn eéhēlēε-se ábe yäl edúbé é prisε ambáámbáa. Dyöb dóó ápwede’ mod ábé prisε, melemlen ngáne ámpwεdté Arəne.

⁵ Melemlen nê dó-’aá Krīstəə mwēn énkēnchágédté yäl ábé prisε ambáámbáa. Dyöb dóó dēmpwεd mó. Dyöb dénłāā mó aá,

“Edii awem Mwän.
Chii ndii Sóó.”

⁶ Nê ádé á kálag e Dyöb hōm dēmpē bán Dyöb dénłāā mó aá

“Wéébē prisε abε ne abé,
née Melkizεdεεε.”

⁷ Ade Yesuε ábédé á nkōŋsé, akánné’áá, áchāā Dyöb, áchyε’ awé á ngíne, mésəd mébidē’ mó á mīd. Akánné’áá wéε mod awě ahele ásōŋ alongé áde. Dyöb dénwōg mó mekáne áyāle anwōŋ mbwóg ní Dyöb áte. ⁸ Kénεε ábédé Mwän a Dyöb, an’yágé áwōgen Dyöb mbwiined ne metake míme ánkudté. ⁹ Dyöb dēmbël ankwognéd abé-’ε prisε ambáámbáa awě akwōgnédé, ábel bad ábe béwōgne mó békud e’soóŋ ábe é’dé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁰ Dyöb dēmbané mó á atii aá mó adé prisε ambáámbáa née Melkizεdεεε.

Elébé ábel mod eéεdté adúbe

¹¹ Nwóó mam híin áhób tāŋgene ádén atón. Elénlé me áte ngáne mébenlé boŋ nyésóŋtén mó, áyāle nén nyéewámsánné dyam asōŋten. ¹² Nhóbe nén áyāle nén nyētāŋgén bad abé bəəb ábe báyágte’ bad bēmpēε. Boŋ nyédii nyéhεdnad ámpē bán mod áyáged nyé mam míme nyémmadté abii tāŋgene nkalaŋ ní Dyöb. Nyédii nyédé née bán bé nkáál ábe béhεdnad abii saké ndyééd. ¹³ Kénzéé awě adii amwáa’ abii, ádii née nkáál. Eébīi’ é mboŋ ne mbéb. ¹⁴ Ndyééd pən edii áyāle bad ábe bémáá akwog. Mod ambáá adii mod awě ayágké, awě amēnténé-’ε mboŋ ne mbéb abii.

6

¹ Né-ɔ́ dékεene adúbe á'sō nêṅgáne bad ábe bémáá dyam abii. Deetâṅgeneé nées détedéé pónde ámpē áyáge mam míme bēn'yāgēdtē syánē tâṅgene Krístæ se á mbooted. Demmăd ayáge, debíi-'ε nēn bán bétâṅgéné békúné mbíd, bétēdē abel dé mekan mé mbéb míme mépεene' kwééd. Demmăd-te abii nēn bán bétâṅgéné Dyöb adúbe, ² bēyāgtē bad tâṅgene edusen* ne tâṅgene abán á bad mekáá á nló. Debíi-'ε nēn bán bétâṅgéné bad ayáged tâṅgene mpuu ne tâṅgene mbakú e nkáásé echē ēbē abé ne abé. ³ Deétēdté mímén mekan. Dékag á'sō nzé Dyöb ábágé etál.

⁴ Nhóbe nēn áyāle nzé bad bétēdté ádab adúbe, mod éēhēlēē-se ápēēn bó ámbíd ámpē, bétēdē mímab mbéb bétimēn Dyöb. Nhóbe bad ábe bēnkūd e'nyínēn bé ekíde, bēwóglēn nnam í Dyöb, békūd-te Edăódəṅ éche Esáá nées bad bēmpēe. ⁵ Bēwógléné e'boṅ bé eyale é Dyöb, bēnyín-ne ngíne echē ēbē á pónde eche Dyöb dékamlénné. ⁶ Nzé ábē bad bémáá-'ε mímē mekan anyín boṅ bétíme bétēdté ádab adúbe, mod éēhēlēē-se ápēēn bó ámbíd ámpē átēde mbéb áhíd Dyöb. Abán áde bēbáá'ē Mwān a Dyöb áyāl, ébelé ébé byánán bēbomme' mó á awəg ámpē, bēkwāgtē-'ε mó á'sō é' bad bēmpēe. ⁷ Ndəəb eche mbúú éyógkē achóoted boṅ mendib mészál ásē, ebele bwēm é'kwog bwām. Abē bwēm é'belé é'wōṅgān bad ábe bēwéné bó. Né álúmtē bán Dyöb ánamte' ene ndəəb. ⁸ Boṅ nzé ene ndəəb ekwogte' mekód ne e'sum bé mbéb bēmpēe, né eésáá dyam de abelen. Né káəṅ ne á asóg bēhyāad-te chó.

⁹ A-baányan, kénēē rílanṅeé nyé nēn, ndúbpe nēn meé nyébele' mekan nyaa eche nyékudté mekan mé bwām mé e'sooson. ¹⁰ Dyöb ábele' mímē mekan nyaa echē etāṅgéné. Eéchatánné nsón ké nhóg míme mod ábelé, éechatán-naá edəṅge éche mod álúmté mó ngáne nyédii nyébenléé bad bé Dyöb bēmpēe. ¹¹ Mméd nlém rídii nēn bán nyé mod téé nyébē nyéwōṅ ene kán káəṅ ne á asóg ábel boṅ nyékude' chōm ésyāal éche nyésúmé nlém áyāl bán Dyöb débe nyé. ¹² Séēhēdē bán nyébē bad ábe bēehédé chōmchōm abel. Boṅ séhēde' bán nyébē bad ábe bēhíde' mekuu míme bad ábe bēwesān áyāle bédúbpe Dyöb. Echē ndín é bad ékūd chōm ésyāal éche Dyöb áhóbé áá móəbē bó.

Dyam áde Dyöb áhóbé déehidtéé áse

¹³ Se' bəód áde Dyöb dénhəbpē áá móəbelé Abrahamε dyam, ammwé melē áá móṭāṅgēnē áde akag alóned. Ade dīn dēn dőó ámmwēēnnē melē áyāle nēn modmod eebédeé awē atómé mó awē áhélé'áá-se amwé melē áwe dīn.

¹⁴ Anhób áá,

“Nhóbé nēn meé, ntāṅgéné we anamed,

mēbēl-le mímōṅ mbyaa ríbuū áte bwāmbwam.”

¹⁵ Abrahamε anwesēn ásūm-me nlém, né-ɔ́ ankūd chōm éche Dyöb dēmbéénné mó akag. ¹⁶ Nzé mod amwág melē abenlad dīn áde mod awē atómé mó. Mpentēn ké ríhée-'ε mímē bad bēwóó'é, melē móó méyānle'. ¹⁷ Dyöb áhédé'áá ábē bad ábe ámbéé akag alúmed áte nēn áá, móóhúdté dyam áde móhóbé ásē. Né-ɔ́ amwé melē ásoṅtēn akag áde ábágé. ¹⁸ Né-ɔ́ Dyöb ábágé syánē mekan mébe mímē méehəṅlān áyāle Dyöb déehelēē-se ákal metóm. Abagé syánē akag, amwé-'ε melē. Abelé nē ábel syánē awē dekií awē ábel ákəə syánē, déwōṅ e'wéd bé nlém, dēsum-me nlém ne mekan míme áhóbé áá móəbē syánē. ¹⁹ Abē e'lyág bé nlém é'dii nées chōm éche ébelé alonṅé ádēd ásúmnédé, ákoṅnéd-te. Ebē e'lyág bé nlém bəó békəṅ boṅ detóm abad dé mmwε ámīn, dépe á abwóg á hōm áde ásáá wēε Dyöb ádíí. ²⁰ Yesuε mó asébpé

* **6:2** Edusen: echē edusen énkēmbáá edusen echē bédúsánnáá bad ábe bédúbpe Krístæ bēnpen. Bad bé Israel bəmpē bēnwōṅ elem éche bédúsánnáá bad, bédusān-ne bwēm bēmpēe.

asól áhed á nló míme syánē ábonṣen syánē e'dii. Bṓṓb atimé prise ambáámbáa awêd awě adé á ngíndé melemlem née Melkizεδεγε.

7

Melkizεδεγε abédé Prise

¹ Melkizεδεγε abédé kâṅ e dyad á Salem, abé-'ε prise a Dyöb á Ngum. Ambomén Abrahamε áde Abrahamε áhúé'έ á bel ábe ánwūú'έ kâṅ é bad, ánāméd-te Abrahamε. ² Abrahamε-'ε ábe mó akab á bwēm ahóg átínté mekab mé bwēm dyôm míme ánhūēnnē á bel. Dyam dé'sō, dīn á Melkizεδεγε á ehób é Hibru ádíi bán, "Kâṅ eche ebele mam míme ítánḡéné." Atón áde álónténé mébe ádíi bán "Kâṅ e Salem," awě adé "Kâṅ e nsaṅ." ³ Eetenledéé hōmhōm nén bán Melkizεδεγε anwónḡ sáá, ké'ε mbyaa. Béetele-'áa ngáne béchyáá mó, ké'ε ngáne áwédé. Adii prise á ngíndé ne á ngíndé melemlem née Mwān a Moonyon ádíi Prise á ngíndé ne á ngíndé.

⁴ Nyénone-ṓṓ nyaa e ndále e mod echě Melkizεδεγε abédé. Abrahamε, sáá ambáá awêd, ambě mó akab ahóg átínté e mekab mé bwēm dyôm míme ánhūēnnē á bel. ⁵ Mbéndé e Mosεε ebagé kunze nén bán bad bé mbyaa míme Levi ábe bédé beprise békobe' akab á bwēm ahóg átínté e mekab dyôm téé, wée ábāb bad bé Israel, kénée émbēē bán bómpē bēbédéé mbyaa míme Abrahamε. ⁶ Melkizεδεγε enkēmbídté á mbyaa míme Levi, bon kénē ankōb akab á bwēm ahóg átínté e mekab dyôm wée Abrahamε. Annaméd-te Abrahamε, Abrahamε awě Dyöb dēmmadté akag abε. ⁷ Ebyééné nén bán mod awě anamte' mod atómé mod awě ánámte. ⁸ Bṓṓb-pṓṓ, prise éche ébídé á mbyaa míme Levi ábe békobe' akab ahóg átínté e mekab mé bwēm dyôm, bésyāēl bédii baányonḡ ábe bēwāḡ. Bon Melkizεδεγε awě ankōb akab ahóg átínté e mekab dyôm, adii mod awě eewéde, ngáne kálag e Dyöb élūmtéé. ⁹ Dehele dehób bán Levi awě akobé'áá mekab wée bad mwēn ámpē abagé akab wée Melkizεδεγε mbwiined ne sáá ambáá Abrahamε. ¹⁰ Dehele dehób nē áyāle nén, áde Melkizεδεγε ákíí Abrahamε abomen, né béēchyāā'έ Levi.

¹¹ Dyöb dēmbě bad bé Israel éche mbéndé á pónde echě bad bé túmbé e Levi bēbédé beprise á alonḡ á Israel. Nzé nsón míme ábē beprise bēbélé'áá ménkwognéd ábel bad békobned á'sō é' Dyöb, né nzom enkēmbáá echě prise ampée ábídéé née Melkizεδεγε awě eebíde á mbyaa míme Arōne.* ¹² Nzé mpwēdtéd mé beprise ríhōḡléné túmbé, né mbéndé chómpē etánḡéné ahəṅlən. ¹³ Mod awě ríhóbéé mímén mekan áyāl, ambíd á túmbé empée. Modmod eebídē-'áa awe túmbé mbēd awě abelé nsón míme prise. ¹⁴ Ebyééné bwām nén bán Sáṅḡwéé awêd ambíd á túmbé e Juda. Mosεε enkētúbpe dīn nén áa beprise bēbíd á túmbé e Juda.

Yesue adii née Melkizεδεγε

¹⁵ Dyam áde déhóbé tənḡene ahəṅlən á mbéndé ábúde anyínned ne abíd áde prise ampée ábídéé née Melkizεδεγε. ¹⁶ Saké mbéndé é baányonḡ chṓṓ émbēl bon abé prise. Bon adé prise áyāle awóó ngíne ábē á alonḡé abé ne abé. ¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Edii prise á ngíndé ne á ngíndé, melemlem née Melkizεδεγε."

¹⁸ Nzé denōné pēd póg, Dyöb ásídté mbéndé é' bṓṓd á nkəḡ, áyāle énkēnwúú'έ áte, énkēnkwoḡnéd-taá. ¹⁹ Debíí nén bán mbéndé eébēlēē-se chōmchōm ébé ngáne étánḡéné abé. Nzé denōné-'ε pēd eníníí, chōm é bwām épédé échě ékáo bon dewónḡ e'lyóg bé nlém. Chó-'áá épεene syánē benben ne Dyöb.

* **7:11** Arōne: Arōne ambíd á tumbé e Levi. Mó abédé prise ambáámbáa e'só e bad bé Israel.

²⁰ Dyam démpēe áde débíí ádíi nén, Dyöb démwē melë aá Krístəə äbē prise abé ne abé. Boŋ áde bēmpwēdté beprise bēmpēe, Dyöb dénkēmmwáá melë ké nhóg. ²¹ Boŋ áde Dyöb ápwédé Yesue prise, anhób aá,

“Sánjwéé amwédé melë,
éehúd-taá nímē melë ásē,

aá,
‘Edíi prise á ngíndé ne á ngíndé.’ ”

²² Mmē melë mélúmte nén bán Yesue mó adé e’chemléd äbē é’lúmte syánē nén bán melë níme Dyöb ámwédé méehídtéé ásē. ²³ Beprise bé’ bəód bēmbuú áte áyāle nén kwééd ebélé’áá béehēle’áá nsón akēen á’sō. ²⁴ Boŋ ngáne Yesue ádíi á alongé abé ne abé, äbē prise á ngíndé ne á ngíndé. ²⁵ Né-əó, Yesue akwögnédé áson alongé á bad ábe bēpag wēe Dyöb áwe mbíd. Akwögnédé áson bó ne ason ásyāal áyāle nén, adé á alongé pónde ésyāal ákänned bó.

²⁶ Ehédnádtáá nén bán déwōŋ ene ndín e prise ambáámbáa awē asáá, mod eéhēlēe se ahób mó awusé ké hóg áyāl, eewóó’ é atón á mbinde ké hóg á yāl, awē apágnédé bad bé mbéb áyāl, bēbānē-’e mó ámín e atii dé nkamlēn ámbáá.

²⁷ Eesaá née beprise ábíníí ábe bétánjéné bēbage mende epun-té. Abé beprise bésébppe mende abe áyāle nímab mbéb, boŋ bēbage mende áyāle mbéb mí bad bēmpēe. Boŋ Yesue ambe yāl née mende áyāle mbéb mí bad. Ambēl-le nē ngen póg ne ngen ésyāal. ²⁸ Mbéndé epwēde baányon äbé beprise bēmbáámbáa. Baányon bēbele’ mewusé. Boŋ Dyöb démpwēd awe Mwän ne melë áde amáá mbéndé abe. Abelé-’e ane Mwän aköbnédé á ngíndé ne á ngíndé.

8

Yesue mó adé syánē prise ambáámbáa a melë mékōālē

¹ Atón áde sékoo’ é ahób ádíi nén; dewóó ene ndín e prise ambáámbáa awē adyéé é ekáá émbáá é atii dé nkamlēn á Dyöb á Ngum ámín. ² Abenle’ Dyöb wēe bwēm äbē é’sáá é’díí á hōm áde ákóó ebem é Dyöb abé. Sánj Dyöbe mwēn móo alóó échē ebem, saké baányon.

³ Bēpwēde prise ambáámbáa tée ábe Dyöb nde ne mende mé elém. Né-əó, anén prise ambáámbáa mómpē atánjéné chōm awóŋ éche ábeé Dyöb. ⁴ Bəob-pəó, nzé émbē nén bán ambé á nkōŋsé, né éebáá prise ne abé dēn, áyāle nén beprise bédé ábe bēbage Dyöb mende ngáne mbéndé éhēdēé. ⁵ Nsón níme ábē beprise bēbeleé ndíi née e’chemléd ne ediídinge é’ mekan níme médé ádyöb. Debíí nē áyāle nén, áde Mosee áhóbé aá mólōo’ ebem é Dyöb, Dyöb dénsím mó etúu áte aá, “Nyín nén wēe mólōo chōm ésyāal á yāl e échē ebem nyaa e nlóŋtéd eche rílúmté wē á mbəod mñn.” ⁶ Boŋ bəob, nsón níme prise níme bēbágé Yesue rítomé nsón níme ábē beprise bé’ bəód. Melemlem nē dōo nchemten níme Yesue ápééné áfínté e Dyöb ne ábē bad, rítomé nchemten mé’sō níme bēmpēénné, áyāle nén, Dyöb ábágé bad akag aá móšbē bó bwēm é’ bwám.

⁷ Nzé émbē nén bán melë mé’sō mēnkwoŋnéd äbel bad békobned á’sō é’ Dyöb, melë mémpēe méehēdnad-taá. ⁸ Boŋ Dyöb dénniyín awusé ne ábē bad, anhób-pe aá,

“Me Sánjwéé nhóbe’ nén mēé e’pun é’ bñn é’húe
áde mémwēē melë mékōālē
ne bad bé Israel
ne bad bé Juda.

⁹ Mmē melë méebáá née melë
níme mémwēē
ne ábāb betaa
áde ríchánjé bó á ekáá

boŋ mbídén bó á alon á Egipto.
 Bénkênhídté nímê melě.
 Né-óó, menhúd bó díd áyāl.
 10 Dyöb áhóbé ámpē aá,
 Με Σάνγwέé με-εé nhóbe'.
 Bəəb-pəó melě níme mémwēē ne bad bé Israel
 á pónde echě ehúé' á'sō médií nén:
 Măbĕl bébii échēm mbéndé,
 béwón-'ε nlém áhíd chó.
 Měbē ádab Dyöb,
 bó-'ε bébē ábēm bad.
 11 Bó modmod éeyágédté waáb,
 modmod éeláá-'aá mwănyan nén aá ábii Dyöb,
 áyāle bó moosyāal bébii με,
 bootya bésad, káāŋ ne bémbáá.
 12 Μεélagсэн nímab mbéb,
 méekamtén-naá nímāb mewusé.”
 13 Ahób áde Dyöb áhóbéé tângene melě mékōlē, álúmte' nén bán abelé melě
 mé nchun rítomé pónde. Chóm kéhéé éche étóme pónde, éche échune-'ε,
 mwămpin mí pónde éebáá ámpē ne abé dĕn.

9

Abéle á Dyöb dé ekob é yāl ne abéle á Dyöb dé Edăádāŋ

1 Bəəb-pəó, káāŋ ne melě mé'sō ménwōŋ mbéndé éche béhídé'áá ábele
 Dyöb, bĕnwōŋ-ge abwóg á hōm á nkōŋsé wéé bébénlé'áá Dyöb. 2 Bĕnlōŋ ebem
 éche énwōŋ toŋ ébe. Toŋ echě embé á'sō béchágé'áá chó bán Hōm áde Asáá.
 Atii dé etrukāŋ ábédé áwĕd-te, tébele abé, ne eweie éche bébágé Dyöb mende.
 3 Abad démbē áde ákábé toŋ e'só ne toŋ embíd áte. Ene toŋ eche ebédé ámbid
 e abad béchágé'áá chó bán Hōm áde Atómténé Asáŋ. 4 A toŋ-tê wê, menyán
 níme bébénlé gól níme béhyánté'áá e'twé ámīn ábe Dyöb edúbé mébédé áhed.
 Ntyág níme béchágé'áá bán ntyág mé melě mómpē nábédé áhed. Mmê ntyág
 bĕnkūtĕn mó pĕd ésyāal ne gól. A ntyág-te wê, apom á gól áde ábédé mána áte
 abédé áwĕd-te. Ntōŋ níme Arəne níme ménkəg byáá, nábédé áwĕd-te. E'pĕd
 é' meláá é'be ábe bĕntenlé mbéndé áyāl bómpē é'bédé áwĕd-te. 5 A ntyág mīn
 wê, bwĕm é'bédé é'be, ábe bébélé á nwágén í ángel, ábe é'lúmté'áá ehúmé
 é Dyöb. Mepab níme ábē bwĕm ménkūtĕn ebéd é ntyág wéé ábédé hōm dé
 alagsen dé mbéb. Boŋ ábē bwĕm é'syāal deéhĕlē-se dékoŋ bó ahób bəəb.

6 Bémáá'áá chóm ésyāal anabe boŋ, beprisē bésóle á toŋ é'sō epun-té bébelé'
 nímab nsón. 7 Boŋ prisē Ambáámbáa mwĕmpĕn móo asóle á toŋ echě edé
 áte. Asóle áhed mwĕ-té ngen póg. Eesóléé mbĕd áde éewanléé mekií mé nyam
 ábe Dyöb mende áyāl e mbéb nímē ne mí bad bémpēe, níme bébelé ésebán
 bébii bán bébélé mbéb. 8 Edăádāŋ éche Esáá ébele nímén mam álúmed syánē
 áte nén aá, abenled áde dédií débĕnladté ebem é nkōŋsé, ábélé nzii eésáá
 syánē āpe á Ebem éche Esáá wéé Dyöb ádíí. 9 Echě ebem élúmte mekan
 níme mébĕnlad chii. Elúmte syánē nén bán nde ne mende mé nyam níme
 bad bébágé'áá Dyöb, méehĕléé-se mébĕl nlém níme mod awĕ abage mende
 se ríkélé á abum. 10 Mmén mbĕltéd ntyāal nĕne' dásō adyé á ndyééd, amwé á
 mīm ne nyaa é mekan émpēe híin echě bad bébélé'áá ásáad yāl. Mmê mbĕltéd
 rídií mbéndé e ekob é yāl ngĕn, éche émaá á pónde eche Dyöb dé nabéé mam
 mésyāal.

Mekii nime Yesue mōō medé nde echē esáá

¹¹ Krīstāa amaá aƣe. Mōō adé Priŕe Ambáámbáa a mekan mé bwám nime mémáá aƣe. Abele nime nsón á ebem éche étómé ebem é nkōŕsé, élón-ne mbom tómaa ebem é nkōŕsé. Saké baányonj béléó échē ebem. Eesaá ebem éche édé á nkōŕsé. ¹² Ade Yesue ásólé á ebem-té wê, ansól adé Hōm áde Atómténé Asáŕ ngen póg ne ngen ésyā́l. Saké mekií mé mbód ne mé nyag ânkeénné áwēd-te ábe mende. Bonj nímē mekií mēn mōō ántēdtē. Ambenléd mō ákōde syánē á mbéb-te ábel débē á alongé á ngíndé ne á ngíndé. ¹³ Ngen e'só, bétéd'áá mekií mé mbód ne mé nyag, bétéd-te mbúmbú é etum é nyag éche béhyánté, bémwagtáád bad á yál ábe béesáa á'sō é' Dyōb, ábel bésáŕ. ¹⁴ Nzé édé nēn bán mekií mé nyam méhele méwōŕŕ ngíne ábel bad bésáŕ, né élúmte nēn bán mekií nime Krīstāa méwóó ngíne bwámbwam, eche ehēle esáád bad. Abagé eche yál eche eewóo mbéb ké nhóg née mende, ákōde syánē moosyā́l. Ambel nēn á ngíne e Edáádəŕj éche Esáá éche édé á ngíndé ne á ngíndé. Mmē mekií mōō mēsáŕŕte syánē nlém á abum ábel nēn deébēlē mekan mé mbéb nime mépiinéd syánē kwééd. Bonj ƣen detəŕŕŕŕné Dyōb dé alongé abele.

¹⁵ Né-'áá ákáá bonj Krīstāa abé mod atíntē a melē mékṓlē ábel nēn bad ábe Dyōb áƣwédé békud nnam nime mébē abé ne abé. Mmē nnam mōō Dyōb áhóbé áá mṓbē ábe bad. Kwééd echē Krīstāa áwédé chókáá bonj nēn ábenlad. Eche kwééd ekōdté bad áse e mbéb nime bēmbenlē áde melē mé nchun médií mékámlánáá bō. ¹⁶ Bōōb-ƣōó, melē médií née nlyáge. Póndé ké ehéé áde mod alyágkéé, étəŕŕŕŕné alúmed nēn bán mod awē abele nímē nlyáge amaá awé bonj béhídē chōm éche ályágké. ¹⁷ Nēn adé áyāle nēn, á póndé echē mod áwédé dōó nime nlyáge mbáŕkē ngíne. Méēbāŕkē ngíne á póndé eche mod awe abelē nímē nlyáge ádií adé á alongé. ¹⁸ Nê dōó ákáá bonj ké melē mé'sō nime Dyōb démmwēē ne baányonj ménkēnwōŕŕ ngíne ésebán mekií mésyāŕŕke. ¹⁹ Se' bōóđ, Mosēē anláá bad mbéndé ésyā́l éche Dyōb dénhōbƣē áá bad béhíd. Ade áamáá bō aláa, antéd mekií mé nyag ne mé mbód, ákumtén ne mendíb. Ambenléd ngen e bwel é' hīsōb ne nyonj é mbód éche éyāge', ámwagtéd nímē mekií á kálag eche mbéndé ébéde áte, ámwagtéd-te bad á yál. ²⁰ Ade áamáá nímē mekií amwagted, anhób áá, "Mmēn mekií mōō mélúmte' nēn bán melē mé Dyōb méehəŕlánné." ²¹ Melemlem nê dōó Mosēē ámmwagtédte nímē mekií ámīn e ebem é mende, ne ámīn e bwēm é'syā́l ábe bēbēnládtáá ábe mende. ²² A mbále, émbē nēn bán á mbéndé, chōm ké ehéé éche bémwágtédé mekií áyāl chōó bad bétéd'áá bán esáá. Mbéb-ƣe méewóó'ē alagsen ésebán mekií mésyāŕŕké.

*Krīstāa eche yál echē ábáge
née nde chōó ehúde mbéb*

²³ Né-óó, nēn dōó dēnkəŕŕ bonj ebem é nkōŕsé né bwēm é'syā́l ábe é'dé áwēd-te bésāŕŕtē bō ne mekií mé e'lém. Abé bwēm é'syā́l é'bédéē nwáŕŕen mé mekan nime medé ámīn nime mékōŕŕté abé. Bonj ábē bwēm ábe é'dé ámīn, bēntəŕŕŕŕŕŕ née bésāŕŕŕté bō ne mekií nime métómé mekií mé e'lém. ²⁴ Krīstāa enkēnsónlē Hōm áde Asáá áde baányonj bóbó bēbélé, áde adé á nwáŕŕén á hōm áde ákōŕŕté abé. Adyōb dēn dōó ânkeé asól. Ankē-'e áwēd nēŕŕŕŕŕŕne mod awē ahóbƣe' syánē wēē Dyōb. ²⁵ Enkēnkaá-'áá áwēd ábe yál née mende ngen ne ngen. Enkēnkaá nēŕŕŕŕŕŕne ƣriŕe ambáámbáa ákagké mwē téé á Hōm áde Atómténé Asáŕ ábe mende mé mekií mé elém. ²⁶ Nzé née émbēē, né Krīstāa antəŕŕŕŕŕŕŕŕ née átagéé ngen ne ngen taase nkōŕsé níbootad. Bonj chók-'e énkēmbáá nē. Krīstāa ampē ngen póg ne ngen ésyā́l bōōb áde nkōŕsé níkagké aƣe á asóg. Ambē eche yál nēŕŕŕŕŕŕne mende áhúd mbéb ní baásyā́l. ²⁷ Nê dōó moonyonj asyā́l átəŕŕŕŕŕŕné awé ngen póg, bonj ámbíd e póndé ákud nkáásé ní Dyōb. ²⁸ Melemlem nê dōó

Krístəə ábágé eche yǎl ngen póg ne ngen ésyāāl áhúd mbéb mí bad híin. Apě-’ε ngen éche élónténé éβε, saké áhúd mbéb mí bad, bonj ápě áson alongé á bad ábe bésine mó.

10

*Krístəə ábágé eche yǎl
ngen póg ne ngen ésyāāl*

¹ Mbéndé éche Dyöb dēmbéé bad bé Israel ébedéε ngēn nēngáne nwágén mé mekan mé bwám míme méhúε’ á’sō. Echē mbéndé éhελέέ-σε ékonj syánē alúmed ngáne nímē mekan mébēē. Beprise bébage’ Dyöb mendε abε ne abε, mwě ne mwě-té. Chán-nō échē ndín é mbéndé éche bébageé échē ndín e mendε éhεle ébēl bad ábe bédé bεnbεn ne Dyöb bésán? Eheléé. ² Nzé émbē nén bán bēhélé’áá, né bēnkēnsógké Dyöb mendε abε-yε? Né bēnsōg áyāle nén né bad ábe bébage Dyöb mendε bésáá’áá ngen póg ne ngen ésyāāl, né béetage’áá-’ε áte bán bēbélé mbéb. ³ Bonj nímē mendε mēn-εé métímé mékamtan bad mwě ne mwě téé nén bán bēbélé mbéb, ⁴ áyāle nén mekií mé nyag ne mé mbód méeheléé se méhúd mbéb mí bad mbéd.

⁵ Nén dó-’áá dēnkǎj bonj áde Krístəə ápédé á nkōjsé-te aláá Dyöb áá, “Saké mendε ne ndε éhεdεé.

Ebōjséné mε yǎl e moonyonj echē mébεé wε néε mendε.

⁶ E’lém ábe béhyánté á menyán, mendε-’ε ámpē míme bad bébageé wε áhúd mbéb mí bad, béēwōgtēē wε menyinje.

⁷ Dó-’áá rǎhóbεé mεé,

‘Mε nén A-Sánj,

mbōjséné ábel ngáne éhεdεé

melemlem ngáne éténlédé áyāl echēm á kálag echōj.’ ”

⁸ Ansébé ahób áá, “Saké mendε ne ndε éhεdεé saá-kaá e’lém ábe béhyánté á menyán áhúd mbéb mí bad é’wōgte wε menyinje” kénéε édíí nén bán bad bēbélé’áá nímén mekan ngáne mbéndé e Mosεε éhεdεé. ⁹ Ambé ambád áá, “Mε nén A-Sánj, mbōjséné ábel ngáne éhεdεé.” Né-ǎó, Dyöb ásidté mendε mé’ bōód á nkæg ábel bonj átimed mendε míme Krístəə. ¹⁰ Akwεntεn áde Yesu Krístəə ákwénténé ábel ngáne Dyöb áhεdεé bonj ábe eche yǎl nēngáne mendε, ábélé syánē desáá á’sō é’ Dyöb ngen póg ne ngen ésyāāl.

¹¹ Nsón míme beprise bé Israel ndíí átyéem ábe Dyöb mendε mehóg ne mehóg epun téé. Mmén mendε mó-’ε méeheléé se méhúd mbéb mí bad mbéd.

¹² Bonj Krístəə pεn abagé mendε mehóg míme méwóó ngíne áhúd mbéb mí bad ngen póg ne ngen ésyāāl. Ambíd enê, andyεé Dyöb á ekáá émbáá. ¹³ Ahed-taá ádyéé ásin póndé echē Dyöb débεnlé bonj ákōgtéd ábē bad bé ekōyí ámin ne mekuu. ¹⁴ Áyāle mendε mehóg mwēmpεn míme ábágé, ábelé bad ábe áhúdé nímab mbéb bésáá nyaa eche elóné mbon.

¹⁵ Edəádəj éche Esáá chōmpē élúmté syánē áte nén bán nê ádé mbále. Enhōb áá,

¹⁶ “Sánjwéé ahóbé áá

‘Mmén melě móó syáábōó sémwēē

á póndé echē ehúε’ á’sō.

Měbēl bēbíí échēm mbéndé,

míbel-le ngáne béechaténne chó mbéd.’ ”

¹⁷ Anhób ámpē áá,

“Méekamtén-naá mbéb
ne mewusé nímāb ámpē.”

18 Dyöb áamáá bad mbéb alagsen. Mende ké mehóg méesaá ámpē míme bad bétāngéné abe ákud alagsen dé mbéb.

Syánē dépe benben ne Dyöb

19 Né-óó, a-baányan dewóó kunze ásól adê abwóg á Höm áde Atómténé Asán. 20 Yesue adibnéde syánē nzii e ekóólé echē epεene' alongé abe áde ábágé eche yāl. Eche yāl edé nēngáne abad áde dénkān syánē ápe wεε Dyöb ádíí. 21 Syánē dewóó ndale e prisε awě anone' bad bé Ndáb e Dyöb. 22 Né-óó, syánē désíde benben ne Dyöb ne nlém nhóg, désum-me nlém nsyāāl áwē. Nén áde áyāle mekií míme Yesue ásyógé á awog, mébélé nlém ríkénlé syánē á abum, awöbpé-ε syánē ne mendíb míme mésáá áte. 23 Déwēd adúbe áde dédúbpé achāned, désum-me nlém áhed, áyāle dedúbpé nén bán Dyöb áde ábele dyam áde áhóbé aá mósōbēl, éche ehób éēhūnēē á ndōob. 24 Dénan ngáne déhele dewéd nhóg ne aníníí nlém á abum, ábel dédāan débele-ε mekan mé bwám. 25 Deebág bán deébōmēē pónde ésyāāl ngáne donge á bad bébeleé. Bon pen débē déwéde' nhóg ne aníníí nlém á abum, tange bōob áde nyényínēé bán Epun éche Sāngwéé ápeé édé benben.

26 Nzé dedíi dekoó' mekan mé mbéb abel áde démáá mbále abíi, né mende ké mehóg méesaá ámpē míme méhūd míme mbéb. 27 Bon nzé mod adíi akoo' mbéb abel, né mbwóg mósō mébē mós áte nén aá Dyöb dékwid mós nkáá é Epun é Nkáásé. Béhyāād mós á ebonde é muú é ngíne échē éhyāād bad ábe bétāngan Dyöb. 28 Kénzēé awě eehídé' mbéndé eche Moseε, bon bad bébe ké-ε beláán bēbíd mbónj nén bán eehídēé mbéndé, bébelé bēwúú mós, bēwōgēē-ε mós ngol. 29 Nzé mod-te eetéde Mwān a Dyöb née dyam, eetéde mekií mé melē mé Dyöb míme mébélé bon asán née dyam, ásyāā-ε káāne Edāādān eche epεene nsímé, né chán nkógsen míme ene ndín e mod ríhele mbé? 30 Debíi mod awě anhób aá, “Mékōgsēn bad. Mētimtén bós áyāle mbéb míme bēbélé.” Anhób-pe ámpē aá, “Sāngwéé ákāād ábē bad.” 31 Edé ebébtéd ne kénzēé awě ahúné á mekáá mé Dyöb dé alongé ákud nkógsen.

32 Bon nyēchatán ngáne nyēmbēē-se á mbooted áde nyékúde e'nyínen bé ekíde. Ene pónde, kénéε nyēnkudté metake mé ngíne, nyēnkanj nlém. 33 Pónde ebédé echē bad bēwógté'áá nyé e'sōn á'sō é' bad, bétagté-ε nyé. Donge á pónde ámpē nyēbágé'áá ne bad ábe békúde échē ndín é metake. 34 Nyēwēnnádtáá bad ábe bēmbē á mbwog. Ké áde bēndummé nyé bwēm, nyēmbé nyēbé menyinje, áyāle nyēmbíi nén bán nyēwóó bwēm ábe é'tómé nē ábe bēbē abé ne abé. 35 Né-óó, nyēbē nyēwéd nlém á abum, áyāle nén Dyöb ábage nyé nsábe míme ríchábé ámín. 36 Nyétāngéné awesen ábel nén nyébel ngáne Dyöb áhedéé, nyékud-te chōm éche Dyöb áhóbé aá mósōbē nyé.

37 Eténléde á kálag e Dyöb nén bán,
“Mwāmpin mí pónde,
mod awě atāngéné ape, āpē,
éebébed-taá pónde.

38 Abēm bad ábe bébele mekan míme métāngéné
bēbē á alongé áyāle bédúbpé ábēm e'yale.
Bon pen kénzēé awě atīmné mbíd,
méewógné mós menyinje.”

39 Syánē pen deesaá nyaa é bad éche étimén mbíd ébós-ε. Dedíi bad ábe bédúbpé Dyöb, békúde-ε e'soosonj.

11

Adúbe

¹ Adúbe ádíi áwónj nlém wεé mósóküd chõm éche mósúmé nlém áyāl. Amad nén wεé chõm éche mósnyinnēē dīd ékóó abé. ² Adúbe áde bad bé' bósó déndübēē Dyõb dós dēnkǎj boj Dyõb ábéén bó menyinge.

³ Adúbe dós ákás boj desójtén nén bán eyale é nsal chós Dyõb áhágne nkõjsé. Né-ós, bwēm ábe dényinnēē dīd é'húú ne chõm éche déenyinnēē dīd.

⁴ Adúbe dós dēnkǎj boj Abele ábe Dyõb mende mé bwām míme méntõm míme Keene ámbéé Dyõb. Adé adúbe dós dēmbēl boj Dyõb ábéén mó menyinge née mod awē abele mekan míme métǎngéné. Nén dényinnēd ne akob áde Dyõb dēnkobpé mende míme Abele. Adúbe dós-'aá ákás boj, kénéé ámáá awé, abé álǎngē bad mam.

⁵ Adúbe áde Enage dós dēnkǎj boj eenyinne' kwéed dīd. Boj pen Dyõb dēnkéén mó ámín, bēnkēnyín-naá mó ámpē. Eténlédé nén bán, byánán Dyõb dékéén mó ámín, abelé'áá mekan míme méwógté'áá Dyõb menyinge.

⁶ Modmod eéhēlēē-se awógéd Dyõb menyinge áde éedúbpeé Dyõb. Nén áde áyāle kenzéé awē ahede ape benben ne Dyõb, atǎngéné adúbe nén aá Dyõb áde, adúbe-'ε aá Dyõb désábē bad ábe béhede mó abíi.

⁷ Adúbe dós dēnkǎj boj Noa awógén Dyõb áde Dyõb dénlāā'é mó mam míme mébenléd á'sō é' póndé. Kénéé edíi bán póndé eched enkēnyínēnné míme mekan dīd, ambēl ngáne Dyõb dénlāā'é mó. Anlónj bǎle é'mbáámáa. Awēd-te dós bósóbe áde abum á ndáb bēnsōnlē békūd-te e'soosoj áde mendib ménlōnnē nkõjsé áte nisyāal boj chõm ésyāal éhó. Abel áde Noa ámbenlé nē, dénlūmēd bán mbeltéd ní bad bé nkõjsé rídé mbéb. Adúbe pen áde Noa ánwōngē dēmbēl Dyõb déntēd mó née mod awē abele mekan míme métǎngéné.

⁸ Adúbe dós dēnkǎj boj Abrahamε awógén Dyõb áde Dyõb dénlāā'é mó aá áhide á dyad wεε ábédé, áke hõm démpēe á mbwóg eche Dyõb dēmbõjsénné mó abε. Anwógén Dyõb ákē-'ε, kénéé énkēmbíi'ε wεε ákagké. ⁹ Adúbe dós dēnkǎj boj áke ádyēē á mbwóg echē Dyõb dénlāā'é mó aá móhōbē móó móóbe mó. Ambé áwed née nken. Aisige bó Jakób bómpē bedyéé'áá á e'bem-tē. Dyõb dénlāā bómpē melelem ngáne ánlāā'ε Abrahamε. ¹⁰ Abrahamε adyεé'áá á e'bem-tē wē ásine' póndé eche ádyεε'ε á dyad ámbáá áde ásumnéde, áde Dyõb dēn átíidé boj alón-'ε. ¹¹ Adúbe dós dēnkǎj boj Seraa abé nkog kénéé ámmadté kōd e achád atóm. Andúbé nē áyāle andúbé aá, nzé Dyõb áhóbé aá móóbēl dyam, abelé alóned dós. ¹² Né-ós, kénéé Abrahamε ámmadté achun bwāmbwam nyaa echē éhele'áá-se achyáá mwān, nchyáátén nisyāal ménhūū ne mó. Mmē nchyáátén mēmbuú áte nēngáne betintine ábe bédé ámín, mbūū-'ε áte nēngáne nsíi míme rídé á nkæg mé edib é nkwē, míme béheléé-se bétõj.

¹³ Abé bad bé' bósó, bēnwōj adúbe kóõjne á kwéed. Kénéé bēn bēnkēnkudté chõm éche Dyõb dénlāā'ε bó aá móhōbē móó móóbe bó, boj bēnyín abē bwēm nchabnede bēwógén-ne bó menyinge. Bēnkēmbāj-gaá ahób bán bédii beken ábe béewóo hõm áde bedyεε'ε á nkõjsé-te. ¹⁴ Bad ábe béhóbe échē ndín é mekan bēlūmte nén bán béhede hõm áde béchǎgké ádāb. ¹⁵ Nzé bédii békámtánnáá wεε bēmbídtē, né bēnhēd nzii átim ámbíd. ¹⁶ Boj bēntim béhede dásō mbwóg éche eboó, nédē mbwóg e ekombe é mīn. Né-ós, Dyõb déekwāgnēē bó nzé béchágé mó bán ádāb Dyõb, áyāle amaá bó echab mbwóg abõjsen.

¹⁷ Kénéé edíi nén bán Abrahamε móó Dyõb dénlāā'ε aá bán bébuú mó áte, adúbe dós dēnkǎj boj abé mbojsén ábe Aisige awē abédé míme mpõm ní mwān née mende áde Dyõb ákágé mó. ¹⁸ Aisige móó Dyõb dénlāā'ε Abrahamε aá, "Mbwēen ne Aisige dós ncháátén míme rílangé wε meé wēkūd mébidtē."

¹⁹ Abrahamε andúbé aá Dyöb áwóó ngíne ápuud ké mod awě amaá awé. Né-
 ɔɔ, dehεle dehób bán Abrahamε ankūd Aisige ámbíd áde ápúúdé. ²⁰ Adúbe dɔɔ
 dēnkǎŋ bon Aisige ahób aá Jakɔbe bó Esao békūd nnam pónDé éche ehúé' á'sō.
²¹ Ade Jakɔbe ádíí benben ne kwééd adúbe dɔɔ dēnkǎŋ bon ánāmēd mwǎn-téé
 awě Josebe. Anwúlén á ntón míme átōmnéé, ábe Dyöb edúbé. ²² Ade Josebe ádíí
 benben ne kwééd, adúbe dɔɔ dēnkǎŋ bon ahób á'sō é' pónDé aá bad bé Israel
 bébíd á Egipto. Dó-'aá dēnkǎŋ bon alágtén ngáne bétǎngéné míme ndim Abel.

²³ Adúbe dɔɔ dēnkǎŋ bon Mosεε sáá bó nyan békōó mó á etún é ngon éláán
 áde bémáá mó achyáa. Bénnyín nén bán Mosεε aboó elóon bwámbwam,
 bēnkēmbán-gaá ábóo mbéndé éche kǎŋ éntōmēdtē.* ²⁴ Adúbe dɔɔ dēnkǎŋ
 bon áde Mosεε ámáá akwɔg, enkēnkwentén aá béchǎge mó bán mwǎn awě
 mwǎn a mmwáád awe kǎŋ e Egipto. ²⁵ Ankwentén ákud metake ne bad bé
 Israel tómaa áwóg bwám á mbéltéd mé mbéb-te á esón é pónDé. ²⁶ Ne mó,
 annyín nén aá ákud akwágké á nló míme Ane-awě-Bésinéé, áde nsábe míme
 rítómé nhon ní Egipto rísyāál. Ambel nē áyāle asiné'áá nsábe míme Dyöb débéé
 mó á pónDé eché ehúé'.

²⁷ Adúbe dɔɔ dēnkǎŋ bon Mosεε áhídē á Egipto ésebán abáa' melingá míme
 kǎŋ e Egipto. Ankan nlém abé áke nēngáne mod awě anyíne Dyöb áde mod
 éēnyínnēé díd. ²⁸ Adúbe dɔɔ dēnkǎŋ bon atíí Ngande e Nnyíme-ámín. Anláá
 bad aá bémwagted mekií á mmwe mé e'kob ábel bon nzé ángel e Dyöb epedé
 áwúu bán bé'sō, eewúé' bán bé'sō bé bad bé Israel.

²⁹ Adúbe dɔɔ dēnkǎŋ bon bad bé Israel béchābē edíb é nkwě éche béchǎgeé
 bán Edíb é nkwě éche Eyǎge'. Bēnchabé chó byánán békag á ndɔɔb mín. Bon
 áde bad bé Egipto béhóbé bán bómpē béchabe, bēnhō. ³⁰ Adúbe á bad bé
 Israel dɔɔ dēnkǎŋ bon e'ké ábe bēnlǎŋned dyad á Jeriko é'kwē áde bad bé
 Israel béhyómnédé bó epun saámbé. ³¹ Adúbe dɔɔ dēnkǎŋ bon akwalεε awě
 béchǎgé'áá bán Rahabe enkēnwé áde bad ábe bēnwūēn Dyöb nló áte bēnwēē.
 Nén dēmbenléd áyāle ankōb bad bé Israel nken áwe ndáb, áde bélómé bó áhye
 dé anon dyad áte á mesɔm-tē.

³² Mbē níkag á'sō-yε? PónDé eésáá eché níhεle nláá nyé mam áyāle bad
 nēngáne Gidionε, Barage, Saamsinε, Jeftaa, Dabidε, Samwεε ne bekal bé
 edáádǎŋ bésyāál? ³³ Adúbe áde ábē bad dɔɔ dēnkǎŋ bon bétóm melon áte
 míme bóɔbɔ bēnwǎn bel. Bélyágté'áá bad ábe bēbédé ásē echáb nyaa eché
 etǎngéné. Bēnkūd-te bwēm ábe Dyöb dénhābpē aá mɔɔbe bó. Bēnkǎŋ nsal ní
 ngii. ³⁴ Bēndīmēd e'bondε é' muú. Bēmbíd á mekáá mé bad ábe bēhédé'áá bó
 páá awúen. Kénéε á mbooted bēnkēnwóngé ngíne bon Dyöb dēmbě bó ngíne,
 bēbédéε sánze é ngíne bēwanne' sánze é melon mémpēe, éche sánze étōmē'
 mehélé. ³⁵ Adúbe dɔɔ dēnkǎŋ bon donge dé bebaád ányín néε ábāb bad ábe
 bēmmǎd awé bétímé ámbíd á alongé.

Donge á bad pen bēnkūd mbéte kóŋ bēwé. Bēnkēnkwenténné Dyöb abán
 á yǎl ábel bétεde bó. Bēmbel nē áyāle bēmbī bán bēpuú békūd alongé áde
 áde bwám tómaa dé nkōŋsé. ³⁶ Donge démpēe dēnkūd metake, awel áde bad
 bēwéláá bó, bēbómé-'ε bó. Bēnhǎŋ donge bēhé-'ε bó á mbwɔg. ³⁷ Donge ábédé
 áde bēnwūēnnē meláá, bēmpēe-'ε bésél bó áte e'són é'be. Bēnwūēn bēmpēe
 páá. Abē bad bēwáá'áá e'kob é'mbód béhyómnε'. Bēbédéε betóótōkē bé bad,
 békudé' metake, békudé-'ε ndutul á mekáá mé bad bé ekoyí. ³⁸ Eehedná-
 taá bán bad bé bwám néε bó bēbē á nkōŋsé mé mbéb wén. Bétámnádtáá á
 ehyanje ne á mbɔɔd mín, bēdyéé' á e'láá-té ne á e'lóm-tē.

* **11:23** Kǎŋ e Egipto entóméd mbéndé aá bēwúu bán bé baachóm bésyāál ábe béchyáá ekóólé ábe
 bédé mwě mbε átimé ásē.

³⁹ Adúbe áde ábê bad bésyāāl dēnkāḡ Dyōb ábéén bó menyīnge. Boḡ ké nê, bēnkēnkudté chōm eche Dyōb dénhōbpē áá móšbē ábē bad. ⁴⁰ Nēn démbē áyāle Dyōb dēmmad atii áá móšbē syánē chōm échē étómé chōm éche ánhōbpē áá móšbē bó. Antíi nēn áá, nchoo ne syánē dōo ábē bad bēkwognédte áwe e'só.

12

Dyōb dōo áde syánē Sáa

¹ Ngáne édíi-'áá bán enén ndun e mod elāḡnédé syánē edé-'ε mbōḡ, tāḡene adúbe áde déwóo, detāḡgéné desídéd kéchéé éche ékáā syánē nzii á nkāḡ, détdē-'ε mbéb míme ríháá syánē. Detāḡgéné nēe dékáá nlém ānyaged mehéle míme Dyōb áhóbé áá dényaged. ² Detāḡgéné nēe désúmé mīd wēe Yesue mwēn, áyāle mó alyáḡte syánē áwōḡ adúbe. Mwēn-naá áwōḡḡen syánē káāḡ dépid-te dō á asóḡ. Ankwentén áwé kwéed e e'són á awāḡ, enkéntéd-taá ádē akwáḡké nēe dyam ábel nēn ákud menyīnge míme Dyōb ákōḡnédé mó. Nē ábélé-'ε bōob, adyēé á ekáá é mbáá á atii dé nkamlēn á Dyōb.

³ Nyékamtēn ngáne Yesue ánkwenténné metake akud á mekáá mé bad bé mbéb ábe bēnkōo mó. Nyékamtēn míme metake ábel boḡ nyéekómé', nyéedūle-'ε mekuu ámbíd. ⁴ Nzum eche nyéwanéé ábóded mbéb, eépédéé ndáḡke eche nló míme ríhele rítóm. ⁵ Nyéēchatán e'yale ábe Dyōb dēmbēnlédte áwéd nyé nlém á abum, achāḡ áde ánhāḡké nyé áá ábe bán. Anhób áá,

“A-mwān, nzé Dyōb ákánné wε áte áyāle mbéb míme ébélé, etéd míme nkáne áte nēe dyam dēn.

Nzé Dyōb ákōḡséné wε, yāl eehóo' wε áte.

⁶ Bíi nēn wēe mod awē Dyōb ádáá, móo ákánnéé áte.

Mod awē átédé nēe awe mwān, móo ákōḡsanné.”

⁷ Né-ōó nyéwesēn míme nkōḡsēn áyāle nēn, rílūmte nēn bán Dyōb átédé nyé nēe ábe bán. Mwān ahéé adé awē sáá éékōḡsānnē áyāle awusé áde ábélé?

⁸ Nzé nyéekūdē nkōḡsēn áyāle mbéb míme nyébéle ngáne bán bé Dyōb bésyāāl békudéé, né nē álūmte' nēn bán nyéekoo'é bán bé Dyōb abé. Né nyédii bán ábe béchyáá á asón. ⁹ Nzé ábēd besáá bé nkōḡsé béhele békōḡsēn syánē áyāle mbéb míme débélé, débagé-'ε bó edúbé, né detāḡgéné Sáá awēd awē adé ámin edúbé abe tómaa nē, ábel débē á alongé. ¹⁰ A esōḡ é pōndé dōo ábēd besáá bé nkōḡsé békōḡsanné syánē, kéchán áde ébōḡnédé-'ε bó dōo bébeleé. Dyōb pēn ákōḡsan syánē áwōḡḡen syánē ábel nēn débē bad ábe besáá ngáne mwēn ámpē ásáá. ¹¹ A pōndé eche dékúdé nkōḡsēn, dewóḡe mbéb áte, deewóḡéé bwám. Boḡ ámbíd e pōndé, kēnzéé awē míme nkōḡsēn n'yáḡte debyéé, ábel abé nsāḡ, ábélé-'ε mekan míme métāḡgéné.

¹² Né-ōó, mekáá míme mēmmad nyé achii áte, nyéwéd mó áte. Nyéēmwāḡke se mekuu mésāḡe nyé ásē. ¹³ Nyébē nyéhídé' nzii echē etyéémé ábel nēn bad ábe bésyāḡte', bēenabpé epēd atim, boḡ bēdyēe bwám.

Elébe áwōḡḡen Dyōb

¹⁴ Nyéwan áte ábē nsāḡ ne moosyāál. Nyéwan-ne áte ámpē áwōḡ abé áde ásáá, áyāle ésebán mod asáá, eéhēlēē-se anyín Sāḡḡwéé. ¹⁵ Nyényín nēn bán nyé modmod nyéebōo'é nsimé ní Dyōb akud. Nyényín-ne nēn bán nyé modmod nyéesaá nēngáne mbál mé mbéb míme nzé ríkwóḡé ríbelé mīpēēn ndutul, mībébéd-te mbál mémpēe. ¹⁶ Nyényín-ne nēn bán nyéekábéé mesón, nyéebélé-'ε mam nēe bad ábe bēwōḡḡe Dyōb pōndé ngáne Esao ámbēnlé. Esao ansóm kunze echē ánwōḡḡe nēe mwān a'só á etútú é ebwāḡ é ndyéed ehóḡ. ¹⁷ Nyébíi nēn bán, ámbíd e nē, Esao ahédé'áá áá sáá ánamed mó, boḡ

sáá ambáŋ mós anamed. Kénée áncii' é bwámbwam, nzii enkênbáá áhəŋɛn dyaŋ áde dēmbenléd.

¹⁸ Nyékamtən nén bán hóm áde nyétyéémé bəəb ádíi á'sō é' Dyöb. Nyéetyéemé nēŋgáne bad bé Israel béntyēemmē benben ne mbəəd e Sinai e nkōŋsé echē muú ní ngíne mbídé' áá ámín. Adě béntyēemmē áhed, nganɛn e ehíntén embé áhed, bñn é'sūdēn áte, ekukud é ngíne-'ε étōme'. ¹⁹ Bénwōg esaád é elon, bəwōg-ke ehób. Mbwōg ní ngíne ménkōb bó. Bénchāŋ Dyöb nén bán eehóbé' ámpē. ²⁰ Bénchāŋ Dyöb nē, áyāle dyaŋ áde ánlāá' é bó áá bēbel dēnwōgēd bó mbwōg bwámbwam. Anhób áá, “Chómchóm éekidtán enén mbəəd. Nzé ké nyam ekidténé chós, bélúm chós meláá káəŋ ewé.” ²¹ Mekan nímé bēnyínnē ménkōbēd bó mbwōg bwámbwam. Mbwōg ménkōb káəŋne Mosεε. Anhób áá, “Mbwōg nínəŋte me.” ²² Bon nyépen, nyépedé benben ne mbəəd e Zayon. Nyépedé bəəb á dyad áde Dyöb dé alongé. Adé dyad ádíi Jerusalem awé adé ámín. Awēd-te, ángel bíib, éládné áte ne menyínge. ²³ Nyémpē nyépedé á nlatén ní bán bésós bé Dyöb ábe Dyöb átélé mñn ádyöb. Nyépedé wée Dyöb áde ákáadte' moosyáál. Nyépedé áfínté e e'dəádəŋ ábe bad bé bwám ábe Dyöb ábélé békwoŋnéde. ²⁴ Nyépedé wée Yesue awé adé mod áfínté a bad ne Dyöb á melē mékōālē. Nyépedé bəəb wée Yesue ámwágtédé nyé nímé mekií. Mmé mekií mébágé syánē nsimé tómaa mekií níme Abεε. *

²⁵ Nyényín nén bán nyéekōnléé Dyöb metúu tēŋene dyaŋ áde álāŋgé nyé. Bad ábe bēnkēnwōgēn mod awé Dyöb dēmbanée á nkōŋsé-te álēb bad, bēnkūd nkōgsen. Ngáne bēnkudté nkōgsen, syánē ámpē detāŋgéné nkōgsen akud nzé deewōge elébé éche ébídé ádyöb. ²⁶ Bəəd áde ánhōbpē akan, nkōŋsé ménsāgnéd ásē. Bəəb-pe ahóbé nén áá, “Măbəl nkōŋsé nísāgnéd ámpē. Saá-kaá nkōŋsé mwēmpen ménsāgnéd, məbəl káəŋne ekombe é mñn chómpē ésāgnéd.” ²⁷ Ahób áde ahóbé áá, “Ámpē” álúmté' syánē nén bán Dyöb déhūd bwēm ésyāál ábe bésāgnéd ásē. Abé bwēm é'dii bwēm ábe áhágé. Abəl nē ábel bon bwēm ábe béesāgnéd é'lyəg.

²⁸ Né-əó, désāgnen Dyöb áyāle nén abagé syánē mbwōg echē mod éehelée-se aságéd ásē. Désāgnen Dyöb, débage-'ε mós edúbé nyaa echē éwōgēd mós menyínge. Débele-'ε nē ne mbwōg ne edúbé ésyāál. ²⁹ Ne mbále, Dyöb ádēd ádíi nēé muú níme nhyāŋte chóm ésyāál.

13

Abé áde áwōgte Dyöb menyínge

¹ Edəŋge é Bad bé Krísto ébē ékag á'sō áfínté echēn. ² Nyéebág bán nyéekobéé bad beken pōndé ésyāál. Dəŋge á bad békékōb ángel nken, áde bēebíi' é bán ángel chóó édé. ³ Nyékamtən bad ábe bédé á mbwōg. Ebē byánán nyáábəə nyédé áwed. Nyékamtan-ne bad ábe békude metake ásē e bad bēmpēe. Ebē byánán nyémpē nyékude' nímé metake.

⁴ Mod-téé awé adé á ndáb e'wōŋgé ábage e'wōŋgé edúbé. Mod eekábé mesón á ebwōg. Nyéēchatán nén bán Dyöb dékáād bad ábe bébele' e'tonjé é' mekan ne ábe békábe mesón. ⁵ Nyéēsūmē nlém áyāle edəŋge é məné, nyébé-'ε menyínge ne kéchéé éche nyéwóó áyāle nén Dyöb ahóbé áá, “Méechenéé nyé mbéd, méebāŋ-'áá nyé áyāl.” ⁶ Né-əó, dehele dehób ne nlém nisyāál nén bán, “Dyöb dós adé nwōŋgenε awēm, méebāŋgé dyaŋdyaŋ, cheé moonyon áhele ábəl me?”

* **12:24** Mekii níme Abεε méhede' metuuten, bon mekií níme Yesue mépeene dásō alagsen.

⁷ Nyékamten bad ábe bélyágté'áá nyé bōód, ábe bēnkalé nyé eyale é Dyöb. Nyényín nsón míme abé ádāb ábélé. Nyéhíd mímbāb mekuu, nyédúbe ngáne bómpē bēndūbēē. ⁸ Yesu Krīstəə adé melemlem pōndé ésyāāl. Ngáne ámbēē chān, nê dōó ádíí chii, nê dō-'aá ábēē abé ne abé. ⁹ Nyéēmwāg-se ayáge ké áhéé áde áde nhəŋlén áhəŋlén nyé nlém á abum. Ebóó nén bán nsimé rí Dyöb múmó níwéde nyé áte saké mbéndé təŋgene adyé dé medyé. Echē mbéndé éēwōŋgānnē bad ábe bēhíde chó.

¹⁰ Dewóó menyán mé mendε míme beprise ábe bébage mendε á ebem é Dyöb béewóó'é kunze ádyé chōm áhed. ¹¹ Prise ambáámbáa, abage Dyöb mendε áyāle mbéb mí bad. Abelé atéd mekií mé nyam é mendε asólén mó á Höm áde Atómténé Asāŋ. Bébélé bétéd ndim rí nyam pən, bēbídén ámbíd e eyáde béhyáád mó. ¹² Nê dōó dēnkəŋ boŋ Yesuε ámpē átag, awé ámbíd e e'ké é' dyad ábel boŋ mímbē mekií mébel bad bésāŋ. ¹³ Né-ōó syánē ámpē déke détān mó ámbíd e eyáde ábel boŋ syánē ámpē dékud e'són ábe ánkudté. ¹⁴ Déke détān mó áhed áyāle nén deewóó'é dyad áde ásúmnédé á nkōŋsé-te wén. Boŋ desumé nlém ábē á dyad áde áhúé' á'sō. ¹⁵ Né-ōó, débē dékene Dyöb mbwiined ne Yesuε. Mmēd mekenag mébē nēŋgáne mendε míme débageé Dyöb. Dékag dékale' nén bán móó adé Sāŋgwéé. ¹⁶ Nyéēchatán nén bán, nyētəŋgéné bwām ábel wéé bad bémpēe. Kéchéé éche mod áwóó-'aá, áwōŋgan nhóg ne anííí. Echē ndín é mendε chóó éwōgte Dyöb menyinje.

¹⁷ Nyéwógne bad ábe bélyágte nyé, nyésuded-te yāl ásē e nkamlen mímbāb áyāle bóó bēnəne nyé. Bétýēēm-me á'sō é' Dyöb áláa mó ngáne bēnóné'áá nyé. Nyéwógne bó ábel boŋ bēbē menyinje ánən nyé. Esebé nê, né bēwōg ndutul ánən nyé. Né nê déewōŋgén-naá nyé.

¹⁸ Nyékānnad sé. Sébíí nén bán nlém níkénlé sé á abum áyāle chōm ésyāāl éche sébélé. Séhedé'áá bán sébel chōm ésyāāl nyaa echē etəŋgéné. ¹⁹ Mbáde nyé achāŋ nén mēé nyékānnad sé ábel nén Dyöb ábel níwāmsen atim ámbíd ábē ne nyé ámpē.

Mekáne mé asóg

²⁰ Dyöb dōó ábage' bad nsan, dō-'aá ápúúdté Yesuε, Sāŋgwéé awêd. Bōob-pōó, Yesuε adíí nēé ndəle a Nnən-a-mbód awé bēbénlédé mímbē mekií ábel nchemten míbē á ngíndé ne á ngíndé, áttínté e Dyöb, ne éche mbód. ²¹ Nkānne nén mēé, Dyöb ábel nyébē mboŋsén ábel chōm-té éche áhedéé áá nyébel, nyébé-'ε nyóŋgé ábel mam míme métəŋgéné. Yesuε áwōŋgan nyé ábel mam míme méwógte Dyöb menyinje. Ehúmé ébē ne Yesu Krīstəə abé ne abé. Ebê nê.

E'yale bé asóg

²² A-bānned, ncháa nyé mēé, nyékon échén elébé awóg. Enén kálag echē ríténlé nyé eéchabéé áte. ²³ Ndəó mēé nyébíí nén bán bēbídté mwānyan awêd, Timotiε, á mbwōg. Nzé awámséné me atán, né súmō séēpě áwēn.

²⁴ Nyélénted me bad ábe bélyágte nyé bésyāāl, nyéleled-te bad bé Dyöb bésyāāl. Bad bé Dyöb bémpēe ábe bēbídé á Italia, bómpē bélómmé nyé melentən.

²⁵ Nsimé rí Dyöb míbē ne nyé moosyāál. Ebê nê.

Kálag eche Jemse Ndibned n kálag

Kálag echë Jemse átélé ehóbé tângene mekan míme bad bé Krísto bétáŋgéné abel pónde ésyā̄l á alongé ádāb. Bad bé Dyōb ábe bépáŋtédé áte nkōŋsé áte rísyā̄l bōo Jemse ántelée chō. Abēnlédé ngan híin áleb bad bé Krísto tângene metón híin. Mmē metón médii, ábé nhon ne ábé atóg, mekəgsen, abé á bwām, áhōn bad nkōŋtéd, adúbe ne mbeltéd, ngáne bad bé Krísto bétáŋgéné echém abenled, áwōŋ debyée, nselag, kúmbe ne asuded á yāl, ábíded mbakú á yāl e bad, ákum ekáá á tāl, áwesen, ne ákáne.

Jemse awédé áte á kálag tē wē nén aá mbeltéd ríkag ekuu ehóg ne adúbe.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1

Adúbe ne áwōŋ debyée 1.2-8

Abé atóg ne ábé nhon 1.9-11

Ákəg ne ákud mekəgsen 1.12-18

Áwóg ne ábel 1.19-27

Ngabén eéhednadté 2.1-13

Adúbe ne mbeltéd 2.14-26

Ngáne mod a Krísto ábenladté echém 3.1-18

Mod a Krísto ne mekan mé nkōŋsé 4.1-5.6

Elébé émpēe 5.7-20

¹ Me Jemse, mbaledé a Dyōb ne awē Sāŋgú Yesu Krístəə, me-éé ntenle nyé enén kálag. Nlente nyé metúmbé dyōm ne mébe mé bad bé Israel míme mépáŋtédé áte nkōŋsé áte rísyā̄l.

Jemse ad bad bédúbe Krístəə béwōŋ-’ε debyée

² A-baányan, pónde ké ehée echë nyaa e mekəgsen ké ehée étané nyé, nyétéd nē e’bon é yāl áte. ³ Nyēbíí nén bán mímén mekəgsen míme nyékudée áyāl e adúbe áde nyéwóó, méwéde nyé nlém á abum. ⁴ Nlém ríwúu nyé á abum káŋ á asóg ábel bon mbeltéd mímen rítyéem bwām rílon-ne mbon, ábel bon nyéewóó’ abé dé mbéb ké ahóg á alongé áden.

⁵ Nyé ké ahée awē atóge’ debyée, áchāŋ Dyōb aá ábe mó. Dyōb dōo ábage moosyā̄l debyée ne nlém nhóg, ésebán akwognad modmod, ábe-’ε mó. ⁶ Bon pen nze nyécháa Dyōb nyédúbé bán ábe nyé chōm éche nyésédte mó ésebán nlém ríkáadte nyé á abum. Mod awē nlém ríkáadteé á abum ádii nēe edíb é nkwe éche éhode’, epub éhúene’ mendib ped enén étimne eníníí. ⁷ Ene ndin e mod eewémtán aá mókūd chōm wēe Sāŋgwéé. ⁸ Adii mod awē awóó nlém míbe, eechāŋnád-taá hōm ahóg áyāl e kéchéé éche ábeléé.

Betóótōkē bé bad ne behon bé bad

⁹ Mod a Krísto awē eesē etógnén á’sō é’ bad bémpeé atáŋgéné abé kúmbe nze Dyōb áchágté mó ámin. ¹⁰ Mod a Krísto awē adé etógnén á’sō é’ bad bémpeé atáŋgéné abé kúmbe nze Dyōb ásúdté mó. Nhóbe nén áyāle ámaá melemlem ngáne ébéeneé mbonja e nkəákəə awē adé á ahín-tē. ¹¹ Nzé enyen épepe ne ngine ábe e’hyé bé ekide é’belé é’hyáád ane nkəákəə, éche mbonja-’ε ébelé ésoo, e’bon é’bāb-pe é’belé é’maa. Melemlem nē dōo behon bé bad bémaá’é anan áde bēnanéé mímbāb nhon ámbid.

Jemse ad mekagsen meehuu' e w'ee Dyob

¹² Nnam ne kenzéé awě awěséné mekagsen, áyāle nzé atómé nímê mekagsen áte, Dyob débe mó nsábe míme ndé alongé áde ahóbé aá móṣbě bad ábe bédáá mó. ¹³ Nzé mod akudé mekagsen eetāngeneé ahób aá, “Mmén mekagsen méhúú w'ee Dyob.” Mod eéhēlē-se ákag Dyob ne ebébtéd, melelem ngáne Dyob-pe déekagéé mod ábel mbéb. ¹⁴ Mewēmtēn mé mbéb mé mod mwēn móo mékəə bon ahún á mekagsen-tē, ene pónde-'aá nímê mekagsen métédeé mó nlém á abum bon mehan mó. ¹⁵ Mmê mewēmtēn míme mebāg mod áte mó-'aá mépeene mbéb, nzé nímê mbéb-pe ríkwógé mod áte, npiinad mó kwéed.

¹⁶ A-baányan bé edange nyéedōgnād. ¹⁷ Nde e bwām ké ehéé ne kéchéé éche élóné mbon éhúú ne Titée awě adé ámín. Titée mó ahagé bwēm é'syāal ábe é'pene ámín. Abén bwēm é'pene-'e nhənlén ne nhənlén, bon Dyob pen déehənlánné. ¹⁸ Dyob dēmbel ntii ábe syánē alongé dékōlē abe áde ámbéé syánē échē eyale é mbále. Ambel nê ábel bon átínté e nímē nhəgtéd n'syāal, syánē débê ngáne mbote e'só echē bébageé mó n'ee mende.

*Jemse ad bad bé Dyob bébele
ngáne eyale é Dyob éhóbéé*

¹⁹ A-baányan bé edange, nyébii nímén mekan. Mod tée ábê mehél áwóg dyam áde mod ampée ahóbéé, mod eewámsán dyam ahób pen, mod eewámsán-ne aliŋ. ²⁰ Meliŋgá mé mod méemwagké-se ábel mekan míme Dyob áhedeé aá ábel. ²¹ Né-ṣó nyétede mekan mé mbinde ne mekan mé ebébtéd mésyāal míme nyébeleé. Ne asuded á yāl ásyāal, nyékob eyale éche Dyob áwéné nyé á nlém-tē. Echē eyale chóo Dyob ábenladté áson ádēn alongé.

²² Nyébele ngáne eyale éhóbéé. Nyéedōgē yāl se nyéwōgē chó wógén. ²³ Kénzée awě awóge' eyale é Dyob, ésebán abele' ngáne éhóbéé, adii n'ee mod awě anone' ábe e'só á dyené. ²⁴ Amaá eche yāl anyín, bon ake áde ákagké, abelé áchatén ngáne e'só é'dii mó. ²⁵ Bon bad ábe békoo' mbéndé echē etāngéné anon áte, mbéndé eche ehúde' bad á mehan, nzé behíde chó ngáne éhednadté saké bán béléá' chó bon béchatén-ne, bon pen, behíde chōm éche éhóbéé, Dyob dénaméd bó áyāl e kéchéé éche bébeleé.

²⁶ Mod ké ahée awě awémténé aá móbele' ngáne Dyob áhedeé bon eekóbe éche echém, ene ndín e mod adoge eche yāl, áde abele á Dyob-pe, áde ngēn. ²⁷ Abele Dyob nyaa eche esáá ne eche etāngéné á'sō é' Dyob Titée, adii ánən menyuu ne bekúd ábe bétage', ne ácháo yāl bwām ésebán mekan mé mbinde mé nkōŋsé méwóge mod áyāl.

2

*Jemse ad béētēdē baahóg
etógnén ábinii-'e nkōŋtéd*

¹ A-baányan, nyé nēngáne bad ábe bédúbpé echēd Sāŋ, Yesu Krīstəə, Sāŋgwéé awě échē edúbé échábé ámín, nyéetāngeneé n'ee nyényíné mod á dīd-te se nyétéd mó etógnén ké-'e nkōŋtéd. ² Dētéd bán mod asólé w'ee nyéládné, ahédé nzēd é gól, ahédé-'e kəse é mbóté, ntógétōke ní mod mómpē n'sólé, ahédé mbóté é mbinde. ³ Nzé nyébage mod awě ahédé kəse é mbóté edúbé bon nyélāngé mó bán, “Hyě édyee enén kəse e e'dii,” bon nyélāngé-'e ntógétōke ní mod bán, “Tyéém hē,” ké' é bán, “Dyēé á ndəob tē hē,” ⁴ né nyélúmté bán baahóg bétómé ábinii, né nyékáadte-'e bad ne mewēmtēn mé mbéb.

⁵ A-baányan bé edange, nyéwóglan. Eesaá mbále nēn bán Dyob ápwédeé betóótōkē bé bad á nkōŋsé te aá bédúbe Krīstəə-ye? Adē adúbe dó-'aá adé nímāb nhən, apwedeé-'e bó ábé bad ábe bébē áwē nkamlēn. Mmê nkamlēn móo ahóbé aá móṣbě bad ábe bédáá mó. ⁶ Bon nyéetédéé betóótōkē bé bad n'ee

dyam. Saá behon bé bad bóa bétagte nyé-ye? Eesaá mbále bán bóa békene nyé á kóte-ye? ⁷ Eesaá mbále bán bóa behóbe đin dé edúbé áde ane awě akamlan nyé mekan mé mbéb áyāl-ε?

⁸ Nyéēbēl dyam áde átóngéné nze nyékoo' mbéndé e nkamlan eche Krístə ahíd eche éténlédé nén bán, “Edəŋ mwānyon ngáne édáá ehoŋ yāl.” ⁹ Boŋ nze nyétede baahóg etógnén ábíníí-ε nkóŋtéd, né nyébele mbéb, né mbéndé e Dyöb-pe ekóbé nyé née bad ábe bébóó mbéndé. ¹⁰ Kénzée awě ahíde mbéndé boŋ abóó mbéndé póg, né abóó mbéndé ésyāā. ¹¹ Mod awě ahóbé aá, “Nyéekábé mesón á ndáb e e'wóngé,” mó ahóbé ámpē aá, “Nyéewúé' bad.” Né-óó, nze mod eekábé mesón boŋ awúé' bad, né abóó mbéndé. ¹² Nyéhóbe dyam, nyébele-ε mekan née bad ábe bébíí bán Dyöb dékāād bó, nchoo ne eche mbéndé éche éhúde bad á mehaŋ-tē. ¹³ Mod awě eewóge mod ampée ngəl, Dyöb-pe déewógké mó ngəl nze akáadte bad. Boŋ mod awě awóge bad bémpee ngəl, éewógké mbwóg mbwe níme Dyöb ákáadté bad.

Jemse ad nze adube deekii ne mbeltéd né awédé

¹⁴ A-baányan, nze mod ahóbé aá módübpē Krístə boŋ eēbēlē mekan níme mélümte bán awóó adube, bwām é'hée é'dé áhed? Adé adube áhele ásōŋ adē alongé-ye? ¹⁵ Détéd nén bán mwānyon a Krísto nhóg eewóó'é chöm éche áhāgkē á yāl, eewóó-'áa ndyééd e epun é bñ. ¹⁶ Boŋ nyé mod nhóg alángé mó aá, “Ekag bwām, ékud chöm éche éhāgkē, ékūd-te ndyééd éche édyāgkē.” Nze nyélangé mó nē ésebán nyébage mó chöm éche átógnéné, né bwām é'hée nyébélé mó? ¹⁷ Melemlem nē dōó édíí ne adube. Nze mod awóó adube áde éebelée ngáne adé adube áhóbéé, né adé adube áwédé.

¹⁸ Mod nhóg ālāā me aá, “Mod nhóg awóó adube, aníníí-ε abele mekan mé bwām,” me-ε mētímtén mó meé, “Lúmed me ngáne mod áhele awóŋ adube ésebán abele mekan mé bwām, mélümēd we ádēm adube áyāl e mekan mé bwām níme mbelée.” ¹⁹ Edúbpé nén weé Dyöb ádíí ahóg. Nē adé bwām. Kááŋne e'dáədəŋ bé mbéb bómpē é'dúbpé nē, é'nəə-ε ne mbwóg. ²⁰ A-eyókél é mod, ehede weé belúmed we nén bán nze mod awóó adube boŋ eēbēlē ngáne adé adube áhóbéé, né adé adube déesaá dyamdyam-ε? ²¹ Cheé ênkəŋ boŋ Abrahamε, awesyánē sáá ambáá, ákobnéd á'sō é' Dyöb née mod awě abele' mam níme Dyöb áhóbé? Saá akwenten áde ánkwenténné ábe awe mwān Aisige née mendε-ye? ²² Nyényíné nén bán adube áde Abrahamε ne níme mbeltéd békágé'áá ekuu ehóg, níme mbeltéd-te mēnkəŋ áde adube álón mbon. ²³ Nén dēmbēl eyale é Dyöb énnýinnēd mbále ngáne éténlédé nén bán, “Abrahamε andúbé Dyöb. Nén dēmbēl Dyöb dēnkob mó nēngáne mod awě abele mekan níme métóngéné.” Né-óó, bad bēnchəg Abrahamε bán nsón a Dyöb. ²⁴ Nyényíné nén bán mbeltéd mí mod mbéle boŋ mod ákobnéd á'sō é' Dyöb née mod awě abele' mekan níme métóngéné, saké adube dēmpen. ²⁵ Melemlem nē dōó émbēē ne akwalε awě béchágé'áá bán Rahabε. Ankobnéd á'sō é' Dyöb áyāle bad bé Israel ábe bēnlōmmē bán béhyε bēnən dyad áte á mesōm-tē. Ankōb bó nken, abídéd-te bó á dyad-tē, nzii empée á mesōm-tē. ²⁶ Ngáne yāl e moonyon eché eewóó edáədəŋ éwédé, melemlem nē dōó adube áde déekāg ne mbeltéd áwédé.

3

Jemse ad mod-té akamlan échē échém

¹ A-baányan, nyé bad híin nyéebág bemeléede bé eyale é Dyöb. Nyébíí bán Dyöb dékāād se bemeléede tómaa ngáne ákáádté ábíníí bad. ² Syánē baasyāāl debele mewusé á ríhóbtéd. Kénzée awě éebēlē awusé á ríhóbtéd adíí mod awě adē abé átyéémé, áhele-ε eche yāl akób ábel boŋ eēbēlē awusé. ³ Détéd elánsén

ne hóse. Nzé mod ahede aá hóse ébel ngáne áhedeé, abelé ahé chό chōm á nsəl-tê. Echê chōm chό-'aá ábenladté ályáged ene hóse kéhéé wée áhedeé aá éke. ⁴ Ké'ε détêd elánsén ámpē ne bōle é'mbáá ábe é'dé á edíb é nkwě-te. Kénéé édíí bán é'kálé bwámbwam, epub é ngíne chό-'aá ékεene bó, mod awě adole' ábê bōle mwă abámbé mós ábenladté ákεen bó kéhéé áde ádáá. ⁵ Melemem nê dós édíí ne echém. Kénéé édíí bán édé mwámpin á yāl e moonyon, édé kúmbe bwámbwam áyāl e míme mbeltéd.

Nyényín ngáne mwă muú ahele se ahyáád ahín ámbáá. ⁶ Echém ámpē édíí nêngáne muú. Edíi pēd e yāl e moonyon póg, ébele' mbéb rí kamlan yāl e moonyon esyāál. Ebele' alongé á moonyon ásyāál abé nêngáne ákóbné muú, muú míme mbídé á dū-á-muú, míme méédímē'. ⁷ Moonyon akamlan nyaa é nyam esyāál. Akamlan nyam é mehín, ákamlan menon, ákamlan nyam éche édole abum ásē, ákamlán-ne nyam esyāál éche édé á edíb é nkwě-te, ambootéd-te chό akamlen se á mbooted. ⁸ Bon modmod ééhēlē-se ákamlén echém. Echém édíí chōm é mbéb éche modmod éehelée-se ákamlen, élóné-'ε ne e'wε bé mbéb ábe é'pεene' kwééd. ⁹ Chό débēnladté áken Sánjú Dyōbε, awēd Titée, chό-'aá débēnladté ábe moonyon ebómán. Moonyon mós-'aá Dyōb áhágé áwágen mó. ¹⁰ A melemem mé nsəl dós e'yale bé mekenag ne ebómán bébídéé. A-baányan, éetāngéneé abé nê. ¹¹ N'yélé mé edíb nhóg méehelée-se mébídte mendíb míme mesáá ne mé mbinde abided ahóg. ¹² A-baányan, alín dé asáá déehelée-se áchyáá e'pum é píε. Ké'ε alín á sabé déehelée-se áchyáá e'pum é' mesáá. Edíb-pe éche ébidte mendíb mé nkwě, éehelée-se ébídéd mendíb míme mesáá.

Debyéé áde áhúú ne Dyōb

¹³ Mod adé átíntê echên awě awóó debyéé awón-'ε nsōnten-ε? Alúmed nê ne alongé á bwám áde áwóó, áyāl e kéchéé éche ábeléé. Abel nê ne asuded á yāl áde debyéé áde áwóó ábélé bon awón. ¹⁴ Bon nzé nyéwóó kán áte eche édé mbéb, nyētōntan-ne dásō échen yāl, nyéēbenlád debyéé áde nyéwóó ábel mbéb tāngene ayáge á mbále, akum áde nyékumεé ekáá á tál, ¹⁵ ene ndín e debyéé eehúé'ε ne Dyōb. Edíi debyéé áde áhúú ne bad bé nkōnsé. Adíi debyéé áde áhúú ne bad ábe béēwóo Edáádān é Dyōb, debyéé dé edáádān é mbéb. ¹⁶ Kéhéé wée bad béwóó kán áte echē édé mbéb, bétōntān-ne dásō échab yāl, mpuutéđ mbélé mbé, nyaa e ebébtéd ké ehéé-'ε ebág áhed. ¹⁷ Bon debyéé áde áhúú ne Dyōb áde nhānlén. Kénzée awě awóó áde debyéé eewóó'ε atón dé mbéb ké ahóg áyāl. Ene ndín e mod adāā nsan, apwiitad, achede yāl áwóglen bad bēmpēe, awóo ngəl bwámbwam. Abenle bad mekan mé bwám ésebán akwāgnad modmod, abele-'ε nê ne nlém nhóg. ¹⁸ Nzé bekám bé nsan bébele nsón míme mipeene' nsan átíntê e bad, nê débēl bad bébelé mekan míme Dyōb áhedeé.

4

Jemse ad bad bésuded yāl, Dyōb ákamlen bó

¹ Cheé épεene nzum ne nselag átíntê echên? Eesaá mbále bán esíí é awón á bwēm éche éwane nyé nzum áte, chόó ékəə' bon nyébelé nén-ε? ² Ehede chōm bon weékudéé chό, nê ábélé ewúú mod. Ewóó esíí áte bwámbwam ákud chōm bon weéheléé chό akud. Nê ábélé nyésenle, nyéwanne-'ε nhóg ne aníníí nzum. Nyéekūdēē chōm éche nyéhedeé áyāle nyéēsēdtēē Dyōb chό. ³ Nzé nyéhedne Dyōb chōm, nyéekūdēē chό áyāle nyéhedne chό mewēmten mé mbéb. Nyéhede bwēm dásō áwóged échen yāl menyinge. ⁴ Nyédé nêngáne bad ábe bédé á ndáb é mewóngé, bon bébé békābē mesón. Nyéēbíí'ε bán ábane nlém ne mekan mé nkōnsé ábele nyé bad bé ekoyí bé Dyōb-ε? Né-óó

kénzée awě adáá nlém abane ne mekan mé nkõñsé, abelé eche yǎl mod-a-ekoyí a Dyõb. ⁵ Nyêwémténé bán ngên-éé éténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Dyõb ábanné nlém aá edáadãñ éche móhédé syánē áte, ébê échē, adé-’ε kónjí ne chóyε?” ⁶ Bon Dyõb ábage syánē nsimé abε ne abε. Nê dó-’aá ákásá bon éténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Bad ábe bédé kúmbe, Dyõb ákunnad bó yǎl, bon ne bad ábe bésúdté yǎl, Dyõb ábage bó nsimé.”

⁷ Né-óó, nyésuded yǎl á’sō é’ Dyõb. Nyéwúεn Satanε nló áte. Nzé nyêbelé nê, mós-’ε átõm mehélé. ⁸ Nyépe Dyõb benben, mómpē ãpě nyé benben. Nyé bad bé mbéb, nyésóg mbéb abel. Bad-te ábe béwóó nlém míbe, nyébane mímen nlém ábel mekan míme mésáá. ⁹ Nyésuden áyāl e mímen mbéb. Nyélebe’, nyéchyε-’ε. Nyésóg awõõ, nyélebe’ lebén, nyésóg menyĩnge awóg, nyésuden sudnén. ¹⁰ Nyésuded yǎl á’sō ábe Sãñgwéé. Nzé nyêbelé nê, ãchãgēd nyé.

Jemse ad mod eekáádté mwãnyañ

¹¹ A-baányañ, nyéehóbé nhóg ne aníníí mam mé mbéb á yǎl. Kénzée awě ahóbe mwãnyañ mam mé mbéb á yǎl, ké’ε akáadte mó, né ahóbe mbéndé e Dyõb mam mé mbéb áyāl, né ahóbe-’ε aá ene mbéndé eéboo’é. Nzé ehóbé wεé mbéndé e Dyõb eéboo’é né weébēlēē chõm éche mbéndé éhóbé aá bébel. Bon né etédé etál échē éesē échõñ ábé mod awě akáadte. ¹² Mod nhóg mwẽmpen-éé adé awě abage’ mbéndé, mwẽmpen-naá akáadte bad. Mwẽmpen-éé ahεle ásõñ alongé á bad, mwẽmpen-naá ahεle abébéd dó. Bon wε, nzé-módé édíí ákáad mwãnyañ?

Jemse ad mod eebág kúmbe

¹³ Bõõb-põó, nyéwóglan, nyé bad ábe nyêhóbé bán, “chii ké’ε chãñ, séēkě dyad dekalengõmε, séēdyéé áwed mwě nhóg, sékãbē nyongé, sékudé-’ε nsyáh.” ¹⁴ Nyébíí dyam áde débenléd chãñ-ε? Chãñ nyébíí bán alongé ádēn ádé? Alongé ádēn ádíí nēñgáne mbag. Ebág á esõñ é póndé, ámbíd enē, weenyínéé chõ ámpē. ¹⁵ Chõm éche nyétãñgéné ahób édíí nén, “Nzé Dyõb ákwénténé, né séēbē á alongé, sébēl-le ádēn dyam ké’ε ádííí.” ¹⁶ Bon bõõb, nyétimé nyékume ekáá á tâl ne kúmbe esyáál. Enén ndín e akum dé ekáá á tâl eetãñgené. ¹⁷ Né-óó, kénzée awě abíí dyam á bwãm áde átãñgéné abel, bon eébele dó, abelé mbéb á’sō é’ Dyõb.

5

Jemse ad behõn bé bad bétéd póndé

¹ Nyé behõn bé bad, nyéwóglan mε! Nyéchyε’, nyéhágke e’saád áyāl e metake míme mépií nyé. ² Mmén nhõn míme nyékúmé mímáá abõõ, síi-’ε émáá nyé asañ adyé. ³ Echen gól ne sílva éche nyélimmé ásē, émáá ngag akób. Ene ngag eche ekóbé ábê bwẽm, chõó ébēl bon Dyõb ákógsén nyé, ãmãd-te nyé ásē néε muú. Nyékúmmé yǎl nhõn enén póndé echē edé benben ne e’pun bé asóg. ⁴ Nõné’, weesãbpεé bad ábe bébénlé wε nsón á nzag-tê. Etimé edogé bó dogén. Nén ábélé ábê bad ábe wéesãbpεé ádab awé áwógnad á’sō wéε Titéε, Dyõb á Ngum. ⁵ Abé áde nyédíí á nkõñsé hén ádíí áchog alongé, nyébele-’ε kéchéé éche nyédáá. Nyékódte mímen mewẽmten, kénéε nyébíí bán epun éche Dyõb dékõgsennē ábē bad bé ekoyí ékwógé apε. ⁶ Nyêhóbé bán bad ábe bébele mekan míme métãñgéné á’sō é’ Dyõb bédé bad bé mbéb, nyéwúú-’ε bó. Béehεléé nyé atyéemεn.

Jemse ad bad béwεsen metake

⁷ Né-óó a-baányañ, nyéwεsen kááñ Sãñgwéé apε. Nyétêd elãñsén ne mod awě abele nzag. Abelé ásin kááñ ne póndé echē ápãdté mbote é bwãm. Awεsan kááñ ne á póndé eche mbúú e’só ébootadté achó, ne áde édimtanné achó.

⁸ Nyémpē nyéwεsen, nyéwéd-te nlém á abum, nyésine' επε éche Sáŋgwéé, édé benben. ⁹ A-baányaŋ, nyéēnyonǵé áte tǵŋene nhóg ne aníníí âbel boŋ Dyöb dééhǵbē aá nyédé bad bé mbéb. Nyébíi nén bán mod awě akáadte' adé nyé benben. ¹⁰ A-baányaŋ, nyétède e'chemléd ne bekal bé'dǵǵdǵŋ. Békálé'áá nkalaŋ á dǵŋ áde Sáŋgwéé, békudé metake, béwεsán-ne nímé metake. ¹¹ Ne mbále, syáā dechǵge bad ábe béwéséné bán bad ábe békudé nnam. Nyéwógé ngáne Jobε ânwεsénne áde ákudé metake, nyēnyín-ne ngáne Dyöb dēmbenlé mós bwám á asóg. Sáŋgwéé aboó nlém bwámbwam awóó-'ε nlém ní ngǵl.

¹² Amín e nímén mésyāǵl, a-baányaŋ, nyéēbenlǵd dǵŋ dé nkoŋ nímín, ké'ε dé nkōŋ rísé, ké'ε chǵm émpēe âmwé melě. Boŋ pεn, nzé ehóbé“εε” abé εε, nzé ehóbé-'ε “Aáy” abé aáy. Nzé nyēbelé nén, né Dyöb déekǵgsénne nyé.

¹³ Kénzée awě adé á metake tē, ákǵanne. Kénzée awě awóge menyǵŋge, ákóne ákené-'ε Dyöb. ¹⁴ Kénzée awě eedyεε bwám, áchǵg belyǵged bé mwembé, békǵanned mós. Nzé békǵannad mós béwǵgtē mós dyǵg á dǵŋ áde Sáŋgwéé. ¹⁵ Nzé édé bán békǵannédé mós ne nlém nhóg, né Dyöb déwǵg bó mekáne, né débǵl-le mod a nkole ádyēē bwám. Sáŋgwéé ábēl áhídē á anon dé nkole, ádyēē bwám, ké mbéb-pe mós ámbenlé Dyöb délǵgsén mós. ¹⁶ Né-ǵǵ, nyépale mbéb áte wée nhóg ne aníníí, mod tée ákǵanned-te mwǵnyaŋ, âbel boŋ nyedyεε bwám. Mekáne níme mod awě abele mam níme métǵŋgéné á'sō e' Dyöb, médé ngíne bwámbwam, mébele-'ε nsón. ¹⁷ Elaijaa abédée moonyon melemlem ngáne syánē. Póndé pǵg ankáné bwámbwam aá mbúú eechóg, mbúú enkēnchó-'áá á etún é mwě rǵlǵán ne epεd. ¹⁸ Ambíd enē ankáné ámpē, Dyöb ábēl mbúú echó, bwēm é'bootéd-te akwog.

¹⁹ A-baányaŋ, nzé nyé ké ahée atědté áhíd nzii e mbále e Dyöb, boŋ mod ampée abelé atǵmné mbíd, ²⁰ ábíi nén aá, kénzée awě abelé boŋ mod awě abelé mbéb asóg mbéb abel, né asó alonǵé áde mod awě abelé mbéb. Nén débǵl-le mbéb híin níme ane mod ákébenlé, Dyöb déenǵnné mós á dǵd.

Kálag e'só eche Petro Ndibned ní kálag

Kálag e'só eche Petro ántenlé, bad bé Krīsto bóo ántelée ch́. A kálag-tê wê acháge bó aá, “Bad ábe Dyöb ápwédé.” Abén bad bémpāntēd áte á pēd e akuu á mbwóg e echē béchágé'áá bán Esia Mainᵃ. Nzom echē enkāḡ boḡ átel enén kálag, ebédée áwéd bad bé Dyöb nlém á abum áyāle metake míme békúde'áá ne adúbe áde bénwōḡgē. Awéd-te, abage bó e'lyág bé nlém ábe nkalaḡ mí bwám míme Yesu Krīstāa mbageé bó. Mmē nkalaḡ mí bwám ríhóbe tḡḡene, kwéed, mpuu ne epe éche Yesue ápée ámpē. Alūmēd-te bó áte aá békwenten metake ne e'lyág bé nlém. Anlúméd bó áte aá bebii nén bán rímē metake médii mekágsen ányín nzé adúbe áde bēwánlé áde adúbe á mbále. Bébii-'e nén bán békúds nsábe á “Epun éche Yesue Krīstāa ápée.” Anlúméd-te bó áte ámpē aá alonḡé ádāb átḡḡéné abé ngáne alonḡé á bad ábe behíde Krīstāa.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Dyöb d́o abage e'sooson 1.3-12

Elébe ábel mekan míme mésáá 1.13-2.10

Mekan míme bad bé Krīsto bétḡḡéné abel á pónde e metake 2.11-4.19

Asuded á yāl ne ábele Dyöb née mod a Krīsto 5.1-11

Nsogten 5.12-14

¹ Me Petro, mbapee a nlomag awē Yesu Krīstāa, ntenle nyé bad ábe Dyöb ápwédé, ábe bepāntédé áte boḡ bebé beken á mbwóg é Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ne Bitinia. ² A ntii míme Dyöb Titée, ammad nyé apwed. Echē Edāádāḡ-'e ébéle nyédé bad ábe bésáá. Abelé nē ábel nyébele mekan míme Yesu Krīstāa álánḡé nyé aá nyébel. Abelé nē, ábel míme mekii míme mésyógké á awog mébel nyékud alagsen dé mbéb. Nsimé ne nsaj ní Dyöb rímē ne nyé abé ne abé.

Dewóó e'lyág bé nlém

³ Mekenag mébē ne Dyöb áde áde Sáá awē awed Sāḡḡwée, Yesu Krīstāa. Apuúdté Yesu Krīstāa. Né-óo dekéde alonḡé dékōlē. Abel áde ábéle nē, ábáge syānē e'lyág bé nlém bé alonḡé áde déemaá'. ⁴ Desine' káḡḡne nhon míme Dyöb ákōḡnéde ábē bad. Akōḡnéde nyé mó ádyöb. Ahed-te méebó'é, méebébpáá. ⁵ Dyöb ábenlad echē ngum ákāa nyé adúbe áde nyédúbpé mó, káḡḡ né nyékudé e'sooson. Abē e'sooson bényinnēd á epun é asog. ⁶ Nyédii nyébé menyinḡe ne nē, kénée édii nén bán nyéékúds metake nyaa ne nyaa é eson é pónde. ⁷ Mmē metake mápē ákag nyé adúbe, álúmed nén bán adúbe áwúú nyé áte ne mbále. Gól ehēle ebéb, boḡ ké nē, bébelé behé ch́ á dū ásaad ch́. Nzé behēle bébel nē ne gól, né bétḡḡéné áden adúbe dōmpē akag ábel nén áwúú áte áyāle áden adúbe átómé gól. Nzé áden adúbe átómé mekágsen áte, né Dyöb déken nyé, ábe nyé ehúmé ne edúbé áde Yesue álūmēdtē bad bé nkōḡsé bésyāl yāl. ⁸ Nyédāá mó kénée nyéenyīnēē mó. Nyédúbpé-'e mó kénée nyéenyīnēē mó bōob. Ké bōob-pe nyétómtáné menyinḡe abé nyaa echē mod éehelée-se ahób. ⁹ Chōm echē nyékudté áyāle adúbe áde nyédúbpé mó édii e'sooson ábe áben e'dāádāḡ békudté.

¹⁰ Bekal bé'dāádāḡ bénhōb mam á'sō é' pónde tḡḡene ábē e'sooson ábē Dyöb débée nyé née nsimé. Béntōḡ ábē e'sooson ahed áte ábel bésōḡten bó. ¹¹ Edāádāḡ éche Krīstāa émbē bó áte álāa bó á e'só é' pónde ngáne Krīstāa átagké ne ehúmé echē ákudté ámbid e pónde, boḡ bémbē behēde

áte. Béhédé'áá áte ábíi pónde echê nímê mam mébenlédte ne wée mod awê mébenlédte. ¹² Dyöb dénlüméd ábê bekal bé'dáédəŋ áte áá nsón nímê bébeleé méesaá nsón níme bèn békudte nsyáŋ áhed, boŋ nídi nsón nimenyé. Dyöb dénlómê bad Edáédəŋ éche Esáá échê ébidé ádyöb. Echê Edáédəŋ chóó émbël boŋ baahóg békale Nkalaní ní Bwám nímê nyéwógéé bəəb. Mmén mam móo bekal bé'dáédəŋ behóbé'áá. Kóəŋne ángel édáá nímén mekan asəŋten.

Mbɛltéd nímēn rísəŋ

¹³ Né-óó, nyépúd abad, nyébê mbonşén ábel nsón níme Dyöb áhedéé. Nyétêd pónde nyésüm-me nlém rísyāāl áyāl e nsimé níme Dyöb débeé nyé á pónde echê Yesue ápéé ámpē alúméd-te nyé yāl. ¹⁴ Ngáne édii bán nyédii bad ábe bébele mekan níme Dyöb áhedéé, nyéēmwāg-se mam mé mbéb nímê nyébélé'áá bəəd mébé mékamlán ádēn alongé. ¹⁵ Dyöb áde apwédé nyé asáá. Né-óó nyémpē nyétəŋgéné asəŋ á mbɛltéd nímēn rísyāāl. ¹⁶ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Mbɛltéd nímēn rísəŋ áyāle mbɛltéd nímēm rísáá.”

¹⁷ Dyöb ákáadte' moosyāāl nyaa póg. Eékwognáádté modmod. Nzé nyékáne-'e áwē, nyéchəge mó bán Titée. Né-óó, nyéwōŋ mbwóg ní Dyöb áte á alongé ádēn ásyāāl á nkōŋsé-te wén wée nyédii beken. ¹⁸ Nyébii nén bán Dyöb ákódté nyé á ekúkú é abé-te. Ekúkú é abé échê ábēn betaa bényāgnédte nyé saké chōm néé gól ké'e sílva échê ébébe' chóó ánkədnédte nyé. ¹⁹ Ndəle e mekií echê Yesu Krístəə chóó ánkədnédte nyé. Krístəə awē adé néé ndyōŋ ní mbód nímé méewōo awusé ké ahóg á yāl. ²⁰ Nkōŋsé rídēhób bán míbootad, Dyöb dēmmād mó apwéd. Boŋ bəəb á asóg hén alúmté yāl wée bad bé nkōŋsé. Abelé nê áyāle nyé. ²¹ Krístəə akəá nyédúbpe Dyöb. Nyéhele-se nyédúbé Dyöb nyésüm-me nlém rísyāāl áwē, áyāle apuúdté Krístəə abídté-'e échê ehúmé áwéd.

²² Abel áde nyébeleé mekan mé mbále ábéle nyésáá. Nê ábéle-'e nyāābe bad bēmpēe ábe bédúbpe Yesue nyédəŋné. Né-óó nyédəŋ nhóg ne anínii ne nlém rísyāāl. ²³ Nyébii nén bán Dyöb ábágé nyé alongé dékōlē mbwiined ne échē eyale. Echē eyale épééné alongé éesaá-'á chōm éche ébébe'. Ebē abé ne abé. Dyöb áde áde á ngíndé ne á ngíndé dóó ábágé nyé áde alongé saké moonyōŋ.

²⁴ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Moonyōŋ adii néé nkəákəə,

ábē e'boŋ-'e é'dé nēŋgáne mbonja échê ékwoge á ahín-tē.

Nkəákəə ayēnle', mbonja-'e ésoode.

²⁵ Boŋ eyale é Dyöb ébé abé ne abé.”

Echē eyale édii nkalaní ní bwám níme békánlé nyé.

2

Nyédii meláá mé alongé

¹ Né-óó, nyéte de nímēn mbɛltéd mé mbéb rísyāāl. Nyéekālē metóm, nyéelúmté' á díd-te ngēn nén bán nyébele bwám áde nyéebeléé, mod eesíde waáb, e'yale bé mbéb béebíde-'e nyé á nsəl. ² Nyétəŋgéné awan áte ákud ndyééd e edáédəŋ echê esáá, melelem ngáne bán bé nkáál béchyéé'é abii, ábel nén nzé nyédyéde ene ndyééd, nyékwog ákud e'soosōŋ. ³ Nyéwógléné ene ndyééd, nyébii-'e bəəb ngáne Səŋgwéé ábeleé mekan mé bwám. ⁴ Nyéhyag wée Səŋgwéé, mó adé néé aláá dé alongé áde belōŋ bé ndáb bēnchenéé, boŋ Dyöb ányín dó áá ákwógnédé, ápwéd, ákōō-'e dó. ⁵ Nyéhyag-kóó nyébê néé meláá mé alongé níme Dyöb ábenladte álōŋ eche ndáb e edáédəŋ. Áwéd-te-'áá nyébenléé mó. Nyéēbē beprise ábe bésáá, nyébagé mó mendē mé edáédəŋ níme mékóbnédé áwe e'só mbwiined ne Yesu Krístəə. ⁶ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Ntédé aláá dé etógnén
nsumé á Zayon.

Kéñzéé awě adúbpe mó éekwágké.”

⁷ Adén aláá-óó ádé etógnén ne nyé awě nyédúbpe mó bon ne bad ábe béedúbpe mó ádíi nêngáne

“Aláá áde belón bé ndáb bémbāngē abenled,
dóó átímé aláá dé etógnén abé.”

⁸ Eténlédé ámpē nén bán,

“Mó adé aláá áde bad bélúmēé ámīn
abé-’ε ndim e aláá echē ebēle bad békweg.

Bad békweg áyāle béēwōgnēē Dyōb. Nê dóó Dyōb átíídé aá ébenled ne bó.”

⁹ Bon nyé, nyéēsaá nê. Nyédíi bad ábe Dyōb ápwédé, beprise bé Dyōb áde áde kâñ. Nyédíi alon áde ásáá, Dyōb dēn-naá áwóó nyé ábel nén nyélúmed bad bémpēe ngáne ápédé bwám abé. Dyōb áhúdé nyé á ehíntén-té, apεεné nyé á e’nyínεn bé ekíde. ¹⁰ Ngen e’só nyénkēmbáá bad bon bōob nyéēnyédé bad bé Dyōb. Ngen e’só ngol e Dyōb enkēmpaá áwēn bon bōob Dyōb áwógé nyé ngol.

Nyébê betāñ bé Dyōb

¹¹ A-bānned nhede mēé nyésōñtεn nén bán nyédíi beken, nyétome-’ε á nkōñsé wén tómén. Né-óó nyéēbanné nlém ne mekan mé ekob é yāl áyāle nén nê áwanne ábēn e’dáádāñ bēn nzum. ¹² Nyéwále alongé á bwám átínté e bad ábe béedúbpe Dyōb, ábel bon ké bēnhōb bán nyédíi bad bé mbéb, bényīn nīmēn mbeltéd mí bwám. Nê dékāñ bēbε Dyōb edúbé mbwε míme Dyōb dépéé á epun é asóg.

¹³ A dīn á Sāngú, nyéwógne bad bé nkōñsé ábe bédé á nkamlεn, ken nkamlεnε ambáámbáa, ¹⁴ ké’ε kâñ échē édé ásē e nkamlεnε ambáámbáa, echē álómé ákógsεn bebel bé mbéb ne ákémed bad ábe bébele’ bwám. ¹⁵ Dyōb áhede nén aá mekan mé bwám nímē nyébeléé mékúdtεn mehób míme ábe e’yókél é’ bad bēhóbεé nyé áyāl, míme béebíi’ε. ¹⁶ Nyéēsaá betāñ, nyédíi kunze. Bon pεn nê déebagéé nyé nzom ábel mbéb. Nyébê néε bembāledε bé Dyōb. ¹⁷ Nyébage moosyāal edúbé. Nyédāñ-’ε bad bémpēe ábe bómpē bédúbpe Krístā. Nyébáa Dyōb. Nyébage kâñ Embáámbáa edúbé.

Metake míme Krístā mébê syānē e’chemléd

¹⁸ Nyé bad ábe nyédé bembāledε, nyésuded yāl ásē e bad ábe nyébenléé ne edúbé ésyāal. Nê déebāg ne ábe bēbóó nlém bēnpεn, bon nê ábē ne káñne ábe bēbēbé nlém. ¹⁹ Dyōb débē menyīnge ne nyé nzé nyéwεséné e’wε é’ metake míme nyénkēmbáá nyékude áyāl echē. ²⁰ Nzé ebelé mbéb, bon ewēséné mbéte áyāle nímē mbéb, ne nsyāñ ríhéé wékúdté? Bon nzé ewēséné metake ké áyāle dyam á bwám áde ébélé, né Dyōb débē menyīnge ne wε. ²¹ Mmēn metake mébōñnéde nyé awě Dyōb ápwédé, áyāle nén Krístā mwēn antāg á nló nīmēn. Anlyágé-’ε nyé elāñsén ábel nyéhíd nímē mekuu. ²² Enkēmbenlé mbéb ké nhóg, modmod enkēnwóg-kaá mó eyale é mbéb á nsal. ²³ Ade bad bésyāá mó, enkēntimténne bó. Ade bétāgté’áá mó, enkēnsidté bó. Bon ambē mésyāal á mekáá mé Dyōb áde ákáadte bad bésyāal nyaa póg. ²⁴ Krístā mwēn ampém nímēd mbéb áwe yāl á awōg ábel nén deewóó dyamdyam ábel ne mbéb, débēle-’ε mekan míme Dyōb áhedeé, á alongé ádēd. Echē sii ébélé nyékudé e’choóchon. ²⁵ Nyēmbé néε rídyāñ mí mbód míme ríbóó bon bōob Dyōb ápééné nyé ámbíd áhíd mod awě anōne nyé ngáne nnōn-a-mbód ánōnéé éche mbód.

3

Bebaád ne ábab bechóm

¹ Nyé bebaád bé bechóm-me nyéwógne áben bechóm ábel bon ké émbē nēn bán béēhídē eyale é Dyōb, nímēn mbeltéd ní bwâm níbel bómpē bétimned Dyōb, bédúbé-’ε mó. Ké nyéētagne bó dyamdyam aláa, ² bényín áden abé á bwâm áde ásáá. ³ Nyéēsūmē nlém nēn bán áben e’bon é’bide dásō áyāle ekōn é mbíd ebwóg néε anabe dé esid, ahé á bwēm nēngáne e’bōn, nsán, ne e’béε ké’ε kase é mbóté. ⁴ Bon bēbii nyé dásō ne e’bon ábe é’bide nyé áte. Abē e’bon béehānlánne áyāle é’bide ne edāádān échē épwiítédé échē éetagtán-ne. Abē e’bon bóo Dyōb ányíneé aá é’dé etógnēn. ⁵ Nē dōo bebaád ábe bésáá bé’ bóod ábe bénsūm nlém ne Dyōb bēbélé’áá bon é’bāb e’bon é’bíd áwed. Bévógné’áá ábab bechóm. ⁶ Seraa mwēn ambé nē. Awógné’áá Abrahamε áchagé-’ε mó aá asán. Nzé nyēbele’ mam mé bwâm ésebán nyēbáa dyamdyam, né nyédii Seraa ábe bán. ⁷ Nyé baachóm-me ábe nyēwóo bebaád, nyētāngēné áben bebaád edúbé abε. Mod téé ábē ne awē mwaád, ánone mó bwâm. Béepedéé nyé e’wúu áte, bon nyāábōo nyéēkūd alongé nyaa póg. Adé alongé ádii nsimé míme Dyōb ábageé. Nzé nyéewānle bó ngáne éhēdnéé, né Dyōb déewóoké nyé mekáne.

Nyēbele bwām ké nyékudé metake

⁸ Asóged, nyé moosyál nyēbē mod nhóg, nyéwōn nlém míme nípwíítédé, nyésudεd-te yāl. ⁹ Nyéētímté mbéb áyāle mbéb. Nzé mod ahóbé nyé dyam dé mbéb áyāl, nyémpē nyéehóbé mó dyam dé mbéb á yāl, nyékáné kánēn bán Dyōb ánamed mó, áyāle nnam móo Dyōb dénhōbpē aá móōbē nyé áde ámpwεdté nyé. ¹⁰ Eténlédé nēn bán,

“Kéznéé awe ahede alongé dé menyinge,
áhédé-’ε aá mōnyín e’pun é’ bīn é’ bwām,
eehóbé’ mekan mé mbéb,
eékālē-’ε metóm.

¹¹ Asóg mbéb ábel, ábele mekan mé bwām.

Awanen ábé nsan ne moosyál.

¹² Ayāle Dyōb anóné bad ábe bébele mekan mé bwām
awoge-’ε bó mekáne.

Bon akunnan bad yāl ábē bébele mbéb.”

¹³ Nzéé-ō ahēle ádān nyé mbéb ábel nzé nyēwóo nlém áte ábel mekan mé bwām? ¹⁴ Bon ké nyēntāg-ke ké tagén ábel mekan míme Dyōb áhēdeé, né Dyōb dé naméd nyé. Nyéewógé mbwóg, nyéētāgē-’ε áte. ¹⁵ Bon pen nyébe Krístā edúbé, nēn móodé Sāngwéé á alongé áden. Nyēbē mbonšén pónde ésyāāl átímtēn kéznéé awē asēdté nyé dyam tāngene nlém míme nyésūmē wéε Krístā. ¹⁶ Nyékéled nlém á abum. Nzé nyēbele nē, nyésūdēd yāl ne edúbé ésyāāl, nyékéled-te nlém á abum wéε bad ábe béhóbe nyé mekan me mbéb áyāl, áyāle nyéhídeé Krístā. Békūg nzé bényíneé áden abé á bwām. ¹⁷ Nyébii nēn bán édé bwām mod ákud metake áyāle dyam á bwām áde ábélé, nzé nē áde á ntii ní Dyōb, tómaa ákud metake áyāle dyam dé mbéb. ¹⁸ Krístā mómpē ankūd metake awé-’ε áyāle nímed mbéb ngen póg ne ngen ésyāāl. Abédéε mod awē ábele mekan míme Dyōb áhēdeé, bon anwé á nló míme bebel bé mbéb. Ámbel nē, ábel dépe wéε Dyōb. Bad bēnwū mó bon échē ekob é yāl chíó énwē. Dyōb dēmbél échē edāádān émbē ébē á alongé. ¹⁹ Echē edāádān chí-’á ánkénné á mbwóg áke dé akale e’dāádān eyale é Dyōb. ²⁰ Abén e’dāádān é’bédéε e’dāádān ábe bēnkēnwógēn Dyōb se’ bóod áde Dyōb dēnchabtédte bó e’kād áte ábel bétēde níma mbéb á pónde échē Noa álóó’áá bōle é’mbáá. Bad waam bēnpen bóo bēmbē á bōle-tē. Bēnkūd e’sóosōn áyāle mendīb. ²¹ Nēn

ádé melemlem nêngáne edusen. Echê edusen chóó ébele bɔɔb bon bad békūd e'sooson á ngíne e mpuu míme Yesu Krístəə. Edusen éesaá awobe á yǎl áhúd mbinde bon édii ákwentən dé abele Dyöb ne nlém míme nsáá. ²² Krístəə akií ádyöb, áwed-taá ádyéé Dyöb á ekáá é mbáá bon ákamláán ángel ésyāā, benkamlen ne ngíne échê édé ámín.

4

Alonjé á bad ábe bédubpé ábê ngáne Dyöb áhedéé

¹ Né-ɔ́ ngáne édii bán Krístəə ankūd metake é ekob é yǎl, nyémpē nyétánjéné nyébé mbonjén áwónj melemlem mé mewēmtən nêngáne ánwōngē. Ayāle, kénzée awē atagé é ekob é yǎl, asógé mbéb abel. ² Ngáne édii-áá nê, alonjé ádēn á nkōjsé wén ábê ngáne Dyöb áhedéé saké bán mpúlé mé nkōjsé múmó níkamlan nyé. ³ Mekan míme bad ábe béebii Dyöb bédə́' é abel mɔ́o nyémpē nyébélé'áá. Ene pónde emaá atóm, ekwōgnédé-'ε. Nyékábé'áá mesón, nyéwónj nlém áte ábel mam mé mbéb, nyémwágé'áá míim mékōbē nyé, nyéchagé'áá ngande échê bad bémwágé'áá míim mékōbē bó, bébelé-'ε e'tongé é' mekan, nyé benlé-'ε myöb mémpēe, dyam áde déebo. ⁴ Bēn ábe nyāābɔ́o nyébeláá mímén mbeltéd mé mbéb bɔ́od, bédé menyáké bɔ́ob ányín nyéesaá ne bó ámpē ábel epuutéd ne e'kúkú é' mekan. Né-'áá ákáo bon bésyāā nyé. ⁵ Bon bétýēem á nkáá á'sō é' Dyöb áde ábónjéné ákáad moosyāā. Akāad ábe bédé álonjé ne ábe bēwédé. ⁶ Nén dɔ́o dékǎj bon nkalanj mí bwām níkanléd kááj ne wée bad ábe bēwédé, ábel bon kénée bénkāādtē bó áde bédii á nkōjsé-te, bēwé-'ε ngáne moosyāā áwágkē, béhele-se bébé á alonjé ngáne Dyöb ádíi.

Nyébenlad nde éche Dyöb ábágé nyé bwām

⁷ Asóg dé mekan mésyāā adé benben. Né-ɔ́o nyébwəg yǎl nyétéd-te pónde ábel nén nyéhel akáne. ⁸ Amín e mímén mésyāā, nyédəj nhóg ne aníní ne nlém nsyāā. Nyédəj nhóg ne aníní, áyāle edəjge ékúdtan mbéb híin. ⁹ Nyékob nhóg ne aníní nken ésebán nyényonje áte. ¹⁰ Dyöb áwóo nde híin, abagé-'ε mod téé échê nde. Nyébê bembəledé bé bwām nyébenlad-te échēn nde áwónjgen nhóg ne aníní. ¹¹ Ane awē abíe' dyam ahób, ahóbé dó nēe nhóg awē akale' e'yale ábē é'bidé wée Dyöb dēn. Ké nzéé-'ε awē awōngan baáb, ábele' nē ne ngíne esyāā échê Dyöb ábágé mɔ́. Nê débídéd ehúmé é Dyöb áwed á yǎl e mekan mésyāā mbwiined ne Yesu Krístəə. Ehúmé ne ngíne esyāā bēbágnédé mɔ́ á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

Metake míme bad bé Krísto békudéé

¹² A-baányan, nyéebág menyáké ne mekəgsen mé ngíne míme mépiide nyé bɔ́ob. Nén déebāg nyé nken. ¹³ Nyébê menyínje pen nén, nyékude' metake melemlem ngáne Krístəə ákúdé'áá, ábel nén nyélón ne menyínje á pónde échê Dyöb délūmédte ehúmé éche Krístəə. ¹⁴ Nzé bad bésyāā nyé áyāle nyédii bad ábe béhíde Krístəə, né yǎl eboó nyé áte, áyāle ehúmé é Edəádəj é Dyöb édé ne nyé. ¹⁵ Bon pen nzé nyékude metake éēbāg nén bán nyékude míme metake áyāle nyéwúú bad, ké'ε áyāle nyéchíbé, ké'ε áyāle nyédii bad bé ebébtéd, ké'ε áyāle nyésóléé mam mé bad áte míme méenəné nyé. ¹⁶ Ké né-'ε, nzé nyékude metake áyāle nyédii bad ábe béhíde Krístəə, nê déekwāgtē nyé. Nyéságnən Dyöb ságnén nén bán béchágé nyé bán bad bé Krísto. ¹⁷ Ayāle pónde édé échê Dyöb débootédte bad akáad, ábootéd-te ne ábē bad. Nzé Dyöb áhele ábootédte ne syánē awē dedé bad bé Krísto, chán-nō ébēēnnē bad ábe bébelé' mam ngáne nkalanj mí bwām ní Dyöb níhedéé. ¹⁸ Eténlédé-'ε á kálag e Dyöb nén bán,

“Nzé éhɛle élenléd kááŋne mod awě abele ngáne Dyöb áhɛdɛé áte ákud e’soóson,

né chán-nō ébēēnnē bebel bé mbéb ne bad ábe bédúbpe Dyöb?”

¹⁹ Né-óó, bad ábe bétage’ ngáne Dyöb átíídé, bēbē bēbɛle mekan mé bwám, bēbɛ-’ɛ yǎl á mekáá mé Dyöb áde áhágé bó, mó awě abele kéchéé échē áhóbé.

5

Petro alébe bad ábe bélyágte mwembé

¹ Mɛ néɛ nhóg awě alyágte’, ndáá mɛé míbɛ bad ábe bélyágte’ átínté echên elébé. Ndé nhóg awě ambé metake míme Yesuɛ ásē. Ehúmé échē Dyöb débéé Krístáa épě awēm ámpē. Nlébe’ nyé nén mɛé, ² nyénɔne bad ábe Dyöb ábánné ásē echên melemlen nēŋgáne nnɔn-a-mbód ánɔnɛé éche mbód. Nyénɔne bó áyāle nyédáá bó anɔn. Nyéēnānē bó byánán bényágte nyé ánɔn bó. Nyébele’ mímé nsón saké é etútú é nsyááŋ, bonj ébē bán nyéwóó nlém ábel mó. ³ Nyéekamlán bad ábe bédé ásē echên ne ngíne. Nyébē bad ábe bēhídté mekuu mímāb. ⁴ Ade kāŋ e benɔn-bé-mbód épɛé, ābě nyé nsábe míme ríchábé ámín. Mmē nsábe mébē á ngíndé ne á ngíndé.

⁵ Nyémpē ábe nyédé ásē e bad ábe bélyágte’, nyésuded yǎl, nyésuded-tɛ yǎl nzé nyéwōŋgan nhóg ne aníníí. Áyāle éténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb ákunnan bad ábe bédé kúmbe yǎl, bonj abage bad ábe bésúdté yǎl nsimé. ⁶ Né-óó nyésudɛd yǎl ásē e ngíne e Dyöb ábel bonj mwēn ácháged nyé á pónédé échē ebōŋnédé mó. ⁷ Nyéchene mekan mésyāāl míme métagte nyé áwe mekáá, áyāle atédé mam míme métagte’ nyé néɛ mímē.

⁸ Nyékób yǎl, nyétéd-tɛ pónédé. Mod a ekoyí awēn, Satanɛ, ahōŋge néɛ ngii échē edume áte, ahɛde mod awě ányabɛé áte. ⁹ Nyéēmwāg-sɛ atóm nyé áte. Adɛn adúbe déesudé’. Nyébíí nén bán bad bémppē ábe bédúbpe néɛ nyé nkōŋsé áte rísyāāl bómpē békude metake mímé nyémpē nyékudɛé. ¹⁰ Nyékude’ metake bonj mímé metake méechabpé áte. Ambíd e nê, Dyöb áde ábage’ nsimé rísyāāl dɛn débě nyé kéchéé éche nyébódé. Abēl nyésūmɛn, awéd-tɛ nyé áte. Adíi Dyöb áde nsimé mímé ríkwógnédé moosyāāl, míbê-’ɛ pónédé esyāāl. Mó apwɛdé nyé ákud éche ehúmé échē ébɛ á ngíndé ne á ngíndé. Nyééküď-tɛ chó áyāle nyédé ne Krístáa. ¹¹ Ngíne esyāāl edíi échē á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nɛ.

Melɛntɛn mé asóg

¹² Sailasɛ mó awóŋgénɛ mɛ átel anén mwǎ kálag. Adíi mɛ néɛ mwānned mbānné-’ɛ mó nlém á yǎl. Ntenle nyé enén kálag áwéd nyé nlém á abum, áláa-’ɛ nyé nén mɛé mímén mam míme ríténlé nyé médíi nsimé ní Dyöb ní mbále. Nyééhúdé mekuu áhed. ¹³ Baányonj bé mwembé ní Babilɔn ábe Dyöb ápwédé néɛ nyé, bélómmé nyé melɛntɛn. Awem mwān awě ríkwógté á adúbeté, Makɔsɛ mómpē alómmé nyé melɛntɛn. ¹⁴ Nyéhê nhóg ne aníníí tál álúmed edəŋge. Nsaŋ míbê ne nyé bad bé Krísto bésyāāl.

Kálag eche elónténé ébε eche Petro Ndibned n kálag

Kálag echè elónténé ébε echè Petro ântenlé, bad bé Krïsto bé'só bésyāāl bōo ântelélé chō. Ene pōndé bad bébédé ábe béyágté'áá bad ayáged dé metóm. Adé ayáged dé metóm ábélé'áá bad bébélé e'tonjé é' mekan. Né-ǎǎ, Petro antēl ene kálag álúmed áá nīme mekan mééboo'é. Anlúmed bō áte nēn áá béētāngene échē ndīn é mekan ahíd. Áá dyam áde bétāngéné abel ádíi, ábíi mbále tāngene mam mé Dyōb ne Sāngú Yesu Krïstā ne ádúbe bō ne nlém nhóg. Bad ábe bényinné Yesuε béwóg-ke mekan nīme áyágté'áá, bōo bébélé bonj ábén bad bébíi nīmé mekan. Atón ahóg áde Petro ânkonjé anōn áte ábédé tāngene bad behóg ábe bélúmté'áá bán Yesu Krïstā éepaá ámpē. Anlúmed bō áte nēn áá atoo áde Krïstā átonjéé ápe, ádíi áyāle Dyōb déehédéé áá modmod ábōd alongé, bonj áhede' áá bad bésyāāl bétεde abel dé mbéb, béhíde Krïstā.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Mpwēdtéd n mod a Krïsto 1.3-21

Bemeléede bé metóm 2.1-22

Epe e asóg éche Krïstā 3.1-18

¹ Mε, Simōn Petro, mbāledε ne mbapeε a nlomag awē Yesu Krïstā, ntenle nyé bad ábe nyédúbpé Yesu Krïstā melemlem ngáne sémpē sédúbpé mō. Yesu Krïstā adíi syānē Dyōb abé-'ε Nsoode. Abele' mekan nīme métāngéné. Mwēn-naá akāá bonj syānē moosyāál dedúbé mō. ² Nsimé ne nsaj n Dyōb mbād mbé ne nyé abíi áde nyébíi Dyōb, nyébíi-'ε Yesuε, awesyānē Sāngwéé.

Nyébele' mekan nīme mélúmté' nēn bán Dyōb dōo ápwédé nyé

³ Ngíne e Dyōb ebagé syānē mam mésyāāl nīme déhédéé á alongé, ebelé-'ε syānē debelé' ngáne Dyōb áhédéé. Nēn ábénlédé áyāle debíi mō. Abēnlédé echē ngum ne ábē e'bonj bé nlém ápwēd syānē ábé ábē bad. ⁴ Eche ehúmé ne ábē e'bonj bé nlém é'bélé ahóbé áá mōōbelé syānē ndāle é mekan é bwām. Abelé nīmén mésyāāl ábel bonj nyéesólé' mbeltéd mé mbéb mé nkōjsé áte. Esíí é mekan mé ekob é yāl chōo ébelte' bad échē ndīn é mekan. Nzé nē ábénlédé né abé ádēn désān nēe abé á Dyōb. ⁵ Né-ǎǎ, bōob áde édíi nē, nyéwan áte ábel mekan mé bwām. Saá-kaá nē dēmpen. Nyétāngéné awan áte ámpē ábé bad ábe bébenlad debyéé ábel mekan. ⁶ Abád amín e debyéé, nyébíi ngáne nyékóbeé échen yāl. Saá-kaá akób á yāl dēmpen. Nyébē bad ábe békaa' nlém. Amín e e'kanj bé nlém, abé ádēn átāngéné ábé ngáne abé á bad bé Dyōb átāngéné abé. ⁷ Saá-kaá ábel mam nīme Dyōb áhédéé dēmpen. Edānge ébē átínté echēn nyé Bad bé Krïsto. Saá-kaá edānge átínté e nyé Bad bé Krïsto bēnpen, bonj nyédān moosyāál. ⁸ Nzé áde abé ákwoge-'ε nyé áte, né debyéé áde nyéwóo tāngene Sáa awēd, Yesu Krïstā, déebáá ngēn, bonj débēl nyēchyáá' e'pum. ⁹ Bonj kénzée awē áde abé déesaá áte, adé nēngáne mod awē eéchābē' anyínen, ké'ε awē akwedé ndīm. Achāténé-'ε áá Dyōb áwóbpé mō, álagsén-ne mō mbéb.

¹⁰ Né-ǎǎ, a-baányan nyénabe awan áte álúmed nēn bán Dyōb dōo áchénlé nyé, ápwēd-te nyé ábé ábē bad. Nhóbe nēn áyāle nzé nyébelé nē, né nyéehúnné á mbéb-te mbéd. ¹¹ Nēn débēl-le Dyōb débē nyé kunze esyāál ásól

ne ábē á nkamlen mímin wéε Sáá ne Nsoode awêd, Yesu Krĭstæ ákamlanné néε kâñ á ngíndé ne á ngíndé.

¹² Né-ɔɔ, ké néε nyémáá mímén mekan mésyāāl abii bon nyêdúbé-'ε mbále echê edé áwêd-te, mēbē níkamtén nyé mó. ¹³ Nnyíné-'ε nén mēé, bɔɔb áde nídí ndé á alongé, éhēdnad nén bán níkamtan nyé mímén mekan pónde téé ábel bon nyékwanled. ¹⁴ Mbíí mēé nkwogé mímén nkõñsé atede. Sán̄gwéé awêd, Yesu Krĭstæ ábelé mbíí nê. ¹⁵ Nwane-'ε áte áláa nyé mímé mekan ábel bon ké nwé ké wéén, nyéhel mó akamtén pónde téé.

*Mbón édé éche ényinné
ehúmé éche Yesuε díđ*

¹⁶ Saké póle éche bad bēn bēnábpe sékánlé'áá nyé áde sénhōbpē bán Yesu Krĭstæ āpē ámpē ne ngum. Sébēn sēnyinné éche ehúmé díđ. ¹⁷ Sébéde áhed áde Dyōb Titéε ábágé mó edúbé ne ehúmé. Ehób émbíd ámin éche Dyōb á Ngum álángéé mó aá, "Awem mwān a nlém mó nén, mó awógtē' mē menyinje."

¹⁸ Sébēn sēnwóg echê ehób áde syāābɔɔ débédé á mbɔɔd echê esáá.

¹⁹ Né-ɔɔ syānē dekoó adúbe nén bán e'yale ábē bekal-bé-e'dáádəñ bēnhōbpē é'dé mbále. Ebon nén bán nyétōñ bó awóglēn. E'díi néε etrukāñ éche échodne' á ehínten-tē káñ né Epun épédé echê bñ bésāā'ε bon Krĭstæ, tintine a mbwεmbwε, ápen nyé á nlém-tē. ²⁰ Ámin e mímén mésyāāl, nyétāñgéné asōñten nén bán modmod eéhēlēε-se ábenléd áde debyéé átóge mekan míme bekal-bé-e'dáádəñ bēnhōbpē ngáne éténlédé á kálag e Dyōb. ²¹ E'yale ábe bekal-bé-e'dáádəñ bēnhōbpē bēnkēmbáá á ntíi ní moonon, bon Edáádəñ éche Esáá chíó élyágté'áá bad ábe bēnhōb ábē e'yale. Ábē e'yale bēnhūū ne Dyōb.

2

*Bemeléede bé metóm
ne ebébtéd éche békudté*

¹ Se' bɔɔd bekal-bé-e'dáádəñ bé metóm bémbíd átíntē e bad. Melemlem nê dɔɔ bemeléede bé metóm bēbídte átíntē echēn. Bébenléd mwane ápen ayáge dé metóm. Adé ayáge débēbēd bad ábe bédúbpe dá. Ábē bemeléede bé metóm bēbāñ Sán̄gwéé awē ahúde bó á mbéb-te á yāl. Nén dékñ bēn bēwāmsēn yāl ebébtéd akude. ² Bad híin bēhíd échāb mbinde é mekan. Mbéltéd míme ábē bad mébēl bad bēmpēe bēhōbē' mam mé mbéb tñgene Nzii e mbále. ³ Adəñ á chōm áde ábē bemeléede bé metóm débēl bēkanlé nyé póle éche bēn bēnábpe ábel békoben nyé bwēm. Dyōb dēmmāđ mbakú abíded se' bɔɔd aá mɔɔkōgsēn bó. Mmē nkógsēn rísine-'ε bó. Echê ebébtéd éde-'ε bó á nzii.

⁴ Dyōb dénkēnchenéé ángel éche émbēl mbéb, bon ambwém bó á ehyán é muú, áhed-taá bédíi á mehan é ehínten-tē, bésine' Epun é nkáásé. ⁵ Dyōb dénkēnlagsēn-naá bad bé' bɔɔd. Ámbēl mbúú enchó káñ mendíb ménlōne, méhóod bad bésyāāl ábe bēnkēnwón abé á bad bé Dyōb. Noa awē álángé'áá bad aá bēbele' mekan míme métāñgéné mwēmpēn-εé Dyōb dēnsongé alongé, nchoo ne bad saámbé bēmpēe. ⁶ Ámbíd e nê, Dyōb dénkōgsēn myad mé Sodom ne Gomora. Anhyáád mó métim mbúmbú, álúmed chōm éche ébenléd ne bad ábe bēwóo abé á bad bé Dyōb. ⁷ Dyōb dénkōgsēn mímé myad bon ansōñ alongé áde Lote, áyāle Lote abédeε mod a bwām awē enkēndəñ mbinde é mbéltéd éche ábē bad bé mbéb bēbélé'áá. ⁸ Ane mod a bwām adyéé'áá hōm ahóg ne ábē bad bé mbéb. Epun ne epun téé anyíné'áá, áwōgē-'ε e'bébtéd é' mekan ábe ábē bad bēbélé'áá ne ábe bēhóbé'áá. Mmē mekan mébēbté'áá mó nlém á abum áyāle abédeε mod a bwām. ⁹ Né-ɔɔ, Sán̄gwéé ábíi ngáne áhúdeε bad ábe bēwóo abé á bad bé Dyōb á mekōgsēn-tē. Bon ábē akōgsēn bad bé mbéb káñ ne é Epun éche ákáadtē bad bésyāāl. ¹⁰ Ábē

akógsén bad, tanje bad ábe békódte esíí é mekan mé ekob é yǎl, ábe béekobé'-
'ε nkamlen.

Abê bemeléede bé metóm bédé kúmbe, bébé-'ε epame. Béebagé-'aá ngume éche édé ámín edúbé ké ehóg. Bésyáá' échê ngume kááñne syáán ésebán béwóge' mbwóg ké nhóg. ¹¹ Ké ángel éche éwóó ngíne ébé-'ε ngum tómaa ábê bemeléede bé metóm, éēhōbēē échê ngume éche édé ámín mekan mé mbéb áyāl á'sō wée Sǎngwée mbéd. ¹² Boñ ábê bemeléede bé metóm bébele' mekan née nyam é mehín. Echyáádté-'ε ábel békōb chό béwúu. Bébele' kéchéé éche épíídé bó á nlém-tê. Abê bemeléede bé metóm behóbe' dyam téé áde béēsōñtēnéé mam mé mbéb á yǎl. Né-óó, Dyōb débōdēd bó melemlem nēñgáne bad béwúé'ε échê nyam. ¹³ Dyōb débēl bétag bwāmbwam áyāle bétágté bad bémpēe. Bédāá' échāb esíí é ekob é yǎl akóded. Béēkwágé-'aá ábel nê ké mūte. Béwóge' bwām ábel échê ndín é mekan áde bedyákgē ndyééd hōm ahóg ne nyé. Né-óó, bébébte nyé dīn, bépiináád-te nyé akwágké. ¹⁴ Nsón mímāb nīsyāāl nīdīi ákáb mesón ne kénzée awē bényíné. Echab esíí ábel mbéb éemaá'ε mbéd. Bédoge' bad ábe adúbe déewúu'ε áte, behūnte' bó á mbéb-te. Ngoód edé bó á mekií-te bwāmbwam. Bédīi bad ábe Dyōb ábágé ebómán. ¹⁵ Bétédté nzii echē etāñgéné, behīdē' nzii empée. Behīde' mbeltéd míme Balame, * mwān awē Beo. Balame andāñ mōné míme bēsābēē mó ábel mbéb. ¹⁶ Boñ Dyōb dēmbēl esel éche Balame énhōb wée Balame. Esel, nyam echē eehóbé' akan, énhōb wée Balame ne ehób é moonyon, ékáné mó áte. Nén dēmbēl mímē mbeltéd mé mpemíne míme ane nkal é'dāóđāñ Balame ménsōg.

¹⁷ Abén bad bédīi née n'yélé mímé nīléné. Bédīi née mbembag éche epub ékēneé. Ndīb e ehíntēn echē Dyōb ábánnédé bó esine bó. ¹⁸ Béboó' nsāl áte ngēn. Bébenlad esíí é ekob é yǎl átéd bad nlém á abum. Bad ábe bétédeé nlém á abum bédīi bad ábe bébóótédé mekuu ahúd á ehoñ é bad bé mbéb. ¹⁹ Bélāñge' bad bán nzé behíde' ádab ayáge né béebáá á mehañ-tê, né behēle' bébel kéchéé éche bédáá, áde edíi nēn bán mbéb nīháá bēn. Mbéb nīháá bēn áyāle nēn dyam ké áhéé áde ákamlan mod, ane mod ábelé abé ntāñ ásē e áde dyam. ²⁰ Nzé mod adúbpé Sǎngú Yesu Krīstā, Nsoode, né amaá alongé dé mbéb dé nkōñsé ahide áte. Nzé amaá-'ε dó ahide áte boñ atímé ámbīd áwēd-te ámpē, áde alongé átédé-'ε mó ntāñ, né nyaa echē ádíi bōob edé mbéb tómaa ngáne ánsēbēē abé. ²¹ Né émbē mboñ nzé bēnkēntogén nzii e mbále abīi tómaa ámad chό abīi boñ bétimé' bébāā' mbéndé é Dyōb éche esáá á yǎl. Alyágned dōó bēnlyāgnēdtē bó échē mbéndé. ²² Nén ábele' ngan eche békálé nēn bán, "Mbwé edyág ábē e'chó," ne eche békálé nēn bán, "Ké chán bēnwōgēdtē nguu mendīb eéchatánné elōob," édé mbále.

3

Epun échē Sǎngwée ápéé ámpē

¹ A-baányan, enén kálag chό elónténé kálag ébe eche rítenléé nyé. Atíntē échē kálag, nkāmténé nyé mam míme nyémáá abīi ábel boñ nzé nyéwēmténé mekan míme rítélé, méwōñgan nyé áwōñ mewēmtēn míme métāñgéné. ² Nhēde mēé nyékamtēn mekan míme bekal bē'dāóđāñ bé Dyōb bēnhōbpē se' bōód bán mébenléd. Nyékamtēn-ne chōm-ée Sǎngwée, Nsoode awēd ánlāā'ε bembapēé bé nlómag áá béléa nyé.

³ Dyam dé'só, nyētāñgéné asōñtēn nēn bán á e'pun bé asóg, donje á bad dēbīd ábe esíí é mekan mé ekob é yǎl ékamlanné ádāb alongé. Béwélé nyé, ⁴ behōbē bánken, "Anhób áá móōpē ámpē, héé-ō ádíi bōob? Abēd besáá

* **2:15** Balame: Balame ambé nyóngé bwāmbwam ákud nsábe míme kāñ Balage ásābēē mó nyaa echē ámbēē mboñsén ké ábel bad bé Israel mbéb. Nén áde á kálag e (Nōm 22.4-35).

béwéde bɔɔb échábé áte, boŋ kááŋne' bɔɔb mam médíi médé melemlem ngáne mémbeē se á mbooted mé nkõŋsé.” ⁵ Bën békoo' ahúd á mewêmtan nèn bán Dyõb dêmbenléd échē eyale é nsal áhag nkoŋ mí mĩn ne rí sé. Ambël nkõŋsé míbíd á mendíb-te, ambenléd-te mendíb áde áhágé nkõŋsé. ⁶ Mendíb mwën-naá ámbenlédte ábébed nkõŋsé mé' bɔɔd. Anlóm mbúú. Ene mbúú enchó kááŋ mendíb melóné nkõŋsé áte rísyāā, chõm ésyāāl éhó. ⁷ Melemlem mé eyale míme Dyõb dêmbenlédte áhag nkoŋ mí mĩn ne rí sé, móo ábénlédé ákæá mó ábel boŋ ábébed mó ne muú. Asinne' nkoŋ mí mĩn ne rí sé mé' chii epun é nkáásé. Echê epun dɔɔ ábõdédte bad ábe béewõo abé á bad bé Dyõb.

⁸ Boŋ a-baányan, nyéēchatán dyam ahóg. Nyéēchatán nèn bán ne Sánḡwéé, nhəŋlén méesaá áfintē e epun ehóg ne ekálé é mwě. ⁹ Sánḡwéé eétoŋgéé álóned áde akag. Donḡe á bad béwêmtan pen bán atonḡe'. Boŋ awěséné nyé áyāle eéhēdēē aá modmod ábõd alongé. Ahede' aá bad bésyāāl békuned mbíd bétede abel dé mbéb. ¹⁰ Boŋ epun éche Sánḡwéé ápeé, ápě taléd, melemlem nēŋgáne nchíb ápagké. Echê epun, abobe dényõŋ ne esaád é ngíne, chõm ésyāāl éche édé ádyõb éhyāŋ, ényõŋ-’ε. Nkõŋsé ne chõm ésyāāl éche édé áwēd-te éhyāŋ, ényõŋ-’ε. ¹¹ Ngáne édíi bán chõm ésyāāl étāŋgéné anyõŋ, nyaa é bad éhéé-õ nyétāŋgéné abé? Abé ádēn átāŋgéné asāŋ, nyéwõŋ-’ε abé á bad bé Dyõb. ¹² Nyéwále ádén abé ngáne nyésinεé epun éche Dyõb átíidé aá Krístæá ápě. Nyéwan-ne áte ábel éwāmsen ape. Echê epun muú méhyāād abobe ámĩn, muú ményāmēd chõm ésyāāl-le éche édé áwēd-mĩn. ¹³ Boŋ desine' akag áde Dyõb ábágé syánē aá móɔbēl abobe dékōālē ne nkõŋsé mé ékōālē. Bad bésyāāl ábe bēbē á nkõŋsé mékōālē bēbelé' mekan míme rítāŋgéné.

¹⁴ Né-ɔɔ, a-baányan bɔɔb áde nyésinεé échē Epun, nyébel ngáne Dyõb dényĩnnē nyé nēe bad ábe bésáá, nyébel-le ngáne éehóbpé aá nyébele mekan mé mbéb. Nyébē-’ε nsan ne mó. ¹⁵ Nyébíi nèn bán atoo áde Sánḡwéé awēd átonḡeé ápe, ádíi ábel boŋ ábe bad pónde ákud e’soóson. Nèn dɔɔ Paale ámpē ámbenlédte debyéé áde Dyõb ábágé mó, átele nyé kálag. ¹⁶ Atelé ádén atón á kálag échē ésyāāl. Donḡe a mekan áde áwe kálag-tē áde álélé asõŋten. Echê ndín é mekan chõo bad ábe béewóo nsõŋten, ábe adúbe-’ε déetyéemé béhəŋlanné nsõŋten míme rídé áwēd-te nyaa echě eetāŋḡene. Melemlem nē dɔɔ béhəŋlanné e’ped bēmpēe á kálag e Dyõb-te. Abel áde bēbele’-áa nē dékəŋ bēbód ádāb alongé.

¹⁷ Boŋ a-baányan, nyé pen nyémaá mímén mekan abíi. Né-ɔɔ, nyétēd pónde ábel boŋ bad ábe bééhídē' mbéndé é Dyõb, bééhüntē nyé ne mewusé míme báyagtéé nyé. Nzé nyéhíde mímbāb mewusé, né adúbe ádēn déetyéémmé.

¹⁸ Boŋ pen nyébē nyéwõŋ abé áde Sánḡwéé, Nsoode awēd, Yesue Krístæá, ábādē nyé míme nsímé abε. Edúbé ébē ne mó bootya bɔɔb ne á ngíndé. Ebē nē.

Kálag e'só eche Jone Ndibned n kálag

Metote médé mébe míme mékáo bon Jone átél kálag e e'só. Atote dé e'só ádíi áwéd bad ábe áténlé chó nlém á abum ábel bébê mod nhóg ne Dyöb ne awe Mwän, Yesu Krístæ.

Metote míme mélónténé mébe médíi, Jone alânge bad ábe áténlé chó aá bétéd pónde ne ayáge dé metóm áyále débēbēd abé áde bédíi mod nhóg ne Dyöb ne Yesu Krístæ. Adê ayáge dé metóm áhóbe nén bán ebébtéd épag ne abé áde moonyon abágkē á nkōnsé tē, bán né-óó, Yesuε, Mwän a Dyöb eéhele'aá-se ákōn moonyon abé. Abé bemeléede bé metóm béhóbe nén bán nzé mod ákūd e'sooson, atánjéné née ábáá mekan mé nkōnsé á yäl. Bényáge ámpē nén bán e'sooson béewóó'é dyamdyam ábel ne abé á bwám ne áwón edånge ne nhóg ne aníníi.

Alúmed aá adê ayáge déetånjengeé Jone alúmté á kálag tē wén aá Yesuε ankōn moonyon abé akoó-ε alúmed áte nén aá bad ábe bédúbpé Yesuε bon bédān-ε Dyöb bétånjéné née bédáá nhóg ne aníníi.

Nkabted n kálag

Ndibned 1.1-4

E'nyínen bé ekíde ne ehíntén 1.5-2.29

Bän bé Dyöb ne bán bé Satanε 3.1-24

Mbále ne awusé 4.1-6

Chóm éche edånge édíi 4.7-21

Adúbe áde átómé mekan mésyāäl áte 5.1-21

Eyale é alongé

¹ Ntenle' nyé tånjenge ane awē adé Eyale é Dyöb éche épeene' alongé. Abédé se á mbooted, sēnwóg mam tånjenge mó, sēnyínén mó mīd, sēmbán mó dīd áyāl, sēmbán-ne mó ekáá á yäl. ² Mó awē apεene' alongé antīm moonyon awē bényinnéé dīd, dennýin-ne mó. Sēbīde' mó mbón, sélāngē-ε nyé mam tånjenge mó awē abage' alongé áde déemaá', mó awē ambé ne Titée, bon átīm abyéen átíntē echéd. ³ Chóm éche sényíné, éche séwógé-ε, chóó sélāngéé nyé, ábel bon nyébē nlatén ne sé. Mmēd nlatén-ne rídii nlatén míme déwóó ne Titée ne awe Mwän Yesu Krístæ. ⁴ Sételé enén kálag, ábel bon mīmēd menyínge mélōn mbon.

Alongé á bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde

⁵ Bóob-póó, póle eché séwógé á nsäl wée Yesu Krístæ bon sélāngē-ε nyé edíi nén, Dyöb ádíi e'nyínen bé ekíde. Atón dé mbéb ké ahóg déesaá mó á yäl.

⁶ Nzé dehóbé bán dedé nlatén ne mó áde alongé ádēd ádíi ádíi alongé dé ehíntén, né dekale metóm né míme syánē mbeltéd-te mééhīdēē mbále. ⁷ Bon nzé dewóó alongé dé e'nyínen bé ekíde ngáne Mwän-ne ámpē áwóó, né syánē déēbē nlatén ne nhóg ne aníníi, mekií míme Yesuε awe Mwän, mó-ε méwobé mímesyánē mbéb rísyāäl.

⁸ Nzé dehóbé bán deewóó'é atón dé mbéb ké ahóg á yäl, né dedoge' échēd yäl, né mbále-ε éesaá syánē áte. ⁹ Nzé depanle' mímesyánē mbéb áte, né ábēl ngáne áhóbé, ábēl-le chó nyaa eché etånjéné. Alagsén syánē mbéb, áwōbē-ε mímesyánē mbéb rísyāäl. ¹⁰ Nzé dehóbé bán deébeléé mbéb, né dehóbe' bán Dyöb ádíi nkal a metóm, né eyale é Dyöb éesaá-'aá syánē áte.

2

Jone ad Krístæa mó adé awesyánē Nwōngene

¹ Nyé ábe nyêdé nêngáne ábêm bãn, ntenle nyé enén kálag, ábel boŋ nyéebēlē mbéb. Boŋ nzé mod abelé mbéb, syánē dewóo mod awě abele' mekan míme métánǵéné, Yesu Krístæa. Mó achânǵe' syánē Titée. ² Krístæa mwën-εé ambé nêngáne ndε echě Dyōb dēmbenlédté ákade syánē áyāl e mbéb míme dēmbenlé. Ambel nê ábel dékud alagsen. Saá-kaá mbéb mímesyánē mēmpen, boŋ mbéb míme bad bé nkōŋsé bésyāāl.

³ Nzé dehíde' mbéndé é Dyōb né édé mbále bán debíí mó. ⁴ Kénzée awě ahóbé aá móbíí mó, boŋ eehíde' éche mbéndé, né ene ndín e mod adíi nkal a metóm, né mbále ké pǵ eesaá-'áa mó áte. ⁵ Boŋ kénzée awě abele' ngáne eyale é Dyōb éhóbée, edaŋge éche ene ndín e mod adás Dyōb élone' mbon. Nén dso abele' boŋ debíí ne mbále bán dedé ne Dyōb. ⁶ Kénzée awě ahóbé aá módē ne Dyōb, adē alongé átánǵéné abé nêngáne alongé áde Yesu Krístæa.

Mbéndé e ekóólé

⁷ A-baányan bé edaŋge, enén mbéndé echě rítenléé nyé eesaá mbéndé e ekóólé, edíi mbéndé e nchun echě nyénwōngē se á mbooted. Enén mbéndé e nchun edíi nkalan mí bwám míme nyémáá awóg. ⁸ Boŋ kénê, mbéndé e ekóólé chso rítenléé nyé bsoob, mbále echě edé-'ε á mbéndé-te wē, enyínnédé á alongé áde Krístæa, enyínnéd-te á alongé adēn, áyāle nēn ehíntēn ébóótédé amaa, e'nyínen bé ekíde é' mbále é'máá abooted dé apen.

⁹ Kénzée awě ahóbé aá módē á e'nyínen bé ekíde boŋ ákōō mwānyan, ene ndín e mod adíi adé á ehíntēn-tē. ¹⁰ Kénzée awě adaá mwānyan adé á e'nyínen bé ekíde-tē. Né-ōó, ene ndín e mod éēbēlēē dyamdyam áde ábelte' bad bēmpēe mbéb. ¹¹ Boŋ kénzée awě akso mwānyan, awóo alongé dé ehíntēn. Ene ndín e mod akag á ehíntēn-tē eebýéé-'aá wée ákagké áyāle ehíntēn ébélé adé nēe mod awě akwedé ndím.

¹² Nyé ábe nyêdé nêngáne ábêm bãn, ntenle nyé áyāle Dyōb aláǵséné nyé mbéb á dín áde Yesu Krístæa. ¹³ A-besán, ntenle nyé áyāle nyēbíí ane awě adé se á mbooted. A-kódebad, ntenle nyé, áyāle nyétómé ane awě adé ebébtéd áte.

¹⁴ A-bānbān, ntenle' nyé áyāle nyēbíí Titée. A-besán, ntenle nyé, áyāle nyēbíí ane awě adé se á mbooted. A-kódebad ntenle nyé, áyāle nyēwúú áte, eyale é Dyōb édé nyé áte nyétómé-'ε ane awe adé ebébtéd áte.

¹⁵ Nyéedāā' nkōŋsé ké'ε bwēm ábe é'dé áwēd-te. Nzé mod adaá nkōŋsé, né eédāā'é Titée. ¹⁶ Bwēm é'syāāl ábe é'dé á nkōŋsé te, nédē bwēm ábe moonyon a ekob áwóo'é esíí áte, bwēm ábe mīd médāā'é anyín ne bwēm ábe bad békumnéé ekáá á tál, béēhúu'é ne Titée, é'díi bwēm bé nkōŋsé. ¹⁷ Nkōŋsé ne ábe bwēm é'syāāl ábe baányon bēwóo'é esíí áte áyāl echáb, rítóme tómén, boŋ mod awě abele' ngáne Dyōb áhedéé, abâg ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé.

Jone ad nyétéd pónde ne bad ábe bétāngan Krístæa

¹⁸ A-bānbān, asóg ákwógé apε. Bēnlāā nyé bán Mod a Ekoyí awě Krístæa āpě, bsoob-pε bad bé ekoyí híin ábe Krístæa bémáá apε. Né-ōó, debíí bán asóg ákwógé apε. ¹⁹ Abē bad bēnkēnkōŋgé bad abé ábe bédé mímesyánē nlatén, né-'aá dēnkāŋ boŋ bētēdē syánē. Nzé bēmbē bad ábe bédé áwesyanē nlatén, né bēmbē bēbé ne syánē, boŋ bēnchené syánē ábel boŋ ényínned ne mbále nēn bán bēnkēnkōŋgé abé ne syánē. ²⁰ Boŋ ne nyé, Ane-awě-Béwógté abagé nyé Edādāŋ éche Esáá. Né-ōó, nyé moosyāāl nyēbíí mbále. ²¹ Meētēnlēē nyé enén kálag áyāle nyéebíí'ε mbále, boŋ ntenle' nyé chso áyāle nyēbíí mbále, nyēbíí-'ε nēn bán metóm ké mehóg méēbīdēē á mbále-tē. ²² Nzée-'ō adé nkal a metóm?

Nkal a metóm adii kénzée awě ahóbé aá, Yesue eesaá Ane awě Dyöb Awógté. Ene ndín e mod ch́o edé Mod a Ekoyí awe Krístəə, abáa' Titée á yǎl, ábāā-'e Mwǎn. ²³ Mod éēhēlēē-se abǎñ Mwǎn a Dyöb á yǎl se abé ne Titée. Kénzée awe akobé Mwǎn a Dyöb, akobé kóñne Titée. ²⁴ Nyényín nén bán nkalañ míme nyéwógé se á mbooted níde nyé áte. Nzé nkalañ míme nyéwógé, nídií níde nyé áte, né nyémpē nyéēbē ne Mwǎn a Dyöb nyēbē-'e ne Titée. ²⁵ Chǒm éche Krístəə ahóbé aá mósǒbē syánē édií alongé áde déemaá'.

²⁶ Ntenle nyé nímén mam áyāle bad bédé ábe béhede nyé adog. ²⁷ Boñ ne nyé, Krístəə abagé nyé Edəədəñ éche Esáá. Abé áde échē Edəədəñ édií nyé áte, nyéetógnē modmod áyáged nyé. Echē edəədəñ éyágte nyé mam mésyāā, mam míme éyágte-'áa nyé méde mbále, méesaá metóm. Né-ǒǒ, nyébē nyébē ne Krístəə ngáne Edəədəñ éche Esáá éyágté nyé.

²⁸ Bǒǒb-ǒǒ, a-bǎnbǎn, nyébē mod nhóg ne mó, ábel boñ epun éche ápéé, nlém níwúu syánē á abum, deewógé-'e e'són átyéem mó á'sō. ²⁹ Nyébíí bán Krístəə abele mekan míme métǎngéné á'sō é' Dyöb, né-ǒǒ, nyébíí bán kénzée awě abele' mekan míme métǎngéné, adii mwǎn a Dyöb.

3

Jone ahóbé ngáne alongé áde bán bé Dyöb átǎngéné abé

¹ Nyényín ndín e edənge echē Titée adáá syánē. Echē edənge échábé ámín kóñ béchəge syánē bán bán bé Dyöb, bēn-naá dékóó abé. Nzom echē ekəó boñ bad bé nkōñsé béebíí syánē édií áyāle béesēbpéé Titée abii. ² A-baányan bé edənge, syánē dedíí bán bé Dyöb bǒǒb. Eēbyēnēē bwám pen chǒm-éé syánē débēē. Boñ debíí bán pónde echē Krístəə ápéé, syánē déēbē nēngáne mó, áyāle nén deényín mó ngáne adíí. ³ Kénzée awě asumé nlém wée Krístəə átǎngéné nēe asǎnté eche yǎl ngáne Krístəə mwēn ámpē ásáá.

⁴ Kénzée awě abelé mbéb, akwedé nkáá áyāle abóó mbéndé e Dyöb. Mbéb nídií abóó á mbéndé e Dyöb. ⁵ Nyébíí bán epé éche Krístəə ámpéé á nkōñsé ébedéé ámad mbéb. Krístəə mwēn-ne eewóó' mbéb ké nhóg á yǎl. ⁶ Kénzée awě adé ne Krístəə éēbēlēē mbéb. Kénzée awě abele mbéb, eenyínéé Krístəə eebíí-'áa mó.

⁷ A-bǎnbǎn, nyéēmwāg se mod ádog nyé. Kénzée awě abele mekan míme métǎngéné adii mod awě abele mekan míme métǎngéné á'sō é' Dyöb, ngáne Krístəə ábeléé mekan míme métǎngéné. ⁸ Kénzée awě abele mbéb, adii mwǎn awě Devəle áyāle Devəle ambootéd mbéb ábel sé á mbooted. Nzom echē enkəñ boñ Mwǎn a Dyöb ápē á nkōñsé, ebédéé ábébed nsón míme Devəle ábélé. ⁹ Kénzée awě adé mwǎn a Dyöb, éēbēlēē mbéb, áyāle abé á Dyöb adé mó áte, éēhēlēē-'e-se ábelé mbéb áyāle Dyöb dǒó adé mó Sáá. ¹⁰ Chǒm éche ékoo' syánē alúmed bad ábe bédé bán bé Dyöb ne ábe bédé bán bé Satan édií nén bán, bad ábe béebelé' mam míme métǎngéné ne bad ábe béedəə baányan bé Krísto, béesaá bán bé Dyöb.

Jone ad bad bédəñ nhóg ne aníníí

¹¹ Nkalañ mí bwám míme nyénwōgkē se á mbooted níbedéé nén bán, dédəñ nhóg ne aníníí. ¹² Deebág nēe Keenē. Keenē abédéé mod awě Satanē, anwúú-'e mwǎnyan. Cheé ênkəñ boñ Keenē awúú mwǎnyan? Anwúú mó áyāle mekan míme mwēn ábélé'áa mébedé mam mé mbéb boñ míme mwǎnyan méntǎngēn á'sō é' Dyöb. ¹³ Né-ǒǒ, a-baányan, nyéebág menyáké ngáne bad bé nkōñsé békóó nyé. ¹⁴ Dedəá bǎnned bé Krísto bémpēe, nē dǒó ábélé boñ debíí bán dehídté ásē e ngíne e kwééd dekudé alongé áde déemaá'. Kénzée awě eedəə bǎnned bé Krísto bémpēe, alyagé adé ásē e ngíne e kwééd. ¹⁵ Kénzée awě akóó

mwānyan a Krīsto, adii mod a ewúen, nyêbíí-’ε nén bán alongé áde déemaá’ déesaá mod a ewúen ké nhóg áte. ¹⁶ Krīstəə ambě áde alongé á nló nímēd. Nén dáo ábélé bon debíí chōm éche edənge édíí. Né-ǝ, syánē ámpē detəngéné nēe débágé áde alongé á nló nime bānned bé Krīsto bēmpēe. ¹⁷ Nzé mod adé awě adé nhən, bon anyíne mwānyan awě atóge’ bon eewóo nlém ní bwām áwóngen mós, chán áhelese ahób aá módəə Dyöb? ¹⁸ A-bānbān, edənge éche déwánléné nhóg ne aníníí, éetəngeneé abé dásō á nsəl-tē ne á póle bon étəngéné abé á mbəltéd ne á mbále-tē.

*Jone dhóbé chōm éche ébele’
bon deewógé mbwóg á’sō é’ Dyöb*

¹⁹ Nzé delúmté nhóg ne aníníí edənge, né debíí bán dedé bad bé mbále ne debíí-’ε bán nlém méwūú syánē á abum á’sō e’ Dyöb. ²⁰ Póndé ké ehéé eché nímēd mewēmtən mélāngé syánē bán debélé mbéb, debíí bán Dyöb abíí mam mésyāəl tómaa ngáne syánē débíí. ²¹ A-baányan bé edənge, nzé nimesyánē mewēmtən méēlāngé syánē bán dedíí bebel bé mbéb, deewógéé mbwóg ké nhóg nzé dekānne’ á’sō é’ Dyöb. ²² Dekude kéchéé éche désédté mós áyāle dehíde’ éche mbéndé débélé-’ε mam nime méwógte mós menyíngē. ²³ Mbéndé eché ábágé, edíí nén, dedúbe á dīn áde awe Mwān Yesu Krīstəə, dédəng-’ε nhóg ne aníníí. Melemlem mé mbéndé mós Krīstəə mómpē ámbéé syánē. ²⁴ Kénzée-’ε awě ahíde’ mbéndé é Dyöb, abāg mod nhóg ne Dyöb, Dyöb-pe ábē mod nhóg ne mós. Nén dós-’aá débéléé bon debíí bán Dyöb áde ne syánē. Debíí áned áyāle Edəədəng éche ábágé syánē.

4

*Jone ahóbé ad bad bétéd
póndé ne e’ dəədəng bé metóm*

¹ A-baányan bé edənge, nyéedúbpé bad bésyāəl ábe behóbe’ bán bēwóo Edəədəng é Dyöb. Bon pən, nyékəg bós abíí nzé edəədəng éche édé bós áte éhuú ne Dyöb. Nyékəg bós áyāle ekud é bekal bé dəədəng bé metóm bēpédé á nkōnsé-te. ² Chōm éche wébenlé bon ebíí mod awě Edəədəng é Dyöb édíí áte édíí; kénzée awě ahóbé aá Yesu Krīstəə apedé á nkōnsé nēe moonyon, né ane mod awóo Edəədəng é Dyöb. ³ Bon kénzée awě ahóbé aá Yesu eépedéé á nkōnsé nēe moonyon, eewóo’ε Edəədəng é Dyöb áte. Edəədəng éche ene ndín e mod áwóo áte édíí edəədəng éche éhuú ne Mod a Ebébtéd. Nyénwóg bán échén edəədəng épě, bəəb-pe émáá ape á nkōnsé-te.

⁴ A-bānbān nyédíí bad bé Dyöb, nyétómé-’ε ábē bekal bé dəədəng bé metóm áte, áyāle Edəədəng éche édé nyé áte édé ngíne tómaa Satanə awě akamlan bad bé nkōnsé. ⁵ Abé bekal bé dəədəng bé metóm bédíí bad bé nkōnsé, né-ǝ, mekan nime behóbéé médíí mekan mé nkōnsé, bad bé nkōnsé-’ε bēwóglan bós. ⁶ Syánē dedíí bad bé Dyöb. Kénzée awě abíí Dyöb awóglan syánē, kénzée-’ε awě eésē mod a Dyöb, eewóglánne syánē. Né-ǝ, nén dós mod áhele abíí nhənlén átínté e Edəədəng é mbále ne edəədəng é metóm.

Jone aá Dyöb adəə syánē

⁷ A-baányan bé edənge, dédəng nhóg ne aníníí áyāle nén edənge éhuú ne Dyöb. Kénzée-’ε awě adəə mwānyan a Krīsto adíí mwān a Dyöb, abíí-’ε Dyöb. ⁸ Kénzée awě eédəə baányan bé Krīsto, eebíí-’ε Dyöb, áyāle kéchéé éche Dyöb ábéléé élúmté’ edənge éche áwóngé bad. ⁹ Dyöb álúmté syánē edənge ne nén, alómé nímé mpəm ní Mwān á nkōnsé-te ábel bon dékud alongé áde déemaá’ mbwiined ne mós. ¹⁰ Chōm éche édé edənge édíí nén, saké bán syánē dedəə

Dyöb, bon nén Dyöb ádáá syánē, anlóm-me awe Mwän ákəde syánē áyāl e mbéb míme débélé.

¹¹ A-baányan bé edənge, ngáne édífí bán Dyöb átómténé syánē adəŋ, syánē ámpē detəŋgéné dedəŋ nhóg ne aníníí. ¹² Mod eényinēē Dyöb mbéd. Nzé dedəá nhóg ne aníníí, né Dyöb débē ne syánē, échē edənge-’ε éche ádáá syánē élōn mbon.

¹³ Nén dó-’aá débēl bon débíí bán syánē dedé ne Dyöb, Dyöb-pe adé ne syánē, áyāle abagé syánē échē Edəádəŋ. ¹⁴ Syánē denyíné, deləŋge-’ε bad bəmpēe nén bán Titée alómé awe Mwän ábé Nsoode a nkōŋsé. ¹⁵ Bad ábe bəhóbe’ bán Yesue adíí Mwän a Dyöb, Dyöb adé ne bó, bó-’ε bédé ne Dyöb. ¹⁶ Né-óó, syánē debíí, dedúbpe-’ε edənge éche Dyöb ádáá syánē.

Kéchéé éche Dyöb ábeléé élūmte edənge éche áwóŋné bad, bad-te ábe edənge édífí áte, bédé ne Dyöb. Dyöb-pe adé ne bó. ¹⁷ Edənge éche édé syánē áte, élóné mbon ne nén, nlém méwūū syánē áte á mbwe mé nkáásé, áyāle nén dedé mod nhóg ne Dyöb á nkōŋsé-te hén melemlem ngáne Krístəá ámbēē ne mó. ¹⁸ Mod awē Dyöb ádáá eewógéé mbwóg. Edənge éche élóné mbon éname mbwóg rísyāal. Abán dé nkógsén dóo ápeene mbwóg. Né-óó, kénzéé awē mbwóg rídíí áte, edənge eelónéé mó mbon áte. ¹⁹ Delūmte’ edənge áyāle Dyöb ásébpé syánē edənge alúmed. ²⁰ Nzé mod ahóbe’ aá módáá Dyöb bon akóó mwānyan a Krístə, ane mod akale metóm, áyāle mod awē eédəə mwānyan awē ányínéé, éehēlē-sə adəŋ Dyöb áde eényinēē. ²¹ Né-óó, enén mbéndé chóó bəbágé syánē; kénzéé awē adəá Dyöb ádəŋ kóəŋne mwānyan.

5

Jone aá bad ábe bédúbpe Krístəá bétómé nkōŋsé áte

¹ Kénzéé awē adúbpe aá Yesue mó adé Ane awē Dyöb Awógté, adíí mwän a Dyöb. Kénzéé-’ε awē adəá sáa-a-mwän adəə’ kóəŋne mwän. ² Nyaa echē débíé-’ε bán dedəá bán bé Dyöb edíí nén bán syánē dedəá Dyöb, dekonge-’ε échē mbéndé. ³ Adəŋ Dyöb adíí áhíd éche mbéndé, éche mbéndé-’ε éetómténéé awúu áte syánē áhíd chó. ⁴ Kénzéé awē adé mwän a Dyöb atómé nkōŋsé áte. Nzəm echē atómé nkōŋsé áte, edíí nén, dedúbpe bán Yesue mó adé Ane awē Dyöb Awógté. ⁵ Modmod ampée eésaá awē atóme nkōŋsé áte éetóméé mod awē adúbpe aá Yesue adíí Mwän a Dyöb.

Jone ahóbe bwēm é’láán ábe é’bide Yesue mbōŋ

⁶ Yesu Krístəá ampē á nkōŋsé. Bēndusén mó ne mendíb bon ámbíd e pónde echē áwédé á awəg nímē mekií mēnsyogé. Saké edusen é mendíb chēmpen ēmbenléd ne mó, bon áde áwédé nímē mekií mēnsyogé. Edəádəŋ éche Esáá chóó élūmte syánē aá nén adé mbáale, áyāle Edəádəŋ éche Esáá éekaléé metóm. ⁷ Nyaa édé éláán ábíí mbáale təŋgene Yesue. ⁸ Debíí mbáale təŋgene Yesue áyāle Edəádəŋ élangé syánē, bēndusén mó ne mendíb, ansyog-ke nímē mekií áde áwédé. Echén nyaa éláán ésyāal élūmte syánē bán Yesue adíí Mwän a Dyöb. ⁹ Ngáne dedúbpe mekan míme bad bəhóbeé, kéchéé éche Dyöb áləŋgéé syánē étómténéé etógnén abé tómaa mekan míme bad bələŋgéé syánē. Nén adé áyāle Dyöb dēn dóo áləŋgéé syánē, təŋgene awe Mwän. ¹⁰ Kénzéé awē adúbpe Mwän a Dyöb, abíí nén aá nímén mekan mēsyāal médé mbáale. Bon kénzéé awē eedúbpe Dyöb, édíí nēŋgáne ahóbe’ aá Dyöb adíí nkal a metóm, áyāle eedúbpeé mekan míme Dyöb ahóbe’ təŋgene awe Mwän. ¹¹ Chōm éche Dyöb áləŋgéé syánē édíí nén; abelé syánē dekudé alongé áde déemaá’. Adén alongé adíí alongé áde awe Mwän ábagéé. ¹² Kénzéé awē adé nhóg ne Mwän a Dyöb

akudé ádê alongé, kénzée-’ε awě eésē nhóg ne Mwǎn a Dyöb, eékudéé ádê alongé.

*Déwōηgen nhóg ne aniníi
akud alongé áde déemaá’*

¹³ Ntenle’ nyé ábe nyêdúbpé á dīn á Mwǎn a Dyöb, ábel boη nyébíi bán nyêkudé alongé áde déemaá’. ¹⁴ Desumé nlém nén bán, kéchéé éche déhédné Dyöb ngáne ébóηnéde mós, abelé awóg syánē mekáne. ¹⁵ Ngáne débíi-’ε bán awóge’ syánē áyāl e kéchéé éche déhédné mós, detáηgéné abíi bán abage syánē kéchéé éche déhédné mós.

¹⁶ Nzé mod anyíne mwǎnyan abele mbéb míme méepiinéd mós kwééd, atáηgéné akánnéd mós. Dyöb débě ane mod alongé. Bad ábe ríhóbéé meé nyékánned bédíi bad ábe mbéb mímbáb méebeléé boη échāb edáádəη éwé. Mbéb rídé míme ríbele boη edáádəη éwé. Nzé mod abelé ene ndín e mbéb meehóbéé meé nyékánned ane mod. ¹⁷ Mewusé méesyāal médíi mbéb, boη donge dé mbéb áde áde déebelé boη edáádəη éwé.

¹⁸ Debíi nén bán kénzée awě adé mwǎn a Dyöb eébēlēē mbéb, áyāle Mwǎn a Dyöb akəηge mós, Ane awě adé Ebébtéd eéhēlēē-’ε-sε ábel mós mbéb. ¹⁹ Debíi bán dedíi bán bé Dyöb debíi-’ε nén bán Ane awě adé Ebébtéd akamlan bad bésyāal ábe béebíi Dyöb. ²⁰ Debíi nén bán Mwǎn a Dyöb apedé á nkōηsé-te abagé-’ε syánē nsōηtεn ábíi Dyöb á mbále. Dedé-’ε mod nhóg ne mós áyāle dedé mod nhóg ne awe Mwǎn, Yesu Krístəə. Mwēnpeη-naá adé Dyöb, mwēn-naá abage bad alongé áde déemaá’. ²¹ A-bǎnbān, nyéewóó’ dyamdyam ábel ne myöb mé metóm.

Kálag echě elónténé ébɛ eche

Jɔnɛ

Ndibned n kálag

Kálag echě Jɔnɛ echě elónténé ébɛ elúmte bán, “Nlyáged a mwembé” mós atěnlé “Mmwaád nhóg ne ábe bán.” Ane nlyáged a mwembé awě atelé enén kálag adii Jɔnɛ, mmwaád awě átěnlé chó ne ábe bán bédii bad ábe bédé á mwembé-te. Chǒm éche Jɔnɛ átélé á kálag-tê wén édé nén bán bad bédəŋ nhóg ne aníníí, bétéd-te pǒndé ne bemeléede bé metóm, ne ádab ayáge.

Nkabted n kálag

Ndibned 1-3

Edəŋge étómé chǒm ésyāal 4-6

Elébé tǎŋge ne ayáge dé metóm 7-11

Nsǒgtɛn 12-13

Melɛntɛn

¹ Mɛ, nēŋgáne nlyáged a mwembé, mɛ-ɛé ntelé enén kálag. Ntenle, wɛ mmwaád awě Dyǒb ápwédé, ne ábǒŋ bán. Ndəá wɛ ne mbále, saá-kaá mmǎmpɛn ndəá nyé, boŋ kááŋne bad ábe bėbíí mbále bédáá nyé. ² Ndəá nyé áyāle mbále echě syánē débíí, débíí-’ɛ chó á ngíndé ne á ngíndé.

³ Dyǒb Titée ne Yesu Krístəə, Mwǎn awě Titée bėbě syánē nsimé, bélúmed syánē ngǎl, bėbě-’ɛ syánē nsaŋ. Abén bwɛm é’syāal bėbē ábɛ syánē ngáne débɛlɛé mekan mé mbále adəŋ áde dédáá nhóg ne aníníí.

Jɔnɛ aá dɛdəŋ nhóg ne aníníí dɛdəŋ-’ɛ mbále

⁴ Mbédé menyɛŋge bwǎmbwam áwóg bán donge á bán ábǒŋ bėhíde’ mbále melemlem ngáne Titée ahóbé aá syánē dɛhíd. ⁵ Né-ǎó, a mwǎn a mmwaád, ncháa wɛ nén mɛé dɛdəŋ nhóg ne aníníí. Enén mbéndé echě ntenlɛé wɛ, eésaá mbéndé e ekǒólé. Edii mbéndé eche ebédé ne syánē se á mbooted. ⁶ Echén edəŋge éche nǎhóbéé édii nén bán syánē detǎŋgéné dehíd mbéndé e Dyǒb. Ene mbéndé ngáne nyémoosyāal nyéwógé se á mbooted, edii nén, nyétǎŋgéné nyédəŋ nhóg ne aníníí.

⁷ Bad bé medogké híin bédé a nkǒŋsé-te chii. Bédii bad ábe bėekwɛntene nén bán Yesu Krístəə achyáádté á nkǒŋsé nɛɛ moonyoŋ. Abé bad bédii bad bé medogké ne bad ábe bétǎŋgan Krístəə. ⁸ Nyétéd pǒndé ábɛl boŋ ntǔ nímɛn méebǎǎ’ ngɛn, boŋ pɛn, nyékud nsábe nime nílóné mbon.

⁹ Kénzée awě atědté áhíd ayáge áde Krístəə boŋ atimé ahíde’ ayáge dɛmpɛe, eésaá ne Dyǒb. Boŋ kénzée awě ahíde’ ayáge áde Krístəə, adé ne Titée adé-’ɛ ne Mwǎn. ¹⁰ Né-ǎó, kénzée awě apedé áwɛn boŋ ápɛɛn ayáge áde déehúu ne Krístəə, nyéekǒbē mós áwɛn mendáb, nyéelɛnté-’ɛ mós ké lɛntén nɛɛ mod a Krísto. ¹¹ Nhóbe nén áyāle kénzée awě alǎnté mós, alǎdténé mós ábɛl e’bėbtéd é’ mekan ábe ábɛlɛé.

Jɔnɛ ahóbé e’yale bé asóg

¹² Nwóó mam híin áláa wɛ boŋ meéhɛdɛɛ wɛ mós atele á kálag-tê. Boŋ pɛn nwóó nlem áte ápɛ wɛ ábɛl boŋ dɛnyínɛn e’só ne e’só, ábɛl nimesyáné menyɛŋge mélón mbon. ¹³ Bán ábe mwǎnyoŋ a mmwaád awě Dyǒb ápwédé, bélómme nyé melɛntɛn.

Kálag echè elónténé éláán eche Jɔnɛ Nɔdibned n̄ kálag

Kálag eche Jɔnɛ echè elónténé éláán elúmte bán Jɔnɛ, “Nlyáged a mwembé” mós átélé ch́. Gayɔse nlyáged a mwembé ampée mós áténlé ch́. Awēd-te Jɔnɛ akene’ Gayɔse áyāle nwōngɛn míme ábageé bad bé Krísto bémpēe, alānge-’e mwembé aá bétéd pónde ne mod awē béchagēé bán Diotrefese. Jɔnɛ akene-’e Demetruse áyāle nsón mí bwám míme ábéle.

Nkabtéd n̄ kálag

Nɔdibned 1-4

Békéné Gayɔse 5-8

Béchágé Diotrefese d̄in dé mbéb 9-10

Béchágé Demetruse d̄in á bwám 11-12

Nsógteɛn 13-15

Jɔnɛ alente Gayɔse

¹ Mē n̄ngáne nlyáged a mwembé, mē-é ntenle’ wē Gayɔse, enén kálag. Nɔá wē ne mbále.

² A-mwānyan a edānge, nkāne’ n̄n mēé mam mēsýā̄l míme ébeleé mékēen wē bwám, mmōɲ-’e ámpē édyēe bwám, melemlen ngáne edáɔdāɲ échōɲ ámpē édyēē bwám. ³ Menwóg menyīnge bwāmbwam áde donge ábesyānē baányan bé Krísto bépédé h̄n bonj béhób ngáne ne mbále ébeleé mekan míme Dyōb álúmté syānē aá débēle’, mbíi-’e n̄n mēé elyāgé ebele’ n̄mē mekan. ⁴ Chōmchōm éēwōgtēē mē menyīnge tómaa áwóg bán bad ábe bédé ngáne ábēm bán bébele ngáne Dyōb áhedeé.

Jɔnɛ aá bad béwōngan bad bé Krísto ábe bébele nsón n̄ Dyōb

⁵ A-mwānyan a edānge, ébele mekan ne nlém nhóg áwōngɛn ábesyānē baányan bé Krísto, kénéé wénkēmbíi’é bó donge á bad. ⁶ Bélāngé mwembé míme ndé h̄n edānge éche élúmté bó. Nhede mēé éwōngɛn ábén bad nzé bétédte nyé áke h̄m démpēe. Ebel áned áyāle n̄ d̄o Dyōb áhedeé. ⁷ Abén bad békágé’áá mebwóg ne mebwóg ábele Yesu Krístā, bēnkēnkwenten-naá ákob nwōngɛn ké nhóg míme mbídé wēe bad ábe béédúbpe Krístā. ⁸ Né-ɔó, syānē ábe dedúbpe Krístā detāngéné dewōngén ábē bad ábel bonj syāā ne bó débēle nsón álāa bad nkalanj mí mbále.

Jɔnɛ achagé Diotrefese d̄in dé mbéb akēn-ne Demetruse

⁹ Mentelé mwembé míme n̄dé áwōɲ dyad kálag, bonj Diotrefese eékwentēné ábel chōm éche n̄télé áyāle áhede’ aá móbē nlyáged a mwembé. ¹⁰ Né-ɔó, áde mēpēé mélāā bad bé mwembé bēsýā̄l mam míme Diotrefese ábeleé. Akaltad sé metóm áyāl. Byánán n̄ déekwognedéé, abáa’ bānned bé Krísto nken akob, ákāā-’e bad bémpēe ákob bó nken, ánané-’e bó á mwembé-te.

¹¹ A-mwānyan a edānge, weehāntán abé á bad ábe bébele mbeltéd mé mbéb, bonj éhāntan abé á bad ábe bébele’ mbeltéd mí bwám. Kēnzéé awē ábele mbeltéd mí bwám adii mwān a Dyōb. Kēnzéé-’e awē ábele mbeltéd mé mbéb, eebíi’é Dyōb. ¹² Baásýā̄l béhóbe Demetruse mam mé bwám á yāl. Ábele mekan mé bwám míme mélúmte’ bán adii mod a bwám. Mē-’e ámpē nhóbe’ mós mekan mé bwám á yāl, nyébíi-’e n̄n bán kéchéé éche n̄hóbé édé mbále.

Jone ahóbé e'yale bé asóg

¹³ Nwóó mam híin áláa wε, bon méēhēdēē mεé ítel mó ásē. ¹⁴ Nwóó nlém áte ânyín wε mwămpîn mí pón dé, ene pón dé-'aá dényínēnnē e'só ne e'só, bon dékal. ¹⁵ Nsanj mbê ne wε. Běn bésyāāl bélómmé wε melentεn. Lentéd mε bĕd bésyāāl, nhóg ne nhóg tée.

Kálag eche Judε Ndibned ní kálag

Kálag eche Judε ântenlé, antel ch́ át̄nḡen bemeléede bé metóm ábe belúmté'áá bán bédé bad ábe bédúbpé Kr̄st̄æ. Enén kálag eéchabéé áte. Chómpē ewágné kálag echě elónténé ébe echě Petro átélé (2 Petro). Judε awéde' Bad bé Kr̄sto nlém, áá bésun mekuu ámbíd e mbále e nkalanj ní bwám. Áá nímé nkalanj ní bwám méehəŋlǎnné. Áá Dyöb dēmbě mó wée ábē bad ngen póg ne ngen ésyāā.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1-2

Abé ne ayáged dé bemeléede bé metóm ne ebómán éche békudté 3-16

Bélébe bad áwúu áte á adúbe tē 17-23

Nnamed mé asóg 24-25

Judε alómé melɛntɛn

¹ Mε Judε, ndii mbaledε awe Yesu Kr̄st̄æ, mbé-'ε Jemσε mwānyan. Mε-εé ntenle' nyé bad ábe Dyöb ápwédé enén kálag. Nyébii nén bán Dyöb Titée adáo nyé, Yesu Kr̄st̄æ-'ε anone' nyé. ² Ngol e Dyöb, nsaŋ ní Dyöb ne edəŋge é Dyöb ébád abé ne nyé.

Bad bé metóm

³ A-baányan, nkénwanén nyé atele bwāmbwam t̄nḡene e'soósonj ábe Dyöb ábágé syánē mbwiined ne Yesu Kr̄st̄æ. Boŋ bəob nnyíné meé ébóó bán r̄tele nyé t̄nḡene mekan mémpē. Nwéde nyé nlém á abum nén meé, nyésum mekuu ámbíd e mbále e nkalanj ní bwám. Mmén nkalanj ní bwám méehəŋlǎnné. Dyöb dēmbě mó wée ábē bad ngen póg ne ngen ésyāā. ⁴ Nhóbe' nén áyāle bad ábe béewóo abé á bad bé Dyöb bésólé át̄inté echên á mesəom-té. Abé bad bēhóbe' nén bán nsimé míme Dyöb ábágé syánē ne alagsen áde álagsanné syánē mbéb, ábágé syánē kunze ábel mbinde é mekan. Dyöb dēmmād nkógsen míme ábē bad békúde atii se' bód. Abé bad béekobéé Yesu Kr̄st̄æ áde édíí-'áá bán Yesuε mwəmpen móo adé syánē Sáá abé-'ε Nkamlenε.

⁵ Kénée nyébii nímén mekan mésyāā, ndáo meé níkamten nyé ngáne Sán̄gwéé ánhúdté bad bé Israel á mekáá mé bad bé Egipto boŋ ámbíd e pónde abóded alon̄gé a bad ábe bénkensum nlém áwē. ⁶ Nyékamten-ne ángel ámpē echě énkēndyεé hóm áde Dyöb dēnnabnédté bó, boŋ bēnhidé áde abwóg á hóm wée bēntəŋgēnnē abé. Dyöb ábánné bó á mehanj á mbwəg mé ehíntén wée bēbē abé ne abé ké ámbíd e Epun émbáá é nkáásé. ⁷ Ndáo meé nyékamten kóəŋne myad mé Sodom ne Gomora ne myad míme mébédé bó benben. Bad ábe bēbédé nímé myad, békábé'áá mesón, bēhídē-'ε mekan mé esíí mé ekob é yāl míme moonyonj éet̄nḡeneé abel. Békúde nkógsen ní muú míme méédimē'. Mmén nkógsen r̄dé álúmed bad bēmpē bán nén áheleε abenléd ne bó.

⁸ Boŋ kénê, ábē bad ábe bésólé át̄inté echên bómpē bédii bēnəŋge nló bán nkamlen r̄dé áwāb mekáá. Mmē nló níbele' bēbele' mbinde é mekan, béenyinē nkamlen ní Dyöb nēε dyam, bésyāā-'ε ngumε éche édé ámín. ⁹ Boŋ ké Maikεε, ángel émbáá énkéntédté ne mó mwēn ásyəŋ Satanε áde búmō bépéntánnáá t̄nḡene mod awe át̄ed ndim míme Moseε. Anláá mó dásō áá, "Sán̄gwéé ákógsen wε." ¹⁰ Boŋ ábē bad ábe bésólé át̄inté echên pen, kéchéé éche béesəŋt̄enεé bēhóbe ch́ mam mé mbéb áyā. Kéchéé éche épédé bó

á mewêmtɛn chɔɔ bébeléé. Bébeléé née nyam é mehín. Mmê mekan mën móó mépiinad bó kwééd. ¹¹ Medim ne bó. Bómpē bébele' ngáne Keene awé anwúú mwānyan ámbenlé. A etútú é mənə, béhele bébēl kéchéé, ngáne Balamε. E'wúú bé nló-áte ábāb bébēl bómpē béwε melemlem nēngáne Koraa ánwēē áyāle anwúén Dyōb nló áte. ¹² Abé bad béekwāgēē, né-ɔɔ nzé nyāābōo nyēlādné ádyé ndyééd álúmed edəŋge éche Sāŋgwéé, bébelé bébé nēngáne mbinde átinté echēn. Echab yāl chēn chɔɔ bétōŋtanné. Bédii née mbag échē epub ékεεnéé échē élūmte' bán mbúú échō, áde échó'é. Bédii nēngáne mēl míme méēchyāā' e'pum ké á pónde échē mēl méchyāā'é. Bénábpé awé nēngáne bwel ábe béwúbne nkanj áse. ¹³ Bédii nēngáne edíb é nkwě éche éhode' ne ngíne. Ahod áde éhodeé ébídte' mbinde á nkin. Nē dɔɔ ádāb abé dé mbéb ábídeé áwed. Bédii née betintine ábe bétamnad. Ndib e ehintén echē Dyōb ákōŋnéde bó esine bó, ébē-ε abé ne abé.

¹⁴ Enəge awé anlóntén nyongel saámbé á mbyaa míme Adamε, anhób se' bɔɔd á'sō é' pónde tēngene ábén bad. Anhób aá, “Nyénəne', Sāŋgwéé ápreén e'kálé ne e'kálé é' ángel éche ésáá. ¹⁵ Akāād bad bé nkōŋsé bésyāāl. Akwíd bad bésyāāl ábe ádab abé déesaá née abé á bad bé Dyōb nkáá, akōgsén-ne bad bé mbéb ábe béewóo mbwóg ní Dyōb. Akōgsen bó áyāle mam mé mbéb míme béhóbéé tēngene mó.” ¹⁶ Abén bad bēyōgkē' anyoo áte bēyōgkē-ε bad ahób ngēn. Bébele' dyam dé mbéb ké áhéé áde bédáá abel. Békume ekáá á təl, bényinte-ε nsəl áte ábel békud bwām.

Nyébê nyékεene' adúbe á mbále á'sō

¹⁷ Bonj a-baányan, nyé pen nyékamtɛn mam míme bembapεε bé nlomag ábe Sáá awéd, Yesu Krístəá bēnlāā'é nyé. ¹⁸ Bēnlāā nyé bán “Áde e'pun bé asóg bēpéé, bad bēpě, béwelé nyé, béhídē' échab esíí é mekan mé ekob é yāl.” ¹⁹ Echén ndín é bad chɔɔ épεene' nkabén átinté e bad bé Dyōb. Esíí é mekan mé mbéb mé nkōŋsé ékamlan bó, béewóo-áa Edāádəŋ é Dyōb áte. ²⁰ Bonj a-baányan, adúbe áde ásáá áde nyéwóo ábē ákwoge' ákag á'sō. Nyékānne', ngíne e Edāádəŋ éche Esáá élyágte' nyé. ²¹ Nyékεene' alongé ádēn á'sō nyaa eche nyéchemlédté nēn bán Dyōb ádásá nyé. Nyésine', nyélyāg nlém nēn bán Sáá awéd Yesu Krístəá ápě, ábenléd míme nlém ní ngəl, nyékud alongé áde déemaá'. Abel nēn áyāle adáá nyé.

²² Nyéwōŋ nlém ní ngəl wée bad ábe béédúbpe ne nlém nhóg. ²³ Nyéson alongé a bad bēmpēe. Nyéhūd bó á dū á muú mehélé. Bēmpēe bédé ábe nyétāŋgéné nlém ní ngəl awánlen, bonj pen nyétédɛn bó pónde. Nyétāŋgéné káəŋne échab mbóté akəə byánán esíí é mekan mé mbéb mé ekob é yāl ékóbté chɔ mbinde.

Mekáne mé mekenag

²⁴ Ehúmé ébē ne Dyōb áde ábele' bonj nyéehúné á mbéb-te. Mwēn-aá apεene' nyé abwóg á hōm wée mwēn ádíí ne ehúmé. Apεén nyé áhed ésebán atón dé mbéb ké ahóg áde nyé á yāl, nyéēbē-ε menyinje. ²⁵ Edúbé ésyāāl ébē ne mó. Mwēmpɛn móó adé Dyōb áde ásóó alongé ádēd mbwiined ne chōm-εε Yesu Krístəá Sāŋgwéé awéd ábélé. Ehúmé, edúbé, ngum, ne nkamlɛn nisyāāl nídíí mímē, se á mbooted, bɔɔb, ne á ngíndé. Ebē nē.

Kálag e Mam míme mébenléd Ndibned n kálag

Ndibned n kálag e mam míme mébenléd míme Dyöb álúmté Jone. Jone mó atelé ch́ á pónde eche bad ábe béndübē Krístæ békúde'áá metake áyāle adúbe áde béndübēē nén bán Yesu Krístæ adii Sāngwéé. Atote áde Jone ákóó ahób á kálag tē wén adii ábe bad ábe áténlé ch́ e'lyág bé nlém ne áwéd bó nlém á abum. Mekan míme Jone ábúde atel á kálag tē wén médii mekan míme Dyöb dénlümédte mó á ndóg-te aá mébenléd.

Kénéé edii bán mewēmtēn mébuú áte tēngene nsōtēn míme rídé á kálag tē wén, atón áde dēn ákóó abé áwéd-te adii nén; kóān ne á asóg, Dyöb détm̄ abē bad bé ekoyí ne Satanē áte. Dyöb débēl nén mbwiined ne Sāngwéé, Yesu Krístæ. Dyöb désābē abē bad ábe bédúbpe mó ne nlém nhóg, anamed áde ánamédte bó ábe á nkon n mí mín mékōlē ne nkon n sé mé ekóólé.

Nkabtéd n kálag

Ndibned 1.1-8

Ndóg e'só ne kálag eche béténlé mwembé saámbé 1.9-3.22

Nhíbe n kálag míme n'wóó e'diben saámbé 4.1-8.1

E'lon saámbé 8.2-11.19

Dragone ne nyam ébe 12.1-13.18

Ndóg hiin 14.1-15.8

E'bwog bé melingá mé Dyöb saámbé 16.1-21

Dyöb ábēbté Dyad á Babilon, nyam ekwedé nzum, nkal e'dāādān a metóm, ne Devæ 17.1-20.10

Mbakú e asóg 20.11-15

Nkon n mí mín mékōlē, nkon n sé mékōlē, Jerusalem a ekóólé 21.1-22.5

Nsogtēn 22.6-21

¹ Enén kálag ehóbe mekan míme mébenléd míme Yesuē Krístæ ábélé bon mébyēn. Dyöb dēmbē mó nímén mekan aá mébyēn ábel bon álūmed abē bembæde mam míme mékwógé abenled. Krístæ ambēl awē mbæde, Jone abii nímén mekan alóm áde ánlōmmē ángel áwē. ² Jone mó-'e anhób mam mésyāal ngāne ányinnē. Mmén mam móō ánhōbpē tēngene nkalan míme ríhuú ne Dyöb, ne mbón echē ámbīdtē Yesu Krístæ. ³ Nnam nábē ne kénzēé awē aláá' enén kálag ábel bon bad bémpēe béwōg mimen nkalan tēngene mekan míme mébenléd. Nnam nábē-'e ne kénzēé awē awógé mímē nkalan bon ahíd-te mam míme méténlédé á kálag-tē wén. Pónde emaa abé benben echē nímén mekan mésyāal mébenlédte.

Jone alómmé mwembé saámbé melēntēn

⁴ Me Jone, ntenle mwembé saámbé míme rídé á mbwóg e Esia. Nsimé ne nsañ n Dyöb nábē ne nyé. Dyöb áde áde, áde dēmbē, ne áde débē, ne e'dāādān saámbé bēlōmmé nyé nsimé ne nsañ. Abē e'dāādān é'dé á'sō bé atii dé nkamlēn ádyōb. ⁵ Yesu Krístæ mómpē alómmé nyé nsimé ne nsañ. Mó adé ane awē ahóbe mbále tēngene Dyöb nyaa echē débii bán edé mbále. Mó abédé mod a'só awē ansébé apuu, abē-'e nkamlēne a kōn é nkōnsé.

Adáá syānē, ábelé-'e mbéb méekamlānné syānē ámpē, asyog áde ásyógé nímē mekií a nló nímēd. ⁶ Ábelé syānē nēe beprise ábe bēbenle Dyöb eche Sān awē akamlan bó. Eche ehúmé ne nímē nkamlēn nábē abé ne abé. Ebē nē.

⁷ Nyénəne', áhūē' ne mbag, mod-té-'e änyin mó, káəne bad ábe bēmbēl bon awé, abome áde bēmbomeé mó á awəg. Metúmbé mé nkənsé mésyāäl-le mélēb mó. Nē dēn dōō ébēē, ébē nē.

⁸ Sāŋ Dyöb á Ngume ahóbe aá, “Me-éé ndé Alfaa mbé-'e Oméga.” Mó adé Dyöb áde áde, áde démbē ne áde débē.

Jəne anyiné Krístəə á ndəg-te

⁹ Ndii Jəne, awen mwānyan. Ndé nhóg awē mómpē adé melemlen ngáne nyé ákan nlem áwesən metake míme mépiide bad ábe bédé á nkamlen míme Yesu Krístəə. Bēmbané me á mbwóg echē mendib méləñnéde eche béchəgēé bán Patməs áyāle menkāl Eyale é Dyöb ríláá-'e bad mekan míme rinyiné təŋgene Yesue. ¹⁰ Edəədəŋ éche Esáá ěmpií me á Epun é Sāŋgú.* Menwóg ehób é ngine ébidé me ámbid, émbē nēe esaád é eloŋ. ¹¹ Enhəb aá “Mam míme ényiné, tel mó á kálag-té, élóme rímén mwembé saámbé míme rídé á Efesus, á Semaina, á Pegamum, á Tiatira, á Sadis, á Filadelfia ne á Laudesia.”

¹² Dōō ríkúnné änyin ehób eche éhóbé'áá áwēm, bon rinyinē metii míme bebánné etrukán amín saámbé mé gól. ¹³ Atintē e rímē metii saámbé dōō rinyiné mod awē awágné moonyon. Anhé mengombe míme méchábé káəŋ mépē mó á mekuu-sé, awáá-'e etúd é gól á təl. ¹⁴ Esid é nló épúbé'áá mó féréd nēe mbóm, mīd méchodné mó áte nēe muú. ¹⁵ Mekuu mémbē mó nēe ekii éche béchəgēé bán brəns eche béhédé á dū bon ébé byánán épeŋe' áte, ehób-pe édumé mó áte nēe mendib míme mésoppe'. ¹⁶ Betintine saámbé bēmbē mó á ekáá émbáá, páá e nsəl ríbe echē ekóbpe bwāmbwam ébid mó á nsəl-tē, e'só-'e é'pene mó nēe enyen éche étōmtan apen.

¹⁷ Ade rinyiné mó, menkwē mó á mekuu, mbé nēe mod awē awédé. Dōō ábané me éche ekáá émbáá á yəl bon áhəbē aá “Weebáá', me-éé ndé Mod a Mbooted mbé-'e Mod a Asóg. ¹⁸ Me-éé ndé ane awē adé alongé. Menwé bon bəəb ndé á alongé abé ne abé. Nwóó nkamlen amín e kwééd nwəŋ-ge amín e mbwóg e kwééd. ¹⁹ Bəəb-pəó təl mekan ásē míme ényinéé, míme mébenlad bəəb ne míme mébenléd. ²⁰ Kun e e'konéd echē edé təŋgene betintine saámbé ábe bédé me á ekáá émbáá ne metii mé etrukán saámbé me gól edii nēn: Betintine saámbé bédii ángel é mwembé saámbé, metii mé etrukán saámbé-'e médii rímē mwembé saámbé.”

2

Jəne alómmé mwembé mé Efesus pəle

¹ Ane awē anwágén moonyon anláá me nēn aá “Telé ángel echē edé á mwembé míme rídé á Efesus nēn wéé, Mod awē awánlé betintine saámbé áwe ekáá émbáá awē akag átintē e metii mé etrukán saámbé mé gól mó alómé enén pəle. ² Mbíi mekan míme nyébéle. Mbíi meé nyétédé ntū bwāmbwam, mbíi-'e meé nyēkaá nlem áwesən. Mbíi ngáne nyéehelēé e'bébtéd é' bad akob, mbíi-'e ngáne nyébéle bon nyéchēm bad ábe béchágé yəl bán bédé bembape bé nlomag áde béesaá, bon nyédibéd-te bán bédii bekal bé'dəədəŋ bé metóm. ³ Mbíi meé nyēwesən ne e'kan bé nlem, nyékude-'e metake á dīn ádēm, bon kēnē nlem rilyágé ríwúú nyé ábum ngáne nyéhídeé me. ⁴ Bon nhóbe áyāl echēn nēn meé, nyéedəə' é me bəəb ngáne nyénsēbēē me adəŋ. ⁵ Bəəb-pəó, nyébēn nyékon anyin nyaa echē nyépédé akwē. Nyéte de áden abé dé mbéb nyébele mekan míme nyébéle'áá áde nyéboótédé Yesue ahíd. Nzé nyéētēdte áden abé dé mbéb, né mēpē áwēn nhúd ádēn atii dé etrukán á e'dii. ⁶ Bon dyam á bwām áde nyébeleé ádii, nyéētēdte mīd áyāl wéé mam míme bad bé epepé

* **1:10** Epun é Sāŋgú ébedéé melemlen nēngáne mbwe ní Sōndé.

ábe Nikolause ábe mémpē méetimtéé mǐd áyāl. ⁷ Kénzée awě awóó metúu, áwóge chǒm éche Edǎádǎŋ élanǵeé mwembé. Kénzée awě atómé mekan mé ebébtéd áte, měbe mó kunze ádyé epum é bwel éche ébele bad bébé á alongé á ngǐndé, éche é'kwoge á Paradis.”

*Jǒne alómmé mwembé
míme ńdé á Semaina pǎle*

⁸ Anláá-’ε me ámpē aá, “Telé-’ε ángel echě edé á mwembé míme ńdé á Semaina nén wěé,

“Mod awě adé mod a’só abé-’ε mod awě adé mod a ndimten, awě anwě bonj abé á alongé ámpē, mó alómé enén pǎle. ⁹ Mbíí mímēn metake mbíí-’ε mée nyédíi betóótókē bé bad, bonj kénē nyédíi behǎn bé bad. Mbíí e’bébtéd é’ mam ábe bad ábe béhóbe bán bédé bad bé Israel kénēe béesaá, béhóbeé nyé áyāl. Bédíi bad ábe bédé bad ábe Satanε ké’ε bad ábe bédé awě echǒŋ.

¹⁰ Nyéebáá’ metake míme méhúε’ nyé á’só. Nlǎŋge nyé mée, Satanε ábēl béhē nyé donǵe á bad á mbwǎg, wée nyékudté metuné áyāl e epun dyǒm. Abel nē ákǎg áden adúbe. Ké nyéwǎg ké wúēn, nyébē nyédúbe me. Nzé nyébelé nē, né me-’ε měbe nyé alongé áde déemaá’ nēŋgáne nsábe mí mod awě atǒmbwéné.

¹¹ Kénzée awě awóó metúu áwóge’ chǒm éche Edǎádǎŋ élanǵeé mwembé. Bad ábe bétómé mbéb áte béewaá kwéed e edǎádǎŋ.”

*Jǒne alómmé mwembé
míme ńdé á Pegamum pǎle*

¹² Anláá-’ε me ámpē aá “Telé ángel echě edé á mwembé míme ńdé á Pegamum.

“Anε awě awánlé páá e nsǎl mǐbe echě ekóbpe’, mó alómmé nyé enén pǎle. ¹³ Mbíí wée nyédyε’é, wée Satanε míme nkamlen ńdíí. Nyébē nyésum nlém áwēm. Nyēmbé nyédúbé me ne nlém nhóg ké á pǒndé echě Antipase. Antipase ambíd me mbónj e mbále, bēnwū’ú’é mó átǐntē echēn wée Satanε ádyεε’é. ¹⁴ Bonj nwóó nguse e mam áhób nyé áyāl. Baahóg bédé átǐntē echēn ábe béhíde ayáge áde Balame. Balame mó anlúméd Balage ngáne ásǒlédte bad bé Israel á mbéb-te adyé áde bédyáge’áá medyé míme bebágé’áá myǒb mémpēe née mende, ambēl-le békābē mesón. ¹⁵ Chǒm émpēe éche ńwǒŋné nyé édíi nén bán, baahóg bédé átǐntē echēn ábe béhíde adúbe áde Nikolause áyágtéé. ¹⁶ Né-ǒǒ, nyéte de áden abé dé mbéb. Nzé nyéētεdte, né mēwāmsēn ape áwanen ábē bad, mbenléd páá echě ebíde me á nsǎl áwanen ábē bad.

¹⁷ Kénzée awě awóó metúu áwóge’ chǒm éche Edǎádǎŋ élanǵeé mwembé. Bad ábe bétómé mbéb áte, měbe bó mána míme ńkǒŋnéde bó, měbē-’ε bó aláá áde ápúbe’. Amin e ádé aláá, bétélé dǐn dékǒlē áde modmod éebíí’é étǒmēé mod awě bébéé ádé aláá.”

*Jǒne alómmé mwembé
míme ńdé á Tiatira pǎle*

¹⁸ Anláá me ámpē aá, “Telé ángel echě edé á mwembé míme ńdé á Tiatira nén wěé,

“Me Mwǎn a Dyǒb awě mǐd méchodnéé áte née muú, mekuu-’ε mébé mó née ekii éche béchǎgeé bán brǎns bonj ébé byánán echodne’. ¹⁹ Mbíí nsón míme nyébeléé. Mbíí edǎŋge éche nyéwánléné me, mbíí-’ε adúbe áde nyédúbpé me. Mbíí abele áde nyébenléé me, ne nlém míme nyékáá awesēn áde nyéwéséné. Mbíí-’ε nén mée, nsón míme nyébeléé bǎǎb, ńtómé míme nyénsēbēē abel. ²⁰ Bonj chǒm éche ńhóbeé nyé áyāl édíi nén mée, nyéwesēn mmwaád awě béchǎgeé bán Jesεbele. Achǎge yǎl aá módíi nkal é’dǎádǎŋ a Dyǒb. Ayágte’, ádogné ábēm bembaledε ádé adúbe ákáb mesón ne ádyé medyé míme bebágé myǒb mémpēe née mende. ²¹ Mbagé mó pǒndé mée átede mímē mbeltéd mé mbéb

boŋ eéhēdēē akáb dé mesón atede. ²² Nyénone', mébwēm mós ne bad ábe ákábneé mesón á anōŋ dé nkole, békūd-te metuné mé ngíne. Měbel nén nzé béésóge míme mekan mé mbéb abel ne ane mmwaád. ²³ Měwūū bad ábe bēhíde chōm éche áyágtéé, mwembé n̄syāāl-le mébīī nén bán me-éé ndé ane awě abíí mewēmtēn ne nlém ní moosyāāl áte. Mod ké ahéé awě abelé mbéb né-'aá mékōgsēnnē mós.

²⁴ “Boŋ nlāŋge nyé bad ábe nyélyagé ásē á Tiatira, ábe nyéehídé áden ayáge, nyé ábe nyéeyággé mekan míme béchāgeé mekan mé kun mé Satan, meéhēdēē méé n̄tagēd nyé ámpē. ²⁵ Boŋ pēn, nyébē nyésūm nlém áwēm káōŋne áde mépēé. ²⁶ Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte boŋ bēbelé-'ε mam míme n̄lāŋgé bós méé bēbel, káōŋ ne á asóg dé ádāb alonǵé á nkōŋsé te wēn, mēbe bós kunze ákamlēn melon̄ mésyāāl. ²⁷ Békamlēn bad bé míme melon̄ ne ekáá éche éhyédé, békōgtéd-te bós áte ngáne mod ákōtadté mbeé é mōg áte. ²⁸ Melemlem ngáne echem Sāŋ ábágé me ngíne, néé mémpē mébeé ngíne wéé bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte. Né-ōó, áyāle bétómé mekan mé mbéb áte, mēbē bós tintine a mbwēmbwē. ²⁹ Kénzēé awě awóó metúu, áwóge' chōm éche Edāádāŋ élāŋgeé mwembé.”

3

Ŷone alómme mwembé míme n̄dé á Sadis pōle

¹ Ane mod awě anwágēn moonyon anláá me ámpē aá, “Telé ángel eche edé á mwembé míme n̄dé á Sadis nén wēé,

“Me awě nwánlé e'dāádāŋ é' Dyōb saámbé, nwalé-'ε betintine saámbé, me-éé n̄lómme nyé enén pōle. Mbíí nsón míme nyébeléé. Bad bēhóbe nén bán nyédé á alonǵé, boŋ nyéesaá á alonǵé. ² Nyékábned. Nyēhēde mímem nsón asóg dé abel, boŋ bōōb nyéwēd yāl áte nyébel mós bwām, áyāle nnyíné nén méé n̄mēn nsón méekwōgnedéé á'sō ábe ádēm Dyōb. ³ Né-ōó, nyékamtēn chōm éche nyén'yāgēē ne eche nyēnwōgkē, nyékoo chós, nyétede-'ε áden abé dé mbéb. Boŋ nzé nyéekábne, né mēpē nēŋgáne nchīb, nyéebíí-'é pōndé echē mépēé. ⁴ Nyéwóó nguse é bad á dyad á Sadis ábe béewógté échab mbóté mbinde. Bēbē ne me, bēhé mbóté éche épúbe' áyāle békwōgnédé. ⁵ Né-ōó, kénzēé awě atómé mekan mé mbéb áte, mómpe áwāā mbóté échē épúbe, melemlem ngáne bós, méehúd-taá mós dīn á kálag e alonǵé. Mēhōb á'sō ábe echem Sāŋ ne á'sō ábe éche ángel nén méé bédíí ábēm. ⁶ Kénzēé awě awóó metúu áwóge chōm éche Edāádāŋ élāŋgeé mwembé.”

Ŷone alómme mwembé míme n̄dé á Filadēlfia pōle

⁷ Anláá me ámpē aá, “Telé ángel e mwembé míme n̄dé á Filadēlfia nén wēé, “Mod awě asáá abé-'ε mod á mbále, mós alómé enén pōle. Awóó ngíne ákamlēn nēŋgáne Dabidē ákamlánáá. Nzé adībpé modmod ééhēlēē adib, nzé adibé-'ε modmod ééhēlēē adibe. ⁸ Mbíí nsón míme nyébeléé. Nōné', ndībnédé wē ekob éche édé wē á'sō-te, modmod ééhēlēē-'ε chós adib. Mbíí méé ngíne echē nyéwóó edé mwāmpīn boŋ kēnē nyēhíde échēm eyale, nyéehóbeé bán nyéebíí-'é me. ⁹ Nyénone', bad ábe bédé echon̄ éche Satanē, ábe bēhóbe bán bédé bad bé Israel kēnéé béesaá, bédíí bad ábe békale metóm. Mēbēl bēpē áwōŋ, békwē wē á mekuu. Mēbēl-le bós moosyāāl bēbíí bán ndāó wē. ¹⁰ Ngáne édíí bán nyēhíde échēm eyale éche n̄lāŋgé nyé méé nyékan̄ nlém áwēsen metake, mémpē méékāó nyé á pōndé e metake míme mépē á nkōŋsé, ákag bad bēsyāāl ábe bédé á nkōŋsé-te. ¹¹ Nkwogé apē, nyédíí nyésūm nlém áwēm ábel boŋ modmod eékobné nyé n̄mēn nsábe. ¹² Bad ábe bétómé mekan mé mbéb

áte, měbel bó akon á ndáb echě adēm Dyōb, béebíd-taá áwēd-te ámpē mbēd. Mětēl bó dīn áde adēm Dyōb áyāl, mětēl dīn á dyad áde adēm Dyōb, Jerusalem a ekóólé awě ahúú ne adēm Dyōb, ámīn. Mětēl-le bó adēm dīn dékōólé á yāl. ¹³ Kénzée awě awóó metúu áwóge' chōm éche Edāádəŋ élan̄gēé mwembé.”

*Jəne alómmé mwembé
míme rídé a Laudesia póle*

¹⁴ Anláá-'ε me ámpē aá, “Telé ángel echě edé á mwembé míme rídé á Laudesia, nén wεé,

“Ane awě adé Ebê nê, awě abele ngáne Dyōb áhedeé, abé mbón e mbále, mbwiined ne mót-'aá se á mbooted Dyōb dēnhəgkē chōm esyāāl, mót alómé enén póle. ¹⁵ Mbíí nsón míme nyébeleé. Mbíí mεé nyéehóó'ε nyéehūnnē-'áa. Nyēmbé nyéhóó' ké'ε nyéhunne'. ¹⁶ Né-óó, ngáne nyédíí etoné, nyéehóó'ε nyéēchodtē-'aá, mébidēd nyé áwēm nsał tē. ¹⁷ Nyéhóbe nén bán nyédé nhon, nyēwóó bwēm é'syāāl, nyé bán nyéetógéé-'ε chōmchōm. Bon nyéebíí'ε bán nyédíí bad ábe bétómtan atag ábe békóbténé etyag, ábe bédé atóg, ábe békwdé ndím, bēbē-'ε nsób. ¹⁸ Né-óó, nlébe nyé nén mεé nyéchan gól áwēm echě bétómté á muú-te, ábel nén nyébē nhon. Nyéchan-ne mbóté áwem éche épúbe nyéwáa chó, ábel bon e'són ábe mímen nsób mípεεεé, béenyinnād. Nyéchan-ne dyəg áwēm áde nyéwəgēdtē á mīd ábel bon nyényinne'. ¹⁹ Bad ábe rídáá nkāne bó áte nkōgsān-ne bó. Né-óó, nyéwōŋ kán nyétede-'ε áden abé dé mbéb. ²⁰ Nyénəne', ntyéémé á ekob nkume-'ε chó. Kénzée awě awóge me ehób bon ádíbē ekob, mēsāl, ndyé ndyééd ne mót, mót-'ε adyé ndyééd ne me. ²¹ Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte, měbe bó kunze ádyεε ne me á atii dé nkamlen, melelem ngáne mmēn ámpē méntōmmē bad bé ekoyí áte bon rídyēε ne echem Səŋ áwē atii dé nkamlen. ²² Kénzée awě awóó metúu áwóge' chōm éche Edāádəŋ élan̄gēé mwembé.”

4

Jəne anyiné atii dé nkamlen áde adé amīn

¹ Ambíd enén dōó rínyiné ndóg empée. Mennyín ekob ádyōb éche édíbnédé. Dōó ríwóge ehób éche ésébpé ahób áwēm, ébédé née elon, élan̄gēé me nén aá, “Hyəg amīn hén, mēlūmēd wε mekan míme métəŋgéné abenled ámbíd e enén pónde.” ² Abwəg-ábwəg dōó Edāádəŋ é Dyōb épídé me. Hê dót-'aá rínyiné atii dé nkamlen, rínyinē-'ε ngáne mod ádíídé dō. ³ Ane mod awě andíí adē atii dé nkamlen, yāl epené'áá mót áte née meláá míme béchəgēé bán jáspa ne kanélian. Ngubélen-ne ámpē enləŋnéd atii dé nkamlen. Ene ngubélen epené'áá áte née aláá áde béchəgēé bán emeran. ⁴ Metii mé nkamlen mémpēe móom mébe ne méniiin mēnləŋnéd adē atii dé nkamlen, bad bēmbáá-'ε móom mébe ne bēniin bēndíí mímē metii mé nkamlen. Bēnwāā mbóté éche épúbe bēhé-'ε e'kóté bé nkamlen é' gól á nló. ⁵ A atii dé nkamlen hē, emwεdmwεd ébídé'áá, e'saad ébide', dyōb-pe ákumé áte. E'kag saámbé ábe é'chodne' é'bédé á'sō ábe adē atii dé nkamlen. Abē e'kag saámbé é'díí e'dāádəŋ é' Dyōb saámbé. ⁶ Chōm empēe ébédé á'sō ábe adē atii dé nkamlen éche émbē née edíb é nkwe éche ewagne dyenē bon ényinné'áá áte.

Nyam éniin enləŋnéd adē atii dé nkamlen pεd esyāāl éniin. Mīd mébédé bó yāl esyāāl, á'sō ne ámbíd. ⁷ Nyam e'só ebédée née ngii, nyam echě elónténé ébe ebédé née nyag, echě elónténé éláán enwōŋ e'só é' moonyon, echě chót-'ε elónténé éniin embé née mbyε awě apumme'. ⁸ Echē nyam éniin tée, enwōŋ mepab ntóob, mīd-te ménlōn bó yāl esyāāl, káəŋne á mepab-tē. Békóné'áá bwēm nkuu ne mūte ésebán békōmme áte. Békóné'áá bán, “Səŋ Dyōb á Ngumε, asáá, asáá, asáá.

Mó ambé, mó adé, mó-'aá äpě.”

⁹ Echê nyam éniin ékônne ane awě adiídé atii dé nkamlen mó awě adé á alongé abé ne abé. Békōnnē mó nkōngé míme míbage mó ehúmé, edúbé ne meságnen. ¹⁰ Póndé echě békónéé nê, ábê bad bémháá móom mébe ne béniin bēnkwe áse á'sō wéε ane awě adiídé atii dé nkamlen, awě adé á alongé abé ne abé, bēbage mó edúbé, bēbwēm ábab e'kóté bé nkamlen á'sō ábe ádé atii dé nkamlen békōnē bán,

¹¹ “Awed Sāngwéé ne áded Dyōb, ekwōgnédé äkud ehúmé, edúbé ne ngíne, áyāle nén wε-εé ehāgé bwēm é'syāāl, mmōŋ-εé etíídé áhāg bó ne ábel é'bê.”

5

Mwän-a-Ndyōŋ mí mbód mó akwōgnédé ádibe ní kálag

¹ Héε rínyíne níbe ní kálag á ekáá émbáá éche ane awě adiídé atii dé nkamlen. Mmê níbe ní kálag, bēntel mó bwēm áyāl ped ésyāāl ébe, bényāg bēdīb-pe mó ne e'diben saámbe.* ² Dóo rínyíne ángel e ngíne ehóbe ne ehób éche échāgké áá, “Nzé-módé akwōgnédé ábóo e'diben boŋ ádībē-'ε níbe ní kálag áte?” ³ Boŋ ké ádyōb, ké á nkōŋsé ké'ε á mbwóg e baásē, modmod eebédeé awě ahelé'áá níme níbe ní kálag adibe áte ké'ε ānōn mó áte. ⁴ Menchií bwāmbwam áyāle nén bēnkēnyínné modmod awě akwōgnédé ádibe níme níbe ní kálag áte ké'ε ānōn mó áte. ⁵ Dóo mod ambáá nhóg álāngéé me áá, “Weéchyēē'. Nōné', Ngii-e-nyame awě abídé á túmbé e Juda, á mbyaa míme kōŋ Dabide atómé nzum áte. Ahēle ahúd-te ábê e'diben saámbe, ádībē-'ε níme níbe ní kálag áte.”

⁶ Dóo rínyíne Mwän-a-Ndyōŋ mí mbód atyéémé átínté e atii dé nkamlen ne échê nyam éniin, bad bémháá bēlāgnédé mó. Mmê rídyōŋ mí mbód mémbe néε míme bēwúú. Ménwōŋ meséb saámbe, ne mīd saámbe. Mmê mīd saámbe móo méde e'dāádāŋ é' Dyōb saámbe ábe Dyōb álómé nkōŋsé áte rísyāāl. ⁷ Ane Mwän-a-Ndyōŋ mí mbód ankě níbe ní kálag atéd á ekáá émbáá éche ane awě andii atii dé nkamlen. ⁸ Ade átédé nê échê nyam éniin ne ábê bad bémháá móom mébe ne béniin, bēnkwe áse á'sō wéε ane Mwän-a-Ndyōŋ mí mbód. Ábê bad bémháá bó mod té anwálé rílendε ne kúmbe é gól, elón e'twé áte. Ábê e'twé é'dii mekáne mé bad bé Dyōb. ⁹ Bēnkōn nkōngé mékōālē nén bán,

“Ekwōgnédé átéd níbe ní kálag,
ne ádibe e'diben ábe bēndibpé.
Ekwōgnédé áyāle nén bēnwū wε,
ékōdnéd-te bad bé Dyōb nímmōŋ mekií.

Ebelé bétímé bad bé Dyōb.
Bēmbid metúmbé ne metúmbé,
bēhóbé mehób nyaa ne nyaa,
bēbid meloŋ ne meloŋ,
bēbē-'ε ndín é bad ésyāāl.

¹⁰ Abelé syánē beprise ábe bēbenle áded Dyōb,
békamlán-ne á nkōŋsé.”

¹¹ Dóo rínóné ámpē boŋ ríwōgē ehób é' ángel bíib, élāgnédé ádé abwóg dé atii dé nkamlen wéε échê nyam ne bad bémháá bēbédé. Echē ángel ebédé e'kálé ne e'kálé, e'dun ne e'dun. ¹² Bēnkōn ne ehób éche échāgké bán,

* **5:1** E'diben saámbe é'bédéé e'twé ábe bēpennáá níbe ní kálag, mod awě adībpe'áá-'ε bó abédéé mod awe ene kunze émbagnédte.

“Mwǎn-a-Ndyǝŋ ní mbód míme b́enwū́’é akwǝgnédé ákud ngíne, nhǝn, debyéé, ngum, edúbé, ehúmé ne mekenag.”

¹³ Dó-’aá níwógé nhǝgtéd nísyǝǎl míme níde ádyǝb ne á nkǝŋsé, á mbwǝg e baásé, á edíb é nkwě-te, bwěm ésyǝǎl ábe é’de áwéd-te békóne bán,

“Mekénag, edúbé, ehúmé ne ngum b́ebê ne ane awě adiídé atii dé nkamlɛn, b́ebê-’ε ne Mwǎn-a-Ndyǝŋ ní mbód, abé ne abé.”

¹⁴ Echê nyam éniin éhóbé’áá bán, “Ebê nê.” Bad b́embáá-’ε b́enkwe áse b́ebagé-’ε mó edúbé.

6

Jǝne anyiné Mwǎn-a-Ndyǝŋ ní mbód adíbpé e’díben ntóób

¹ Dóo nínyiné ane Mwǎn-a-Ndyǝŋ ní mbód adíbpé ediben ehóg átínté e e’diben saámbé. Héε níwógé nyam póg átínté e échê nyam éniin éhǝbē aá “Hyǝg!” Ehób ébédé chó néε dyǝb ákume áte. ² Héε níwóné boŋ nínyiné h́óse eché épúbe’. Mod awě andii chó anwálé épweεε b́ebē-’ε mó ekóté e nkamlɛn. Abédé mod awě ayǝgké nzum atóm áte akagé’áá-’ε áke d́étóm nzum émpéε áte éche áwanné ne bad bé ekǝyí.

³ Dóo nínyiné ane Mwǎn-a-Ndyǝŋ ní mbód adibpe ediben éche élónténé é’be. Dóo níwógé nyam eché élónténé ébe, átínté échê nyam éniin ehóbe aá, “Hyǝg!”

⁴ Héε h́óse empée, eché eyǝge bwámbwam, ébídé áwed. B́embě mod awě andii chó kunze bán áhúd nsan á nkǝŋsé-te ábel boŋ baányon b́ewúé’ nhóg ne aníníí. B́embě-’ε mó sǝŋkalaa a nkwáté.

⁵ Ade nínyiné ane Mwǎn-a-Ndyǝŋ ní mbód adibpe e’diben ábe é’lónténé é’láán, dóo níwógé nyam eché élónténé éláán, átínté e échê nyam éniin ehóbe’ aá, “Hyǝg!” Héε nínyiné h́óse eché ehíne’. Mod awě andii chó anwálé kilo á ekáá. ⁶ Dóo níwógé ehób nêŋgáne ehób éche ébídé átínté e échê nyam éniin, éhóbe nén aá, “Asii á ngun ahóg ngên áyǎl e nsábe mé nsón mé epun é b́in ne mesii mé báli méláán míme méelele nkun áyǎl e nsábe mé epun é b́in. Boŋ pɛn mod eebébté mól ne mím.”

⁷ Dóo ane Mwǎn-a-Ndyǝŋ ní mbód adíbpé ediben éche élónténé é’niin. Héε níwógé nyam eché elónténé éniin ehóbe’ aá “Hyǝg!” ⁸ Héε nínyiné h́óse eché edé mbále. Mod awě andii chó béchágé’áá mó bán Kwééd, Mbwǝg e kwééde-’ε áhídē mó ámbíd. B́embě bó ngíne ákamlɛn eped é nkǝŋsé ehóg átínté e’ped éniin. B́enhǝb bán ábenlad nkwáté, nzaa, nkole ne e’loo nyam áwúεne bad, á nkǝŋsé te.

⁹ Dóo ane Mwǎn-a-Ndyǝŋ ní mbód adíbpé ediben éche élónténé é’táan. Héε níwóné á menyán mé e’twé sé, boŋ nínyiné’ e’dǝádǝŋ ábē bad ábe b́enwū́’é áyǎle békálé’áá eyale é Dyǝb b́ehǝbē-’ε mam mé mbále tǝŋgene Dyǝb nyaa eche sébíí bán mbále chó edé. ¹⁰ Abé e’dǝádǝŋ é’hóbé’áá ne ehób éche échágké bán, “A-Sǝŋ Dyǝb a Ngum, we awě esáá ebé-’ε mbále, kǝŋse pónde ehéé wékǝádté bad bé nkǝŋsé boŋ ékūn mekií nímed míme b́esyógé?” ¹¹ Héε b́ebagé bó mod t́éé mengombe míme mépúbe’, b́eláá-’ε bó bán b́esine mwǝmpin ní pónde, kǝŋ ne á pónde eche mesongé mé baányan b́e bembǝledε ne baányan b́e Krísto mélonné, ábe b́ewū́’é b́ompé melemlem ngáne b́enwū́’é bó.

¹² Dóo ane Mwǎn-a-Ndyǝŋ ní mbód adíbpé ediben éche élónténé ntóób. Héε nínyiné ngáne ndǝǝb énéŋnedé ne ngíne, enyɛn-ne énhin bwámbwam, ngǝn esyǝǎl-le éyǝge’ néε mekií. ¹³ Betintine b́enhūn á nkǝŋsé ngáne e’pum é’ mel é’soodéé nchǝle áde epub éságté alín á bwel. ¹⁴ Abobe dénnýǝŋ nêŋgáne b́edáá

nhíbe ní kálag áte míme bényií'é áte. Mbɔɔd ésyāāl ne mbwóg ésyāāl éche mendíb meláñnéde bēnhidé á e'dii. ¹⁵ Hée k̄ñ é nkōjsé, ndale é bad, bad bembáá bé sánze, beh̄n bé bad, ngíne é bad, betāñ ne kunze békóngé yāl á pwóg é meláá tē ne á meláá míme mébedé á mbɔɔd m̄ñ. ¹⁶ Béchágé'áá mbɔɔd ne meláá bēhōbē bán “Nyéhūnted sé am̄ñ nyékúten sé ábel boñ ane awē adé á atii dé nkaml̄n eenyíné sé, meliṅgá mé Mwān-a-Ndyōñ ní mbód-te méepiidé sé. ¹⁷ Epun é ebébtéd éche nímbāb meliṅgá mébídeé áwed émáá ape, modmod éeh̄nlé-'áá chó at̄ñgen.”

7

Bembaledé bé Dyōb

békúdé e'chem a'só é' mbɔm

¹ Ade nē atómé, mennyín ángel éniin étyéémé á metóṅgé mé nkōjsé méniin. Echē ángel énkāñ metóṅgé mé nkōjsé méniin míme epub étóméé ábel boñ epub étómē' á nkōjsé, ké'ε á edíb é nkwx̄ ké'ε t̄ñgene bwel ké e'hág. ² Dóo nínyíné ángel empée ebíde á p̄ed echē enyēn ebídeé, awánlé e'chem é' Dyōb dé alonḡé. Hée ene ángel ne ehób éche échágkē, échagēé échíníí ángel éniin eche bébágé ngíne ábēbed nkōjsé ne edíb é nkwx̄ ³ boñ álāṅgē bó áá, “Nyéebébté nkōjsé, ké'ε edíb é nkwx̄ ké'ε mel, káñne á pónde echē débādēē bembaledé bé Dyōb e'chem á mbɔm.” ⁴ Dóo níwógé mesonḡé mé bad míme bébádté e'chem á mbɔm. Bébédé Mbwók̄el ekalé póg, móom mé e'kálé méniin ne e'kálé é'niin. Mmē mesonḡé mémbíd átínté e metúmbé mé alon á Israel mésyāāl dyōm ne mébe. ⁵ Mesonḡé mé bad míme bēmbādēē ábē e'chem á mbɔm á túmbé e Juda mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be. A túmbé e Ruben mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Gad mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be. ⁶ A túmbé e Ashē mesonḡé mé bad mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Naftali mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Manasē mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be. ⁷ A túmbé e Simionē mesonḡé mé bad mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Levi mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Isaka mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be. ⁸ A túmbé e Zebul̄n mesonḡé mé bad míme bēmbādēē e'chem á mbɔm mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Joseb, mébedé dyōm dé e'kálé ne é'be, mébé-'ε á túmbé e Benjamin dyōm dé e'kálé ne é'be.

Nsábe míme bad bé Dyōb békudté

⁹ Ade nén atómé dóo nínyíné nkuú ní bad. Bēmbuú áte nyaa echē modmod éeh̄le'áá bó atón. Bēmbíd melon ne melon, bēmbíd metúmbé ne metúmbé, bēbé nyaa é bad ésyāāl bēhōbē-'ε mehób nyaa ne nyaa. Bentyēēm á'só bé atii dé nkaml̄n ne é' Mwān-a-Ndyōñ ní mbód. Bēnhē mengombe míme mépúbe' bēwálé-'ε e'kikag é' mií á mekáá. ¹⁰ Béhóbé'áá ne ehób éche échágkē bán, “E'soóson é' baányon é'húε ne ád̄ed Dyōb, Dyōb áde adídé atii dé nkaml̄n, é'húē-'ε ne awe Mwān-a-Ndyōñ ní mbód.” ¹¹ Bad ábe bēnlāñnéd ád̄e atii dé nkaml̄n bēbedéé ángel ésyāāl, bad bembáá, ne échē nyam éniin. Bēnkwx̄ ásē á'só bé atii dé nkaml̄n bēbagé-'ε Dyōb edúbé. ¹² Béhóbé'áá bán, “Eb̄ nē! Nnam, ehúmé, debyéé, meságn̄n, edúbé, ngíne, ne ngum bēbē ne ád̄ed Dyōb abé ne abé! Eb̄ nē.”

¹³ Dóo mod ambáá nhóg ásedtēé me áá ken, “Benzéé bēn ábe bēwáá mengombe míme mépúbe'? Héé bēbíde'?” ¹⁴ Mentimtén mó meé, “A-sāñ, wε-éé ebíí.” Dóo álāṅgēé me áá, “Abén bad bóo bétómé metake me ngíne áte; bēwóbpé nímbāb mengombe ne mekií mé Mwān-a-Ndyōñ ní mbód, bēpúbté mó. ¹⁵ Né-'áá ábélé boñ bēbé á'só bé atii dé nkaml̄n á Dyōb, bēbagé-'ε Dyōb edúbé nkuu ne müte áwe ndáb e mekáne. Ane awē adé á atii dé nkaml̄n, adé áhed pónde ésyāāl āñn bó. ¹⁶ Nzaa éewaá bó ámpē mbéd, pí-d-te ámpē

éekóbpé bó mbêd. Enyεn éebábédte bós, béewóg-kaá e'chode bé ekíde é'ngíne. ¹⁷ Ayāle nén ane Mwān-a-Ndyōη mí mbód awē adé átíntê e atii dé nkamlεn, mwēn ānōn bós. Alyāgēd-te bós w'éε mendíb míme mbídé á n'yélé míme mbage' alongé médíí. Dyōb-pe ámpē dépinē bós mēsōd mésyāal á mīd."

8

Mwān-a-Ndyōη mí mbód adíbpé ediben eche élónténé saámbé

¹ Dós ane Mwān-a-Ndyōη mí mbód adíbpé ediben eche élónténé saámbé. Ade adíbpé chós, ekíde énhōō áte ádyōb, dyam-éε áde eped é háwa. ² Héε rínyíné ángel saámbé eche étyéémé á'sō e' Dyōb, bébágé bós e'lon saámbé.

³ Dós rínyíné ángel empée epedé, etyéémé á'sō é' menyán mé e'twé, awánlé dīse á gól áde béhyāntεé e'twé áte. Bēmbud mós e'twé abε bán áladtεn mekan mé bad bé Dyōb bésyāal ábe mendε á menyán mé gól. Mmē menyán mébéde á'sō bé atii dé nkamlεn. ⁴ Mwēntud mbídé'áá áyāl e'twé ábe ángel énwālēē, ríkāg ámīn ne mekáne míme ene ángel ékánnádtáá bad bé Dyōb. Ene ángel entyéém á'sō e' Dyōb. ⁵ Héε ene ángel étédé kúmbe eche e'twé é'bédé áte, atéd muú míme mémbíd á menyán mé e'twé, alónéd áwēd-te, boη ásyōg á nkōηsé. Nén dēmbel dyōb ákumé áte e'saad ébide, emwεdmwεd étóme, ndōb-pe énáηnad.

Ángel etós e'lon bé'só é'niin

⁶ Dós échē ángel saámbé eche énwālē e'lon saámbé ébōηséne átōη ábē e'lon.

⁷ Ángel e'só entōη échē elon. Héε meláá mé mbúú ne muú míme meládténé ne mekií bébóótédé asoo á nkōηsé. Eped ehóg átíntê e'ped bé nkōηsé é'láán êmmad ahyāη. Eped é ahín é mel ehóg átíntê e'ped é'láán ne byaá é'syāal bēmmad ahyāη.

⁸ Ángel eche élónténé ébε entōη échē elon. Héε chōm éche éwágné néε sāηkalaa a mbōōd echē ehyáa' éhúné á edíb é nkwě te. ⁹ Eped e edíb é nkwě ehóg átíntê e'ped é'láán, êntīm mekií. Donge ahóg-ke átíntê e monge meláán mé bwēm ábe é'dé á alongé bēnwē á edíb é nkwě-te wê. Donge á stíma ahóg-ke átíntê monge meláán eche ébédé á edíb é nkwě te wê chōmpē êmmad abéb.

¹⁰ Ángel echē élónténé éláán entōη échē elon. Héε sāηkalaa a tintine awē achōdné'áá néε ekag ábídé ádyōb, ahún ámīn e eped ehóg átíntê e'ped bé e'díb é'láán ne ámīn e mendíb míme mébíde' á n'yélé. ¹¹ Dīn áde ane tintine ádíi "E'chāā." Eped é mendíb ehóg átíntê e'ped é'láán, é'cháá'áá. Bad híin ábe bēmmwē mímē mendíb bēnwē áyāle nén mécháá'áá.

¹² Ángel echē élónténé éniin entōη échē elon. Dós chōm ébómé eped é etondεε ehóg átíntê e'ped é'láán, ébōm eped é ngōn ehóg átíntê e'ped é'láán, ébōm eped é betintine ehóg átíntê e'ped é'láán. Nê dēmbēl eped ehóg-téé átíntê e'ped é'láán ábe ábén bwēm bēnkwx̄ ehíntén. E'nyínεn bé ekíde bēnkēmbáá á eped é müte ehóg átíntê e'ped é'láán, bēnkēmbáá-'áá á eped é nkuu ehóg átíntê e'ped bé nkuu é'láán.

¹³ Dós rínóné boη rínyīnē' mbyε apumme se ádyōb te álēbpē-'ε ne ehób eche échógké áá, "Medim, medim, medim mébē ne bad ábe bédyεé' á nkōηsé á pōndé eche échíníí ángel éláán étōηgē ábāb e'lon, ábe békwx̄gé atōη."

9

Elon eche élónténé é'táan

¹ Ángel echē élónténé étáan entōη échē elon. Dós rínyíné tintine abídé ádyōb ahún á nkōηsé. Bēmbε mós e'kii bé echóg échē éewóo asóg. ² Andibé nsal mé echóg échē éewóo asóg. Mwēntud mémbíd áwēd-te míme rídé

nêngáne mwěntud míme mbídé á muú ní ngíne. Mmê mwěntud, mēmběl enyen éche épéné'áá éehelé'áá ekíde anyíned. ³ Dóo bengóméé bébidé á mwěntud tê wê, bésūd á nkōjsé. Bēmbě-ε bó ngíne nêngáne bengaabobe bé mpwɛn ábe bédé á nkōjsé. ⁴ Bénlāā ábē bengóméé bán béebelé nkə́kə́ ké'ε byaá ké'ε mēl ebébtéd ké ehóg. Bon bán bébel ebébtéd dásō wéε bad ábe béewōo e'chem é' Dyōb á'sō é' mbəm. ⁵ Békēmbaá ábē bengóméé kunze áwúu ábē bad. Bon bēmbě bó kunze átaged bó á etún é ngon étáan dēmpɛn. Metake míme ábē bad béwōgkē nzé ábē bengóméé belédé bó, mébē néε metake míme mod ákudéé nzé ngabobe a mpwɛn alédé mó. ⁶ A etún e échē ngon étáan, ábē bad bēhěd kwééd bon béenyínné. Bédəŋ bán béwê, bon kwééd ényəgéd, ebán bó áyāl.

⁷ Ábē bengóméé bēmbēē néε hósε éche bēbōjséné ákεεn á bel. Bwēm ábe é'bedé bó á nló é'bedé néε e'kóté bé nkamlɛn é' gól, e'só-ε é'bé bó néε e'só é' baányon. ⁸ Nyon ébedé bó néε nyon é bebaád, meson-ε mébé bó néε meson mé ngii. ⁹ E'kíd é'bedé bó á tál ábe é'bedé néε e'kii ábe bad béwáá'ε ákúdtɛn tál á pónde e bel. Ntəgag míme mímāb mepab mébélé'áá mbédé néε ntəgag mé e'bambam ábē hósε híin édoléé ákε á bel. ¹⁰ Bénwōŋ nkon béwōŋ-ε nsyəg néε nkon ní ngabobe a mpwɛn. Mmê nkon mó-áá ríwóó ngíne ábel baányon ebébtéd á etún é ngon étáan. ¹¹ Béwóó kəŋ echē ekamlan bó. Ene kəŋ edii ángel echē enəne' echóg échē éewóó asóg. Ade đín ádii á ehób é Hibru bán Abadəne, ábé-ε á ehób é Grikia bán Apolyəne (nê ádé nén bán mod awē abébe).

¹² Néε medim mé'sō métómé ámbíd enén, medim mémpēe mébe médii méhúé'.

Ángel etóó elon éche élonťéné ntóób

¹³ Ángel echē élonťéné ntóób entónj échē elon. Dóo ríwógé néε ehób ébidé á metóngé méniin mé menyán mé e'twé mé gól míme mébedé á'sō é' Dyōb. ¹⁴ Echē ehób élanġē ángel echē élonťéné ntóób, echē ewánlé elon nén aá, "Huné ángel éniin éche Dyōb ábánné á mehanj á edib embáá é Yufretes." ¹⁵ Ene ángel enhuné échē ángel éniin. Bēmmād bó abonɛn áwúu donġe ahóg átínté e monġe mé bad méléán ene pónde chēn, échē epun chēn, ene ngon chēn mímē mwě mēn. ¹⁶ Bénlāā mε mesonġé mé sánze éche édíídé hósε. Ebédé mbwókεl é e'dun é'be. ¹⁷ Nén dóo ményínné échē hósε ne bad ábe bédíídé chó á ndóg-te. Bad ábe bēndii chó bēnwāā e'kii ábē béwáá'ε ákúten tál á pónde e bel. Ábē e'kii é'yágé'áá néε muú, é'bé-ε ebəŋ néε blúu, é'bé-ε ebəŋ néε nsule. Nló mbédé échē hósε néε nló ní ngii, muú, mwěntud ne muú míme rídé ebəŋ néε nsule bēbidē-ε chó á nsəl. ¹⁸ Mmê medim méléán, nédē muú, mwěntud ne ebəŋ éche édé néε nsule, ábe é'bídé'áá échē hósε á nsəl bēnwūū donġe ahóg átínté e monġe mé baányon mé méléán. ¹⁹ Ngíne edé échē hósε dásō á nsəl ebé-ε á nkon. Mmāb nkon rídé néε nyə, ne nló áyāl, bēbenlad-te mó ábel bad ebébtéd.

²⁰ Moonyon anínii asyəál awē alyəgé ásē awē mímē medim ménkēnwúú'ε bēnkēntédéé abele á myōb míme bēn bēbélé. Bēnkēnsógké e'dəədəŋ bé mbéb abele, bēnkēnsóg-kaá myōb mémpēe abele, myōb míme bēbénlé gól, sílva, brōns, ké meláá, ké'ε hyōn, myōb míme méenyínné', méewōgnē', méehelé-ε akε. ²¹ Béētədtē-áá ádāb ábel dé mbéb átimɛn Dyōb. Béētədtēē awúu á bad, béētədtēē akum á ngan, béētədtēē akáb dé mesón, béētədtē-áá echíb.

10

*Jəne ányíne ángel
echē ewánlé mwá nhibe ní kalag*

¹ Hê dǒo rnyíné ángel e ngíne empée ebídé ádyōb, esude' ásē, mbag élanééd mǒ, ngubélen-ne ebé mǒ á nló. E'só bémbē mǒ nées enyen, mekuu-'e mébé mǒ nées mekon mé muú. ² Anwálé mwǎ nhíbe ní kálag awě bédíbpé áte, ásūm ekuu é ekáá é mbáá á edíb é nkwě-te, ásūm-me ekuu é ekáá é emwēd á nkin. ³ Hée áhóbé ne ehób éche échágkē éche éwágné ehób é ngii echē edume áte. Ade álébpé esaád, ngin saámbé ênkwentén ne ndumag. ⁴ Ade ékúmé áte kumén, nhédé'áá chǒm éche béhóbé abooted dé atel, bon ríwōgē nées ehób ebídé ádyōb nén bán "Koó mekan míme ngin saámbé ehóbé, mébē kun, weétēlē' mǒ ásē."

⁵ Dǒo ángel echē ményīnnē nées ásúmé ekuu ehóg á edíb é nkwě-te bon ásūm-me échíníí á nkin átíídé ekáá é mbáá amín ⁶ bon ámwāg melē á dīn á Dyōb áde ádé á alongé abé ne abé. Mǒ áhágé nkon mí mín ne rísé ne edíb é nkwě ne bwēm é'syāā́l ábe é'dé áwēd-te. Ene ángel enhób áá "Abébed á pǒndé ké ahóg déebáá ámpē. ⁷ Bon áde ángel echē elónténé saámbé étōngē echē elon, Dyōb débēl dyam áde ántīí' é áá mǒbēl áde ádé á e'konéd-te. Abēl ngáne ánlāā́' é ábē bambēledē, bekal bé'daádān."

⁸ Hées ehób éche ménwōgkē nées ebídé ádyōb élanéé me ámpē nén áá, "Kǎg étéd nhíbe ní kálag míme rídíbnédé áte míme rídé á ekáá é ángel echē etyéémé ne ekuu ehóg á edíb é nkwě échíníí-'e ebé á nkin." ⁹ Dǒo ríkíí wée ene ángel bon rílanéé mǒ méé ábe me ane mwǎ nhíbe ní kálag. Dǒo álanéé me áá "Kǒb nén, édyē. Acháád we abum áte bon ānyīn we á nsal nées e'chuu." ¹⁰ Dǒo ríkóbé mwǎ nhíbe ní kálag áwe ekáá, ndyé-'e mǒ. Annyīn me á nsal nées e'chuu. Bon áde mímáá mǒ amii, ancháád me abum áte. ¹¹ Dǒo bēlanéé me bán, "Etāngéné mekan ahób míme mébenléd ne melon híin, bad nyaa ne nyaa, mehób nyaa ne nyaa ne kǎn é bad híin."

11

Jone anyiné mbónj ébe

¹ Dǒo bēbágé me ntón míme rídé nées chǒm éche béhāgnéé bwēm, bon bēlanéé me bán, "Kǎg éhāg ndáb e Dyōb, éhāg-ke menyán mé e'twé, étōn-'e bad ábe bēbage Dyōb edúbé áhed. ² Bon weéhāgē' eyáde pen áyāle nén bēbágé chǒ wée bad ábe bēbīi Dyōb. Bédyanéd Dyad áde Ásáá amín á etūn é móom mé ngon méniiin ne ébe. ³ Mēbē échēm mbónj ébe kunze áhób mekan míme mébenléd á pǒndé echē ehúé' á etūn é e'pun ekálé ehóg mbwókēl ébe ne móom ntóob. Bēwāā-'e mbóté é melebe." ⁴ Echén mbónj ébe édii mel mé menzab mébe ne metii mé etrukán mébe míme métyéémé á'sō ábe Sāngwéé awē akamlan nkōnsé. ⁵ Nzé mod awémténé-'e bó ebébtéd abel, muú mbíd bó á nsal míme ríhyānte ábāb bad bé ekoyí mímad-te bó ásē. Nén dǒo kenzéé awē awémténé bó ebébtéd abel bēwūū' é mǒ. ⁶ Abén bad bēwóo ngíne ákēn abobe amín ábel nén mbúú echóg á pǒndé echē bēlanéé bad mam míme Dyōb áhóbé áá mébenléd. Bēwóo-'e ngíne ábel e'díb é'tim mekií, bēwónj-'e ápeen medim á nkōnsé pǒndé ké ehéé echē bédáá.

⁷ Ade bémād-taá mam ahób míme bēlómé bó ahób, ene nyam echē ebídé á echóg echē éewóo asóg étyēmēn bó nzum, etóm bó áte ewúú-'e bó. ⁸ Mmāb ndim-me ménaá á nzii echē epoo' á dyad ámbáá tē wée bēmboméé awab Sāngwéé á awōg. Béchāge áde dyad á ngan-tē bán Sodom káa Egipto. ⁹ A etūn é e'pun é'láán ne epēd, bad bēbíd melon ne melon, metúmbé ne metúmbé, mehób nyaa ne nyaa, ne bad nyaa ne nyaa bēnōn mímbāb ndim ésebān bēkwentan bán bēlíme mǒ. ¹⁰ Bad ábe bédé á nkōnsé bēwōgēn abén bad bébe echab kwééd menyīnge. Béchāg ngande, bēbāg-ke nhóg ne aníníí nde álúmed menyīnge. Bēbēl nē áyāle ábē bekal-bé-e'daádān bébe bēpíínádtáá bó metake bwāmbwam áde bēbédé á nkōnsé te. ¹¹ Bon ámbíd e ábē e'pun é'láán ne epēd,

peme e alongé embíd wée Dyöb esól bó áte bépuu bétyéem-me ámin. Mbwóg ní ngíne ménkōb bad ábe bényín bó. ¹² Dóo ábê bekal-bé-e'daðəŋ béwógéé ehób échē échákgké ébidé ádyōb née élan̄gēé bó nēn aá, “Nyéhyag ámin hén.” Dóo bésólé á mbag-tē béke-’ε ádyōb. Abāb bad bé ekayí bényín née békagké. ¹³ Abwōg-ábwōg ndəob énañnéd ne ngíne. Eped é dyad ehóg áfintē e e’ped dyōm ábe ádē dyad ámbáá émpāntēd áte. E’kálé e’ bad saámbé bēnwē áde ndəob énañnéde nē. Mbwóg ménkōb bad ábe bélyágé ásē, bébage Dyöb á ngume, mó awē adé ámin, edúbé.

¹⁴ Medim míme mélónténé mébe méntōm. Boñ nəné! Medim míme mélónténé meláán mékwógé ape.

Angel etó elon échē élónténé saámbé

¹⁵ Angel échē élónténé saámbé entōñ échē elon. Dóo ehób éche échákgké ébidé ádyōb éhābē nēn bán, “Nkamlēn mé nkōñsé rítimé nkamlēn míme awəd Sāngwéé, Dyöb ne awē Krístəə, ákamlēn-ne á ngíndé ne á ngíndé.” ¹⁶ Hē dóo ábē bad bémbáá móom mébe ne béniin ábe bédíidé metii mé nkamlēn á’sō é’ Dyöb békwédé ásē á’sō é’ Dyöb bébage mó edúbé. ¹⁷ Béhóbé nēn bán, “Séságnéné wε a-Sāñ Dyöb á Ngum, we awē edé ane ne awē ambé. Séságnéné wε áyāle ebēnlédé echōñ ngum eboótédé akamlēn.

¹⁸ Bad ábe béebenlé wε bēnlīñ áyāle meliñgá mímōñ mé ngíne mēmpē. Póndé epedé échē békáadté bad ábē béwédé.

Póndé epedé échē ábōñ bembəledε, bekal bé’dəədəŋ, ne bad ábe bébenle wε ábe bébage wε edúbé, bad bésyāāl, ken bad ábe bédé etógnēn-ε ké’ε ábe béesē etógnēn, wésābēē bó. Ene póndé dóo wébēbēdtē bad ábe bébébte bad á nkōñsé te!”

¹⁹ Hē dóo rnyíné ndáb e Dyöb échē edé ádyōb née édíbnédé. A ndáb-te wē-’ε, nnyín Ntyág mé Melē. Emwedmwəd étómáá, e’saad é’bide’, ádyōb ákumé’ áte, ndəob énañnád ásē, meláá mé mbúú mé ngíne-’ε méhúne.

12

Jone anyiné mmwaád ne dragōne

¹ Hē dóo e’chemléd é’ ngíne é’bidé ámin. Mmwaád ambé awē eche mbóté émbēē enyēn, ngōn chó-’ε ebé mó á mekuu sé. Ekóté é nkamlēn éche betintine dyōm ne bébe bédíí áyāl ébédé mó á nló. ² Ambé dyēm, ákwōg-ke achyáa. E’we ne metake mé achád míme áwógé’áá mēmbēl akánéd awé ámin.

³ E’chemléd bé menyáké bēmpēe bēmbíd ámin. Dóo dragōn ébidé táléd. Enkāl bwāmbwam, éyagé-’ε. Enwōñ nló saámbé ne meséb dyōm. Nló téé ménwāā ekóté é nkamlēn. ⁴ Andolén mímē nkon donje ahóg áfintē e monje mé betintine meláán ábe bēbédé ádyōb, abwém-me bó á nkōñsé-te. Ene dragōn entyéem mmwaád awē ahédé’áá achyáa á’sō-te ábel nēn nzé achyáá ádyē mó mwān. ⁵ Dóo ane mmwaád áchyáá mwān a mwēnchóm awē atāñgéné melon mésyāāl akamlēn ne ekáá éche éhyédé. Boñ bēnsog mwān, békēēn mó wée Dyöb ádíí ne ádē atii dé nkamlēn. ⁶ Ane mmwaád antóm mehélé á ehyāñge wée Dyöb dēmbōñsénné aá bétōgen mó á etūn é e’pun ekálé ehóg mbwókel ébe ne móom ntóob.

⁷ Hē dóo nzum ékúmmé ádyōb. Maikεε bó éche ángel bentyēēmēn ene dragōn nzum. Ene dragōn chó-’ε ámpē ne éche ángel bétyéémén bó nzum.

⁸ Boñ Maikεε ne éche ángel bēntōm ene dragōn ne éche ángel áte. Dragōne ne éche ángel bēnkēnwōñgé etál ádyōb ámpē. ⁹ Dóo béhúnté ene sājkalaa á dragōn á nkōñsé-te. Ene dragōn chó ebédé ene nyə e’boód échē béchəgēé bán Devəle ne Satanε, awē adoge’ nkōñsé rnyāāl. Bēmbwēm-me éche ángel ésyāāl ásē á nkōñsé nchoo ne mó.

¹⁰ Hê dǎo níwógé ehób éche echáǵké ébídé ádyōb éhōbē nén bán, “Bǎǎb-pǎǎ, e’soosōŋ é’ Dyōb é’pédé. Dyōb álúmté eche ngíne e nkamlēn née kǎŋ. Awě Krístǎe alúmté echē ngíne bǎǎb. Ayāle ane awě ahóbé’áá á’sō é’ Dyōb nkuu ne mǔte aá ábesyānē baányan bēbélé mbéb, bēhúnté mó á nkōŋsé. Abánáá bó mam áyāl á’sō é’ Dyōb nkuu ne mǔte. ¹¹ Mekíí mé Mwǎn-a-Ndyōŋ mí mbód ne mbóŋ e mbále echē bēbídé’áá bēmbǎl bétóm Satanε áte. Bēnkwenťén ké kwééd ákal eyale é Dyōb áyāle nkalan míme békálé’áá mbédé mbále. ¹² Né-ǎǎ, mǐnε ne áβε bésyāǎl ábe bédé áwed, bēnwōg menyīŋge. Boŋ ndutul ébē ne bad ábe bédé á nkōŋsé ne ábe bédé á edīb é nkwě áyāle nén Devǎε asudé ásē áwēn ne melīŋgá mé ngíne ngáne ábíí aá eche pǎndé edé esōŋ.”

¹³ Pǎndé echē ene dragōn ényíné aá bēhúnté mó á nkōŋsé, embootéd ane mmwǎád awě anchyáá mwǎn a mwēnchóm anan. ¹⁴ Boŋ bēmbǎ ane mmwǎád mepab mébē míme sǎŋkalaa a mbyε, ábel nén ápume ápe hōm áde bēbōŋséné mó á ehyāŋge, hōm áde ákudté ntǎgén á etún é mwě níláán né eped, wée békǎǎ’é mó wée ene nyǎ. ¹⁵ Dǎo ene nyǎ éśádé ane mmwǎád aléed á yǎl. Adē aléed dēnsyǎgé née edīb émbáá, ábel nén éhóod ane mmwǎád. ¹⁶ Boŋ ndǎǎb enwōŋgén ane mmwǎád émī edīb éche émbíd ene dragōn á nsǎl. ¹⁷ Dǎo dragōn élíŋné ane mmwǎád, boŋ ákǎg ákumé’ bel ne nchyáátén míme ane mmwǎád nísyāǎl míme nílyágé ásē, bad bésyāǎl ábe bébele ngáne Dyōb áhedeé boŋ bēbídé-’ε Yesuε mbóŋ. ¹⁸ Dǎo ene dragōn étyéémé á nkin mé edīb é nkwě.

13

Jǎne anyíné nyam éβε

¹ Hê dǎo nínyíné nyam ebíde’ á edīb é nkwě-te. Ene nyam enwōŋ meséb dyōm ne nló saámbé, ewōŋ-’ε e’kóté bé nkamlēn dyōm áwe meséb mǐn. Nló téé ménwōŋ dǐn áde ásyǎǎ’ Dyōb. ² Ene nyam echē ményínnē embé née ebwé é ngǎ, mímē mekuu-’ε mékǎl mébé-’ε nyōŋ áyāl née mekuu mé nyam e ahín echē ekaa’ ewōŋ-’ε nyǎn éche échábé eche bēchǎgeé bán Bée. Mmē nsǎl mémbeé née nsǎl ní ngii. Drǎgōne ambǎ ene nyam eche ngíne, áβε-’ε chó ádē atii dé nkamlēn ne ngíne e nkamlēn. ³ Ene nyam enwōŋ nló nhóg míme mémbeé byánán níkudé sii echē empon chó awúu, boŋ sii eched étīm amaa. Yǎl enkóm bad bé nkōŋsé bésyāǎl áte áyāle enén nyam, bébootéd-te chó ahíd. ⁴ Bad bēbágé’áá dragōne edúbé áyāle ambǎ ene nyam mímē nkamlēn. Bēbágé’áá ene nyam chómpē edúbé bēhóbé nén bán, “Nzé-módé adé nēŋgáne enén nyam? Nzé-módé ahele atyéémén chó nzum?”

⁵ Bēmbǎ ene nyam kunze áhób e’yale é’ kúmbe ne e’yale ábe e’syǎǎ’ Dyōb. Bēmbǎg-ke chó kunze ábenled mímē nkamlēn á etún é móom mé ngōn éniin ne éβε. ⁶ Dǎo ene nyam énédté mímē nsǎl áte boŋ ébootéd Dyōb asyǎŋ. Ansyǎŋ dǐn á Dyōb, asyǎŋ abwóg á hōm wée Dyōb ádyεé’é, asyén-’ε bad bésyāǎl ábe bédé ádyōb. ⁷ Dyōb dēmbǎ-’ε ene nyam kunze áwan nzum ne ábē bad, átóm-me bó áte. Ambǎ-’ε mó kunze ákamlēn metúmbé ne metúmbé, melōŋ ne melōŋ, mehób té ne bad nyaa ne nyaa. ⁸ Moosyǎǎl awě adyεε á nkōŋsé áβε chó edúbé. Bad ábe bēbeé chó edúbé bédii bad ábe bétélé dǐn á kǎlag e alongé e Mwǎn-a-Ndyōŋ mí mbód awě bēnwū’é. Bēntel bó mǐn se á pǎndé echē Dyōb dēnhǎgké nkōŋsé. Moosyǎǎl awě adyεε’ á nkōŋsé áβε chó edúbé. Moosyǎǎl awě bēteleeé mó dǐn á kǎlag e alongé se á pǎndé eche Dyōb dēnhǎgké nkōŋsé. Mwǎn-a-Ndyōŋ mí mbód awě bēnwū’é mó awóó enén kǎlag.

⁹ Kénzée awě awóó metúu áwóge’. ¹⁰ Kénzée awe edíí nén bán atǎŋgéné ake á mbwǎg ákǎ á mbwǎg, kénzée-’ε awě atǎŋgéné awé ne nkwáté, nkwáté-’áá bēwūennē mó. Nén áhēdnad bán bad bé Dyōb bēwōŋ e’kan bé nlém, bēchǎŋned-te ngíne-ngíne ne eyale é Dyōb.

11 Hê dǎo rínyíne nyam empée ébídé á ndǎǎb-tê, enwǒŋ meséb mébe nêŋgáne mwǎn-a-rídyǒŋ mí mbód, éhǎbē-’ε dyam née dragǎne. 12 Ebǎnládtáá ngíne echě nyam e’só, ébelé-’ε áned áwe e’só-te dǎn. Abelé-’ε nkǒŋsé ne bad ábe bédé áwéd-te aá bébage’ ene nyam e’só edúbé. Ene nyam ebédéε nyam echě enwǒŋ sii echě empon chǒ awúu boŋ ene sii émaa. 13 Ene nyam echě elónténé ébe embǎl mekan mé menyáké mé ngíne. Embǎl muú mbíd ádyǒb ríhún á nkǒŋsé bad bésyǎǎl bényín-ne. 14 Andǒg-ke bad ábe bédé á nkǒŋsé bésyǎǎl ne míme mekan mé menyáké míme ákúdé kunze ábel. Abelé’áá-’ε nê á’sǒ wée ene nyam echě enkǔd sii boŋ ene sii épon chǒ awúu. Anláá bad aá bébel ediídingε éche bébageé edúbé éche éwǎgné nyam echě enkǔd sii e nkwaté boŋ ebé ebé á alongé.

15 Bembě nyam echě elónténé ébe kunze áhébe peme e alongé á ediídingε é nyam e’só ábel nén éché ediídingε éhel dyam ahǒb éwúu-’ε bad bésyǎǎl ábe béekwεntene mó edúbé abε. 16 Ene nyam ennyágéd bad bésyǎǎl, ken bad ábe bédé etógnén ké’ε ábe béesě etógnén, nhǎn ne ntógétǒke, ntǎŋ ne kunze, aá béhê bó e’chem áwab ekáá émbáá ké’ε áwab e’só é’mbǎm. 17 Modmod eéhele’áá chǒmchǒm achan ké’ε asóm ésebán awóó ábê e’chem. Abê e’chem é’bédéε dǎn áde enén nyam ké’ε eche nómbε.

18 Nén áhεdne debyéé. Mod ké ahée awě awóó nsǒŋten áhεd áte chǒm éche nómbε echě ene nyam edíí. Ene nómbε edíi nómbε e dǎn á mod. Ane mod eche nómbε edíi mbwǒkel ntóób ne móom ntóób ne ntóób.

14

Jǎne anyíne Mwǎn-a-Ndyǒŋ mí mbód ne ábē bad

1 Hê dǎo rínóné boŋ rínyíne’ Mwǎn-a-Ndyǒŋ mí mbód atyéémé á mbǎǎd eche béchǎgeé bán Zayǎn. Bad bébédé ne mó mbwǒkel ekálé, móom mé e’kálé méniin ne é’niin ábe bǎnwǒŋ áde dǎn ne dǎn áde Sáá áwab mesó mé mbǎm. 2 Ene pǒndé dǎo ríwǒgé ehǒb ébídé ádyǒb. Echě ehǒb ebédéε née ntǎgag mé eláá éche ésobpe, ébé-’ε née ntǎgag míme mbǎg nzé ngin etómé. Ehǒb éche ménwǒgkē ebédéε nêŋgáne ntǎgag mí bad ábe békume rílendε. 3 Abê bad mbwǒkel ekálé ne móom mé e’kálé é’niin ne é’niin bentyēem békǎnē’ nkǎŋgé mékǎǎlē á’sǒ bé atii dé nkamlen ne á’sǒ é’ nyam chē éniin éche édé á alongé, ne á’sǒ é’ bad bǎmbáá. Modmod enkēnhεnlé míme nkǎŋgé ayáge nzése bó bad mbwǒkel ekálé móom mé e’kálé méniin ne é’niin ábe Dyǒb ákǒdté á nkǒŋsé-te. 4 Abén bad bébédéε bad ábe béewǎgē mbinde e mmwaád áyǎle nén béebíí’ε nsób mé mmwaád. Abê bad bóó béhíde, Mwǎn-a-Ndyǒŋ mí mbód kéhéé wée ákagké. Abén bad bóó békǒdté áfínté e baányǒŋ. Bó-’aá bédé née e’pum bé’sǒ ábe bébágé Dyǒb ne Mwǎn-a-Ndyǒŋ mí mbód née mendε. 5 Metóm ké mehǒg méesaá bó á nsǎl, béewóo-’áa awusé ké ahǒg á yǎl.

Ángel éláán épééne nkalan mí mbakú e Dyǒb

6 Hê dǎo rínyíne ángel empée epumme’ se ádyǒb. Ene ángel empéén nkalan mí bwám míme rídé abé ne abé. Mmê nkalan mó-’aá álǎngé’áa bad ábe bédé á nkǒŋsé, bad nyaa ne nyaa, metúmbé ne metúmbé, mehǒb nyaa ne nyaa, ne meloŋ ne meloŋ. 7 Ene ángel enhǒb ne ehǒb éche échǎgké aá, “Nyébage Dyǒb edúbé, nyébage-’ε mó mekenag áyǎle nén eche pǒndé e nkáásé emaa ape. Nyébage’ edúbé ne ane awě ahǎgé ámín ne ásé, edíi é nkwe ne n’yélé.”

8 Ángel empée echě elónténé ébe enhíd mó, éhǎbē nén aá, “Ndǎle e Dyad, Babilǎn amaa ne amaa ásyǎǎl! Ambǎl bad bé meloŋ bésyǎǎl bémmwē míme mím mé ngíne. Mmê mím mébédéε esíí é nkábtéd mé akwalεε.”

⁹ Angel empée eche elónténé éláán enhíd bós, éhōbē ne ehōb éche échágkē aá, “Kénzée awē abage’ ene nyam eche ebíde á edíb é nkwě-te ne échē ediídinge edúbé bonj ákūd-te ábē e’chem áwe e’só é’ mbom ké’ é á ekáá, ¹⁰ mómpē ámwē mím míme rídé melingá mé Dyōb. Bésyógé mó á kōb e melingá mé Dyōb ne ngíne esyāál. Kénzée awē abage ene nyam edúbé ane mod ákūd metuné mé muú míme ríhunne’ bwāmbwam á’sō é’ ángel éche ésáá ne Mwān-a-Ndyōj ní mbód. ¹¹ Mwěntud míme mbíde á muú míme ríhyānte’ bós, ríchágke’ ámín á ngíndé ne á ngíndé. Nkuu ne mūte, nkóme áte méesaá ne bad ábe bébage ene nyam ne échē ediídinge edúbé. Né-’aá edíí ne kénzée awē awóó e’chem é’ dín ábe ene nyam.” ¹² Nén áhednad bán bad bé Dyōb békanj nlém. Bad ábe bébele ngáne mbéndé é Dyōb éhedéé bonj bédúbe-’ε Yesue.

¹³ Dós-’aá ríwógé née ehōb ebíde ádyōb éhōbē aá, “Tēl ásē nén wεé, bootya bōob, nnam ne bad ábe béwédé, áyāle bédúbpé Sāngwée.” Edāóđəj éhōbe nén aá “εε, békūd nkóme áte áyāle nsón míme bébélé, békūd nsábe áyāle nsón ní bwām míme bébélé.”

Jone anyiné bépáde’ mbote á nkōjsé

¹⁴ Dós rínóné bonj rínyīnē mbag eche épúbe’. Á mbag mín wē, mod andyεé awē awágné Mwān-a-Moonyōj. Ekóté é nkamlen é gól ébē mó á nló, páá echē ekóbpe eche bépádnεé bwēm nēngáne ngun, chó-’ε ebé mó ekáá. ¹⁵ Angel empée embíd á ndáb e Dyōb-te élēbpē ane awē andyεé á mbag mín ne ehōb éche échágkē aá, “Benléd echonj páá ápád mbote, áyāle pónde epedé echē bépadeé. Mbote é nkōjsé émáá ayəg.” ¹⁶ Dós ane awē adyεé á mbag mín átómtéé páá á nkōjsé, apád-te mbote é nkōjsé esyāál.

¹⁷ Dós ángel empée echē chó-’ε ámpē enwálé páá echē bépádnεé bwēm nēngáne ngun ebíde á ndáb e Dyōb echē edé ámín.

¹⁸ Angel empée empē echē ewóó ngíne ámín e muú, embíd á menyán mé e’twé bonj álēbpē ángel echē ewánlé páá echē ekóbpe ne ehōb echē échágkē aá, “Benléd echonj páá, éladen mechəj mé e’pum é’ mel á nzag éche edé á nkōjsé, áyāle e’pum é’yágé.” ¹⁹ Dós ene ángel étómté eche páá á nkōjsé bonj áladé ábē bad ábwēmē bós wée Dyōb álúmtéé nímē melingá mé ngíne, ngáne bēladé e’pum é’ mel bonj bébwém á bwāl bé e’pum é mel. ²⁰ Bēndyāj ábē e’pum é’ mel á bwāl ábe béesε á dyad tē. Mekíí mémébūl, mébé e’che ásē dyam méta mehóg ne eped, méchāb-pe áte dyam mbwókel é máyl ébe.

15

Jone anyiné ángel saámbé ne medim saámbé

¹ Hē dós rínyīné e’chemléd bēmpēe ádyōb ábe bēmbē ngíne, bēnkōmēd me yāl áte. Menyín ángel saámbé éche ewánlé medim saámbé. Mmē medim móó medé medim mé asóg áyāle móó Dyōb débēnlédté álúmed nímē melingá ámād-te áte.

² Dós rínyīné chōm née edíb é nkwě éche edé née dyené, éche békúmténé ne muú. Menyín-ne née bad bétyéémé á nkəg mé échē chōm éche ebédé née edíb é nkwě, béwálé rílendε ní Dyōb. Abē bad bēbédéé bad ábe bēntōm ene nyam áte, ne échē ediídinge ne nómbε e dín áde ene nyam e’só. ³ Békóné’áá nkəjé míme mbaledε a Dyōb, Mosεε, ne míme Mwān-a-Ndyōj ní mbód, bán, “A-Sāj Dyōb á Ngum, nímdōj mbeltéd rídé ngíne ríkómté-’ε mod yāl áte.

A kəj e melonj,* echōj nyaa etəjéné, edé-’ε mbále.

⁴ A-Sāj, nzé-módé éebāj wε?

* 15:3 Donje á kálag dé’só áwóó: kəj e melonj; donje-’ε áwóó: kəj e bad bé Dyōb.

Nzé-módé eébāgē wε edúbé?

Mmōηpen-naá esáá.

Bad bé melonḡ bésyāḡl béhyě wε edúbé abε.

Mmōη mbeltéd míme rítāηgéné mbíbidé áwed.”

⁵ Ade nén átómé dōo rínyiné néε bédíbpé ebem é Dyōb á ndáb e Dyōb. ⁶ Dōo ángel chē saámbé éche énwālē medim saámbé ébidé á ndáb e Dyōb-te wē. Bénhē mbóté échē esáá éche ekine’ áte, bēwáá-’ε bengáá bé gōl á tál tē. ⁷ Dōo nyam pōg átíntē nyam éniin, ébágé échē ángel kúmbe é gōl saámbé, échē élóné ne meliḡgá mé ngíne mé Dyōb, mós awě adé abé ne abé. ⁸ Dōo mwěntud mé ehúmé é Dyōb ne ngíne e Dyōb bélóné á ndáb é Dyōb-te. Modmod-te ekēnhēnlé asól á ebem tē wē káāη né medim saámbé míme échē ángel saámbé mépédé á asóg.

16

Kúmbe saámbé é meliḡgá mé ngíne mé Dyōb

¹ Dōo ríwógé néε ehób éche échágkē ébidé á ndáb e Dyōb te wē, élāηgē échē ángel saámbé aá, “Nyékag, nyésyōg meliḡgá mé ngíne mé Dyōb míme médé á kúmbe saámbé te á nkōηsé te.”

² Hē dōo ángel e’só ékíi enε kúmbe e meliḡgá mé ngíne mé Dyōb asyōg á nkōηsé-te. Melóg míme médé ebébtéd, míme méwag bwāmbwam mémbid bad á yāl. Abē bad bēbédéε bad ábe bēnwōη e’chem ábe ene nyam bēbé-’ε bad ábe bēbágé’áá échē ediídingε edúbé.

³ Dōo ángel échē elónténé ébe ésyógé ene kúmbe e meliḡgá mé ngíne á edíb é nkwě te. Mēntīm nēηgáne mekíi mé ndim mí mod. Chōm-té éche ébédé á alongé á edíb é nkwě-te wē énwē.

⁴ Dōo ángel échē elónténé éláán ésyógé meliḡgá mé ngíne míme mébédé áwē kúmbe’, á e’díb ne á n’yélé tē. Abē e’díb bēntīm mekíi. ⁵ Dōo ríwógé ángel échē ekamlan mendíb ehóbe’ aá, “Mbakú e nkáásé echōη etāηgéné. Wε awě edé, awě ambé-’ε. Wε awě Esáá.” ⁶ Mbakú échōη etāηgéné áyāle bēnsyōg mekíi míme ábōη bad ne ábōη bekal-bé-e’dāádāη, né-ōó ebagé bós mekíi ámwé. Mmē nkōgseη mós-’aá bétāηgéné akud. ⁷ Dōo ríwógé néε ehób ébidé á menyán mé e’twé éhōbē nén aá, “A-Sāη Dyōb á Ngum, mbakú echōη etāηgéné edé-’ε mbále.”

⁸ Dōo ángel échē elónténé éniin ésyógé meliḡgá mé ngíne míme mébédé áwē kúmbe-tē á etondεε. Dyōb dēmbě Etondεε ngíne áhyáad bad néε muú. ⁹ Bad bēnhyāη ne e’chode bé ekíde é’ngíne. Héε bēsyóá dīn á Dyōb mós awě ákamlan mímé medim. Boη bēnkēnhēηlénne mbeltéd mé mbéb átimεη Dyōb ábe mós ehúmé.

¹⁰ Dōo ángel échē elónténé étáan ésyógé meliḡgá mé ngíne míme mébédé áwē kúmbe á atii dé nkamlεη áde ene nyam échē ébidé á edíb é nkwě-te. Hē dōo nkamlεη míme ene nyam ríkwédé ehíntén áte. Bad ábe bēhídé’áá ene nyam bēláádé’áá ábab e’chém áyāle e’wε ábe bēwógéε. ¹¹ Bēnsyāη Dyōb ámīn áyāle mewε mé melóg míme bēwógé’áá. Boη bēnkēntédéε mímbáb mbeltéd mé mbéb átimεη Dyōb.

¹² Dōo ángel échē elónténé ntóób ésyógé meliḡgá mé ngíne míme mébédé áwē kúmbe-tē á edíb é mbáámbáa é Yufretεs. Echē edíb énlēn, áboηseη nzii ábel boη kāη échē ébidé wéε etondεε ábídeε éhel atóm. ¹³ Dōo rínyiné néε e’dāádāη bé mbéb é’láán ábe é’dé néε e’būd é’bídeε. Abē e’dāádāη, ehóg émbíd á nsəl míme dragone, ehóg ébid á nsəl míme nyam échē émbíd á edíb é nkwě-te, échíní-’ε ébid á nsəl míme nkal e’dāádāη a metóm. ¹⁴ Abē e’dāádāη é’díi e’dāádāη bé mbéb ábe é’bele menyáké, é’hyóme’ nkōηsé áte rísyāḡl, bētānē kāη

é bad, béléde bó áte, ábel bébonʂen nzum e epun éche Dyöb á Ngum ákáádté bad. ¹⁵ Yesue ahóbé aá, “Nyénənéné, mǝpǝ á epun éche modmod éebíí’é, ngáne nchíb ápagké. Nnam ne ane awě adyεé epin, awálé-’ε eche mbóté áyāl ábel bon eékāg nsób bon awóg akwágké á’sō é’ bad.” ¹⁶ Abé e’ dǝádǝn bēnlǝd éché kǝn áte á hǝm áde béchǝgεé á ehób é Hibru bán Amagadǝn.

¹⁷ Dóo ángel eché elónténé saámbé chǝ-’ε ésyógé meliŋgá me ngíne míme mébédé áwē kúmbe-tē á pemε-tē. Ehób éche échágké embíd á atii dé nkamlǝn á ndáb é Dyöb te, éhǝbē nén aá, “Ebénlédé.” ¹⁸ Emwεdmwεd étómé’áá, dyöb ákumé’ áte, ngin-ne étóme’. Ndǝǝb ennǝnǝd ne ngíne nyaa eché éebénlédéé ámpē taa moonyon abág á nkǝʂsé. Ndǝǝb ennǝnǝd ne ngíne nyaa eché ebédé ebébtéd. ¹⁹ Hē dóo dyad á ngíne ámbáá ákábné áte monʂe méláán, myad mémbáá míme mébédé á melon mésyāāl mémpāā. Dyöb dēnkamtén ngíne-e-dyad, Babilǝnε, ábēl-lε aá bad ábe bédé ádé dyad békud nkógsen adēhób aá móbel bémwē mǝm míme mǝmē meliŋgá mé ngíne. ²⁰ Dyad ké ahéé áde mendíb mēnlǝnǝdte démbōo, mbǝǝd ésyāāl-lε ényón. ²¹ Meláá mé mbúú míme médé e’del dyam móom mé kilo méniin ne étáan, mébídé’áá ámǝn méhūntǝd baányon ámǝn. Abé bad bénsyǝn Dyöb áyāle ábē e’dim é’ meláá-mé-mbúú bēntǝmtǝn ebébtéd abé.

17

Jǝne anyiné mmwaád awě adiidé nyam

¹ Dóo ángel póg áfǝnté éché ángel saámbé éche énwālē kúmbe saámbé épédé bon élǝŋgē me aá, “Hyǝg, níke nílúmed wε nkógsen míme akwalεε ambáámbáa ákudté. Ane akwalεε adyεε’ dyad ámbáá áde ádé benben ne e’ dǝb é’ mbáá híin. ² Mmwaád awě kǝn é melon mé nkǝʂsé ésyāāl énáǝnǝádtáá. Bad bé nkǝʂsé bémwágé’áá mǝm míme ane mmwaád mékǝbē bó békābē-’ε mesón ne mó.”

³ Dóo Edǝádǝn é Dyöb épíídé me, bon ángel ékεεné me á ehyǝnge. Ahed dóo’áá nínyiné mmwaád nhóg. Ane mmwaád andii nyam eché eyǝge. Ene nyam enwón mǝn míme mésyāǝ Dyöb yǝl esyāál. Ene nyam enwón nló saámbé ne meséb dyóm. ⁴ Ane mmwaád anwáá mbóté eché eyǝge’, ndín eche kǝn éhǝgkē ne eché etómtánnáá ayǝg. Ankútén yǝl esyāál ne bwēm é’ gól ne bán bé meláá mé etógnén ábē bépεε áte ne bwēm bé etógnén bémpeē. Anwálé kǝb e gól á ekáá éche elóné ne mekan mé nkólonǝgó ne mekan mé mbinde mé akáb dé mesón. ⁵ Dǝn ábédé mó á’sō é’ mbǝm néε kun e e’kǝnǝd áde mod énkēmbíí’é, ábédé bán, “Babilǝn, Dyad á ngíne. Nyaa a bekwalεε ne mekan mé mbéb á nkǝʂsé te.” ⁶ Dóo nínyiné ane mmwaád, mekií mé bad bé Dyöb ne mekií míme bad ábe bébele’ ngáne Yesue áhedeé, mékǝbé mó néε mǝm.

Ade nínyiné mó, menyáké mé ngíne ménkǝb me. ⁷ Dóo ene Angel ésedteé me aáken, “Cheé ékáá bon menyáké mékǝbē wε? Mēlāā wε kun e mmwaád ne e nyam eché ádíídé, eché ewóó nló saámbé ne meséb dyóm. ⁸ Ene nyam eché wényǝnnē, ekébē á alonǝgé bon eesaá á alonǝgé bǝǝb. Embíd á echóg éché éewóo asóg, áke wéε bēwū’é chǝ. Bad ábe bédé á nkǝʂsé, ábe Dyöb déetelεé nímmāb mǝn á kǝlag eche ewóó mǝn mǝmē bad ábe békúdé alonǝgé ádé déemaá’ byánán áhǝg nkǝʂsé, menyáké mékǝb bó. Yǝl ékǝm bó áte ányín nyam eché embé á alonǝgé bon eésē á alonǝgé bon étim abé alonǝgé ámpē. ⁹ Né dóo debyéé ne nsǝnǝten béhēdnadté. Mmé nló saámbé míme ene nyam éwóó nídi e’kone saámbé ábe ane mmwaád ándii’é ámǝn, níbé-’ε kǝn saámbé. ¹⁰ Áfǝnté éché kǝn saámbé, étáan émáá awé, póg edii edé á nkamlǝn, enínií póg-ke eépédéé á nkamlǝn. Bon áde épεé, édyéé á esón é pǝndé. ¹¹ Ene nyam eché embé bon eésē bǝǝb, chǝ elónténé kǝn waam. Eché kǝn saámbé chǝó éwóó chǝ, ekag-ke wéε éwēē. ¹² Meséb dyóm míme ene nyam médií kǝn dyóm éche éékúde

nkamlen. Bon béküd ngine ákamlen née kâh nchoo ne ene nyam áyāle háwa póg. ¹³ Ntíi nhóg mów éché kâh dyôm éwóó, bébage-’ε ene nyam echab ngine ne nímāb nkamlen. ¹⁴ Běwān nzum ne Mwān-a-Ndyōη ní mbód. Mwān-a-Ndyōη ní mbód ātōm bó áte á nzum. Nén débēnléd áyāle mó adé Sāngwéé a baásyāāl, abé-’ε kâh e kâh ésyāāl. Adé ne bad ábe Dyōb áchénlé bon ápwēd-te, ábe bébenle mó ne nlém nhóg.”

¹⁵ Dóo ene ángel élanḡeé me aá, “E’díb ábe ényíne wéε ane mmwaád-akwalεε ádyēē, é’dii bad, amute, meloη ne mehób. ¹⁶ Meséb dyôm míme ényíne bóβε ene nyam békóó ane akwalεε. Békobén mó chōm ésyāāl eché áwóó, béběl abé nsób. Bědyē mó nyam, béhyāād-te mó á muú. ¹⁷ Běběl nē áyāle Dyōb áhédé bó nímē ntíi á nlém-tē, míme áhedeé aá bébel. Dyōb átíidé nēn aá éché nyam éwōη ntíi nhóg, ábele mó née mod nhóg. Běbě ene nyam echab ngine e nkamlen káāηne pónde eché e’yale ábe Dyōb áhóbé bélōnnē. ¹⁸ Mmwaád awē ényíne adii dyad ámbáá áde ákamlan kâh é nkōḡsé.”

18

Jōne anyíne ngāne Dyōb ákōḡséné Babilōne

¹ Ade nímēn mekan métómé dóo nnyíne née ángel empēe ébídé ámīn, eché éwóó nkamlen ní ngine, éche ehúmé épene’ nkōḡsé áte nisyāāl. ² Dóo ákáné áte ne ehób éche écháḡké aá, “Akwedé, Babilōne, ndāle e dyad akwedé! Atimé dyad dé e’dāádāη bé mbéb, abón dé e’dāádāη ábe béesáa é’syāāl, ne abón dé menōn míme méesáa* ne nímé bad békóó. ³ Ayāle bad bé meloη mé nkōḡsé bésyāāl bēnwōη esíi ábel mekan mé mbéb míme ábeleé byánán abagé bó mīm míme mékóbé bó. Kâh é nkōḡsé ékábné mó asón. Esíi é ngine ábel mekan mé mbéb éché-’ε, ébélé bekáb bēnyōḡé bé nkōḡsé bésúde nhōn.”

⁴ Dóo nīwōḡé ehób empēe ébídé ámīn nēn bán, “Abēm bad, nyébíd adē dyad áte, ábel nēn nyéelatán bó ábel mbéb bon nyéekūdē akab dé nkōḡsen míme békudté.

⁵ Mbéb míme nīkúmné mó á yāl nídé e’che se ádyōb, Dyōb-pe ákámtné nímē mekan mé mbéb míme ábélé.

⁶ Běl mó melemlen mé dyam míme mó-’ε ábélé wε. Sábé mó ngen ébe áyāle mekan mé mbéb míme ábélé. Hāḡé mó mīm ngen ébe á kōb eché áhāḡké wε ébe mó.

⁷ Ewōḡēd mó ndutul ne metake míme médé ngen ébe ne nhāḡtéd mé ehúmé ne esíi é ngine ábel mekan mé mbéb éche ábāḡé yāl.

Áhóbe’ áwe nlém-tē aá, ‘Ndyéé née ndāle e mmwaád, méesáa nkúd, méelēb-paá mbéd.’

⁸ Né-óó, medim mésyāāl mépií mó epun ehóg.

Mmē medim médi: Nkole, achii dé awé ne nzaa.

Běhyāād mó ne muú, áyāle Sāη Dyōbe, mó awē ákāād mó, awóó ngine.”

⁹ Kâh é nkōḡsé éche ékábnáá mó mesón, bélatán-ne mó ne esíi é ngine ábel mekan mé mbéb, béchií bélēb-pe pónde eché bēnyínnē mwēntud nímíde’ áde áhyáá’é. ¹⁰ Bětyēēm nchabnede áyāle bēwōḡe mbwōḡ bán bómpē békūd metake míme ákúde. Běbōnē bán, “Etyāḡ, etyāḡ ne ndāle e dyad, a ngine e dyad á Babilōn, á etūn é háwa póg ngēn dóo ékúde nkōḡsen nēn-ε?”

¹¹ Bekáb bé nyōḡé bé nkōḡsé-’ε bēchyéé’, bélebe-’ε mó áyāle modmod éechanéé ábab bwēm ámpē. ¹² Bwēm é’ nyōḡé bē é’bédéε bwēm é’ gól, sílva, bán bé meláá ábe békine áte ne bán bé meláá bé etōḡnēn. Abē bwēm é’bédé

* **18:2** Mbéndé é bad bé Israel elúmté’áá nēn bán donḡe dé menōn ne donḡe á nyam déesáa’é, né-óó bēdyāḡe’áá ábēn bwēm.

káŋne mebad níme mélélé nkun, ahóg áde béchəgɛé línɛn, démpɛe bán Sílíke, ne mémpɛe níme méyəge', ndín éche kəŋ éhəgkē ne níme métómtan ayəg. Abé bwēm é'bédé mebámbe níme mébídé áyāl e məl mé e'lod é' bwām ne bwēm ábe bépódé ábe é'lélé nkun bwāmbwam. Abé bwēm é'bédé káŋne bwēm ábe bébénlé meson mé nzyəg ne e'kii, brōns ne meláá níme mékine áte níme béchəgɛé mábel. ¹³ Bénwōŋ káŋne bwēm nēŋgáne sinaməŋ, bwēm bé elod é bwām, e'twé, mía, frankinsɛn, mīm, dyəg dé menzab, kəse é mbumé ní ngun ne ngun éche béchəgɛé bán wít. Bésómé'áá káŋne nyag ne mbód, hósɛ ne e'bambam, ne betāŋ ne bad ábe békóbe. ¹⁴ Bekáb bé nyonǵé béhóbé'áá áwē nén bán, "Bwēm é' bwām é'syāal ábe nyénwōŋgē esíí áyāl, béesaá ne nyé ámpɛ. Ebós bwēm é' bwām é'syāal ne bwēm bé elóon, wéekūd-taá bó ámpɛ." ¹⁵ Bekáb bé nyonǵé ábe bəwóó ábén bwēm bésúdé nhəŋ ne ábe bwēm. Bətyēem nchabnede áyāle bəwóge mbwóg bán bómpɛ békūd metake níme ákúde, béchyéé' bəlebé-'ε. ¹⁶ Bébōnē bán, "Etyəg, etyəg, á ndəle e dyad, wɛ awɛ ewáá'áá mbóté é bwām éche bəbāŋnédé kəse e abad eche béchəgɛé bán línɛn, éwāā-'ε áde áyəge ne áde átómtan ayəg. We awɛ ehágáá bwēm é' gól, ábe bébénlé bán bé meláá mé etógnén ábe békine áte ne bán bé meláá bəmpɛe ábe bəlélé nkun ábe béchəgɛé bán péel, ¹⁷ á etūn é háwa póg ngən nímé nhəŋ nisyāal mbós."

Bad bəmbáá bé stíma ne bad ábe békag ne stíma, bad ábe bəbele nsón á stíma tē, bad ábe békábe nyonǵé á edíb é nkwɛ te, bətyēem nchabnede, ¹⁸ anyín áde bényinné mwəntud mbíde' áde bəhyāntɛé mós. Bənlēbē e'saad bán, "Ndəle e dyad ké póg eébédéé nēŋgáne enén!" ¹⁹ Dós bəsyəgɛé e'bumbú áwab nló áyāle béchyéé'áá', bəlebé-'ε, bəhōbē bán, "Etyəg, etyəg, ne ndəle e dyad, echɛ bewóŋ bé stíma bésúdé nhəŋ ne ábe bwēm. Á etūn é háwa póg ngən abódé chōm ésyāal."

²⁰ "Bwɛl-amīne asyāal áwōg menyīŋge áyāle nkógsɛn níme ane mmwáad ákúde. A-bad bé Dyōb, bəbapɛɛ bé nlomag ne bekal-bé-e'dəədəŋ, nyéwōg menyīŋge áyāle Dyōb abídtédé nyé mbakú təŋɛne mós."

²¹ Dós ángel e ngíne ényéné nyɛ ndim e aláá abwém-mɛ dós á edíb é nkwɛ te, áhōbē aá, "Nén dós bəbwēmme ndəle e dyad embáá, Babiləne, ásē ne ewanǵe ésyāal, bad bəenyín-naá dós ámpɛ mbəb. ²² Ene pónde ntəgag níme bechəg bé rílendɛ, ne bekón bé nkəŋgé, ntəgag níme betón bé ngombé ne betón bé e'lon méewógnédte áwōŋ dyad-tē ámpɛ. Bad bé nsón mé mekáá ábē bəebáá ámpɛ, ntəgag ní mesín níme mékəge' bwēm méewógnédte ámpɛ. ²³ Awōŋ dyad tē, etrukāŋ éepenné ámpɛ mbéd, ehób é sómbé bó nchóm éewógnédte ámpɛ mbéd. Adé dyad bəbēbéd dós áyāle ábē bekáb bé nyonǵé bós bəbédé ndəle é bad á nkōŋsé, bad bé melon mé nkōŋsé mésyāal-lɛ bəndognéd áyāl e echōŋ ngəŋ."

²⁴ Dyōb ákógséné Babiləne áyāle bad bé Babilon bəwúú bekal-bé-e'dəədəŋ, ne bad bəmpɛe ábe bəwédé á nkōŋsé.

19

¹ Ade ene Angel émáá nímén mekan mésyāal ahób, dós níwóge chōm nēŋgáne ehób éche éhəgkē é ndun e mod ébídé amín, bəbōnē bán "Mekəŋag mébē ne Dyōb. E'sooson, ehúmé ne ngíne bəhúú ne ádɛd Dyōb. ² Echɛ mbakú edé mbále etəŋgéné-'ε áyāle akáádté akwalɛɛ ambáá awɛ abɛlté bad bé nkōŋsé bəsyāal mbəb ne áde akáb dé mesón, akuné-'ε mekií níme ábē bəbələdɛ níme ane mmwáad ánsyəgkē." ³ Dós bəbóné ámpɛ bán, "Mekəŋag mébē ne Dyōb. Mwəntud níme mbíde' ngáne ene ndəle e dyad éhyáá'é ríkag amín á ngíndé ne á ngíndé." ⁴ Abé bad bəmbáá móom mébe ne bəniin ne éché

nyam éniin bėnkwe áse á'sō é' Dyōb bėbagé-'ε mō edúbé, mō awě adiídé atii dé nkamlen, bėhōbē nēn bān, “Ebē nē! Mekenag mėbē ne Dyōb.”

*Jone anyine ngande e e'wōngé
e Mwān-a-Ndyōn ní mbód*

⁵ Dóo níwógé ehób ébidé á atii dé nkamlen, ehōbē' nēn aá, “Nyékene' ádeé Dyōb. Nyé ábe nyēdé ábē bembaledε, nyé ábe nyēbage mō edúbé, ken bad ábe bédé etógnén-ε ké'ε ábe béesě etógnén.” ⁶ Dóo níwógé chōm nēngáne esaád é ngine é ndun e mod, ébédé byánán mendib nıme mėsobpe', ébédé ámpē nēe dyōb ákumé' áte ne ngine. Echē esaád ehōbē nēn, “Mekenag mėbē ne Dyōb. Ayāle awed Sāngwéé, Dyōb á Ngum adé á nkamlen. ⁷ Syánē déwóge' menyinge bwāmbwam, déhōbe bān dedé menyinge dékené-'ε mō, ayāle pōndé e e'wōngé eche Mwān-a-Ndyōn ní mbód epedé, sōmbé-'ε emaa aboηsen. ⁸ Ayāle akwōgnédé, Dyōb ábágé mō kunze áhé mbóté eche bėbāηnéde kase e abad áde bėchagéé bān lınen. Apene' áte ásáá-'ε.” Ene kase e mbóté édé nēngáne mekan nıme bad bé Dyōb bėbeléé nıme Dyōb áhedéé.

⁹ Dóo ene ángel élanğéé me aá, “Tēl nēn we, Nnam ne ábē ábe bėlébpé á ngande e e'wōngé eche Mwān-a-Ndyōn ní mbód.” Anhób áwēm ámpē aláá-'ε me ámpē aá, “Ábén e'yale é' mbále é'húú ne Dyōb.”

¹⁰ Dóo níkwédé áse áwe e'sō ábe mō edúbé. Anláá me aá, “Weébēlē nē, mėmpē ndii mbaledε a Dyōb nēe we, mbé nēe bad bėmpēe ábe bėdúbpe Křistā, mbé-'ε nēe nhóg awě atyéémé ayāl e mbále eche Yesue áyágté. Dyōb dóo nyétāηgené edúbé abε. Ene mbále eche Yesue ábidté áwed, chōo ebage bad ngine ákal nkalan ní Dyōb.”

*Mod awě adiídé hōse eche épube'
atómé nyam echē ebide
á edib é nkwe-te áte á nzum*

¹¹ Menyín meé ádyōb ánédnéde. Héε nınóné boη nınyīnē' hōse echē épube', mod awě mō-'ε andii chó bėchagé'áá mō bān Ane Awě Adé mbále ábelé-'ε bad ábii mbále tāηgene Dyōb. Akógsan bad nyaa echē etāηgené áwanné-'é ábē bad bé ekōyí. ¹² Míd mėbédé mō áte nēe muú nıme rıchodne', anhé-'ε e'kóté bé nkamlen híin á nló. Anwōη đın á yāl áde modmod éebii'é éetóméé mwēn. ¹³ Anwáá-'ε megombe nıme bėchúbé á mekiı-te, đın áde bėchagéé-'ε mō ádíí Eyale é Dyōb. ¹⁴ Sānze eche édé ádyōb énhē kase é mbóté eche bėbāηnéde abad áde bėchagéé bān lınen, épūbē' ésāη-'ε. Bēndii hōse eche épube' bėhídē mō. ¹⁵ Páá echē ekóbpe' bwāmbwam embid mō á nsəl-tē. Chōo ábenléé ákógsen bad bé meloη. Akamlén-ne bó ne ekáá eche éhyédé. Akógtéd bwāl bé e'pum áte ábel ámın besabé ábe bėbenléé mım, álúmed nıme meliηgá mé ngine mé ébėbtéd nıme Dyōb á ngume. ¹⁶ Đın áde áwē mengombe ne áwē epāη mın nēn bān, “Kāη e kāη ésyāāl ne Sāngwéé a besāηgwéé bėsyāāl.”

¹⁷ Dóo nınyíne ángel etyéémé á enyen-tē boη ábōnnē menon nıme mėpúmmé'áá ádyōb ne ehób eche écháğké aá “Nyéhyag nyéladen ayāle sāηkalaa a ngande echē Dyōb déboηsēnné. ¹⁸ Nyéhyag nyédyē nyam é kāη, nyam é sānze émbáá, nyam é ndale é bad, nyam é hōse ne nyam é bad ábe bėdííde chó. Nyéhyag nyédyē nyam é baányoη bėsyāāl, é kunze ne é betāη, bad ábe bédé etógnén ké'ε ábe béesě etógnén.” ¹⁹ Dóo nınyíne nyam ne kāη é bad é nkōηsé ne échab sānze éládne áwan nzum ne ane awě ansébé ape ádíí hōse echē épube' ne eche sānze. ²⁰ Dóo bėkóbé ene nyam ne nkal é'dáádāη a metóm. Ane nkal é'dáádāη a metóm ambé chó á'sō-te, álūmtē e'chemléd ádog bad ábe bėkúde e'chem ábe ene nyam, bėbagé-'ε échē ediídıηge edúbé. Ade bėdíí á alongé, bėmbwēm bó bad bėbe á edib é nzab é muú, bėnhyāη ne muú nıme rıhunne' bwāmbwam. ²¹ Ane awě adiídé hōse ambenléd páá e

echě embíd mós á nsal tē awúú bad ábe bélyágé ásē, échē kâḡ ne échab sánze. Menḡn mésyāḡl ménkōd áde bédyédé échāb nyam.

20

Devāle ābē á mehaḡ á etūn é ekálé é mwě

¹ Ade ane mod átómé ābē bad bé ekōyí áte, dōo rínyíné nēe ángel ébídéé ádyōb ésudé ásē ewálé e'kii bé echóg échē éewóo asóg, ewálé-'ε sánkalaa a ngōbēngōbē awě adelé. ² Dōo ákóbé dragōne, ene nyā e'boód echē edé Devāle, ebé-'ε Satanε, áhaḡ mós á etūn é ekálé é mwě. ³ Ambwém mós á echóg échē éewóo asóg ádíb, ápēn-ne chós ābel boḡ eéhēlē bad bé nkōḡsé adog ámpē káāḡne á pōndé echē ekálé é mwě émaá'ε áte. Ambíd enē bēnhūd mós á mehaḡ á esōḡ é pōndé.

⁴ Dōo rínyíné metii mé nkamlēn, bad ábe Dyōb dēmbεé kunze ákamlēn, bóo bēndyεé áhed. Mennyín-ne e'dāádāḡ é' bad ábe bēnwē. Bēnwūū bó áyāle mbōḡ echē bēbídé'áá Yesuε ne áyāle akal áde békálé'áá nkalaḡ míme ríhúú ne Dyōb. Bēnwūū bó áyāle béebage-'áá ene nyam edúbé ké'ε échē edíídingε ne áyāle akob áde bēnkēnkobpé e'chem á mbōm ké'ε á ekáá. Bētīm ámbíd á alongé, bóobε Yesu Krístāā bēbé á nkamlēn á etūn é ekálé é mwě. ⁵ Nēn dōo débē mpūú mé e'só. Bad ábe bēnlyāḡ ásē ábe bēnwē bēnkēntimmé ámbíd á alongé káāḡne ámbíd e ekálé é mwě. ⁶ Nnam ríbē ne ābē ábe bēbē mpūú mé'sō áte. Bédii bad ábe bésáá. Kwééd echē edé kwééd e edāádāḡ éewōḡgé ngīne ámīn e bad ábe bédé mpūú mé'sō áte. Boḡ bēbē prisε é Dyōb ne échē Krístāā bēbē-'ε á nkamlēn ne mós á etūn é ekálé é mwě.

ḡone anyiné Satanε akwedé nzum

⁷ Ade échē ekálé é mwě épéé á asóg, bēhūd Satanε á mbwōḡ. ⁸ Abíd áde ábídte á mbwōḡ, áke metōḡgé mé nkōḡsé méniin, ādōḡ bad bé nkōḡsé. Mmēn metōḡgé mé nkōḡsé médíi Gōḡ, ne Māḡōḡ. Satanε ālād bó áwan nzum, bēbuú-'ε áte nēḡgāne nsíí míme rídé á edíb é nkwě. ⁹ Dōo békíí nkōḡsé áte rísyāḡl, bēlāḡnéd abwōḡ á hōm áde Dyōb ádáá, wēε ābē bad bédíí, boḡ muú mémbíd ámīn ríhyāād bó baásyāḡl bam. ¹⁰ Devāle awě andog bó, bēmbwēm mós á edib é nzab é muú míme ríhunne' bwāmbwam, wēε ene nyam ne nkal é'dāádāḡ a metóm bédíí. Áhed dōo békudté metake mé ngīne nkūu ne mūte á ngíndé ne á ngíndé.

Dyōb ákáádté bad á asóg dé nkōḡsé

¹¹ Dōo rínyíné mod adíídé atii dé nkamlēn ámbáá áde ápúbe'. Áhed-taá nkōḡsé ne abobe ámīn bēnnyōḡ'ε áwe e'só-te béetime abé ámpē. ¹² Héε rínyíné bad ábe bémáá awé, bad ábe bédé etōḡnēn ne ábe béesē etōḡnēn, bétýéémé á'sō bé ádé atii dé nkamlēn. Kálag éche Dyōb dēntenlé rímāb mbēltéd áte, bēndibé chós áte, bēndibé-'ε empée áte. Ene chós enwōḡ mīn mé bad ábe bēbē abé ne abé ne Dyōb. Dyōb dékáād bad ábe bēwédé, nchoo ne mbēltéd rímāb ngāne éténlédé á kálag-tē wē. ¹³ Bad ábe bēwédé á edíb é nkwě-te bēnkē wēε Dyōb ābel békáad bó. Abíníí bad-te ábe bēwédé ábe bédé á mbwōḡ e kwééd, bómpē bétýēēm á'sō é' Dyōb ābel békáad bó nchoo ne rímāb mbēltéd. ¹⁴ Bēmbwēm Kwééd ne Mbwōḡ e kwééd á edib é nzab é muú. Enēn kwééd e edib é nzab chós edé kwééd e edāádāḡ. ¹⁵ Kénzēé awě bēnkēntenlé dīn á kálag e alongé, bēmbwēm mós á edib é nzab é muú.

21

ḡone anyiné nkōḡsé ne nkoḡ mí mīn mé ekóólé

¹ Ade nkaásé rítómé, dóo rínyiné nkonj mí mín mékōōlē ne nkōjsé mé ekōōlé. Nkonj mí mín ne rísé mé'só bényyōh, edib é nkwx̄-ε énkēmbáá ámpē. ² Hée rínyiné Dyad áde Asáá, Jerusalem e ekōōlé, ahúe', ábídeé ámín wée Dyōb. Dyōb dēmbōjsén mó ngáne bebaád bébōjsanné sómbé echē ekag á e'wōngé. ³ Dóo ríwógé ehōb éche échággkē ébíde á atii dé nkamlen éhōbē nēn aá, "Nyénōne', e'dii é' Dyōb é'dé ne baányonj bōōb! Dyōb dédyéé hōm ahóg ne bó, bó-ε bébé ábē bad. Dyōb dédyéé hōm ahóg ne bó. ⁴ Apīnē bó mēsod mésyāāl á mīd. Kwééd éebáá ámpē, bad béelebpé ámpē, béechií-'aá ámpē, béewóg-kaá e'we ámpē. Ebē nēn áyāle mam mé nchun métómé."

⁵ Dóo ane awē adiídé atii dé nkamlen áhóbeé aá, "Nyénōne', mbele' bwēm é'syāāl ekōōlé!" Anhób ámpē aláá-ε me aá, "Tēl nēn, áyāle e'yale ábe ríhóbeé é'dé mbále é'dé-ε ábe moosyāāl ádūbēē." ⁶ Anhób ámpē aláá-ε me aá, "Emáá. Me-éé ndé Alfaa mbé-ε Omégaa, me-éé ndé mbooted mbé-ε asóg. Kénzēé awē píde ékóbé, mēbe mó mendib mé nhyélé níme mod ámwākē boj abé á alongé abé ne abé. Mēbē-ε nyé mó ngēn. ⁷ Mod awē átōm metake áte, adúbe áde ádūbpé me, mēbe mó ábēn bwēm é'syāāl. Mēbē áde Dyōb mó-ε abé awem mwān. ⁸ Boj ne bad ábe béwóo mbwóg áte, ábe béewóo adúbe, ábe bébele' mbinde é mekan, bad bé ewúen, bekáb bé mesón, bekum bé ngan, bad ábe bébenle' myōb mé metóm ne bekal bé metóm bésyāāl, ádab abwóg á hōm ádii edib é nzab é muú nímé ríhunne' bwāmbwam. Enén kwééd chó edé kwééd e edāōdāh."

Joné anyiné Jerusalem a ekōōlé

⁹ Dóo ángel póg átíntē e ángel saámbé éche énwālē kúmbe saámbé éche éloné ne medim saámbé épédé boj élanjgē me aá, "Hyāg, mélūmēd we sómbé, mmwaád awē Mwān-a-Ndyōh mí mbód." ¹⁰ Dóo Edāōdāh éche Esáá épíidé me boj ene ángel ékéenē me á mbōōd mín echē echabé ámín bwāmbwam. Ambané me áwedé-mín alúmed me Jerusalem, dyad áde ásáá, ngáne ábídeé ámín wée Dyōb, ¹¹ ápené-ε ne ehúmé é Dyōb. Adē dyad ákínáá áte nēe aláá dé etógnén áde álélé akud, ákiné áte nēe jáspa ányinnē-ε áte. ¹² Adē dyad dénwōh sánkalaa a e'ké ábe é'chábé ámín. Bénwōh nsəl mé e'ké dyōm ne mébe, ne ángel dyōm ne ébe éche énone nímē nsəl mé e'ké rísyāāl. Ayāl e nímē nsəl mé e'ké, bēntēl mín mé metúmbé dyōm ne mébe mé bad bé Israel. ¹³ Abē e'ké bénwōh pēd éniin. Pēd e á akuu enwōh mmwe mé e'ké ríláán, á mekunekune mmwe ríláán, á mehúléhúlé mmwe ríláán á pēd e mbāh ríláán. ¹⁴ E'ké ábe bēnlāhned áde dyad bēnsumén ámín e meláá dyōm ne mébe. Ámín e nímē meláá, bēntēl mín níme bembapēe bé nlomag dyōm ne bébe ábe Mwān-a-Ndyōh mí mbód.

¹⁵ Ángel echē élanjgē'áá me nímén mekan, enwálé ntōh ní gól níme áhógné'áá áde dyad, nímē nsəl mé e'ké ne ábē e'ké é' dyad. ¹⁶ Adē dyad dénwōh metōngé méniin, e'chab áte ne e'kal áte é'bédé nyaa póg. Ene ángel embēnléd nímē ntōh áhāg áde dyad. Abédé ekálé é máyl ehóg ne mbwókel étáan. A e'chab áte, e'kal áte ne e'chab ámín bébédēe nyaa póg. ¹⁷ Ene ángel anhāg káōhne e'che bé e'ké, é'bédé móom mé méta ntóob ne ntóob. Ambēnléd nhāgtéd nímé bad bésyāāl bébenladté. ¹⁸ Bēmbēnléd jáspa álōh ábē e'ké. Bēmbēnléd gól echē eēsē mbinde áte, éche epene áte nēe dyenē álōh áde dyad. ¹⁹ Meláá níme bēnsumēé ábē e'ké ámín, mébédé bān bé meláá ábe bélélé nkun nyaa ne nyaa. Aláá dé nsumē dé e'só, ábédēe jáspa, áde alónténé mébe, ábédēe safia, áde alónténé meláán áget, áde alónténé méniin émeral, ²⁰ áde alónténé métaán, ónis, áde alónténé ntóob kanéilia, áde alónténé saámbé krisolit, áde alónténé waam bēril, áde alónténé abog topas, áde alónténé dyōm kaladóni, áde alónténé dyōm ne ahóg hyasín, áde alónténé dyōm ne mébe amētís.

21 Mmén mmwε dyòm ne míβε míbédéε meláá mé etógnén, mmwε nhóg téé míbédéε aláá dé etógnén ahóg. Nzii eche empõη á dyad tê ebédéé gól echě eésē mbinde áte echě epene' áte.

22 A dyad-tê wê, menkennyínné ndáb e Dyõb áyāle Sāη Dyõb é Ngumε ne Mwān-a-Ndyõη mí mbód, bédii néε ndáb e Dyõb. 23 Adê dyad déehednéé bán áwõη enyεn ké'ε ngõn áwēd-te áyāle ehúmé é Dyõb édii ábe e'nyínen bé ekíde, Mwān-a-Ndyõη mí mbód-te ápene' néε éche etrukán. 24 Bad bé nkõηsé bésyāāl bébenléd ábe e'nyínen bé ekíde ábel mímab mam míme bétāηgéné ábel epun ké éhéé. Kāη é nkõηsé épéén mímāb nhõn á dyad-tê wê. 25 Mmê mmwε mé e'ké dyòm ne míβε béepenné mós mbéd, áyāle nkuu méebáá áwēd-te mbéd. 26 Béépéén bwēm é' bwām ne nhõn mí bwēm é' bad bé nkõηsé áwēd-te. 27 Dyam á mbinde ké ahóg, ké'ε mod awē abele' e'bébtéd é' mekan, ké'ε mod awē akale metóm ké nhóg éesónlé á dyad-tê wê. Bad ábe mñn médíi á kálag e alongé eche Mwān-a-Ndyõη mí mbód bēnpεn bóo bésāl áwēd-te.

22

Jõne anyiné edib éche ébage alongé á ngíndé ne á ngíndé

1 Dóo ene ángel élúmtéé mε edib é mendib míme mébele bonη mod abé á alongé á ngíndé ne á ngíndé, ényínné áte nēηgáne dyεné. Echě edib ébidé'áá á atii dé nkamlεn áde Dyõb ne Mwān-a-Ndyõη mí mbód, 2 époó' átíntê e nzii á dyad-tê. A nkin mé échê edib, pεd éβε, nyaa e bwel póg eche echyáá' e'pum ábe é'bele bonη mod abé á alongé abé ne abé ebédé áhed. Mmê mēl méchyáá'áá e'pum nyaa dyòm ne éβε, méchyáá'áá ngõn té. Bad bé nkõηsé bēbēnládtáá ábab byáá ákud e'choóchon. 3 Chõmchõm éche Dyõb ábágé ebómán éebáá á dyad-tê wê. Atii dé nkamlεn áde Dyõb ne Mwān-a-Ndyõη mí mbód mébédé áwēd-te, bembæledε bé Dyõb-pε bēbagé mós edúbé. 4 Bényin Dyõb e'só ne e'só, áde ðin-ne démbē bó á mesó mé mbõm. 5 Nkuu méebáá ámpē, béehēd-taá etrukán káa enyεn ányínen ekíde áyāle Sāη Dyõβε ábē ábab e'nyínen bé ekíde, bēbē-ε á nkamlεn á ngíndé né á ngíndé.

Jõne anyine epε éche Yesue

6 Dóo ene ángel élāηgεé mε aá, “Abén e'yale ábe rílánge nyé é'dé mbále, né-óó nyédúbe bó. Sāη Dyõβε awē abage bekal bé'dæádāη échē edæádāη ábel bonη békale míme nkalan, alómé eche ángel álúmed ábē bembæledε mam míme mékwógé abenled.” 7 Dóo Yesue áhóbéé aá, “Nyénõne', nkwogé apε. Nnam ne bad ábe behíde' mekan míme bétélé á kálag-tê wén míme mébenléd bõõb ne á pónde echě ehúε' á'sõ.”

8 Mε, Jõne nwógé nnyín-ne mímén mekan. Ade ríwógé mímén mekan nnyín-ne mós, menkwē áse á'sõ é ángel echě enlúmed mε mímén mekan, ábe mós edúbé. 9 Bonη anláá mε aá, “Weébēlē nê! Mēmpē ndii mbæledε a Dyõb néε wε, ne néε ábíníi baányonη bé Krísto ábe bédé bekal bé'dæádāη ne bad ábe behíde' chõm éche éténlédé á kálag-tê wén. Dyõb dóo nyétāηgéné edúbé abε.” 10 Dóo álāηgεé mε ámpē aá, “Nyéékõηnād bad mekan míme mébenléd míme méténlédé á kálag-tê wê áyāle mékwógé abenled. 11 Bad ábe bébele mbéb bēbē bébele' mbéb. Abe bébele mekan mé mbinde bēbē bébele' mekan mé mbinde. Abe bébele mekan míme métāηgéné bēbē bébele' mekan míme métāηgéné, ábe bó-ε bésáá bēbē bésāη.”

12 Dóo Yesue áhóbéé aá, “Nyénõne', nkwogé apε, ásábe mod-té nchoo ne nsón míme ábélé. 13 Mε-εé ndé Alfaa mbé-'ε Omégaa, awē Asébpé ne awē Adĩmténé, mbé-'ε Mbooted ne Asóg.”

¹⁴ Nnam mbê ne ábê ábe béwóbpé nímāb megombe, béwōŋ kunze âpon̄ á mmwε mé e'ké âsól á dyad-tê âbel bédyê e'pum é' bwel ábe é'bele mod abé á alongé abé ne abé. ¹⁵ Bad ábe béésól á dyad-tê wê, bédii bad ábe bébélé mekan mé mbinde, bad ábe békume ngan̄, bad ábe békábe' mesón, bad ábe béwúε bad, bad ábe bébenle myōb mé metóm ne bad ábe bédáá akal dé metóm ne ábe békale metóm.

¹⁶ Mε Yesuε, mε-εé nlómé echem ángel áláa nyé ábe nyêdé á mwembéte nímén mekan. Ndii ane awě abidé á mbyaa míme kâŋ Dabidε, tintinε a mbwεmbwε awě apene'.

¹⁷ Edăádəŋ é Dyōb ne Sómbe béhóbe nén bán, “Hyăg.” Kénzée awě awógé nén, mómpé áhōb aá, “Hyăg.” Ane awě píd ékóbé áhyε ámwê mendíb míme mébele bon̄ bad bébe á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Mod ké ahée awě ahede' nímén mendíb ätəd mó ngen.

Jɔne ahóbe ehóbe é asóg

¹⁸ Nsíme mod ké ahée etúu áte awě awógé e'yale ábe é'ténlédé á kálag tê wén t̄ŋgene mekan míme mébenléd. Nzé mod abádé kéchéé á kálag tê wén, né Dyōb débādē mó medim míme bételé á kálag tê wén. ¹⁹ Mod ké ahée-ε awě ähūd ké eyale ámin e mekan míme méténlédé á kálag tê wén t̄ŋgene mekan míme mébenléd, Dyōb déhūd adē asii dé e'pum é' mel é' bwel ábe é'bele bon̄ mod abé á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Dyōb déhūd-tε éche etál á Dyad áde Asáá. Mmén mekan méténlédé á kálag tê wén.

²⁰ Ane awě abíde mbón̄ t̄ŋgene nímén mekan mésyāāl ahóbe nén aá, “Ne mbále, nkwoyé apε.” Ebê nê, hyăg a-Sánjú Yesu.

²¹ Nsimé míme Sánjú Yesuε mbê ne bad bésyāāl.*

* **22:21** Bad bésyāāl; donje á kálag dé'só áwóó Bad bé Dyōb káa Bad bé Dyōb bésyāāl.